

༩༩༩

བྱུང་ཆ་བ་རྗེའི་གསུང་འབྲས།

བྱུང་ཆ་བ་དང་མ་དེན་ཆོན།

ཨེང་ཕྱིན་པའི་ག་མཚན་ཆེན་མོ་ལྷོ་ལྷོ་ག་ཁད།

༡༡ ། རྒྱལ་ཆོས་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་གསུང་
འབྲུམ་བཞུགས་ལོ།

၂၅၆၆---၂၆၅၅

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ཡང་།

SJRB-0374

བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བབྱང་ནས་བསྐྱེད་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཆོས་སྒྲིག་ཁང་གིས་ལྷུ་ལ་དེབ་རྩ་བཅོས།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམ་སྤྲོད་གྱུ་བྱས།
༡༩༩༩ ལྷ་དང་པོར་གསར་རྩ་བསྐྱེད་པ།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མཛད་པ་པོ་འོ་སྤྱོད་མཛོར་བསྐྱུས།	iv
ཁྱེ་སྤྱིག་པའི་གསལ་བཤད།	vii
ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ།	୨
ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་མིན་སྐོར་བཤད་པ།	୨
ཐ་སྙད་དུང་རང་མཆན་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཆན།	༤
བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།	༤
ཉན་རང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ།	୨༤
དབྱ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཉོན་སྤྱིབ་འོས་འཛིན་ཚུལ།	୨༩
ཐེག་དམན་སྡེ་སྤོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྱ་རགས་གཉིས་བསྟན་ཚུལ།	୨༧
མཆན་ཉིད་གསུམ་འོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ།	༣༥
བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ།	༣༦
ཆད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ།	༥୨
ལེ་ཏུ་དང་པོ་གཞལ་བྱ་མཛོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་མཛོན་སྤྱུ་ཀྱི་ཆད་མ་	
བཤད་པ།	༩༩
མཛོན་སྤྱུ་ཀྱི་འཆན་བཤད་པ།	༩༩
མཆན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ།	༡༠༥

མིང་སྒྲོ་རྩོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ།	༡༠༥
དོན་སྒྲོ་རྩོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ།	༡༡༥
དབང་ཤེས་རྩོག་བྲལ་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་སྦྱབ་པ།	༡༡༩
ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ།	༡༢༡
རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ།	༡༢༤
རྣལ་འབྱོར་མངོན་གསུམ་བཤད་པ།	༡༡༩
མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བཤད་པ།	༡༡༩
ཚད་འབས་སྤྱི་ཉི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	༡༤༢
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ།	༡༧༤
ལེ་ཏུ་གཉིས་པ་སྒྲོག་གྱུར་རེས་པའི་ཐབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ།	༡༡༩
རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	༡༤༩
རྗེས་དཔག་འབྲུལ་བ་ཚད་མའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་སྦྱབ་པ།	༡༤༩
གཏན་ཆོག་གི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཤད་པ།	༡༢༡
རྣལ་གསུམ་བཤད་པ།	༡༧༩
སྒྲོག་བྲལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༤༠༩
མ་དཔག་པའི་གཏན་ཆོག་བཤད་པ།	༤༤༩
རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་བཤད་པ།	༤༣༠
བསྐྱེད་མེད་གྱི་གཏན་ཆོག་བཤད་པ།	༤༣༠

གཞི་བཟུང་གི་གཏན་ཚིགས་དངོས་བཤད་པ།	༥༩༩
འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ།	༥༩༩
ཐོག་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བ་ལ་བསྟོན་མིན་བཤད་པ།	༦༠༡
མ་མཐོང་ཅུ་གྱིས་ཐོག་པ་བྱུང་བར་འདོད་པའི་རང་སྤྱོད་དགག་པ།	༦༠༦
རང་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀར་རིགས་པའི་གཞི་བཟུང་བ་བསྟན་པ།	༦༡༡
པར་བྱང་སྟོན་ཆིག་	༦༩༢

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྟོན་མདོར་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་ཁྱིམ་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷ་ལོ་ ༡༣༤༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོང་གི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟོན་པོ་ཟླ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ཏུ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྫོང་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟེང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཆོན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྫོང་དང་། རྩེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྟོ་བློས་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཆོགས། མདོན་པ་གོང་འོག །ཆད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་བློགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགའ་ལོ་ཉིར་ལྷ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ཏུ་སྟོ་བློས་ཀྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྫོགས། ས་སྦྱ་དང་། གསང་བྱ། ཅིད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་བླ་སྟོར་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་
བླ་སྟོར་མཛད་པའི་སྟོལ་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུང་རིང་པོ་ནས་གསན་ཅིང་
དབུས་བློགས་སུ་བླ་སྟོར་དུ་མེབས་པ་ན་ཙོང་པ་དང་དོགས་པ་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩེ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོང་ར་གྲོང་དུ་སྟོན་པའི་ཆོགས་བརྒྱ་ལྟ་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་
བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཉེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཁྱི་བ་དུ་མ་
ལུལ་བ་ལ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འཕྱོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བྱག་བྲས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སྟོབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྡགས་གྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྡགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་བོར་གྱུར། རྗེའི་སྟོབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སྟོབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བྱ་སྟོབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཆད་སོགས་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་
མང་དུ་གནང་།

རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་འོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་བྱག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་བྱགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་བྱུང་བར་མཛད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བྱ་སྟོབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲེམས་པའི་
དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྤྱུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བྱ་སྟོབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མགྱོན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱང་ལོ་ར་བྱག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་མག་(བྱི་
ལོ་༡༧༩༥)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་བྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚིད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྡགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་དུ་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉིས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཁྲི་
མ་མེད་པའི་སྟོན་པ་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱང་པར་མེད་པ་ལྷ་བྱུང་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་
སྟོབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲུ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

སེ་ར་དང་འབྲས་སྐྱངས། གསང་ལྷ། འོལ་ཁ། གནས་སྤྱིང་སོགས་སུ་འང་ཐེབས་ཏེ་གཉུག་
མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འཇུག །ཤང་རེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྲིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྩེས་གནང་སྟོང་ལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྩེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་བསྐོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ལུང་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོའི་ལྷ་ལྷ་པར་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སྟོན་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྩེའི་དངོས་སྟོན་པལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སྟོན་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བགྱིས། བཤ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།

གསུང་རྩིས་ལ་ཆོད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཆོད་མ་རྣམ་རིས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆོད་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་བ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐོང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བསྟན་དོན། ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་དོན། རྩེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་བཅས་ཁྱོད་བསྟོམས་གསུང་རྩིས་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩིས་སྒྲིག་པས་བདུས་བསྒྲིགས་བྱས།

༢༠༢༡༠༧༡༩ ལ།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྡོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་བློན་ལས། ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བརྟན་དང་འགྲོ་བ་མེད་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་ཁྱི་སྒྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མེད་ཉེས་སྟོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཅ་ཆེད་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འགྲོས་གང་མང་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་འགྲོ་ཉིང་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་ཐོད་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཅ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བཙོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་ཅ་ཆེད་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤང་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཙོང་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་གསར་དུ་ཙོང་སྤྲིག་བྲས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་བྲས་བཤལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྱེད་དང་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྐྲེས་སྤྱད་དང་བཟོ་བཙོས་མེད་པར་སོར་འདོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཆོན་ན། པར་གཞི་ཆོད་ལྷན་ཞིག་མ་བྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་ཙོང་སྤྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཅ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འབྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་རུས་ཤིག་སྤྱར་བཞིན་ཡོད།

མ་བྱིར་ཡིག་རྩོར་མཛོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཙོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྲས་ཡོད་ལ། མ་བྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་སྤྲུག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འབྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྒྱར་གྱི་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱ་བ་ཡིག་ཐེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་བྱུང་བ་རེ་བྱང་བྱང་ཡོད་ནའང་བྱིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེ་བཅོམ་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྟོན་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་བྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཔྱད་སྒྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེ་འཕྲིན་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་སྟོང་གི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱོད་དང་ཐད་སྟོར་སྐྱོངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་“འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་ཆོག་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་བྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་བྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོལ་སྐྱེ་འབྲས། ལྷ་བྱང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐྱ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙན་ *བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ན་མ་བྱིའི་ཡིག་འོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙན་ -བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང་། +བསྐྱབས ལྷ་བྱ་བྱང་ན་བསྐྱབས་སྐྱག་མ་བྱང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་བྱི། ༤༤ན་ན། བསྐྱབ *བསྐྱབས སྐྱ། ༡༠༣ན་ན། ལྷ། ༡༡༠བ་ན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བྱང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་བྱིའི་ཤོག་གངས་

༥༥མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༥པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང། *བསྐྱབས་ ཉི་མ་ཕྱི་
ཡིག་ནོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྤྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཆོན་ཐེང་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ཐྱེ་བ་གངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༦པ་ན། རྒྱ་བར་
པར་མའི་ཐྱེ་བ་གངས་༡༡༠རྒྱ་བ་ངོས། ཡིག་ཐེང་༣པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྱུལ་དེ་བ་ཉུ་ནོར་འཁྲལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཞིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐུན་ལྷན་
ནམས་ནས་འདི་གའི་ཆོས་སྤྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྟོན་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲུས་
ཀ་ཟེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཆོས་སྤྲིག་ཁང་ནས།

བྱི་ལོ་༢༠༢༠ལྷ་ཁོ་ཆེས་༡༥ལ།

༢༡། །ཙུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ བཤད་པ་བཞུགས་སོ། །

༢༡། །རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བྱུག་འཆའ་ལོ། །སློབ་དཔོན་སངས་
རྒྱས་བརྒྱུངས་དང་། སློབ་དཔོན་ཆེ་བ་གྲགས་པ་གཉིས་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་མི་
མ་ཐུན་པའི་བྱེད་པར་སྤྲོ་མོ་བྱེད་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། གནད་དུ་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ།
གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆོད་དང་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། བྱི་
དོན་ཁས་ལེན་པ་དང་། ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་རང་
རྒྱུད་དང་། རང་རིག་ཁས་མི་ལེན། སློབ་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་དང་། ཉན་རང་ལ་
ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུའི་གནས་
སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ལ་ངེ་སྟེད་པ་མཐེན་པའི་ཚུལ་ཏེ། ཁས་ལེན་པ་བཞི། མི་ལེན་
པ་བཞིའོ། །

། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་མིན་སྐོར་བཤད་པ། །

དང་པོ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ་ཚོད་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
དགེ་མི་དགེའི་ལས། འབྲས་བུ་སློན་པའི་བར་དུ་གནས་ན། རྟག་པར་འབྱུང་བས་རྟག་
པའི་མཐར་ཐུང་བར་འབྱུང་ལ། ལས་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ན། ཞིག་

བ་དངོས་པོར་མི་རུང་བས། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེད་པ་མི་རུང་བས། ལས་བྱས་པ་
ཆུད་ཐོས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ལན་ནི། ཁ་ཅིག །ལས་ཞིག་ཀྱང་ལས་ཀྱི་
རྣམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་ཀུན་གཞི་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། གཞན་དག་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁ་ཅིག །ལས་ཞིག་ཀྱང་ལས་
ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ལ་ལ་བྱ་ལོན་དཔངས་རྒྱ་དང་འབྲ་བར་ཆུད་མི་ཟ་བ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པས། ཚེད་པ་དེའི་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དོ། །

རང་ལན་ནི། ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་སྦངས་ཀྱང་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཐོས་པར་
མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཁས་མ་སྦངས་ཀྱང་ལས་ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་སྐྱེད་པ་
མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། རང་
མཆོན་ཁས་སྦངས་ན། ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་རུང་ཡང་། ཁོ་པོ་ཅག་རང་མཆོན་ཐ་
སྟོན་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས་ཞིག་མ་ཞིག་གི་ལས་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རང་མཆོན་ཁས་ལེན་པ་རྣམས། ཞིག་པ་དངོས་པོར་
འདོད་པ་སྲུ་ཡང་མེད་དེ། དེའི་རྒྱ་མཆོན། དངོས་པོ་ནི། ཆོས་གཞན་ལོག་པ་ལ་མི་
ལྟོས་པར། རང་དབང་དུ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་དུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་འདོད་ལ། ལས་ཞིག་པ་
ནི། དང་པོར་ཞིག་རྒྱའི་ལས་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས། དེ་ལོག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། རང་
དབང་དུ་འཆར་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་མཆོན་ཁས་མི་
ལེན་པ་རྣམས་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་བསྐྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྲ་སྟེ། ལས་ཞིག་མ་ཞིག་
གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་ཐལ། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་མ་ཞིག་པའི་ལས་ལ་ཡང་མེད་ལ། ཐ་སྟོན་ཀྱི་དབང་གིས་

བཞག་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་ཞིག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་སྟེ། ཞིག་པ་ནི་དངོས་པོ་ལོག་ཙམ་ཡིན་པས། རྒྱས་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར། ཅེ་ན། འོན་ལས་ཀྱང་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་པས་བྱ་བ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཞིག་པ་གྲུབ་ཟིན་ནས། ཞིག་
རྒྱས་ཁྱད་པར་གཞན་ཞིག་བྱེད་པར་ཁས་ལེན་པ་མིན་གྱི། ཞིག་པར་བྱེད་པ་ཙམ་
ཡིན་ནོ། །ལས་དེ་རང་གི་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བས་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ཐོག་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ལས་ཞིག་པ་ཡང་། ལས་ཀྱི་དུས་ན་མེད་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་
སུ་བྱུང་བས། ལས་ལ་སྤྱི་ཕྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་འདོད་ན། སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཀླ་ཤི་ཞེས་པའི་
ལུང་དང་འགལ་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཤི་བའི་རྒྱུན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞིག་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ལུང་པོའི་ནང་དུ་བསྐྱས་པས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལས་ལ་
སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞིག་པ་རང་མཆོན་པ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་།
མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཞིག་མ་ཞིག་དངོས་པོར་མཚུངས་པས། ཀུན་གཞི་
སོགས་བཞི་ཁས་མ་སྤངས་ཀྱང་། ཞིག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྲས་པ་
ཅུད་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་ལ་དུ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས། གང་ཕྱིར་ལས་
ནི་ནས། མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་མེད་སོགས་དངོས་པོར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྲུམ་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ལོག་ཙམ་གྱིས་བཞག་ལ། དེ་གཉིས་
སྤྱི་ཕྱིའི་རིམ་པ་མ་གྲུབ་པས་མི་མཚུངས་སོ། །ཞིག་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན། ཀུན་
གཞི་སོགས་དོན་མེད་པར་རང་བཞིན་ཀུན་མཐུན་ནོ། །

། ར་སྟད་དུ་འང་རང་མཆོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཆོན། །

གཉིས་པ་ར་སྟད་དུ་འང་རང་མཆོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། སྤྱིར་རང་
མཆོན་དོན་དམ་དུ་བྱུང་པར་འདོད་ན། དངོས་སྟེ་བར་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་དུ་མ་བྱུང་
ཀྱང་ར་སྟད་དུ་བྱུང་པར་འདོད་པ་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་དང་། ར་སྟད་དུ་འང་མ་བྱུང་པ་
སྟོབ་དཔོན་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པའོ། །དེ་ལ་རང་མཆོན་དོན་དམ་དུ་བྱུང་པ་བཀག་ནས་
ར་སྟད་དུ་བྱུང་པར་འདོད་ན། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དུ་ཐལ།
སྟོང་ཉིད་དོན་གཞན་དང་མི་ལྡན་པས་སྟོང་པར་འགྱུར་གྱི་རང་སྟོང་མིན་པར་འགྱུར་
རོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་རང་གི་རོ་བོས་བྱུང་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱུང་པར་འགྱུར་བས།
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རུང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། སྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ། དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་
པོ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ལས་མ་
དམིགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་སྤང་ཡོད་ལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆེ། མེད་པར་རྟོགས་པས། རུམ་པ་ཐོ་བས་བཤེག་པ་ལྟར། ཡེ་ཤེས་དེ་
ཉིད་དངོས་པོའི་བཤེག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་ཀྱིས། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་པར་
ཁས་ཐུངས་ནས། དེ་ལ་སྤྱི་དོན་བཀག་པའི་སྟོན་ས། སྟོང་པ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པ་
ལྟར། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་སྟོང་དུ་འགྱུར་གྱི། རང་སྟོང་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་
དམ་དུ་བྱུང་པའི་རང་མཆོན་ཁེགས་ཀྱང་། རང་གི་རོ་བོས་བྱུང་པ་མ་ཁེགས་པའི་

༡ །མ་ཕྱི། ༣༣༤ན། གྱི། མ། ༣༣༤ན། གྱིས།

ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། མདོ་ལས། སྤོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྤོང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་
རྣམས་ཉིད་སྤོང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་^༡་ལེགས་^༢་བར་བཤད་བར་འགྱུར་
ངོ། །དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས། མིང་ཅམ་བད་ཅམ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ལ་རང་བཞིན་ཁེགས་དགོས་ཤིང་། གང་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེར། རང་
བཞིན་ཁེགས་དགོས་པས། ཐ་སྙད་དུའང་རང་བཞིན་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན།
ཡང་དག་པ་དང་། འོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བར་འགྱུར་ངོ་ཞེ་ན། སྤང་
ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་རྒྱས་མི་རྒྱས་གཉིས་ལ་ཡང་འོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བར་ཐལ་
བ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་ཁྲབ་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། འོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཐད་དོ། །

དེ་ལ་སྤོང་བོ་མཆོན་གཞི། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆོན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
གང་ཞིག་ཤེས་ཉིད་མཆོགས་པར། སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཆོགས་མི་རྒྱས་པ་
གཟུགས་བརྟན། མཆོན་གཞི། འོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆོན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
གང་ཞིག་ཤེས་ཉིད་ཆོགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཆོགས་
རྒྱས་པ། ^༣་ཡུལ་གཞན་^༤་དུ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་། ཡང་འོག་གི་དབྱེ་བ་འཐད་ལ། རང་
རྒྱད་པ་རྣམས་ནི། ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་འོག་གི་དབྱེ་བ་མི་བྱེད་དེ། རང་སྤང་མཁན་གྱི་
རག་རིག་མདོན་སྤུམ་སྤང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་མི་སྲིད་པས། སྤང་ཚུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་
རྒྱས་མི་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་བཞིན་

^༡ [མ་ཕྱི་ ༣བ་ནན། ལེགས་ གླ། ༣བ་ནན། འོག་]

^༢ [མ་ཕྱི་ ༤ནན། ཡུལ་གཞན་ གླ། ༤ནན། ཡུལ་བཞིན་ ཞོལ། ༤ནན། དེ་བཞིན་]

མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་སྲིད་པས། བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
འགྱུར་རོཞེན། བ་སྟད་ཀྱི་བསམ་པའི་ངོར་བདེན་པ་བ་སྟད་ཀྱི་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་
ཀྱི། བ་སྟད་དུ་བདེན་པ་མི་སྲིད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

།བདེན་པ་གཉིས་པ་འད་པ།།

དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་
ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
གཟེགས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་དངོས་ཀུན་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་ནང་
གི་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་བ་སྟད་པའི་
ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱས་པ་དང་། གང་ཞིག་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ཏུ་འཕགས་པའི་ལམ་
བསྐྱོམ་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་
པའི་དོན་གཉིས་སུ་གནས་ཏེ། དེ་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་གྲགས་པའི་
སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་མེད་པ་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་དག་གིས་ལེགས་པར་སྒྲུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ལ། དེའི་སྟོན་དུ་སྟོན་པོ་བདེན་འཛིན་ཀྱི་སྟོ་
འདོགས་ཚད་པ་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྟེན་འབྲེལ་སྤྲ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་
དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོས་བྲལ་གང་ཞིག་ཡོངས་

༡ [མ་བྱི། རྟེན་པ། -སུ་ ལྟ། རྟེན་པ། +སུ་]

གཙོད་དུ་ཤེས་བརྗོད་གཞལ་བྱ་ལས་འདས་པ་ཟེར་རྟོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ལྟ་བ་མ་གོ་བའི་
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་
བས། བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདྲེགས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཆོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན།
གང་ཟག་དེ་འཕགས་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་བཙད་ཅམ་དུ་བྱུབ་པའི་དགག་པ་ཡང་
དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་རྟེ། རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་གང་ཞིག །ཡོངས་གཙོད་དུ་
ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལས་འདས་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ་ཟུར་མ་བྱུབ་ཅེན། དེ་རང་
བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་མིན་ན་བདེན་པར་བྱུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་
མས་དངོས་སུ་རྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་སྒྲོད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན་རྟོ། །

གསུམ་པ་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའི་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་བྱེ་བའི་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་
པ་ན། དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་
པ་ཡིན་རྟེ། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སྒྲོ་ཁ་སྤྲུགས་དེ་དངོས་སུ་མ་རྟེན་པའི་སྒྲོ་
འདྲེགས་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོད་པའི་བྱིར་རྟེ། མཆན་གཞི་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་
མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་པོ་དེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་འཁྲལ་བ་ཅམ་གྱིས་རྟེན་པར་བྱུབ་
པ་ལ། སྒྲོན་པོ་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་འཁྲལ་ཤེས་སུ་བྱུབ་དགོས་ལ། དེ་ལའང་སྒྲོན་
འཛིན་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་སྒྲོན་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་པར་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་

རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་པས། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་། སྡོན་ལོ་འཇལ་
བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྡོན་ལོ་བྱིས་པའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ལ།
འཕགས་པ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་
བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་མི་རུས་པར་འགྱུར་རྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་པ་ནི། ཉན་རང་དགྲ་
བཙུག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སློབ་ཀྱི་ངོར་བཞག་པའི་བྱིར་
ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་། དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་བདེན་པར་
འཛིག་པའི་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་
ངོར། གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

ཉན་རང་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདེན་པར་འཛིག་པའི་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡོད་དེ། ཉན་སློབ་མངོན་གྱུར་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེ་དག་གི་རྗེས་སློབ་ཀྱི་ངོར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་
ཅམ་ཞེས་མི་བྱའོ། །དེས་ན་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་གཟུགས་སྐྱ་
སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་^༡ བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་འབྱུང་ནས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས། འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ། ཞེས་

^༡ [མ་བྱེ། ༥བཤན། -སོགས་ཀུན་རྫོབ་ གླ། ༥བཤན། +སོགས་ཀུན་རྫོབ་]

གསུངས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། རྩོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡོད་ན། དམིགས་རུང་
མ་དམིགས་པ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་ལྟར། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་བའི་སྒྲོས་བཤང་མ་ལུས་པ་སྟོག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྤང་ན་བདེན་པར་སྤང་དགོས་པས་
འབྲུལ་ཤེས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་རྣམས་རང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་
མེད་དེ། དེའི་ངོར་ཡོད་ན། རང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་དགོས་པས་ལས། རང་གི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ཐ་སྟོད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་བ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་སེམས་ཅམ་ཞིག་།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་
ཟེར་ཏེ། དེའི་དཔེ་ལ་རི་ལྟར་ཡིན་ངེས་པས། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་བཞིན་ནོ། ཞེ་
ན། དེ་མི་འཐད་དེ། མི་ལམ་ན་ཕྱི་དོན་བདེན་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཀྱང་བདེན་
པ་ཡོད་པ་མ་གྲུབ། སད་པའི་དུས་ཤེས་པ་བྲན་པའི་རྟགས་ལས། སྦྱོང་བ་ཡོད་པར་
དཔོག་ན། མི་ལམ་ན་འད་དོན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སད་དུས་སུ་བྲན་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས་མི་ལམ་
ཀྱི་ཤེས་པ་སྦྱེ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་དབང་གིས་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ལོང་བ་ལའང་གཉིད་
སད་པའི་ཆོ། སྡོ་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྦྱེ་ངེས་པས།
རྒྱུན་མིག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལོང་བ་ལ་སད་པའི་དུས་སུ་སྡོ་སོགས་
གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་མི་སྦྱེ་བ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡང་མི་སྦྱེ་བར་

འགྲུར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་མིག་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྒྲངས། དེས་
ན་སད་པའི་དུས་སུ་ཡང་མིག་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་གི་ཤེས་པ་རྒྱན་པ་སྦྱེ་བ་
བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་གསུམ་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་དོར་གསུམ་པོ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སད་པའི་དུས་
སུ་ཡང་མི་ལམ་གྱི་གསུམ་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ལམ་གྱི་དུས་ན་མིག་གཟུགས་
སོགས་ཡོད་ན་སད་པའི་དུས་སུ་ཡང་མཐོང་བར་འགྲུར་རོ་ཞེན། དེ་ལྟ་ན། སད་པའི་
དུས་ན་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་གྲུར་པའི་དོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
མེད་ཀྱང་སད་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པར་བྱུང་ན། མི་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཡང་
ཤེས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པར་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་པའི་དོར་དོན་སེམས་
གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་མཚུངས་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སེམས་པའི་དོར་དོན་སེམས་གཉིས་
ཀ་མེད་པར་མཚུངས་པས། དོན་མེད་ལ་སེམས་ཡོད་པར་མི་རིགས་སོ། །

བཞི་པ་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པ་ལ། རང་རྒྱུད་གཞན་གྲགས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་
དང་། རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་རྣམ་པ་གཉིས་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གང་ཡང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
ཉགས་མི་སྲིད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་དག་འབའ་ཞིག་ལ་རང་རྒྱུད་མི་སྲིད་
པར་སྦྱོན་པ་མིན་ནོ། །གཞན་གྱི་ཁས་སྒྲངས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར། རང་དབང་དུ་
འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་ཆོད་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། དེས་ངེས་པའི་ཚུལ་
གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཉགས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉགས་ཞེས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་
ཆད་བཞེད་པས། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྲགས་འབའ་ཞིག་གི་སྦྱོན་ས་

གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་རྩ་བ་རང་མཆོན་མི་འབྲུལ་བའི་མངོན་
སུམ་ལ་ལྟོས་པར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་བཞེད་ཀྱང་། དེས་རི་ལྟར་བརྒྱུད་བའི་རང་
མཆོན་སློབ་དཔོན་འདིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་ས་ལ་ཐལ་
འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པ་ལྟར་ཡང་
བྱང་ལ། ཡང་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་པའི་སློན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟགས་པར་
མཛད་པ་དང་། དེ་ཁས་མ་སྐྱངས་པར་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་སློན་ནས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་རྟགས་བ་སྐྱེད་པའི་དབུ་མ་བ་གཉིས་དབྱེད། །རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ཡང་གཞན་གྱི་ཁས་སྐྱངས་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འཛིན་སྐྱངས་དོན་ལ་མི་
འབྲུལ་བའི་ཆད་མས་བཞག་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ། རང་རྒྱུད་དང་། དེ་
ལྟར་མིན་པར་གཞན་གྱིས་ཁས་སྐྱངས་ལ་ལྟོས་ནས་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཚུལ་
གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཞེས་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཚུལ་
གསུམ་གཞན་གྱིས་ཁས་མ་སྐྱངས་པའོ། །ཁས་སྐྱངས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཙམ་
ཀྱིས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་
པའི་སློན་ནས་བྱེད་པ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་བདེན་པ་འགོག་པ་
ཙམ་ཡིན་གྱི། བདག་མེད་མི་སྐྱབ་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་། བདག་མེད་ཀྱང་སྐྱབ་པ་
རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་འབྱེད་པ་ནི། མི་འཐད་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཟིན་པས་འདིར་
བརྗེད་བྱང་དུ་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་ས་ལ། དངོས་སྤྱི་བའི་ངོར། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པར་

སྐྱབ་པའི་ཆོ། ལྷ་གུ་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བར་
 ཐལ། དེའི་ཆོ་གཞི་ལྷ་གུའི་ཡོད་ལྟོག་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་རང་བཞིན་གཉིས་དོན་
 ལྟོག་གང་ཡང་སོ་སོར་འཆར་རྒྱ་ཡོད་མེད་བཅའ་བའི་ཆོ་སོ་སོར་འཆར་རྒྱ་མེད་
 པར་གཅིག་ཏུ་འཆར་བར་དངོར་སྤྲེལ་བས་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྟགས་ཡང་དག་
 གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། གཞི་ལྷ་
 གུ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བྲུག། རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་
 ཡོད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། ལྷ་གུ་རང་བཞིན་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྦྱེད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྤར་མ་
 མཐོང་བ་མཐོང་རུང་ཡོད་པའི་ཆོ་བྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་ན།
 རྗེས་དཔག་སྦྱེད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཐེ་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་སྐབས་ཡོད་ན། རང་
 རྒྱུད་རྟགས་ཀྱིས་བྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་རྟེན་འབྱུང་ཆད་མས་ངེས་ཟེན་མ་བཟེད་
 པ་ལ། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་
 ཀྱི་རྟགས་ཡོད་ན། གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཡོད་ལྟོག་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་གཉིས་ལྟ་བ་
 མ་གོ་བའི་གོང་རོལ་ཏུ་ཡང་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་འཆར་དུ་རུང་བས་བྱབ་ལ། རྟེན་འབྱུང་
 གི་ཡོད་ལྟོག་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 བྱབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་ལྷ་གུ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་འདོད་
 ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་ན། བྱབ་ཟེན་པའི་ལྷ་གུ་ནམ་ཡང་མི་རུང་བས་མི་འཐད་དོ། །ལྷ་
 གུ་རྟེན་པའི་ཆད་མའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་ཡང་བྱབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་

ཆད་མ་རགས་པ་མཐོང་ནས། ཅི་དཀྱི་ལྷ་གྲུ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་བཞག་ཏུ་རུང་
ངམ་སྒྲུབ་དུ་ཐེ་ཆོམ་དང་ལྡན་པའི་སྐབས་སྲིད་པས། སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་ངེས་པར་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་སྒྲུབ་སྤྱི་ཀྱི་ཆད་མ་མཐུན་
སྤང་དུ་བྱུབ་པ་དངོས་སྤྱི་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟགས་
པ་བསྐྱེད་དུ་རུང་བ་ཡིན་ལ། བྱུབ་མཐས་བཞག་པའི་མཐུན་སྤང་དུ་བྱུབ་པ་མེད་པས།
རང་རྒྱད་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་དོར་སྤྱི་མི་རྟག་
པར་སྤྱབ་པ་ན། འབྱུང་བ་ལས་བྱུར་པའི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་བྱུབ། ཉམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་དུ་བྱུར་པའི་སྤྱི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་བྱུབ་ཀྱང་། སྤྱི་ཅམ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུབ་པ་
བཞིན་དུ། དབྱུ་མ་པ་དང་དངོས་པོར་སྤྱི་བ་ཅོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་། བདེན་རྒྱུ་
གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱུས་པའི་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཉིས་ཀ་ལ་བྱུབ་པས། རང་རྒྱད་
ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་རུང་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
བྱུང་པར་དོར་པའི་སྤྱི་ཅམ་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་། ལྷ་གྲུ་རང་མཆོན་ལ་
ཡང་ཆད་མར་མ་སོང་། རང་མཆོན་དང་བྲལ་བའི་སྤྱི་བྱེ་ལ་ཡང་ཆད་མར་མ་སོང་
བའི་སྤྱི་བྱེ་ཅམ་ལ་ཆད་མར་འགྱུར་བ་དབྱུ་མ་པ་དང་། དངོས་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀས་
བདེན་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བྱུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་མན་
ཚུན་ཐ་སྤྱད་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་ལ་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ཆེ། བྱུབ་
མཐའ་བཞག་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྤང་དུ་བྱུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་རྒྱད་དུ་མི་འགྱུར་
ཏེ། འདྲིན་སྤངས་དོན་ལ་མི་འབྱུལ་བའི་ཆད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་འགོག་པ་དང་། དེ་

མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་རྗེས་གཅིག་གི་སྟེང་ན་ཁ་བྱིར་སྟོགས་པ་རང་རིག་བྱ་བའི་ཆར་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་། བར་ཁོ་ནར་སྟོགས་པའི་བྱེད་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན། སྟོན་པོ་མཛོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་མཛོན་སུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པས། སྟོན་པོ་ཉིད་ཀྱང་ཆད་མས་མི་འབྱུང་བར་འབྱུར་བས། ཤེས་པ་རྗེས་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་མི་འདྲ་བའི་རང་རིག་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡང་དཔྱད་པའི་འཛིན་སྟངས་ལས་ཤེས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྒྱིར་དཔྱད་པ་མཐའ་དག་སྟོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ངས་སྟོན་པོ་ཡང་དག་པར་མཐོང་ངོ་སྟུང་དུ་དཔྱད་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་དཔྱད་པ་དང་། སྟོན་པོའི་མཐོང་བ་དཔྱད་པ། དཔྱད་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཡོད་ལ། དེས་དཔག་པར་བྱ་བའི་སྟོན་པོ་ཉམས་སུ་སྟོང་བྱེད་དང་། སྟོན་པོ་མཐོང་བ་སྟོང་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པས། རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེའང་རང་རིག་གིས་འབྱུང་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་དོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་དཔྱད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་བཀག་པས་ཁེགས་ལ། ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡིན་ན་ཡང་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་པའི་སྤྲོ་ལོ་ཏུ་དཔེ་ལ་རང་རིག་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་དང་། སྟོང་ཅམ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་ཀྱང་རང་སྟོང་ཡོད་པར་མི་འབྱུང་སྟེ། མེ་ཅམ་ལས་མེ་ཤེས་དཔོག་པ་མ་ངེས་པའི་བྱིར་དོ། །གཞན་ཡང་དཔྱད་པ་སྟོང་བ་ལས་སྟེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྲམས་པ་དང་ཉེར་སྤྲས་ཀྱི་དཔྱད་སྟོང་བཞིན། རྒྱད་གཅིག་པ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་སྟངས་ཀྱང་ཁྱད་

པར་དབྱེར་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཡང་རྩལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩལ་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་མི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་བྱ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས། རང་རིག་ཁས་ལེན་པས། རང་སྐྱེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འན་པའི་རྟགས་ལས་སྤྱོད་བ་ཙམ་དཔག་བྱས་ཀྱང་། འན་པས་རང་སྤྱོད་དཔག་མི་བྱས་ཏེ། སྤྱར་བ་ཤད་པ་ལྟར་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་པོ་སྤྱོད་པའི་རྟགས་ལས་སྟོན་པོ་རིག་པ་སྟོན་དུ་སོང་བར་བྱལ་ལ། སྟོན་པོ་རིག་པར་བྱལ་བ་ཉིད་གྱིས་རིག་པ་ཙམ་དུ་བྱལ་བེན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་རྟོག་པ་དོན་མེད་དོ། །ངས་སྤྱར་སྟོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྤྱུམ་དུ་འན་པ་ན། འན་མཁན་རང་ཉིད་གྱིས་སྤྱོད་མཁན་རང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་རང་སྤྱོད་མེད་ཀྱང་། རང་འན་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན། སྟོན་པོ་དངོས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་དེས། སྟོན་པོ་འན་པའི་ལག་རྩལ་བཞག་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་གྱི་འན་པ་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ན། སྟོན་འཛིན་བྲགས་ལ་རྟོགས་པས། སྟོན་འཛིན་འན་པའི་ལག་རྩལ་འཛོག་བྱས་པས། སྟོན་འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་མེད་ཀྱང་། འན་པ་སྐྱེ་བའང་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་གྱིས་ནི། སྟོན་འཛིན་བྲགས་ལ་རྟོགས་པར་བཞག་མི་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། རང་རིག་དོན་མེད་དོ་སྤྱུམ་དུ་འདོད་དོ། །དོན་དེ་ལ་བསམས་ནས། འབྲུག་འགྲེལ་དུ། གང་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བས་སྤྱོད་བ་དེ་འན་པའི་ཤེས་པས། “འན་པའི་ཤེས་པས་”^༡ སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་འན་པ་ཡུལ་དང་ལྟན་པར་འབྱུང་ལ། ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཤེས་པས་ཡོངས་

^༡ [མ་ཕྱི། འན། འན་པའི་ཤེས་པས་ ཟ། འན། -འན་པའི་ཤེས་པས་]

སུ་དབྱང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་བློ་བས་ཡོངས་སུ་མ་དབྱང་བ་མ་ཡིན་པས་བདག་གིས་མཛོང་འཁོར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཞེས་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡོངས་སུ་བཅད་ཅེས་གསུངས་པར་སེམས་སོ། །

༼ཉན་རང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ།༽

བྱུག་པ་ཉན་རང་ལ་ཚོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ནི། གང་ཟག་ལ་དགག་བྱ་སྤྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཞེགས་པ་ན། གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ཡང་སྤར་གྱི་བྱུབ་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་བྱས་པས། ཚོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་བྱས་པ་བྱུབ་པ་ཡིན་རོ། །ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པར་བཞག་མི་བྱས་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱ་རྟོགས་པར་མི་ཞེགས་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚོས་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་ན། སྤང་འདས་ཐོབ་པར་བཞག་མི་བྱས་ཏེ། མདོ་ལས། གང་ཡང་སྦྱེ་བ་ཟད་དོ། །ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་བསྟེན་ཏོ། །བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྤོང་བ་གཞན་མི་ལེན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་འདིར། དག་བཅོམ་པ་ལྷག་བཅས་ལ་སྦྱེ་བ་ཟད་དོ། །

སྟམ་པའི་ཤེས་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ད་ལྟར་གྱི་སྦྱག་བསྡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་མེད་པར་སྦྱགས་སུ་མ་ཚུད་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་སྦྱག་བསྡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་ཀྱང་། མ་འོངས་པའི་སྦྱེ་བ་གཞན་མི་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚིག་དང་པོ་གསུམ་གྱི་

རྒྱས་བཤད་དུ། གང་སྤྱག་བསྐལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས། ལུབ་པ་ཞེས་པའི་
བར་དུ་གསུངས་པས། སྐྱེ་བ་ཟད་དོ། ཞེས་པའི་ཆིག་ནི། དེ་ལྟར་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་རང་
གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་གསུངས་ཏེ། འདི་ཞེས་པའི་ཉི་ཆིག་
སྒོས་པའི་བྱིར་དང་། མ་འོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆིག་ཐ་མའི་རྒྱས་བཤད་དུ།
སྤྱག་བསྐལ་གཞན་མཆམས་མི་སྦྱོར་དོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །སྤྱག་བཅས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྤངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་གསུངས་ཀྱི། སྤང་པོ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན། སྤྱག་བསྐལ་འདི་ཞེས་མི་གསུང་བར་ཉོན་མོངས་པ་འདི་
མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་རིགས་ན། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མ་གསུངས་
སོ། །སྤྱག་བསྐལ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་སྤྱི་འཛམ་གངས་སུ་བཞག་སྟེ། སྤྱི་སྤྱ་བྱེ་
བྲག་ལ་འཇུག་པས། ཉོན་མོངས་ལ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་སྤྱ་
སྤྱི་ཁོ་ན་ལ་སྐབས་འགར་གཞོད་པ་མཐོང་ན་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པར་རིགས་ཀྱང་།
འདིར་སྤྱི་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་འཛམ་སྤྱ་སྦྱར་བ་མི་རིགས་
སོ། །འདི་དག་རྒྱས་པར་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་ཅ་
ཤེར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ལུང་དང་རིགས་
པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བསྐྱབས་ཤིང་། ཅ་ཤེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གསུམ་ག་ཡོད་པས། ཐེག་པ་སྤྱན་མོང་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་བ་
བྲགས་པ་བཞེད་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ནི། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་མེད་པས། ཐེག་ཆེན་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་

ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ་སྐྱེ་བ་པ་གཉིས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་ལ། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་དང་།
དབྱ་མ་པའི་འདོད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཙན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
འགལ་བ་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཀྱན་མ་སྤུན་ཀྱང་། སྒྲོབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ནི། མ་རིག་པ་ནི། སྤང་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོངས་པ་ཙམ་
གྱིས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་གྱི། འོག་རྟོག་མིན་ལ། འཛིག་ལྟ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་
དང་དེའི་བདག་གི་བར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་འོག་རྟོག་
གིས་བསྐྱས་པར་བཞེད་ལ། ཕྱོགས་སྒྲུང་ཡབ་སྲས་ནི། འཛིག་ལྟ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་
ཙན་གྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་ཅིང་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་ཡང་མི་
འགལ་ཏེ། པ་ལ་ཤུ་དང་ལྡན་པའི་ནགས་ཞེས་པ་ལྟར། མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པར་བཤད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཉོན་སྐྱེ་བ་དང་། གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་
དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཏུ་བཞེད་ལ། གང་ཟག་སྤང་པོ་
དང་མཚན་ཉིད་མི་མ་སྤུན་པའི་རང་རྒྱ་སྐྱབ་པའི་ཇས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་
སྤྲིད་པ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་དོན་སེམས་དང་རང་རྒྱ་དཔ་རྣམས་མ་སྤུན་ནོ། །

།དབྱ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཉོན་སྐྱེ་བ་ངོས་འཛིན་ཚུལ།།

གཉིས་པ་དབྱ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཉོན་སྐྱེ་བ་ངོས་འཛིན་ཚུལ། རང་རྒྱ་དཔ་པོ་ལོག་
མ་གསུམ་དང་མ་སྤུན་པ་ལ། ཤེས་སྐྱེ་བ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་སྒོ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་

ལ་བཞེད་དོ། །དབྱ་མ་ཐལ་འབྱུར་པའི་ལུགས་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་
པར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲིན་སྒྲོང་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་དང་། དེ་ལ་ཚྲོད་པ་སྤར་
བའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཉེས་པ་དེ་དག་འབྱུག་པའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་
ཇུས་ཡོད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་
བའི་ལྟ་བ་ཆ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་གྱིས་སྒྲོང་པ་
རྟོགས་པས་ཀྱང་རྣམ་མཐུན་ཐོབ་བྱེད་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པར་འབྱུར་རོ། །དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དུ་ཡོད་
པས། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེ་
ན། སྤར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་
འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དུ་ཡོད་པས། སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་གང་ཟག་རང་
བཞིན་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་དགོས།

༼ཐེག་དམན་སྡེ་སྡོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤར་རགས་གཉིས་ བསྟན་ཚུལ༽

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤར་རགས་གཉིས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤར་
རགས་གཉིས་གསུངས་སོ། །སྤར་མའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་དགག་བྱ་སྤར་མོ་བཀག་པའི་
བདག་མེད་བསྟན་དགོས་ཀྱི་དབྱ་མ་པ་ཡིན་གྱི། བདག་མེད་རགས་པ་བསྟན་དགོས་
ཀྱི་སེམས་ཙམ་པ་ཞར་བྱུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པ་ལྟར། བྱི་མ་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་ཕྱ་མོ་བསྟན་དགོས་པའི་ཉན་ཐོས་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། ཅིག་
ཤོས་པལ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་
རྟོགས་པ་དང་། གང་ཟག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སྤྱིད་པའི་རྩ་བ་གཙོད་བྱེད་
ཡིན་མིན་མཚུངས་པས། སྤྱིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ངེས་པར་གང་ཟག་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
ཡིན་ན། ཉེས་པ་དེ་དག་མཚུངས་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ཅག་རྣམ་ཤེས་ཉིད་ལ་གང་ཟག་ཏུ་
འདོད་པས། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་བཟུང་བས། སྤང་པོ་
ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་
འབྱེད་བཞེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་སྤང་པོ་ལེན་པ་པོ་ཡིན་ལ། སྤང་པོ་ནི་
དེའི་ཉེ་བར་སྒྲང་བྱ་ཡིན་པས། ལེན་པ་པོ་དང་སྒྲང་བྱ་གཅིག་ཏུ་མི་རིགས་པས། ཁྱོད་
འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི་ལྟན་སྤྱེས་མིན་པས།
གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་རྣམས་ལ་འཁོར་བར་སྤྱེ་བའི་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་།
ཅིག་སྤྱག་ན་སྒྲང་ཆེན་མེད་པར་རྟོགས་པས་དུག་སྤྱལ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་འཛིགས་
པ་བརྒྱུག་མི་རུས་པ་ལྟར། དེ་འདྲ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པས། སྤྱིད་པའི་སྤྱག་
བསྐྱལ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉོན་སྤྱིབ་ཡིན་ལ། གཉིས་
སྤང་འབྱུལ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་བདེན་
འཛིན་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང་། འཛིག་ལྟ་ཡིན་ལ།

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མིན་པ་ནི། ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟོ། །གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་ཡིན་ལ་འཛིག་ལྟ་མིན་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་
དང་། གཉིས་ཡིན་ནི། ང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིག་
ལྟོ། །གཉིས་མིན་ནི། སུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཏོ། །བདུན་ཅུ་པ་དང་། འཇུག་པ་སོགས་
སྟེ། བདེན་འཛིན་ཉིད་སྲིད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་
གསུངས་པ་འདི་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་སྐབས་བྱེད་
ཡང་“དགོད།”¹བཞི་པ་ནི། སྤར་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་དེ་འཛིག་ལྟ་
ཡིན་ན།དེའི་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གོམས་པ་སུ། སྲིད་པ་ལས་མི་སྒྲོལ་བ་འགལ་
ལ་འཛིག་ལྟ་མིན་ན། གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོགས་པ་འང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིག་ལྟ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི།
ལྟན་སྐྱེས་མིན་པས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ། །

འོན་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གོམས་པ་སུ་གསལ་སྤང་སྐྱེ་བ་སྲིད་ལ།
དེ་ལྟ་ན་ཆོད་མས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བདག་མེད་ལ་གསལ་སྤང་སྐྱེས་པས་ནལ་
འབྱོར་མཛོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། དེ་འབའ་ཞིག་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྤང་སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་“ནལ་འབྱོར་”²གྱི་
རྟོགས་པ་ཡང་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དོ། །འོན་བདག་འཛིན་དེ་ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་པར་གང་གིས་ཤེས་སྟུམ་ན། ལྟོ་ལྟན་སྐྱེས་ལ་འགལ་བ་ན་བ་ཅམ་ལ་ང་
ནའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྣང་སྐྱོན་མེད་མཐོང་བས། ང་དང་སུང་པོ་གཉིས་མཆོན་ཉིད་མི་

¹ [མ་ཕྱི་ ༡༡བཤན། དགོད། ཟླ ༡༡བཤན། དག་ཞོ།]

² [མ་ཕྱི་ ༡༡བཤན། ནལ་འབྱོར། ཟླ ༡༡བཤན། ལྟོར་ལམ།]

མ་ཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇུས་ཡོད་སོ་སོ་བ་མེད་པར་ཤེས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་
གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་
མིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟོན་ན་རྒྱ་འབྲས་ཇུས་གཞན་དུ་
འཛིན་པའི་སློབ་སྐྱེས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་ཤིང་གི་ས་སོན་ཅམ་བཏབ་ནས་
ཕྱིས་ཀྱི་སྤོང་པོ་ལ་དམིགས་ཏེ་ངས་འདི་བཅུགས་སོ་སྐྱེས་དུ་འཛིན་པའི་ཐ་སྙད་
བསྟོན་མེད་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། འོ་ན་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་ཁེགས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟོན་པ་ནམས་རྒྱ་འབྲས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པ་
ཡིན་གྱི། དོན་གཞན་དུ་མེད་པར་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་སོ། རང་ལུགས་
ལ་འཛིག་ལྷ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་པ་མི་སྲིད་བས། གང་ཟག་གི་མཚན་
གཞིར་ཡང་སྤང་པོའི་ཡ་གྲུལ་དང་། ཚོགས་པ་གང་ཡང་མི་རུང་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་
སོ་དང་སྤང་བྱ་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་ནི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་བས། སྤང་པོ་ཉིད་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་གང་
ཡང་གང་ཟག་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །འདི་དག་ནི་ཤིང་རྟའི་དབྱུང་པ་ནམས་པ་བདུན་གྱི་
སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། འོ་ན་གཟུགས་བདག་ཡིན་པ་སོགས་འཛིགས་ཚོགས་
ལ་ལྷ་བའི་མཐའ་ཉི་ཤུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་སྤང་པོ་དམིགས་ཀྱང་
ཀུན་བརྟགས་ཡིན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་མིན་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་སུ་སོབ་པའི་ཆེ་བད་
པར་སྤོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ངེ་ལྷ་བ་མཐུན་པའི་ཚུལ་ལ། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་
ནམས་བདེན་སྤང་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷ་ན་

བདེན་སྣང་ལོག་པས་ཡུལ་སྣང་ཅམ་ལྟོག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། བདེན་འཛིན་གྱི་
སློ་ལོག་པས་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློ་ཅམ་བསྟོག་དགོས་པས། སངས་རྒྱལ་ལ་ཡུལ་ཅན་
གྱི་སློ་མེད་པའམ། ཡང་ན་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་པེན་སྣང་དང་
བལ་བཞིན་དུ་རྩེ་སྟེང་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐེན་པའི་ཚུལ་རིམ་བྱུ་ཞེ་ན། རྟེན་འབྱུང་རང་
བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བདེན་པའི་སྣང་བ་ལྟོག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་
མིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དངོས་སུ་སྣང་བས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
པར་འགྱུར་རོ། །དེས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དམ་པའི་འདུག་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
བའི་ཆེ་བདེན་སྣང་ལྟོག་དགོས་པ་ཡང་། བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེའི་
འདུག་ལུགས་འཁྲུལ་མེད་དུ་མཐོང་བས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་འབྱུང་རྣམས་རང་
བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་གནས་ལ། དེའི་འདུག་ལུགས་འཁྲུལ་མེད་དུ་
མཐོང་བའི་ཆེ་ན་ཡང་བདེན་པ་སྣང་ན། མེད་པ་གསལ་སྣང་དུ་འགྱུར་བས། བདེན་སྣང་
གིས་སྟོང་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། མངོན་ཤེས་ཅན་གྱིས་ཆད་ནད་ཅན་ལ་བལྟས་པའི་ཆེ། ཆད་ནད་ཅན་ལ་ཡུལ་ལོག་
པར་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་། འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་སློའི་སྟོན་གྱི་
དབང་གིས་ལོག་པ་སྣང་བ་མིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་སྣང་མཐའ་དག་རིམ་བྱེད་
པ་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་སློའི་སྟོན་
གྱི་དབང་གིས་བདེན་པ་མི་སྣང་བའི་བྱིར་རོ། །

དཀྱི་དེ་དག་གི་ཞར་ལ་བྱང་དོན་དང་། དེས་དོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ལ་ཡང་། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་གྱིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་དེས་རིམ་བྱེད་པ་

དང་། དབྱ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་ཆེ་མཉམ་འབྲེད་པའི་ཚུལ་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཙུས། རི་བ་བཙུ་བྱས་པའི་ལན་དུ་དགོངས་འབྲེལ་
གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་
ཀྱིས་བྱང་པའི་ཆུས་པའི་རི་ལན་གྱི་དོན་རྣམས་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱས་པར་
གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རི་བཙུས་པ་དང་། ལྷོན་
པས་ལན་གསུངས་པ་དང་ལན་གྱི་དོན་ཆུས་པ་དང་། དེས་བྱང་པའི་གྱི་དོན་རི་ལྷན་གྲུབ་
པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལྷན་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་བཀའ་དང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས་ལ། ཡང་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་མཆིས་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འཕགས་
པ། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ན།
དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དང་། དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་
ཆུས་པའོ། །དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡང་བདེ་ལྷག་ཏུ་ཆོགས་པར་འགྱུར་བས། དེའི་དགོངས་གཞི་
སོགས་གང་ཡིན་ནི་མ་ཆུས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་བཞིའི་
དགོངས་པ་དང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། དོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་དགོངས་གཞི་དོས་བཟུང་བ་དང་། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱས་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་
དཔེ་དང་བཅས་པའོ། །

༼མཆན་ཉིད་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ༽༽

དང་པོ་ནི། མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། རྩེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། རོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་བྱུང་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་ལ་མཆན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། མིང་དང་བདུན་ལྟུང་པར་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་རང་མཆན་དུ་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དབང་རྩེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྩུས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། རྩེ་བ་ཞེས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱང་བ་ཡིན་གྱི་བདག་ལས་རྩེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི། གཞན་དབང་ལ་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་བྱུང་ལ་བཤད་པ་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ནི། གང་ཞེག་རྟོགས་ན་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་པའི་དམིགས་པ་དེ་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ན་རོན་དམ་པ་ཞེས་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པ་ལ་རོན་དམ་དུ་གསུངས་པ་དེར་གཞན་དབང་མ་བྱུང་པས་ན། གཞན་དབང་ལ་ཡང་རོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དམིགས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཡིན་ལོ། །ཡོངས་བྱུང་ནི་རོན་དམ་ཡིན་ལ། དངོས་པོར་མེད་པས་ན། རོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་མེ་རྟོག་དངོས་པོར་མེད་པ་ལྟར། ཀུན་བརྟགས་ཀྱང་ངོ་བོ་རྩེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ལ། ཡུལ་

ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཆད་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། བདེན་སྤང་དང་བདེན་སྦྱང་ཚོགས་པའི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་མིན་ནོ། །ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་བཀག་པའི་ནམ་མཁའི་དཔེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གུན་བརྟགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་སོགས་སྦྱར་རོ། །གཞན་དབང་ལ་བདག་སྦྱེའི་ངོ་བོར་མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་སོགས་སྦྱར་རོ། །འདིས་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། གུན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་ལ་དགོངས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་དངོས་སུ་གྲུབ་པ་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་ངན་རྟོག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རང་གི་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁྱིས་པ་རྣམས་གཞན་དབང་དང་། བདག་གཉིས་ཀྱིས་དཔེན་པར་གྱུར་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་ལ། རྟོག་པས་རི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱི། གུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ། བདེན་པར་མདོན་པར་ཞེན་པས། འཁོར་བར་འཁོར་བར་འབྱུར་རོ། །འཁོར་བ་ལས་ཐོལ་བའི་ཕྱིར་ཏུ། དང་པོར་གཞན་དབང་སྦྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྟན་ནས། སྲིད་པ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱེད། དེ་ལས་གུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྟན་ནས། སྲིད་པ་ལས་ཐོལ་བར་བྱེད་དོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་ཐོལ་ཐེག་པ་གསུམ་ག་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ནི་མིན་ཏེ།

རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྫོ་འབྲིང་རྩལ་གསུམ་སོ་སོར་ངེས་པས། ཞི་བ་བསྐྱོད་པ་
གཅིག་བྱ་བའི་ཉན་ཐོས་ནི། རྣམ་ཡང་འཆང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལན་གྱི་དོན་ཞུས་པ་ནི། བྱང་རྒྱབ་མེམས་དཔལ་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་གྱིས། སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཅི་ལྟར་ཁོང་དུ་རྩད་
ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྲིན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོགས་
པས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། བྱད་པར་དུ་བརྟགས་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
འདོགས་པའི་གཞི་གཉིས་སྒྲིབ་གི་ཤེས་པ་གཞན་དབང་དང་། དེ་བདག་གཉིས་གྱིས་
སྟོང་བ། ཡོངས་བྱུབ་དུ་གསུངས་པར་དགོངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
བྱུབ་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི། གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་བྱུབ་ཡིན་ལ། རང་གི་
མཆོན་ཉིད་གྱིས་མ་བྱུབ་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུབ་
གཉིས་ཀྱང་། རྣམ་གྲངས་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པས། ངོ་བོ་
ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ། མདོ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། བྱང་སྔོང་སྤྲ་བ་དེ་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་
པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུབ་པའི་སྟོན་ནས་
གསུངས་པ་ཡང་། སྤྲ་དེ་བཞིན་པ་མིན་ལ། བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པ་ཡང་སྤྲ་དེ་བཞིན་པ་མིན་ནོ། །འོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་
འདིར། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་གྱིས་མ་བྱུབ་ཅིང་། གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་བྱུབ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
བྱུབ་བོ་ཞེས་ཡོད་པ་དང་། མེད་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བྱེ་ནས་བསྟན་པ་ལེགས་

པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་བྱས་
སོ། །དེས་ན་ཁ་ཅིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་སོགས་སུ་གསུངས་
པའི་མདོ་ཁོ་ན་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་འདི་ཡི་མཆོན་གཞིར་གསུངས་པ་དང་།
གང་དག་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་རྣམས་འདིའི་མཆོན་གཞིར་འཛིན་པ་ནི། རིས་ལན་ཀྱི་དོན་
རྒྱས་པར་མ་རྟོགས་པའི་སྤྲོ་སྤྱུལ་འབའ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་མདོ་འདི་དང་མཐུན་པར་
ཡོད་མེད་འབྲེད་ཚུལ་རྣམས་ངེས་པའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེད་པའི་ཚུལ་ནི། སློ་
གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྲང་ངེས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འད་པ་
དང་། དབྱེ་བ་དང་། མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གཞན་དུ་བྲང་དགོས་པ་དང་།
དོན་དེར་ངེས་པ་བྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱི། གདུལ་བྱ་བྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་
ཅ་མ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། ངེས་དོན་ཡང་བྲང་དོན་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དཔེར་ན་གཟུགས་
སྐྱེའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆོ། གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཀྱི། ད་
དུང་གོང་དུ་བྲང་དུ་ཡོད་པའོ། །གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྟན་པ་ན། གཟུགས་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེར་ངེས་ཀྱི་གོང་ན་གཞན་མེད་པས་ངེས་པའི་དོན་
རྟོ། །གཞན་དུ་བྲང་དགོས་པའི་དོན་དང་། དེར་ངེས་པའི་དོན་ལ་བྲང་ངེས་སུ་བྱས་
པའི་ཆོ། བརྗོད་བྱ་ཀྱང་རྗོད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱང་བྲང་ངེས་སུ་
འགྱུར་རོ། །དོན་གཞན་དུ་བྲང་དགོས་པ་དང་། དོན་གཞན་དུ་བྲང་མི་དགོས་པ་ལ་བྲང་
ངེས་སུ་བྱས་པའི་ཆོ། རྗོད་བྱེད་ལ་བྲང་ངེས་སུ་དབྱེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་དང་། མཆོན་

གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ལ། གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། བྱང་བའི་དོན་དང་། འབྲས་བུ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། དེས་པའི་དོན་རྟོ། །ལམ་ནི་རང་བཞིན་མེད་
རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ནི། མི་རྟག་པར་སྟོན་པ་
སོགས་སོ། །འབྲས་བུ་ནི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ནི།
རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་སོ། །བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གུན་རྫོབ་སྟོན་པ་ནི་
བྱང་བའི་དོན་དང་། དོན་དམ་སྟོན་པ་ནི་དེས་པའི་དོན་རྟོ། །དེ་ཡང་གུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་
སྟོབས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་དེས་དོན་ཡིན་ཞིང་། གཞི་སྟོབས་སེམས་ཅན་སོགས་སྟོན་པ་
ལ་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་སོགས་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་
དང་མཆོན་མ་མེད་པ་སོགས་བསྟན་པ་ནམས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་། ཚད་མ་དང་ལྡན་
པ་གཉིས་ཆོགས་དེས་པའི་དོན་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་བྱང་བའི་དོན་རྟོ། །སྤར་
བཤད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་བྱང་དོན་འབའ་ཞིག་
ཏུ་འགྲེལ་ཞིང་། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ནི། གཞན་དབང་རང་མཆོན་པ་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པར་འཆད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལ་ནི། རོ་བོ་
ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་ཀྱི་མདོར། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་གསུངས་པ་དེས་པའི་དོན་དུ་མདོ་འདིས་སྒྲུབ་ཅིང་། དེའི་གཞུང་འཇུགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །སྤར་བཤད་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྟོང་པ་རྟེན་
འབྱུང་གི་དོན་དུ་རྟོགས་ནས། རང་བཞིན་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་གྱིས་མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་བཞིག་པ་དང་། བྱ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཐད་པའི་གཉིས་ཚོགས་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། སྟོང་པ་རྟེན་
འབྱུང་གི་དོན་ཞེས་པ་མིང་དོན་དུ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་པ་མ་རྟེན་གས་པར་རྟེན་འབྱུང་མི་
རྟེན་གས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་དེའི་
ཡུལ་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གྱི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
འབྱུང་དེའི་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ།
རྟེན་འབྱུང་དངོས་སུ་རྟེན་གས་པས་སྟོང་པ་ཤུགས་ལ་རྟེན་གས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
བཅད་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་ཡོངས་སུ་བཅད་ཀྱང་སྟོང་པ་
རྣམ་པར་བཅད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཞེས་པའི་
ཚིག་བརྗོད་བྱས་དབེན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ལྟ་བུ་མ་གོ་བའི་གོང་གི་གང་ཟག་ལ་ལྟོས་
ནས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཁོ་ལོ་ཅག་མི་སྤྲེའི། རང་བཞིན་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་
པར་རྟེན་གས་པའི་ཤེས་རབ་སྦྱེས་པ་ན། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་རང་ངོས་ནས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་རྟེན་གས་ཤིང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་
ལ་ལྟོས་པ་ཞེས་པའི་སྤྲེའི་དོན་དངོས་སུ་ངེས་པ་ན། རང་ངོས་ནས་མེད་པའི་སྟོང་པ་
ཤུགས་ལ་ངེས་ཤིང་། སྟོང་པ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་སྟོང་པ་ཐག་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ལ།
སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་ལམ་
གྱི་རིམ་པར་གསུངས་ཟིན་པས་བརྗོད་བྱུང་དུ་མ་བྲིས་སོ། །དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་
གྱི་གསུང་གི་གདམས་པ་རྣམས་མི་ཉམས་པའི་ཕྱིར་དྲ། ཐེག་པ་མཚོག་གི་བརྒྱུ་
ལྷགས་ལ་གནས་པའི་དགེ་སྟོང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་བརྗོད་བྱུང་དུ་བྲིས་

བའོ། །འདིས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་
ཅིག། །།

༥ ཞོ་སྤ་སྟེ། བན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྷོན། །རབ་
རྒྱས་འགོ་ཀྱན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྟོན་ཕྱིར་བཀ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་ཆོས་གྲ་
ཆེར། །ཆོས་སྦྱིན་འཇོན་མེད་དལ་འགོའི་རྒྱན་འདི་སྟེལ། །

སཐ་མདྲ་ལོ། །

༡༡། །བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་
བ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༢། །རྩེ་བཙུན་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་སྐབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས། །

ལྷ་ར་བཅས་ཀྱི་བྱ་བྱི་གཙུག་ལྷ་མ་མེ་བ། །

དེ་ཡི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན། །

རྩེ་བཙུན་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

སྒྲོ་བློས་ཆེན་པོས་ཉེས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་བཅོམ། །

བཟང་པོའི་སྒྲོ་བཅས་ཆོས་ཀྱི་རྩེ་བཞེན་གཟིགས། །

གཤམ་པའི་འོད་ཀྱིས་འགྲོ་སྒྲོའི་ཚེངས་བ་སེལ། །

གདུལ་བྱའི་དབལ་གྱུར་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་འདུད། །

གསུང་རབ་དགོངས་བ་འགྲེལ་པའི་གཞུང་ལྷགས་མཆོག། །

སྒྲ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་སྒྲོགས་སྒྲུང་གཤམ་བ་སོགས། །

ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་གཞུང། །

གདམས་པའི་མཆོག་རྒྱ་གཟིགས་ནས་འདོམས་མཛད་པའི། །

སྒྲ་མ་དེ་ལ་ལྷག་པར་བདག་ཕྱག་འཆའ། །

ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་བས་མཐའི་ནགས་ཁོད་ཏུ།
ཆོགས་གཉིས་དབལ་གྱི་དགའ་སྟོན་རོལ་མཛད་ཅིང་།
ལྷག་པར་འགྲོ་ལ་སྟོང་རྗེའི་དབང་གྲུང་བ།
མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པ་དེ་ལ་འདུད།

རྒྱལ་དང་དེ་སྤྲོད་པའི་ལམ་བཟང་དེ།
མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་སྤུན་བསལ་ཞིང་།
དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་སྟོན་མེས་གསལ་མཛད་བ།
ཕྱོགས་སྤང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གྲུས་བས་འདུད།

སྟེ་བདུན་མཛད་པའི་རིགས་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས།
དམ་ཆོས་འདྲིན་པའི་ཁྲར་གྱིས་མི་ངལ་བའི།
རྣམ་དཔྱད་སྟོ་ཆེན་ལྷན་པ་དུ་མ་ཡིས།
གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་རིང་དུ་གསལ་མཛད་མོད།

དེར་སང་པལ་ཆེར་ཆོག་ཅམ་མཐོང་བས་ཁེངས།
དོན་རབ་འབྱེད་པའི་རིགས་ལམ་རིང་དུ་འདོད།
གསུང་རབ་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད།
ཐུབ་བསྟན་འི་མས་སྤྲུགས་པ་བསལ་བྱིར་དང་།

དད་བཙུན་ཤེས་རབ་ལྷན་པས་རིང་ནས་བསྐྱུལ།
གཞུང་འདི་འབྱེད་ལ་བདག་ཅག་སྟོ་བ་སྟེས།

བདག་ནི་དེ་ཉིད་བལྟ་བའི་མིག་བྲལ་ཡང་། །
བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཡུན་རིང་བསྟེན་བྱས་པས། །
གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་རྣམས། །
ལེགས་པར་བཤད་ཀྱི་ཅི་གཅིག་གྲུས་པས་ཉོན། །

དེ་ལ་འདིར་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བ་ཙམ་ལ་
འབད་པ་ནི་དུད་འགྲོའི་སྤྱོད་པ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་པས་རྣམ་དཔྱད་དང་ལྡན་པ་
དག་འཛིག་ཉེན་སྲི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྩོན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ལ།
དེར་ཡང་རེ་ཤིག་པ་དང་གཏན་དུ་བའི་པན་གཞོད་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ནི་དེའི་
ཐབས་ལ་འདོར་ལེན་བྱེན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱས་པ་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡང་དག་
པའི་ཤེས་པས་གཏན་ལ་པབ་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། པན་པ་དང་ཞེས་སོགས་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཀླུ་དབང་སྟོའི་གསུང་ནས། གཟུགས་གསལ་པོ་བལྟ་བ་ལ་ཤེས་
འདོད་ལྷགས་ནས་དེའི་ཐབས་སུ་མིག་གི་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་སེལ་བ་ལ་
འབད་པ་བཞིན། གནས་སྐབས་དང་མཐའ་ཐོབ་བྱ་ལ་དོན་གཉེར་ལྷགས་པ་དག་དེའི་
ཐབས་ལ་སྟོངས་པའི་སྟོའི་སྟོན་སེལ་བ་ལ་འབད་དགོས་པས་ཆད་མ་གུན་ལས་
བཏུས་སུ་སྟོའི་སྟོན་སེལ་བའི་ཐབས་བྱེན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་འདི་རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་བྱུང་བར་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཁྱེད་པ་བཞེད་དོ། །ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒང་པོས་དོན་ཆེན་དུག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་བྱེན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་

ལ་འབེབས་པ་ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་མཛད་དེ། དེར་ནི་མངོན་སུམ་དང་། རང་
དོན་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་པ་གཞན་སེལ་བ་དང་། གཞན་དོན་དང་། དེའི་ཡན་ལག་དཔེ་
དང་། ལྷག་ཆོད་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་བྱུག་གོ།

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་རྣམ་གྲོལ་
དོན་གཉེར་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བྱུང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྐྱབས་པས་
གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་གཞིགས་ནས་ཐོག་
མར་ཐུབ་པ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་མཛད་དོ། །དེའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་
ཀྱང་རིགས་པའི་སྟོན།

མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག།

ལྷར་སྒྲང་བཙས་པ་བདག་རིག་བྱེད།

སྐྱབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྲིན་དག།

ལྷར་སྒྲང་བཙས་པ་གཞན་རྟོགས་བྱེད།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་དག་ཀྱང་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་
སུམ་ལྷར་སྒྲང་དང་། རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་དཔག་ལྷར་སྒྲང་དང་། སྐྱབ་དག་དང་སྐྱབ་
དག་ལྷར་སྒྲང་དང་། སུན་འབྲིན་དང་སུན་འབྲིན་ལྷར་སྒྲང་རོ། །དེ་དག་གི་དོན། ས་
བརྩའི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱང་འཐར་པོ་ཉིད་དུ་གྲགས་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་
གྲགས་པས་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་བདུན་ཀྱི་སྟོན་པ་གསལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་
ལས་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཙུག་གསུམ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ངེས་དང་། རིགས་
ཐོགས་སོ། །དང་པོས་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་ངེས་ནས་

གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་རྟོག་གེའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད། ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པའི་གཞུང་གི་ཆ་དང་སྦྲར་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ཤིང་། དེ་ལས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལེ་འུའི་དོན་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་པ་དཀའ་བའི་གནས་དང་། གཙོ་བོའི་དོན་དུ་གཞིགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། ཐུབ་པ་ཆད་མར་བསྐྱབས་པའི་སློ་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་ངོ་མཆར་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་དང་། རྟོན་པ་ཆད་མར་དངོས་པོ་སློབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ལེ་འུ་ཟུར་པ་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ལམ་འདི་འདྲ་གོམས་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འབྱུང་བའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསལ་ནས། རྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་ལས་བརྟམ་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་བྱེད་སྤྲ་མ་ལ་ངི་ལྟར་འབྱུང་བའི་རིས་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་བཤའ་པ་མཛད། ལོག་རྟོག་གཉིས་པ་བསལ་ནས་རྟོན་པ་ལམ་དེ་ནས་འབྲས་བྱ་དེར་བྱོན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཆོགས་བཅད་དེ་ལ་ལུགས་ལས་སྟོག་པའི་བཤའ་པ་མཛད་དོ། །

ཆད་མ་རྒྱས་པར་ངེས་པ་ལས་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་རྟོག་གེ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་ཆོལ་བ་དག་གི་སྤྱད་བསྐྱལ་ཀྱི་རྒྱ་བརྒྱུག་པའི་དོན་དུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་དེ་དག་གི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་ཆེད་དང་། ཆད་མ་དང་གཞུང་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟམ་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་དང་ཡང་སྦྲར་ཞིང་།

སྤྲུལ་ལས་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་པ་ཙམ་གྱིས་རིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་
པ་དག་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་མཛད་དོ། །ཆ་ཀྱན་ནས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྤྲུལ་
མ་ལས་མི་རྒྱས་མོད། རྟོག་གའི་ཆིག་དོན་བརྒྱད་ཆང་བར་སྟོན་ཅིང་། གཞན་དོན་ནི་
སྤྲུལ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་སོ། །རིགས་ཐིགས་ནི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲུག་མི་ལུས་པ་དང་། ཆིག་ཅུང་དུས་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཁོང་དུ་ཆུད་ལུས་པའི་གང་
ཟག་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟོག་གའི་ལུས་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ལུས་དེ་དག་གི་ཆ་ཤས་བསལ་བར་བྱེད་བཞི། བཞི་སྟེ། གཏན་ཆིགས་ཐིགས་
པ་དང་། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། རྒྱུད་གཞན་སྦྱབ་པ་དང་། རྩོད་པའི་རིགས་
པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཡན་ལག་སྟེ། དང་པོ་ནི། རྟོག་
གྲུར་རྟོགས་པ་གཏན་ཆིགས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་མཐའ་ཆོད་པར་རྟོགས་པ་
རྟོགས་ཀྱི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ལ་རག་ལས་པས་ཚུལ་དུག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་
དང་། གཅིག་ཏུ་ཟད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས་ཚུལ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་སྦྱབ་
པའི་ཆེད་དུ།

སྟོགས་ཆོས་དེ་ཆོས་ཁྲབ་པ་ཡི། །

ཞེས་པའི་གཞུང་སྟོས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་གསུམ་གྱི་ཅ་བ་ཡང་
འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་གཞན་དག་ལྡན་འདུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་བ་
འདོད་པ་དག་གི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས། འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་དང་། གངས་ལ་
སོགས་པ་ངེས་པའི་ཆེད་དང་། ཐར་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཞིང་འཁོར་བའི་ཅ་བ་ནི་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ། དེའི་ཞེན་

ཡུལ་གང་ཟག་གི་བདག་འབྲེལ་བ་རྗེས་སྐྱབ་བཀག་པས་ཞིགས་པར་དགོངས་ནས་
འབྲེལ་བ་བཟླ་བ་མཛད་དེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་རྒྱས་
པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་དོན་གྱི་ཡན་ལག་ནི་ཕྱི་མ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་
རིག་ཅམ་ཡིན་ན། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡུལ་གཞན་གྱི་རྒྱ་ཚད་མས་མ་སྐྱབ་པས་
དེའི་དོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཤོལ་བ་ལ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལས་དེའི་ཀྱན་སྒོང་
དཔགས་ནས་དེ་རང་གི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་བཀག་པས་རྒྱ་དང་གཞན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་
རྒྱ་དང་གཞན་སྐྱབ་པ་མཛད་དེ། རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་
པབ་པས་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ནི། མངོན་སུམ་ལེའུ་ལས་ཡིན་ལ། ལོག་པར་རྟོག་
པའི་ངོ་བོ་སེལ་བ་ནི་གཞན་དོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། །གཞན་དག་རྣམ་འབྲེལ་ལེའུ་
གཉིས་པ་ལས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཅ་བའི་རྒྱ་སྒྲིང་རྗེར་བཟོད་ལ། དེའི་དམིགས་
པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པས། ལེའུ་དེ་ལས་འཕྲོས་པར་འཆད་དོ། །ཅོད་
པའི་རིགས་པ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཆེ། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱོར་བ་སོགས་གྱིས་རེ་
ཤིག་པའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་ཡང་གཏན་དུ་བ་མིན་ལ། གཏན་གྱི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་ནི།
གཞི་དང་། ལམ་དང་འབྲས་སུ་རྣམས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་དང་།
མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཆད་པའི་མཐའ་ཅན་གྱི་སུན་འབྲིན་དང་། སྐྱབ་
ངག་གིས་བསལ་ནས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་སྐྱར་བ་ཁོ་ནས་འབྲུབ་པའི་ཅོད་པའི་
ཚུལ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མཛད་དོ། །

དེས་ན། ཆད་མ་སྡེ་བདུན་པོས་ནི། ཐེག་བ་ཆེན་པའི་རིགས་ཅན་ཡང་དག་པར་

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་དང་། སངས་རྒྱས་ནས་རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །

བསྐྱེད་བཅད་བརྒྱུད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀལ། །

སྒྲུང་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་ཕྱིར་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཞལ་བུའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་དངོས་པོ་སྟོབས་
ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱད་པ་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སློག་གྲུར་སྟོན་པའི་
སྐབས་ལ་ཡང་། སྡེ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་དངོས་ལྷགས་འགལ་བ་ཡོད་མེད་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱོད་པར་བྱེད་ལ། ཤིན་ཏུ་སློག་གྲུར་གྱི་དོན་ཉིད་དབྱད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་པའི་ཚུལ་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་རྣམ་འབྲེལ་དང་། ཐ་མ་ཚད་རིགས་ཡིན་
ནོ། །རྟོག་པའི་བྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། །ཞེས་པ་སྤྱིའི་མཆོད་བརྗོད་ཡིན་གྱི། རྒྱན་གྱི་
འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པ་དག །ལེ་ལུའི་གོ་རིམས་ལྟོག་ནས་ཆད་མ་བྱུབ་པ་ལེ་ལུ་དང་
པོར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ཤིག་བཞག་གོ།

དོན་བསྐྱུས་ན་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་པོ་འདི། བདག་མེད་གཉིས་རིགས་པས་
ཅལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་པ་ནང་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་མཛོན་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་གསེབ་ནས་འདོན་པ་དང་། ཐར་བ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་གི་གཙོ་བོ་མི་སྟོན་

བར་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཙོད་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་པ་རང་ཡང་ཕྱང་བར་བྱེད་ལ་གཞན་ཡང་ཕྱང་
བར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་འབད་བར་མི་བྱའོ། །དེས་པར་ལེགས་པ་ཕྱང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་
མི་བརྟེན་པའི་རིགས་པས་ཐོག་མར་བསྐྱབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱང་ལ་བརྟེན་ནས་
མངོན་མཐོ་སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་ལ་ནི། ལྷ་སྐྱབ་ཡབ་སྐས་དང་། ལྷོགས་སྒང་ཆོས་
གྲགས་སོགས་བཞེད་པ་མཐུན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་སྒོག་གྲུར་ལ། །

གང་ཞིག་ཐེ་ཆོས་སྦྱེ་འགྱུར་བ། །

དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟེན་ཏེ། །

འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྒང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །

ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས། །

གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སྦྱུའི་བྱིར། །

གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་དོན་མཚུངས་པའོ། །

སྡེ་བདུན་པོ་དེ་རྣམས་ལས་འདིར་ཅུང་ཟད་བསྐྱས་པ་ཆད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་
འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་མདོ་སྡེ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པ་
གཉིས་ཀྱི་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། འཁྲལ་བ་དང་བྲལ་བར་རྗེ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་བཞེད་པས། དེའི་འགྲེལ་པ་དོན་སྐྱབ་དང་སེམས་ཙམ་

པའི་ལུགས་གང་ཡིན་ལ་ཚད་མར་བྱས་ནས་འཆད་མོད། འོན་ཀྱང་བདག་དང་ཤིན་
ཏུ་བྱད་ཞུགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་
བ་དུ་མ་བོད་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྐྱ་མ་ལོ་རྩུ་བ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཀྱང་འཆད་ཅིང་གཙོ་བོར་དམ་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་
དཔོན་ཞི་བ་འཆོ་ཡབ་སྐས་དང་སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་རྣམས་འབྲེལ་ཀྱི་གཞུང་གི་
ཆ་འགས་རྣམས་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཅན་དུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་
དབྱུ་མའི་ལྷ་བའི་དམིགས་པ་བསྟན་པར་བཞེད་ཅེས་གསུང་བ་ཡང་རང་དོན་གྱི་
སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

རྣམ་པར་ངེས་པ་འདི་ལ་དོན་བཞི་སྟེ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང་།
གཞུང་གི་དོན་དང་། མཐུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ཤ་སྤྲ་ཆ་དང་།
མི་དང་། བེ་ཕུ་ཡ་རྣམས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཚད་མ་དང་རྣམ་པར་དང་ངེས་པའོ། །ཤ་རབ་
དང་དང་པོ་སོགས་ལ་ཡང་ངེས་ཚིག་གི་བཤད་པ་བྱས་ནས་འཐུག་པ་དང་། སྤྲ་ཆ་ཡིད་
ལ་སོགས་པ་ལ་འཐུག་ཀྱང་འདིར་ནི་དོན་འགྱུར་དུ་མཛད་ནས་དང་པོར་འཇལ་བ་དང་།
གསར་དུ་འཇལ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་ནས་ཚད་མར་བསྒྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཇམ་དཔལ་ཞེས་སོགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་སྤྱོད་གས་གང་དུ་
གཏོགས་པ་དང་མཐུན་པར་ལོ་རྩུ་བས་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་མཛད་པའོ། །མཚད་
བརྗོད་ཀྱིས་ནི་སྐབས་འགྲོའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཆེ་རྒྱ་
འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྲན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་བསྐལ་ལས་སློབ་པའི་རྟེན་དུ་
ཡོད་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང་ངག་གིས་ཀྱང་ཁས་ལྗངས་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་མཚད་བརྗོད་

བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྩོམ་པ་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་དང་། བརྩམ་བྱ་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་དང་། བརྩམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་གོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རང་གི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འབྲུག་པའི་
ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པའི་དོན་དང་། བསྟུས་པའི་དོན་དང་། ཆིག་གི་དོན་
དང་། དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེར་སྐྱ་དང་གཟེགས་ཟན་སོགས་སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་རྟོག་གེ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སྟོད་པའི་སྤང་ཞུགས་དོར་ནས་
གྲུས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་བསྟན་
བཅོས་རྩོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱིང་ཇེ་དམིགས་པ་དང་། རྩམ་པ་དང་། བྱེད་ལས་
གསུམ་སྟེ། འཇུར་བ་ཡིན་པས་ཡན་ཆད་དང་བཅེ་བས་ཞེས་དང་དེའི་ཞེས་སོ། །སྤྱིང་
ཇེ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་སྤྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། འདིར་སྟོབ་དཔོན་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ལ་སྟོད་པའི་གང་ཟག་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ལྷག་པར་གནས་པ་སྟེ་
དེ་ལ་སྟོད་པ་པོ་དང་། སྤྱད་པའི་ཡུལ་དང་། སྟོད་པའི་རྒྱ་དང་། སྟོད་པའི་རྩམ་པ་དང་།
སྤྱད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། སྟོད་པ་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་བྱུག་འཛིག་ཏེན་དང་། ཉེར་
བསྟེན་དང་། དེ་ཆིག་དང་། རྩོངས་པས་དང་། ཅུང་ཟད་དང་གོང་གི་གང་ལ་ཞེས་པ་སྟེ་
སྤྱེལ་སྤྱེལ་སྤྱད་ཅེས་རེ་རེ་ནས་སྤྱར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་ལ་སྟོད་པ་པོ་དེ་དག་སྤྱུག་བསྐྱེད་
དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་བལ་ན་སྟོམ་པའི་བཅེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་
ཕྱོགས་སྒྲུང་དེའི་རིགས་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལུགས་ནི་གསལ་བར་བྱ་བར་

རིགས་ཏེ་མེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གི་ཆེ་བ་དང་། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་དོན་ལ་བལྟས་པས་མ་གོ་ཞིག་སྟོངས་པས་ཕྱོགས་སྒྲུང་ལ་རྟོག་གཤིང་འབྱུག་པ་མ་ཤར་རོ་ཞེས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་དེའི་རྒྱ་མཚན་དངོས་སུ་གསལ་བར་འཆད་པ་ནི། མེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡུལ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཤུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་ཟང་ཟེང་གི་སྦྱིན་པས་འཁོར་དུ་བསྐྱས་ཤིང་ཉེ་བར་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་འཛིག་རྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ནམ་ཐོལ་གྱི་ས་བོན་རྒྱས་པར་མཛད་པ་དེ་ལ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཉེར་བསྟེན་དང་རྒྱས་མཛད་གཞི་མཐུན་དུ་བྱས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པའོ། །ཡང་ན་འཛིག་རྟེན་པ་གང་གིས་ཉེ་བར་བསྟེན་ན་ཐར་པའི་ས་བོན་རྒྱས་པར་མཛད་ཅེས་གཞི་ཐ་དད་ལ་བཤད་དོ། །

ཉེར་བསྟེན་སྟེན་པ་པོ་དང་། སྟེན་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་དོ། །སྟོང་པའི་ནམ་པ་ནི་སློབ་དཔོན་དང་དེའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་སྟོངས་པས་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྟོང་བཏགས་ནས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་སྐྱུག་བསྐྱལ་གྱི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་བྱས་ནའང་སྐྱེས་བྱའི་འདོད་བྱ་དང་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་བྱའི་དོན་མིན་པ་ངན་འབྱའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཆེན་པོས་སྟོང་ན་ལྟ་ཅི་སྟོས་པ་ཡིན་པས་སོ། །སྟོང་པ་པོའི་གང་ཟག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་སྟོང་ཐོས་ལྷན་པོ་ཤེས་རབ་དམན་པ་མེར་སྐྱ་སོགས་འདིས་ནི་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པའི་རྒྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བར་གྱི་རྒྱ་སྟོང་ཐོས་ལྷན་པ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱུན་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་དེའི་ཆོག་

འགྲེལ་དཀའ་ཞིང་མཚམས་སྒྲིབ་ཅུང་བས་བཤད་ཀྱང་ཉོགས་དཀའ་བས་བརྗོད་
 བའི་རྒྱ་གཉིས་ལས་དེའི་དོན་གསལ་བར་མི་ཤེས་པས་སོ། །འང་གི་སྒྲས་ཕྱིན་གི་
 མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤྱད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ལའང་གི་སྒྲ་
 ཚད་པ་ནི་མ་དག་པར་གསལ་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་དཀྱུས་ན་ཡོད་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་མཛད་པའི་བྱིར་རོ། །སེར་སྒྲ་སོགས་ལ་སྤྱད་ཀྱང་མི་
 རིགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་སྒྲུང་ལ་སྤྱད་ཀྱང་མི་རིགས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་
 སྒྲོད་པར་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་གང་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་
 དེ་ཉིད་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་དེའི་ཆེ་གསོལ་བ་མ་བཏབ་ཀྱང་། སྤྱལ་བ་དང་འཁོར་བཏང་
 བ་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་བྱུང་ནས་
 སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལས་གཞན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་གཅིག་ཕྱོལ་བར་འདོད་པ་ན་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་ལམ་ལས་མི་ཉམས་པར་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་
 དེ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཞུགས་པ་དང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་
 བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པ་དང་།
 བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ངི་མ་མེད་པའི་སྒྲོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
 མངའ་བ་སྟེ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མངའ་བས་སོ། །

སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དབེན་པའི་གནས་རིའི་ཕྱག་ཅིག་ན་བཞུགས་ཏེ་སྤྱབ་པ་མཛད་
 པ་ན། དུས་རེ་ཤིག་ཅིག་ཆད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བརྩམ་པར་བཞེད་ནས། བྲག་གི་
 རོས་ལ། ཆད་མ་ཡང་དག་འགྲོ་ལ་པན་བཞེད་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དག་
 དང་པོ་བཀོད་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྷས་ཆེན་པོ་བྱང་བས། རི་

འཕྲིགས་ཀྱི་ཕུག་ན་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་ཤེས་ཅན་ཞིག་གནས་པས་ཤེས་ཏེ་བར་ཆད་བྱའོ་སྟེ་མ་ནས་ཁ་ནས་མེ་ལྷང་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོབ་དཔོན་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། མ་རྩུངས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་མཐོང་བས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོན་ནས་རང་ཉིད་ལྷུང་དུ་གྲོལ་བར་བཞེད་དེ། ཐོད་ལོ་གོར་ནས་མཁར་བསྐྱར་ནས་དེ་ས་ལ་ལྷང་མ་ཐེག་ཐེག་པ་དམན་པར་གཞོལ་བར་བཞེད་པ་དང་རྗེ་བཙུན་དངོས་སུ་བྱོན་ནས།

མ་བྱེད་མ་བྱེད་ཐེག་པ་དམན་དང་ཕྱད་པ་ལས་ནི་སྟོ་གོས་རན་སྐྱེ་བས། །

རི་སྤྲོད་ས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་ང་འགྱུར་གྱི། །

ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཐུ་སྟེགས་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་མི་བྱས་པར་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཕྱི་མའི་དུས་དག་ཏུའང་འཛིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་ནི་འདི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐེག་པ་དམན་པའི་སེམས་ལས་ལོག་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟན་པར་བཞག་སྟེ་དེ་ཉིད་དུ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་འབྱུང་རོ། །དོན་འདི་ལས་བཅུམས་ནས་སྟོབ་དཔོན་རྒྱན་མཛད་པས་ཀྱང་བསྟོད་པ་མཛད་དོ། །དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པས་སྤྲད་པར་མི་རིགས་སོ། །

བཞི་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཆོགས་བཅད་བྱེད་སྔ་མས་ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་སྟོས་པའི་ཉེས་པ་སྤངས་ཏེ། སྟོ་གོས་རྒྱན་པོས་ཆོག་དོན་བརྒྱུད་པོ་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ངེས་མི་བྱས་པས་སྟོས་སྐྱོན་མེད་པ་དང་བྱེད་ལོག་མས་རང་རྒྱུད་དུ་བཅུམས་པ་སྤངས་སོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བཅེ་བས་ཀྱང་ཞེས་སྔ་མ་བསྐྱུ་བའི་ཆོག་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པར་བསྐྱབས་པས་སྟོས་

པའི་ཉེས་པ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཆོག་པ་བཅད་འདིས་རྣམ་ངེས་ཀྱི་དགོས་པ་
བསྟན་ལ་པན་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཆད་མ་སྤྱིའི་དགོས་འབྲེལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་
བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་
ཡིན་ལ། རྣམ་ངེས་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་དོགས་པ་ནི་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་
བཤའ་པར་བསྐྱབས་པས་སྤངས་ཟིན་པའི་བྱིར། བསྟན་བཅོས་འདིར་བརྟེན་པར་
དམ་བཅའ་གཉིས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དགོས་འབྲེལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཆུང་
པ་གཉིས་ཀྱང་དགོས་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། སྤྲ་མ་ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འབྲེལ་པར་གསལ་བར་གོ་བར་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ནི་དེའི་ཆོག་དོན་རྟོགས་པའི་རྒྱས་པ་འདི་ལ་ཡོད་པས་དེའི་ཆེད་དུ་
ཅོམ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགོས་འབྲེལ་ཀྱི་དག་བཞུགས་པའི་དགོས་པ་
དང་། ཆོག་དོན་བཤའ་པ་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ཐབས། །

སྤྱིས་བྱའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་དག།

ཅེས་པ་ལྟར། བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སྤྱིས་བྱའི་དགོས་པའི་དོན་
མཛོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་སྟོན་པ་དང་། དགོས་པ་དེ་སྐྱབ་རྒྱས་པའི་
རྗེས་མ་ཐུན་ཀྱི་ཐབས་དམ་པ་སྟོན་པ་དང་། དེ་ཡང་འབྲེལ་ཆགས་སུ་སྟོན་པ་དགོས་
པ་ལ་འདིས་སྤྱིས་བྱའི་འདོད་བྱའི་དོན་མི་སྟོན་ནམ་སྟམ་པ་ལ་པན་པ་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཉིང་དགོས་སྟོན་ལ། དགོས་པ་དེ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབ་མི་རྒྱས་སམ་སྟམ་པ་
ལ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་བརྗོད་བྱ་དང་། རྗེས་མ་ཐུན་ཀྱི་ཐབས་དམ་

བ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱེད་དེ། མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་
བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ལལ་ཆེར་མེད་སྟམ་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱེས་བྱའི་
དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མ་ཡིན་སྟམ་པ་དང་། དེ་ཡིན་ཡང་དགོས་པ་དེ་སྦྱབ་མི་ལུས་སྟམ་པ་
དང་། སྦྱིར་སྦྱབ་ལུས་ཀྱང་བསྟན་པའི་ཐབས་དང་མ་འབྲེལ་སྟམ་པའི་དོན་དུ་མི་
འགྱུར་བའི་ཐེ་ཆོམ་དང་འགལ་བ་དགོས་སོགས་བཞི་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་
བསྦྱེད་པའི་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་ནམ་པར་ངེས་པ་འདི་བརྩམ་པ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །འདི་ཞེས་
པའི་ཉེ་ཆིག་སྟོས་པ་མི་རིགས་ཏེ། ད་དུང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་ཡུལ་དུ་རྫོགས་པར་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་
པས་སོ། །ཡང་ན་འདི་བརྩམས་པ་ཡིན་གྱི་རྫོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐེ་ཆོག་
གོ། །དགོས་པ་ཅིའདི་དོན་དུ་ཙམ་ཞེ་ན། བསྟན་པ་སྟེ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བསྟན་པའི་
ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་དོན་
དུ་ལོ། །རྫོགས་པ་ལ་བསྟན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པ་དངོས་ཡིན་
ན། བསྟན་པའི་དོན་དུ་འདི་བསྟན་ཞེས་པ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་བསྟན་བཅོས་དང་། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་བརྫོད་བྱ་རྫོགས་པ་ཐབས་དང་ཐབས་སྤྱང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
ངོ། །འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྟན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རོས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ལ་བསྟན་ཞེ་ན། དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་ཐོབ་
པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོན་པའི་ཆད་མའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་དང་། འཇུག་

ཚུལ་སོགས་ལ་ཡང་སྒྲོངས་པའི་མི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་དོན་
དུ་ཡིན་ནོ། །འོག་ནས་འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན་
ཏེ་ཞེས་པ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

བསྟན་བཅོས་སྒྲོངས་པ་སྒྲོག་བྱེད་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་གིས་དགོས་པ་བསྟན་ཏོ། །གང་རྟོགས་པས་སྒྲོངས་པ་
བསྒྲོག་པའི་རྟོགས་བྱ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱ་སྟོན་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་
མདོ་ཅམ་དུ་སྟོན་ཅིང་། ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པས་ཡང་
དག་པའི་ཤེས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དེའོ། །དེ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་གང་གི་དོན་དུ་
ཡིན་ཞེ་ན། ཉིང་དགོས་སྟོན་པ་ནི། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་པ་མངོན་
མཐོངས་ལེགས་ཐོབ་པ་དང་མི་པན་པ་ཆེ་འདི་ཕྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉེས་དམིགས་སྤོང་
བ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན།
དགོས་པ་དེའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །

ཐེ་ཆོམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་པས་དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་ཅི་དགོས་སྟུང་ན། ལུས་པའམ་སྦྱུང་བྱ་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལ་
དམིགས་པས་དོན་གཅིག་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཡིད་
དབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་མི་རྒྱས་པས་དེ་དག་
གིས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་སྲིད་ཀྱང་རང་དབང་དུ་དོན་རྟོགས་
པ་དང་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པས་དེ་ལ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པར་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་དོན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

འབྲེལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་རྣམ་པེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྟུང་བྱ་
དང་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་འཁོར་བཅས་བརྟུང་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་ནུས་པའི་བྱིར། ཉིང་དགོས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་
ནས་མངོན་མཐོངས་ལེགས་ཐོབ་ནུས་པའི་བྱིར། ཁྱོད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
དང་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་ཉིང་དགོས་རྣམས་བྱི་མ་བྱི་མ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ་འབྲེལ་བའི་
བྱིར་ཕན་བ་དང་མི་ཕན་བ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་སྟོན་མེད་དེ་བཟང་སྟོམས་སུ་བྱ་
བ་ཡང་ཡལ་བར་དོར་བྱ་ཡིན་པས་མི་ཕན་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིར་སྟོབ་
དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཆད་མ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
ལུགས་སུ་བྱས་ནས་བོད་སྡུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་པ་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་པ་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཕན་བ་དང་མི་ཕན་བ་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་བ་ལ་ངེས་པར་ཡང་དག་
པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་སྤང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་གོམས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་
ཀྱིས་བསྟོམ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་དེ་དག་ལ་འཁོར་བའི་ཅ་བ་གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སུན་སྤང་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དངོས་སྟོབས་རྗེས་
དཔག་གིས་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སོ། །དེ་སྤྱི་བ་ལ་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་ཐ་སྟད་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་སྤྲུག་པར་འབྲེལ་ཆགས་ཤིང་བར་མ་ཆད་པར་སྐྱབ་

དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་
སྤྱོད་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གསལ་བར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངན་འགྲོའི་སྤྱད་
བསྐྱེད་ཆེ་ཆུང་དང་། ཆེ་རིང་སྤང་སོགས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དེའི་ཆུལ་
རྣམས་ཀྱང་སྤར་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ངན་འགྲོའི་རྒྱ་བཀག་ནས་སྤྱི་མ་ལ་མངོན་
མཐོ་སྤྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་དག་གི་ཆུལ་ལ་གཉིང་ཆུགས་པའི་ངེས་པ་བྱང་དགོས་ཏེ། ཐར་པ་དོན་
གཉེར་གྱི་གང་ཟག་དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་གཉིས་ལས། སྤྲ་མས་ནི་ཐར་པ་ཐོབ་དགོས་པ་
དང་། ལུས་པ་གཉིས་ཆད་མས་བྱུང་ནས་ཐར་པ་སྤྱབ་པར་དམ་འཆའ་ཞིང་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་སྤྱི་མས་ནི་དང་པོར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་
ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་སྒྲེ་ཞིང་དེའི་རྗེས་སུ་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་
བཞུགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྤྱབ་པ་ལ་ཡང་སྤྱར་བར་བྱ་སྟེ། རིགས་པའི་
བསྟན་བཅོས་འདིར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་
ཆད་མས་སྤྱབ་པའི་ཆུལ་ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་ཐུག་པའི་བར་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་མཐས་སྒོ་མ་བསྤྱར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱང་འདོད་དོན་
ཐོབ་པ་དང་མི་འདོད་པའི་དོན་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་
དགོས་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་བྱངས་ནས་འབྱུག་པ་ལ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་འབྱེན་པའི་ཆད་མ་སྤྱོད་དུ་
འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ཚད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ༽༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། གངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་སྤང་བའི་རྒྱ་འཁྲུག་མེད་གང་ཡིན་སྟེ་རྣམ་པར་དབྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་དབྱེ་གཞི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འདིས་གང་གངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་མཛད་ཅེས་བསལ་མེད་ཀྱི་འོག་ནས་སྟོང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་སྟོན་གངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནི་གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། མིང་གི་དབྱེ་བ་ནི། རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་སྟོང་འདོགས་གསལ་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་མཛོན་སུམ་ཚད་མ་དང་ནི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་སྟོང་འདོགས་གསལ་དུ་གཅོད་པའི་སྟོང་མཛོན་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱའོ། །དང་གི་སྐྱེ་ནི། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པས་ཇེས་དབག་སྟུང་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཛོན་སུམ་དང་ཇེས་དབག་གཉིས་ཀ་ཚད་མའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཞུང་འོག་མས་གང་གངས་བྱུབ་མོད། བོང་དུ་གཉིས་ཏེ་ཞེས་སྟོས་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་སྟུམ་འཁྲུང་དག་ནི་གཉིས་སོ་ཞེས་པ་བཞིན་ཏེ། དག་གཉིས་ཆིག་ཡིན་པས་གཉིས་བྱུབ་གང་གངས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡང་གཉིས་སྟོས་སོ། །ཡང་ན། འོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཇེས་ཆིག་གིས་ཚད་མ་ལ་མཛོན་ཇེས་གཉིས་ཁོ་ནར་ངས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱུབ་ཟིན་པ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་སྟོས་སོ། །ཡང་ཚད་མ་གཉིས་

སོ་ཞེས་པ་ཙམ་གྱིས་གཉིས་སོ་སྤྱི་ཡིན་མི་ཤེས་པས་ངོ་བོ་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་
གཞུང་གྱི་མ་སྒྲོམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆད་མ་ཆོས་ཙན། གཉིས་སྤེས་ཏེ། མངོན་
སྤུང་ཆད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་གཉིས་སྤེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་ཆད་མའི་དབྱེ་བ་སྒྲོམ་པའི་དགོས་པ་ནི་སྤྱི་ཡི་མཆན་ཉིད་
དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་
མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་རང་ཉིད་འཇུག་པའི་གཞི་རང་མཆན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་།
སྤྱི་མཆན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་རང་རིག་མངོན་སྤུང་ཆད་མས་
རྟོགས་ཤིང་། གཉིས་ལས་གཞན་ཡོད་པ་རང་རིག་མངོན་སྤུང་ཆད་མས་ཁེགས་
པས་མཆན་གཞི་མཐའ་ཆོད་པར་རྟོགས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆན་ཉིད་ཀྱང་མཐའ་
ཆོད་པར་རྟོགས་སོ། །གསར་དུ་མི་བསྤྱི་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་རང་མཆན་གཞུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་མཆན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་སྤེས་པས་དེ་གཉིས་
ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱང་སོ་སོར་འཛོག་བྱས་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་
རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་འདིར་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་
པ་དེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་པར་སྤང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མངོན་སྤུང་
ཙམ་དུ་ཟད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་ཞེས་སྒྲོམ་སོ་ཞེས་དང་། ཞོང་དུ་
ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་འདོད་པ་ཐོབ་པའི་རང་བཞིན་དོན་
བྱེད་པར་སྤང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་དབྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་
བསམས་ནས། སྒྲོན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆ་བ་ལ་སོགས་པས། སྒྲོབ་དཔོན་

ཚོས་མཆོག་ལ་དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དོན་ཐོབ་པའི་དུས་ཅན་
ཡིན་པས་ཚད་མར་ངེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། །བསྟན་བཅོས་སུ་དབྱེད་བྱ་མ་ཡིན་ལ་ཚད་
མ་ལ་གཉིས་ལས་མེད་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྤང་བ་བསྟན་བཅོས་སུ་དབྱེད་བྱ་ཡིན་
ཞིག་དེ་ཉིད་སྐབས་འདིར་དབྱེ་གཞིར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཞེས་
མགོ་མཚུངས་ཀྱི་དགག་པ་དུ་མ་བྱེད་པ་ནི། ཚོས་མཆོག་ཆེན་པའི་དགོངས་པ་ཅི་
ཡིན་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོན་ཅི་ཡིན་ཞེན། དུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པའི་མངོན་རྗེས་ཀྱི་རིགས་འབྲུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་ནས་ཚད་མ་
སྤྲ་མས་བྲངས་པ་ལ་བཞོུས་པ་མེད་པར། དང་པོའི་འཇུག་བྱེད་ཉིད་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་
ཚད་མར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་དབྱེ་གཞིར་
བཞག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ཡིན་ན་དང་པོའི་འཇུག་བྱེད་ཡིན་པས་མ་བྲལ་པར་སྟོན་པ་
གཏན་མིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚད་མ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་སྟོབ་
དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ལས་ཐོབ་པར་
བྱེད་པའི་བྱ་བ་གཞན་མེད་ལ། འཇུག་པ་ཡང་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ནི་མ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་རུས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱན་ངེས་པས། འཇུག་པའི་དུལ་དུ་བྱེད་
པར་རུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པ་ཕྱི་མ་

ནམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུང་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མངོན་ཇེས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་སྦྱབ་པའི་ཚད་མ་མདོར་
བཞག་པ་ནི། སྤྱི་འཇོན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཞིར་གཟུང་ནས་དེ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ཚད་མར་ངེས་པ་དང་། དེ་ཡིན་པའི་ཇེས་དབག་ཚད་མ་ཡོད་པ་རྣམ་བཅད་
ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཡོངས་གཙོ་ལ་རྟོགས་ཀྱས་
པས་གཉིས་མིན་གྱི་སྤང་གསུམ་སེལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཡོངས་
སུ་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇེས་དབག་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པས་
གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ། དུ་ལྟན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་ཇེས་དབག་ཚད་མ་གཞིར་
བྱས་ནས། དེ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཚད་མར་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ཡིན་པའི་མངོན་
སུམ་ཡོད་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ཇེས་དབག་ཏུ་ཡོངས་གཙོ་
ལ་རྟོགས་ཀྱས་པས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་གསུམ་སེལ་ལ། གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་
གསུམ་སེལ་བ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །སྤང་གསུམ་ཡིན་མིན་ཚད་མས་སྤྱི་འཇོགས་
གཙོ་ལའི་ཚུལ་ལ་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ཚད་མ་ཡིན་ན། གངས་ངེས་
འཇིག་པས་ཚད་མ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་སྤང་བོ་གསུམ་པའོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྤང་གསུམ་སེལ་བའི་ཚུལ་གྱི་བརྟ་རགས་པ་ཅམ་ཡང་མ་ཆགས་
པའི་སྒྲིན་པའི་གཏམ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱེ་བ་
ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྤྱི་འཇོག་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། འདི་གཉིས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་

གྱི། གཞན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་གཉིས་
པོ་འདི་དག་གིས་ཏེ་འདི་གཉིས་ཁོ་ནས་གཞལ་བྱའི་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་
ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་གཞལ་བྱའི་དོན་ལ་སྒྲེས་བུ་འཇུག་པ་ན་བཙོ་སྒྲེག་ལ་སོགས་
པའི་དོན་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱབ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་
བཅད་ནས་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་བྱུང་ཆེས་པ་གཙོད་ལ། འཇུག་པ་ན་ཞེས་པས་མི་
སྤྱི་བ་བཅད་ནས་མ་བྱུང་པ་གཙོད་པ་ཤུགས་ལ་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་གསུང་རོ། །མི་
སྐྱུ་བ་མེད་པར་མི་འབྱུང་བའི་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྐྱུ་བ་གོ་བར་བྱེད་པར་སྒྲོབ་
དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་དོ། །མདོན་སྤྱུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་
ཡིན་ཏེ། གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཡང་ཚད་མ་
མདོན་རྗེས་གཉིས་ཁོ་ནར་གྱངས་ངེས་ཏེ། གཉིས་པོ་ཁོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་
བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་མི་སྐྱུ་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མ་ལ་རང་ལས་ངེས་པ་དང་།
གཞན་ལས་ངེས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་ལ་སྤྱར་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱིར་ཚད་མ་དེའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་
པ་རང་ངེས་དང་། གཞན་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་གཞན་ངེས་སུ་བྱེད་པ་དང་། དུམ་ཅན་
ལ་མཚན་མཆོན་གཞི་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་སྒྲོ་འདྲིན་མདོན་སྤྱུམ་ལྟ་བུ་རང་གཞན་
གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་དང་། དེ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཆ་རང་གཞན་གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་
ངེས་པ་དང་། དེ་མི་སྐྱུ་བ་ཡིན་པ་རང་གཞན་གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་དང་། གཞལ་
བྱའི་བདག་ཉིད་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བའི་ཆ་ལ་རང་སྒྲོབས་ཀྱིས་ངེས་

བ་རང་ངེས་དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་དགོས་བ་འདི་དག་ལས་རང་
ངེས་དང་གཞན་ངེས་གྱི་ཚད་མའི་དོན་གང་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། གཞལ་
བྱ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་བ་མི་འདྲེན་བ་ཚད་མར་མི་རྩུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ཡང་
མི་རིགས་ཏེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་ཉོགས་དགོས་བ་ཡིན་
གྱི། དབང་མངོན་གྱི་གཞལ་བྱར་མི་རྩུང་བའི་ཕྱིར་དབང་མངོན་ལ་རང་ལས་ངེས་གྱི་
ཚད་མ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། བད་ལ་མ་བྱང་བའི་བྱིས་བ་སོགས་དང་། རྒྱུང་བན་
གྱིས་རྗེས་དཔག་ལ་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་བས་རྗེས་དཔག་རང་ལས་ངེས་གྱི་
ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། བཞི་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞལ་བྱའི་དོན་རང་སྟོབས་
གྱིས་ངེས་ནས་དེ་མེད་ན། ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་མ་ངེས་བ་མི་སྲིད་
དོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཕྱོགས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟོན་མི་འབྲེད་བས་སྟོན་མེད་ལ། ཕྱོགས་
བཞི་བ་ལ་ཁྲད་པར་བྱེ་ནས་འཛོག་སྟེ། འོག་ནས་རྒྱུང་བན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་མི་སྐྱ་
བའི་དོན་གཞལ་བྱའི་དོན་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་འགྱུར་བ་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གིས་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ངེས་གཞན་ངེས་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་དག་ཚད་མའི་
མཆོན་གཞི་ལ་མཆོན་ཉིད་ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་གཏན་ལ་འབབས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་རང་ལས་ངེས་དང་གཞན་ལས་ངེས་གྱི་ཚད་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་བ་གང་ཞིག་རང་གི་གཞལ་བྱའི་བདག་
ཉིད་ཡུལ་སྟེང་དུ་གནས་བ་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་འགྱུར་བ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་
ངེས་བ་འདྲེན་བ་དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་དགོས་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་

ཆོས་མཆོག་གིས་མངོན་སུམ་གྱོམས་པ་ཅན་སྟོན་པ་ན་དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་མི་ལས་
ལ་སོགས་པས་ཤེས་པ་མ་བསྐྱད་པ་དང་། དུལ་ཉེ་བ་དང་། གསལ་བྱེད་མི་མཐུན་པ་
མ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་བརྒྱུད་བ་ནི། དེའི་རང་བཞིན་སྲོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བདེན་
བར་ངེས་བར་འབྱུང་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ནི་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་
པར་མཐོང་ནས་ཐ་སྙད་གྱོམས་པ་ལས་མཆོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་
ལས་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་འབྱུང་བོ་ཞེས་པ་དང་། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་དེའི་ཤིང་ཤ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་བར་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པ་ནི་གཞན་ལས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

དེ་ཡང་རང་ཉིད་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་དེ་མེད་ན་རང་ཉིད་མི་
འབྱུང་བ་ངེས་པ་དང་མི་ངེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཀྱི་དངོས་པོ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་
ན་རང་གིས་དངོས་སུ་མ་གཞལ་ཡང་རང་གིས་གཞལ་བའི་དངོས་པོ་དེའི་རྣམས་སུ་
བྱུང་བ་གསལ་བ་རང་མཆོན་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་གཅིག་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་
འབྱུང་བའི་དོན་དང་། དངོས་མེད་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་
བདག་ཉིད་དུལ་སྟེང་དུ་ལེགས་པར་གནས་པ་གཅིག་མེད་ན་ཚད་མ་རང་ཉིད་མི་
འབྱུང་བའི་དོན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འགྲེལ་པར་རྒྱས་པ་ངེས་པ་དང་།
དོན་བདེན་པ་ངེས་པ་དང་། དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ངེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གསུངས་
པ་རྣམས་ནི་སྐབས་འདིར་དོན་གཅིག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྒྲུང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་། བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས་པ་ནི།
རྒྱུ་རིང་པོའི་ཁ་དོག་དམར་འབར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་ངེས་པ་བྱངས་

ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཅི་འདི་མེད་པ་འོན་ཏེ་གཞན་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་བྱངས་ནས་མེད་པ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤང་བ་ངེས་པའི་འོག་ལོ་ཉེ་མོ་ཆོམ་འདྲན་པ་ཡིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དངོས་སུ་འདྲན་པའི་ཆད་མ་མི་སྲིད་ཅིང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཆད་མའི་བྱ་བ་མི་འགོག་པར་བཤད་པ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་འདྲན་པའི་མངོན་སུམ་དེས་རང་གི་གཞུག་བྱ་ལ་ངེས་པ་བྱངས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟོག་པ་གཞན་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱངས་ཏེ་སྟེས་བྱ་ཞུགས་པས་ཆད་མ་གཞན་སྟེས་ནས་གཞུག་བྱ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །སྟོ་འདོགས་གྱིས་ཆད་མའི་བྱ་བ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་རྒྱའི་ཁ་དོག་སྤང་བ་ལ་རྩ་འདུག་སྟུང་བྱ་ཞེན་ནས་ཞུགས་པས་དོན་མི་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་ཁྱིམ་འཐད་ལྟན་དུ་སྤང་བ་ཡང་རང་ཉིད་རྟོག་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཐེ་ཚོམ་ནི། ཕྱི་ནས་འབྱུང་བས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱ་བ་མི་འགོག་གོ། །ཞེས་དང་དེའི་ཕྱིར་སྤང་བ་ངེས་པས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་གང་ཡང་སྤང་བ་དང་འགལ་བའི་རྣམས་པ་ངེས་པས་གཞོད་པ་བསྐྱེད་པ་དེ་ནི་ཆད་མའི་བྱ་བ་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་རྒྱ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་རྩ་འདུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ཕྱིར་རང་ལས་ངེས་ཤིང་ཁྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་ནི། རྒྱུ་རིང་པོའི་ཡལ་གཤེད་འདབ་དང་ལྟན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་ཞིང་ངེས་པ་བྱངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འདི་རྟེན་པའམ་པ་ལ་ཤ་ཡིན་སྟུང་བྱ་ཐེ་ཚོམ་བྱངས་ནས་ཞུགས་པས་ཁྱད་པར་པ་ལ་ཤ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་བཞིན་ཏེ། སྤང་གྱི་ཤིང་འཇུག་པའི་

ཚད་མ་དེའི་གཞལ་བྱ་ཤིང་དེའི་རྩ་ས་པ་ལ་ཤ་མེད་ན་སྤར་གྱི་ཐེ་ཆོས་འདེན་པའི་
ཚད་མ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཚད་མ་བྱི་མ་དེས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
གཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚད་མར་སོང་ས་ཡང་རང་གིས་གང་
བཟུང་ཀྱན་ལ་ཚད་མར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི་རྟོགས་བྱའི་དོན་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་
ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་པའི་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་དང་རྣམ་པ་མ་
ཤར་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་བྱུགས་ལ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཚད་མ་ཀྱན་ལ་ཡོད་ལ།
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཞེན་ཡུལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་བཞེད་དེ། དེ་དང་ཚད་མ་
གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་དོན་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
འབྱུང་རོ། །

རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་མི་སྤྲོ་བ་དང་། མ་ཤེས་དོན་གསལ་
གཉིས་བཤད་པ་དོན་ལྡོག་མི་འབྲ་བ་རེ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་བསྐྱེད་ཅན་
ཤེས་པ། །ཞེས་པར་དང་པོ་དང་གསར་པའི་དོན་ཁོང་ན་གནས་ཀྱང་གསལ་པོར་
མེད་པས་བྱི་མས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་བསྐྱར་
པའི་ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་འདི་དོན་སྤྲོ་བ་དང་སེམས་ཅམ་པ་སྤྲོ་མོང་བའི་དབང་དུ་
བྱས་སམ། དོན་སྤྲོ་བ་འབབ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཞེ་ན། སྤྲོ་མ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

འོན་དེ་ལ་མངོན་རྩིས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་སྤྲོ་བ་མི་ཁུས་པར་འབྱུང་ཏེ། རྟོག་
བྲལ་མ་འབྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་དུ་བཞག་པ་མཛད་སྤེལ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྤྲོ་མེད་དེ། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྩིས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སྤྲོ་མོང་

བ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ལྡོག་སོ་སོར་ངེས་པ་འགལ་བ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ།
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གསར་དུ་མི་སྦྲུ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དོན་དུ་རྣལ་
འབྱོར་དབྱེད་པ་བས་ཁས་ལེན་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་བར་འགྱུར་ཞིང་།
འདིར་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདིར་གང་རུང་ཟད་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྦྲུ་བ་ལ་ཡང་། སྦྱར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་མ་ཐུ་ཡིས་ནི།
ཡང་དག་སྦྱེ་བ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་
སྦྲུ་བའི་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །མངོན་སུམ་
གོམས་པ་ཅན་དང་། ཇེས་དཔག་ལ་རང་ལས་ངེས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ལ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཆད་མ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར།
འཐད་ལྡན་དུ། དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་གངས་དང་། གངས་དེ་ཉིད་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པར་
དག་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དང་། མངོན་ཇེས་གཉིས་ཀྱི་སྦྲུ་བཤད་པ་དང་།
ཆད་མ་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་སྦྲུ་བ་དེ་ཉིད་ཆད་མར་རང་གཞན་གང་གིས་ངེས་
པ་དང་དུག་གིས་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་སྦྲུ་བཤད་པ་སོགས་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་པས་
མ་སྦྱོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གངས་མང་བ་དགག་པ་དང་། གངས་རྩང་བ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཟླ་གས་སྡུ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་གངས་ངེས་པ་མ་བཟོད་ནས་གལ་ཏེ་གཉིས་པོ་གང་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་བུམ་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་བཟོད་པའི་སྦྲུ་ལས་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་
གོ་བ་སྦྱུང་གི་ཆད་མ་དང་བ་སྦྱང་མཐོང་བ་ལས་བ་མེན་འདི་དང་འབྲུ་བའི་ཚུལ་

བཤད་པ་ན། མགོ་ལ་རྩ་ཡོད་པ་སོགས་བ་སྒྲུང་དང་འབྲ་བར་གོ་བ་མཐོང་བའི་དཔེ་
ལས་མ་མཐོང་བའི་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་གོ་བ་དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་ལ་
སོགས་བ་རྗེས་ཁྱབ་མེད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྗོག་པ་ཅམ་ལས་སྒྲོག་གྱུར་ཉོགས་
བ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དགག་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དགག་པ་རང་རྒྱུད་པ་འཇལ་
བ་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་། བརྒྱུད་པའི་སྐྱུ་ལས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཉོགས་
བ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་བར་ཁྱོན་བ་རྩིང་པ་ན་ཅུ་ཡོད་སྟུང་དུ་
སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡོད་པས་གཉིས་
སུ་ངེས་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
སྦྱིར་དགག་པ་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་
དང་། སྦྱབ་བྱེད་དགོད་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་ཉེར་འཇལ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་
རྣམས་སྤང་པོ་གསུམ་པའི་ཚད་མར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་རྣམས་པལ་ཆར་
ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། འགའ་ཞིག་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་འདི་
གཉིས་ཁོ་ནར་འདུས་པའི་ཕྱིར། སྤང་གསུམ་སེལ་བའི་གཏན་ཆེགས་དོན་གྱི་
ཤུགས་གྱིས་བསྟན་ཀྱང་དངོས་སུ་གཏན་ཆེགས་འགོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འདུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་དམ་བཅས་པ་
ཡིན་ནོ། །སྦྱིར་ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་སྟོན་པ་
མ་ཡིན་གྱི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་གཅིག་ཡིན་
དགོས་གྱི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་དུ་མི་འཐད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པ་དང་། འབ་པ་འདི་དོན་བསྐྱེད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཁོན་སྟེ་ཁྱོད་ལ་མངོན་རྟེན་ལས་
གཞན་པའི་ཚད་མ་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་སྟོགས་ལས་
གཞན་པའི་གཞལ་བྱ་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་མེད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
བཞིན། ཕྱང་གསུམ་སྦྱིར་བཀག་པ་འདིས། དགག་ཕྱོགས་དང་སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་
གསུམ་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་དོན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞལ་
བྱ་གཉིས་བྱིར་ཚད་མ་གཉིས། ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། འཇལ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཚད་མ་གཉིས་སྤྲེལ་བར་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་
མཚན་དང་རྟེན་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སྦྱི་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། ཁྱབ་པ་སྐྱབ་པ་འོ། །དང་པོ་ནི།
གཞལ་བྱ་གཉིས་སྤྲེལ་བ་མི་འཐད་དེ། ཁ་དོག་མི་ཉག་པ་ལྟ་བུ་རང་སྦྱི་འབྲེལ་བ་
དང་། དབང་གེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྤང་བའི་སྦྱ་ཤད་དུ་སྤང་བ་སོགས་གཉིས་གང་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེ་ན། ཚད་མས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་ནི་
ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་
ཁྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་དང་། སྦྱི་མཚན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཉགས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གཞལ་བྱ་སྟོགས་དུ་གྱུར་
པ་གཉིས་སྤྲེལ་པའི་བྱིར། འོ་ན་རྟོགས་པའི་ཆོག་སྟེ་དེར་ཟད་པའི་དོན་ནོ། །འདི་
དག་གི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཚད་མ་མཛོར་བསྐྱས་པ་ནི། སྤར་གངས་ངེས་སྐྱབ་པ་
བཤད་པའི་སྐབས་ཐུན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གློག་གྲུར་ལ་ངེས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ལ་ཟེས་དཔག་གིས་བྱབ་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། མདོན་གྲུར་ལ་ངེས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ལ་མདོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་པ་དང་། སྤྲ་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱབ་པ་མ་བྱབ་སྟེ། གཞལ་བྱ་བྱང་གསུམ་མེད་ཀྱང་ཆད་མ་བྱང་གསུམ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད་ཉགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་པས་ཉགས་དེ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གློག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྟོན་པ་ནི། འོ་ན་ཆད་མ་བྱང་གསུམ་དེས་གཞལ་བྱ་མ་རྟོགས་སམ། གཉིས་པོ་གང་རྒྱང་གཅིག་རྟོགས། དང་པོ་མི་རྒྱུ་སྟེ། གཞལ་བྱ་ལ་མི་སྦྲུ་བ་མེད་པ་ཆད་མར་མི་རྒྱང་པའི་ཕྱིར། འདི་འགོག་པ་དོགས་པ་ཚུང་བས་གཞུང་དུ་མ་བཀོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེས་མདོན་གྲུར་འཇལ་ལམ། གློག་གྲུར་འཇལ། དང་པོ་ལྟར་ན། མདོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡང་དོགས་པ་ཤས་ཚུང་བས་མདོར་བསྟན་མ་མཛད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གློག་གྲུར་ལ་ངེས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ལ་ཟེས་དཔག་གིས་བྱབ་པ་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་གཞལ་བྱ་གློག་གྲུར་ལ་ངེས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཟེས་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་གློག་གྲུར་དེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་གཏན་ཆེགས་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་གཞན་ཕྱོགས་ཆོས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་ཅོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རྟོགས་པས་བྱང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ལས་ཞེས་པ་ཡན་ལག་གཞན་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་བསྟོན་པར་བསྟན་པ་

ཡིན་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་གཞན་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། རོན་འབྲེ་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་མེ་དེ། ལའི་སྟེང་དུ་རང་གི་དོ་བོ་སྤྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་མི་བྱས་པར་དེ་
ལས་གཞན་པའི་དུ་བ་ལྟ་བུ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མའོ། །ཞེ་ན། དེ་
ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྲབ་པར་སྟོན་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཞལ་
བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་
བྲབ་པར་ཐལ། སྟོན་བོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་བའི་སྣང་
བ་དེའི་ལག་རྩེས་བཞག་པའི་སྟོན་མེས་པ་དེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་
རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་གཏད་ན་ཤེས་པ་དེ་ལྟོག་པའི་རྩེས་སུ་མ་སྟུན་པར་
བྱེད་པའི་དོན་དེ་ནི་མངོན་སུམ་པ་དང་། དེ་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་དེ་མངོན་
སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྲབ་པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཆོས་ཁས་བླངས་ཤེས་པ་དང་། སྣང་བ་
དང་བདག་ཉིད་དང་རྩེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་དང་། རྩེས་སུ་མ་སྟུན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱི་རོལ་དང་གྲུབ་བདེ་རྩེས་གཅིག་པའི་སྣང་བ་ལས་བྲད་པར་དུ་
བྱེད་པ་དང་། གཟུང་རྣམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་
ཅམ་བྱེད་པ་དང་། འབྲའི་རྒྱ་བྱེད་པ་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །

ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་
མ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྲབ་པར་བསྐྱབས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་གྱུར་གཞན་ལ་
རིས་སུ་ཆད་པའི་ཆད་མ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྲབ་པ་གོ་བྱས་པར་
དགོངས་སོ། །རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་སྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་མདོ་སྟེ་བས་དོན་སྟོག་ན་

མོ་ཁས་སྒྲངས་པར་འཆད་པ་ནི་དེའི་ལུགས་མིན་ཏེ་མངོན་སུམ་ད་ལྟར་བའི་ཡུལ་
ཅན་དང་། རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་པའི་ཕྱི་རོལ་མངོན་དུ་གྱུར་པར་འདོད་
ཀྱི་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པར་མི་འདོད་དོ། །སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སེམས་ཅན་པའི་རྣམ་གཞག་
མཛད་པའི་ཆེ། རྣམ་རྒྱུན་པའི་ལུགས་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པའི་ཆེ་
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་མཛད་དོ། །

གཤམ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་
པ་ཤར་བས་ཡུལ་མངོན་གྱུར་དང་། ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་རྩི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན།
རྟོག་པ་དང་མངོན་སུམ་གཉིས་རང་མཆོན་སྤང་བར་མཚུངས་ཀྱང་སྤང་བའི་ཚུལ་མི་
མཚུངས་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་འབྲེས་པར་སྤང་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་དོན་སྟོན་པོ་
ལྟ་བུ་དེ་ནི་ཡུལ་དུས་གཞན་དང་མ་འབྲེས་པར་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོའི་
རང་བཞིན་ཏེ། རང་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤང་བའི་དོན་སྟོན་
པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་
པར་དངོས་པོ་རང་གི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རང་འཛིན་མངོན་
སུམ་ལ་རང་གི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རྟོག་པས་མ་བཏགས་པའི་སྤང་བ་བྱིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་ཆུས་གཅིག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་
འཆར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་མཆོན་གྱི་དོན་སྟོན་རི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཚུལ་ནི་རང་དོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་གྱུར་རྟོགས་པ་སྟོགས་ཆོས་ལ་བལྟོས་པ་དང་། ཁྱབ་
པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་གྱུར་ལས་གཞན་

གཞལ་བྱ་སྒྲིག་གྲུང་ནི་ཆོས་ཅན། རང་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེས་གཟུང་དོན་
དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མི་འཐད་པ་ཉིད་དེ། དེ་འབྲེལ་བའི་ཆད་མའི་སྒོ་ལ་
དངོས་སུ་རང་འབྲེལ་ངོ་མོ་སྟེ་རྣམ་པ་འདྲིལ་ཅིང་གཏོད་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་བྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
སོ། །དེས་ན། ཁྱོད་རྟོགས་པ་སྟོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་
གང་ཞིག་སྟོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲིག་གྲུང་དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་གཞན་མཐོང་བ་ན། རྟོགས་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་མི་རྟོགས་ན་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
མཐོང་བའི་དོན་དེ་མཐོང་བའི་དོན་དང་འབྲེལ་ལམ་མ་འབྲེལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་
གཞན་མཐོང་བ་ན་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་རྟོགས་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན། བྱས་པའི་མཚུ་ལྟ་བུ་ཅུང་ཟད་ཅིག་མཐོང་བ་ན། མ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་
དགོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། མཐོང་བའི་དོན་དེ་
ཡང་མཐོང་བའི་དོན་དང་། མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི།
སྟོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་གཞི་འགར་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་
ལས་སྒྲིག་གྲུང་དེས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་
སྤྲ་མ་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་མེད་པའི་རྒྱ་
རྣམས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་གཅིག་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་དེ་
དང་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། དུ་བ་དེ་ནི་བཙོ་སྟེག་གི་
དོན་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དང་། དཔེའི་སྟེང་དུ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཆད་མས་

བྱལ་བ་དུ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་དཔེ་ལ་བྱལ་བ་དང་འབྲ་བར་དུ་བ་ཉེ་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་
དུ་མེ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བཟོས་དགོས་པའི་
དོན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཚད་མ་སྤང་
གསུམ་མེད་པར་ཐལ། ཉགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་། འབྲེལ་བ་ཚད་མས་བྱལ་བ་
ལས་ལྟོག་གྱུར་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཚད་མ་
ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་པས་བྱལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན། ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ནར་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གོང་དུ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གིས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་
ལས་ལྟོག་གྱུར་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཡང་རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྟོན་པ་ལྟོག་གྱུར་
རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཉགས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ལྟོག་གྱུར་རྟོགས་
པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཉགས་ལ་བཟོས་པ་ལས། གཞན་དུ་མི་ཟོས་ན་ལྟོག་
གྱུར་ལ་རིས་སུ་ཆད་ནས་གསར་དུ་རྟོགས་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲ་མ་ཁ་
ཅིག་འདི་གཞུང་སྤྲ་མའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སོ་སོར་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱ་བྱུང་གི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་མི་འཐད་
པ་དང་། དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
ཕྱོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་
སྤྱདོན་ལ་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་དག་མ་བཟོད་ནས། དེའི་ཉགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་
ནི་ཉགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཅི་ཞེ་ན། འོན་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་
གཞུང་བར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱོགས་

ཆོས་གྲུབ་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་ཉེན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
ཡིན་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ནི་བྱམ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་སམ། མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྟོག་གྲུང་དཔོག་པ་ལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་དེ་ཆད་མ་གཉིས་
ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྫོང་བྱེད་ལས་ཞེན་པའི་བརྫོད་བྱ་རྟོགས་མི་རྣམས་པ་དང་།
བརྫོད་འདོད་དཔགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་སྤྱི་གོ་བ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། ལན་དགག་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པ་འོ་ན། ཀྱལ་པོའི་ཁབ་ན། བྱམ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་དང་། མེད་དོ་ཞེས་
པའི་སྐྱ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལྟོག་གྲུང་ཀྱི་དོན་སྲུང་མ་གྲུབ་པ་ཅི་ཞིག་གསར་
དུ་སྐྱབ་པའམ་སྲུང་མ་བཀག་པ་ཅི་ཞིག་གསར་དུ་འགོག་པར་བྱེད་དེ་མི་རྣམས་པར་
ཐལ། ཅོད་གཞི་ཀྱལ་པོའི་ཁབ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་མ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། ཐལ་བ་དང་རྟགས་གཉིས་ཁས་སྦངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྲུང་མ་རྟོགས་པ་གསར་དུ་གོ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་གང་སྲུང་མཐོང་
བ་བརྗོད་པ་དེ་ལ་སྐྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྲན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྲུང་
རྟོགས་ཟེན་ཀྱི་དོན་བྲན་པ་ལ་སྐྱ་དང་རྟགས་ལ་ངེས་པར་བཟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྐྱ་དང་རྟགས་མེད་པར་རྟོགས་ཟེན་ཀྱི་དོན་དེ་རང་ཉིད་ཡིད་ལ་བསམས་
པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ལྟར་བྲན་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཅི་སྟེ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐལ་
བ་ཁས་སྦངས་ཏེ། རྟགས་ལ་བཟོས་ནས་ཀྱང་ལྟོག་གྲུང་བྲན་པ་འདིས་ཁས་སྦངས་

པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟེན་གྱི་དོན་ཡིད་ལ་བསམས་ནས་བྲན་པ་དབྱེད་ཤེས་ཡིན་པས་
ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱད་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟགས་ཟེན་བྲན་པ་དང་། སྤྱ་
ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཟེན་བྲན་པའི་གནས་སྐབས་འདི་གཉིས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་
བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ཟེན་གྱི་དོན་བྲན་པར་ཁས་ལྡངས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་ལྡངས། གསུམ་པ་ནི། གཞལ་བྱ་གསར་དུ་མ་རྟགས་
པ་ཚད་མར་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ཡོད་མེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྤྱ་འདི་ཆོས་ཅན།
གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཅི་ལྟར་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་དེར་སྤར་མ་གྱུ་བ་པ་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་སྤྱབ་
པའམ་སྤར་མ་བཀག་པ་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་འགོག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
བསལ་ཁས་ལྡངས། རྟགས་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ལ་མི་སྟོས་པར་ཁས་ལྡངས་པས་
བསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་གྱི་སྤྱ་དེ་དག་ལས་ཞེན་པའི་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་དེ་དག་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེར་འབྲེལ་བ་མ་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རྗོད་བྱེད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཞེན་དོན་ངེས་པར་ཡོད་ན། འགའ་ཡང་འདོད་དོན་
གྱིས་ཐོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དག་ལས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་ལྟ་དང་བལ་བའི་རྗོད་བྱེད་གྱི་དག་ཆོས་ཅན། རང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྱུ་བ་པའི་གཞིར་སྤྱ་བ་ཐོའི་མདོན་པར་འདོད་པ་བརྗོད་འདོད་
དཔགས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་དེ་ལ་སྤང་བའི་དོན་སྤྱི་གོ་བར་རུང་སྟེ། བརྗོད་འདོད་ལ་
འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལ་དོན་སྤྱི་སྤང་བ་ལ་ཡང་འབྲེལ་བ་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། འདི་

ནི་རྣམ་འབྲེལ་ལས། དོན་གང་སྒོ་ལ་རབ་གསལ་བ། ་དེ་ལ་སྤྱི་ཅི་ཆད་མ་ཉིད། ་
 ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་བརྗོད་འདོད་ལ་དོན་སྤྱི་སྤང་བ་དཔོག་པ་ཡིན་གྱི་བརྗོད་
 འདོད་དཔགས་པ་ཅམ་གྱིས་པ་རོལ་པོའི་དོགས་པ་མི་ཁྱེགས་ལ་ཁ་ཅིག་བྱམ་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་དཔོག་ཟེར་བ་ཡང་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ལ་བྱེད་ན་བརྗོད་འདོད་ལས་མ་
 འདས་ཤིང་རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་ན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲལ་
 པའི་སྒོ་དཔོག་མི་རྣམས་ཤིང་། ཞེན་ཡུལ་རྟོགས་པར་ཁས་སྦྱང་དགོས་པས་མ་
 བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཅམ་མོ། ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྟགས་འདི་ལ་བྱོད་གིས་སྤྱི་ལས་
 དོན་དཔོག་པར་འདོད་པ་ལྟར་གཞི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་
 སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། བརྗོད་འདོད་ལ་དོན་སྤྱི་སྤང་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་གཞི་
 ཆོས་ཅན་ནི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུའི་གྱིངག་སྤྱི་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྱི་མ་དང་། དེ་སྤྱི་དབྱུང་བའོ། ་དང་པོ་ནི། ཆད་
 མ་གཉིས་སྤྱི་གངས་ངེས་པ་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཅི་རན་ཏ་པ་མ་བཟོད་ནས་འོན་རྒྱ་དེ་ཡོད་
 བ་འབྲས་བྱ་དེ་ཡོད་པའི་རྗེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་དང་དེ་ལོག་ན་ལྟོག་པའི་རྗེས་སྤྱི་བྱེད་པ་པོ་
 དང་། ཡོད་ན་དམིགས་སྤྱི་རུང་བའི་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་ལས་རབ་ཏུ་སྤྱི་བ་
 འབྲས་བྱ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྤྱི་བ་ལ། རྗེས་སྤྱི་དཔག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་ལྟ་
 རྗེས་དཔག་གིས་བརྟགས་པའོ། ་དེ་ལ་རྗེས་སྤྱི་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ་རྗེས་འགྲོ་
 སྤྱི་བ་ལ། བྱེད་རང་འདོད་པ་ལྟར་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྤྱི་བའི་
 རྟགས་ལས་སྐད་ཅིག་མས་སྤྱི་བ་བྱས་པས་སྤྱི་བར་སྤྱི་བའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་
 ཆད་མས་འབྲེལ་བ་བསྐྱབས་ནས་དེ་དཔེ་ལ་བསྟན་དགོས་པ་ལ་རྟགས་འདི་ལ་དཔེ་

ཡང་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ན་ཚྱེད་གཞི་ལ་ཡང་བྱུང་དགོས་པས་རྟགས་དོན་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་དཔེ་སྐབ་པར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་འགྲོ་
མེད་པ་བསྟན་ཟིན་ནས་ཀྱང་དཔེ་མེད་པར་བསྟན་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། རྗེས་འགྲོ་དཔེ་ལ་
བསྟན་དགོས་ཀྱི་ཚྱེད་གཞི་ལ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཤོ། །རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་
དཔེ་སྐབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་མི་རུང་སྟེ་དེའི་དཔེ་སྐབ་བྱེད་ལ་རྗེས་དཔག་
གཞན་དང་དེ་ལ་འང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཕྱོགས་ཆོས་འབྲུལ་བ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ལས་དུ་བ་མའི་འབྲས་བུ་དང་། ས་
ཕྱོགས་ན་བྱམ་པ་མེད་པ་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཆད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། སྤྲ་ཁ་ཅིག་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཕྱོག་པ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་
ཅ་མ་ལས་ལྟོག་གྱུར་གོ་བ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྤྲ་མའི་དོན་མ་ཡིན་པར་འཐད་ལྟར་
ལས་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྟགས་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་མ་ཡིན་ཏེ། ཚྱེད་གཞི་ལ་རྟགས་
མཐོང་ཡང་གཞི་ཐ་དད་པས་འབྲུལ་ནས་དུ་བ་མའི་འབྲས་བུ་དང་། བྱམ་པས་དཔེན་
པའི་གཞིར་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟགས་གྱིས་སྐབ་དགོས་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཐ་སྟད་དེ་
གཉིས་འབྲུག་པའི་ཡུལ་མེ་ཐན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་བྱེད་པ་པོ་
དང་། བྱམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བསྟེན་

བས་སྤར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་དེ་གཉིས་ལ་ཐ་སྟད་གཉིས་པོ་དེ་མ་ཐུན་དཔེའི་
སྟེང་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་སྟོབས་གིས་ཞུགས་ཟིན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་
སྟད་གཉིས་གི་འབྲེལ་བ་ཚྱོད་གཞི་ལ་བརྟན་པའི་ཕྱིར། རོན་བསྐྱུས་ན་ཉགས་དེའི་དཔེ་
སྐྱབ་བྱེད་གི་ཆད་མ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་མ་ཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་ཟིན་དེ་ཉིད་ཚྱོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཉགས་གིས་སྐྱབ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དུད་འགྲོ་ཡོད་ན་མཐོང་དགོས་པ་ལ་མ་མཐོང་བ་རྒྱ་
མཆན་དུ་བྱས་ནས་དུད་འགྲོ་མི་འདུག་གོ་ཞེས་བ་གནག་ཇིའི་བར་ལ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པས་
བྱབ་པ་ནི་མིང་དོན་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལས་གྲུབ་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་གསེར་
ལས་བྱས་པའི་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་པ་དེ་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་པར་མངོན་སུམ་ཆད་
མས་གྲུབ་པ་ན་གཞི་དེ་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་མངོན་སུམ་
ཆད་མས་གྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་པ་ན་ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་མ་ཡིན་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་སྐྱམ་བུ་སོགས་རིགས་མི་མ་ཐུན་མཐའ་དག་གིས་དཔེན་པར་གྲུབ་ཅིང་དོན་དེ་
ལ་བྱས་པར་བརྟེན་སྤར་བ་ན་བྱས་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་གཞོད་པ་
མེད་ཅིང་བྱས་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གིས་གྲུབ་པས་ལྷོ་ལྷིང་བ་
ལ་བྱས་པས་བྱབ་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉགས་གཉིས་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་དུ་བསྐྱུས་པ་དང་།
མི་སྤར་བ་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆད་མ་ཇེས་དཔག་དུ་འདུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་གཞན་སྤར་པ་ན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་གི་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱས་

དང་བྱེད་པ་མེད་ཉམས་ལས་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་སྐྱབ་པ་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་ཉམས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དག་གི་དེའི་ངོ་བོ་གཞན་དུ་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་
མཆན་ཉིད་ནི་དོན་གཞན་སྔ་མ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་
མེད་ན་ལྡོག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱ་ས་དང་བྱེད་པ་པོ་བདག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་
པར་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྟོ་ལྟེར་བ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་བྱང་བ་ལས་
མ་དམིགས་པ་དེ་གཞི་འགར་བྱམ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་ཉམས་ཡང་
དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྟེར་བ་ཡོད་ན་དམིགས་པར་རིགས་པ་ལས་མི་དམིགས་
ན་ཡང་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཆན་དེའི་
ཕྱིར་ཉམས་དེ་མོངས་པ་ལ་ཐ་སྟངས་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་དེ་ལྟོ་ལྟེར་བ་ཡོད་ན་
དམིགས་སུ་བྱང་བ་ལས་མི་དམིགས་ན་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཆན་དོན་ལྡོག་ཉེ་བར་བསྟན་པས་བྱམ་པ་མེད་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མངའ་སྐྱེས་ཀྱི་མི་ལུས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་པའི་ཐ་སྟངས་
བརྗོད་པ་ལ་པའི་ཐ་སྟངས་ཞུགས་སུ་ཟེན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་དུ་བརྗོད་པ་ན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་
སྟངས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་ནི་འདི་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།

དེ་ལ་འདིར་ཐ་སྟངས་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་དོན་མི་སྐྱབ་པའི་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཐ་
སྟངས་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱམ་པ་དམིགས་སུ་བྱང་མ་དམིགས་པ་དོན་ཡིན་ལ་བྱམ་པ་
མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཉམས་པ་དང་དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་པའི་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་
པའི་སྐྱ་དང་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་རྣམས་སོ། །བྱམ་པ་མེད་པ་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ།
བྱམ་མེད་བྱུང་ཟེན་མ་བརྗོད་ནས་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཐ་སྟངས་མེད་དོ། །དེས་ན་དོན་བྱུང་

ཟིན་ནས་བྱམ་མེད་ཉགས་ཀྱིས་སྦྱབ་དགོས་པ་ལ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྦྱབ་ཅེས་
བྱའོ། །སྦྱོར་བ་འགོད་པའི་ཆེ་ཐ་སྙད་བྱར་བྱང་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བ་འཆད་པ་
དང་འགོད་པའི་སྐབས་སོ་སོར་མ་ཤེས་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་སྤང་བ་མི་དམིགས་པའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆད་མ་ཡང་
ཆད་མ་བྱུང་གསུམ་མ་ཡིན་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཡིན་ན་ཤ་བ་
གང་ལ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱད་ལ་ཤ་བ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཆད་མས་དམིགས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དེས་ཤ་བ་ཡོད་
ཅེས་དམ་འཆའ་བར་རིགས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ལ་མངལ་སྦྱེས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱའི་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་
པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་ནི་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་བ་རང་གང་ལ་
བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བ་དེས་ཡོད་ཅེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཤ་བ་དེའི་རྒྱད་ཀྱི་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཤ་བ་སྦྱིར་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པ་ཉགས་སུ་འགོད་པ་དང་། ཤ་བ་ཡོད་པའི་འགོག་པ་སོགས་ནི་འཇུག་བ་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་པར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤའ་དུ་བཤའ་བེན་པ་
ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྤྱ་བྱུང་དང་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མ་
བྱུང་གསུམ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་གི་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
གཞལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱབ་པར་
བྱེད་པ་མི་འཇུག་བ་རྩལ་གསུམ་ཆད་པའི་གཏན་ཆོགས་གཞན་ལ་བསྟོས་ནས་

རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་སྒྲོག་གྲུར་ལ་ངེས་སུ་ཆད་
པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་
གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་མངོན་སྒྲོག་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པའི་དོན་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གངས་ཉུང་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྒྲུ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུ་རོལ་མངོས་པ་བ་གཞན་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་འཇིག་
རྟེན་པ་རོལ་སོགས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་འདོད་ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཚད་མ་གཞན་བཀག་
པ་རིགས་མོད་ཀྱི། ཁྱེད་འདོད་པའི་རྗེས་དཔག་གྲང་ཚད་མར་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་
པལ་ཆེར་བསྟུ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་མཚན་འཛིན་པ་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་
གཞན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁས་སྦངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་རུང་ཟེར་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཁས་སྦངས་དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་
ཁུངས་སུ་གྲུར་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་མི་སྟུ་བའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་
ལས་གཞན་ནི་སྲིད་པ་ཉིད་དེ་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
ཡོད་པར་ཐལ། སྟོ་འཛིན་ཚད་མ་དང་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེད་སོག་པའི་སྟོ་ཅིག་

ཤོས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མ་ཚད་མིན་གྱི་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་བྱིར།
 ཉགས་བསལ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་ཁས་སྦངས་པ་འོག་མ་གཉིས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱང་པན་གྱིས་ཉགས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
 ཚད་མར་ཁས་སྦངས་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་སྤྲ་བ་ནི་ཁས་སྦངས་པ་དང་ཁས་སྦང་
 དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་མ་བྱེད་ན་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་
 དོན་དུ་མ་འབྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གཞོད་པ་བརྗོད་པའི་ཆེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
 ཁས་སྦང་དགོས་པར་ཐལ་བ་བརྗོད་མི་དགོས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་ཐལ་བ་
 འཕངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ན་ཁས་སྦང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་ཉགས་
 ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། སློབ་མ་གཞན་གྱི་སློབ་པ་གིས་
 འབྲུལ་མེད་དུ་ཉོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། འདིའི་བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་འོག་ནས་རྒྱང་པན་
 གྱིས་གཞན་གྱི་སློབ་མའོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་པ་བཀག་པས་འབྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དགག་
 ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་མའོན་སུམ་ལ་
 སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་དགག་བྱའི་ཆོས་འགལ་ཞིག་འགར་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།
 ཡང་དང་དང་མན་ཚུན་སྤྱད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། འབྲས་
 ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། དགག་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་
 མར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་པན་དེ་མའོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་
 དཔག་པ་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་མའོན་སུམ་དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་རིགས་ཀྱན་ལ་ཚད་
 མས་བྱབ་པར་སྤྲ་བའོ། །རྗེས་དཔག་དེའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་ཀྱན་ལ་ཚད་མ་མ་

ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་སྤྲོད། །རྒྱ་མཚན་ཅི་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་
ཤེས་པའི་གསལ་པ་འགའ་ཞིག་གི་འབྲུག་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟགས་པ་ན་བསྐྱེ་བ་དང་
དབང་པོའི་ཤེས་པའི་གསལ་པ་འགའ་ཞིག་གི་འབྲུག་པ་ལ་བརྟགས་པ་ན་མི་སྤྲོ་བ་
དག་དམིགས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤྲོད། །དགོས་པ་ཅི་མཐོང་ནས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཞེ་
ན། ཚད་མ་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱུ་བན་རང་གིས་རྩི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་
སྟོབ་མ་འབྲུག་པ་ན་མི་འཁྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱུ་བན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་
རྩིས་དབག་ཚད་མིན་དུ་སྤྲོ་བའི་འཁྲལ་གཞི་ཡོད་དེ། ཡིད་ཤེས་འགའ་ཞིག་བསྐྱེ་བ་
དང་། དབང་ཤེས་འགའ་ཞིག་མི་སྤྲོ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྤྲོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ལྟར་སྤྲོ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བན་རང་གིས་བསྟན་པའི་དོན་ལ་རང་གི་སྟོབ་
མ་མི་འཁྲལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་བན་ན་རེ། ཚད་མ་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་
གཞག་དེ་ལྟར་སྤྲོ་མོད་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཁས་སྐྱངས་ནང་འགལ་ཉེ། ཚད་མ་དང་
ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་གིས་ངེས་པ་དེ་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྟོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ཡིད་ཤེས་འགའ་ཞིག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་
པའི་དོན་དེ་ནི་རྩིས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་རྩིས་དབག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལས་མ་
འདས་པར་ཐལ། སེར་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་། སྟོ་འཛིན་དབང་ཤེས་གཉིས་མི་སྤྲོ་
བར་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས་སེར་འཛིན་དབང་ཤེས་དཔེར་བྱས་ནས་དཔེ་ཅི་
ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་སྟོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚད་མར་རབ་ཏུ་བསྐྱེ་བས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་བསལ་ཁས་སྐྱངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་སྤྲོ་བའི་རྟགས་ལས་ཁ་པར་བལྟས་ཀྱི་སྤྲོས་བྱ་སྟོ་བསངས་

སུ་དཔོག་པའི་སྒོ་དཔེར་བྱས་ནས་ཡིད་ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ཆད་མ་མིན་པར་དམ་
བཅས་པའི་དོན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་
ནོ། །རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མ་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཆད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་ལ་སྟོན་
པར་འགལ་བ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་
གཞན་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པའི་གསལ་བ་རྣམས་
ལས་མ་གཏོགས་པར་ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཆད་མའམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་གཞན་ལ་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།
རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་ཆད་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པའི་
གསལ་བ་རྣམས་ཆད་མའམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིང་དེ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཙོང་མོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པའི་ཤེས་པའི་གསལ་བ་གཞན་ལ་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཆད་
དུ་བསྟན་བཅོས་བྱ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དག་
གི་སྟོན་པས་ཀྱང་འདི་ཆད་མ་ཡིན་ལ་གཞན་ཆད་མིན་ནོ་ཞེས་གང་ཟག་གཞན་ལ་ཐ་
སྟན་དུ་བྱེད་པར་མི་དབང་ཞིང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པའི་ཤེས་པའི་གསལ་བ་གཞན་གྱི་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་མཆོན་པར་བྱ་བ་རུས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་འོག་དེ་དག་གི་རྟགས་བསལ་རྣམས་ཁས་སྐྱངས་སོ། །

རང་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་བསྟན་དུ་མི་རུང་ཞིང་
རྗེས་དཔག་ཀྱང་བྱེད་གིས་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་
གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེད་ན་ཡང་རྒྱང་བན་རང་གི་ཆད་མ་ཆད་

མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་པའི་རང་གི་འཇུག་པ་ལ་རྗེས་
དབག་ཚད་མ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་པའི་རང་གི་ཆོག་གིས་ཙོ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །རྒྱང་པན་རང་གི་འཇུག་པ་ལ་རང་གི་ཆོག་གིས་ཙོ་འདྲི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་
མ་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་ཞིང་རྗེས་དབག་ཚད་མ་མི་
སྲིད་དོ་ཞེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྤྲོ་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། སྟོན་སྟོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྗེས་སུ་དབག་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡང་འདྲོར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རིགས་པར་ཐལ།
གཞན་གྱིས་རྒྱང་པན་གྱི་འདོད་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་
ཚུམ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་རྗེས་དབག་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་
པའི་འཇུག་པ་འབྲས་བྱ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །ཐལ་བ་ལྷག་སྟོན་དམ་གཞུང་
བྱི་མ་ཐལ་བ་དང་སྤྲ་མ་རང་རྒྱུད་དུ་སྤྲུང་ཡང་རུང་རོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་བྱས་
པ་འབྲས་བྱ་མེད་པར་ཐལ། རྗེས་དབག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེས་འཕངས་པའི་
རང་རྒྱུད་སྤྲ་མས་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་རྗེས་དབག་ཚད་མར་རིགས་ཏེ། བསྟན་
བཅོས་བྱས་པ་འབྲས་བྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་རྗེས་དབག་ཚད་མ་མིན་
པ་སོགས་སྟོབ་མས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་ན་སྟོབ་མའི་རྒྱུད་ལ་སྟོ་ཡོད་
པར་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་ལ་རྗེས་དབག་ཚད་མ་མིན་ན་དེ་མི་རུང་བས་ཚུམ་པ་
འབྲས་བྱ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་སྟོ་བྱུབ་དེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པས་སྟོབ་མའི་ལུས་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན་དེས་སྟོ་ཡང་མཐོང་བས་རྗེས་དབག་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།

ཀྱང་པན་པའི་སློབ་མའི་ལུས་ཉིད་ནི་སློང་དང་བྱུང་བ་དེ་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ལུས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ལུས་དེ་བྱུང་ཡུང་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་སློབ་ལྷན་པར་བཏགས་པ་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟེ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
ཤིང་རྟོགས་ཡུང་ཤ་པ་མ་རྟོགས་པ་མཐོང་ཡང་དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་པ་འགོག་མི་
རུས་པ་དང་། སྡོན་པོ་དང་སྐད་ཅིག་མ་རྩལ་གཅིག་ཡུང་སྡོན་པོ་རྟོགས་ནས་སྐད་
ཅིག་མ་མ་རྟོགས་པ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་འདོད་ཆགས་
དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་དགོས་པས་ལུས་དང་བྱུང་བ་དེ་རྩལ་
གཅིག་ན་ལུས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་དེས་ཡིད་གཏད་པ་ཅམ་གྱིས་ངེས་རུས་པའི་
ཆགས་སོགས་ཡུང་ངེས་དགོས་པ་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐད་ཅིག་མ་ཡིད་
གཏད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིང་དེ་ཉིད་ཤ་པ་དང་རྩལ་གཅིག་ལ་
ལུས་སློ་རྩལ་གཅིག་པ་ནམ་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་བསྟུས་
ན་ལུས་སློ་བྱུང་བ་དེ་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ལུས་བྱུང་
ཡུང་སློ་ཡི་བདག་ཉིད་གང་ཡང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤོ། །

དེ་ལ་གཏན་ཆིགས་མ་བྱུང་སྟེ། ཀྱང་པན་གྱི་སློབ་མའི་ལུས་འཛིན་སྤྱོད་བའི་
རང་རིག་གིས་ལུས་སློ་གཉིས་ཀ་བྱུང་ལ། སྤྱིས་བྱ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་གཞན་གྱི་
ལུས་བྱུང་བ་ན་སློ་ཡང་བྱུང་བས་ལུས་སློ་གཉིས་ཀ་ཆད་མ་གཅིག་གིས་བྱུང་བོ་ཞེ་
ན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་དེ་གང་ཟག་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་ནི་ཐ་མལ་པའི་སྤྱིས་བྱ་ཅམ་
གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། གཞན་གྱི་སློ་དེ་ཡོད་ཡུང་དེ་ལས་རྒྱུད་ཐ་
དད་པའི་ཐ་མལ་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིས་བྱ་ཁྱད་

པར་ཅན་གྱིས་གཞན་གྱི་ཡུས་དང་སྒོ་འབྲེལ་བར་བྱལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡུས་སྒོ་རྫས་
གཅིག་ཏུ་འབྱལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱད་པར་ཅན་དེའི་གཞན་གྱི་ཡུས་འཛིན་
མངོན་སུམ་དེས་གཞན་གྱི་སྒོ་མ་གཟུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། སྒྲིན་སྒྲོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱང་པན་པ་འདི་ཆེ་སྤྱི་ཕྱི་དང་ཀུན་མཁྱེན་སོགས་དགག་གཞི་སྤང་མི་རུང་འགའ་
ཞིག་ཏུ་དེ་དག་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བྱ་བར་འོས་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པ་མངོན་སུམ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་ཉིད་ཏུ་འགའ་
བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར། དབང་མངོན་གྱིས་དགག་གཞི་སྤང་མི་རུང་ཏུ་དགག་པ་བྱེད་ན། དགག་གཞི་
དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་དགག་པ་བྱུགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པས་དགག་གཞི་
དང་བྲལ་བའི་མེད་དགག་ཡན་གར་བ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཏུ་འབྱུང་དགོས་
ན་དེ་མི་འཐད་པ་ཡིན་ལ་མེད་དགག་དབང་མངོན་གྱི་བྱུགས་ལ་ཡང་མི་རྟོགས་པ་ནི་
བབ་ཅོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །སྤར་གྱི་རྟོགས་མ་བྱལ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ཆོས་ཅན། ཡུལ་བར་ཆོད་པ་དང་ལ་སོགས་པས་ཤིན་ཏུ་བསྐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
དངོས་པོ་ལ་ཡང་དམིགས་ནས་སྒྲེ་བར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་གང་
ཞིག་རུང་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉི་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆེ་སྤྱི་ཕྱི་མེད་པ་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་ཏུ་ཞུགས་
པས་དེ་མི་རྟོགས་ཀྱང་ཆེ་སྤྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པ་
ལྟོག་པ་ལས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེ་སྤྱི་ཕྱིའི་དངོས་པོ་མེད་པར་ངེས་པ་

ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆེ་སྔ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལོག་པ་
 ཅམ་དེས་ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་དེ། དེ་དབང་
 པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆེ་
 སྔ་ཕྱི་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལོག་པ་ཅམ་དེ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་གྱིས་ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར།
 ཁྱབ་པར་ཐལ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་སོ་ཞེས་གྲང་
 བྱ་བ་འདི་ནི་དམ་བཅའ་ཉམས་ཤིང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དབང་
 པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དེ་ལོག་པ་རྟོགས་སུ་བཀོད་ན་ཡང་རྒྱ་
 མཚན་གང་ལས་དོན་དེ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་
 མངོན་གྱིས་མ་དམིགས་ན་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ངེས་པ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་
 སུམ་ལྟོག་པར་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་
 ལོག་ན་ཡང་ཆད་མ་གང་ལས་ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་
 འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མིན་པའི་ཆད་མ་མེད་པས་དོན་གང་ཡང་
 མེད་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་གང་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལོག་ན་དོན་
 དེ་མེད་པའི་ངེས་པ་ཡོད་ན་ནི་དོན་གང་ལ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་དུ་
 ལོག་པ་དེ་ཉིད་དོན་དེ་མེད་པ་ལ་མི་འཁྲལ་བའི་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་དེས་ཆེ་སྔ་ཕྱི་མེད་དངོས་པོ་མེད་པ་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་
 ཡང་དག་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩེས་དབག་ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ། ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་གྱི་
སྟོན་པ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ན་སྡེར་བཤད་པའི་རྩེས་དབག་གསུམ་པོ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་
མི་སྟོབ་པ་ཡིན་ཡང་ལྟ་སྟོན་གྱི་བྱའི་རྟགས་ལས་སྟོབ་སངས་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་རྩེས་དབག་
དེའི་རང་བཞིན་ཅན་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་སྟོབ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་འབྱུང་བ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་དེ་ཙམ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་དོ་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལན་མདོར་བསྟན་པ་དང་། མདོན་སྟུམ་ཚད་མ་དང་ཚད་
མར་མཚུངས་པར་བསྟུབས་པས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུང་བན་ཆོས་ཅན། རྩེས་
དབག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་རྩེས་དབག་ལྟར་སྒྲངས་འགའ་ཞིག་ལ་རྩེས་དབག་ཏུ་འབྱུང་ནས་རྩེས་དབག་ནལ་
མ་དེའི་རང་བཞིན་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་མ་མཚོན་པས་རྩེས་དབག་ཚད་མ་ལ་
སྟུར་པ་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེས་དབག་ཚད་མ་ལ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བ་མི་
སྲིད་པར་ཐལ། རྩོགས་ཆོས་དང་ལྡན་ཞིང་བསྟུབ་བྱའི་ཆོས་དང་རང་བཞིན་འབྲེལ་
བ་ངེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་དེ་ལ་ནི་བསྟུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། བསྟུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་མེད་ན་རྟགས་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩེས་དབག་ཚད་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པ་
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་གཟུང་ནས་མདོན་སྟུམ་ཁོ་ན་ཚད་མའི་མཚན་གཞིར་ཁས་

མེན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡང་ནི་གཞལ་བུའི་དོན་མེད་ན་མི་
འབྱུང་ཞིང་དེ་ལ་མི་སྐྱ་བ་ལས་ཆད་མ་ཉིད་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་ཆད་མར་མཚུངས་པར་ཐལ། རང་གི་གཞལ་བུ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡི་ནི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱོན་ས་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཆད་མར་
འཛོག་པའི་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས་པར་ཡོད་པས་ན་སྟེ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོག་དོན་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་
སུམ་ཆད་མར་འཛོག་པ་ཡང་གཞལ་བུའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཉིད་ལས་ཆད་མར་འབྱུང་བ་
ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་འི་སྐྱོན་ས་ཆད་མར་འཛོག་པ་མ་ཡིན་
ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྲོ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཟུང་བས་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཞལ་བར་ཁས་སྤང་དགོས་པར་འབྱུང་རོ། །དེས་ན་སྟེ་འཛོན་མངོན་སུམ་ཆོས་
ཅན། ཆད་མར་ཐལ། སྟོན་པོ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པའི་སྐྱོན་ས་དེ་
ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་པོ་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཡང་
སྟོན་པོ་དེ་ལས་སྐྱོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་ཀྱས་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱོད་
གྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཅིང་སྐྱེས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཞན་ལས་བྱུང་བ་སྐྱ་
འཛོན་ལྟ་བུའམ་གཟུང་དོན་ལས་མ་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་གཉིས་འཛོན་ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་དེ་ནི་
གཟུགས་དེ་ལ་ངེས་པར་མི་སྐྱ་བ་མི་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྲ་མས་སྟོག་པ་མེད་པ་ལ་
མི་སྐྱ་བ་མེད་པར་བསྟན་ལ་མ་བྱུང་བ་ཞེས་པས་རྗེས་འགོ་མེད་པ་ལ་མི་སྐྱ་བ་མེད་པར་
བསྟན་ཏོ། །དེས་པར་ཞེས་བུ་བཞི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་མི་སྐྱ་བ་མི་རིགས་པར་ངེས་པའི་

དོན་ཏེ། བྱ་རོག་དང་ཉིལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐུགས་སྡུ་མ་དང་། དེ་སྲུན་དབྱུང་བ་དང་། དེས་ན་རྗེས་
དཔག་ཚད་མར་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་པན་ན་རེ། གལ་ཏེ་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བ་ནི་དོན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ལས་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་དོན་
རྣམ་མེད་བྱུག་སྤང་དུ་མཐོང་བ་ལས་མི་སྦྱ་བའི་ཚད་མར་འཛོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་
ལ་སྡུ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་བྱུར་ན་གནས་པའི་རྒྱལ་བ་གཞན་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་ལ་
འཆད་དེ། འདིས་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བའི་འདོད་པ་ཡང་ཁེགས་མོད། །རྒྱང་པན་རང་ཉིད་གྱི་
འདོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་བྲིས་པ་ཁྱོད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འབའ་ཞིག་ཚད་མར་
འཛོགས་པའི་འཛོགས་བྱེད་དབང་མངོན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བའི་དོན་མཐོང་བ་དེ་ཡང་
མཐོང་བྱ་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནམ་མཐོང་བྱེད་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་དེ་
གཉིས་ལས་གཞན་མེད་པར་ཁྱོད་གྱིས་ཁས་ཁྲུངས་པའི་བྱིར། དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། གཞུགས་སྡུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལོང་བ་
དང་མ་ལོང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ངེས་མེད་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་བྱུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་
སྦྲེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་། བྱེ་རོལ་བྱུབ་བདེ་རྣམས་
གཅིག་ན་བྱེ་རོལ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་མིག་བཙུམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡོད་
པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་བྱེད་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རི་ལྷར་

གཞན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཡོད་ན་གཞན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པར་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩེས་གཞན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན་དེ་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་པར་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བསྟོན་མི་ལུས་པར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོན་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སྐར་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
དོན་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐབ་བྱེད་དེ་ཉིད་
བཀལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཆད་མར་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་དོན་མཐོང་བ་ཞེས་
བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་དོན་ནམ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱང་བན་གྱིས་ཁས་སྦངས་པའི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དང་
འབྲེལ་བར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང་ཁས་སྦང་བ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཏེ་དེ་ལ་
ཆད་མར་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་ཆད་
མར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་བ་དག་གི་རྩེས་སུ་
དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྩེས་སུ་དཔག་པ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་
མི་སྐྱ་བ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འཛོག་པ་
ཡང་རང་གི་གཞལ་བྱ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྟོན་ས་ཡིན་ལ།
དེ་ནི་རྩེས་དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་ཡིན་

མིན་གྱི་བྱད་པར་མེད་ལ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་ལེགས་པའི་བྱེད། ཚད་མ་གཉིས་
སུ་བྱངས་ངེས་པ་ལེགས་པར་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

།ལེའུ་དང་པོ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་ སུམ་གྱི་ཆད་མ་བཤད་པ།།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། རང་གིས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་
ཐབས་དང་། རྟོགས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛོན་པའི་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་། རྟོགས་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་
སོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། མངོན་སུམ་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་
འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་
དང་། མཆོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལོ། །

།མངོན་སུམ་སྤྱིའི་མཆོན་བཤད་པ།།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་
སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་
མདོ་ཅམ་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པ་རི་ལྟར་བྱུང་
བའི་ཚུལ་དང་། རྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཉིད་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་གསུམ་
གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི་འཐད་ལྡན་དུ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་གཞི་
རྗེས་སུ་བརྫོད་པས་ཉེ། མངོན་སུམ་གྱིས་བརྫོད་པར་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་
ཤེས་པ་རབ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་

མཛོད་སྤྲུལ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ཉོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
སྐྱུ་བ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཚན་གཞི་བྱ་བ་ཟིན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྤངས་ཡང་རྗེས་
སུ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལི་མཚན་གཞིའམ་མཚོན་བྱ་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་ཟེར་ལ།
མཚན་ཉིད་ཉོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ་སྤངས་མ་བྱུང་བ་སྐྱུ་བ་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་
པས་དེ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལ་མཚན་ཉིད་སྐྱུ་བ་པའི་སྐྱ་ཞེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འབྲེལ་པར་བཞོད་པའི་རང་ཕྱགས་
 བཞག་པ་མི་འཐད། གཞན་ཕྱགས་བཀག་པ་མི་འཐད། དེས་ན་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོའི་
 བཞེད་པ་ཉིད་ཅུ་བའི་དགོངས་པར་འཐད་པའི་བཀལ་ལན་རྒྱས་པ་ནི་སྒྲོ་མ་གྲོ་ཕྱུང་བ་
 ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཆེན་པོར་བརྟུ་བར་བྱའོ། །ཡང་ཆོས་
 མཆོག་གི་ཕྱགས་འཐད་པར་སྒྱུབ་པའི་བོད་སྤྱ་མ་དག་གི་སྒྱུབ་མེད་རྣམས་ལྟར་སྤང་
 ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་དེར་གཏན་ལ་ཕབ་བ་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་གྱིས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་
 མཆོག་གི་བཞེད་པ་ལེགས་པར་མཁྱོགས་འདུག་ཅེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་
 བཞུན་པའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་གསུང་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། རང་ལུགས་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་ཉིད་སློབ་
མེད་པར་གནས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་འདྲིག་ལ་མཆོན་མཆོན་བྱ་བ་སྲས་ནས་
མཆོན་བྱ་རྗེས་བརྗོད་དང་མཆོན་ཉིད་སླབ་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་འདྲིག་
བྱེད་མ་དེས་པར་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་དེས་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་མི་བཞེད་
ཅིང་། དེའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིར་རྟོག་
བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ལ་

འདིར་ནི་དབྱེད་པ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་
པའི་སྤྱིའི་དོན་ངེས་ཀྱང་དེ་རྟོག་པར་སྤྱོད་འདོགས་པས་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བ་སྤར་མ་
བྱལ་བ་སྦྱབ་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ནི་
དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པས་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་མཆོན་གཞི་གཟུགས་
འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་དང་། ཁོ་རང་གི་རང་ལྷོག་རྣམས་སུ་ཡོད་
པས་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་མ་བྱལ་བར་ཡང་དོན་དེ་དག་ངེས་ཅུས་པ་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་སྤོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ལ་
གཞོད་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཅུ་ཡིན་ན་མིང་
ཅན་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བ་གཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་བྱལ་མི་སྲིད་ཅིང་། སྤར་བ་ཤད་པའི་
གཞི་གཉིས་པོ་གང་རུང་སྟེང་དུ་བྱལ་ན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྦྱབ་པའི་གཞུང་རྒྱ་
ཕྱི་མ་འདི་དག་གིས་སྤར་མ་བྱལ་བའི་དོན་ཅི་ཞིག་བསྐྱབ་པར་བྱར་ཡོད། ཅེས་པའི་
བརྟག་པ་རྣམས་འདུག་པ་ཁོ་ནའོ། །མཆོན་ཉིད་མ་བྱལ་པའི་སྤར་མཆོན་བྱ་བྱལ་བ་སྤོབ་
དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པར་འདོད་པ་དེའི་ལྟར་ན་སྦྱབ་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པ་ནི་
སྦྱབ་པ་མི་འཐད་ལ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་འཛོག་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་དེས་བྱལ་
པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བས་བྱལ་ལ་དེ་ལ་
རྟོག་བྲལ་དང་མ་འབྱུང་བ་གང་གིས་ཀྱང་བྱལ་བ་མི་འབྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བ། ཞེས་

བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤེལ་དོན་ནི་སྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་དཔྱོད་པ་བས་ཀྱང་བྱུང་བའི་ཁྱད་གཞི་སྤྱི་འཛིན་ཉན་ཤེས་མ་འཁྲུལ་
བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་དེའི་སྟེང་དུ་མ་གྱུབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མི་
རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་མཆོན་ཉིད་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱར་མཆོན་
བྱ་བྱུང་བ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྤྱི་མ་མ་ལོན་པའོ། །དེ་ལ་སྐྱབ་པ་དང་
རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྤེལ་སྐྱབས་གཉིས་ལས་མཆོན་གཞི་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་
དང་། མཆོན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་བྱུང་བའི་ལ་ནི་མཆོན་ཉིད་རྗེས་སྤྱི་བརྗོད་
ནས་མཆོན་གཞི་སྟེ་མཆོན་བྱ་མངོན་སུམ་ཤེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་དང་མཆོན་ཉིད་
སྤྱར་མ་གྱུབ་པ་ལ་ནི་མཆོན་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་དཔེ་ནི་དཔེར་ན་ཞེས་
སོ། །དཔེ་འདིའི་དོན་ཡང་མཆོན་མཆོན་དུ་མི་བཞེད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི་མིང་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་བཟང་
པོ་ལྟར་མིང་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། དོན་འདིའི་མིང་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་
མིང་དོན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡང་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྟེ། སྤྱིར་ཆོད་
མའི་གྲངས་སོགས་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་འཁྲུལ་པར་ལོག་པར་རྟོག་
པ་སེལ་བའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་
བྱེད་པ་ལ་མིང་ཅན་ད་དུང་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་མེད་དེ། མཆོན་
ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་དགོས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར། རང་གི་འདོད་པས་མངོན་
སུམ་གྱི་སྤེལ་དོན་སྤྱར་བཤད་པ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མཆོན་ཉིད་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་ན་ཡང་

འདོད་པའི་དོན་ལ་ལོག་རྟོག་མ་བསལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། འཐད་པའི་དངོས་པོ་དེ་
ལ་པ་རོལ་པོས་མིང་གཞན་དུ་བཏགས་ན་ཡང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁུལ་བ་ནི་མངོན་སུམ་
ཞེས་པའི་སྤྱིའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱི་
སྤྱིའི་བརྗོད་བྲལ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱི་ན་བས་ཞེས་
སོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་སོགས་བཞི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱིའི་དོན་
དུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ཁྱད་པར་རྟོག་བྲལ་མ་འཁུལ་བ་
སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱར་མེད་ཀྱི་མིང་དང་མིང་ཅན་འབྲེལ་བར་སྤྱབ་པར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གྲུབ་ཟིན་ལ་
མཆོན་ཉིད་གྲུབ་ཟིན་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་བཏགས་ནས་མཆོན་བྲལ་མངོན་སུམ་སྤྱབ་
པར་རྟོག་པ་དེ་ཡང་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱིའི་དོན་
དང་མཆོན་ཉིད་སྤྱབ་པའི་དག་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བསྟན་ཟིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཁྱད་པར་རྟོག་བྲལ་མ་
འཁུལ་བ་དེ་དག་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་བཅ། གཞི་
མེད་པར་གྲུབ། ཕྱི་མ་མི་སྲིད་ལ།

དང་པོ་ལྟར་ན། དག་འདིས་སྤྱར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་གྲུབ་པར་འདོད། དེས་ན་
ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་འཐད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་དག་འདི་ཉིད་ཀྱི་དག་རྒྱན་ཕྱི་མ་རྒྱས་བཤད་
ཀྱི་ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་འཐད་པར་བརྗོད་པས་གྲུབ་པ་དང་རྗེས་བརྗོད་ཚུལ་འདི་ཉིད་
རིགས་སོ། །མཆོན་ཉིད་ཉི་བར་གཟུང་བའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ནི་འདིར་ཡང་ཞེས་
སོ། །སྤྱིར་མཆོན་ཉིད་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བ་གཉིས་ལས་

མཚན་ཉིད་གཉིས་པེས་པར་སྟོས་པ་རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྱུ་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ལ། དེ་གཞིར་བྱས་ན་རྟོག་བྱལ་སྟོས་པའི་གསལ་བྱ་རྗེས་དབག་ཉིད་ལ་མ་ལྟུལ་བ་སྟོས་པའི་ཡང་བསལ་བྱ་རྗེས་དབག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་ལྟུལ་བ་དེ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡང་དག་ཤེས་པར་གྱུ་བ་པ་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡ་གྱལ་རེ་རེས་གྱུ་བ་ཀྱང་། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་གཉིས་སྟོས་ཏེ། དབང་པོ་མིག་སེར་གྱིས་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟུལ་བ་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་འགའ་ཞིག་རྟོག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་ལོ་དོན་འདི་དག་ལ་དོན་ཚན་བཞི་ཡོད་པའི་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་སྐྱ་དང་སྐྱབ་པའི་སྐྱ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ནི་ཚུལ་འདི་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཡིན་ལ། རིགས་མི་མཐུན་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགོ་ཚུལ་ནི་འདིར་ཡང་ཞེས་པ་ནས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

སྐབས་འདིར་མཚན་བྱ་སྟོན་པའི་ཆོག་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། དེས་པར་དངོས་སུ་སྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྱལ་མ་ལྟུལ་བ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་བྱ་བདེ་ཆེག་ཏུ་གོ་བའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་དགོས་ན་འང་མ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། འདིའི་ཕྱི་འགྲེལ་དུ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །མཚན་མཚན་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་ན་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་མཚན་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་།

མཆན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་དུ་མའི་སློན་ནས་ཤུགས་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཆད་མ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་དེ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་
 དེས་བྱུང་ཐོན་ནས་བྱེ་བྲག་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་སྤྱིར་བར་བྱེད་པ་ལ་
 རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་བསལ་
 བྱ་ལ་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་མི་སྤྱི་བར་བྱུང་བ་ཉིད་གྱིས་
 བསལ་ཐོན་ལ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཆད་མ་ནི་རྗེས་དཔག་ཉིད་དུ་དེས་བར་རྟོག་
 བྲལ་སློས་བསལ་ཀྱང་རྗེས་དཔག་བསལ་ནས། མངོན་སུམ་ཆད་མར་མཆོན་རྒྱས་ལ།
 མ་འཁྲལ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྒྱས་བསལ་ཡ་གྲུལ་རེ་རེས་ཀྱང་རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་
 རྒྱས་ལ། རྟོག་བྲལ་གྱིས་དེ་ལྟར་རྒྱས་ནས་འཁྲལ་བ་སློས་ཅི་དགོས་སྤྲུལ་ན། ལོག་
 རྟོག་སེལ་བའི་ཆད་དུ་སློས་ལ། ཕྱི་མས་དེ་ལྟར་རྒྱས་ན་སྤྲུལ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྤྲུལ་
 བ་ཡང་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆད་དུ་སློས་བསལ་ཡ་གྲུལ་གང་རུང་རེ་རིགས་མི་མ་ཐུན་
 སེལ་བའི་ཆེ་ཅིག་ཤོས་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་སྤྱར་བ་དེ་ལྟར་གཉིས་ཀ་ཡིན་བས་
 གཉིས་ཀ་བསྐྱེམས་པ་སློས་པ་ནི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །

མ་འཁྲལ་བ་སློས་ན་མིག་སེར་གྱིས་ཉམས་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་གཟུང་ཡུལ་ལ་
 འཁྲལ་བས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་བར་ཤེས་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་
 བས་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཞིང་སྤང་ཞེན་གང་ལ་ཡང་མི་སྤྱི་བ་མེད་བས་ཆད་མ་གཞན་
 ཡང་མ་ཡིན་བར་བྱུང་བོ། །མ་འཁྲལ་བ་སློས་པ་མེད་ན་ཁ་ཅིག་དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་རྟོག་
 བར་ཞེན་ནས་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མ་ཡིན་བར་འཛོག་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དོན་ཅམ་ལ་མི་
 སྤྱི་བ་དང་། རྟོག་མེད་དུ་ཞེན་བས་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འཛོག་པའི་ལོག་རྟོག་དེ་དག་

མ་འབྲུལ་བ་སྟོས་བས་སྤངས་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཚན་གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་འདི་དོན་
སེམས་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་སམ། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་སྟུང་པའི་
དོགས་པ་གཅོད་པ་ནི། གཞན་དག་ཅེས་སོགས་ཏེ། ཁ་ཅིག་མདོ་སྡེ་པ་བཞིན་སེམས་
ཅམ་པའི་མདོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟུན་མོང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་
མི་སྟུ་བ་ལ་འདོད་ལ། སྟོབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྟ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་སྤྱི་དོན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་
སྟུབ་བ་དང་། མི་སྟུ་བ་ལ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། དེའི་ལྷོག་ཆེ་འབྲུལ་བ་དེའི་
མཚན་ཉིད་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤང་བ་ལ་འབྲུལ་པར་དེ་དང་དེར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མདོན་སུམ་མིན་ཏེ། དངོས་སོ་རང་
མཚན་མི་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་མདོན་སུམ་ཡིན་ན།
དངོས་སོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མ་སྟུན་པར་སྤང་བ་གཟུང་ཡུལ་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་ལ་
མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྗེས་དཔག་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཇིན་
པས་འབྲུལ་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་པ་ན་མདོན་སུམ་དེ་ལས་ལྷོག་པར་མི་
བཞེད་ན་རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་འབྲུལ་པར་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་ལ་བཞེད་ན་དེ་
ནི་གཟུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་ཡིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་ལ། འབྲུལ་ཚུལ་
དེ་ལས་ལྷོག་པས་མདོན་སུམ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མདོན་སུམ་གཟུང་ཡུལ་ལ་
མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པར་བྱ་བ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི་མདོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པར་གོང་དུ་བསྟུབས་ཟིན་

བས་ན་འཁྲུལ་པའི་དོན་མི་སྤྱོད་པ་ལ་བྱེད་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡང་
དག་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་མ་འཁྲུལ་པའི་
དོན་དེ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མེད་དོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་མགོ་མཐུག་ཀྱན་ལ་སྤྱོད་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་འབའ་ཞིག་ག་ཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་ག་ཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྤྱོད་པས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྤྱོད་པ་སོགས་རྣམ་
རིག་པ་ལ་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྣམ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་
བག་ཆགས་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་དབང་གིས་འཛོག་པ་ཆད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པ་འདི་
ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མ་འཁྲུལ་པའི་དོན་ག་ཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་
པར་བྱུབ་ན་མདོ་སྤྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་དགོས་པར་ལེགས་པར་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་
སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་སྤྱོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སྤྱོད་པས་
ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཚན་ཉིད་དུ་
མི་འཁྲུལ་བ་སྤྱོད་པ་མ་མཛད་པར། རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཆད་མར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མི་སྤྱོད་པ་
སྤྱོད་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་
འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ནི་སྤྱོད་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་མངོན་
རྗེས་གཉིས་ཁོ་ན་ཆད་མར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱེད་ལྟར་ན་བྱིས་པའི་
རྟོག་པ་ཡན་ཆད་ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་མེད་ལ། བདག་ཉིད་ཐམས་

ཅད་ལ་མི་སྤྱོད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་འགའ་ཞིག་བསྟུ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱེད་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མི་སྤྱོད་པར་ཁས་སྐྱོང་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ནི་དོན་བྱེད་བྱས་པའི་དོན་གང་འབྲུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དེ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྤྱོད་པར་འཛོག་ལ། དེ་ཡང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུན་མོང་པའི་ཆོས་གང་ལ་མི་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་བསྟུས་ན་སྤྱི་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མེད་ལ། དེས་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱི་གཟུ་ལ་ཚུའི་རང་བཞིན་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ཚུའི་ཆ་གང་ལ་ཡང་མི་སྤྱོད་པ་སྤངས་ལ། རྟོར་བུ་སྤྱག་དང་འོད་སྟོགས་ཤིང་ན་འབྲུག་པ་ལ་རྟོར་བུ་འབྲུག་སྟུང་པ་ཡང་རྟོར་བུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་སྤངས་པ་ཡིན་པས་རྟོར་བུའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། མཚན་བྱེད་ཀྱི་དུས་ན་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་བར་མིས་པ་ཡང་དུས་ལ་འབྲུལ་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས། ཆ་གཞན་ལ་བསྟུས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚད་མ་མི་སྤྱིད་དོ། །དེས་ན་རྗེས་དཔག་ལས་ཐ་དད་པའི་རྟོག་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་བཞིན་དུ། སློབ་དཔོན་འདི་དག་གྲང་མའོན་སུམ་ཡིན་པ་སྤངས་པར་བཞེད་པས་དེའི་དོན་དུ་མ་འབྲུལ་པ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་མའོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་བ་ནི། རྟོར་བུ་སྟོན་མའི་འོད་དག་ལ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལ། དུས་ལ་འབྲུལ་བ་དེར་མི་རུང་བ་ནི།

དོགས་པའི་གནས་རྒྱུ་བས་མ་སྟོས་ལ། རང་བཞིན་ལ་འབྱུང་བ་ལ་དོགས་པ་
བསྐྱེད་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་དང་འགལ་བ་འཛིན་པ་འབྱུང་བས་
ཚད་མར་མི་རུང་ན། སྡོམ་འཛིན་དབང་གིས་འབྱུང་བར་ཐལ། རྩལ་སྤྲ་རབ་མ་འདྲེས་
པ་རྣམས་ལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
འཛིན་པའི་ལུགས་ལ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཕྱོགས་གྱི་ཆ་བཅས་སུ་མི་རུང་བའི་ལུགས་ཇི་
ལྟར་འཐད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །སྡོམ་སྤང་དབང་གིས་རང་བཞིན་
འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་དེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་རྣམས་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་མ་འདྲེས་
པའི་དོན་ཡིན་པ་ལ་རང་བཞིན་ཐ་དད་མེད་པར་འཛིན་པ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་
ཡིན་པའམ། གོ་ས་སོ་སོར་གནས་པ། གོ་ས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའམ། བར་སྟོངས་
དང་བཅས་པར་གནས་པ། བར་སྟོངས་མེད་པར་འཛིན་པའམ། དབང་གིས་རིགས་
མི་མ་སྟོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱིས་བར་བཅད་ནས་གནས་པ་ལ། བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་
པ། མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན། སྟོན་དང་པོ་མེད་དེ།
དེ་ལྟ་ན་གོང་དུ་རྩལ་སྤྲ་ཅེས་དུ་སྤང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་གཉིས་པ་མེད་པ་
ཡང་དེས་བྱུབ་ལ། སྟོན་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དེ། བར་སྟོངས་དང་བར་སྟོངས་མེད་པ་
གཉིས་ཀ་དངོས་པོར་མེད་པས་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

སྟོན་བཞི་པ་ཡང་མེད་དེ། ཁ་དོག་དང་། རེག་བྱའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་བར་མ་ཆད་
པར་མིག་གིས་ལ་མི་སྤང་ཞིང་། རེག་རྩལ་གྱིས་སྟོང་པར་ཁ་དོག་གི་རྩལ་སྤང་བ་
འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་ན། འདོད་དེ། དེ་ལ་རེག་བྱ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། དེ་མི་སྤང་ཡང་
རང་བཞིན་འགལ་བ་འཛིན་པར་མི་འབྱུབ་པོ། །ཁ་དོག་རེག་བྱའི་ཡུལ་ན་གནས་པར་

མཐོང་བས་ཡུལ་འབྲུལ་ལོ་ཞེན། མི་རིགས་ཏེ། རེག་བྱ་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་
འགའ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་མི་སྤང་ལ། དེ་མི་སྤང་ན། དེའི་ཡུལ་ན་ཁ་དོག་ཡོད་པར་རི་
ལྟར་སྤང་། དེས་ན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་སློབ་ཏྲིག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་མངོན་མ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབང་མངོན་ནི། འབྲུལ་ཚུལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཀར་དུ་མེད་པས་མ་
འདྲེས་པ་ལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་རི་ལྟར་འཐད། ཕྱི་དོན་རགས་པ་དང་། སྤྱོད་ཆ་ཐ་
དད་པ་ནི་འགའ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་དོན་དེའི་
ཆ་གཞན་ལ་འབྲུལ་པ་དང་། ཆ་གཞན་དངོས་པོར་མེད་པ་ཡིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་མི་རུང་ལ། ཆ་གཞན་ཆད་མ་དེས་མ་གཞལ་ན། ཆད་
མ་གཞན་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འབྲུལ་ཤེས་ནི། རང་ཡུལ་གྱི་ཆ་
ཐམས་ཅད་མ་འབྲུལ་བས། དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བསྐྱོག་པའི་དོ་དུ་མ་འབྲུལ་པ་
སློས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་སློལ་སོགས་པ་གཞན་དག །དུང་སེར་
འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས། ཁ་དོག་གི་ཆ་ལ་ཆད་མ་མིན་ཡང་། དབྱིབས་གྱི་ཆ་ལ་ཆད་མ་
ཡིན་ལ། དེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པ་བསྐྱོག་པའི་དོན་དུ། མ་འབྲུལ་པ་སློས་
སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཆ་གཅིག་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཆ་གཞན་ལ་ཆད་
མ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་དགོས་པ་མེད་ལ། འབྲུག་ཡུལ་ལ་ཆད་མ་མི་འབྲུལ་བའི་ཆེད་
དུ་སློས་པ་མི་འཐད་དེ། ཐ་སྙད་ལས་ཐ་སྙད་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་རང་ཁོ་ན་ལས་
ཏྲིགས་སོ། །

དབྱིབས་ནི། ཁ་དོག་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་དོན་བྱེད་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས། ཁ་
དོག་ལ་འབྲུལ་ན་དབྱིབས་ལ་མ་འབྲུལ་པར་ག་ལ་འབྱུང་། དུང་གི་སྤྱི་ཡང་། དབྱིབས་

གྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཁ་དོག་ལ་འདུག་ལ། ཏུང་ཐོབ་པ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་
 པ་ཡིན་གྱི། སེར་ཐོར་འཛིན་པ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་འགལ་བ་
 འཛིན་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པས་མདོན་སྐྱུ་ཚད་མར་མི་
 ཏུང་རོ། །ནམ་འགྲེལ་དུ། བསགས་པ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
 ལུང་འགལ་སྟོང་བ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གྱི་དབང་ཤེས་གྱིས་སྤྱོད་ལྱི་དོན་
 འཛིན་པ་ན་ཚོགས་པའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་ལ་རྩལ་སྤྲུ་
 སིལ་ལེ་བར་སྤྲང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་རགས་པའི་ནམ་པ་ཡང་མི་སྤྲང་ལ་སྤྲ་མའི་རྒྱ་
 རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱས་གྱི་རྩལ་སྤྲུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན་
 དེའི་ནང་གི་རྩལ་སྤྲུ་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་བསགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་འདུག་པས་ནམ་
 པར་ཤེས་འི་ཚོགས་ལྟ་བུ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱིའི་སྟོང་
 ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དེ་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་དག་ན་རེ། ཁྱད་
 རང་གི་ལུང་ལས་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྟ་བུ་ལ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པར་
 བཤད་པས་དེ་ལ་དམིགས་ན་ཚོགས་པ་ལ་དམིགས་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་ལ་
 དམིགས་པས་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐལ་བ་རིམ་བ་གསུམ་འཕངས་པའི་དང་པོ་
 ལ་བྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་སྤྱོད་མཁས་པའི་ལུགས་འདི་དག །

རིགས་པའི་དབང་སྤྲུག་བསྟན་བྱས་ནས། །

ཆོ་གོས་ཀྱི་ཤེས་ཅེ་མོ་ལྟར། །

ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བས་རྟོགས་པར་བྱ། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སྲུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལ་ཞེས་པ་སྤེལ་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བདུན་པ་གནས་གཞིའི་སྤྱི་ཡིན་ཏེ།
ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་མངོན་སུམ་ཐོག་མར་
འཆད་ཅེས་པའོ། །འཛིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་དུ་གྲགས་པའི་གཟུགས་མཐོང་བའི་
དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དོན་རང་མཆོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པ་
དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་འོག་ནས་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་བྱིར།
འདིས་མཆོན་བྱ་མངོན་སུམ་གྱི་རང་ལྗོག་ཀྱང་བསྟན་མོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་གཙུག་པོ་ནི་
འཛིག་རྟེན་ལ་ཡང་གྲགས་ཤིང་རྟོག་པར་འདོད་པའི་དབྱེད་པ་བ་སོགས་ལ་ཡང་བྲལ་
པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་གཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་ཆད་
མའི་མཆོན་ཉིད་ནི་གསལ་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་རྟོག་བྲལ་ཞེས་སམ་མ་
འཇུག་པ་ཞེས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གང་རུང་རེ་རེ་དང་ལོག་
རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་སྤྱི་བ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པ་དགོས་
པར་མཛོད་ཤིང་བཞེད་ལ། རྣམ་རིག་པའི་བཞེད་པ་ནི་སྤར་ལྟར་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་
ཆོས་མཆོག་གིས་གཉིས་ཀ་སློས་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་
ལ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉིན་ཆ་བ་ལ་སོགས་པའི་སློབ་མ་ཁ་ཅིག་མཁས་པའི་དབང་
པོའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་གཉིས་ཀ་སློས་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཆོན་
ཉིད་ཡིན་ན། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཡིན་སོམས་ཤིག་ཅེས་

ཟེར་བ་ནི་རང་གི་མཆང་སྒོག་པ་སྟེ་ཁྱོད་རང་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་ཆོས་མཆོག་
 ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ནི་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡང་
 དག་པའི་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
 རྟོག་བྲལ་སྒོས་པས་བྱུང་བོ། འོན་མ་འཁྲུལ་བ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལོག་རྟོག་སེལ་
 བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །ཡང་མ་འཁྲུལ་བ་སྒོས་པས་ཀྱང་བྱུང་བ། འོན་རྟོག་བྲལ་སྒོས་པ་
 དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་བཤོ། །གཉིས་པ་ལ་མ་
 འཁྲུལ་བ་ཅ་བར་རྗེས་སུ་བཤད་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་ཉུང་བས་འབྲེལ་བར་དང་པོར་བཤད་
 བ་ནི་མིག་གི་དབང་པོ་རབ་རིབ་ཀྱིས་འཁྲུགས་པ་སྟེ། དེས་དབང་པོ་ལ་གཞོད་པ་
 བྱས་པ་འཁྲུལ་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མགལ་མེ་སྤར་དུ་བསྐྱོར་བས་འཁོར་ལོའི་
 རྣམ་པར་སྤར་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་བྱར་ཁྱུགས་པས་ལྗོན་ཤིང་འགོ་བར་སྤར་བ་
 གནས་ལ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འཁྲུགས་པ་དང་ལ་སོགས་པས་མིག་སེར་དང་མགལ་
 མེ་ཡན་མན་དུ་དབྱུགས་པ་དང་། རྟེན་བཞོན་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

འཁྲུགས་པ་ཞེད་པ་ཡིད་ལ་ཡོད་པའི་འཁྲུལ་རྒྱ་སྟོན་པ་ལ་འཆད་པ་གཞུང་གི་
 དོན་མིན་ཏེ། སྤར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱ་གསུམ་པོ་དེས་དབང་པོ་ལ་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་
 དོན་ཡིན་ཏེ། འཐད་ལྡན་དུ་རབ་རིབ་དང་སྤར་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་བྱར་ཁྱུགས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་བྱས་པ་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་ནི་འཁྲུགས་པ་སྟེ་ཞེས་སོ། །འཁྲུལ་རྒྱ་བཞི་པ་
 ཡིད་ལྟ་ངན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེས་ཀྱང་དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་དགོས་
 སོ། །འཁྲུལ་བའི་རྒྱ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་འཁྲུལ་བར་མ་སྐྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་སོ། །གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན།

མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་སེམས་ཅམ་བས་ཀྱང་རྟོག་བྲལ་དང་འཁྲལ་བའི་རྒྱ་བཞི་པོས་མ་སྐྱེད་པར་འདོད་པས་སེམས་ཅམ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་ཏོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདིའི་མ་འཁྲལ་བའི་འཁྲལ་རྒྱ་དེ་དག་གིས་མ་སྐྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲལ་བར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་ནུམ་རྩལ་པ་ནུམས་ནི་དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྒྲུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཚད་མ་སྟེ་བདུན་པོ་འདིར་སེམས་ཅམ་བའི་ལུགས་འཆད་པ་ན་ནུམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ཅ་བའི་ཆོག་དོན་ཅམ་རྟོགས་ནས་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་འཆད་པ་ནི། བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེན། རྟོག་པ་ནི་ཡིད་གྱིས་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྟེ་བརྟེན་པ་ནི་སྐྱ་ཡིན་ལ་དེ་དང་དོན་གཉིས་འདིའི་ཡུལ་དུ་འབྱེད་རུང་བས་བརྟེན་པ་ཅན་ཞེས་སོ། །མངོན་པར་ཞེས་པ་ནི་སྐྱ་སྐྱི་དང་དོན་སྐྱི་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་སྐྱས་བརྟེན་ཅིང་ཡིད་གྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནོ། །བྲལ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐབས་འདིའི་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བརྟེན་བྱ་རྟེན་བྱེད་འབྲས་རུང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞད་པ་ནི། རྟོག་པ་ནི་བརྟེན་པ་སྐྱ་དང་འབྱེད་རུང་བར་སྐྱང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་ནི་སྐྱ་སྐྱི་དང་དོན་སྐྱི་གང་ཡང་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་རྟོག་པ་དེ་དང་བྲལ་བའོ། །

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་བྱ་རྟེན་བྱེད་འབྲས་རུང་མི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་བྱ་རྟེན་བྱེད་འབྲས་པའི་དོན་དང་

འཛེར་རུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་རུང་བ་སྒོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བཟ་ལ་མ་
བྱང་བའི་གང་ཟག་གི་རྟོག་པ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་སྐྱ་སྒྱི་དང་དོན་སྒྱི་གཉིས་ཀ་
དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་སྟེ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྐྱ་རང་མཆོན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་
འགགས་ཀྱང་གྲག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཤར་བ་དེ་ཉིད་སྐྱ་སྒྱི་དང་སྐྱ་སྒྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་
བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྟོ་སྒྲིར་ཞབས་ཞུམ་པའི་དོན་སྒྱི་ཤར་བ་དང་། ཡང་ཐོག་
མར་དོན་སྒྱི་ཤར་ནས་རྟོག་པ་དེ་ལ་སྐྱ་སྒྱི་ཤར་བ་སྟེ་གཞི་གཅིག་གི་སྐྱ་སྒྱི་དང་དོན་
སྒྱི་གཉིས་རྟོག་པ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་རྒྱུ་བྱེད་འཛེས་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གང་རུང་རེ་རེ་ཤར་བ་བཟ་ལ་མ་བྱང་བ་དང་། བྱིས་པའི་རྟོག་
པ་སོགས་ནི་འཛེར་རུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་དག་སྐྱུད་པའི་དོན་དུ་རུང་བ་སྒོས་སོ། །བཟ་ལ་
བྱང་བའི་རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱ་དོན་གྱི་སྐྱ་གཉིས་ཀ་གཟུང་ཡུལ་དུ་
འཆོག་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པའི་དོན་ལེགས་
པར་གོམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱ་སྒྱི་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་དོན་སྒྱི་ལེགས་པར་
འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ངེས་པར་སྐྱར་
དགོས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཤེས་གང་གང་ལ་སྐྱ་དོན་འདྲིན། །

དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པར་བརྗོད། །

ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་མཆོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མདོན་སྐུམ་
དང་། ཡིད་གྱི་མདོན་སྐུམ་དང་། རང་རིག་པའི་མདོན་སྐུམ་དང་། རྣལ་འབྱེར་པའི་
མདོན་སྐུམ་སོ། །དེ་ཡང་མདོན་སྐུམ་ནི་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་

བ་རང་གི་རྩམ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཞག་ལ།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་། ཡིད་དབང་བདག་
ཆེན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་བདག་ཆེན་དུ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
གསུམ་མོ། །མདོ་སྟེ་པའི་བཞེད་པས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་རང་མཆོན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འདོད་དེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཡང་ན། ཡིད་ཅམ་དང་དེ་ཁོ་ན་
གོམས་པའི་ཡིད་བདག་ཆེན་དུ་ཡོད་པ་ལས་ཡིད་མངོན་དང་། རྣམ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་
བ་དང་། སྟོན་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དང་
བརྗོད་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པའི་ཚད་སྟོང་རོ། །

༼མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ༽

དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་རྩམ་དབག་གིས་སྐྱབ་པ་དང་།
མངོན་སུམ་གྱིས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་བཞུགས་སྐྱབ་
པ་དང་། རོན་གྱི་འཁྱགས་གྱིས་འཕངས་པས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་སྟོར་
རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། རོན་སྟོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

༼མིང་སྟོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ༽

དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་རང་མཆོན་དང་རོན་སྟོར་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་
དང་། མིང་སྟེ་དང་རོན་སྟོར་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།

གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོག་བཤམ་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། སྤྱི་ལ་
དབང་ཤེས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྟུག་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་དང་། སྤང་ཚུལ་
ངེས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྦྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་
འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་
འཕྲེང་རུང་འཛིན་པ་དེར་སྤིང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ཡིས་ཡང་
དག་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་ཆེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ནི་སྒོ་
ལཱའི་རྣམ་ཤེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཤེས་ཞེས་
སྒོས་ན་གཟུགས་དེ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་
ཏེ་ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་སྟུང་དུ་ཐེ་ཆོས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བས་སྤར་ལྟར་
སྒོས་ཏེ། རའི་སྤྱད་ནས་ཀྱི་སྦྱ་གྱུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་སྦྱབ་པ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་
ན་ཅེ། གཟུང་དོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་མིང་དོན་འབྲེལ་བར་སྤང་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་
པས་འབྲེལ་པ་ལ་བརྒྱུག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་པ་ལ་གྲུབ་པོ་ཞེ་
ན། དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆེ་གཟུགས་རང་མཆོན་གྱི་སྟེང་ན་གཟུགས་
ཀྱི་མིང་རང་མཆོན་པ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆེ་མིང་དང་སྦྱར་ནས་འཛིན་ནམ།
འོན་ཏེ་དོན་ལ་ཡང་མིང་རང་མཆོན་ཡོད་ཅིང་ཡོད་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་སྦྱར་
ནས་འཛིན། ཡང་ཐོག་མར་མིང་རྒྱུང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དོན་དང་
སྦྱོར། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུང་དོན་

གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་འདྲེར་རུང་འདྲིན་པ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་
ཕྱིར་ན་ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་ཁུས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ན་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་
གསལ་བར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་གཟུགས་དེ་
གཟུང་དོན་དུ་སྤང་བ་ན་གཟུགས་ཀྱི་མིང་རང་མཚན་དེ་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་སྤང་བར་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཟུགས་དེ་ལ་མིང་ཆོགས་པ་གཅིག་
བཤམ། མི་གཅིག་ཀྱང་ཡུལ་འདབ་འབྱར་བཤམ། ཡང་ན་བདག་གཅིག་གང་རུང་དུ་
ཡོད་དགོས་པ་ལ་དོན་གཟུགས་ལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའམ་ཡུལ་འདབ་
འབྱར་བ་ཅེས་མཇུག་སྤྱོད་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་
ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དོན་ཕྱོགས་སྤྲ་མ་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་འདོད་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་
བཤམ་ན། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་མཐའ་དག་ལ་མིང་སྤང་བ་ཡིན་ལ་སྤང་བ་དེ་ཡང་རང་གི་
ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བལྟོས་པ་མ་ཡིན་པས་སྤང་གྱི་
རྟགས་ལ་བྱབ་པ་མེད་ཅེས་བཤོ། །རིག་པའི་ཆོས་ཏེ་སྟོའི་ཆོས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་
བའི་མིང་རང་མཚན་པའི་རྣམ་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་རེག་པ་དང་
མི་ལྟར་པ་དོན་གྱིས་མ་གཏད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མིང་རང་མཚན་གཟུང་
དོན་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ས་མིང་དེ་དོན་དག་ཏུ་འབྲེལ་བར་སྦྱར་བའི་སྟོན་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་ནི། མིང་སྦྱར་གྱི་སྟོན་ཆོས་ཅན། མིང་དེ་ལས་ཀྱང་
དོན་རྣམས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། མིང་དོན་འབྲེལ་བར་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་
གཞུང་སྤྲ་མ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་མིང་འབྲེལ་བར་རིག་པའི་སྟོན་ཆོས་ཅན། དོན་ལ་

རེག་པ་སྟེ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་རྩེ་གྱི་དོན་དང་མིང་འབྲེལ་བར་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིས་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་གི་རྣམ་པ་
སྤང་ལ་དེ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་ལག་རྩེས་ཡིན་གྱི་བྱེ་རྩེ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་རྣམ་པ་
མེད་པར་འདོད་པ་བཀག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡུལ་ལ་སྦྱར་བའི་གཟུགས་མིང་རང་མཆན་གྱི་བདག་ཉིད་དང་
རྟེན་གྲང་མ་ཡིན་ལ། མིང་རང་མཆན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་བྱེ་རྩེ་གྱིས་མ་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་བྱིར་གཟུགས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་འདི་ན་དབང་ཤེས་ལ་
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་མེད་ན་མིང་འདི་ན་པའི་ཤེས་པ་
མི་འབྱུང་བ་མིང་རང་མཆན་མདུན་དུ་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཁྱོད་གཟུང་དོན་དུ་ཉེ་བར་གྱུར་བས་གཟུགས་འདི་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རོ་དང་རྩི་ལ་སོགས་པ་མན་ཚུན་རང་འདི་ན་
དབང་པོའི་སྒོ་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་གཞན་གྱི་གཟུང་དོན་མི་བྱེད་པ་བཞིན་
ནོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་སྦྱར་བའི། གཟུགས་འདི་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་
ཆོས་ཅན། སྤྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། གཟུགས་དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲེས་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་རོ་དང་རྩི་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་རང་རང་གི་གཟུང་དོན་མ་གཏོགས་
དབང་ཤེས་གཞན་གྱི་དམིགས་སྒྲེན་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མིང་ཆོས་ཅན། གཟུགས་རྩི་ལ་སོགས་པ་དོན་བཞི་པོ་དེའི་བདག་
ཉིད་མ་ཡིན་མོད། ཡིན་དུ་ཆུག་གྲང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་

ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། གཞུགས་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཤེས་
གཞན་གཞུང་དོན་གྱི་སྒྲོན་ས་བསྐྱེད་པར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིད། བྱོགས་ཆོས་སྦྱབ་པ་ནི་
བདག་རྒྱུན་དབང་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ངེས་མེད་དུ་
བསྐྱེད་པར་ཐལ། དོན་ལྡན་སྒྲོ་ལཱའི་དབང་ཤེས་ངེས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིད། ཉགས་
ཁས་སྒྲངས། འདོད་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་
ཡང་དབང་ཤེས་ལྷ་ཀའི་མིང་ཐོབ་པ་དང་དབང་ཤེས་ལྷ་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་མེད་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡང་བྱིར་རོ། །ཡང་གི་སྦྱས་ནི་སྦྱ་ལ་
དབང་ཤེས་གཞན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དང་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་གཏན་ཆིགས་
གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་མི་བྱེད་པ་པན་ཚུན་
བསྐྱ་བའི་དོན་ནོ། །དོན་བསྐྱས་ན་གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མི་སྦྱོར་
རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་མིང་མི་འཛིན་
པའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་ཏེ། འབྲེར་རུང་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད། བྱིད་སྦྱས་
ནི་མངོན་སུམ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའི་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །གཞུང་འདིས་དབང་ཤེས་འཁོར་དུ་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་ཅིང་།
རིགས་པ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་སྟེ་བདུན་གྱི་ལུགས་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྗེས་ཐ་
དད་ཡིན་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཙོ་བོ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཅིག་གི་འཁོར་
དུ་སེམས་བྱུང་ཐ་ནའང་ཀུན་འགོ་ལྷ་འབྱུང་བས་སྦྱིས་བྱ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་རྟོག་

རྩ་ཐ་དད་བྱག་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྩ་ཐ་དད་བྱག་
ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་དགོས་པས་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་རྩ་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཉེས་
པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་འབྲེལ་དུ་ཡང་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་
དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བའི་སྒྲིབ་བྱེད་དུ།

འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས། །

རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བར་ཡང་དག་རྟོགས། །

ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་ནི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱ་ཚར་སྐྱ་
བ་ཡིན་ཏེ་རང་རྒྱུད་ལ་རྣམ་རྟོག་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འབྲུབ་པས་རྟགས་དེ་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྲུབ་པར་བཞེད་བ་ཡིན་ལ་རྣམ་རྟོག་རྩ་ཐ་དད་བྱག་ཅིག་ཅར་
སྐྱེས་ན་གཅིག་གཙོ་བོ་དང་གཞན་རྣམས་འཁོར་དང་གཙོ་བོ་གཅིག་ལས་མི་འདུག་
པ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེ་ལྟར་འབྲུབ་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་སོགས་ཤིག །

ཆོག་ཙམ་མཐོང་བས་མཁས་པར་རྫོང་། །

རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བཤིག །

གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བས་དབེན། །

ཀྱེ་མ་གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་གྱུར། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མངོན་སུམ་འགལ་ན་ལུལ་གང་འཛིན་བ་ཡིན་ཞེ་

ན། རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། རོན་རང་མཆོན་གཟུང་རོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་རོན་གྱི་རུས་པ་ཉེ་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བའི་རོན་གྱི་སྤྱི་མ་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུང་རྣམ་ངེས་མེད་དུ་འཆར་བ་རྒྱ་གང་ལས་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུང་རྣམ་ངེས་མེད་དུ་འཆར་བ་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་ན་རོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རོལ་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གཟུང་རོན་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའི་དབང་ཤེས་འགའ་ཞིག་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱེད་དང་རྒྱེན་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་ལས་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རོན་སྤྱི་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་ཐལ་བ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་འགའ་ཞིག་དང་ཞེས་སྟོས་སོ། རྟོག་པ་ལ་རོན་སྤྱི་སྤང་བར་འདོད་ཅིང་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་མི་སྤང་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ལྟོག་གྱུར་རང་མཆོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཇེས་དཔག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཇེས་དཔག་གིས་རང་མཆོན་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའམ་ཕྱགས་རྟོགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ་དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ་སྤྱི་བའི་མི་རྟོག་པ་སོ་སྟེ་འགའ་ཞིག་གིས་ཇེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གང་ཟིག་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་རང་མཆོན་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་པའི་དངོས་རྟོགས་ཀྱི་རོན་དེ་སྐབས་དེར་རོན་སྤྱི་ལས་གཞན་མེད་ལ། རོན་སྤྱི་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་རང་མཆོན་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་རོན་སྤྱི་དང་འབྲེས་ནས་དབང་ཤེས་

ལྷར་གསལ་བར་མི་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་གང་སྤང་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་
ན་རྟོག་པ་ཀྱན་ལ་མིང་དོན་འདྲེས་བར་སྤང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། བར་
ལ་བྱང་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མིང་དང་དོན་སྟན་ཅིག་གས་བར་ལ་མ་བྱང་བ་འགའ་ཞིག་
གིས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་འཛིན་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ནི་རྟོག་པ་ལ་གཞུང་
རྣམ་གྱི་སྤང་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་ཕྱི་རོལ་གཞུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་བར་
བསྐྱབས་ནས་དབང་པོའི་མདོན་སྤུལ་ལ་སྤང་བ་སོ་སོར་ངེས་ཅན་དུ་འཆར་བར་བྱུབ་
པས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྐྱབ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་དུ་བྱུབ་
པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་མིང་རང་མཆན་དང་དོན་སྦྱོར་བ་མི་
འཐད་པར་བསྟན་པ་ལས་གཞན་ཡང་མིང་སྤྱི་དང་དོན་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པ་ནི་གལ་ཏེ་
དབང་པོའི་མདོན་སྤུལ་གྱི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། གཞུང་དོན་རང་མཆན་ནི་འཛིན་ཅིང་དེས་
པན་པ་ཉི་བར་སྦྱོར་བ་ནའང་དོན་ལས་གཞན་ཡང་སྤྱི་སྦྱོར་ཞིང་བན་པ་ལ་བསྟོས་
པར་ཐལ། དབང་ཤེས་གང་ཞིག་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁྱོད་
ཀྱི་གཞུང་དོན་དེ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བར་དུ་བན་པས་ཆོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཞུང་དོན་འཛིན་པའི་སྒྲོ་གང་ཞིག་དེ་འཛིན་པ་བར་བན་པ་ལ་བསྟོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་
བ་གཉིས་པོའི་དོན་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་ན་མིང་སྤྱི་ཤར་བ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དོན་ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་སྤྱིའི་བྱུབ་པ་དང་། ཐལ་བ་གཉིས་པའི་བྱུབ་
པ་ལ་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་

མིང་བློན་པ་སྟོན་དུ་སོང་དགོས་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བརྟུར་བའི་དུས་ན་གོམས་
པའི་བརྟོན་པའི་སྤྱི་མ་བློན་པར་ཉེ་མིང་སྤྱི་བློན་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ནི་མིང་དོན་དེ་
སྦྱོར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྟོ་ལྟོ་ཞིང་ཞབས་ཞུས་པ་ལ་བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྦྱེལ་ས་
གཞན་སྤྲུལ་བྱ་ཞེས་པའི་བརྟུར་བྱས་ཤིང་མིང་དེ་མ་བློན་པས་དེ་གཉིས་མིང་དོན་དུ་
སྦྱར་ནས་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་བྲུབ་པ་མེད་དེ་བརྟུར་བ་ལ་
བལྟོས་ཀྱང་དོན་དང་བརྟུར་བ་དུས་མཉམ་པས་དོན་ལས་ཀྱང་དངོས་སུ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། དོན་རང་མཆོན་འཛིན་པ་དེའི་བརྟུར་བ་ལ་བལྟོས་ན་དེའི་གཟུང་དོན་
ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བས་བྲུབ་པར་ཐལ། དོན་གྱི་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་རུང་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་
དོན་རང་མཆོན་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་པན་བཏགས་ཤིང་བྱས་པའི་ནང་གི་ནཱ་
པར་འགྱུར་བ་བརྟུར་བའི་བག་ཆགས་སད་པ་མེད་པར་ཡང་སྤྱིའི་བྲུང་པར་རང་གི་སྟོ་
ནས་མིང་གི་སྦྱ་སྤྱི་བློན་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་རང་མཆོན་གྱི་མིང་
དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་དེ་དོན་རང་མཆོན་མཐོང་བ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དེས་མ་བྱས་ན་དོན་
རང་མཆོན་དེའི་སྟོ་ནས་མིང་མི་འཛིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དོན་ནི་ཐོག་མར་དོན་དག་པ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དེའི་རྗེས་སུ་བརྟུར་
ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་རང་མཆོན་མཐོང་བས་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་
བྱས་ནས་ཐོག་མར་མིང་སྤྱི་བློན། དེ་ནས་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་པས་སྟོ་
གཅིག་གིས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་ཡང་བྱེད་དེའི་མིང་དོན་སྟེལ་ནས་འཛིན་ཤེས་པ་
ཡང་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་རང་མཆོན་བརྟུར་བ་ལ་དངོས་སུ་པན་གྱི་
དབང་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་མི་པན་པར་བྱོད་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཁས་སྐྱོང་དགོས་པ་དེས་

ན་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་གྱི་པན་པ་དངོས་སུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་
པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་བྱེད་པའི་འབྲས་བུར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དོན་རང་
མཆན་བརྟེན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་གྱི་
སྐད་ཅིག་དང་པོས་བརྟེན་བསྐྱེད་ཀྱང་བརྟེན་དང་དུས་མཉམས་པའི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པས་བརྟེན་པ་ལ་བལྟོས་ཀྱང་དོན་ལས་དངོས་སུ་
སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་མཐོང་བ་བརྟེན་པ་ལ་བལྟོས་ན་དོན་དང་ཤེས་པའི་
བར་དུ་བརྟེན་པས་ཆོད་དགོས་པ་དེའི་བྱིར་དབང་པོའི་མཐོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ནི་
ཆོས་ཅན། དུས་བྱིས་ཀྱང་བརྟེན་པ་སད་བྱེད་དུ་འགྱུར་གྱི་དབང་སྒོ་དངོས་སུ་སྐྱེད་
བྱེད་མ་ཡིན་པར་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གང་སྟོན་སྐད་ཅིག་
དང་པོའི་ཆེ་དངོས་སུ་དབང་སྒོའི་སྐྱེད་བྱེད་མིན་ཞིང་བརྟེན་སད་བྱེད་ཡིན་པ་གང་
ཞེས། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་བྱི་ལ་དབང་ཤེས་ལ་པན་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་རུས་པ་
བྱེད་པར་མེད་པའི་བྱིད། དོན་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མིང་དོན་སྒྲུབ་ནས་འཛིན་ན་དོན་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་བྱི་གང་འཛིན་ཡང་མིང་དོན་སྒྲུབ་ནས་འཛིན་དགོས་པས་དོན་གྱི་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ཀྱང་མིང་བརྟེན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཁྱེན་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་དབང་
ཤེས་སུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་དོ། །

བྱི་རོལ་རང་མཆན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་བྱི་ལ་དབང་ཤེས་གཟུང་དོན་གྱི་སྟོན་ས་
དངོས་སུ་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀྱི་རུས་པ་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ལ་མི་དོན་
སྟོལ་བའི་ནམས་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་བྱིད། ཉུགས་ཁས་

མྱངས། འདོད་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱི་དབང་ཤེས་གཅིག་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བན་བན་གཅིག་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པར་འཐད་པར་མ་འགྱུར་བར་ཐལ། སུ་ཕྱི་རུས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་གཉིས་ཀ་ཁས་མྱངས། རོན་སྐད་ཅིག་སུ་མས་བན་བན་བསྐྱེད་པ་ལ་བདག་སྟེན་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་སྟན་ཅིག་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འདོད་ལ། དེ་ནི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོན་སྐད་ཅིག་སུ་ཕྱི་བན་པ་དང་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་གྱིས་དབང་སྟོད་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི་རོན་གྱིས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པ་དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་རོན་མེད་ན་ཡང་མིག་སྟོས་མཆོན་པའི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་གཟུང་རོན་གྱི་རུས་པ་ལ་མི་སྟོས་རོན་གྱིས་དེ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་ཁས་མྱངས་སོ། །ཡང་གི་སྐྱས་ངེས་འགའ་རོན་ཡོད་ཀྱང་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེ་རོན་མེད་ན་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་སྟོ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་ཆོས་ཙམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རོན་དེ་གཟུང་རོན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་མི་སྟོས་པ་ཉིད་རྒྱ་ཐལ། དེས་ཁྱོད་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རོན་དེས་སྟོ་ཁྱོད་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་མི་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར་དང་། བན་བན་པ་སད་པར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱོར་བ་དེ་བན་པ་དངོས་སུ་སད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་བན་པ་སད་པ་རོན་ལ་བསྟོས་པས་རོན་མེད་ན་ཡང་མིག་སྟོར་འགྱུར། ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་བརྟེན་ཅེ་ན། རོན་གྱིས་བན་པ་

སད་པར་བྱས་ནས་རྩས་པ་ལོག་ཅིང་དབང་ཤེས་ཕྱིས་བྲན་པའི་རྒྱན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་པས་གཟུང་དོན་དགོས་པ་མེད་པའོ།

གསུམ་པ་ནི། མིང་བྲན་པ་ལ་བལྟོས་ན་སྤར་གྱི་གནོད་པ་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་
གཟུང་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་སྒྲོ་ཆས་ཅན། ཁྱོད་དང་གཟུགས་གཉིས་ལ་གཟུགས་གྱི་མིང་གི་བརྗོད་པ་
བྲན་པའི་བར་ཆད་མེད་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གྱི་པན་པ་དངོས་སུ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བས་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་མཚན་
པའི་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དག་པ་བ་གཟུང་དོན་
ཏུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེའི་བརྟ་བྲན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཡང་ཁས་སྦངས་
སོ། །དོན་བསྐྱུས་ན། དོན་རང་མཚན་འཛིན་པ་མིང་གི་སྦྱི་ཤར་པ་ལ་མི་ལྟོས་ན་མིང་
སྦྱོར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡིན་ན་མིང་གི་སྦྱི་ཤར་དགོས་པས་དོན་རང་མཚན་
གསལ་བར་མི་སྤང་ཞིང་། དེས་གཟུང་དོན་ཏུ་བྱེད་པར་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དཔྱོད་པ་
བས་དབང་ཤེས་དོན་རང་མཚན་གཟུང་དོན་ཏུ་བྱས་ནས་གསལ་བར་སྤང་བར་ཡང་
ཁས་སྦངས་ལ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པར་ཡང་ཁས་སྦངས་པ་ལ་ཁས་སྦང་དང་འགལ་བ་
དང་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བསྐྱན་པ་ཡིན་ནོ། །

༡༩ དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པ་
དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལས་གཞན་
ཡང་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི་དབང་ཤེས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་རང་

ཉིད་གཙོ་ལོ་མ་ཡིན་ཡང་སྐྱེས་བུ་གཞན་གོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་དོན་ཏུ་གཉིར་བྱ་བྱང་
པར་དུ་བྱེད་ཆོས་དབྱིག་པ་ལྟ་བུ་དང་ནི་རང་ཉིད་གཙོ་བོར་དོན་ཏུ་གཉིར་བྱ་བྱང་
པར་ཅན་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་གཉིས་བསྟོས་ས་བསྟོས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་།
འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཐ་སྤྱད་ནི་དང་
སོར་སོ་སོར་བཟུང་སྟེ་དེ་ནས་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྟེ་དེ་དག་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོམས་པ་བྱས་ན་དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་
སོ་སོར་འཛིན་རྒྱས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྒྱས་ན་བསྐྱོམས་ནས་ཀྱང་འཛིན་པ་མིན་
ནོ། །དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་བསྐྱོམས་ནས་འཛིན་མི་ཤེས་ཏེ། དེ་
དག་སོ་སོར་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཡོད་དེ། དེ་དག་སོ་སོར་
གཟུང་བ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བསྐྱོམས་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདིས་རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་བཀོད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱོག་
བྱབ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སོ་སོར་འཛིན་ཤེས་ན་བསྐྱོམས་ནས་འཛིན་པས་
བྱབ་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། བསྐྱོམས་ནས་འཛིན་ན་སོ་སོར་འཛིན་རྒྱས་པའི་སྒོ་
ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བསྐྱོམས་པ་ཤེས་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་རྩ་བའི་རྟགས་
བཀོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་སྦྱར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་བསྐྱོམས་
ནས་འཛིན་པའི་རྒྱས་པའི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞེན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་
སོ་ལ་གསུམ། ཕྱོག་བྱབ་ཀྱི་དཔེ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། དེའི་བྱབ་པའི་
དཔེའོ། །དང་སོ་ནི། བྱང་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་བྱང་པར་ཅན་དང་བྱ་དང་བྱ་ཅན་ལྟ་བུ་

གོ་ས་ཐ་མི་དང་གི་འབྲེལ་བ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། དབྱུག་པ་དང་དབྱུག་པ་ཅན་ལྟ་
བུའི་ལྷན་པ་དེའི་འབྲེལ་བ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་
ཆོས་སོགས་ཀྱི་སྐྱེལ་ས་བྱུང་བའི་ཐ་སྟངས་སོ་སོར་འཇིག་ཤེས་ན་ནི་དེ་དག་བསྐྱེལ་ས་
ནས་འཇིག་རྟེན་པས་ཁྱད་གཞི་འགའ་ཞིག་ཁྱད་ཆོས་འགའ་ཞིག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་ཅན་དུ་འཇིག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་དབྱིག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་
ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་ཡང་སོ་སོར་འཇིག་ཤེས་པའི་རྟེན་པ་སྟོན་དུ་སོང་ན་བསྐྱེལ་ས་
ནས་ཀྱང་འཇིག་ཤེས་པས་བསྐྱེལ་ས་ནས་འཇིག་ན་སོ་སོར་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་ནས་
འཇིག་དགོས་ཞེས་སྟོན་ཁྱབ་ཀྱི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །ཁྱད་ཆོས་དབྱུག་པས་ཁྱད་གཞི་
སྐྱེས་བུ་ལ་པན་བཏགས་ནས་རྟོག་པས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡིན་
ནོ། །རྗེས་འགྲོ་བསྟན་པ་ནི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་དང་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་དང་
རྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཙུག་ལག་སྐྱེས་བུ་གི་ཐ་སྟངས་རྣམས་སོ་སོར་མི་ཤེས་ན་
བསྐྱེལ་ས་ནས་འཇིག་པར་མ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སོ་སོར་འཇིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་དུ་
ནི་བསྐྱེལ་ས་ནས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དོན་སྦྱར་རྟོག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བསྐྱེལ་ས་ནས་འཇིག་པའི་རྟེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།
དེས་སྟོང་སྟེ། སོ་སོར་འཇིག་པའི་རྟེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།
བསྐྱེལ་ས་ནས་འཇིག་ན་སོ་སོར་འཇིག་པའི་རྟེན་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ནས་འཇིག་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་དབང་ཤེས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་
རིགས་དོན་གཞན་དང་དཀར་སོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་འགྲོ་འོང་

ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་དང་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་རྗེས་བ་ཡང་དག་ནི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འཛིན་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དེ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་དང་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་དག་ཁྱོད་ལ་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བསྟོམས་ཤིང་སྦྱོར་བར་མི་རིགས་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩ་དང་འོ་མ་དག་སྤར་རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མི་ཤེས་ན་སྤར་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཕྱིས་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་དང་། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྩོད་པ་ཁོང་ན་གནས་པས་མཆོམས་སྤར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱུག་པ་དང་སྦྱེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་ཐ་དད་པར་མཛོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་འཛིན་མི་ཤེས་པའི་རྟོགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དབྱུག་པ་དང་སྦྱེས་བྱ་སོགས་གང་ལ་རྗེས་ཐ་དད་པར་མཛོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་བཞི་སོ་སོར་འཛིན་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོར་འཛིན་རྒྱས་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་མི་རྒྱས་ཏེ། སྤ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་སྟེ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོར་འཛིན་ཤེས་ན་བརྟ་བུ་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཐ་སྟོན་གྱི་དུས་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་དང་བརྟ་དུས་ཀྱི་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་རྒྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་བརྟ་དང་ཐ་སྟོན་གྱི་

དོན་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་བ་རྩ་བའི་གཏན་ཆེགས་སུ་བྱས་ནས་སྡེ་བྱེ་
 གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱས་པས་སྟོང་བ་དེ་སྐྱབ་པའི་བྱང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
 ཆེགས་སུ་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དབང་ཤེས་འདི་ཆོས་ཅན། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་
 སྦྱར་བ་འདི་ཅམ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་སྡེ་བྱེ་གཅིག་
 ཏུ་དཔྱོད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཡུལ་གྱི་ཞེས་པ་ཐལ་བ་འོག་མ་དུ་མ་ལ་
 འདོད་པའི་གཞོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་རོ། །རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དག་
 ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་དང་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ཐལ། སྡེ་
 བྱེ་གཅིག་ཏུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདས་
 པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱག་པ་སྡུལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟོག་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འཛིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྟོག་གྲུར་དཔོག་
 རྒྱས་པ་དང་གཟུང་དོན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་སོགས་
 པར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་དང་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
 བྱིར་རོ། །ཐལ་བ་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་བསལ་བ་སྟོན་པ་ནི་གོང་དུ་ཡུལ་གྱི་
 ཞེས་སོ། །ཐལ་བ་དེ་དག་འདོད་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། གཟུང་ཡུལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་
 གཟུང་དོན་དུ་ཉི་བའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། ཡང་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
 འདས་མ་འོང་དང་དངོས་པོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མི་འཛིན་པ་དང་རྟོག་གྲུར་མི་དཔོག་པ་
 དང་གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་འཇུག་པར་ཐལ།
 དབང་ཤེས་དང་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིར། ཐལ་བ་དེ་དག་གི་དམ་
 བཅའ་ལ་རང་རིག་མཛོན་སུམ་ཆད་མས་གཞོན་པས་ཐལ་བ་སྡེ་བྱེ་དེ་དག་གི་ལྟོག་

ཐོགས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་
བཞི་སོ་སོར་འཛིན་མི་ཤེས་པས་བསྟོམས་ནས་ཀྱང་འཛིན་མི་ཤེས་པའི་བྱབ་པ་མ་
ངེས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བརྟུན་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པའི་
འཛིན་བདེ་མོ་སོ་སོར་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ལ་དབང་པོའི་ཤེས་པས་བསྟོམས་
ནས་འཛིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིད་
ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོར་གཟུང་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བསྟོམས་ནས་རྟོགས་པར་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་བཞི་པོ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་སོ་སོར་མི་འཛིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་དང་ལ་སོགས་པ་བྱ་བ་དང་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་དེ་དག་
གི་འབྲེལ་བ་དང་འདས་པ་དང་སྤྱི་དངོས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དང་ལ་སོགས་པ་མ་འོངས་
པ་དང་དངོས་པོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཛིན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སོ་སོར་འདུས་བྱས་པ་ཡང་
དབང་ཤེས་ཀྱིས་བསྟོམས་ནས་མི་འཛིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་
ཅན། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་བར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་
གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་འཛིན་པའི་རུས་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་སྦྱར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་སྦྱར་རྟོག་པ་
ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་
ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་ཚྱེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་

བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན།
འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འདོགས་ཤིང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང་རུང་
ཡུལ་ན་ཉེ་བ་ཡི་དོན་རང་མཆོན་འཛིན་པ་ལ་བཟོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
རྟོག་པས་བསྐྱད་ན་སྟེ་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཐལ་བ་གཉིས་ཀས་ལྟོག་ཕྱོགས་ལ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གི་
སྤྱི་ལོ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་ན་འདིར་ལྟར་བསྟན་པ་ལས་སྒྲིན་གཞན་ཡང་
གསོག་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉེས་པ་གཞན་གསོག་པས་གཞན་ཡང་ཞེས་སོ། །ཐལ་བ་དང་པོ་
ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་
ཚོགས་པ་ཆང་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུན་འཇུག་པ་ཡང་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ཅིང་འདོད་
པས་ལྟོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱུད་པར་བྱེད་ཚོས་དང་འབྲུག་ཞི་ལ་རྟོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྟོག་པས་བསྐྱད་པ་ཡིན་ན་ནི་སྟེ་རྟོག་པ་དེས་བཅུག་ཅིང་བཏགས་པ་
ཅམ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བའི་རྟོགས་སུ་དོན་སྒྲིར་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རམ་བཏགས་པ་ཅམ་འཛིན་པ་གང་རུང་ངོ། །རྟོགས་ཁས་སྤངས། རྒྱུད་པ་ཆང་མ།
དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་བསལ་ནས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ཡང་དག་
འཕེན་ནོ། །ཐལ་བའི་མ་ཐུན་དཔེ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ནི། དབང་ཤེས་དེ་
ལས་གཞན་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་ནི་དུས་ཕྱིས་ཞེས་པའོ། །འདོད་པས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པར་ཐལ་བ་འདོད་
པས་དམ་བཅའ་ཆང་མའི་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་བཟོ་བར་བྱའོ་སྟེ་ནས་

མིག་ཕྱེ་བ་ན་གཟུགས་མཐོང་དབང་ཤེས་སྤྱེ་ལ། བལྟ་བར་མི་བྱའོ་སྟམ་ནས་མིག་
བཅུ་མས་བ་ན་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ་དེ་ནི་བདག་རྒྱུན་ཡོད་མེད་ཀྱི་
དབང་ལས་ཡིན་གྱི་འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་མིན་པས་
སོ། །དོགས་པ་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཆོགས་པ་ཆང་བ་ཅན་གྱི་ཞེས་སྟོས་སོ། །ཐལ་
ལྟོག་གཉིས་ཀའི་བྱབ་པ་སྦྱབ་པ་ནི། བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་
ནམ་པར་རྟོག་པ་ནམས་ནི་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འཇུག་པ་དང་བསྟོག་པར་
རུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ཆད་མའི་བསལ་བར་བསྟན་ནས་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྦྱབ་པ་ནི་བ་སྤང་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་སྟོན་ཆོས་ཅན། འདོད་
པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བ་སྤང་མཐོང་བའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་
ཆོགས་པ་ཆང་བའི་ཆེ་བ་སྤང་ལ་བ་སྤང་མ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་བ་སྤང་གི་སྟོ་བསྟོག་ཅིང་
རྟ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་རྟར་ནམ་པར་བརྟགས་ཀྱང་རྟར་མ་མཐོང་བར་བ་སྤང་དུ་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤུ་མ་ལ་འདོད་པས་མི་ལྟོག་པ་དང་། ཕྱི་མའི་འདོད་
པས་མི་འཇུག་པར་བསྟན་ཏོ། །ཐལ་བ་གཉིས་པ་བསྟན་པ་ནི། དབང་པོ་འབྲུལ་བ་
འདི་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་ཉེ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡང་འབྱུང་བར་ཐལ། བརྟགས་པ་
ཅམ་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོག་ཕྱོགས་ལ་འགལ་བྱབ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆོགས་འཕེན་ནོ། །རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་ཀྱན་གྱི་རྟགས་ཕྱིར་གྲོལ་གྱི་ཁས་
སྤང་དང་། བྱབ་པ་ཆད་མ་དམ་བཅའ་ཆད་མས་བསལ་བ་ཡིན་ལ། འདི་དང་སྐབས་
ཀྱན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐལ་བ་གཉིས་པའི་དམ་བཅའ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བསལ་
བ་ཡིན་པ་དབྱེད་པ་བ་རང་ལ་བྱབ་ཟེན་པས་འདིར་དངོས་སུ་མ་སྟོས་སོ། །ཐལ་ལྟོག་

གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འདི་བ་སྒྲུང་རོ་སྟུང་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་གཟུང་དོན་ཉི་བ་ཉིད་ལ་བསྟོན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
པས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐོགས་སྔ་མ་དང་། དེ་སྟུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་
ནི། དཔྱོད་པ་བ་ན་རེ། རྟོག་པ་ལ་དེའོ་སྟུང་བ་རྒྱུང་རིང་པོ་ལ་རྟོག་པ་དང་། འདིའོ་
སྟུང་བ་མདུན་ན་ཉི་བ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་ལས་དབང་ཤེས་དེའོ་སྟུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་
པ་ལ་བསམས་ན་རྟགས་མ་བྱུབ་ལ། འདིའོ་སྟུང་བ་ལ་བརྗོད་ན་བྱེད་པ་མ་བྱུབ་སྟེ།
འདི་བ་སྒྲུང་རོ་སྟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་ནི་འདིའོ་སྟུང་བ་དུ་གཟུང་དོན་ཉི་བར་
ཡོད་པ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དེའོ་སྟུང་བའི་འཇུག་པ་
མིན་པས་མངོན་སྟུང་མོ་ཞེ་ན། དེ་བཤད་པ་ནི་འདིའོ་སྟུང་བ་ལ་མངོན་སྟུང་ཡིན་
པས་བྱེད་པ་འགལ་ནས་མ་བྱུབ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འདི་བ་སྒྲུང་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཟུང་དོན་ཉི་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ་དཔྱོད་པ་བ་ཁོ་པོ་
ཅག་གི་མངོན་སྟུང་ཡང་འདིའོ་སྟུང་བ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མངོན་སྟུང་ནི། གཟུང་
དོན་ཉི་བ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེགས་པ་ཅན་པ་ནི་
དཔྱོད་པ་བས་མངོན་སྟུང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་འདི་མཚན་གཞིར་བྱས་ནས་
དབང་པོ་དང་དོན་སྤང་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་ལ་
གཉིས་ཀ་འདྲའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་དོན་ཉི་
བ་འཛིན་བ་དེ་ནི་རྟོག་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དམ་བཅས་ནས་རྒྱ་མཚན་
བདེན་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིའོ་སྣམ་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་
གཟུང་དོན་ཉི་བ་འཛིན་པས་མ་ཐུབ་པར་ཐལ། མིག་གི་བྱེད་པ་མེད་པར་སྟན་ཁུང་དུ་
བྱམ་པ་ལ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་པ་ལས་ཀྱང་འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྣམ་
པའི་ཁ་དོག་ལ་དམིགས་པའི་སྟོ་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་ཤིང་
རྟགས་ཚད་མའོ། །ཀྱང་གི་སྦྱས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་མིག་
བཙུམས་ནས་འདི་བྱམ་པའོ་སྣམ་པའི་རྟོག་པ་སྟུང་དོ། །མ་གྲུབ་སྟེ་དེའི་ཆེ་གཟུང་
དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་བྱམ་པའོ་ཞེས་རྟོག་པས་བྱམ་པ་གཟུང་དོན་དུ་འཛིན་ན་
ཞེ་ན། སྟན་ཁུང་གི་འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྣམ་པའི་སྟོ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་
དང་དེའི་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་
ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པར་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་མེད་དང་ཐ་དད་པའི་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ལའང་ཞེས་པ་ནི་གཟུང་དོན་མེད་པའི་འདིའོ་སྣམ་པ་མཛོན་
སྟམ་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་འཛིན་ན་ཁ་དོག་
སྟོན་པོ་དེ་འཛིན་དགོས་པ་ལ་དེའི་ཆེ་ཁ་དོག་དེ་དབང་པོའི་མཛོན་སྟམ་ཀྱི་སྟོང་
ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྟན་ཁུང་དུ་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་བྱ་ལ་རེག་པ་ལས་
འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྣམ་པ་སྟེས་པའི་ཆེ་ཁ་དོག་དེ་དབང་མཛོན་ཀྱི་
གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་ན་ལུས་ཤེས་དེས་གཟུང་དགོས་པ་ལ་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པ་
རི་བོང་གི་རྩ་དང་མཚུངས་ཏེ་དེའི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉེས་པ་ནི། བཤད་པ་ལྷ་མ་ལྷར་ལྷར་ལྷར་ཞིང་ཕྱི་མ་ལྷར་བཤད་ན་ཁ་དོག་དེ་
དེའི་ཆེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་ན་གཞན་མེད་པས་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་
དགོས་ན་དེ་མི་འཐད་པ་ནི། ལུན་ཁུང་གི་བུམ་པའི་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་གཟུང་དོན་ཀྱི་སྟོན་སྟེད་པར་བྱེད་པ་ལ་མེད་པ་རི་
པོང་གི་རྩ་ལས་ཐ་དད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། བདག་སྐྱེན་ལུས་ལ་བརྟེན་
པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཚད་མ་ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་སོ། །

རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་བསྟན་པ་ནི་ཁ་དོག་དེ་རང་གང་གི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བའི་
ཤེས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་མི་ཉེ་བའི་ཤེས་པ་མི་སྐྱེད་ཀྱང་གཟུང་དོན་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པས་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པ་རི་པོང་གི་རྩ་དང་རི་ལྷར་མཚུངས་ཞེས། ཁ་དོག་
དེ་ལུས་ཤེས་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པ་རི་པོང་གི་རྩ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། ཁ་
དོག་དེའི་རྣམ་པ་ནི་ལུས་ཤེས་དེ་ལ་དངོས་སུ་པན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
བསྒྲོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་ཆོགས་པ་གཅིག་པས་ཁ་དོག་གི་རེག་
བྱ་ལས་བརྒྱད་ནས་ལུས་ཤེས་བསྐྱེད་པས་དེའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ནོ་ཞེན་བརྒྱད་
པས་པན་པ་ཉེ་བར་སྟོར་བཞི་གཟུང་དོན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་
མི་རུང་བ་རང་གི་དངོས་སྐྱེད་དུས་ན་འདས་པ་ལས་ཀྱང་དབང་ཤེས་སྟེ་བ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྱི་གཉེས་ཀའི་རྟགས་ཚད་མ་ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་སོ། །

དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཁ་དོག་གིས་ལུས་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་མི་གཏོང་ཅིང་དེའི་སྟོན་
ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདིའོ་སྟུམ་པ་ཅ་མ་གྱིས་མངོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་

ཐུན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་ཁུང་དུ་རེག་བྱ་ལ་རེག་པ་ལས་ཀྱང་འདི་
བུམ་པ་སྟོན་པོའོ་ཞེས་ཉོགས་པའི་བྱིར། ཁུབ་པར་ཐལ། འདིའོ་སྟུམ་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་
ནི་མངོན་སུམ་དུ་མི་རིགས་པའི་བྱིར། སྡེ་བྱི་གཉིས་ཀའི་ཉོགས་ཚད་མ་ཐལ་བ་ཁས་
ཐངས་སོ། ། ཐུན་ཁུང་གི་བུམ་པའི་ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་མེད་པ་རི་བོང་གི་རྩ་དང་ཁུད་པར་མེད་པར་ཐལ། རང་འཛིན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ལུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཡང་ནི་ཅ་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་ཐུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཅ་བ་
ནི། དཔྱོད་པ་བ་དང་རིགས་པ་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་
གཉིས་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་དེ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་
ཡིན་པས་རེག་པའི་རྣམ་དེ་ཁ་དོག་གི་རྣམ་ཀྱང་ཡིན་པས་ན་ལུས་ཤེས་གྱིས་ཁ་
དོག་གི་རྣམ་རེག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་འཛིན་ཞེས་བའོ། །དེ་བཤད་པ་ནི། ཡང་
ན་འདིའོ་སྟུམ་པའི་ཁ་དོག་གི་སྒོ་ལ་རེག་བྱ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
རྩོགས་སྡེ་མས་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྦྱར་ཏེ། བཤད་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་ཅིང་གཞུང་
གི་ཆོག་དོན་ལ་ཡང་བཤད་དུ་རུང་བའི་བྱིར། བཤད་པ་བྱི་མ་ལྟར་ན་འདི་དེ་རིང་གི་
བུམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྟུམ་པའི་གཟུང་དོན་དུ་རེག་བྱ་མི་ཉེ་བ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་
གི་རྣམ་ནི་རེག་པ་ཡང་ཡིན་པས་རེག་བྱའི་རྣམ་ལ་རེག་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་ཏོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་ཅ་བ་ནི། ཁ་དོག་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་དེ་དོན་སྦྱི་ཙམ་སྤང་བའི་
བྱིར་དང་། རེག་བྱ་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་དེ། ལུས་དབང་གི་བདག་རྒྱུན་ལས་མ་
སྐྱེས་འི་བྱིར། དེས་ན་ཚད་མ་སྡེ་མས་བྲངས་པའི་དབྱེད་ཤེས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་

ནོ། །འདི་ནི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་སྒོ་ཚས་ཅན། རེག་བྱ་གཟུང་
 འོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁྱོད་གྱིས་ཁ་
 དོག་གཟུང་འོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དོན་སྤྱི་སྤང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བ་ནི་འདི་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྟུང་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཚས་ཅན། རེག་
 བྱའི་རྣམ་གཟུང་འོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རེག་པའི་དབང་སོ་བདག་རྒྱེན་དུ་ཡོད་པ་
 ལས་སྐྱེས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྟུང་བ་དེ་
 ལྟར་སེམས་པ་ན། ཁྱོད་ལ་ཁ་དོག་ཀྱང་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཤེས་པ་དེ་གང་ཡིན་
 ཞེན། འདིའོ་སྟུང་པ་མཛོན་སྟུང་དུ་མི་རུང་བ་དེས་ན་བྱམ་པ་སྟོན་པོའོ་སྟུང་པ་འདི་
 ནི་ཚས་ཅན། ཁྱོད་མཛོན་སྟུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མ་སྟུང་སྟུང་པའི་ཁ་དོག་
 འོན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉིན་པར་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་
 ཚོགས་པ་གཅིག་པ་དབང་ཤེས་སོ་སོས་གཟུང་བའི་གཟུགས་དང་རེག་པའི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་དག་གི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཁ་དོག་འོན་པའི་དབྱེད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྟུན་ཁུང་དུ་འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པོའོ་སྟུང་པ་ཅམ་ནི་ཉིན་པར་གྱི་དབང་ཤེས་གཉིས་
 ཀུན་དབང་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པོའོ་སྟུང་པ་ནི། ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མཛོན་སྟུང་གྱི་ལག་
 ཇེས་སོ། །གཉིས་པ་སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
 པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་དོན་སྐྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་
 ལས་གཞན་ཡང་སྐྱ་སྐྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། དཔྱོད་པ་བ་ན་རེ།

སྐྱ་ཡི་རྗེས་འཇུག་མ་གཏོགས་པ། །

ཤེས་དེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡོད་མིན། །

ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་དང་ནི། །

ལྷན་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན། །

ཤེས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཆེ་མིང་གི་བྱང་པར་ཡིད་གྱིས་
དོན་དང་སྒྱུར་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བ་མེད་པར་དོན་
ཐམས་ཅད་མིང་གིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྟོར་
བ་ལྟ་བུའི་དོན་དག་པ་བ་གང་ཞིག་ཡོད་ལ་ཡོད་པ་དེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་ནས་དེ་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གང་བརྟུན་པར་མཐོང་བ་དེ་བྱིས་ཐ་སྙད་
ཀྱི་ཆེ་ཡང་དོན་དེ་མཐོང་བ་ལས་དེའི་མིང་གི་སྤྲོ་བར་རིགས་པའི་བྱིར་དོན་ནི།
དོན་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་མིང་གི་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དག་པ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལས་བརྟུན་པ་བ་སྟོན་དུ་
སོང་ནས་དེའི་མིང་བྱང་པར་རིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པའོ། །

འདིས་དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟུན་པ་དང་། དེའི་མིང་བྱང་པ་
རྣམས་སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་སྐྱེ་བའི་རྗེས་འགོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་
མེད་ན་བྱི་མ་བྱི་མ་མི་འབྱུང་བའི་ལྟོག་པ་སྟོན་པ་ནི། ལྟོ་ལྟོར་ཞབས་ཞུས་པ་ལ་བྱམ་
པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་སྤྲིའི་བྱང་པར་བཏགས་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཏེ་བྱང་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ལྟོ་ལྟོར་བ་དེ་མིང་གིས་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྤར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་གྱིས་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་དང་དོན་ལྟོ་
ལྟོར་བ་བསྐྱེས་ནས་འཛིན་ཅིང་རིག་པ་དེ་རི་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བརྟུན་པ་བ་བྱང་
པའི་བྱིར། དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་མིང་འཛིན་པ་མི་སྟོན་པར་

སྐྱབ་བ་ལ་དོན་དག་མཐོང་སྔ་མ་དང་། མིང་འཛིན་བ་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་འབྲས་དང་དག་
མཐོང་བྱི་མ་དང་བད་བླ་བ་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྐྱབ་བ་ལས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཁས་སྦངས་བརྗོད་བ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཉེ་དོན་གང་ཡུལ་དུ་བྱེད་བ་ན་མིང་རང་གི་རྗོད་བར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མིང་སྒོ་ཡུལ་དུ་
སོང་བ་ལ་བལྟས་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དེ་ཉིད་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཚོན་པའི་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་སྐྱས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་དོན་ངེས་བ་མི་
སྲིད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་བ་ཡིན་ན་ཞེས་ཁས་སྦང་བརྗོད་ནས།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་ཁས་ལེན་བ་དེ་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་བརྗོད་བ་ཐོས་བ་ཡང་ལྷོག་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་དང་དོན་གང་ཤེས་པས་འཛིན་བ་ན་ཡང་རང་མིང་གིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་ནས་འཛིན་དགོས་བ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་སྐྱ་དེའི་མིང་སྐྱ་གཉིས་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཉེ་དབང་ཤེས་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་གཅིག་པོ་ལས་མ་ཐོས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་
ཁས་སྦངས། ཡང་དབང་ཤེས་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཐོས་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དོན་དག་
བ་བ་མཐོང་བ་མེད་བ་གང་ཞིག་དེ་མེད་ན་དོན་གང་གི་ཡང་མིང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་
པར་བླ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྔ་མ་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྦངས། ཉགས་བྱི་མ་
དེར་ཐལ་གང་གི་ཕྱིར་ན་བད་དུས་སུ་དོན་དག་བ་བ་མཐོང་བ། སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡོད་ན་
ནི་དེ་ལས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རུང་ཡུལ་ན་ཉེ་བ་ལ་སྔར་མཐོང་བའི་སྐྱ་
བླ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་དང་དུ་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་བ་ལ་མེ་ཡང་
ངེས་དུ་བ་ཡང་ངེས་བ་སྔོན་དུ་འགོ་དགོས་བ་བཞིན་ནོ། །

བརྟེན་གྱིས་པའི་སྤྱེས་བྱ་འདིས་དོན་གང་གི་ཡང་མིང་གི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་མི་བླ་
བར་ཐལ། སྤྱ་གཟུང་བ་མེད་པར་དོན་མི་མཐོང་ཞིང་དོན་དག་པ་བ་མཐོང་ན་ཡང་སྤྱ་
མི་བླ་པའི་བྱིར། ཉགས་སྤྱ་མ་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། མིང་དོན་སྦྱོར་བ་
མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། མིང་བླ་པ་མི་སྤྱིད་དེ་མ་བླ་ན་ཡང་མིང་དོན་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་
པའི་བྱིར། ཁས་སྤང་སྤྱ་མ་ལྟར་རོ། །འདོད་ན། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལོང་བ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། མིང་དོན་སྦྱོར་བ་མི་སྤྱིད་དེ་མ་སྦྱར་ན་དོན་གང་ཡང་ཉོགས་པར་
མི་འགྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྤྱ་མ་དང་། དེ་སྤྱན་དྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མིང་
འཛིན་པ་བརྟེན་པ་ལ་བཟོས་ཀྱང་བརྟེན་པ་དོན་རྒྱང་བ་མཐོང་བ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་མི་
དགོས་ཏེ། དོན་མ་མཐོང་ཡང་དོན་རྒྱང་ཡུལ་དེ་ན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ཉིད་གྱིས་ནང་གི་
འདུ་བྱེད་བརྟེན་པའི་བག་ཆགས་སད་པར་བྱས་པ་དེས་བརྟེན་པར་འགྱུར་གྱི་
དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་རྒྱང་ཡུལ་ན་ཉེ་བ་མ་
མཐོང་བཞིན་དུ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་སུ་བླ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ་མིང་དོན་དེའི་
འབྲེལ་བ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
སྟོན་ལུགས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

བྱོགས་ཆོས་སྦྱབ་པ་ནི། དེ་མེད་དེ་དེ་ཡོད་ན་བརྟེན་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་མིང་དོན་
གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་དགོས་པ་ལ་བརྟེན་པ་མཐོང་བ་ལ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་
མེད་པའི་བྱིར། བརྟེན་པ་སྦྱར་བའི་སྤྱ་རོལ་ཏུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་པའི་དུས་སུ་འབྲེལ་
བ་དངོས་པོ་བ་གཅིག་སྤྱེས་ཏེ་གོ་ས་ལ་ཆོན་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། བརྟེན་དུས་སུ་སྤྱེས་

པའི་གྲོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་རང་གི་དོ་བོ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་གནས་ཆོད་རྣམས་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་
འགྱུར་བ་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་དོན་གྱི་
གནས་ལུགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན་ནི་གཞན་བརྟུ་མ་བྱས་པའི་གང་ཟག་
རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟུ་མ་ཕྱིན་ཆད་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་དེ་རང་གི་མིང་དང་འབྲེལ་བ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་བདེ་ཆས་གཅིག་ཏུ་
སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་རྟགས་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་སོ། །ཁྲབ་
པ་མ་གྲུབ་སྟེ་བརྟུ་མ་པའི་སྐྱེས་བུའི་དབང་ཤེས་ལ་དོན་དེ་མིང་དང་འབྲེལ་བར་
སྦང་། མ་བྱས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་སྦང་དོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་སོ་སོའི་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་
བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྦང་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་ཐ་དད་པ་འགལ་བར་
སྦང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་རང་གི་བདག་ཉིད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་
མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མིང་དང་
འབྲེལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་གང་དུ་ཡང་གནས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་ན་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་ཉིད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བ་མེད་ན་འགྲོ་བ་
མ་ལུས་པ་ལོང་སྐྱགས་སུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་འདི་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་སྤྱོར་ཉིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྤྱི་མ་སྤྱར་བའི་དོན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་དག་པ་བ་མཐོང་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

༼དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པ༽

གཉིས་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་
བྱེད་དངོས་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་ཁས་ཁྲུངས་པ་ལ་མངོན་གསུམ་གྱིས་མི་གཞོད་
པའི་ཚྭ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའ་བ་དང་། དཔེ་བསྟན་པ་དང་།
དཔེའི་སྐྱབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱབ་པ་
ལས། ཡང་ན་མངོན་གསུམ་གྱིས་བྱུང་པའི་ཚུལ་ནི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་
ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔྱོད་པ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་བདུ་ལ་མ་བྱང་བས་ཐ་སྟད་མ་སོགས་པ་མ་གཏོགས་གང་ཟག་པལ་
ཆེར་ལ་དབང་པོའི་སྐྱོ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ནི་མངོན་
གསུམ་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོག་དོན་དང་མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་
ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་རྗེ་ལྟར་བྱུང་ཅེ་ན། འདིའོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་
དང་བྲལ་པའི་དབང་ཤེས་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འདིའོ་སྟམ་དུ་
བརྟག་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་རྟོག་པའི་སེམས་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་ནང་གི་
བདག་ཉིད་འདིའོ་སྟམ་པའི་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བ་མེད་པས་གནས་པ་ན་འདང་མིག་གི་
ཤེས་པས་གཟུགས་དག་ནི་མཐོང་བ་གང་ཞིག་མཐོང་པའི་སྐྱོ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཀྱི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱུས་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན་གྱི། གཡོ་བ་མེད་
པའི་རྒྱུ་ལས་སེམས་བསྐྱུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

འདིས་ནི་དཔྱོད་པ་བ་དབང་ཤེས་ལ་འདིའོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པས་ཁྲུབ་པར་འདོད་

བ་མི་འཐད་པའི་དཔེ་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི་གཞན་དག་རྟོག་བ་ནང་དུ་བསྐྱས་པའི་ཆེ་
 དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དང་ཉིང་འཛིན་ལས་ལངས་པའི་
 ཆེ་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་བར་འདོད་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་ཏེ། ཞི་
 གནས་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གནས་པའི་ཆེ་རྟོག་བ་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རང་ཉིད་ནས་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྐྱས་པའི་རྟོག་པས་དབྱུང་སྒྲོམ་དུ་མ་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་འདིར་
 སེམས་བསྐྱས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དབང་ཤེས་འགག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
 དཔྱེད་པ་བ་ལ་དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་གང་དུ་གཟུང་ཡང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞི་
 གནས་ལ་གནས་བཞིན་པའི་མངོན་ཤེས་སོགས་ཀྱང་འདིར་དཔེར་དགོད་པ་དོན་
 མེད་ལ་དཔྱེད་པ་བ་ལ་བྱུང་པའི་སེམས་ནང་དུ་བསྐྱས་པ་དེ་ནི་སལ་ཆེར་ཡུལ་དོན་
 སྤྱི་འཛིན་བ་ཡིན་པས་རྟོག་བ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི་དབང་ཤེས་འདིའོ་སྟུང་པའི་རྟོག་བ་
 དང་བྲལ་བ་དཔེར་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། །མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་དབང་ཤེས་
 རྟོག་བྲལ་དུ་རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱབ་དགོས་པ་མ་དེས་ཏེ་དེའི་ཆེ་ཡང་མངོན་སུམ་
 གྱིས་བྱུང་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་བ་དང་བྲལ་བ་དེ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་
 སྤར་གྱི་རྟགས་བཞོད་པ་ཐམས་ཅད་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རྟོག་གྱུར་ཡིན་ན་
 འདིར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བར་བཞད་པ་ལ་རུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་དོན་མངོན་གྱུར་དང་། ཐ་སྙད་རྟོག་གྱུར་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་
 ཅས་པའི་ལན་འདེབས་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྤར་གྱི་རྟགས་སལ་ཆེར་དོན་སྐྱབ་དུ་

སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཐ་སྟོན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་དུས་མཉམ་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་
ལྷོག་གྱུར་དང་། དབང་ཤེས་རྒྱང་བ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་མངོན་གྱུར་དུ་འདོད་པས་
ཀྱང་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་རུས་པ་སྤང་བ་ཤད་པས་རྟོགས་རུས་སོ། །

ཡང་དགག་གཞི་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་
བའི་ཆེ་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་དམིགས་ན་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བ་དང་།
དགག་བྱའི་ཆོས་རྟོགས་པ་སྤང་དུ་རུང་བའི་ཆེ་ལྷོག་གྱུར་དུ་འདོད་པས་ཀྱང་ཁྱད་
པར་དབྱེ་མི་རུས་ཏེ་དགག་བྱའི་ཆོས་དགག་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ལ་
ཡང་དེས་དབེན་པ་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་ན་སྤྱིར་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་རུང་ལ་འདོད་ན། དེ་དང་བྲལ་བ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱིས་
སྐྱབ་དགོས་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
མངོན་གྱུར་དང་ལྷོག་གྱུར་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། དཔྱོད་པ་བ་དབང་ཤེས་རྟོག་
པར་འཇུག་པའི་རྒྱ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ངོས་གཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་ཆགས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་གྱིས་
ཀྱང་སྐྱ་སྐྱི་དང་དོན་སྐྱི་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་རེ་རེ་ཡང་མི་སྤང་ཞིང་དོན་རང་
མཆན་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྟོང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བས་བྱལ་མཐས་མ་
བསྐྱད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་དབང་ཤེས་སྐྱ་དོན་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་ཆོད་མས་བྱལ་བ་ཡིན་ན་རྟོག་ལྡན་གཞན་གྱིས་ལྟ་
ཅི་སྟོས། སྐྱ་སྐྱི་རྒྱང་བ་དང་དོན་སྐྱི་རྒྱང་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་བརྟུན་བྱ་རྟེན་བྱེད་

འདེས་རུང་འཛིན་པ་ཡིན་ཞིང་དབང་ཤེས་རྟོག་པ་དེ་གཉིས་དང་བུལ་བར་བྱུབ་ཀྱང་
བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདེས་རུང་འཛིན་པ་དང་བུལ་བར་བྱུབ་མཐས་མ་བསྐྱད་པ་
ནུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མི་རྟོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །

ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་འཇུག་ཕྱིར་རམ། །

འཇུག་པ་སྤྱར་ཕྱིར་སྤྱོད་པོ་དག །

དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན། །

ཞེས་གསུངས་པས་དབང་ཤེས་དང་འདིའོ་སྤྲུལ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ལུལ་ལ་
དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་པ་དང་རིམས་ཀྱིས་འཇུག་ཀྱང་འཇུག་པ་སྤྱར་བས་འཁྲུལ་རྒྱ་
བྱས་ནས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་སྤྱོད་པོ་འདེས་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པར་འདོད་པས་དབང་ཤེས་དེ་དང་བུལ་བར་རྟོགས་ཀྱིས་སྤྱབ་དགོས་ན་
འདེས་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་བུལ་བར་རྟོགས་ཀྱིས་སྤྱབ་དགོས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས།
དོན་རང་མཆོན་གསལ་བར་སྤང་བའི་སྟོ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་ཀྱང་འདི་ཉིད་རྟོག་
པར་འདོད་པར་སྤང་བས་བྱུབ་མཐས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་རྟོག་བུལ་གྱི་དོན་དང་ཐ་
སྟོད་གཉིས་ཀ་རྟོགས་ཀྱིས་སྤྱབ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྐྱབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི།
སྤང་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བུལ་བྱ་རྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་
བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འདེས་རུང་འཛིན་པ་ལ་བཤད་པས་དེ་དང་བུལ་བར་རྟོགས་ཀྱིས་
སྤྱབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་དང་བུལ་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཆེ་

དབང་ཤེས་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་རྟོག་
བའི་རྗེས་ཡིན་པ་རྟགས་གྱིས་འགོག་བའི་ཆེ་རྟགས་ལ་སྤང་རུང་གི་བྱང་བར་སྦྱར་
མི་དགོས་ཤིང་གཞི་འགར་རྟོག་པ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་རྟགས་གྱིས་འགོག་ན། རྟགས་
ལ་སྤང་རུང་གི་བྱང་བར་སྦྱར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། རྟོག་པ་དོན་གཞན་ཡོད་ཀྱང་དབང་
ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་རུ་མི་རུང་བས་སྦྱིར་རྟོག་པ་སྤང་
རུང་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ཡིན་ནོ། རྟོག་པ་མེད་ན་དེ་མྱོང་བའི་རང་
རིག་ཀྱང་མེད་པས་དེ་ལ་སྤང་རུང་རུ་མ་བྱུང་ལ་ཤེས་པ་གཞན་ལ་ཡང་སྤང་རུང་རུ་
མི་འབྱུང་བས་རྟོག་པ་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་ཅི་ལྟར་བྱུང་ཅེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། རྟོག་པ་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་དེ་མྱོང་གི་རང་རིག་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་སྦྱང་དོན་གྱི་
སྦྱིང་དེ་གཉིས་འབྲེས་བར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བར་པལ་ཆེར་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་
བྱུང་བ་ལ་དགོངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་རུ་
སྦྱབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་བར་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཐད་ལྟར་དུ། འདིས་
ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་འགོག་པ་ལ་བྱང་བར་མེད་པའི་མི་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆེགས་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱི་
ཤེས་པ་འདི་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་ཉིད་གཅིག་པ་
འགོག་པ་ལ་ནི་སྤང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་བར་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་འགའ་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གང་གཞན་འགོག་པ་ལ་ནི་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་

སྒྲུང་མི་སྒྲུང་བ་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུང་བའི་སྡོན་པོ་ལས་རྣམས་པ་ཐ་དང་པར་དམ་
བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་སྲིད་དུ་སྒྲུང་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་
འགོག་པར་བྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཁས་སྦྱངས་པ་
ཉིད་ལས་ཡིན་ཏེ། གཤམ་ཏེ་སྒྲུང་བའི་དོན་འདི་ཤ་ཟ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྣམས་པ་ཁོ་ནར་
དམིགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲུང་བའི་རང་བཞིན་ལ་ཤ་ཟ་འགོག་པ་ནི་
སྒྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འཇུག་པ་དེ་
ཉིད་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་པ་སྡོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་རྣམས་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་སྐྱབ་པའི་འཐད་པ་མ་
བཞོད་དེ། དེས་ན་མདོན་སྤུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ་ཞེས་
དང་། གཤམ་པ་མེད་པའི་མཐོང་བ་ལ་ནི་རྣམས་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་དམ། རྣམས་པར་
རྟོག་པ་གཞན་དང་ཡུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་པ་རོལ་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་
རྣམས་པར་རྟོག་པ་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་འཐད་པས་སྐྱབ་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་
སྟད་དུ་ཡང་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོན་སྤུམ་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཚུལ་དང་། ཅོད་པ་སྒྲུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་རེ་རེ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་འདྲེས་པ་འཇིན་
པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྐྱབ་པ་འདི་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་མདོན་སྤུམ་ལས་
གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་རེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་བརྗོད་པ་
སྤྱི་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་དང་དེ་གཉིས་འདྲེས་པའི་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་རང་མཆན་གསལ་བར་
སྒྲུང་བ་ནི་བྱུབ་མཐས་མ་བསྐྱད་ཅིང་དབང་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སློག་ཆགས་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཐད་ལྡན་དུ་ཐམས་ཅད་
སྟོས་པ་ནི་སྟོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བྱུང་ཡང་། རང་རྒྱུ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དང་གཞན་ལ་ཡོད་པ་རྣམས་རིགས་མཚུངས་པར་
རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །བརྗོད་པའི་སྤང་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་ཅམ་ལ་བྱས་ན་
དབང་ཤེས་མེད་པའི་སྟོག་ཆགས་ལ་ཡང་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའ་དང་། དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་། དགག་བྱའི་དབང་
གིས་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་
ཡང་དེ་སྤྱིར་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པས་མ་དམིགས་པས་མེད་
པར་མི་འགྲུབ་སྟེ་ཤ་ཟེའི་བྱམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྟོག་པ་དེ་རང་རིག་ལ་སྤང་དུ་
མི་རུང་བའམ་རུང་ཡང་ངེས་པ་མི་སྦྱེས་པའམ་བསྦྱེད་ཡང་མ་མཐོང་བ་གསལ་པོ་
གཞན་གྱིས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མ་རྟོགས་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། རང་རིག་
ལ་མི་སྤང་ན་ཤེས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་ཤེས་དང་བྱུང་བ་དེ་རྗེས་
གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་སྤྱིར་རང་རིག་ལ་སྤང་དགོས་ཏེ། སྤང་མི་སྤང་བྱུང་མཉམ་བྱུང་
བ་དེ་རྗེས་གཅིག་ལ་འདུ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འོག་
ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་ཡང་མ་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པར་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་ངེས་
པར་རིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསུམ་པ་ཡང་མ་

ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་གསལ་པོས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་མ་རྟོགས་པ་ཡང་མི་འཐད། དེ་
 ཡིན་ན། སེམས་བསྐྱུས་པ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་ཡང་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་
 རིགས་ཏེ་འདི་ལྟར་རྟོག་པ་བསྐྱུས་པའི་ཆེ་འདིའོ་སྤྲུལ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་
 རྟོགས་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་ཡང་བསྐྱུས་པ་ལས་ལངས་ཏེ་ཁོ་པོ་ལ་དེའི་བར་
 ལ་རྟོག་པ་རྩི་ལྟར་བྱུང་སྤྲུལ་དུ་ཅུང་ཟད་ནས་པར་རྟོག་ཅིང་བརྟགས་པའི་ཆེ་ན། རྟོག་
 པ་སྦྱེས་ན་ཁོ་པོའི་ནམ་རྟོག་འདི་འདྲ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་རིག་དགོས་པ་གང་
 ཞིག །ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སྤར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་
 པོ་ལས་སྦྱེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་འདིའོ་སྤྲུལ་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་རིག་པ་མིན་པའི་བྱིད།
 ཡང་ན་སྤར་བཤད་པའི་རྟོག་པ་བསྐྱུས་པ་ཉིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དཔེར་
 མ་གཟུང་བར་མིག་ཕྱེ་ཞིང་རྟོག་པ་གང་ཡང་མ་འཕྲོ་བའི་ཐོམ་མེ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་
 དེའི་ཆེ་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཆད་མས་བྱུང་བོ། །ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་
 པའི་ཆེ་རྟོག་བྲལ་དུ་བྱུང་མ་བྱུང་དཔྱོད་པ་ནི་དོགས་པ་ཆུང་བས་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ།
 རྟོག་པ་བསྐྱུས་པའི་ཆེ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས་དང་པོ་ལྟར་ན་རྟོག་
 བྲལ་དུ་མི་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྟོག་པས་དབེན་པའི་དབང་ཤེས་དཔེར་
 བཞོད་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཆེ་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་
 ལངས་པའི་ཆེ་ངེས་ཤེས་སྦྱེ་བས་སྦྱོན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཆེ་རྟོག་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཡང་དེའི་སེམས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་བསྐྱུས་པ་ལས་ལངས་ཏེ་ནམ་རྟོག་རྩི་ལྟར་
 གྱུར་སྤྲུལ་དུ་ཅུང་ཟད་ནས་པར་རྟོག་པ་ན་དེའི་ཆེ་ནམ་རྟོག་སྦྱེས་ན་ཁོ་པོའི་ནམ་པར་

རྟོག་པ་འདི་དང་འདི་འབྲ་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་རིག་དགོས་པ་ལ་མ་རིག་པའི་ཕྱིར།
སེམས་བསྐྱུས་པའི་ཆེ་ཆ་གཅིག་ལ་བརྟགས་པ་ཅམ་གྱིས། དེའི་ཆེ་རྣམ་རྟོག་མེད་
བར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཏེ་རྒྱུད་སྤྱི་ཀྱན་ཆ་ཤས་
སུ་ལྷན་པའི་ཆ་ཅན་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྟོམ་བར་བྱེད་པ་ལས་བརྟགས་པས་རྟོག་པ་
མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱང་དུ་བསྐྱུས་པའི་ཆེ་རྟོག་པ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་དུ་གྲུབ་
པ་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་འཕྲོ་བར་
བསྐྱུས་པའི་མཐོང་བ་དབང་ཤེས་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་རི་ལྟར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བ་མི་རྟོགས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པར་གྲུབ་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་གྱི་སྤྱབ་བྱེད་ངེས་པར་མ་བྲས་པར་དབང་ཤེས་ལ་རྟོག་
པ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་དུ་དཔྱོད་པ་བས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་
དེས་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་དེ་ལ་རྟོག་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པ་འཕྲེན་མི་རུས་
པས་རྟོག་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་གིས་བྲུབ་པ་ངེས་ན་ཕྱི་རོལ་མཐོང་
བའི་བདག་ཉིད་དབང་ཤེས་འདི་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་རྣམ་དང་མ་འཕྲེས་པ་ནི་མངོན་
སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེ་ལྟར་རང་ཉིད་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འམ་གྱི་སྤྱུས་མཐོང་བ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དོན་གཞན་མེད་པ་དབང་ཤེས་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ་དེའི་ཆེ་གཞི་འགར་རྟོག་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མི་སྣང་
བས་ནི་སྟེ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་གྱིས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་

པར་རྟོག་པར་རྟོག་ཅིང་འདོད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ལ་གྲགས་པ་སེལ་ན་པེ།
གཞུང་སྤྱི་མས་མཁས་པ་ལ་རྟོག་བྲལ་མཛོན་སྤྲུལ་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་། ཕྱི་མས་སྤོངས་པ་
ལ་ཐ་སྙད་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུབ་པར་བསྟན་པར་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྤྱི་མ་དབང་
ལེས་རྟོག་པའི་རྩལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་བྱུབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་
བཞོན་ནས་དེའི་རྟགས་ལ་སྤང་རུང་གི་བྱུང་པར་སྤྱར་མི་དགོས་ཤིང་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་
དབང་ལེས་ཉམས་སྤོང་གི་རང་རིག་མཛོན་སྤྲུལ་གྱིས་བྱུབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།
རྟགས་ནི། གཞུགས་མཐོང་དབང་ལེས་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་བདག་
ཉིད་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཕྱི་མས་ནི། རྟོག་པས་དབེན་པའི་གཞི་འགར་
དབང་ལེས་ལ་རྟོག་པ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་འགོག་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་གྱིས་འགོག་ཅིང་དེའི་ཆེ་རྟགས་ལ་སྤང་རུང་གི་བྱུང་པར་སྤྱར་བར་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་སྤང་བྲངས་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འདིར།
འདིས་ཀྱང་དབང་པོའི་ལེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པར་དམ་བཅས་
པ་ལ་མི་དམིགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འགོག་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་བཞོན་པ་ཡིན་
ནོ། །གཅིག་པ་འགོག་པ་ལ་ནི་བྱུང་པར་མེད་པས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐ་དད་པའི་བདག་
ཉིད་ལ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་ཡོད་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བལྟར་མི་རུང་བ་འགའ་ཞིག་ས་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པར་
འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་དད་པ་འགོག་པ་ལ་དམིགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིར་གྱུར་
པ་མི་དམིགས་པ་གཏན་ཆིགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱུང་བ་དང་ས་ཕྱོགས་
དག་དབང་པོ་གཅིག་གིས་གཞུང་བ་ཡིན་པས་པན་ཚུན་འབྲལ་བ་མེད་པར་དམིགས་པ་

ན། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འབྲེ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་ཡང་མཐོང་བ་དང་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དག་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཡོད་པའི་རང་རིག་པ་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་པར་དམིགས་
པ་ན་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་ཆོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟོགས་སྡུ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་བ་དང་། དབང་ཤེས་
རྟོག་བྲལ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱིད་པ་བན་རེ། སྤར་བཤད་པའི་
རྒྱ་མཚན་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། སློ་ཡོད་ན་དམིགས་
རུང་ཡིན་པ་གང་གིས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་
དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པས་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་མངོན་
སུམ་དུ་གསལ་བའི་སློ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ཅིང་སྟོག་དུ་གྱུར་
པའོ་ཞེ་ན། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པར་
བྱེད་པ་དག་གིས་རང་རིག་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་ཀྱང་སློ་མངོན་གྱུར་དུ་ཁས་སྦྲངས་
པས་ཆོག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་རྣ་བས་མ་ཐོས་ཤིང་རང་རིག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་གི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་ཐོས་ཀྱང་མ་བཟོད་ནས་
རང་རིག་མེད་པར་ཁས་སྦྲངས་ཤིང་སློ་སྟོག་གྱུར་དུ་ཁས་སྦྲངས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱུད་ལ་རིག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་མེད་པར་ཐལ་
བ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་བདེ་སྟག་གིས་པན་གཞོད་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་རྒྱུད་
ལ་སློ་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། བརྟགས་ལ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློ་སྟོག་དུ་གྱུར་ཅིང་རང་རིག་མེད་པ་དེ་ལྟར་ན་བཀག་པ་
རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་ན་རེ་ཤིག་ཅེས་པའོ། །རང་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བ་དང་འགག་པར་རིག་

པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནམ་སྟོ་གང་གི་ནང་དུ་འདུན་གང་རུང་
གཅིག་ཏུ་འདུད་གོས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལ་འཛིན་པའི་ཆར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྟོ་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་འདི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། རང་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པར་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གནས་
སུ་ཡོངས་སུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདེ་སྤྱུག་བཞིན་རྟགས་དེ་དང་རྟགས་
གཞན་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྡེ་མ་ལ་རྟགས་ནི་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྦྱེ་འགག་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ན་འདོད་པའི་དབང་
གིས་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་སྤྱུལ་དུ་འཛིན་པའི་བྱེད་
པ་པོའི་སྦྱེས་བྱར་འདོགས་པའི་གཞི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་གྱང་རྟོག་པས་བསྐྱུས་པའི་
གཟུང་རྣམ་ཡང་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞིར་གྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྡེ་པའི་དོན་བསྐྱུས་ན་ནང་དུ་འཛིན་ཆར་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་
པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོ་ཡིན་ན་ཞེ་ན། སྟོ་ཡིན་ན་ནི་ནང་དུ་འཛིན་ཆར་གསལ་བ་འདིར་
འགྱུར་བ་ཡིན་དགོས་ན་ཞེས་གནས་ཆོད་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་འགལ་བ་སྟོན་ཏེ། འདི་
ཐལ་བ་འོག་མའི་ཁྱབ་སྐྱབ་ཏུ་ཡང་སྦྱོར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ལ་རྒྱུན་འབྱུག་ཏུ་
ཐེན་གྱང་ནང་དུ་འཛིན་པའི་ཆར་གསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་
སྟོག་ཏུ་གྱུར་བ་དེ་ནི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། རང་དུ་འཛིན་ཆར་གསལ་བའི་

དོན་ཡང་མློག་གྱུར་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་གོང་མ་ལ་ཁུབ་
བ་ཡོད་པར་ཐལ། མློ་ཡིན་ན་འཇིན་ཆར་གསལ་བ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་མངོན་
གྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཞུང་གི་མ་འདིའི་དོན་འདི་བཞིན་དུ་བཤད་དེ།
གསལ་བར་སྒྲུབ་བ་འདི་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་ལགག་བྱེད་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཁུབ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞུང་
གྱུར་གསལ་བའི་དོན་གྱང་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་ལགག་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མློ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི། ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་དང་ཤེས་པ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་དེ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་འགའ་ཞིག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེར་ཡང་བཞག་
རྣམས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་ནི། འདོད་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དོན་སྤྱི་དང་བརྗོད་པའི་སྤྱི་འབྲེལ་དུང་འཇིན་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། མློག་
གྱུར་དུ་ཐལ། མློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་ཁས་སྦྱངས་སོ། །ཐལ་བ་སྤྱ་མ་རྣམས་ཀྱི་
རྟགས་བསལ་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་པར་སྤོ། །འདོད་ན་དེ་ལས་ཏེ་ཁྱོད་
སྤྱོད་བ་ལས་རང་རྒྱུད་ལ་བན་བ་དང་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མློག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་བདེ་སྤྱུག་སྤྱོད་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་པ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་ལ་མློ་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུབ་བྱི་བ་དང་། དེས་
པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མློ་འདི་དག་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

ཤེས་པ་མ་ཡིན་ན་བདག་ཉིད་ལ་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཚད་མས་རྟོགས་པར་ཡང་རི་ལྟར་
འགྱུར་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་རྗེས་སུ་དབག་བས་
ཀྱང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ་མ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
ཐོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེས་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱོད་པ་བ་ན་རེ། སྒྲོ་བོ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་མ་ཤེས་པར་སྒྲོ་མི་འགྱུར་བས་ན་དོན་དེ་ཤེས་པས་ན་སྒྲེ་དོན་
མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་སྒྲོ་ཡོད་པར་བྱུང་བས་རང་རྒྱུད་ལ་སྒྲོ་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་དབག་
བ་ལས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔྱོད་པ་བ་སྒྲོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་
དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟོན་གྱི་མདུན་དུ་ཁོ་བོ་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་
བསྐྱགས་པ་ཅེས་གྱིས་རང་གིས་སྒྲས་པའི་དོ་ཡང་མི་གོ་བའི་སྒྲོ་བོ་དཔྱོད་པ་བ་
རྒྱལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་འདི་སྐད་སྒྲ་བའི་འགལ་བ་འབའ་ཞིག་
སྟོན་པའི་དཔྱོད་པ་བའི་ཆོག་ལ་ཡང་འཛིག་རྟོན་ན་ན་བ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འགལ་བ་ཅི་སྒྲས་ཞེ་ན། འགལ་བ་སྒྲས་པར་ཐལ། དོན་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོའི་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་བཀོད་པ་ནི་སྒྲོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཤེས་པ་ཡིན་
ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ལ་སྒྲོ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དཔྱོད་པ་བ་བསྐྱགས་པར་འོས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན། ལྷ་རྒྱལ་ས་
དགའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་བསྟོང་བའི་ཆོག་སྟེ། བསྐྱགས་པར་བྱ་ཞིང་བསྟོད་
པར་འོས་པ་དེར་འདུག །སྒྲ་ཕྱི་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་དུ་མ་སྒྲས་ཀྱང་མཁས་
པར་སྒྲོ་མ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་དང་དོན་ཉགས་སུ་མི་རུང་། ཡིད་ཉགས་སུ་མི་
རུང་། དུལ་གསལ་པ་ཉགས་སུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ཤེས་པ་ནི་སྒྲིའི་ཉགས་
མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་དབང་པོ་དང་དོན་དག་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དབང་དོན་ཆོས་
ཅན། རང་རྒྱད་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་ལ་མི་འཁྲུལ་ན་ནི་
གཏན་ཆེགས་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་དེ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་ཆོད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡིད་རང་རྒྱད་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ་ཡིད་དེ་ཡང་རིགས་འདྲ་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པའི་ཤེས་པའི་
རྒྱར་གྱུར་པ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་ཁྱོད་པའི་ངོ་བོར་ལག་རྩེས་འཛོག་པའི་དེའི་
དེ་མ་ཐག་རྒྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་ཉིད་ཡིན་པར་རིགས་ཉེ་ཡིད་དེ་སྤྲ་
ལ་སོགས་པའི་དུལ་གཞན་ལ་སེམས་གཏད་ཅིང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་དབང་
ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཉམས་པར་གྱུར་ན་དུལ་གཞན་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་
དབང་པོའི་ཤེས་པ་མི་སྤྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གྱུར་ན་སྒྲོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྒྲོའི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱེན་ཡང་རང་རྒྱད་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་ཆོད་མས་
མ་གྲུབ་པའི་སྤྲ་རོལ་ཏུ་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དོན་གསལ་བྱེད་ཉགས་སུ་མི་རུང་། གསལ་བྱའི་དོན་
ཉགས་སུ་མི་རུང་། དེས་ན་རང་སྒྲོ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱད་
ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ནི་དུལ་གསལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནམ། འདི་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དོན་གསལ་བྱེད་དེ་རང་རྒྱད་
ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྲ་རོལ་ཏུ་སྒྲོ་དེའི་

ཁྱད་པར་ཅན་དོན་གསལ་བྱེད་དེ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་གསལ་བར་
བྱེད་པ་དེ་ཉིད་སྒོ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒོ་སྒྲུབ་བྱེད་གསལ་བ་ནི་སྒོ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བྱ་དོན་གྱི་བདག་
ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་ཚས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚས་སུ་གྲུབ་པའི་
གཞིར་རྗེ་ལྷར་སྒྲོའི་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒོ་དང་ཐུས་མ་དད་སྒོས་མ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། གསལ་བྱའི་དོན་
དེས་གཞན་གྱི་སྒོ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་དཔོག་པ་གང་ཞིག་
རང་གཞན་གྱི་སྒོ་ལ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་
རོལ་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱང་རང་གཞན་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་སྤྱན་མོང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་སྒོ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་མེད་པར་ཐལ། ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་སྒོ་དང་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འབྲེལ་ཡུལ་སྒོ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཐལ་ཉགས་པལ་ཆར་
ཁས་སྐྱངས་སོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་ལ་སྒོ་ཡོད་པ་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་
པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚས་གྲུབ་པའི་ཉགས་གང་བཞོད་པ་དེ་ཡང་སྒོ་དང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི་སྒོ་སྒྲོག་གྱུར་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་པ་
ལ་ཉེས་པ་དུ་མས་གཞོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་སྒྲི་སྒྲི་དང་
འབྲེས་པའི་དོན་འཛིན་པ་མེད་པའི་རྟོག་བྲལ་ཡང་མཛོན་སུམ་དུ་སྤྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་རང་རིག་མཛོན་སུམ་ལ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར།

དབང་སྒོ་རྟོག་པ་རང་སྒོ་སྒྲོག་གྱུར་སོགས། །

མྱོལ་བ་ངན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་སྤང་ནམས། །

ལེགས་པར་འཛོམས་མཛད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་། །

དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ངངས། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་སྟོང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ལ་གཉིས། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གྱིས་སྐྱོན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རང་
མཆན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་
མངོན་གྱི་གཞུང་དོན་སྐྱེད་ཤེས་པ་ལ་མི་སྤང་བའི་རྟགས་གྱིས་དགག་པ་དང་། དབང་
ཤེས་ལ་གཞུང་ཡུལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་སྤང་བའི་རྟགས་གྱིས་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོན་བྱེད་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ཅམ་ལས་མཆན་
ཉིད་རྟོགས་པར་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དོན་རྟོགས་
བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་དོན་དེ་ཁྱོད་གྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་སྤྱིའི་
བདག་རྒྱུན་ཅམ་གྱིས་བྱུང་བའི་སྟོང་ལ་སྤང་བ་མེད་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་དབང་
པོའི་བྱ་བ་མེད་དུས་སམ་ཡོད་དུས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྤང་། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མིག་གི་
དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ཅམ་
གྱིས་གཞུགས་ཀྱི་དོན་ནི་དབང་ཤེས་གྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་སྤང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་
དུས་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་མི་འཐད་པ་འགྲེལ་པར་
འཆད་དོ། །སྤྱིར་རང་མཆན་སྤྱིའི་བརྟོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་བ་ནི་རང་ཆོག་འགལ་བ་

ཡིན་པས་མི་རིགས་ཤིང་། འདིར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ།

སྤྲི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །

ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་རྣམས་དོན་འབྲས་བས། རྫོང་བྱེད་སྤྲི་བདག་པོའི་
རྒྱུ་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འཆར་བྱས་ཀྱི་དེ་ལས་
གཞན་དུ་རང་གི་སྤྲོད་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་
ཤེས་པ་གཞན་བཅའ་མི་དགོས་པ་སྤྲི་ཡུལ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་སྤྲི་ཡུལ་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རང་མཆན་སྤྲི་བརྫོང་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་མཆན་དང་སྤྲི་མཆན་སྤྲི་
དངོས་ཀྱི་བརྫོང་བྱ་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་མ་བཞགས་གཅིག་
ལུང་ཉམས་དགའ་བ་ཅེས་དུ་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའ་བརྫོང་པ་དང་། སྤྲི་བྱེད་དགོད་པ་དང་།
དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྤྲི་བྱུང་ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་གཟུང་དོན་དུ་
འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྫོང་བྱེད་
སྤྲི་བདག་རྒྱུ་ཚུལ་གྱིས་མཆན་ཉིད་རྫོགས་པར་བརྫོང་དུ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། ཁྱོད་ལ་རང་མཆན་སྤྲང་བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ལ་སྤྲང་བའི་དོན་དེ་ཁྱོད་ལ་སྤྲང་བ་ལྟར་
སྤྲི་བྱུང་ཤེས་པ་ལ་མི་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྤྲི་སྤྲང་བཀག་པ་ལས་ལོག་རྟོག་
གཞན་སེལ་བའི་དོན་ནོ། །རྟགས་མ་བྱུབ་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་དུས་ཀྱི་སྤྲི་བྱུང་ལ་མི་སྤྲང་བ་དང་།
ཡོད་དུས་ཀྱི་སྤྲི་བྱུང་ལ་མི་སྤྲང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་ལ་སྤྲང་བ་ལྟར་སྤྲི་བྱུང་

གི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་ན་དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་དུས་ལ་སྤང་ངམ། ཡོད་དུས་ལ་སྤང་། དང་
སོ་མི་འཐད་དེ། མིག་གི་དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
དབང་མངོན་གྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་སྤྲིའི་བདག་རྒྱུན་ཅམ་གྱིས་སློ་ཁྱོད་ལ་སྤང་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤྲུལ་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་
ལ་མི་སྤང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲིའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་དབང་ཤེས་ལ་
སྤང་བ་ལྟར་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་ན་དེའི་སྤང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ལ་སྤྱང་གི་སྤང་
ཡུལ་ཡིན་ན་སྤྲ་དོན་ཡིན་དགོས་པའོ། །

གཞུང་འདིས་འོག་མ་དང་གཉིས་ཀའི་ཁྱབ་སྤྱབ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱང་བའི་ཤེས་
པའི་སྤང་ཡུལ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་འདྲེས་
པར་སྤང་གི་གསལ་བར་སྤང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྤྲོན་མ་
ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་དབང་ཤེས་ལ་སྤྱང་བའི་སྤང་ཚུལ་ལས་ནམ་པ་གཞན་དུ་མ་
འདྲེས་ལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སློ་སོ་སོ་ལ་སྤང་ཚུལ་སོ་སོ་ཡིན་ཀྱང་དོན་
གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་སྤྱང་བའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་
དོན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་མི་རུས་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དོན་
བྱེད་རུས་མི་རུས་སོ་སོར་ངེས་པ་འདི་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ནི་གཏན་
ཆོག་གཞན་སྤྱད་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཡོད་དུས་ཀྱི་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་ངོ་ཞེ་

ན། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཡོད་དུས་ཀྱི་སྤྱང་གི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་བདག་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་མན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོག་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནི། རི་ལ་རོའི་སྒོ་བཞིན་ཏེ། རོ་འཛིན་ཆོས་ཅན། རི་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་དེ། རི་མན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་དཔེ་ནི་གཟུགས་ལ་མིག་གི་སྒོ་བཞིན་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ལ་ལྷོག་འབྲེལ་བམུན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྤྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གངས་གཞན་བམུན་པ་ནི་སྤྱང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་སྤང་བ་གང་ཞིག །ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་དོན་སྤང་བ་དང་སྤང་ཚུལ་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱང་ལ་སྤང་བ་དེ་དང་སྤང་ཚུལ་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་སྤྱལ་ས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་མི་ཉམས་པར་དོན་སྤྱི་ཅམ་ཞིག་སྤང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་སྤྱང་གི་ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཡང་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད་རྟོག་པ་ལ་རང་མཆོན་སྤང་བར་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེན། གཟུང་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱང་གི་

ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་
ཐོག་པའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཁས་སྦངས་ཀྱིས་བྱུང་མོད་ཀྱི་གཞོད་པ་
འོག་མ་བསྟན་པའི་ཚད་དུ་བརྟེན་དོ། །འདོད་ན། སྤྱ་བྱང་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་ཁས་སྦངས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྤྱ་ལས་བྱང་བའི་ནཱ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་གཟུང་
ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་བྱ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དུས་ཀུན་ཏུ་དངོས་པོ་གཟུང་དོན་
དུ་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉགས་དགོད་པ་དང་། དེ་སྐབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་དོན་ནི་ཆོས་ཅན། ག་བྱང་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་
ཏེ། རང་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷན་
པར་སྤང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཅིང་མ་འདྲེས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
གང་ལས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་དོན་གང་ལ་བརྟེན་དུས་སུ་སྤྱ་དང་འབྲེལ་བར་མཐོང་བ་དེ་
ཉིད་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེ་ཡུལ་དུས་འདྲེས་པར་སྤང་བའི་སྟོན་སྟོན་གསུམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྟེན་དུས་སུ། སྤྱ་སྤྱར་བའི་དགོས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་
དོན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དུས་གཉིས་ཀར་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱེད་པ་
དང་། དེ་ལྟར་སྤང་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་
གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད་པ་གཞུང་འདིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་ཏ་ཅང་ནཱ་པར་
མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་དག་
མངོན་སུམ་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བར་འཐད་ལྷན་དུ་བཞད་ལ། དེ་ཡང་སྤྱ་

དོན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དབང་མངོན་ལ་ཡང་
ཡུལ་དུས་འདྲེས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པས་བཀག་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དབང་ཤེས་འབའ་ཞིག་རྟོག་བྱལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་མདོ་མཛད་པས་གསུངས་པའི་
རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་པ་འཐད་ལྡན་དུ་བཤད་ལ། མངོན་སུམ་གཞན་ལ་ཡང་གོ་བྱས་པ་
དང་ལོག་རྟོག་ཤས་ཆེ་བས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་གསལ་རྩལ་གཅིག་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་
གཟུང་ཡུལ་རྩེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་རྩེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་
སྒྲུབ་མེ། དེ་སྒྲུབ་ན་བད་དུས་ཀྱི་དོན་རང་མཚན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་རྩེས་སུ་འགོ་
བའམ་གཉིས་ག་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་གང་རུང་ཡོད་དགོས་པ་གང་
ཞིག་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་བྱིར། སྤྲ་མ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཟའི་དུས་
གཅིག་དུ་མཐོང་བའི་བྱེད་པར་རང་མཚན་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་གཞན་འགའ་ཞིག་དུ་
རྩེས་འགོ་བྱེད་པ་ཆད་མས་མ་མཐོང་བའི་བྱིར། དབང་ཤེས་ལ་བ་སྒྲུབ་བད་དང་ཐ་
སྙད་ཀྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ལ་རྩེས་འགོ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་ན་དབང་མངོན་གཟུང་ཡུལ་ལ་མ་
འབྱུང་བས་ཆ་ཅན་སྒྲུབ་པ་མི་སྲིད་ལ། དེ་ལྟ་ན་བད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དོན་
གཉིས་གཅིག་དུ་འདྲེ་བའམ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་
གཅིག་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་བྱེད་བྱས་པའི་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན།

བྱེད་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྤུལ་ལ་པན་ཚུན་རྗེས་སྤྱེའགྲོ་བར་སྤང་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་རྣམས་འབྲས་བྱ་བ་སྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་པའི་སྤང་
བའི་ཚུལ་དང་། སྦྱེ་གནས་འཛིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱས་པ་
ནི། གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོའི་
གནས་ཚོད་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་སྤང་བ་ཐ་དད་པ་ནི། ཤེས་པ་ལ་ཡོད་པའི་
སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གཟུང་རྣམས་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་ན་སྤྱི་མས་རྣམས་
པར་བཞག་བྱ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་བསྟན་ལ། སྤྱི་མས་དེ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མ་ཁ་ཅིག་། དེ་ལས་གཞན་དུ་བཤད་ནས་སྟོབ་དཔོན་
ཆོས་མཆོག་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་གཞུང་དོན་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དོན་གཞན་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པས་དགག་པ་དང་།
ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་དེ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།
སྤྱི་གསལ་རྗེས་ཐ་དད་པའི་རྣམས་པ་ཅན་གྱི་དབང་སྟོ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གསལ་རྗེས་
ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། བ་སྤང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དཀར་ཐལ་
ལ་རྗེས་སྤྱེའགྲོ་བ་དེ་ཉིད་ནག་སྤྱང་ལ་ཡང་རྗེས་སྤྱེའགྲོ་བའི་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་
ཡིན་ནོ། །སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་དུ་འདོད་པ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དངོས་
སྤྱི་མཐོང་བའི་བ་སྤང་རྣམས་གསལ་བ་དང་རྣམས་འགྱུར་ཡིན་ལ། སྤྱི་ནི་གསལ་བའི་
རང་བཞིན་དང་གཙོ་པོར་འདོད་དེ། དཀར་ཐལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་ནག་སྤྱང་གྱི་རང་
བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། རྣམས་འབྲེལ་གྱི་

ནམ་བཤད་དུ་བྱིས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། གསལ་བ་གང་ལ་འདི་བ་སྒྲང་ཞེས་གཅིག་གི་སྤྱི་སྒྲ་འབྲུག་པར་
འབྲུར་བའི་རྒྱ་བ་སྒྲང་གི་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ལས་རྩམ་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་
མེད་དེ། གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ནི་ཆོད་མས་མ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན། སྤྱི་རྩམ་གཞན་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཏོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྒྲང་རུང་གི་དོན་
རྩམ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ལ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་རྩམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་སྤྱི་བར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བཅིང་བྱ་འབྲུང་པོ་དུ་མ་དང་འཆིང་བྱེད་མགུལ་ཆིངས་
མེ་ཏོག་གི་འཕྲེང་བ་དབྱངས་པའི་ཐ་གུ་གཅིག་གིས་བཅིངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཕྱོག་
ཁྱབ་དཔེ་ལ་བསྟན་བཏོ། །དེ་སྤྱི་བ་པ་ནི། དམིགས་རུང་གི་རྩམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་དེ་
ལྟར་དམིགས་དགོས་པར་ཐལ། དོན་དེ་དམིགས་བྱེད་རྩམ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
མེད་ཀྱང་དོན་རྩམ་ཐ་དད་པར་རྟོག་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འབྲུར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཤད་
པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་སྟེ་གཞི་གང་ལ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་
ཆོད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་ན་སྒྲང་རུང་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་ཐ་དད་མེད་པར་
མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགྲོ་བ་ཤེས་བྱ་འདི་ལ་གཅིག་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་པར་
ཐལ། གཞི་གང་ལ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལུ་མ་སྒྲུལ་ལྟ་བུ་གཞི་གང་
ཡང་དུ་མར་གྲུབ་པར་མི་འབྲུར་བར་ཐལ། སྒྲང་རུང་ཆོད་མས་ཐ་དད་པར་མ་རྟོགས་
པས་ཐ་དད་མེད་པར་མི་འབྲུབ་ཅིང་རྩམ་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱང་བཏོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་

བག་པ་ན་རེ། ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་ཐ་དད་མ་དམིགས་ན་མེད་ངེས་སུ་བྱུང་བ་རིགས་
པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྤྱི་ཇུས་གཞན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་ཐེན་ཀྱང་ཇུས་ཐ་དད་དུ་ངེས་
ཤེས་འབྲེན་བྱས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཇུས་ཐ་དད་པར་ངེས་པར་མི་
འགྱུར་བས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་བ་སྤང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བ་སྤང་རོ་
སྤུམ་པའི་སྒོ་དང་བ་སྤང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་སྤྱི་ཇུས་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་
མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པར་ཅ་བའི་བྱུང་མཐའ་ལ་འདོད་བ་ཡིན་པས་ཇུས་ཐ་དད་
ཡོད་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པ་ལ་འགལ་བ་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། བྱེ་བྲག་པས་ཡོད་བ་ཉིད་
ཅེས་པས་སྤྱི་ཆེན་མོ་དང་། བ་སྤང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ཇུས་གཞན་དང་ཆ་མེད་དུ་
ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ཀྱི་དེ་དག་སྤྱི་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་སྤུམ་པ་ནི་བྱུང་མཐའི་རྒྱས་
ཅུང་ཐད་ཀྱང་མེད་པར་གསལ་ལོ། སྤྱི་གསལ་ཇུས་གཅིག་པ་བྱངས་ཅན་གྱི་ལུགས་
ལ་ཡང་ཆ་མེད་ཡིན་ནོ། །དངོས་སོ་དང་བྱུམ་པ་ཇུས་གཅིག་པ་སྤྱི་གསལ་ཇུས་
གཅིག་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པར་འདོད་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བྲགས་
པའི་རིགས་པའི་ཇུས་སུ་འབྲང་བར་སྒྲོམ་པ་ལ་དེ་ལས་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་པ་
བཅོལ་ཡང་ཆེད་པར་དགའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་སོ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་
ལན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཉེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་སྤྱི་ཇུས་གཞན་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པ་
མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཇུས་གཞན་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་དེ་ལས་གསལ་བ་གཞན་ལ་འདིའོ་
སྤུམ་པའི་སྒོ་དང་ནི་སྒྲ་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་
སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒོ་དང་སྤྱི་ཇུས་སུ་འགོ་བ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཁྱད་

པར་གསལ་བ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་
བཞིན་དུ་ཅི་ལྟར་མི་རྟོགས་ཞེས་བྱ་མི་རྟོགས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཁྱོད་ལ་སྤྱོད་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤྱི་ཕྱི་ཀྱན་གྱི་རྟགས་བསལ་ཁས་སྦངས་སོ། །ཁྱབ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་
མཆན་གང་ལས་གང་ལ་སྤྱད་དང་སྤྱོད་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཆན་དེ་མ་རྟོགས་པར་ནི་རྒྱ་
མཆན་ཅན་དེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་མི་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་
ཆོས་དབྱིག་པ་མ་རྟོགས་པར་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་གཞི་དབྱིག་པ་ཅན་མི་རྟོགས་པ་ལ་
སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་
སློ་མ་འཁྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་རང་མཆན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
དབང་ཤེས་གང་ཞིག་། དངོས་མེད་གསལ་སྤང་དང་། སྤྱི་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་
བ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར།
གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་སློ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི་
ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ཅ་མ་གྱིས་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་རང་མཆན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོ་ལ་ཞེས་སྤྱི་མ་རྟགས་སུ་སྦྱར་རོ། །

གསུམ་པ་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དང་བརྗོད་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་
ལ་གཉིས། ཐོགས་སྤྱི་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱེད་པ་བ་སོགས་
ན་རེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་འོ་ན་ང་ནི་དབང་པོའི་མངོན་

སུམ་མ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་དེ། འོན་གང་ཡང་མ་ངེས་པར་ཐལ། རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན་ཁྱོད་ལས་རི་ལྟར་འཇུག་ལྟོག་གི་ཐ་སྟངས་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། འོན་གང་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་ན་ནི། དེ་ལས་བདེ་བ་དང་སྤྱད་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཐད་པ་དང་སྟོང་བའི་དོན་དུ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་ན་ཡུལ་
ལ་འཇུག་ལྟོག་གི་རྒྱ་རུ་མི་འགྱུར་བའི་སྟོན་འདི་ནི་མེད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་ན། ངེས་ཤེས་མ་
ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་འཇུག་ལྟོག་གི་ཐ་སྟངས་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྟོག་གི་ཐ་
སྟངས་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་པ་དང་སྟོང་བར་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡི་རྒྱ་བྱས་པ་
ལས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མངོན་པར་འདོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་
རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་སྤྱད་གི་སྤྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པར་སྟོང་བའི་དོན་དྲན་
པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དྲན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་སྤྲུལ་ལ། རྟགས་ནི་
བདེ་སྤྱད་གི་སྤྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པར་སྟོང་བའི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །བག་ཆགས་སྤང་བའི་རྒྱུན་དང་འཇུག་ལྟོག་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སྤང་མཐོང་བའི་དོན་དང་རིགས་འབྲའི་དོན་དེ་མཐོང་བ་ཉིད་ན་རིགས་འབྲ་
མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ཐ་སྟངས་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་པར་དོན་ལ་
བལྟ་བ་ཅུ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལྟོག་གི་ཐ་སྟངས་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།

སྤར་གྱི་དོན་དེ་དང་རིགས་འབྲས་བའི་དོན་དེ་མཐོང་བ་ཉིད་ན་ལུལ་ལ་སྤར་བྱར་མངོན་
 བར་འདོད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་དོར་བྱར་མངོན་པར་འདོད་པ་དག་གི་རྒྱ་བྱས་པའི་སྒོ་
 ཉམས་འཇུག་ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིད། མངོན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ཆོས་
 ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་མཐོང་བའི་དོན་
 དང་རིགས་འབྲས་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་བདེ་སྤྱད་སྤྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་གསལ་པོར་
 ཁྱོད་བ་སྤྱི་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་བྲན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིད། བྲན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་
 ཅན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྤྱི་མ་ལ། རྟགས་ནི། སྤར་བདེ་སྤྱད་གི་སྤྱབ་བྱེད་དང་བཅས་
 པ་གསལ་པོར་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བའི་མཐུ་ལས་བྱང་བ་ཡིན་པའི་བྱིད། བདེ་སྤྱད་སྤྱབ་
 བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་གང་ཡང་མ་ངེས་ན། བག་ཆགས་སད་པ་དང་འཛོག་པ་
 ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་ན་
 བདེ་སྤྱད་སྤྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་བྲན་པའི་བག་ཆགས་འཛོག་པ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་
 མེད་དེ། བདེ་སྤྱད་གི་རྒྱ་ངེས་ཤེས་འབྲེན་རྒྱས་གྱི་ཚུལ་དུ་གསལ་བར་ཁྱོད་གྱིས་
 ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་ལས་བྲན་པའི་ས་བོན་འཛོག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་དངོས་པོའི་སྤྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ཆོས་ཅན། ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་ན་འཇུག་
 ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར་བའི་བག་ཆགས་སད་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་ངེས་ཤེས་མ་ཡིན་ཀྱང་སྤར་མཐོང་བའི་དོན་དེ་དང་འབྲས་བའི་ཁྱོད་གྱིས་
 མཐོང་བ་ལས་བག་ཆགས་འདི་སད་པའི་རྟེན་བྱས་ནས་ཐོབ་པ་དང་སྤྱོད་བར་མངོན་
 པར་འདོད་པའི་བག་ཆགས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
 འཇུག་ཅིང་མངོན་འདོད་དེ་ལས་ཀྱང་འཇུག་ལྡོག་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པའི་དགོས་པ་ནི།
ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་
ལུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་རྩ་བ་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་ཅིང་འདི་སྟོན་མེད་ཅིག་
གཏན་ལ་མ་ཐེབས་ན། མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཆེན་པོ་རིགས་པས་ངེས་པར་
བྱེད་པ་རྩ་བ་ཆད་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱའོ། །རིགས་པའི་
བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་དེའི་
སྐྱབ་བྱེད་འདི་ལ་བར་མ་ཆད་པར་ཐུག་པའི་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །

གང་ཞིག་སྐྱབ་སྟོན་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ། །

ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་མི་དགོས་ཀྱང་། །

མཁས་མང་རིགས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱོད་བྱེད་ཅིང་། །

ཚུལ་བཞིན་སྐྱབ་པ་དེ་དག་ཆེད་དུ་བཤད། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༼ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ལས། རྩག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་
ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིད་དབང་ཡིན་ན། འདས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་
བསྟན་པར་བསམས་ནས། འདས་པ་ལས་འདས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡིད་དབང་
ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་རིགས་འབྲེལ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་།

དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བཅུ་སྟེ་བའི་ཆེ་ཡིད་མངོན་ཀྱང་དེ་དང་གངས་མཉམ་དུ་སྐད་
ཅིག་བཅུ་སྟེ་ལ། སྟོན་དུ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་སྟེ་བ་དེས་ཡིད་མངོན་སྐད་
ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་ལ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བཅུ་བ་དང་། ཡིད་
མངོན་སྐད་ཅིག་དགུ་བ་དུས་མཉམ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་
སྟེ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱལ་བར་བཞེད་བ་དག་ཀྱང་འཐད་
བར་མི་སེམས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་གྱིས་དོན་བྱེད་མི་རུས་བ་དེ་འབྲ་བ་སྟེ་བདུན་འབྲེལ་
བ་དང་བཅས་པ་ཁྲུངས་མ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ཅིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་
བའི་བྱིར་རོ། །མངོན་གྱི་གཞུང་འདིའི་དོན་ཡང་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་
དུས་ན་འདས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་བདག་རྒྱུན་དུ་སྟོན་བ་ཡིན་གྱི། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་
འདས་པས་ཁྲུབ་པར་སྟོན་བ་མིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་རང་གི་བདག་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
བྱས་པའི་བྱིར། མ་བྱལ་ན། ཡིད་དབང་ཡིན་ན་འདས་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པའང་ཉམས་
སོ། །ཁྲུབ་པ་མེད་ན། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཡང་རང་གི་བདག་རྒྱུན་གྱིས་
བྱ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པར་མཆུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱུན་མཁན་པོའི་ལུགས་སུ་བྱས་
ནས་དོན་ཉི་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་འདིའོ་སྟུང་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་བ་ཡང་། སྒྲོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་བ་ལ། བར་ལ་
འཕངས་པའི་གཞོན་པ་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་
ཚད་མའི་བསལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་འབའ་ཞིག་འཐད་པར་སེམས་ཏེ།
དེ་ལ་རྒྱུན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། དེ་ལ་ཚྩོད་པ་སྤར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་སྦྱེ་ཐེབས་གཅིག་གི་
དབང་མངོན་སྟངས་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་བསྦྱེད་པའི་ཆ་
བདག་རྒྱུན་དང་། རྟོང་བར་བསྦྱེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པས་རྩམ་གཅིག་ལ་
སྟོག་པ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་ཐ་མ་དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྟངས་
ཅིག་གཉིས་པ་ནི། ཡིད་མངོན་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། དབང་མངོན་
རྩོགས་པའི་རྩམ་དེར་ཡིད་མངོན་དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྟངས་ཅིག་མ་
གཅིག་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུས་གཅིག་དུ་འགགས་པའི་
ཆེ་ཡིད་མངོན་ལྟ་ཅིག་ཅར་དུ་སྦྱེའམ། གཅིག་ཁོན་སྦྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན་གང་ཐག་
གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་འཕེལ་འགྲིག་རྒྱུའི་འཕེལ་
འགྲིག་གི་རྩམ་སུ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྟོགས་དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་ལ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་སྟོན་མེད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་སྟངས་ཅིག་གཉིས་
པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་གཅིག་ལས་མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཅིག་
ཅར་དུ་མི་སྦྱེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་འཐད་ལྡན་དུ། ཐུབ་པའི་མཐའ་
ལས་གྲགས་པའི་མིང་གིས་ཐ་སྟད་དུ་བྱས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཐུབ་པའི་མཐའ་
ལས་གྲགས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཐུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ནི་
བཅོལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཅིང་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་

དབྱེ་བ་བཞོད་ཅེ་ན། གལ་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་ན། དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་འདི་ལྟ་
བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མདོ་མཛད་པས་བྱུང་བའི་མཐའ་ལས་གྲགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་རྩོད་བ་བྱས་པ་ལྟོག་པའི་དོན་དུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པར་བཞེད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ།
རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་སུ་ཡང་ཆད་མས་མ་བྱུང་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བར་
བཞེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
དཔོག་དགོས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་
བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིད་ཆེས་
རྗེས་དབག་གིས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་འབྱུང་
བོ། །སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་འདི་ལ་ཆད་མ་གཞན་བཅའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ཞེས་གཞན་ཞེས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པས་ཀྱང་ཆད་མ་གཅིག་བཞེད་པར་གོ་བར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
དེ་ཤེས་པ་མིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བས་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རང་སྟོང་
བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་དགོས་པས་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུང་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

འོ་ན་དེ་སྐད་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་བྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དུས་ཀྱི་
སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དེ་བྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་

སུམ་ཚད་མས་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན་འབགས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་གང་
ཐག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་བྱུན་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུང་
བར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་དེ་རང་རིག་གིས་སྤོང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཚད་མས་བྱུང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡིད་མངོན་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མ་བྱུང་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་གྱིས་སྤོང་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱད་ཀྱི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོན་ཅིང་ཞག་
གཅིག་ལ་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་རྟོག་གངས་ཇི་ཙམ་པ་རྒྱ་བའི་གངས་
དེ་སྟེང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་མ་སྤོང་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་
པར་འགལ་ལ། སྤོང་ན་ཤིན་ཏུ་ཤྲོག་གྱུར་མིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ཁྲུངས་པས་
རང་རྒྱུད་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྤོང་ཞེས་པ་ཡང་། སྤོང་བ་དེ་འདྲ་སྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན་
གྱི། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུང་བའི་དོན་མིན་ནོ། །འོན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་ཡོད་པ་ཚད་མ་གང་གིས་བྱུང་བ་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་ལ་དབང་མངོན་སྐྱེ་བར་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུང་བ་ན། དབང་མངོན་གྱི་ཇེས་སུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ངེས་པར་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པ། དབྱང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡིད་ཆེས་ཇེས་དཔག་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་རང་སྤྲོ་སྤྲོག་གྱུར་དུ་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། དཔྱོད་པ་བ་དག་རང་རྒྱུད་ལ་སྤོང་ཡོད་ཙམ་རྟགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་
དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤོང་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་བྱ་

མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་བརྒྱ་བྱེན་གྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་རུས་སོ། །སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་
རྒྱུད་ལ་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་ཡོད་དམ་མེད།

དང་པོ་ལྟར་ན། མངོན་སྲུང་གྱིས་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པས། རུས་གྱི་ཐུང་བའི་
མཐར་ཐུག་པ་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་མངོན་སྲུང་ཆད་མས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་
ན་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་མི་སྲིད་པའས། འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་གྱི་ཆད་མར་
འགྱུར་རོ། །རང་རྒྱུད་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་ན། ངེས་པར་རང་གི་མངོན་སྲུང་ཆད་མས་
གྲུབ་དགོས་པས། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་གྱི་
མངོན་སྲུང་ཆད་མ་མེད་ལ། ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་འིན་ཏུ་ཤོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། དེས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེའི་རྒྱུན་གསུམ་ཡང་འིན་ཏུ་ཤོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལུང་ལ་བརྟེན་
ནས་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་གྲུབ་ན།
དེས་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཆ་ཡང་དངོས་སྟོབས་གྱིས་གྲུབ་དགོས་
ཞེས་སྒྲུབ་ནི། དེགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ། །

གཞུང་འདི་དང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཆད་མར་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་ས་
གཞན་གྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཀག་པས་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཆད་
མ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་དེགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཆན་ཉིད་གྱིས་མཆོན་བྱ་མཆོན་པའི་
ཚུལ་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་མཆན་
གཞིར་བཟུང་ནས་ཆད་མར་མཆོན་མི་རུས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་མི་འདོད་དེ། དེའི་མཆོན་
ཚུལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་མཆོན་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྟེན་ཅམ་ད་ཡོད་པ་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། བྱས་པ་མཆོན་གཞིར་གཟུང་ནས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་

དུ་མཆོན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཅམ་གཞིར་བྱས་ནས་ཆད་
མར་མཆོན་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་མཆོན་གཞིའི་བྱར་དུ་ཆད་མ་ཆིག་གིས་ཟིན་
པར་སྦྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སོ་སོ་སྟེ་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་འཇལ་བ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལན་
ལེགས་པར་ཐོབ་ཅིག །ཁོ་བོ་ཡང་ཁྱོད་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ། །

པོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡང་རང་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་རྣམ་འབྱེལ་གྱི་མངོན་
སུམ་ལེ་ལྷན། འདི་ལྟར་མར་མེ་ལ་སོགས་ཀྱི། །འཇིག་པ་མཐོང་བས་ཡོངས་གཅོད་
ཉིད། །ཅེས་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་སོ་སོ་སྟེ་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་པར་བཤད་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་མི་རྟག་པར་གྲགས་པ་དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་
མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ཡིན་གྱི། དུས་ཀྱི་སྤང་
མཐའ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་སོ་སོ་སྟེ་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་སོང་ཆོད་དེ་
རིགས་འབྲུ་བྱི་མ་མཆོམས་མི་སྦྱོར་བས་རྟག་པར་འབྲུལ་བའི་འབྲུལ་རྒྱ་མ་ཆང་བས་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བཞི་བ་དུས་
སུ་སྟེ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་ཞིག་པར་གནས་པའི་དུས་སུ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་རིགས་
འབྲུ་བྱི་མ་མཆོམས་མི་སྦྱོར་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཐ་མ་ཞེས་བྱའོ། །དོན་རགས་པའི་
མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆད་མར་
བཞག་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡོད་པར་གོ་བར་བྱ་སྟེ།
འཐད་ལྡན་དུ། གཏན་ཆོགས་ཐིགས་པ་བྲངས་པ་དང་། ཆད་མ་སྦྱིའི་རྣམ་གཞག་གི་

སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་གཏན་ཆོག་གས་ཐེགས་པ་
ལས་མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བྱི་མ་རྣམས་ནི་བྱབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་
ཕྱིར་རོལེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཡིད་གཟུང་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་དབང་པོ་
ལས་སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བྱི་མ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་ཆད་
མ་མ་ཡིན་ལ། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་བྱད་པར་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་
ཆད་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོལེས་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་རུས་པའི་དངོས་པོའི་
རྒྱུན་ངེས་པས། འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་རུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བ་
བྱབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པ་བྱི་མ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོལེས་
བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། གཟུགས་
ཤེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། མིག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་
པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བསྟན་པ་ལ་སྤྱི་ལོགས་རྣམས་སྤྱག་པ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་དེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཐེན་པའི་དོན་འཛིན་ནམ། མ་གཟུང་བའི་
དོན་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆད་མར་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལོང་བ་དང་འོན་
པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྒྲ་ཐོས་པར་འགྱུར་རོལེས་ཐེར་བའི་
ལོག་ཏོག །ཆད་མ་མདོར་གསལ་བའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་དེ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་སྟོན་པ་ནི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་བྱད་
པར་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་

བྱང་ཁིང་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་བྱང་པར་ནི་དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པ་སྤྲད་ཅིག་གཉིས་པའི་གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲང་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །ཡིད་གྲང་ངོ་ཞེས་པས་དངོས་སུ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་གཞི་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་བདག་པོའི་རྒྱུན་གྱི་བྱང་པར་མིང་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས་མཆོན་ཉིད་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་གྲང་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཐུག་ཏུ་འབྱུང་བའི། རྟོག་མེད་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་གྲང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཐར་སྐྱར་བར་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་བྱང་པར་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རང་གི་གཟུང་ལུལ་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྤྲད་ཅིག་མ་གཉིས་པས་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་བྱང་པར་ནི་གཟུང་དོན་སྤྲད་ཅིག་གཉིས་པ་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་ཅན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་གྲང་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་ལྷང་ལས་གྲགས་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་རྒྱུན་གྱི་བྱང་པར་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཆོན་གཞི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། ལྷན་

ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པར་
བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་དབང་མངོན་
གྱིས་མ་བཟུང་བའི་དོན་འཛིན་ན་མིག་གི་དབང་པོའི་བྱེད་པ་མེད་པར་གཞུགས་
མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་གཞུགས་མཐོང་དགོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཞུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་ཡུལ་ལས་རིགས་གཞན་པ་ཉིད་ཀྱང་གཞུང་དོན་དུ་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྐྱེད་ཅིག་
གཉིས་པ་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་དོན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དེ་དང་། འབྲས་
བྱ་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་མངོན་གྱི་གཞུང་དོན་ནི་དབང་མངོན་
གྱིས་ཡིད་མངོན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་དོན་དང་དེའི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་དུས་མི་མཚུངས་པས་འབྲས་བྱ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་
ཉིར་ལེན་དུ་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་ཀ་ཡང་འབྲས་བྱ་བྱེད་པའི་དུས་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། ཡིད་མངོན་དང་དེའི་གཞུང་དོན་དུས་མཉམ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། འབྲས་བྱ་སྐྱེས་པའི་སྒྲ་ཚོས་ཅན། འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་
ཐལ། རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་འབྲས་བྱ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པའི་དུས་ན་ཡང་
ཚོས་ཅན། འབྲས་བྱ་ལ་པན་པ་ཉི་བར་སྤྱོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་

རྫོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲལ་བའི་གཟུགས་འཛིན་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་
དུས་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བར་འགལ་ཏེ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་བྲབ་པ་ལ་གཞོད་པ་
ཅན་གྱི་ཚད་མ་སྡུ་མས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཆོག་གོང་མས་བསྟན་ལ། དགོས་པ་མེད་པ་འོག་མས་བསྟན་
ཏོ། །རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་དོན་སེམས་གཉིས་ཀའི་
སྤྱན་མོང་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཅོམ་པའི་བཞེད་པ་ལ་དམིགས་སྤྱོད་དང་དམིགས་སྤྱོད་
ཅན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་རྒྱ་འབྲས་རྣམས་གཅིག་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་
ལྷགས་ཡིན་པས་རིགས་པ་འདིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཀག་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དོན་རྣམས་མེད་སྤྱུག་ཕྱད་དུ་འཛིན་པར་སྒྲིབ་དག་ན་རེ། གཟུང་འཛིན་ཡིན་ན་
ལག་པ་དང་རྒྱ་རུ་ར་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་པ་དགོས་པས་དུས་སྡུ་ཕྱི་ཐ་དད་པ་ནི་ལྷར་
གཟུང་འཛིན་དུ་འཐད་ཅེ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་
པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེ་དང་དུས་མི་མཉམ་ཡང་གཟུང་འཛིན་དུ་འཐད་དེ། དེ་ལ་
རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲབ་པར་ཐལ། གཞན་རིག་
མ་འཁྲལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་སྤྱོད་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་ལག་རྩེས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
ཡོད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ལག་རྩེས་ནི་འཛོག་པར་རྒྱས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལ་གཟུང་བའི་
དོན་དུ་འཐད་པ་རིགས་པ་ཤེས་པའི་མཁས་པས་རིག་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་གསུམ་གྱི་
ལག་རྩེས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་དང་། ཁྱོད་བའི་ཆ་དང་།
ཡུལ་འཛིན་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་སྤྱོད་དང་དེ་མ་ཐག་སྤྱོད་

དང་། བདག་པོའི་རྒྱུན་གྱིས་བཞག་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའོ་ཞེས་བ་ནི། རྩ་བའི་ཆོག་གིས་མ་ཟེན་པའི་འཕྲོས་དོན་ཆོགས་བཅད་དུ་
བསྐྱེབས་པ་སྟེ། འོག་མ་རྣམས་ལ་འད་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་ཕྱག་པའི་རྩོད་པའི་
ཕྱོགས་གཅིག་བསལ་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མ་སྤྱི་པའི་ཡུལ་གཟུང་ཟེན་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི་སྤར་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤར་མ་རྟོགས་འཇལ་བ་ལས་གཞན་དུ་རྟོགས་ཟེན་ལ་
འབྱུག་པ་ཡང་ཆད་མ་ཡིན་ན་བྲན་པ་དབྱུང་ཤེས་ཀྱང་ཆད་མར་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་
འབྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱི་པས་རྟོགས་ཤིང་
མཐོང་བའི་བྲན་པའི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པའི་གཟུང་ཟེན་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ནི་བྲན་
པ་དབྱུང་ཤེས་ལས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱུང་ཤེས་ཀྱི་
དོན་ནི། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱི་པས་རྟོགས་ཟེན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་
ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱི་པས་སློ་འདོགས་བཅད་ཟེན་གྱི་དོན་
གཅོད་པ་དབྱུང་ཤེས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྩོལ་བྱུང་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་
ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སློ་ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སློ་འདོགས་ཆད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེབ་བྱ་རྟོགས་པའི་སློ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་
འབྱུར་རོ། །འདི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འབྱུར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དབང་
པོའི་མདོན་སུམ་སྐད་ཅིག་བྱི་མ་རྣམས་དབྱུང་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་ནི་གཏན་ཆོགས་

ཐེགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཅིང་རིགས་པས་ལེགས་པར་འཐད་པས་མངོན་སུམ་
དབྱེད་ཤེས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

སྟོན་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི། རྟོགས་ཐིན་ལ་འཇུག་པ་ཆད་མར་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རང་འཛེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྲོ་མས་གཞལ་ཞིང་སྟོ་འདོགས་གཅོད་པའི་བྱ་བ་
རྟོགས་པའི་ལས་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་འཇལ་བའི་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་
ཉིད་ལ་བསྟན་ནས་འཇལ། སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་གཞལ་བྱ་
སྤྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མའི་ཚུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཅམ་ཆད་མར་ཁས་སྤངས་ནས་ཆད་མ་ཐིན་པ་འགོག་པར་རིགས་
པ་དེ་དང་སོ་སོ་སྟེ་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་
དུ་འགལ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྟེ་བ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་ནི། དབང་
མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གྱི་སྟོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་གཉིས་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་
འགལ་བ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་བྱེད་གཉིས་ཀའི་དངོས་ཀྱི་
རྒྱུར་གྱུར་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་རྒྱུ་གཅིག་ལས་སྟེས་པའི་འབྲས་བུ་རིམ་ཅན་
བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལྟ་ན། དངོས་རྒྱུ་གཅིག་སུ་དེ་ཕྱི་དུས་སུ་ཡང་
གནས་པའི་རྟག་པར་འབྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟེན་ལ་མི་ལྟོས་པས་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་
བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ནི་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། རྟེན་གཞན་གྱིས་བྱེད་
པར་དུ་བྱར་མེད་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྟེན་ལ་བསྟོས་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བྱོད་ལས་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་སྟེ་བ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀུན་གྱི་རྟགས་བསལ་ཁས་སྦྲངས་སོ། །ཡང་གི་སྤྲ་ལྷ་ཕྱི་ནི་གཏན་ཆོག་གས་འདིའི་ཕྱིར་ཡང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཟུང་ཟེན་འཛིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །

རྒྱུ་གྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱར་ཡོད་ན་ནི། ཡིད་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་ལས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་གྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་ནས་གཟུང་དོན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྲོད་གྱིས་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་རྣམས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྲོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་འདས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཁྲོད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་མངོན་དེའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་དུ་མར་འཁྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྲོད་གྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་ལས་དོན་གཞན་ཉིད་རྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ཁྲད་པར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཞན་རིག་མ་འཁྱུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༡༨་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བདེ་སོགས་རང་རིག་ཏུ་བསྐྱན་པ་ལྟར་སྦྲང་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་འདིས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རིག་པ་སྟེ་རིག་པར་རུང་བ་ཉིད་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཁ་ཕྱི་ནང་དུ་བསྐྱས་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་གཉིས་

སྤང་རྒྱུ་ཅིང་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པའི་ཚུ་ལ་གྱིས་རིག་པར་བྱེད་པ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་སོ་སྤྲོད་ཀྱི་བྱེད་པའི་གཞི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སྤྲོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་རིག་པ་གང་ཡིན་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །སྤྲོད་པ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྤྱོད་འབྲེལ་པར་བྱངས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་སྤྲུག་དང་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་པ་དང་། དབང་སོ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི། བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟེན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སེལ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཆད་མ་མདོའི་དོན་ཡང་དུག་གསུམ་རང་རིག་ཅམ་དང་རང་རིག་མངོན་སྤྲོད་ཀྱི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་སོ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་ཞེས་པས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་ལག་རྟེན་ཡིན་གྱི། དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་པའི་ལག་རྟེན་མིན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་སོ་ལ་འདོད་པ་དང་། དུག་གསུམ་རང་རིག་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ཡིད་དབང་གི་བདག་རྒྱུན་ལས་སྤྱེད་གོས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིར་དེ་དག་ཡིད་དབང་ལས་སྤྱེད་མི་སྤྱེད་བྱུང་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འབྲེལ་དུ།

རང་གི་ངོ་སོ་སྤྲོད་ཅིན་མིན། །

དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སྤྲོད། །

ཞེས་པས་ཁ་བྱི་ནང་དུ་བསྟན་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་མངོན་སྤྲོད་ཀྱི་སྤང་བར་བསྟན་པའི་དོན་མ་གོ་བར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་སོ་ལ་མངོན་སྤྲོད་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བསྟན་ནས། གང་དག་ཤེས་པ་གང་ཡིན་རང་གི་ངོ་སོ་

ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་
ཇེས་དཔག་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྣམ་
པ་དེ་ཇེས་དཔག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་ཞིང་། ཇེས་དཔག་ཀྱང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ།
ཡང་ན་འཛིན་རྣམ་ཡང་མ་ཡིན་གཟུང་རྣམ་ཡང་མིན་པའི་ཇེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་གཞན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི་རྟགས་པར་སྤྲོ་ལ།

དང་པོ་ལྟར་ན། ཇེས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་
དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་མངོན་སུམ་གང་ཞིག །དེ་
གཉིས་ལྟལ་དང་། དུས་དང་། ངོ་བོ་གང་ལ་བཟོས་ཀྱང་། ཐུབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་ཇེས་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་མེད་ན། གོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །ཅེས་པའི་
རིགས་པ་ལ་བྱད་པར་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་འདི་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། །འདོད་ན། རྟག་
བྲལ་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ནང་
བལྟས་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱི་བལྟས་ལ་ཇེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་
དོན་ཁ་ནང་བལྟའི་ཆ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱི་བལྟའི་ཆ་ཇེས་དཔག་ཡིན་ནོ་
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན་དེ་སྐད་སྤྲོ་བར་རིགས་ཀྱི། ཕྱི་བལྟ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་བལྟས་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲོ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེ་སྐད་དུ་མ་སྤྲོས་སོ་ཞེ་ན། ཁ་
ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །

ཡང་ཇེས་དཔག་གིས་ཁ་ཕྱི་ནང་དུ་རིམ་གྱིས་བལྟ་བ་ཡིན་ནམ་ཅིག་ཅར་བལྟ་

བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཁ་ནང་དུ་མི་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པའམ།
ཤེས་པ་རྟག་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་། རང་གི་
གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་སྤང་ན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་རོ། །འཛིན་རྣམ་གསལ་བར་སྤང་། གཟུང་རྣམ་མི་གསལ་བར་སྤང་ངོ་ཞེ་ན།
རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྐྱངས་པ་
ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་ཟེའི་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་བརྗོད་མ་རུས་སོ། །ཡང་དབང་པོའི་མངོན་
སྤྲུལ་ཆད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡང་། དབང་
པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་
བཞུགས་པའང་འགལ་ལོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་དེ་མངོན་སྤྲུལ་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཛིན་
རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱ། ཞེས་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་ལ་དེ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་གཟུང་
རྣམ་ལ་པར་མངོན་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་འཛིན་རྣམ་ལ་
ཚུར་མངོན་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་བ་གལ་སྲིད། འོ་ན་རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་དེའི་
གཟུང་རྣམ་གསལ་བར་སྤང་བར་ཐལ། དེ་གཟུང་རྣམ་ལ་མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བར་
སྤང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ནི།
རྟོགས་མ་བྱུང་ལ། དེ་སྟོང་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་ལ་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་

ནི། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བར་སྤང་བས། དེ་
གསལ་བར་སྤང་བའི་སྒོ་མི་སྲིད་པ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་མི་ལུས་སོ། །ཁྱོད་རང་ལྟར་ན།
རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་མི་སྲིད་ན། དེ་བཅས་པོར་ཁས་
སྤངས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྲིད་ན་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་བར་སྤང་བས་
ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པར་ཅི་སྟེ་མི་
འབྱུང། དེས་ན་རིགས་པ་དང་བུལ་བའི་དོན་ཁས་སྤང་བར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་རིག་མངོན་སྤྲུལ་གྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
མཆོན་ཉིད་སྤྲུལ་པ་དང་། མཆོན་གཞི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསལ་ལ་སོགས་པའི་
འདིས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་རང་རིག་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིང་། འདི་ཡང་
ཆད་མར་མཆོན་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྲུ་བའི་ཤེས་པ་བྱང་པར་དུ་སྤྲུར་ཞིང་། འདི་ལ་
སྤྲང་དབང་པོའི་མངོན་སྤྲུལ་ལྟར་མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་རྟོག་གི་གནས་ཚུང་བས་རྟོག་
བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་སྤྲང་ལྟར་རྒྱས་པར་བསྤྲུབ་མི་དགོས་ལ། མཆོན་གཞི་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་མང་བས་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་སེམས་གཉིས་ཀ་རང་རིག་
མངོན་སྤྲུལ་གྱི་མཆོན་གཞི་འཛིན་ཚུལ་ལ་བྱང་པར་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་པ་
དབང་པོའི་མངོན་སྤྲུལ་ལ་རིག་བྱ་རྗེས་གཞན་མི་འདོད་པས་རང་རིག་ཅན་དུ་འདོད་
ལ། མདོ་སྟེ་པ་ནི་དེ་ལྟར་མི་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དབུལ་སྟོས་པའི་

དགོས་པ་དང་། དཔེས་མཆོན་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་
སོགས་པའི་འདིས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་རང་རིག་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཀྱང་གི་སྦྱས་མངོན་སུམ་སྤྲུལ་གཉིས་སུ་མ་ཟད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་
ཕྱིར་དེ་འབའ་ཞིག་དཔེར་སྟོས་ཤེ་ན། བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པའི་ཆ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་གྱི་དཔེར་སྟོས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་
ཆ་གསལ་བ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་གཞིར་བསྟན་པས་ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་
སྤྱོད་པའི་ཆ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉམས་སྤྱོད་གསལ་པོ་དཔེར་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་རིག་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་
རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུ་བའི་ཆོག་དེས་རྟོག་བྲལ་ཡིན་པ་སོགས་
ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕངས་ཀྱང་སྦྱས་ཟིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་
པ་ལ་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་བྲལ་གྱི་སྦྱབ་བྱེད་དང་། དེའི་ཕྱོགས་
ཆོས་སྦྱབ་པ་དང་། རྟོག་བྲལ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་
བདེ་སོགས་སྤྱོད་པའི་འཛིན་རྣམ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
གྱི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་སྲིད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་འཕྲིམ་རུང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྗོད་བྲལ་བའི་རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་མ་འབྲུལ་བར་ཡང་གྲུབ་པ་ལ་

མངོན་སུམ་དུ་བྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་སོགས་སྤྱིང་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་གི་སྤྱིང་བྱ་བ་དེ་སོགས་རྣམས་ལ་བརྟུ་བྱ་བར་རུས་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིང་བྱ་དེ་ཡུལ་དུས་གཞན་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་དེ་དེ་ཁྱོད་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། རང་རིག་གི་སྤྱིང་བྱ་ལ་བརྟུ་བྱེད་མི་རུས་པ་སྤྱིར་སྒྲུབ་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྤྱིར་བརྟུ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བསྒྲུབས་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་ཏོག་པ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་མི་ཚད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་དོར་རྒྱན་དང་། ཆ་ཅན་དང་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་སྤྱང་བས་དེས་རང་གི་སྤྱིང་བྱ་ལ་བརྟུ་བྱ་བར་མི་རུས་པས་ཏོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཐད་ལྟན་དུ། འདི་ལྟར་གང་ཞིག་རང་རིག་པས་གཞུང་བ་སྐད་ཅིག་མའི་བདག་ཉིད་དེ་དག་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ་སྐད་དགོད་པ་ཡང་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟུ་བའི་པར་གཞོ་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ནི་རིམ་བ་དང་ལྟན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། བརྟུ་བའི་པར་གཞོ་བ་དང་འགོད་པ་རྣམས་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྟུ་མི་རུས་པ་དང་། བརྟུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིན་རྣམ་རང་གིས་མི་རུས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ཀྱང་མི་རུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིང་བྱ་ལ་སྤྱིས་པ་ལ་མི་རུས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་ལ་མི་རུས་པ་དང་། བརྟུ་སྤྱིར་བའི་ཚུལ་མི་འཐད་པས་འགགས་པ་ལ་ཡང་མི་རུས་

པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་སོགས་སྤྱོད་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་མ་
སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་བྱེད་དམ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ལ་བྱེད་དམ། འགགས་པ་ལ་བྱེད།
དང་པོ་མི་འཐད་དེ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
སྤྱོད་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་ལ་
སྤྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་དངོས་སུ་བྱ་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ནི་རིག་པས་ཉེ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་སྤྱོད་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་བདེ་
སོགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་དང་བྱུབ་དེ་རྣམས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་མ་འོངས་པ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པའི་
རྟོག་པ་ཡོད་པས་དེ་གཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བདེ་སོགས་སྤྱོད་བའི་འཛིན་
པའི་རྣམ་པ་འདི་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་བྱ་བདེ་སོགས་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་འདི་དག་ལ་
སྤྱོད་ཀྱིས་རྫོད་པར་བྱེད་པ་བརྟེན་དངོས་སུ་སྤྱོད་བའི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་དག་སྤྱོད་
ལ་གཟུང་བྱ་བ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་
བདག་ཉིད་ལ་རང་གིས་གཟུང་བྱ་བ་དད་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་འཇུག་
པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་གཞུང་དེ་ཉིད་སྔ་མའི་གཏན་ཆོགས་སུ་སྤྱོད་
རོ། །འཐད་ལྟར་དུ་གཟུང་བའི་ཆར་གནས་པའི་བདག་ཉིད་ནི་རང་རིག་པ་ལས་ཐ་
དད་པའི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཏན་ཆོགས་གཞན་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྔ་མ་ལ།
རྟོགས་ནི་སྤྱོད་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་དེའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོན་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

སྟོན་མ་མཐོང་ཡང་ད་ལྟར་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་བད་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གསུམ་པ་
ནི་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བདེ་སོགས་སྤྱོད་བའི་འཛིན་ནམ་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་རང་གི་སྤྱོད་བྱ་ད་ལྟར་མཐོང་ནས། ཕྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་བད་བྱེད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་མཐོང་། གཉིས་པ་ལ་བད་བརྗོད་པར་གཤོ། གསུམ་པ་
ལ་བད་སྒྱུར་དགོས་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་རང་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་
སྤྱོད་ལུལ་དང་སྤྱོད་བྱེད་རིག་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་འགགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་
དང་དེ་གཉིས་རྗེས་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་བྱུང་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་
ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུང་བ་བད་བྱས་དང་འཛིན་པ་བད་བྱེད་མཁན་མེད་པས་
བད་མེད་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །འཐད་ལྡན་དུ། བརྗོད་པ་ནི་སྤྲ་བར་བྱེད་པའི་སྤྲོའོ། །གཙོ་
བ་ནི་མངོན་དུ་སྟོགས་པའོ་ཞེས་བཤད་དེ། བད་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཡང་། སྐད་ཅིག་དང་པོ་
ལ་མཐོང་། གཉིས་པ་ལ་གཙོ་བ་སྟེ། བརྗོད་འདོད་སྟེས། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་བད་
སྒྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་བྱང་བའི་འཛིན་ནམ་གཞན་གྱིས་སྤར་གྱི་སྤྱོད་བྱ་བདེ་
སོགས་ལ་བད་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱིས་བྱང་བའི་འཛིན་ནམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སྤར་གྱི་
སྤྱོད་བྱ་བདེ་སོགས་ལ་བད་བྱ་བར་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་རང་དུས་ན་
འདས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་སོགས་གཉིས་སྤར་རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིས་བྱང་གི་རྟོག་པས་བད་བྱ་བར་མི་རུས་པར་སྒྲུབ་མི་རུས་
ཤིང་སྒྲུབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡང་མེད་དེ། རང་རིག་རྟོག་བྱལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྡན་དུ་རང་རིག་པ་ནི་སྤྲ་དང་མ་འདྲེས་པའི་དོན་རིག་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བརྟམ་ཁུས་པ་འདི་ཉིད་ནི་རང་རིག་པ་
རྟོག་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དོན་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དང་། བདེ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རང་བཞིན་རང་རིག་པའི་ཡུལ་སྒྲུ་དགོད་པར་རུང་བ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་
རིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་འདིར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི་བརྟམ་ཁུས་པར་མ་ཟད། བརྟམ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ཡང་མི་འབྲུབ་
པས་ཡང་ཞེས་སོ། །བདེ་སོགས་ཟྱོང་བའི་འཛིན་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་ཁྱོད་རང་
གི་ཟྱོང་བྱ་བདེ་སོགས་ལ་བརྟམ་བྱས་སུ་ཟེན་ཀྱང་། བརྟམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་
ཡོད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་བརྟམ་པ་དོན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་སོ་ནི། འཛིན་རྣམ་གྱིས་རང་
གི་ཟྱོང་བྱ་ལ་བརྟམ་ཁུས་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་བདེ་སོགས་དེ་དག་
ཟྱོང་བའི་རང་རིག་ནི་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟམ་པ་སྒྲུ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
བ་ཅན་འབྲེར་རུང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འཛིན་རྣམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་
ཏེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གསར་དུ་མི་སྒྲུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མ་དེར་
ཐལ། བརྟམ་པ་སྒྲུ་དང་མ་འབྲེལ་བ་འབྲེར་རུང་འཛིན་པས་དཔེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། །དེར་ཐལ། རང་གིས་བད་མི་བྱས་པའི་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བདེ་སོགས་ནང་གི་བེམ་སོར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་།
ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་སོར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཉན་ཐྱོང་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པའི་
དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས། ཐྱོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་སྐྱེད་དབྱུང་བའོ། །དང་སོ་
ནི། སྐྱ་སྟེགས་དབང་སྐྱག་པ་ལ་གྲངས་ཅན་པའི་ཐྱོགས་གཅིག་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་
དང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདེ་བ་དང་སྐྱག་
བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་བྱེད་འདོད་པ་ལྟར་རིག་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་གྱི་འོ་
ན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ལ་རྩལ་དང་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་། ལས་དང་
འདུ་བ་སྟེ། ཆོག་གི་དོན་དུག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། རྩལ་ནི་དགུ་སྟེ། སྐབ་པའི་རྩལ་
བདག་དང་དུས་དང་ཐྱོགས་དང་ནམ་མཁའ་བཞིའོ། །མ་སྐབ་པའི་རྩལ་ནི། འབྱུང་བ་
བཞི་དང་ཡིད་དང་ལྡོམ་ཡོན་ཏན་ནི། རྩལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ཅུ་སྟེ། དེ་
ཡང་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འབྱུང་བ་ལྔའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ནམ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་དང་། རིག་བྱ་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡོན་ཏན་རེ་རེ་བ་དང་།
མེ་ཁ་དོག་དང་རིག་བྱའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དང་། རྩེ་དེ་གཉིས་དང་རིའི་
ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དང་། ས་དེ་གསུམ་དང་རིའི་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་
ནོ། །ཐྱོགས་དང་དུས་ནི་གྲངས་དང་སོར་ཆོད་དང་ལྡན་པ་དང་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་
གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་སོ་སོ་བ་སྟེ་ཡོན་ཏན་བདུན་དང་ལྡན་ནོ། །བདག་ལ་
བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྩམས་སྟེ་ཆོ་ལྔ་དང་བདེ་བ་དང་སྐྱག་བསྐྱལ་དང་འདོད་པ་

དང་སྤང་བ་དང་འབད་བ་དང་ཤུགས་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཡིད་ཀྱི་རྩིས་
ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་མ་བཤད་དོ། །

ལས་ནི་བྱུག་སྟེ། འདེགས་པ་དང་འཛོག་པ་དང་བརྒྱུང་བ་དང་བསྐྱུམ་པ་དང་
འགོ་བ་དང་འོང་བའོ། །སྤྱི་ལ་ཁུབ་པ་དང་ཉི་ཆེ་བ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་
ལ་སོགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་བ་སྤང་ཉིད་ལ་སོགས་པའོ། །བྲེ་བྲག་ནི་སྤྱི་གང་ལ་
འདྲུ་བའི་གཞི་གསལ་བ་པན་ཚུན་མ་འབྲེས་པའོ། །འདྲུ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་སྟེ་འབྲེལ་བ་དེ་
ཡང་གཉིས་ཏེ། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གོས་ཐ་དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷན་པ་དང་། གོ་ས་ཐ་མི་
དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདྲུ་བའོ། །དེ་ལྟར་སློབ་པ་སོགས་པ་བདག་དང་འདྲུ་འབྲེལ་ཡོད་པ་དེ་
སྤྱིད་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། ལམ་སློབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གི་ཡོན་ཏན་
དེ་རྣམས་བདག་དང་འདྲུ་བའི་འབྲེལ་བ་བཅད་ནས་བདག་ཡན་གར་བར་གནས་པ་
དེའི་ཆེ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེ་སོགས་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་རིག་པ་ལྟར་
ཆོར་བ་ནི་བདག་གི་དོན་གཅིག་ལ་བདེ་སོགས་དང་མཚུངས་པར་འདྲུ་བའི་འབྲེལ་
བ་བྱུབ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལ་བདེ་སོགས་ཀྱང་
རིག་པ་ལྟར་ཆོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་སྐྱེན་གསུམ་ཐ་དད་
མེད་པའི་དངོས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པར་ཐལ། དངོས་འབྲས་འབྲས་བེད་དང་

འདྲ་བ་དེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། འདྲ་བ་དེ་དང་དེ་མིན་པའི་དངོས་
ཀུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབ་བ་སྐྱབ་བ་དང་། སྤྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་བ་དང་། ཉགས་
གྱི་ཚུལ་མ་གྲུབ་པའི་ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབ་བ་དཔེ་ལ་བསྟན་བ་
དང་། སྤྱོག་ན་གཞོད་བ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོགས་གྱི་
དོན་ནི། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པ་ཡིན་གྱི་ཉེར་
ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གཉེན་རྒྱུན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་
གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ཉེར་ལེན་གྱི་འབྲས་པར་ལས་སྐྱེས་པ་སོགས་ནི་དོན་མིན་
འོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ས་ལུའི་སྤྱ་གྲུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་
འབྲས་བུ་འདྲ་བ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བ་དེའི་
རང་བཞིན་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་མཆན་ལ་བརྟེན་ཞིང་
བརྟགས་བཅད་ཅིང་འིས་པ་ན་ཁྲོད་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་
ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་འདྲ་བ་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་རྒྱའི་རང་
བཞིན་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལན་འདེབས་དགོས་ཏེ་དཔེར་ན་ས་ལུའི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་
རིགས་མཚུངས་པ་དག་ལས་ནི་ས་ལུའི་སྤྱ་གྲུ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མཚུངས་པ་དེ་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

རིགས་པ་ཅན་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ས་ལུའི་སྤྱ་གྲུ་དང་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ་ལ་སོགས་
པ་དངོས་འབྲས་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འདྲ་
བ་དེ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཞེས་དེ་ལ་

བཀལ་ཞིང་བརྟགས་བཅུད་ཅིང་བྲིས་པ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་འདྲ་བ་དེའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པ་ནི་འབྲས་བྱ་འདྲ་བ་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་རྒྱའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལན་འདེབས་དགོས་ཏེ་དཔེར་ན་ས་ལུའི་ས་སོན་
དང་ནས་ཀྱི་ས་སོན་ལ་སོགས་པ་རིགས་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལས་ནི།
འབྲས་བྱ་ཡང་ས་ལུའི་ལྷ་གྲ་དང་ནས་ཀྱི་ལྷ་གྲ་ལ་སོགས་པ་རིགས་འདྲ་བ་དེ་ལས་
གཞན་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དོན་བསྡུས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཆོས་ཅན།
དངོས་འབྲས་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་བྲིས་པ་ན་དངོས་རྒྱ་འདྲ་
བ་དང་མི་འདྲ་བ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ལན་འདེབས་དགོས་ཏེ།
ཁྱོད་དངོས་འབྲས་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག །རྒྱ་
མཆན་དེ་སྤངས་ནས་རྒྱ་མཆན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེའི་ངོས་ནས་དོན་བསྡུས་
ན། གཞུང་བྱེད་སྤྲ་མ་ལ་ས་ལུའི་ལྷ་གྲ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་བར་འབྱུང་བའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་བྱི་མ་ལ་ནས་ཀྱི་ལྷ་
གྲ་ཆོས་ཅན། ས་ལུའི་ལྷ་གྲ་དང་ས་ལུའི་ལྷ་གྲ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
ས་ལུའི་ལྷ་གྲའི་ཉེར་ལེན་དང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་ལས་སྦྱེས་ན་དངོས་འབྲས་འདྲ་བས་བྲབ། མི་འདྲ་བ་ལས་
སྦྱེས་ན་མི་འདྲ་བས་བྲབ་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། གཉིས་པ་ནི། དངོས་འབྲས་འདྲ་
བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་ལས་མ་སྦྱེས་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་
འབྲལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། མོ་བྱར་བ་ཉིད་དེ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ།
དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་ལས་ཀྱང་མ་སྦྱེས་མི་འདྲ་བ་ལས་ཀྱང་མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱི་

མ་ཚད་མཐོ། །འདོད་ན། ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་པར་ཐལ།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་ལས་
སྦྱེས་པར་སྦྱབ་པ་དང་། དེའི་གཙོ་བོ་ཡང་རྒྱ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་དང་། དེས་ཀྱབ་པའི་
དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེའང་དང་པོའི་ཚོས་ཅན་འོག་མ་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར་
ཞིང་བར་པའི་རྗེས་འགོ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར། ཐ་མའི་རྒྱུན་གཞན་གཉིས་
རྒྱས་པ་མ་ཉམས་པར་སྦྱ་མ་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་གཟུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་མེད་པ་ནི་
སྦྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་དམིགས་རྒྱུན་ལས་སྦྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱ་དབང་
པོ་དང་ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་ཀྱང་དམིགས་རྒྱུན་དེ་ཚོགས་པ་མེད་པར་མི་
འབྱུང་སྟེ་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མེད་པ་ཉི་བར་གནས་པ་ན་ཡང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་
སྦྱག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ལ་སོགས་པ་འདོད་མི་འདོད་དུ་
སྤང་བ་སྒོ་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བདེ་
བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །འདི་ཚོས་ཅན་གྱི་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཙོད་གཞིའི་ཁྱད་
པར་དུ་སྦྱར་རོ། །

ཡང་ཚོས་ཅན་སྦྱ་མ་ལ་དབང་པོ་མེད་པར་ཡང་མ་ཡིན་པར་རང་གི་བདག་རྒྱུན་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྦྱེས་ཏེ། དམིགས་རྒྱུན་དང་། ཡིད་བྱེད་གཉིས་ཀ་
ཚོགས་ཀྱང་དམིགས་རྒྱུན་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྦྱེ་བ་མ་མཐོང་

བའི་ཕྱིར་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མེད་པར་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་
ཡང་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་སྤྱད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་།
དམིགས་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་ཅན་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་རྣམས་སོ། །འདིས་
དབང་ཤེས་འཁོར་དུ་བདེ་སྤྱད་འབྲུང་བར་བསྟན་ཅིང་འདི་ཡང་ཅོད་གཞིའི་ཁྲད་པར་
དུ་བྱའོ། །ཡང་ཆོས་ཅན་སྤྲ་མ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་
རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་ཏེ། དམིགས་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་
ཆོགས་ཀྱང་གཉིད་མ་ཐུག་དང་བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པའི་སྒོ་ཅན་ལ་ཁྱོད་
སྐྱེ་བ་མེད་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་མེད་པར་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་ཡང་འབྲུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིད་མ་ཐུག་གི་སྐྱབས་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཏན་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་གཉིད་མ་ཐུག་སང་མ་ཐག་པའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་མེད་པར་འབྱུང་རོ། །དང་པོའི་འགག་ཁ་མ་སྐྱད་ཅིག་དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་པ་
ཉར་ལེན་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དངོས་ཀྱི་ཉར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
གཉིས་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་དུས་མི་མཚུངས་པ་རྣམས་འབྲེལ་དུ།

དེ་ཆེ་མེད་ཕྱིར་དོན་ལས་མིན། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་
དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་ཙམ་ཡིན་ཀྱི་དེའི་ཆེ་ཡང་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ཡོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀ་མ་ལ་གྱེ་ལ་བཞེད་
པ་ལྟར་ཁས་སྦྱང་བར་བྱའོ། །དེས་མཆོན་ནས་འདོད་པ་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་དེ་
ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་འདོད་པར་སྐྱེས་མ་ཐག་གི་མིག་སོགས་དབང་པོའི་དངོས་

ཀྱི་རྒྱ་དང་པོའི་འདོད་པ་ནས་འཆི་འཕོ་ཁའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ཐ་མ་ལ་འདོད་པ་
ཡང་རིགས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་བྱ་གཉིས་པའི།

ཆོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ལྟ། །

ཞེས་པའི་སྐབས་ན་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་
བདེ་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་པ་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པར་ཐལ། དེའི་འཁོར་གྱི་
བདེ་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྒྲེས་པར་བྱལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སྒྲེ་བ་ལ་ཡང་སྤར་བཤད་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་རྒྱའི་ཆོགས་པ་འདི་དག་ཅ་མ་
ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་བདེ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་མེད་པ་བཅས་པོའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
གཙོ་བོ་དང་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་པ་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ལྷན་པར་
ཐལ། རྒྱའི་རང་གི་ངོ་བོ་འབྲ་བས་དེའི་འབྲས་བྱའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་འབྲ་བ་ཁོ་ན་
བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ཅོད་སྤང་དང་། ལྷན་པ་མ་ངེས་
པའི་ཅོད་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་སོགས་
དང་དབང་ཤེས་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་པ་གཅིག་ལས་སྒྲེས་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་
བདག་ལ་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་པའི་འུགས་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་
ངེས་པ་ཁོ་ནར་རིག་པར་སྒྲེ་བ་ཡིན་ལ་བདེ་སོགས་ལ་རྒྱ་དེ་མ་ཆང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་གང་གི་ཡང་

ནང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་དེའི་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་གསུམ་ཅམ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། རྒྱུ་གསུམ་དེ་ཅམ་ལས་འབྱུང་བ་ལ་དེ་ལས་གཞན་རྒྱུར་རྟོག་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་འགོ་ཕྱོག་གི་རྒྱས་པ་མ་པེས་པ་རྒྱུར་ཁས་ལེན་ན། འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འབྱུང་རོ། །

གཞོན་པ་གཞན་ཡང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ལ་མིང་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཁྱོད་འདོད་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུས་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུར་རུང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་ཉིད་ཡིན་པར་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་བོས་རྟོགས་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་ལག་རྗེས་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་ཐལ་བར་བཀོད་ནས་ཏྲགས་ཁས་སྐྱེངས་ལ་གཏོང་རོ། །བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་ནང་གི་བྱེད་པ་ཡིད་བྱེད་སྤྲ་མ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་ཡུལ་གཞན་ལ་གོམས་པའི་གཡེང་བ་གསལ་བ་དང་ཡུལ་ལ་གོམས་པ་མཚུངས་པས་ཞན་པ་མི་གསལ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱོད་པར་གྱི་རྗེས་སུ་ཁྱོད་ཀྱང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ནི་བདེ་སྤྱག་བར་མ་ཆད་པར་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་གཡེང་བའི་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ལ་གོམས་པ་ཤས་རྒྱུང་བ་ལ་དེ་ཅམ་མི་འབྱུང་བས་ཡིད་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་སྟེ། བཅ་པོ་ཡིན་ན་སྟོན་པོ་ལ་ངེ་ཅམ་གོམས་ཀྱང་སྟོན་པོའི་སྒོ་སྐྱེའི་སེར་པོའི་སྒོ་མི་

སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྡོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་མ་དེས་ཏེ། བདེ་
བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་བདེ་སྤྱུག་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་ཡང་མེད་པར་ཐལ་
བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་རྒྱ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དབང་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱུག་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅན་དུ་
མཚུངས་ཀྱང་བདེ་སྤྱུག་གི་བྱུང་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་
མཚུངས་ཀྱང་། རྒྱུན་གསུམ་དེའི་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནང་གི་བྱུང་པར་སེམ་གཏུང་སོ་
སོར་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་བྱུང་པར་གྱིས་བདེ་སྤྱུག་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་ཁྱོད་རང་རྒྱུད་བདག་དང་ཡིད་དང་འདུས་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་
རྒྱ་མཚུངས་པ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་ཡུལ་ཐག་རིང་བ་དང་། ཉེ་བའི་བྱུང་པར་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་
དང་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་དེས་ཤེས་དང་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་ཤེས་པ་དང་ལོག་
ཤེས་སུ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྤྱི་མཐོང་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་
ཀྱང་བདེ་སྤྱུག་སོ་སོར་འགྱུར་བ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱོགས་སྤྱི་མ་དང་། དེ་སྤྱན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་
ཅན་པ་གཞན་དག་ན་རེ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་འདོད་པ་ལྟར་ནང་
གི་བཅའ་པོ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་པ་འདོད་པ་ལྟར་སེམས་པ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་
གྱི་འོན་ཅི་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྡར་འདུས་པ་ཡིན་ལ། ཉེར་བཞི་བཅའ་པོ་དང་། ཉེར་
ལྡར་པ་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དང་ཁྱོད་པ་དང་སེམས་པ་ཅན་དེ་བདག་གི་མིང་གི་རྣམ་
བྱངས་སོ། །བཅའ་པོ་ལ་བདེ་སྤྱུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་

གཙོ་པོ་དང་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་དོན་དམ་པ་དང་། རང་བཞིན་ཏེ་གཙོ་
པོའི་རྣམ་གངས་སུ་འདོད་ལ། དེ་སེམས་པ་མེད་ཅིང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པ་
དང་ལྷན་པ་ཡིན་ལ། བདག་ནི་ཟ་ཤེས་ཀྱང་བྱེད་མི་ཤེས་པའོ། །

རང་བཞིན་དེ་ལས་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་སྟོང་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་བྱིན་ས་
དེ་ཙམ་ལྡེ་རྣམ་པ་ཤར། བར་ནས་སྐྱེས་བུའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་སྟེ་དེ་ལས་ང་རྒྱལ་དང་
དེ་ལས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་འབྱུང་སྟེ། སྟོའི་དབང་པོ་ལྟ་དང་།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྟ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ། དབང་པོ་
བཅུ་གཅིག་དང་སྐྱ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྟ་དང་། དེ་ཙམ་ལྟ་ལས་འབྱུར་བ་ལྟའོ། །རྒྱས་
པར་བཤད་ན། ཅ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་འགྱུར་མིན་ལ། །ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་
རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་ཞིང་། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྐྱེས་བུ་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཞེས་སྐྱ་བར་བྱེད་དོ། །རྣམ་འགྱུར་མིན་ལ་ཞེས་པ་
ནི། འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་
འགྱུར་བ་ཡང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའང་ཡིན་
ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་
བལྟོས་ནས་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། ཅ་བའི་རང་བཞིན་ལ་བལྟོས་ནས་རྣམ་པར་འགྱུར་
བ་ཡིན་ནོ། །སྟོའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ནའོ། །སྐྱེས་བུ་ནི་
རབ་ཏུ་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྣ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དབང་པོ་ལྟ་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཡུལ་སྐྱ་
ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སྟོས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས་སྟོས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་

སྐྱེས་བུས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་སྐྱོད་འདོད་པས་ཡུལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྐྱོད་ཅིང་། གང་གི་ཆེ་
ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་རྒྱུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་བུས་ཡུལ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་
པས། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་བསྒྲོམ་ཞིང་།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྙམ་ཏེ་མིག་གི་མཛོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ན། མིག་དཔེ་སྐྱོན་གཙོ་བོ་ལ་
བལྟ་བར་བྱེད་ལ། དེས་བལྟས་པ་དང་། གཙོ་བོ་དེ་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་ལྟར་རྩོམ་བར་
གྱུར་པས། བདག་ལ་མ་འགྲོ་ཞིང་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོག་གས་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ལས་བསྒྲོག་པའི་སྐྱོན་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་དུ་རབ་དུ་
ཐེམ་པའི་བྱིར། མི་གསལ་བའི་རོ་བོར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱེས་བུ་ཉག་གཅིག་གཞན་ཉེ།
དེ་བྱིར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་དེ་ནི་རྟག་དུ་ཡན་གར་བའི་རོ་བོར་གནས་པའི་
བྱིར་རྟག་པ་ཅེས་བྱའོ། །གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ནི་བྱེད་པ་པོ་མ་
ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྩལ་སྤུན་སྤྱིང་སྟོབས་རྣམས་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་རྩལ་
ནི་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མོ། །སྤུན་པ་ནི་སྤྱི་བ་དང་གཡོགས་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་མོ། །སྤྱིང་སྟོབས་ནི་ཡང་བ་དང་རབ་དུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་
མོ། །བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་གཉི་སྤྱུག་ཅེས་པ་ནི་འདི་དག་ཁོ་ནའི་རྣམ་གྲངས་
མོ། །འདི་དག་ཆ་མཉམ་པའི་སྐྱབས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་གཙོ་བོར་
རབ་དུ་ཞི་བར་གྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དག་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱབས་ནི་རང་
བཞིན་མོ། །རང་བཞིན་ལས་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང་སྒོ་གཉིས་ནི་རྣམ་གྲངས་ཉེ་
བྱི་ཡུལ་དང་ནང་གི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་ཀ་འཆར་བ་ཞིག་གོ། །ཆེན་པོ་

ལས་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། །

[ང་རྒྱལ་ནི་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་དང་། སྟོང་སྟོང་པ་ཅན་དང་།
ཐུན་པ་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་ང་རྒྱལ་ལས་ནི་དེ་ཙམ་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་
དང་སྐྱ་དང་བྱི་དང་རྩ་དང་རེག་པ་དག་གོ། །དེ་ཙམ་དག་ལས་ནི་འབྱུང་བ་རྣམས་ཉེ།
ས་དང་རྩ་དང་མེ་དང་རྩུང་དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་དག་གོ། །སྟོང་རྟོགས་ཅན་གྱི་ང་
རྒྱལ་ལས་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དག་དང་ལག་པ་དང་རྒྱུ་དང་།
འདོམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། སྟོང་དབང་པོ་ལྟ་བུ་མིག་དང་རྩ་བ་དང་སྒྲ་དང་ལྟ་དང་
པགས་པའམ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་དེ་ལྟར་
ན་བརྩ་གཅིག་གོ། །ཐུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་གཞན་གཉིས་ཀའི་འཇུག་པར་
བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ང་རྒྱལ་དང་དེ་ཙམ་ལྟ་སྟེ་བདུན་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་
འགྱུར་གཉིས་ཀའོ། །དབང་པོ་བརྩ་དང་ཡིད་དང་འབྱུང་བ་ལྟ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ན་
དང་། རྩ་བའི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་
སོ། །བདེ་སོགས་བྱེ་རོལ་གྱི་བཅས་པོ་ཡིན་ཀྱང་རིག་པ་ལྟར་ཆོར་བ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་
མི་འོང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཙམ་ལྟ་སྟེ་རིག་གི་སྐྱེས་
བྱས་ལོངས་སྤྱད་ཅིང་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་ལས། བྱིན་ས་བདེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་
ནང་ནས་སྐྱེས་བྱའི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་སྟོང་སྟེང་དུ་འབྲེས་པ་ན་བདེ་བ་དེ་ཉམས་
སུ་སྒྱུར་བར་གྱུར་བ་ན་དེ་ཉིད་བདེ་བའི་རོ་བོར་འཁྱལ་ནས་བདེ་བར་ཞེན་ཅིང་རྟོགས་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདེ་སོགས་ནང་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་དང་། སེམས་པ་ཅན་

དུ་སྐྱབ་པ་དང་། བདེ་སོགས་རྣམ་པ་གཏོང་བྱེད་གི་ཕྱི་རྩོལ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་
 བོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་བོ་ནི། བདེ་
 སོགས་ཕྱི་རྩོལ་གི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེའི་ལྟར་ན་ཡང་རིགས་པ་དུ་མས་
 གཞོད་དེ། གཉིས་པ་ནི། བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རྩོལ་དོན་གི་རང་བཞིན་མིན་ཏེ།
 ཡུལ་གི་ཕྱི་རྩོལ་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་བྱས་པར་མེད་ན་ཡང་དགའ་བ་དང་
 ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དག་གོམས་པ་ལས་བྱས་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འབྲེལ་པར་
 འཆད་པའི་ཐལ་བ་ཡང་འཕངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རྩོལ་གི་དོན་ཡིན་ན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན།
 སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་བྱས་པར་མེད་པ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པའི་བྱས་པར་
 ལས་དགའ་བ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་བདེ་སྐྱག་གི་བྱས་པར་དུ་མི་འགྱུར་བར་
 ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་དང་བྱུབ་བདེ་རྩིས་གཅིག་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོན་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བའི་བྱས་པར་བཞིན་ཏེ། སྟོན་
 བོ་ལ་ཇི་ཅུམ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་སྟོན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་གི་སེར་པའི་རྣམ་པར་
 མི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཞོད་པས་རང་རྒྱུད་གི་
 རྩོགས་ཆོས་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བདེ་སོགས་དེ་དག་གི་ཆོས་ཅན། རྩོ་ཉིད་
 ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ལ་སོགས་པ་དེའི་བྱས་པར་ལ་མི་ལྟོས་པར་གོམས་པའི་བྱས་པར་དང་
 རྩིས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས། དགའ་གདུང་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་
 དང་བརྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །རྩོགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གི་མ་ཐུན་དཔེར་བྱེད་
 བ། གོམས་པ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་བྱས་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྐྱར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་པ་དང་།
བདེ་སོགས་སེམས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བར་བསྟན་ནས་ཐ་
སྟོན་ཉགས་གྱིས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། སེམས་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་
རིག་པ་དེའི་དངོས་སུ་སྟོང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འང་གི་སྐྱས་ནང་ཡིན་པར་མ་ཟད་
ཅེས་པའོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་པ་ཅན་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ན་རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་བ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཁས་སྒྲངས་ནང་
འགལ་འདི་ལྟར་སྐྱར་ཏེ། གངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་ལ་བདེ་སོགས་གྱི་
རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་དེས་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྟོང་བར་འདོད་ལ། གྲོ་ལ་རྣམ་
པ་ཤར་ཡང་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་འདོད་པ་འགལ་ཏེ་སེམས་པ་ཅན་ཤེས་རིག་
གི་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ཙམ་ལྡེའི་བདག་ཉིད་བདེ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་
རང་བཞིན་དུ་ཐལ། དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་
རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ན་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྟོང་བ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །མ་འདི་ཉགས་བསལ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །དོན་གྱི་འུགས་གྱིས་འཕངས་པ་ནི། གྲོ་
ཆོས་ཅན། བདེ་སོགས་ཁྱོད་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་ལ་རང་
འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །འདི་འགྲེལ་
པའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། གཞི་དཔེ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། བདེ་སོགས་སེམས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་ལ་

སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཡིན་པར་མ་ཟད་སེམས་པ་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ།
རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་ཁྱོད་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཐལ་
བར་བཀོད་ནས་རྟགས་བསལ་ཁས་སྦངས་ལ་སྦྱར་རོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་
ན་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཁྱོད་ཞིང་ཤར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་
དེའི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
པན་ཚུན་རང་བཞིན་ཏེ་རྣམ་པ་ཤར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་
པ་པན་ཚུན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་བ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་པར་གསལ་བ་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་
མཆན་ཉིད་དུ་མི་རུང་། རིག་ཅུམ་མཆན་ཉིད་དུ་མི་རུང་། དེས་ན་གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་
པ་ཤར་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་
མཆན་ཉིད་ཡུལ་དང་འབྲ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་མངོན་པར་གསལ་
པའི་ངོ་བོར་རྟག་དུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། གསལ་བར་འཛོག་པ་ཡང་ཡུལ་ལ་བསྟོས་
ནས་བཞག་དགོས་པས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པས་
སྦྱར་གྱི་ཐལ་བ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བའི་དོན་འདིས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་
དུ་བྱས་ནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་གསལ་བ་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་རྣམ་པ་
མ་ཤར་ཡང་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཤེས་
རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་འདི་ཕྱི་རོལ་འདིའི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་སྟོང་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུང་དོན་དང་གཟུང་དོན་ཅན་དུ་འབྲེལ་བའི་འཛོག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་

མཚན་ནི་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པར་མ་
བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྡེ་མ་ཁས་སྦངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དབང་པོ་དང་ཡིད་དང་སྒྲོ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱིད་
རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཇིན་པར་ཐལ།
ཁྱིད་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་གསལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་
ཁས་སྦངས་སོ། །དེས་ན་སྟོན་དེར་འགྱུར་བས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཕྱི་རོལ་གཟུང་
དོན་དུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་ཐོང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་འདྲ་བ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟུར་ན་གནས་པ་ཁ་ཅིག །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གངས་ཅན་ལ་ཤེས་པ་ཡུལ་
དང་འདྲ་བ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པར་མཐོང་ནས་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་སྤར་ཕྱི་རོལ་དང་
འདྲ་བ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ན་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་རྟག་དངོས་ཡིན་པ་དེའི་བདག་ཉིད་
ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡང་སེམས་པ་ཅན་ལ་ཇི་ལྟར་ཐལ་
བ་འཕེན་པ་འཐད་པར་འགྱུར་ཉེ་གངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་རྟག་དངོས་
སུ་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཡང་ན་སེམས་པ་ཅན་སྤར་ཕྱི་རོལ་དང་མི་འདྲ་ན།
ཕྱིས་འདྲ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བཤད་དོ། །ཟུར་ན་གནས་པའི་ཚློལ་བ་ཚོས་ཅན།
གངས་ཅན་གྱིས་ཤེས་རིག་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་སྦངས་པས་ཕྱི་རོལ་དང་འདྲ་བ་ཁས་
ལེན་དགོས་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་མི་རིགས་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཕངས་
པས་གངས་ཅན་གྱིས་རྟག་མི་རྟག་འགལ་བ་གཞི་གཅིག་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འདི་
ནི་གངས་ཅན་འདིའི་ཉིས་པ་རྣམས་པ་ཤར་མ་ཤར་གཞི་གཅིག་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་

ལས་གཞན་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་འབྲ་བ་མེད་པར་ནི་ཕྱི་
རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲངས་ཅན་འདོད་པའི་ཤེས་
རིག་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཞར་ལ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཁོ་རང་གི་བྱ་བ་མཐའི་སྒྲིན་ཡིན་གྱི་
རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་
ཚོད་ཡིན་ཞེས་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། མངོན་པར་གསལ་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་ཡང་
འབྲ་བ་ཁས་སྒྲང་མི་དགོས་ཏེ། རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་སྐྱེས་བྱ་རིག་པ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་
དེ་ཅུལ་ལྟ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རིག་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཅུལ་ལྟ་པོ་དེའི་སྤྱིང་དུ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བར་འཛོག་
བྱེད་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཏ་ཅང་
ཐལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། བེམ་པོ་ཉར་བ་ཞི་པོ་ཐམས་ཅད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ངེས་མེད་དུ་རིག་པར་
ཐལ། བེམ་པོ་ཉར་བ་ཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རིག་པར་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་ག་ཁས་སྒྲངས་སོ། །རིག་པར་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་རང་
བཞིན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་བྱ་བ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་པས་
ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་དང་འབྲ་བ་
ཡོད་ན་ནི་འབྲ་བར་བྱེད་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ཞིང་
འབྲེལ་བ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྤར་བཞོད་པ་དེ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་
དོན་དུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་ཞིང་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་

གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་
འདྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བདེ་སོགས་བཅས་པོར་ཐལ་བ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་པ་ཅན་ཡིན་པར་བྱུབ་སྟེ།
སེམས་པར་སྤྱོད་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱོད་བའི་རོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ།
སེམས་པར་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བདེ་བའི་འཛོག་གྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཐལ་བར་བཀོད་ནས་རྟགས་བསལ་ཁས་སྦངས་ལ་བཀྱང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་ན་རེ། ཁྱོད་མི་
འདོད་པའི་དོན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པར་བཅས་པོར་བྱུབ་པར་འགྱུར་ཏེ།
སྤྱོད་བ་ཤེས་རིག་ལ་བདེ་སོགས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་
པ་ཁས་སྦངས་ཏེ། ཡུལ་དང་འབྲ་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། རང་འབྲའི་རྣམ་པ་
དངོས་སུ་གཏོད་གྱེད་གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན། སྤྱོད་བ་ལ་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཁས་སྦངས་པས་དེ་ལྟ་ན་རྣམ་པ་དེ་བདེ་
སོགས་ཀྱིས་གཏད་དགོས་པས་གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ལྷགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་མི་
འདོད་པའི་དོན་བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱུབ་པར་འགྱུར་སྟམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་བ་ལ་བདེ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་བདེ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་བ་ལ་བདེ་བས་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་
སུ་གཏད་པ་རང་རྒྱུད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་རིག་དང་བདེ་སོགས་རྣམ་པ་
མ་ཤར་ཡང་གཟུང་དོན་དང་གཟུང་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་གངས་ཅན་ཁྱེད་གྱི་ཕྱོགས་

ལ་ཡང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་རིག་གིས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སྲུང་སྲོང་བ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྐྱོང་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྲོང་ཕྱིར་སེམས་པའང་དེ་རང་བཞིན། ཞེས་པའི་ཐལ་བ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། ཁོ་མོ་ལ་བདེ་བ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཐལ་བ་གནོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། གངས་ཅན་སྲོང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་སྲོང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་བ་ཁས་སྐྱོང་དགོས་སོ་ཞེས་སྤར་གྱི་སྟོན་དེ་དག་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྲུང་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེ་སོགས་སྲོང་བར་འདོད་པའི་ལུགས་དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྲོང་བར་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་དེ། སྲོང་བ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དར་ཐལ། དགའ་བ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་མཐའ་གཅིག་དུ་ནང་དུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་སྲོང་ཁིང་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཅིག་དུ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ལག་རྩེས་ཡིན་པ་འགོག་པའོ། །གངས་ཅན་གྱིས་སྲོང་བའི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ནས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་རྟགས་གྱིས་སྦྱབ་དགོས་པས་ཕྱིར་གློལ་ཤིན་དུ་ཐུན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། བདེ་སོགས་སྲོང་བའི་རོ་མོ་ལྟར་སྤར་བ་འདི་ནི་བདེ་སོགས་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་གྱི་འདི་ནི་བདེ་སོགས་མཆན་ཉིད་པ་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྡེ་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་དེས་གཏད་ཅིང་བཀག་པའི་སྟོ་ལ་ཡོད་པའི་བདེ་སོགས་གྱི་གཟུགས་བརྟན་རྣམ་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་དང་སྲོང་བ་ཤེས་རིག་གི་རྣམ་པ་སྟོ་ལ་ཡོད་པ་

གཉིས་འདྲེས་པས་འབྲལ་ནས་བདེ་སོགས་ཀྱང་སྤོང་བའི་རོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་ཞེན་
བ་སྦྱེ་བ་ཡིན་ན་ཞེ་ན། སྤོང་བའི་རང་བཞིན་འདིའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་
བདག་ཉིད་འདི་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བདེ་སོགས་རྣམས་གཞན་ཡིན་པར་ནི་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་
བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རིགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་གོམས་པ་ཆེ་
ཆུང་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་ལས་བདེ་སྟུག་དེའི་བདག་ཉིད་དགའ་བ་དང་གཏུང་བ་
དང་ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བར་སྤོང་བས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རིགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལས་ལན་ཚུའི་རྣམས་གཅིག་ཉིད་རྩ་མོན་སྤེལ་བ་སོགས་ལ་
བདེ་སྟུག་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དང་། གོམས་པའི་བྱུང་པར་ལས་བདེ་སྟུག་སོ་
སོར་འགྱུར་བ་སྤོང་བས་བྱུབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་ན་རེ།
གོམས་པའི་བྱུང་པར་སོགས་ལས་དགའ་བ་དང་གཏུང་བའི་བྱུང་པར་དང་ལྡན་པར་
སྤང་བ་ནི་སྟོ་ལ་ཡོད་པའི་བདེ་སྟུག་གི་གཟུངས་བརྟན་ཡིན་གྱི་སྤོང་བ་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་བྱུབ་པའི་བདེ་སྟུག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། སྟོ་དང་སྤོང་བའི་བྱུང་པར་ངི་བ་དང་། ངེས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྤོང་འདོད་པའི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་སྤོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་འདི་
གཉིས་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེས་ངེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ས་རོལ་པོའི་ལན་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་
ཅན་ན་རེ། ཡུལ་སོ་སོ་ལ་སོ་སོ་དང་ཆགས་བྱ་དང་སྦྱེས་བྱ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པར་བྱེད་

བའོ། །མྱོང་བ་ནི་གསལ་གསལ་རིག་རིག་པོར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འདིའོ། །མཆན་གཞི་དེ་ཡིན་མོད་དེ་གཉིས་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་ཅི་ཡོད་བྱིས་བས་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅན་གྱི་དོན་བཅས་པོ་ནི་མྱོང་བ་མེད་པ་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་བཅས་པོ་ལས་གཞན་རིག་པ་རྣམ་མེད་ནི་མྱོང་བ་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲོ་མྱོང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། རྩལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱབ་པ་དང་། རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་གྱང་འབྲེས་བས་མ་བྱེད་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་འབྲུལ་བ་དང་། བཅས་པོས་དོན་རྟོགས་འཛིག་པར་མི་འཐད་པ་དང་། གོམས་བས་བྱང་པར་འགྱུར་བའི་བདེ་སོགས་བཅས་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲིའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་འབྲུལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མྱོང་བ་མེད་པའི་འབྲེས་བ་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ཞེས་ཁས་སྐྱངས་རྩལ་སུ་བརྗོད་ནས་མེ་ལོང་དང་ཤེལ་དང་རྩོ་བ་དྲངས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྲེས་བ་གཞན་ཡང་ཆོས་ཅན། སྒྲོ་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ། མྱོང་བ་མེད་པའི་འབྲེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གངས་ཅན་ཆོས་ཅན། མ་ངེས་པ་དེ་དག་གཅོད་པའི་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་པར་གཞན་ཡོད་ན་ཡང་བརྗོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་པར་གཉིས་ལྡན་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་ཏུ་སྤྱས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་སྤར་གྱི་སྒྲོན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྤར་མའི་བྱུང་པ་དང་ཐལ་བ་ཁས་སྐྱངས། ཕྱི་མའི་ཐལ་བ་དང་རྟགས་སྤར་མ་ཁས་སྐྱངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གངས་ཅན་ན་རེ། བྱང་པར་གཉིས་པོ་དེ་ཙམ་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་མ་
ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཆེ་བྱ་བྱེད་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་པོ་
སྐྱེས་བུ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་བྱེད་པ་སྟོང་དང་། ལོངས་སྟོང་པ་བྱ་བ་
དང་། ལོངས་སྟོང་བྱ་ལས་སྤྱ་བྱུར་པ་གཞུགས་སོགས་དེ་ཙམ་ལྟོ། །དེས་ན་བེམ་པོ་
ཡིན་པ་དང་དོན་དང་ལང་བ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ནང་གི་བྱེད་
པ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་བྱང་པར་བཞི་ལྟན་སྒྲིའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ནང་གི་བྱེད་པ་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་བྱང་པར་བཞི་ཆོགས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྒྲིའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་ཡིན་པ་སྟེ་སྒྲིའི་མ་གྲུབ་པའི་སྤར་མ་གྲུབ་པས་བསྐྱུབ་བྱ་དང་
མཚུངས་པའི་བྱིར། སྒྲིའི་རྒྱ་མཆན་དང་ཆོས་བཞི་ཆོགས་པ་རྒྱ་མཆན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲུང་དགོས་ཞེས་པའོ། །ཡང་ན་ནང་གི་བྱེད་པའི་སོགས་པས་ཤིན་ཏུ་
དང་བ་ཉིད་དང་ནང་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ནཱས་
བསྐྱུས་ནས་སྤར་ལྟར་གཞོད་པ་བརྟེན་དོ། །ལམ་གྱི་སྐྱེས་ཉེས་པ་འོག་མ་སྤྱད་དོ། །ཆོས་
བཞི་ཆོགས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྐྱུག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲིའི་བྲག་ཏུ་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཐབས་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཤིན་ཏུ་དང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གཞན་ཡང་རུང་། བྱང་ཆོས་དེ་
དག་ཆོགས་པ་སྒྲིའི་མཆན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ནཱ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་ལ་
སོགས་པའི་བྱང་པར་དེ་དང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་
བྱིར་རོ། །མིག་གི་དབང་པོ་ཡང་སྒྲིའི་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མོ་དེས་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཛོག་པར་རི་ལྷར་འགྱུར་ཏེ་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། སེམས་པ་མེད་པ་མེས་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་
ཐལ། བེས་པོས་དོན་རྟོགས་འཛོག་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཡུལ་
རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡང་མྱོང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། བེས་པོས་དོན་རྟོགས་འཛོག་ན་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་
འཛོག་བྱས་པར་ཐལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གོམས་པས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་བདེ་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་མ་
ཡིན་གྱི་མོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་བརྟེན་
བྱས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྲེལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་བདེ་བ་མཚན་ཉིད་པ་གོམས་
པས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་མོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་
གོམས་པས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་བརྟེན་བྱས་སྟོང་པའི་
ཆོག་ཙམ་ཡིན་ཏེ་བདེ་བ་འདི་དག་གཅིག་ལ་གོམས་པས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་མི་
འགྱུར་ཅིག་ཅར་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདུ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མོ་མྱོང་
རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། སེམས་པ་ཡོད་པ་ལས་
རྣམས་གཞན་དག་ལ་ཡང་གོམས་པས་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་སྒོ་བེས་པོ་ནི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མོ་མྱོང་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཆད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉགས་དགོད་པ་དང་། ལྷགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་
དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མོ་དང་
མྱོང་བ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ་མྱོང་བ་དེའི་རང་བཞིན་ལས་ལྷོག་ཅིང་དེ་ལས་རྣམས་ཐ་

དད་པའི་སྒོ་ནི་ཡོད་ན་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་མ་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒོ་སྤྱོད་རྣམས་ཐ་དད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོ་འདི་ནི་དགའ་བ་དང་ཞུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་
པ་དུ་མར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྒོ་དེ་ལ་ཚོས་ཅན། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མིང་ནི་
རི་ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་ལ་རེག་གི་དོན་སྤྱོད་པ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྒོ་སྤྱོད་རྣམས་ཐ་དད་དུ་
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་རྣམས་ཐ་དད་མི་ཞེགས་ཏེ། རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ཀྱང་
དམིགས་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་སྤྱོད་པ་དང་ཤ་བ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་
ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ་སྒོ་འདི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་
ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱོད་པར་འདོད་པའི་སྒོ་ནི་པོ་དང་སྐྱད་
ཅིག་མ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡུལ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། རྟགས་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། སྒོ་ལས་རྣམས་
ཐ་དད་པའི་སྤྱོད་པ་ཁས་སྦྱངས་པ་དོན་མེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ནི། ཡུལ་དམིགས་འི་དོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་བྱང་
གཞི་དང་། དམིགས་པ་བྱང་པར་གྱི་ཚོས་ཡིན་པས། ཡུལ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་མ་གྲུབ་ན། ཡུལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པས། དེ་ཙམ་ལྟ་བོ་ཡང་མངོན་

སུམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། དུམ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན།
 དམིགས་བྱེད་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགལ་བ་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
 གཟུགས་སྐྱེལ་སོགས་པའི་དུམ་དམིགས་ཤིང་ལོངས་སྟོང་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱིར། དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་
 ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རང་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་
 པས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་སྐྱེལ་སོགས་པའི་དུམ་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་
 མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དུམ་ལོངས་སྟོང་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་
 གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྦྱེས་བྲུ་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྲས་པའི་
 དུམ་ལོངས་སྟོང་པ་དེ་རང་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དུམ་ལོངས་སྟོང་
 པ་ན་ལོངས་སྟོང་བྲ་དང་སྟོང་བྱེད་གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་བྲ་བའི་ངོ་བོའོ། །

ཐུབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི། དུམ་དམིགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དུམ་ཡོད་པ་ཅམ་ལས་
 དུམ་ལ་ལོངས་སྟོང་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དུམ་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་
 གྲུབ་པར། དུམ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྐྱངས། དུམ་ཡོད་
 པ་ལས་ཞེས་པ་ནི་དེའི་བྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཅམ་གྱིས་ཞེས་པའོ། །ཡང་གི་
 སྐྱས་སྟོན་གཞན་སྟུང་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་ནི་དུམ་ལོངས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན། ལོངས་སྟོང་བྱེད་སྟོང་བ་
 ཤེས་རིག་ཏུ་ཁས་སྐྱངས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགལ་ལོ། །དོན་བསྟན་
 ན་དུམ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ན། དུམ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་
 འགལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན་དམིགས་བྱེད་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

འགལ་བའོ། །ཡུལ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཡུལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། ཡུལ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡུལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་ལོངས་སྟོང་གྱི་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། བྱུང་པར་ཡུལ་ལོངས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྦངས་ཏེ། ཡུལ་དེའི་ལོངས་སྟོང་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ལོངས་སྟོང་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྟོང་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉགས་ཀྱིས་སྦྱབ་དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱེས་བྲུ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྟོང་པ་བཞིན་ནོ། །ཉགས་དེ་ལས་ཀྱང་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱོ་སྦྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྤར་དཔྱོད་པ་བ་དགག་པའི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྟོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཅིང་གྲུབ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྫོང་མེ་ལོང་ལ་སྦྱེས་བྲུའི་གཟུགས་བརྟན་དང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཆོགས་པའི་ལོངས་སྟོང་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། སྦྱེས་བྲུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ལོངས་སྟོང་པ་ལ་སྦྱོ་ལས་རྩས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྲུ་གཞན་ནི་བརྟགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྫོང་ཡུལ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པར་ཐལ། རྫོང་ཡུལ་དམིགས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཡུལ་ཡུལ་

ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇོགས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། མོ་ཡང་ཇུས་གཞན་ལ་ཉམས་སུ་
མྱོང་བ་ཡང་ཇུས་གཞན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མོ་དེ་ཡང་མྱོང་བ་དང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་བྱིར། དུལ་དམིགས་པ་ལ་བྱངས་ཅན་
གྱིས་དུལ་ལ་མོངས་སྟོད་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཡིན་པས་མིང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལ་
འབྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐོགས་ཟུ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཅ་བ་
ནི། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བར་བྱུར་བའི་ཆེ་མེ་ལྷགས་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་།
དུལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པས་མ་བྱེད་པའི་ལྷགས་གོང་དང་ནི་མེ་བཞིན་དུ། མོ་
མྱོང་གཉིས་ཇུས་ཐ་དད་ཀྱང་འདྲེས་པས་འབྲུལ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་སོ་སོར་རྣམ་
པར་དབྱེར་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། འགྲེལ་པ་ནི་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱུར་བྱུར་པའི་
སེམས་པ་དང་མོངས་སྟོད་བྱ་དང་སྐྱེས་བྱ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་མོ་དག་ཇུས་ཐ་དད་ཀྱང་
འདྲེས་པས་རྣམ་པར་བསྐྱད་པ་ལ་ཇུས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་མི་
འབྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷགས་ཀྱི་གོང་བྱ་དང་མེ་བཞིན་ཏེ། དཔེ་མ་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མེ་དེའི་གཟུགས་དང་ལྷགས་ཀྱི་རེག་པ་ནི་སོ་སོར་ངེས་པའི་བྱིར་རོ། །དོན་ནི་
གཟུགས་བརྟན་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་དང་། དེས་བཞག་པའི་གཟུགས་བརྟན་
ཅན་གྱི་མོ་གཉིས་རྣམ་པ་མཚུངས་པས་འདྲེས་ནས་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་
ཐལ་བ་དང་། དེའི་དོན་བསྟུ་བ་དང་། མེ་ལྷགས་ཇུས་ཐ་དད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཇུས་ཐ་དད་དང་ཇུས་

ཐ་དད་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་ཐལ། གློ་སྤྱང་གཉིས་རྩམ་གཅིག་ཏུ་མངོན་
སུམ་གྱིས་དམིགས་ཀྱང་རྩམ་ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པར་དོགས་པས་མ་བྱེད་པ་དེ་
ལྟ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞེ་མའོ་རྩམ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་དག་རྒྱ་ཅི་ལ་བརྟེན་ནས་
རྩམ་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་འཛོག་སྟེ། འཛོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། ལྷགས་གོང་དམར་
འབར་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྩམ་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་རྩམ་ཐ་དད་འབྲེས་པར་དོགས་པས་འབྲུལ་ནས་རྩམ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་དང་། ཞེ་མའོ་རྩམ་ཐ་དད་པ་འདི་དག་རྒྱ་ཅི་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་འཛོག་
སྟེ་འཛོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། བདེ་བ་དང་སྤོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་
རྣམ་པ་ཐ་དད་པར་སྤང་ཞིང་མངོན་སུམ་གྱིས་རྩམ་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་དག་ཀྱང་
རྩམ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩམ་ཐ་དད་སྦྱབ་བྱེད་ཆོད་མས་
འབྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྩམ་ཐ་དད་མེད་པར་རྩམ་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་
གྱིས་རིག་པ་རྩམ་གཅིག་གི་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་གང་མིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་
དེ་རྩམ་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པས་ཀྱང་རྩམ་ཐ་དད་དུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་སྦྱ་
མ་དེ་སྦྱབ་བྱེད་མིན་པའི་བྱིར། རྩམ་ཐ་དད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ཆོད་མ་ཅི་ཡོད་དེ་མེད་
པར་ཐལ། དཀར་པོ་དང་སྤྱག་བསྐལ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་ལ་རྩམ་ཐ་དད་པར་
སྤང་ཡང་རྩམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩམ་ཐ་དད་མེད་པའི་རྒྱབ་རྟེན་ཆོད་མ་ཅི་
ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། གློ་སྤྱང་ནི་མངོན་སུམ་ལ་རྩམ་ཐ་དད་མེད་པར་སྤང་ཡང་རྩམ་
ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །དེས་

སྤར་བཤད་པའི་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་
བསྐྱེབས་ནས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུ་བའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སོ་སོར་མི་སྤར་བ་རྩས་གཅིག་གི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་
ན་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་པའི་མེ་ལྷགས་རྩས་ཐ་དད་ངི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
ཁྱོད་ཀྱིས་དཔེར་སྒྲངས་པ་དེའི་དོན་མི་འཐད་དེ། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བར་གྱུར་
པའི་ཆེ་དེ་གཉིས་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ལྷགས་ཀྱི་གོང་བྱ་ལ་ཡང་
རང་གི་ཉེར་ལེན་དེ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མེ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་དེ་ལྟར་ལྷགས་དེ་ཁ་
དོག་དམར་བ་དང་རེག་བྱ་ཆ་བའི་རྩས་སུ་སྐྱེས་པའི་དོན་གཞན་གཅིག་ཉིད་མངོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་རྩས་དག་འདྲེས་པས་རྣམ་པར་
མ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྤྱས་སྒོ་སྤྱོད་རྩས་ཐ་དད་འདྲེས་ནས་མ་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པར་མ་ཐད་ཅེས་པའོ། །ཡང་ན་རང་བཞིན་ཞེས་པ་མན་ཆད་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱར་ཏེ། དེའི་ཆེ་མེ་ལྷགས་རྩས་གཅིག་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་
ཞེས་སོ། །རྣམ་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བར་
གྱུར་པའི་ཆེ། མི་ལྷགས་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། དདུལ་ཚུ་དང་གསེར་འདྲེས་པ་རྩས་
ཐ་དད་པས་སོ། །སྤྱམ་པ་ནི་རྣམ་པར་ངེས་པའི་གཞུང་འདི་ཉིད་མ་མཐོང་བར་ཐད་དེ།
དེ་གཉིས་མི་འདྲ་བ་ཡང་འདིའི་འབྲེལ་བ་འཐད་ལྟན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་རྣམ་འབྲེལ་ལེ་འུ་གཉིས་པར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་འགོག་པའི་དཔེ་སྤྱ་
ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །ལྷགས་མའི་ངོ་མོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་སྒོ་བྱར་
དུ་ལྡོག་པ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷགས་དེ་རེག་བྱ་ཆ་བ་དང་ཁ་དོག་དམར་པའི་རྩས་

སྤྱ་གནས་པ་དེ་ཕྱིས་ཐོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་ཡང་མེ་རྩས་དེའི་རྒྱར་རྣམ་པར་
གནས་པའི་མེའི་རྒྱ་རྒྱན་ཆད་པས་ཐོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ལྷགས་ཕྱི་མ་མེའི་
ངོ་བོར་གནས་པའི་རྒྱ་མེ་རྒྱན་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དོ། །ཡང་ཕྱིས་ལྷགས་གོང་
གང་རེག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྩས་གཞན་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་དེའི་ཉེ་བར་
ལེན་པ་ལ་བཟོས་པ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གང་བའི་རེག་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལས་ཀྱང་རེག་བྱ་གང་མོར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སོགས་པས་རྩ་བཏབ་པ་སྤྱད་
དོ། །ཀྱང་གི་སྤྱས་ཆ་རེག་གི་རྒྱ་རྒྱན་ཆད་པས་སྤྱ་མ་ཐོག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། གང་རེག་
གི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྩས་གཞན་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གངས་ཅན་འདོད་པ་ལྟར་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་ནང་ཡིན་ཅིང་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་གཉིས་ཀ་འདོད་པ་
ལྟར་བེམ་པོ་མ་ཡིན་པར་སྤོང་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གོམས་པ་ཅན་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་
ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

༼རྣལ་འབྱོར་མངོན་གསུམ་བཤད་པ༽

བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མ་མདོར།

རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མས་བསྟན། །

མ་འབྲེས་པ་ཡི་དོན་ཅན་མཐོང་། །

ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་མི་རྟག་པ་སོགས་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་

ཀྱི་རིགས་པས་བྱལ་བའི་དོན་རྣམས་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟ་
འདས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་
བར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་འདིའི་གཟུང་རོང་ཡང་རང་
མཆོན་འབའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པའི་མེད་དགག་གཟུང་རོང་
ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་དགག་དངོས་མེད་ཡིན་ཞིང་རང་མཆོན་མ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་
མ་འབྲུལ་བའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱལ་བར་མདོ་སྟེ་པས་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་པའི་བྱིར། བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོ་མ་བའི་ཆེ་དངོས་སུ་
རྟོགས་ཀྱང་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བའི་ཆེ་བདག་མེད་བྱུགས་ལ་རྟོགས་པ་
ཡིན་ནོ། །འདིའི་བདག་རྒྱུན་ནི། མཐོང་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོས་བསྟུས་པ་ཡིན་ན་
སྒྲོར་ལས་ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷག་
མཐོང་དང་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་
ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདི་དོན་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྐར་མོང་བའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། མདོ་སྟེ་པ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས། དང་པོ་ལྟར་ན།
སྟེ་བདུན་གྱི་སྐབས་ལས་ཆེ་བ་དང་། བྱད་བར་དུ་རྣམ་འབྲེལ་དུ།

གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཆད་མ་གཉིས། །

ཞེས་པའི་ཆད་མའི་གངས་རེས་སྒྲུབ་པ་ཡང་སྐར་མོང་བར་འབྱུར་དགོས་ན་དེ་
ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེར་དོན་བྱད་རུས་པ་དང་། བདག་རྒྱུན་སྒྲུབ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་གཟུང་
ཡུལ་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་སེམས་ཅམ་པས་མི་འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་
གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པ་རྣམས་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་

བཞེད་ཀྱང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡེ་བདུན་གྱི་སྐབས་པལ་ཆེ་
བར་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པས་དེ་ཐུན་མོང་བར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སེམས་ཅམ་པ་བཞེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐབས་གང་
དུ་ཡང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། སྟོན་མེད་དེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི་མི་རྟག་
སོགས་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པས་དོན་སེམས་གཉིས་
ཀས་ཐུན་མོང་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་རྒྱས་མོད་ཀྱི་འདིར་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་ཏེ། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ཏུ་གཉིས་པ་ལ་ཞལ་འཕངས་
མཛད་པའི་ཕྱིར་དང། ལེ་ཏུ་དེར་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་
སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་པབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་དེར་ཐུར་ཅམ་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ཏུ་གསུམ་
པར་ཆད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་མ་བཤད་ཅིང། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆད་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་
བཤད་མོད་ཀྱང་སེམས་ཅམ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་
ཡང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དང་ཆད་མའི་གྲངས་ངེས་
སྒྲུབ་པའི་སྐབས་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། འདིར་བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སེམས་
ཅམ་པས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང། ཆད་མའི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་
སྐས་ཟིན་ལྟར་ཁས་ཁྲུང་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟག་བསལ་མི་རྟག་

སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་བསྐྱུ་བ་ཅན་མིན་
པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲལ་བ་ཕྱི་
མའི་དཔེ་ནི་འཇིགས་པ་དང་ཆགས་ཡུལ་སོགས་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྒྲུང་འབྲུང་
བ་བཞིན་དུ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིའི་ངོ་བོ་དང་། མཚན་གཞི་
གཞན་ལས་ཤེས་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱའི་བྱུང་བར་བསྟན་པ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པས་གཟུང་བའི་དོན་བསམས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རིགས་པས་ངེས་པར་སེམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ནས་ལེགས་པར་གོམས་པར་
བྱས་པ་ན་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དེ་རྫོགས་པ་
ན་འཇིགས་པ་གོམས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གོམས་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་ཞིང་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་མི་རྟག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་གང་ཡིན་པ་
དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་

ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་
དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གསལ་སྒྲུབ་པ་ནས་འཁྱོར་མཛོན་སུམ་དུ་འགྱུར་
བའི་སྒྲོམ་པ་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲོམ་པ་རྫོགས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་གསལ་སྒྲུབ་
སྟེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་མི་རྒྱལ་པ་སོགས་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་སོང་ནས་ངེས་པ་
མི་འཇེན་པ་མེད་དེ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲུབ་ལ་མ་
ངེས་པ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་གཞི་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བདེན་པ་བཞིའི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། བོ་
རིམས་ངེས་པ་དང་། མཚན་གཞི་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མཐོ། །དང་པོ་ནི།
ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། འཁོར་བ་དང་སྤངས་
ལས་འདས་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཁོར་བ་ལ་ཡང་རྒྱ་འཆིང་
བྱེད་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཅེངས་པ་སྐྱབ་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །རྣམ་བྱུང་ལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས། རྒྱ་
ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་
ངེས་པས་འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གི་རྒྱ་འབྲས་བཞིར་ངེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཀྱན་འབྱུང་དང་ལམ་གྱི་

བདེན་པ་དང་ཐོར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། སྤྱག་བསུལ་དང་འགོག་པ་སྤྲིས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་
པར་གོ་རིམས་གཞན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྤྱག་བསུལ་གྱི་བདེན་པ་དང་
ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་སྟེ། ཐོག་མར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་
ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་པའི་སྒོ་ནས། དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་སྦྱང་པར་
བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་སྒོན་དུ་མ་སོང་ན། དེའི་རྒྱ་ལ་སྒོར་འདོད་སྟེ། བ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །སྤྱག་བསུལ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྟེ། བ་ན། འདི་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་རུས་སམ་མི་
རུས། འདི་ལ་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། རྒྱ་དེ་ཡང་རྟག་གམ་མི་རྟག་སྟུམ་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་
རྟོག་པར་བྱེད་དེ། སྤྱག་བསུལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཆེར་མ་འདོན་པ་བཞིན་དུ་སྒོར་མི་རུས་
པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་དེའི་རྒྱར་ཁོར་དུ་ཆུད་
ནས་དེ་ལ་སྒོར་འདོད་ཀྱི་སྒོ་སྦྱང་བས་ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་ནོ། །ཀུན་
འབྱུང་སྒོར་རུས་སུ་མཐོང་བ་དང་། སྤྱག་བསུལ་འགོག་རུས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ།
དེ་ནས་སྤྱག་བསུལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་རུས་སུ་མཐོང་བས་འགོག་
པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ལམ་བསྟེན་ཅིང་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་བས། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དུས་བཞི་པར་
བསྟན་ནོ། །གལ་ཏེ་དུས་དང་ཐོར་སྤྱག་བསུལ་འགོག་རུས་སུ་མཐོང་ན། སྤྱག་བསུལ་
འགགས་པ་མངོན་དུ་བྱ་རུས་སུ་མཐོང་བས་བྱབ་པས་འགོག་པ་དུས་གཉིས་པར་
བསྟན་རིགས་ལ། ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྒོར་རུས་སུ་མཐོང་ནས། སྤྱག་བསུལ་འགོག་

རྒྱས་སུ་མཐོང་དགོས་པས། ཀུན་འབྱུང་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་སྤར་བསྟན་པར་རིགས་
སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤོང་རྒྱས་སུ་མཐོང་བ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པས།
ཐོག་མར་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་རི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་བཞིའི་གོ་
རིམས་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་བྱ་བ་གང་ལ་ཡང་དེ་ལ་འབྱུག་པ་
ལ་པན་ཡོན་མཐོང་ཞིང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་
པས། འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་འཁོར་བ་ལ་མེའི་
དོང་ལྟར་དུ་མཐོང་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ཅས་ཞིག་དང་པོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
གྱི་འབྲལ་རྒྱས་སུ་གོ་བ་མིན་ནོ། །

དེ་ནས་དུས་གཉིས་པར་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་རྒྱས་སུ་ཆད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་
མཐོང་བ་ན་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱས་སུ་མཐོང་བས། ཀུན་འབྱུང་དུས་གཉིས་པ་དང་
འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་རིགས་སོ། །ལམ་ཐ་མར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་སྤར་
ལྟར་རོ། །དེས་ན་ནལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་
སྟེ་བ་ན་ཡང་གོ་རིམས་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ད་ལྟར་
མཁལ་མའི་ཟུག་གཟེར་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་ནི། སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་།
ཟས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ལྷག་པར་སྟེད་ནས་རོ་སྤང་བའི་ཆོར་བ་སོགས་འཕྱུར་བའི་སྤྱུག་
བསྐྱལ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་ལག་རྩེས་བཞག་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་གང་ཡིན་
ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་
པའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་
པ་ཡིན་ལ། སྤྱུག་བསྐྱལ་འགགས་པའི་བྲལ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། བདག་མེད་

མདོན་སྤྱད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ངོས་བརྒྱད་བ་དང་། དེ་དང་འགལ་བ་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ངོས་བརྒྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ལོག་པར་
ཞུགས་པ་གཙང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། རྟག་བ་དང་། བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་བཞི་དང་།
ཀུན་འབྱུང་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ། སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་མེད་དུ་འདྲིན་པ། མི་མ་ཐུན་པ་
རྒྱར་འདྲིན་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལའང་། རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་འདྲིན་པ་དང་།
དབང་སྤྱག་ལ་ལོགས་པ་གཞན་གྱིས་སློ་སློན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འདྲིན་པ་དང་།
རང་བཞིན་རྟག་ལ། གནས་སྐབས་འབྱུང་བར་འདྲིན་པའོ། །འགོག་པ་ལ་ལོག་
ཞུགས་ནི། ཐར་བ་ཡེ་མེད་དུ་འདྲིན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགལ་ཞིག་
ཐར་པར་འདྲིན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱུང་པར་འགལ་ཞིག་གྲུ་ཞོམ་པའི་ཐར་པར་
འདྲིན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཐད་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡང་ལྷོག་པར་འདྲིན་པའོ། །ལམ་ལ་
ལོག་ཞུགས་ནི། ཐར་ལམ་ཡེ་མེད་དུ་འདྲིན་པ་དང་། བདག་མེད་གོམས་པ་ལམ་དུ་
མི་རིགས་པར་འདྲིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་བྱུང་པར་འགལ་ཞིག་ཙམ་ཐར་ལམ་
དུ་འདྲིན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་མི་ལྷོག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་པར་
འདྲིན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་
འགལ་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་བསྐྱུར་བ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་མེད་པའི་
ཕྱིར། བདག་མེད་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་བདག་གི་ངོ་ཐོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་སྟེང་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་
རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ཏེ།
དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རབ་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྷགས་ཟག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པའི་སྟེང་པ་ཆོས་ཅན། རྩོན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་འབྲས་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་ལྷན་ཅིག་གྲེད་རྩོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱལ་གཏན་ཟད་པའི་
བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་བསྐྱལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གྲུ་ལོ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བན་པ་དང་བདེ་བའི་ཐར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་མི་ལྟོག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐར་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན།
ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པར་བསྟོད་བྲེད་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེགས་པའི་
རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་བྲེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་པར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་བསྐྱལ་སྤང་མི་ལྟོག་པའི་ཆོས་
ཅན་དུ་བྲེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཐར་བ་སྤྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་སྤྱབ་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་རང་གི་རྒྱུ་འཕྲུལ་ལ་གཞོན་བྲེད་སྟོབས་ལྷན་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ན། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱུ་ཟད་པའི་དེགས་ཡོད་པས་བྱབ་སྟེ།

དཔེར་ན་གང་རེག་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་གང་འབྲས་སྤྱོད་མོང་བྱེད་གི་
རྒྱན་ཟད་པ་མཐོང་བ་བཞིན། ཐ་མལ་པའི་ཕུང་པོ་འདིའི་ཡང་རྒྱའི་རིགས་ལ་གཞོད་
བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་གི་གཏན་
ཆིགས་ཡང་དག་སྟེ། འདིའི་བྱབ་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱབ་ལ། སྟོགས་ཆོས་སྤྱབ་
པ་ནི། གང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་དེ་ལ། དེའི་རིགས་ལ་
གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་མེད་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འདི་ཡང་དངོས་
པའི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་བྱེད་མཐོང་བས་སྤུག་བསྐྱེད་གི་རྒྱ་ལ་གཞོད་
པར་གང་གིས་བྱབ་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་ལས་
སོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ལྟར། གང་ཟག་
གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས། བདག་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྟེད་པ་རང་སྟོབས་གིས་འདྲེན་
པ་མངོན་སུམ་གིས་བྱབ་ལ། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྟེད་པ་དང་། དེ་ལས་བདག་
གི་བདེ་བའི་སྤྱབ་བྱེད་དབང་སོགས་དང་ཕྱི་རོལ་གི་ཟས་གོས་སོགས་ལ་སྟེད་པ་དང་།
དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་སྤྱབ་པའི་ཆད་དུ་སྒོ་གསུམ་གི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
དང་། དེ་ལས་འདོད་པའི་དོན་མ་ཐོབ་པ་དང་། མི་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པའི་ཆོར་བ་སྤུག་
བསྐྱེད་སྟེ་བ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཆེ་འདིའི་སྤུག་བསྐྱེད་དང་བདག་འཛིན་རྒྱ་འབྲས་སྤྱོད་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
བྱབ་ལ། འཆི་ཁའི་སྟེད་པ་ལས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཆོམས་སྒྱུར་བ་དངོས་སྟོབས་

རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་བ་ན། མཚམས་སྦྲར་བའི་རིགས་འབྲས་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སྤྱག་
བསྐལ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཕྱི་མའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། རྒྱ་འབྲས་སུ་
དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་སོ། །རིགས་འབྲས་ཕྱི་མ་དེ་དོན་ལ་སྤྱག་བསྐལ་
ཡིན་ཀྱང་། ཆེ་འདིའི་ལས་ཉོན་དང་། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་དེའི་
སྟེང་དུ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཐོག་བ་དངོས་སྟོབས་གྱིས་རི་ལྟར་ངེས་ཅུས་ཤེ་ན། ལས་
ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་བ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་དོན་ཐོག་ཏུ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་གྱི་
ཚད་མས་ངེས་ཅུས་ལ། དེ་ངེས་ཟེན་མ་བརྟེན་བ་ན་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆོད་དུ་ལས་དང་
མེད་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བྱུང་ལ། དེ་ལས་རིགས་འབྲས་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྲར་བར་
རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་བ་ན། རིགས་འབྲས་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་
གཞན་དབང་ཅན་དུ་བྱུང་བས་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་དོན་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐ་
སྙད་ཀྱང་ཐོགས་པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དངོས་པོའི་
གནས་ལྷགས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་འབྱུང་ཅེ་ན། དེ་ནི་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ངེས་པ་ལས་འབྱུང་སོ། །དེ་ལ་དགག་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། བདག་མེད་རི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་ཕྱིར་དང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྫོ་ལྷན་སྦྲེས་འདི་ལ། སྤར་པོའི་ཆོགས་པ་དང་། ཡ་གྲུལ་
དང་། རྒྱན་གང་ཡང་མིན་པའི་རང་དབང་པའི་གང་ཟག་དང་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་ཡོད་
དེ། ཞེན་པ་དེས་སྤར་པོའི་ཆོགས་པ་འདི་ཙམ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

ད་ལྟར་གྱི་སྤང་པོ་འདི་དང་། ལྷའི་ལུས་ལྟ་བུའི་སྤང་པོ་བྱང་པར་ཅན་བཟེ་ས་བྱུང་ན།
 དེས་བར་སྒྲ་མ་འདོར་ཞིང་། བྱི་མ་ལེན་པ་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདུག་པའི་བྱིས་
 དེས་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཅམ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་ཟད་པར་བཏགས་པའང་མིན་ཏེ། ད་ལྟར་
 གྱི་སྒྲོ་མི་གསལ་བ་དང་། ཀུན་མཁུན་གྱི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་བཟེ་ས་བྱུང་ན་ཆོང་པ་ཆོང་བྱེད་པ་
 བཞིན་དུ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བཟེ་པོད་པའི་བཟེ་པ་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདུག་པའི་
 བྱིས་ ཆོང་པ་ལ། ཆོང་ཐོང་དེ་ཉིད་ལ་ཆོང་བར་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པར་ཤེས་
 ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན། རང་ཉིད་གཞན་གྱི་ཆོང་ཐོང་གི་
 གཏར་ཤོར་དོགས་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་ཆོང་ཐོང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གཞན་གྱི་ཆོང་ཐོང་
 ཐོབ་ན། དེ་ཉིད་དེའི་དོད་དུ་མ་སོང་དོགས་བྱེད་པ་འདི་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་
 སྤང་པོའི་ཆོགས་པ་དང་། ཡ་གྲུལ་གང་ལའང་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་མིན་པའི་
 གང་ཟག་རང་དབང་བར་ཞེན་པ་ཡོད་ལ། དེས་ཞེན་པའི་གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་
 ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པའི་རང་
 དབང་བའི་ཚུལ་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཆོད་མས་དམིགས་སུ་བྱང་བ་ལས་མ་
 དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་དེས་པར་འབྱུང་ལ། ཡང་ན་སྤང་པོ་དང་རང་
 བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དེ། རང་བཞིན་མེད་པས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རི་བོང་
 གི་རྩ་བཞིན། གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཡང་སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་
 གང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །བྱབ་པ་དེས་སྒྲ་ལ། ཁྱོགས་ཆོས་ནི་གང་ཟག་རང་
 དབང་བ་དང་། བྱུང་བ་དེ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་རྒྱུའི་གཞན་དབང་ཅན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་
ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་བྱང་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་
སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་འབྲུག་ལ། ཅ་བའི་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་བདག་མེད་འབྲུག་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་དགག་བྱ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་ནས། རི་ལྟར་འཆོམ་པའི་
རིགས་པ་རེ་ལ་བརྟེན་ཏེ། གང་ཟག་རང་དབང་པའི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
འདུག་སྟུང་དུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་
གོམས་པས་མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་
ལུང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཅུང་དུ་ཟད་དོ་སྟུང་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་ཡིད་ལ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྐྱུས་ན་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་
རྒྱན་གཏན་ཟད་པ་ཡོད་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་བྱུང་ལ། ཟད་པ་
དེ་ཉིད་ལ་འགོག་བདེན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཐར་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་གི་རིགས་ལ་
གཞོད་བྱ་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པའི་རིགས་ཡོད་པས་བྱབ་སྟེ།
དཔེར་ན་མེ་སྟོབས་ལྡན་ཉི་པའི་གཞིར། གཞོད་བྱ་གང་རེ་གི་རིགས་མཐའ་དག་
ཟད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མཐོང་བ་བཞིན། བདག་མེད་པ་སོགས་བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྒོ་འདི་ཡང་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བྱ་བའི་ཉགས་ལས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྒོ་རང་གི་གཞོད་བྱ་

བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་གོལ་བའི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
ཆོགས་པ་ཡོད་པར་གྲབ་ལ། བྱི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པ་དང་ཆོགས་པའི་བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་ཆོགས་པའི་སྒོ་དེ་ལ་ཀྱན་མཆེན་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་དབེན་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་བཞིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་གོ་བར་མི་འགྱུར་བས་
མཆོན་གཞི་སོགས་ཅི་ལྟར་ཞེན། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་བོས་ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་
སྤུང་བའི་བསྟན་པ་ཆོད་མར་སྦྱབ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ཆོད་མའི་སྦྱེས་བྱར་སྦྱབ་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་ངལ་
བ་མང་པོ་མ་བྱས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་ཐམས་ཅད་
མཆེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་
ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་ཤིང་རིགས་པའི་ཆོགས་བྱི་མ་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་པར་
བྱེད་པ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་ལོག་པར་འབྲིང་བ་ཆོགས་པར་དབྱུང་དུ་མི་
རུང་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་སྤེལ་པ་དག་གིས་ཁྱེད་གྱི་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་
ཆོད་མར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། ལན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གདབ་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ་
གཞན་གྱིས་རང་གི་ལུང་ཆོད་མར་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་རིགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་སོགས་དངོས་པོ་སྟོབས་
ལྷགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་དུ། མཐོང་
དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་ལུང་ལ་བསྟོན་པ་མེད་པའི་
ཇེས་སུ་དབག་པས་ཆོགས་པར་བྱ་བ་དབེན་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུའོ་

ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་ཙམ་མཐོང་བའི་སྐལ་བ་དང་ཡང་བལ་བར་ཟད་དོ། །

འདིར་འཐད་ལྡན་དུ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱང་པོ་ལྔ་ནི་སྤྱག་
བསྐལ་ལོ། །དེ་དག་ཉིད་སྟེང་བ་དང་ལྡན་ཅིག་པས་རྒྱུར་གྱུར་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་
ངོ། །དེས་པར་ལེགས་པའི་རང་བཞན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ནི་འགོག་པའོ། །རང་
བཞིན་དེ་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
སེམས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི་ལམ་མོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་འགོག་བདེན་ཡིན་ན་
སེམས་ཡིན་པས་བྱང་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་
སྤང་བའི་ས་བོན་ཟད་པའི་བལ་བ་རྒྱད་ལ་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འཁོར་བ་མ་སྟོངས་
བར་དུ་རེས་འཛོག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ནི་འཕགས་པ་རྒྱན་དུ་
ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱགས་རྒྱད་ལ་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ་བདག་
མེད་ཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་ན་འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་སེམས་
ལྟ་ཅི་སྟོས། སྤང་བའི་ས་བོན་དང་བལ་བ་ཙམ་དེ་འདུས་བྱས་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པ་དུ་
མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ཉིད་འགོག་བདེན་དུ་ཁས་སྤངས་པས་
ཆོག་མོད་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལ་བཞག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། དེ་མེད་ན་ནི།
སྤང་བའི་ས་བོན་དང་བལ་བའི་སེམས་ཀྱང་ཁས་སྤང་དུ་མི་རུང་ངོ། །འབྲེལ་བ་
འདིའི་དོན་ནི་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྟངས་ན་ཡོད་པའི་རེས་ལེགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྲོ་བུར་ངེ་
བལ་དེ་ཉིད་འགོག་བདེན་དུ་སྟོན་པས་གྲོ་བུར་གྱི་བྱང་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི།
སེམས་འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་གཞིར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དོན་ནི། སེམས་ཀྱི་སྟངས་གི་
རེས་པར་ལེགས་པ་ནི་འགོག་པའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཆོག་ཙམ་ལ་འཆེལ་བར་

མི་བྱའོ། །འདི་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ལ་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་
བར་བསམས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཅན་གྱི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མཐའ་དག་ལ་
སྐྱར་བ་འདེབས་བ་ཉེས་བ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་བ་དེ་ཉིད་སྐྱར་ཡང་འོངས་
བ་ཡིན་པས་དེ་དགག་པ་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གསལ་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱིས་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་
དང་། ཁྲབ་པ་མ་ངེས་པ་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀླུ་ས་པར་བཤད་པ་དང་།
དེས་བྱུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བ་དང་། ཚེད་པ་སྒྲུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོག་པ་
གོམས་པ་ལས་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། དེ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་
གོམས་པ་ལས་གོམས་ལྷུ་ལ་ལ་གསལ་སྒྲུང་འབྲས་བུར་འབྱུང་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཅན་
ཆགས་ལྷུ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་འཛིགས་པ་གོམས་པ་དང་། ལུ་ཤི་
བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་ངན་གྱིས་བརྒྱུས་པ་དང་མི་ལམ་དུ་ཆོམ་རྒྱན་མཛོན་དུ་
ལྷགས་པར་མཐོང་བ་ཆོམ་རྒྱན་གྱི་མི་ལམ་སོགས་གྱིས་བསྐྱད་པས་ཡང་དག་པ་
མིན་ཡང་མདུན་ན་ནི་གནས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཆོས་རྒྱན་དང་མི་ལམ་སོ་སོར་བྱེད་པ་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བར་མཐོང་སྟེ། ལུ་
མཐོང་བར་འབྱུང་བ་སོགས་རང་རང་གི་བསྐྱད་པ་རྩེ་ལྟ་བ་བཞིན་བསྐྱད་པ་དེ་དང་
མཐུན་པར་ལུས་དག་གིས་གྲུས་པར་ནི་སྐྱབ་པ་རབ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གྲུས་
པར་ནི་བསྐྱེམས་པ་སྟེ་ལུས་འདར་བ་དང་ཡིད་དུ་སྐྱབ་པ་སོགས་ལག་བས་འཛེན་པ་
དང་། འདི་ན་སུ་སུ་ཞེས་སྐྱབ་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པས་རལ་གྱི་ལ་འཇུ་བ་

སོགས་སོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོག་ཁྱུར་གྱི་དོན་ལ་དེའོ་སྤྲུལ་པའི་རྟོག་ཁྱུར་
རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གྲུས་པར་སྐྱབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་རག་གི་འདུག་པ་མ་
མཐོང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྤང་འབྲས་བྱར་འབྱུང་བ་དཔེ་དང་
བཅས་པ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་རྟོག་པ་སོགས་ཡང་དག་པ་དང་མི་སྤྲུག་པ་སྟོམ་པ་
སོགས་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་དོན་གང་དང་གང་སྟོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་བསྟོམས་
པར་གྱུར་པ་དེ་སྟོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་གོམས་ལུལ་དེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་
པའི་སྟོ་འབྲས་བྱར་ཡོད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། རྟོག་པ་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྤང་འབྲས་
བྱར་འབྱུང་སྟེ། དོན་བདེན་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཀྱང་སྟོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལས་གོམས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་ལ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་སྟོ་འབྲས་བྱར་འབྱུང་
བ་དཔེ་དང་བཅས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤང་ཆོགས་སྟོར་གྱི་སྐབས་སུ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་
ལས། གོམས་ལུལ་ལ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པའི་ཆེ་རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གིས་ནི་གཞུང་ལུགས་ལ་སྤངས་པའམ། མ་སྤངས་པ་ཡང་རུང་
སྟེ། སྐབས་བྱེད་པའི་ཆེ་རྟོག་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་གསོད་ཅིང་སྐབས་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་ཆེན་
མོ་རྣམས་ལ་སྤངས་པ་མི་དགོས་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ལེགས་པར་བཀག་པས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །དོན་ནི་སྤང་
བ་ཤད་པ་ལྟར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆགས་ལུལ་གོམས་པ་ཁ་ཅིག་ལ་གསལ་སྤང་འབྱུང་དུ་ཆུག་ཀྱང་

ལས་སྒྲོམ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྟོག་སྒྲོམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
འབྲས་བྱ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་མི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་རྗེ་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་
ན། ཉིང་དེ་འཛིན་གོམས་པའི་འབྲས་བྱ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གོམས་ཡུལ་
བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་ཀེང་རུས་
ལ་སོགས་པ་མི་སྤྱད་པ་བསྒྲོམ་པ་དང་ཟད་པར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་བསྒྲོམས་པའི་སྟོབས་གྱིས་གོམས་ཡུལ་
གསལ་བར་སྤང་བ་དང་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཁྱོད་རང་ཡང་འདོད་པ་
ཡིན་ཞིང་དོན་ལ་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་གི་སྤྱུས་སོ་སོར་བཅད་པ་ནི་གསལ་སྤང་
བྱུང་ཡང་རྟོག་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་དང་། རྟོག་བྲལ་དུ་སྦྱབ་པའི་རྟགས་
དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སོ་སོར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་བསྒྲོམས་པའི་
སྟོབས་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཡང་རྟོག་པ་མེད་པར་ཅི་ལྟར་
འབྱུང་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་མི་འབྲ་
བ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གསལ་སྤང་གིས་རྟོག་བྲལ་སྦྱབ་པའི་བྲབ་པ་ལ་
སྟོག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་པས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་
ཆོགས་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་
དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་འདྲེན་པའོ། །བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་འདྲེས་རུང་འཛིན་པ་དང་། ཇེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཆོས་

ཅན། དོན་གཟུང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དོན་ཡང་འཛིན་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། ཉགས་སྡེ་མ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱུན་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བསྟན་པའི་
སྟོ་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ་བརྗོད་པ་དང་འདྲེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་དོན་གསལ་
བར་སྒྲུང་བ་ཉིད་ལྟོག་ཅིང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་འདི་ནི་ཆོས་
ཅན། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། རྟོག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་
ཡུལ་ལ་གསལ་སྒྲུང་གི་ཚུལ་དུ་མི་འབྱུག་ཀྱང་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་གསལ་སྒྲུང་གི་
རྒྱུན་སྟོབས་ལྡན་དང་སྟངས་ལས་གསལ་སྒྲུང་ཅན་དུ་འབྱུང་སྟེ། མི་ལམ་དུ་འདས་པ་
བྲན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འཐད་པ་ནི་འདི་ལྟར་མི་ལམ་ན་ཡང་འདས་པ་བྲན་པ་དེ་
ཆོས་ཅན། གསལ་བར་སྒྲུང་བ་དེ་འདྲའི་དོན་དང་ལྡན་པ་མིན་པ་མི་གསལ་ལ་འདྲེས་
པར་བྲན་པའི་བྱིར། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་
གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟོན་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་འདས་པ་བྲན་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་འབྱུང་ལ་ཞེས་ཏེ་མཆོན་གཞི་སྟབས་འོ། །མི་ལམ་ན་
འདས་པ་བྲན་པའི་སྟོ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཅན་དུ་ནི་
བྲན་པ་མེད་དེ། འདྲེར་རུང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་འདས་པ་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱུན་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འཕམ་རྒྱུན་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རུང་རྣམ་

བར་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོར་མ་ཟད་རྒྱུན་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་གསལ་བར་
སྤང་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་འདྲེར་རུང་འཛིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
སྤང་གི་རྟོག་བྱེད་སྤྱི་བའི་རྟོགས་ལ་བསྒྲིག་ན་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བར་སྤང་བ་ལ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱད་
བར་ཆད་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

༩ མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བ་འད་པ།

གཉིས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བ་གཉིས། སྤྱི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་
ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་སྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་སྤྱད་དང་། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་
དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་དབང་པོ་ཉིད་ལྟ་བུ་པོར་ཁས་ལེན་པ་
དང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བཞོན་པ་
ལ། གཞན་གྱིས་སྟོན་བརྗོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
ཁས་ལེན་པ་དེ་དག་གི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དོན་དུ་མངོན་སུམ་རྣམ་པ་བཞི་རྟོག་
པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་མཆོན་ཉིད་དང་བཅས་པར་བཞུགས་ས། སྟོབ་དཔོན་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྤྱོད་པ་
མ་སྟོས་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་དུ་མའི་སྟོན་པ་བསྟན་པས་སྟོབ་དཔོན་རང་
ཉིད་ཀྱིས་སྤང་ངེ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཆད་དུ་མ་
འཁྲུལ་བའི་རྣམ་བཅད་ངོས་བཟུང་བའི་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་
བཞུགས་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ལྟར་སྤང་བཞི་སྟོས་པའི་

དགོས་པ་ནི་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཤིང་དེ་དག་ཚད་མར་འཁྱལ་ནས་གཞལ་བྱ་
གཏན་ལ་ཕབ་ན་འདོད་པའི་དོན་མི་ཐོབ་ཅིང་མི་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་
ལམ་གྱི་གོལ་སར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར།
མདོན་སྒྲུལ་ལྟར་སྒྲུང་ལ་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་དོས་བཟུང་བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཞིར་
བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་། འདིར་གཉིས་སུ་བསྟུས་པའི་དགོས་པ་དང་གསུམ་གྱིས་
རིག་པར་ཕར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར།

འཁྱལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །

རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །

བན་དང་མདོན་འདོད་ཅེས་བྱའོ། །

མདོན་སྒྲུལ་ལྟར་སྒྲུང་རབ་རིབ་བཅས། །

ཞེས་བཤད་དེ། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། སྒྲིག་རྒྱ་ལ་རྒྱར་འཛིན་སོགས་
དང་འདི་བྱམ་བའོ་སྒྲུལ་པའི་རྟོག་པ་སོགས་དང་། རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། རྟགས་
ཅན་རྗེས་དཔག་དང་། འདས་པའི་དོན་བན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མདོན་པར་
འདོད་པའོ། །དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རྟོག་པ་ནི། རྟགས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། རྗེས་
སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ནི། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱལ་
དབང་སྒྲོས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་གསུངས་སོ། །རབ་རིབ་
གྱིས་མཆོན་པའི་བསྟན་པ་མདོན་སྒྲུལ་ལྟར་སྒྲུང་དང་བདུན་དུ་དབྱེ་བའི་དགོངས་པ་
ནི་འདི་དང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ཉིད་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་མདོན་སྒྲུལ་ལྟར་སྒྲུང་བྱུག་ཡོད་པ་གསུམ་དུ་བསྟུས་པའི་

དགོས་པ་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་འབྲུལ་བའི་རྟོག་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ་
གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེད་གཞི་ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། རྟོག་པ་སྤྱི་མ་བཞི་སྡེ་ཆན་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་
སྤྱི་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་གོ་བའི་ཆེད་
དུ་བསྟན་ལ། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དགོས་པ་བསྟན་
པ་དང་བཅས་པས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བཞིར་བསྒྲུབ་སོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
དང་། ཡུལ་དུས་ཉེ་བར་འཇུག་པས་འབྲུལ་རྒྱ་བྱས་ནས་མིག་རྒྱ་ལ་ཚུར་འཛིན་
མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཀྱང་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་ལ་འདི་བྱམ་པའི་སྤྱི་མ་བཞི་མངོན་
སུམ་དུ་ཡང་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་འབྲུལ་བའི་གཅད་བྱ་རྟོག་པ་དང་བསྐྱད་པ་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གཉིས་སུ་འདོད་པས། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་གཉིས་
སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆད་མ་མཛད། མངོན་སུམ་གྱི་
མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ནི།

མིང་དང་རིགས་སོགས་སྒྱུར་བ་ཡི། །

རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་སོ། །

ཞེས་སྟོས་པ་སྒྱུར་བཏང་གི་ཆོག་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་
ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་རྟོག་
པའི་སྡེ་ཆན་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་རྟོག་
པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ལ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པ་ནི་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་
ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་གོ་བས་མ་འབྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དགོས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། རྟོག་པ་ལ་མིང་སྟུར་བ་
དང་། རིགས་སོགས་སྟུར་བ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་
དང་གཞན་དག་འདོད་པའི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། མིང་སྟུར་རྟོག་པ་
དང་། རོན་སྟུར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དཔྱད་པ་བ་དང་རིགས་པ་
ཅན་པ་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དེ་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །རང་སྤེལ་
ཅིག་དེས་མངོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པར་བསམས་ནས་ཁྲི་བ་
གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་སོགས་རྟོག་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ་ནཱ་ངེས་མཛད་པའི་
རིགས་པ་དུ་མ་དང་། མདོ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་ལས་ཀྱང་བྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པར་
འདིར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོ་མཛད་པ་དང་རང་ཉིད་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་དང་། བསྟན་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བྱེ་
བྱེ་ག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། ཁྲི་བ་གཉིས་སྤང་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ལྷོགས་སུ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོའི་སྤྱིར་
བཏང་གི་ཆོག་མངོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་སུ་འབྲུལ་ནས་ངེས་མཛད་
པའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་སྟོན་པའི་རང་གི་སྤེལ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གསལ་སྤང་
གི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་འོན་ནི། གསལ་བར་སྤང་བའི་མི་ལམ་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟོག་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་

པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་པོ་ཅག་ལ་རྟོག་མེད་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བ་
འཕེན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བ། །ཞེས་མ་འབྱུང་
བ་མངོན་སུམ་གི་མཆན་ཉིད་གི་བྱར་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོད་པ་འདི་གཞུང་འདི་
ཉིད་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་མེད་ཀྱང་ཆད་མ་ཀྱན་ལས་བཏུས་གི་
དོན་ལོག་པར་བརྒྱུད་ནས་སློབ་དཔོན་གི་མངོན་སུམ་གི་མཆན་ཉིད་ལ་མི་འཐད་པར་
ཚོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཁོ་པོ་ལ་སྐྱེན་མེད་མེ་མ་འབྱུང་བ་སློས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པའི་ལན་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་མ་འབྱུང་བ་སློས་པ་བྲོགས་སྲ་མ་སྲ་བས་ཀྱང་བྱབ་
ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱེན་མེད་དེ། ཆད་མ་མདོའི་བཞེད་པ་ཡང་འདིར་བསྟན་པ་
དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དེར་ཡང་། དོན་གི་བྲགས་གིས་མ་འབྱུང་བ། །ཞེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། དོན་བསྐྱབས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བརྗོད་རིགས་ཏེ། རྟོག་པ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྒྲུང་དང་། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མི་ལམ་གསལ་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་གསལ་བར་སྒྲུང་ཡང་མངོན་སུམ་
མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ཏེ། དངོས་
པོ་མི་སྒྲུང་བ་སྟེ། དེ་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་
ཀྱན་དབང་པོ་ཉི་བར་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ཏེ།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་སློན་ས་བསྐྱབས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་
ཐོག་མཐའ་གཉིས། ཅ་ཆོག་མ་ཡིན་ཀྱང་དོན་གི་འབྲེལ་དབང་བཅན་པར་བྱས་ནས་

དེའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་བཞག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ནི་དངོས་པོ་སྣང་བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་བྱུང་བ་ཡིན་
ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་མེད་ན་མངོན་སུམ་དེའི་སྣང་
བ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་པ་ནི་
རྒྱ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་སྐབས་དེར་བརྗོད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན།
རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཉེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་
དངོས་པོ་ཁོ་ན་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་དང་འབྲེས་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ།
རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཉི་བར་བསྐྱད་པ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱེད་ཀྱི་ཉེ་ཁྱོད་ཀྱི་མེད་པ་གསལ་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་
སྒྲ་མ་ལ། རྒྱ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དབང་སྦྱེས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུ་བྱའི་ཆོས་སོ། །དབང་ཤེས་སུ་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན།
དེ་དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པ་གཞན་ལས་དབང་ཤེས་སུ་འཛོག་
པའི་རྒྱ་མཚན་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་འབྲེལ་བ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྐྱུ་བ་
དང་། དེས་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་ཡིད་བསྐྱད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བཞག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཉི་

བར་བསྐྱད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ནི་ཚོས་ཅན། དབང་
པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་
སྒྲོང་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སོགས་དང་དབང་ཤེས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བྱུང་བར་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་པ་འདི་ཡང་ཚོས་ཅན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་པོ་ཁོ་ན་དང་མཐུན་པར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ལོག་པ་གསལ་སྒྲུང་ཅན་གྱི་བསྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལོག་པ་གསལ་སྒྲུང་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྒྲུང་དུ་བསྐྱར་བ་འདིས་ནི་ཚོས་ཅན། མི་ལས་གསལ་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་སོགས་ཡིད་གྱི་
རྣམ་པ་བསྐྱད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
ལོག་པ་གསལ་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་པར་བསྐྱར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་སུ་
འབྱུང་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་འབྱུང་བ་ནི་མིག་གི་དབུས་ན་
རབ་རིབ་གནས་པས་མིག་གི་བྱུང་གཉིས་སུ་རིམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལ་གཅིག་ཅར་
མཐོང་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་གྱི་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་
ཞེས་ཟེར་ཏོ། །རྒྱ་བའི་ཡུལ་ལ་ནི། བྱངས་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། འགལ་མེད་ལ་ནི་
དབྱིབས་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ལྷོན་ཤིང་ལ་ནི་བྱ་བ་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། བྱངས་ལ་
སོགས་པ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་དེ་འཛོན་པ་རྟོག་པའོ་སྒྲུབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་རྟོག་པར་འདོད་པ་

སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྒྲུང་གི་དགོངས་པ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་
གཉིས་གསལ་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། རྟོག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་རྒྱུད་བ་དབང་ཤེས་སུ་འཛོག་པ་ལ་ནི་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་
ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ནི་རྒྱ་བ་གཉིས་སྒྲུང་འདི་
ལ་ཡང་ཞུགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་འགྱུར་ན་ཡང་འགྱུར་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་
དབང་ཤེས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཚོས་ཅན།
ཐག་པ་ལ་སྦྱལ་ལ་སོགས་པར་འབྲུལ་བ་ལྟར། དབང་པོའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་
ཀྱང་རྒྱ་བ་གཉིས་མེད་པར་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་པར་ཐལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དབང་པོ་
རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལོག་ཀྱང་འདི་ན་སྦྱལ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྱལ་འཛིན་
སྟེ་བ་ལྟར་མི་ལྟོག་པར་ཐལ། རྒྱ་བ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་འབྲུལ་བ་རྟོག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མཐུག་བསྟར་བ་ནི། མ་འབྲུལ་བ་སྟོས་པས་བསལ་བའི་རྒྱ་བ་གཉིས་ལ་
གཉིས་སུ་འབྲུལ་བ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། དབང་པོ་ལས་སྟེས་ཀྱང་མཛོན་སུམ་མ་ཡིན་
ཏེ། དབང་ཤེས་སུ་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གྲུབ་ཅིང་ཡུལ་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་དེའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་མདོའི་མདོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
རིགས་པ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཚད་མ་མདོའི་ཚོད་སྦྱབ་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་

པའི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར།
བན་དང་མདོན་འདོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཞེས་པའི་འོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྫོགས་ཆེག་དེས་བསྟན་པ་མདོན་སུམ་ལྟར་སྟངས་ནས་
བར་རྟོག་པའི་སྡེ་ཆན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ནམ་པར་བཅད་དེ་གསུངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། རྒྱ་བ་གཉིས་སྟངས་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་དབང་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་མདོན་སུམ་ལྟར་
སྟངས་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཅད་ནས་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱར་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
སྟོན་པའི་ཆེག་འདི་ཆོས་གཞན་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་དང་བཅས་པར་བསྟན་ནས་མ་
འབྲུལ་བ་མདོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྟན་པ་འབང་ཞིག་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེན། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
ཤེས་པ་འབང་ཞིག་མདོན་སུམ་ལྟར་སྟངས་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྟན་
པས་མཚོན་པའི་དབང་པོ་དང་ཡིད་བསྟན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་གསལ་སྟངས་ཅན་ཀྱི་ཤེས་
པ་ཀུན་བསྟན་པ་མདོན་སུམ་ལྟར་སྟངས་བར་དོན་ཀྱི་འབྲགས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྟན་པ་གཞན་ནམས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བ་གཉིས་སྟངས་གི་ཤེས་པ་སོགས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་
སྟོབ་དཔོན་སྦྱོགས་སྟངས་གི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མ་མདོའི་ཅོད་སྒྲུབ་ལ་
བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་མདོན་སུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་ལས་གཞན་ཏུ་
ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ནམས་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྟངས་བའི་ནམ་པར་
ཤེས་པའི་བདག་པོའི་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ། ཉགས་

ནི་མིག་གི་དབང་པོ་དེ་རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་པ་དང་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྤང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་པོའི་རྒྱ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲ་མ་སྤྲའས་དོན་གྱི་ལུང་དང་། ཕྱི་མ་དབང་ཤེས་སུ་མཚུངས་པའི་དཔེའོ། །

རྒྱུ་བྱེད་པ་སྤྲ་མ་དག་གིས་གཞན་དུ་ཡང་ཞེས་པ་དམིགས་བརྟག་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ཚེད་སྦྱབ་ཉིད་ལ་སྦྱོར་བནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་བརྟག་པ་དང་དོན་གཅིག་དུ་འཆད་ན་མ་གཏོགས་དམིགས་བརྟག་གི་ལུང་མ་ཡིན་ཅིང་། ཚེད་སྦྱབ་ཀྱི་ལུང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པར། ཚེད་སྦྱབ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མ་ཡིན། །སྤྱིང་པོ་ངེས་པར་མ་དགོངས་ཏེ། །ཆ་ཤས་གཞན་དུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། །ངེས་ན་ཁོ་བོས་བརྟག་པར་བྲ། །ཞེས་ཚེད་སྦྱབ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི་སྤྲའས་ཀྱི་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་གཞུང་བྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེའི་སྤྲའས་སུ་ཚེད་སྦྱབ་མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཁས་སྤངས་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ངེ་ལྟར་སྤང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་ལས་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་ས་སྤྱེས་སལ། སྤང་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་ས་སྤྱེས། དང་པོ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ལྷ་ལ་ཡུལ་རགས་པར་སྤང་ཞིང་རགས་པ་རྩས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ངེ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྤང་ཡང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ལ་སོགས་པའི་རུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ཐལ། ཞེས་བརྗོད་པའོ། །དེར་རུལ་ཕྲན་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་སྦྱབ་མཛད་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ཡོད་ན་རྒྱ་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་དམིགས་

རྒྱུ་དུ་མི་དེགས་སོ་ཞེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་ཁས་སྦངས་ནས་དམིགས་རྒྱུ་
ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་
བས་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྒྱོན་མེད་དེ། རྒྱལ་ཕན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
རྒྱུ་ཡིན་པ་རང་རྒྱུ་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུ་
ལས་བརྟུས་ཀྱི་ཆོག་དེས་མིག་གི་དབང་སོ་སྒྲ་བ་གཉིས་སྦྲང་གི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་
བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་རྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱལ་ཕན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་
དམིགས་རྒྱུ་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ལ་མིག་གི་དབང་སོ་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པའི་དམིགས་
རྒྱུ་དུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་སྐབས་སུ་ངེ་ལྟར་བབ་པ་སོམས་ཤིག །

གསུམ་པ་ཆད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་།
ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། ཆད་འབྲས་འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་དང་།
གཞན་དག་གི་འདོད་པ་དགོད་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་སོ་ནི་རྣམ་
འབྲེལ་ལེ་ལུ་གཉིས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཆད་མས་ཆད་པ་དང་། མ་ཆད་པའི་འབྲས་
བུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་གཅིག་ལ། ཆད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། ཆད་པའི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲ་དོར་
ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ཞུགས་པས་མི་འདོད་པའི་དོན་སྦངས་ནས།
འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ལ་མཛད་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་
མཛོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བརྩམས་པ་
ཞིག་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཡང་ཆད་མས་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་བྱུབ་པ་སྒྲོན་དུ་འགོ་དགོས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་མི་སྐྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་སྒྲོན་རོལ་ཏུ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་

པའི་གཞི་པེས་དགོས་པས་དེ་ནི་འདིར་ཚད་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
རང་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་པེས་པ་གསར་དུ་འདེན་ནུས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ།
དེ་བྱུང་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཛོག་ཅིང་ཐག་ཚད་པ་
དགོས་ལ། དེས་བཞག་པར་བྱ་བའི་གཞལ་བྱ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ཚད་མས་ཚད་
པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་བྱ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་གོང་དུ་བསྟན་ཅིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་བཞེད་ནས་མཛད་པས་འདིར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱི་ཚད་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་ལ། དེ་གང་ལས་འབྱུང་བ་ཡང་། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་འདིའི་འབྲས་བྱ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ།
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ནི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་རིགས་པ་སྤྱི་བ་ཀྱང་གྱི་ལུགས་ཡིན་
ལ། ཚད་མ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི། དབང་དོན་སྤྱད་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཚད་
མའི་ཞེས་ཟེར་རོ། །དཔྱོད་པ་བ་དག་ནི། དང་པོར་དོན་ལ་བཟླ་བའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་
མེད་པ་ཉིད་ཚད་མའི་ཞེས་ཟེར་རོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་པེ། སྤྱི་སོགས་ཁྱད་
པར་གྱི་ཚོས་འཛིན་པ། ཚད་མ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་འཛིན་པ་འབྲས་བྱའི་ཞེས་
ཟེར་རོ། །སྤངས་ཅན་པ་ནི། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཚད་མ་དང་། བྱེ་
བྲག་སྤྱི་བ་རྟོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྒྲོ་བ་དཔོན་རྒྱུ་མཁན་པོས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྦྲངས་པའི་
རྣམ་གཞག་དང་། དོན་ཁས་མ་སྦྲངས་ཤིང་། རྣམ་པ་རྣམས་བྱུང་མ་བཞག་པའི་རྣམ་

གཞག་དང་། དེ་ཡང་བཀག་ནས། རྣམ་པ་རྩལ་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་མཛད་པ་སྟ་
མ་གཉིས་ཀྱང་རྫོང་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ཕྱི་མ་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མཛད་
པར་བཞེད་པ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཏུ་
ཡང་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སྟ་ཡང་མེད་དེ།
རང་ལུགས་གྱི་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་བཀག་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་འཛོག་པ་ནི་རིགས་
པ་མི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཅོང་སྤྱོད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་ལུགས་གྱི་ཀྱན་རྫོང་ཁས་
སྒྲངས་ན་རང་ཉིད་འདོད་པའི་དོན་དམ་དེ། བཞག་པ་མ་བདེ་བར་གཞན་གྱིས་གཞོད་
པ་བཞེད་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་གཉིས་ལ་འགལ་བ་མཐོང་བ་སྲིད་གྱི། རང་ལུགས་གྱི་
དོན་དམ་འཇལ་པའི་ཆད་མ་དང་། ཀྱན་རྫོང་འཇལ་པའི་ཆད་མ་གཉིས་གཅིག་གི་
ཡུལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་སྤྱན་འབྱེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། དང་པོ་ཉིད་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཆང་
བའི་མཁས་པའི་སྤྱོད་པོ་སྟ་ཡང་མི་སྲིད་དོ།

ཐ་སྙད་ཏུ་གྲུབ་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དོན་བྱེད་ལུས་
པ་ཡིན་ནམ། དོན་ཏེ་དེ་མ་ཡིན་ཀྱང་འགྲུང་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་གནས་ལུགས་སྟ་གྲུབ་པ་ཞིག་གམ། དོན་ཏེ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟར། རྟག་
པས་བཏགས་ཅ་མ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་བྱེད་ལུས་སྟོང་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པ་
ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པའི་སྤྲུལ་དུ་མ་བཟུང་ཞིག །གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ཡང་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་
དང་། བདེན་སྟོང་གཞི་མ་ཐུན་དུ་སྤྱད་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སྟ་འདོད་པས་ནི། ཁོ་
པོས་ནི། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་མི་ཤེས་པོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྒྲགས་

སོ། །དེས་ན། སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་མཁན་པོས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མང་ད་པ་
ཡང་སྤར་བཤད་པ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་འཛིན་རྣམ་
ཚད་མ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱས་པ་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་བཟུང་
ནས། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་
ནས། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ལ་མ་དབྱེད་པའི་ཆེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བྱ།
དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱེད་ཅིང་དེ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་
བྱེད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་ཁ་ཅིག་སྦྱ་ཞིང་། ཡང་ཁ་ཅིག་
རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱ་བ།

དེ་དག་གིས་ནི་ཚད་མ་དང་། །

ཚད་མའི་འབྲས་བྱ་ལེགས་པར་བཀག། །

རིགས་པ་སྦྱ་བའི་དགོངས་པ་འད་དོར། །

རང་ཉིད་མི་ཤེས་གསལ་བར་བསྒྲགས། །

ཞེས་སོ། །ཡང་མདོ་སྡེ་པས་གཟུང་རྣམ་རང་རིག་མདོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་
བྱར་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་ལ། ཁས་ལེན་ན། གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱ་དང་། འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་བྱེད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམ་རིག་
པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་སྒྲུབས་སུ་ཡང་། མ་
དབྱེད་པ་ན་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་འདོད་པ་
ཡང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་སྤར་ཡང་
འོངས་པ་ཡིན་པས། ལན་ཡང་སྤར་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་འབྲེལ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་ལུགས་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་སུ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་དབང་པོའི་མདོན་
སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་དང་། བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་དོན་དམ་དཔྱད་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་དུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། །དེ་འབྲེལ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་དབང་
མདོན་གྱི་གཞལ་བྱར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

དཔྱད་ན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་རང་ཉིད་འཇལ་ལ། མ་དཔྱད་ན་
བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་འཇལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡང་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་སྟེ། མིག་
སྒྲན་སོགས་བསྐྱུས་པས་མིག་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤ་མོ་རང་སྟོབས་གྱིས་
ངེས་ཤེས་འབྲེན་ཅུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཐོང་བ་སྲིད་ཀྱི། དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བྱས་
པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་རིགས་སོ་སོར་འཕོ་བ་གཤམ་སྲིད། དཔྱད་པ་བྱེད་པ་
པོ་ཁྱོད་རང་གི་མིག་ཤེས་གྱིས་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པའི་གོང་དུ་གཟུགས་ལ་ངེས་པ་
འབྲེན་པ་དེ་ཉིད་དཔྱད་པ་བྱས་མ་ཐག་མིག་ཤེས་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པ་ཡིན་མིན་ཁ་
ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་སོམས་ཤིག །སྤར་མིག་ཤེས་གྱིས་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་འཇལ་བར་
མདོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཉིད་དཔྱད་པ་བྱས་པ་ན། དེ་ལས་ལོག་པར་ཤེས་པ་འཇལ་བར་
རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤར་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པའི་གོང་ནས་མིག་ཤེས་
གྱིས་ཤེས་པ་འཇལ་བ་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་ལ་བྱིས་དཔྱད་པ་བྱས་པས་རྟོགས་སོ་
ཞེས་ཁས་སྐྱང་གི། དཔྱད་པ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་དབང་གིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་
ལོག་པར་ཁས་མི་སྐྱང་ངོ་། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོས། རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །

དེ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྟུན་པ་དང་། རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་བདུན་གྱི་སྐབས་འདིར་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པའི་བྱ་བ་མཐའ་རང་ལུགས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ཡང་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་ཤེས་བདེན་པས་སྟོང་པ་དབྱུ་མ་པའི་ལུགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་དོ། །སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རྟུན་གྱི་བྱད་པར་དང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་རྣམ་རྟུན་ཉིད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་དགག་པ་གཙོ་བོར་མ་མཛད་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་འཐད་པར་རིགས་པས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆད་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། རྣམ་གཞག་དང་པོའི་ཆད་འབྲས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། བྱ་བྱེད་སྤྱིའི་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །

༼ཆད་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ༽

དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། སྟོན་ལུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས་ཆད་འབྲས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་བཞེད་པས་ཀྱང་ཞེས་སྟོས་སོ། །ཆད་འབྲས་རྩམ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དག་ན་ལེ། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་

ཚད་མ་འདིའི་འབྲས་བྱ་གང་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །ལན་ནི། །གཞལ་བྱུ་རྟོགས་པ་ལོ། །དེ་
ལ་པ་རོལ་པོ་ན་རེ། །གཞལ་བྱུ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་འབྲས་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་ལས་རྩ་མ་ཐ་དང་པའི་ཚད་མ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་
ཚོས་ཅན། ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་རྩ་མ་ཐ་དང་པ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དོན་ལྟོག་གང་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལས་དེའི་རྩ་མ་ཐ་གཞན་ཞིག་
སློའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བསྟོས་པའི་བར་ཆད་མེད་པར་གཞལ་བྱུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་
འདིའི་དེ་ཉིད་དེ་རང་ལྟོག་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་འབྲུབ་པའི་དོན་ལྟོག་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཚད་འབྲས་བྱ་རྩ་མ་ཐ་དང་པ་ལ་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བདེན་དུ་རྟག་ན་དེ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྒར་བ་ཤད་པ་ལྟར་
ཡིན་པ་དེ་ལ་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ཡི་ཚད་མ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་སྒྲོ་
འདོགས་གཅོད་རྒྱས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
མེད་དེ། སྒྲོ་འཛོན་མཛོན་སྒྱུ་འདིའི་དོན་སྒྲོན་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་
བྱེད་པ་སྒྲོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མར་འཛོག་བྱེད་ནི་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་
གཅོད་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲོན་པོའི་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རང་བཞིན་མིན་པ་མེད་པ་དེའི་
ཕྱིར། དོན་ནི་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་སྒྲོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་པ་
ཚོས་ཅན། སྒྲོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོག་
བྱེད་ཡོད། ཁྱོད་ལས་ཐ་དད་ན་དེའི་འཛོག་བྱེད་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་སྐྱེད་པར་རྒྱས་ན་འཛོག་པར་ཡང་རྒྱས་ལ།
འཛོག་པར་རྒྱས་ན་སྐྱེད་པར་ཡང་རྒྱས་པས། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་པོར་ནས་འཛོག་བྱེད་

ཀྱི་ཚད་མ་འཚོལ་བ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེ་
ཅམ་གྱིས་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
དེ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པ་གང་ལས་བྱ་བ་གང་འགྲུབ་པའི་
བྱ་བ་དེ་བྱེད་པ་དེའི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པ་དེ་ཅམ་གྱིས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མ་
ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་བྱེད་པ་གང་ལས་བྱ་བ་གང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲུབ་པའི་བྱེད་
པ་དེ་བྱ་བ་དེའི་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱེད་
བྱ་དང་། བཞག་བྱ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་ལ། བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱེད་བྱེད་དང་འཛོག་བྱེད་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་།
འཇལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའོ། །སྐབས་འདིའི་བྱ་བྱེད་ནི།
དཔེར་མཆོད་ན། སྟོན་སོ་ལས་དང་། སྟོན་སོ་རྟོགས་པ་བྱ་བ་དང་། སྟོན་སོའི་ནམ་པ་
དང་། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་དང་། སྟོ་འཛིན་སྟོང་པའི་འཛིན་ནམ་ནི་
བྱེད་པ་སོ་སྐྱེས་བྱར་འཛོགས་པའི་གཞིའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་བྱུབ་པ་དང་། གཞན་གྱིས་
བརྟགས་པ་དགག་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་ཐོའི་
ཁྱད་པར་གཅིག་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ཡང་དོན་འབྲ་བ་ལས་གཞན་ལ་མི་རུང་བ་
དང་། དེས་ན་དོན་དང་འབྲ་བ་ཚད་མར་བྱུབ་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། མཆོན་གཞི་
དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཛོག་བྱེད་མཆོན་གཞི་དང་བདག་
གཅིག་པ་དགོས་པ་དང་། མཆོན་གཞི་དང་རྫས་ཐ་དད་པ་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་

དང་། དེས་བྱུང་བའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ཉམས་སུ་སྔོང་བ་ཙམ་དུ་གནས་ཤིང་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་མ་ཤར་འབྲ་བའི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྔོ་འཛིན་སྔོང་བའི་འཛིན་བའི་རྣམ་པ་ནི་ཆོས་ཙན། སྔོན་པོ་
འཛིན་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་
པར་འཛོག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་སོགས་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟོས་ནས་
དེ་རྣམས་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེས་ནི་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་
སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་འཛོག་བྱེད་དེ་ལ་ངེས་པར་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཞིག་
དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །འཛོག་བྱེད་དེ་ཡང་མཆོན་གཞི་སྔོ་འཛིན་དང་བདག་གཅིག་པ་
དགོས་ཀྱི་རྩལ་ཐ་དད་པས་འཛོག་མི་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ནི། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་
སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྟུ་བའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཙན། མཆོན་གཞི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་
དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་གང་གིས་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་
འདི་ནི་སྔོན་པོ་འདིའི་དངོས་སུ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ཡིན་ལ་སེར་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་
བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལས་སོ་སོ་ལ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོད་མ་ཡིན་མིན་སོ་སོར་
རྣམ་པར་འབྱེད་བ་སྟེ་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོན་གཞི་དང་རྩལ་ཐ་དད་པས་འཛོག་མི་རྒྱས་པ་སྟེར་
བསྟན་པ་དང་། དབང་པོས་འཛོག་མི་རྒྱས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དབང་པོ་དང་དོན་དང་དབང་དོན་སྟངས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་
རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཙན། བྱེད་རྣམས་སྔོ་འཛིན་ལ་ཉེ་ལ་སེར་འཛིན་ལ་མི་ཉེ་བའི་བྱེ་

བྲག་ཡོད་དུ་ཟློན་གྲང་སྟོ་སེར་སོགས་ལས་ཀྱི་བྲེ་བྲག་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བདག་
ཉིད་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྟོ་འཛིན་སྟོང་བའི་འཛིན་རྣམ་དེ་དང་སྟོ་འཛིན་
དབང་ཤེས་གང་ཡང་སྟོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པར་བྲེ་བྲག་ཏུ་ངེས་པར་
བྲེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་
མཆན་གཞི་དང་བདག་མི་གཅིག་ན་མཆན་གཞི་ལ་མཆོན་བྱ་མཆོན་བྲེད་མ་ཡིན་
པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། མཆན་གཞི་ལ་མཆོན་བྱ་མཆོན་པར་བྲེད་པའི་དེ་ཉིད་ནི་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ་མཆན་གཞི་དང་བདག་གཅིག་པའི་མཆོན་བྲེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

འཐད་ལྷན་གྱི་འགྲུར་ལ། རྒྱ་མཆན་ཡིན་པ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་
ཆོག་མེད་ཅིང་དེ་ལ་བཤད་པ་ཡང་མ་མཛད་དོ། རྟོན་ནི། རྟོན་རྟོགས་སོ་སོར་འབྲེད་
རུས་པ་དེ་སྐབས་འདིར་ཆད་མ་ཡིན་ལ། དེ་མཆན་གཞི་དང་བདག་གཅིག་པ་དགོས་
ཞེས་པའོ། ཅན་གྱི་ཆོག་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཆོན་བྱ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་
མེད་ཀྱང་མཆན་ཉིད་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། འཛོག་བྲེད་གྱི་དེ་ཉིད་ནི་མཆོན་བྱ་ལ་བསྟོས་ནས་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་
དགོས་པའི་མཆོན་བྱ་ལ་བསྟོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། སྟོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེས་སྟོན་པོ་
རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པའི་བྲད་པར་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་གྱིས་མི་
འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་པོ་ལ་ལྟ་བུར་ཡིན་ལ་སེར་པོ་ལ་ལྟ་བུར་མ་ཡིན་པ་དེའི་
བྲད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་དང་འཐད་པའི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། སྟོ་སེར་དང་

མད་མ་མད་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེས་སྔོན་སོ་རྟོགས་
ལ་སེར་སོ་མ་རྟོགས་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་འཛིན་དབང་
ཤེས་དེས་སྔོན་སོ་རྟོགས་པ་དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་
བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱེད་པ་སོ་ཞེས་པ་འཐད་ཐུན་གྱི་འགྱུར་ལ་མེད་ཅིང་མེད་ཀྱང་ཆོག་གོ་
།ཡང་ན་ཤེས་བའི་ཆོས་མ་ཡིན་ཀྱང་བྱི་རོལ་གྱི་རྩམ་སྤྱུ་གྱུར་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་
བྱང་པར་མི་འབྲ་བ་ཡོད་པས་དེས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཛིག་གོ་ཞེན། ཤེས་པ་ལས་
རྩམ་ཐ་དད་བའི་དོན་རྣམས་ཀྱིས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཛིག་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་
འབྲའི་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཞུང་སྤྲ་མ་དང་། ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་དོན་
རྟོགས་འཛིག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱི་མཐོ། །

གསུམ་པ་ནི། དོན་འབྲ་བ་ལས་གཞན་པ་དང་། མཚན་གཞི་དང་བདག་མི་
གཅིག་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་འདིའི་བདག་ཉིད་
ཀྱི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གང་ལས་སྔོན་སོ་རྟོགས་པར་བཞག་དགོས་ཏེ། མཚན་
གཞི་དང་བདག་མི་གཅིག་པ་དང་རྣམ་པ་ཤར་བ་མེད་ན་དོན་རྟོགས་འཛིག་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར། དུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་ངེས་པར་བཟོས་པར་ཐལ། སྔོན་སོ་འདིས་
དངོས་སྤྱུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ནི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྔོ་འཛིན་
དབང་ཤེས་འདི་ལས་སྔོན་སོ་ལ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་གཟུང་དུལ་དང་གཟུང་
དུལ་ཅན་དུ་ངེས་པ་འདིར་འགྱུར་བ་སྔོན་སོའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་སྔོན་སོ་རྟོགས་པའི་སྤྱི་བ་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདྲ་བ་ལས་གཞན་གྱིས་དོན་རྟོགས་འདྲིལ་མི་རྒྱས་པ་
སྦྲིར་བསྟན་པ་དང་། དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དང་ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་
སོགས་གྱིས་འདྲིལ་མི་རྒྱས་པ་དང་། དོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱད་པར་འདྲིལ་བྱེད་དུ་མི་
བྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོ་འཛིན་ཤེས་པའི་དོན་སྡོན་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་
བ་འདི་དོན་སྡོན་པོ་དང་འདྲ་བ་ལས་གཞན་ལས་ནི་དོན་རྟོགས་འདྲིལ་རྒྱས་པ་སྤྱིད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དབང་པོ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་འདྲིལ་མི་རྒྱས་པ་སྤར་
བསྐྱབས་ཤིང་འོག་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་དབང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱད་པར་དང་། ཡིད་བྱེད་
གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་དང་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་གི་བྱད་པར་ལས་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གསལ་མི་
གསལ་གྱི་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བས། དེས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འདྲིལ་གོ་ཞེ་
ན། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་གྱི་བདག་རྒྱུན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་དང་
དམིགས་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་བསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་ཉིད་དང་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་
དང་ཐག་ཉེ་རིང་ལ་སོགས་པའི་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན།
བྱེད་རྣམས་རང་གི་བྱེ་བྲག་གིས་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་གསལ་མི་གསལ་སོགས་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཉེ་དེ་ཙམ་གྱིས་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དོན་སྡོན་པོ་
དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པར་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་
རྣམས་ཀྱི་བྱད་པར་དེ་ལ་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ལ་སེར་པོ་ཡུལ་དུ་མི་ཉེ་ལ་སྡོན་པོ་
ཡུལ་དུ་ཉེ་བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ནི་མིག་གི་དབང་པོ་གསལ་པོ་
ཡོད་ན་སྡོ་སེར་སོགས་ཀྱན་གསལ་པོར་མཐོང་བས་དེ་རྣམས་ལ་བསྟོས་ནས་

གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཀུན་གསལ་པོར་མཐོང་བའི་ཐུན་མོང་བའི་
རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛོག་བྱེད་དུ་མེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་གཉིས་ལ་འང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བཟོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་
པ་ལ་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཉམས་སྲུ་སྲོང་བའི་བྱེ་བྲག་སྤྲ་མོ་ཡོད་པས་སྤྲ་མོ་ཡོད་པ་
གང་ལས་སྡོ་འཛིན་གྱིས་སྡོན་པོ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་རྟོགས་པ་འདིར་འབྱུང་བ་
ཡིན་གྱི་དོན་དང་འབྲ་བ་ལས་དོན་རྟོགས་འཛོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་
ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱེ་བྲག་དུ་སྤྲ་བ་ལ་སོགས་
འགའ་ཞིག་གི་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ནི་ཤེས་པས་དོན་རྟོགས་པར་འཛོག་བྱེད་
དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་སྤྲ་མོ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་རི་ལྟར་མི་སྟོན་སྟོན་རིགས་
པར་ཐལ། དེ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོར་བྱ་དང་དདུལ་ལ་
སོགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་མི་འབྲ་བའི་ཁྱད་པར་མི་མཁས་པས་མཐོང་དུ་བེན་ཀྱང་
ཁྱད་པར་བཟོད་མི་རུས་པ་བཞིན་དང་། རྟགས་ཀྱིས་དཔགས་པའི་མིག་གི་དབང་པོ་
འདིའི་ཞེས་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ་དོན་གྱིས་བྱས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་
སྤྲ་མོ་དེ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འདིའི་ཞེས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྩ་ནས་བཟུང་ནས་བསྟན་པར་
རུས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་སྤྲ་མོ་དེས་སྡོ་འཛིན་དབང་
ཤེས་འདི་ནི་སྡོན་པོ་འདིའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་སེར་པོ་འདིའི་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྡོན་པོ་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་ལགས་པར་

རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱང་པར་ལ་མོ་
འདིའི་བདག་ཉིད་ཆད་མས་ངེས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་རོན་དང་། བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཚྭ་སྤང་
ངོ་། །དང་པོ་ནི། རོན་གྱི་རྣམ་ཤར་རོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛིག་བྱེད་ཏུ་བྱུབ་པ་ནི་སྡོ་འཛིན་
དབང་ཤེས་དེས་གཞལ་བྱ་སྡོ་ན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ཡི་སྦྱབ་བྱེད་ཆད་མ་ནི་སྡོ་ན་
པོས་བསྐྱས་པའི་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་གསར་ཏུ་
མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་ཏུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར། མཆོན་གཞི་དང་
བདག་མི་གཅིག་པ་མཆོན་ཉིད་ཏུ་མི་རུང་བར་བྱུབ་པ་ནི། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སྦྱབ་
པར་བྱེད་པ་མིག་དབང་ལྟ་བུས་དེ་ཡི་ལས་སྡོན་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་
མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྩས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་
མིག་དབང་ཆོས་ཅན། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེས། སྡོན་པོ་རྟོགས་པར་འཛིག་མི་
རུས་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པའོ། །མཆོན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ངོ་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱུབ་པ་ནི། ཆད་མའི་འབྲས་སུ་རོན་
རྟོགས་ཆད་མ་ལས་རོན་གཞན་མིན་ཏེ་རོན་གྱི་རྣམ་ཤར་དེ་ཡང་རོན་རྟོགས་དེ་ཡི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་རོན་རྟོགས་བྱ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བྱ་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་གསུམ་མ་ཆད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟ་རེ་ཤིང་གཙོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ན།
སྟེས་བྱས་ལག་ཏུ་བཟུང་བ་ལ་བཟོས་པ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་ཏུ་འཇུག་པ་
དང་། འཕར་བ་དང་འབབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་།

ཤིང་དུས་བྱར་སོང་བ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུ་
 ཚོས་གསུམ་མ་ཚང་ངོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཙོ་བོར་བྱས་ཀྱི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་
 ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྔོན་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་སྔོན་པོ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དེ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ལ་
 སོགས་པའི་ཁྱོད་རང་སྤྱོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་གཟུང་ཞིང་སྤྱོད་
 བའི་དབང་གིས་ལས་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོར་
 འཛིན་པའི་དོན་ནི། སྒོ་བ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་འཐད་ལྡན་དུ་དེ་ལ་ཤེས་པའི་
 འཛིན་པའི་རྣམ་པ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་པར་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞིར་
 གྱུར་པ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འཛིན་པ་ལ་ནི་ངས་མཐོང་ངོ་ཞེས་
 བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་དོན་རྟོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཞེན་པ་ན་སྐྱབ་
 པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཞེན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ངོ་སྤྲུམ་
 པའི་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ་བྱེད་
 པ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ངས་སྤར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྲན་པའི་ཆེ། སྤར་སྔོན་
 པོ་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་བྲན་པ་དང་། ངས་སྤར་མཐོང་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཅན་བྲན་པ་
 གཉིས། དྲན་པའི་འཛིན་སྤངས་ལ་ཡོད་པས་དེས་དཔག་པར་བྱ་བའི་སྤྱོད་བ་ལ་ཡང་།
 ཡུལ་སྤྱོད་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཡོད་ལ་སྤར་ཡུལ་སྤྱོད་བ་སྔོ་འཛིན་དང་།
 ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་དེ་སྤྱོད་བ་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས་ངས་སྤྱོད་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་
 བེ་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་
 གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དང་།

བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་འཐད་ལྡན་དུ་བཤད་དོ། །

གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྟོང་འདོགས་གཙོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ལས་ལ་ནི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱ་བྱེད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་པོ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་སྤར་མེད་གསལ་དུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དུལ་ཅན་གྱིས་དུལ་གྱི་རོ་བོ་སྤར་མེད་གསལ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་ལ། སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་དུལ་བསྐྱེད་དགོས་པས་འཐད་ལྡན་དུ་ལྟ་བུའི་སྤྲ་སྤྱར་བ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

འདི་ག་རྟེན་ན་ངས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱེད་པ་པོ་དང་། གཟུགས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་པོ་གཞི་མ་བྱུང་དུ་གྲགས་པ་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་པ་པོ་འཛིན་ནམ་ལ་བྱས་ནས་དེས་གཟུགས་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་གཟུང་ནམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོར་མི་འཛོག་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དོ། །གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱི་འཛིན་པའི་ནམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཉིད་གཟུགས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་དེས་གཟུགས་རྟོགས་སོ་ཞེས་ཞེན་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་གཟུགས་འཛིན་མཛོན་སུམ་དེ་སྦྱོར་བ་ཡི་དབང་གིས་དེར་བཞག་ཅིང་ཞེན་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བྱེད་པ་པོའི་ངོས་ནས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཉིད་ངས་གཟུགས་རྟོགས་ཞེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་མིན་ན་ཡང་ངས་གཟུགས་རྟོགས་

ཞེས་ཞེན་པ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་དེ་ཡི་སྒོ་འདོགས་གཅོད་རུས་
 གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་ཁྱོད་གྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པ་དེར་བཞག་ཅིང་ཞེན་པ་
 སྤྱི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་གྱི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་རྟོགས་ཞེས་
 ཟེར་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་དོན་གྱི་བར་དུ་རྣམ་པས་ཚད་པར་འདོད་པ་ནི། རིགས་པ་
 མཁྱེན་པའི་བཞེད་པ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཚུ་རོལ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་
 སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 སྤར་བ་ཤད་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྱབ་པ་འདིས་ནི་
 ཚོས་ཅན། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དབང་དོན་སྤང་བ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
 དོན་ལ་བཟུང་བ་དང་། སྤྱི་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་འདྲིན་པའི་བྱད་པར་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་
 དོན་རྟོགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རྟོགས་འདྲིན་པ་ལ་དོན་གྱི་
 རྣམ་པ་ཤར་བ་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་སྤར་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
 ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་དང་རྫོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། སྤྱིན་མེད་དེ། སྤར་
 མཚན་གཞི་དང་བདག་མི་གཅིག་པ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་ལ། འདིར་ནི།
 དབང་པོ་སོགས་སྤྱན་མོང་བའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་
 བར་བསྟན་ཏོ། །རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་སོགས་དེ་དག་ལས་དབང་པོའི་མཛོན་སུས་
 གཟུགས་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་ལས་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 འབྲེལ་བ་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་ཚད་མ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་བར་དུ་འདྲིན་
 རུས་གཞན་གྱིས་མ་ཚད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ཁས་སྤངས། འབྲུབ་པ་ཡོད་

པར་ཐལ། འཛོག་རྒྱས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཚད་ན་དོན་རྟོགས་ཚད་མ་འཛོག་རྒྱས་
གྱི་བྱེད་པ་པོ་བྱེད་པར་ཅན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྤྱི་བཤེས། རྟགས་དང་
ཐལ་བ་གོ་ལོག་ནས་སྒྱུར་བ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་དེར་ཐལ། མིག་གི་
དབང་པོ་སོགས་བྱེད་པ་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱབ་པ་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཅི་རིགས་པར་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཀྱང་། དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་
རིགས་མི་མ་སྐྱབ་པས་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པར་འབྱེད་པའི་ཐ་མའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་
འདི་ཉིད་ཁོ་ན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དོན་དེ་ཆོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་རིགས་མི་མ་སྐྱབ་གཞན་ལས་བྱེ་ནས་ཐ་
སྟོང་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པར་འཛོག་རྒྱས་པ་དེ་འཛོག་རྒྱས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚད་
པའི་དོན་ཡིན་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་
ལ་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བ་བསྐྱེད་མི་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་ཀྱང་དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་འཛོག་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཡུལ་སོ་
སོ་ལ་བསྟོས་ཉེ་ཉེ་རིང་གི་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཐལ། དོན་རྟོགས་འདིའི་
རིགས་མི་མ་སྐྱབ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་དམ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། དབང་
དོན་ཐུང་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟོན་བཙས་ཀྱི་དབང་པོ་
ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། དོན་ལ་བལྟ་བ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། བྱེད་
པར་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་

ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་ཚོས་ཅན། འོན་ཀྱང་གི་ཤེས་
བ་འདིས་ག་ཟུགས་རྟོགས་ལ་སྒྲིམ་རྟོགས་བ་ལ་སོགས་བ་དོན་རྟོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བྱེད་བ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་དཔྱད་བ་བའི་འདོད་བ་དགག་བ་ནི། རྟོག་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་བ་དང་
བྲལ་བ་དང་པོར་དོན་ལ་བལྟ་བ་ཡང་ཚོས་ཅན། འོན་རྟོགས་འཛིག་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ།
དོན་གྱི་རྣམ་བ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། དོན་དེའི་རྣམ་བ་ཤར་བའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་ན་དེའི་དོན་ལ་བལྟ་བ་དེ་ཉིད་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་དོན་
རྟོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ན་ཞེས་བ་ཤད་དོ། །

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། དགག་བ་དངོས་དང་། རང་ལ་མཚུངས་བ་སྤང་བ་དང་།
བྱ་བྱེད་ལ་རྩས་ཐ་དད་ཀྱིས་ཁྱབ་བ་དགག་བ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་བ་ཅན་བ་ན་རེ།
ཁྱད་པར་མ་བཟུང་བར་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོར་མ་འགྲུར་བས་སྤྱི་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་
སྒྲོ་ཚད་མ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་རྩས་འཇལ་གྱི་སྒྲོ་འབྲས་བྱུང་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྣམ་བ་མ་
ཤར་ན། དོན་ལ་བལྟ་བ་མི་འགྲུབ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་ཤེས་བ་
ཡང་ཚོས་ཅན། ཁྱད་ཚད་མ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་རྩས་འཇལ་གྱི་སྒྲོ་འབྲས་བྱུང་བྱས་
པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་བ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་བ་མ་ཤར་
བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་བ་ཤར་བས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་ན་ཁྱད་པར་
གྱི་ཤེས་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་བཞག་ཏུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྒྲོའི་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན། བྱམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་དང་སྣམ་

བྱེ་སྤྱི་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཉིས་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ།
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པའི་རྩ་འཛིན་དང་སྐུམ་བྱེ་
རྩ་འཛིན་སོ་སོར་འཛོག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བའོ། །

ཁྱད་པར་གྱི་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་གཅིག་གི་
ཚད་འབྲས་སུ་མི་བྱང་བར་ཐལ། བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་རྩ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་བྱེད་པ་
འཇུག་པའི་ཡུལ་རྩ་ཐ་དད་པ་འགལ་བའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་གཅིག་
འཛིན་པ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་གྱི་ཤེས་པས་ཆོག་གི་ཡུལ་འཇལ་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་
ཤེས་པ་དང་བཅས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་དག་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་
ཡུལ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དངོས་རྒྱ་ཐ་དད་མེད་པ་ལས་སྐྱེས་
པ་དག་ནི་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བཀག་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ལ་ནི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་བ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་ན་བྱེད་རང་ལ་ཡང་
ཉིས་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དུས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཚད་འབྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པའི་
རྩ་གཅིག་སུ་དེའི་ལོགས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དག་ནི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་འབྲས་སུ་

འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བྱེད་དོན་དམ་པར་
བྱུང་པར་འདོད་པ་དག་ན་རེ། བྱེད་འདོད་པ་ལྟར་ན་དོན་འདྲ་བ་དང་དོན་རྟོགས་དོན་
དམ་པར་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཆད་
འབྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་གཅིག་པས་བྱ་བྱེད་དུ་འགལ་
ལོ་ཞེས། འདི་ནི་བདུན་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ལ་ད་ལྟར་དག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་ས་
ཀྱི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འདོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་ཁོང་
དུ་མ་ཚུད་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ལ་ཆད་མའི་གཞུལ་བྱ་སྦྱོན་མེད་འཛོག་མི་
ཤེས་ཤིང་ཆོགས་པ་དང་རྒྱན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཛོག་མི་ཤེས་པས་རང་མཆན་
ཀྱི་མཆན་གཞི་རང་རྒྱད་དུ་ཁས་ལེན་མི་བྱས་པའི་སྒོ་བྱོས་སྒྲན་པོ་དེ་དག་འདི་དང་
དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དངོས་པོ་དངོས་པོར་ཁས་སྦངས་ན་སྒྲ་དོན་ཡང་
དངོས་པོར་ཐལ་བ་སྦང་མ་བྱས་ནས་དངོས་པོར་རང་མཆན་དང་དངོས་པོར་འཛོག་
མི་ཤེས་པ་འདི་ནི། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་བཞེད་པར་འབྲེལ་པར་སྒྲོམ་པ་དག་རྟེན་
འབྲེལ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་སྦངས་ན་བདེན་བྱུང་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། བདེན་བྱུང་
བཀག་ན། རྟེན་འབྲེལ་རང་ལུགས་ལ་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བ་
དེ་དག་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆད་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མེད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོག་
ཆོས་ཐ་དད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཐ་དད་ཁས་སྦངས་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ཐ་དད་དུ་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆད་འབྲས་ཀྱི་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་འདི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་

པའི་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དོན་འབྲེལ་བ་དང་དོན་རྟོགས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པའི་
སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྫས་གཅིག་ཀྱང་རྟོགས་དཀའ་སྤྲོད་དེ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཆད་
མས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་རྒྱས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐ་
དད་པ་མཐོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབེར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་
ན་རེ། དབང་དོན་སྤང་བ་འཇམ་འབྲེལ་བ་ཆད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བསྐྱུ་ན་གཉིས་ཏེ་སྒྲོར་
པའི་འབྲེལ་བ་དང་། འདུ་པའི་འབྲེལ་བའོ། །དབྱེ་ན་བྱག་སྟེ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་བྱས་
པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དང་། དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་ངེ་སོགས་དང་།
གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲི་དང་། ས་སྒྲོགས་བྱམ་མེད་རྣམས་དང་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་སྒྲོར་བ་དང་། སྒྲོར་བ་ལ་འདུ་བ་དང་། སྒྲོར་བ་ལ་འདུས་པ་ལ་འདུ་བ་དང་།
སྒྲོར་བ་ལ་བྲད་པར་དང་བྲད་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བས་སྤང་བ་ཡིན་ལ། འདུ་བ་དང་།
འདུས་པ་ལ་འདུ་བ་གཉིས་དང་བྱག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དབང་དོན་སྤང་བ་ཡང་དོན་
རྟོགས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོ་དེ་གཟུགས་དང་བྱ་བ་སྟེ་
རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཀྱི་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་ཀྱང་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་
གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དེས་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་ཤིང་། གཟུགས་
མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དོ་བསྐྱུས་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པར་གང་
གིས་བཞག་ངེས་པས་བདག་རྟེན་མིག་གི་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་

རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་འདྲ་ཉེ་གས་པར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །མིག་གི་དབང་
པོ་དེ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ཀྱན་དང་འབྲེལ་བར་བྱུང་བར་མེད་ན་འདྲ་
རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་གསུང་དུ་མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་པ་དེ་
ཁོ་ན་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེའི་འཛོག་བྱེད་ཚད་མར་རིགས་ཏེ། གཟུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་ལ། སྦྱ་མ་རྟོགས་པ་འདི་ནི་སྒོ་འདོགས་
གཙུག་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་མ་ཤར་གྱི་སྒོའི་སྤང་བའི་དབང་གིས་བྱས་པའི་བྱིར།
སྒོ་བ་དཔོན་རྒྱལ་མཁན་པོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དབང་དོན་འབྲེལ་བ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་
འཛོག་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོ་སྤང་བ་ཤར་བ་དེ་དག་དང་འབྲེལ་
བར་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་རྟོགས་ལ། བྱམ་པའི་བྱི་ལ་
སོགས་པ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟེན་བྱེད་པ་སྤང་ཁ་ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱལ་གྱི་བཞེད་པ་དེ་འཐད་པ་
ཡིན་གྱི། སྒོ་བ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། བྱེད་
རང་ལྟར་ན་ཡང་གཟུགས་དང་དེའི་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དོན་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་
ཤར་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་རང་དེས་པའི་རྒྱུ་ཚང་བའི་
རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡིན་པས་སྐད་ཅིག་མ་རྟོགས་ཙམ་དུ་ཐལ་བ་ནི་འདོད་ལ། དེས་པ་མི་
འཛེན་པས་སྤང་ལ་མ་དེས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་བྱིར།

དེས་ན། སྐད་ཅིག་མ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཤར་བའི་བྱིར་ཟེར་ན་
བྱུང་བ་མ་གྲུབ་ལ། རང་དེས་པའི་རྒྱུ་ཚང་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཟེར་

ན་རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འོན་ཀྱང་བྲག་པས་ཀྱང་། དབང་
དོན་སྤང་བ་དོན་རྟགས་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་། དོན་རྟགས་ཆད་མའི་སྒྲུབ་བྱེད་
རང་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཆ་དང་བའི་སྤང་བ་ཡིན་པས་བྱེད་ཅི་ལྟར་ཟེར་བ་ལྟར་ལན་ཐེབས་
པས་སྒྲིན་སྟོང་མི་རྣམས་སོ། །ཞེས་བྲག་པས་ཀྱང་ཅི་ལྟར་ཟེར་བ་ལྟར་ལན་ཐེབས་
པས་མི་ལེགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
གོ་བར་དགག་བ་བྱེད་པ་ཟད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་ཆད་མས་མ་རྟགས་
ཀྱང་རྟགས་པ་ཙམ་གྱི་གོ་ཆད་པ་སྐབས་གང་དུ་ཡང་མ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོབ་
དཔོན་ཚོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་རེ་ཤིག་པར་ཞོག་ཅུབས་གཟུང་ནམ་དོན་རྟགས་ཀྱི་
འཛོག་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་རྟགས་པར་ཐལ་
བ་བརྗོད་ན་ལན་འདེབས་ལུགས་ཅི་ལྟར་བྱེད་སོམས་ཤིག །སྟོབ་དཔོན་ཚོས་
མཆོག་གིས་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་
བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་གཟུགས་རྟགས་པའི་ཆད་མར་འཛོག་ལ་ཅིག་ཤོས་རྟགས་པའི་
ཆད་མར་མི་འཛོག་པ་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་རང་རིག་མཛོན་
སུམ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་མི་འབྲེན་གྱི་བྱུང་པར་ཡིན་གྱི་གང་གི་རྣམ་
པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པ་དང་མི་འབྲེན་པའི་བྱུང་པར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཡིན་ན་ཆད་མ་མ་ངེས་པའི་སྤྱོད་ལ་ནས་འབྲས་བྱ་ངེས་དགོས་ན། སྒྲིན་རགས་པ་དེ་
ཙམ་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་དང་། མདོ་སྤེལ་སེལ་མི་རྣམས་སྟུམ་པ་ནི། ཏ་ཅང་
འབྲུག་པ་ཅིང་བཤོ། །རྟགས་པ་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་དེ་
ལ་ཡོད་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་སྒྲིན་བརྗོད་དེ། དོན་རྟགས་ངེས་

པའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་དབང་པོ་དང་དོན་ཐང་པ་ངེས་དགོས་ལ། དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་ཐང་རྒྱའི་
དབང་པོ་དང་དོན་ཉོག་གས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལེས་བྱ་ནང་གི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ། གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་དང་
ཀྱིས་སྟོང་པར་སྐྱབ་པ་དང་། དེས་ན་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་བྱུང་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པ་དང་། མཚན་
ཉིད་མཚན་གཞི་ལ་མ་བྱུང་པ་དང་། དེས་ན་གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་དང་ཀྱིས་སྟོང་པ་
འཐད་པར་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་བྱི་བ་དང་། བྱིས་
པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྤེལ་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པའི་རྩིས་དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་བཞེད་ནས། མདོ་
སྤེལ་པ་ལ་དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་བྱིས་པ་ནི། མདོ་སྤེལ་པ་ཁྱོད་གང་དོན་རིག་ཚད་མའི་
འབྲས་བུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རིག་པར་འདོད་པའི་དོན་
རིག་པ་འདི་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྱིས་པའོ། །བསྟན་བཅོས་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྩིས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་ཕྱི་རོལ་
དོན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཙམ་དུ་བད་དམ་སྟུང་ན་མ་ཡིན་ཏེ།
རྣམ་མཁྱེན་དུ་བསྟོད་པ་ལ། གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་དང་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་བྱུང་ངེས་པར་ཉོག་གས་དགོས་པ་སྐྱབ་བཞེད་ནས་འདི་
མན་ཆད་དུ་དེའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དུ་
རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་སྒོ་རྡོར་སྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རིགས་
མ་ངེས་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་རྩིས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་མཚན་ཉིད་འདི་བར་མ་གོ་ཞིང་མཚན་གཞི་འདི་བར་གོ་ནས། ཅི་ཞིག་རིང་ཡོད་སྟེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་སྟོང་བས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དོ། །འདི་མེད་དོ་ཞེས་བསྟོན་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྟེན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་སྟེན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོང་བ་ཡོད་པ་འདི་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟེན་པོ་རིག་པ་ཡིན་པར་འཛོག་བྱེད་གང་གིས་བཞག་ཅེས་བྲིས་པའོ། །གང་དག་སེམས་ཅམ་པས་སྟེན་པོ་ཁས་སྦངས་ན་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་འོས་མེད་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ཅིག་སྟེན་པོ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་བ་དང་གཞན་དག་ཐ་སྟད་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རེ་ཤིག་སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་དཔྱེལ་ཐུགས་ལས་ཚུང་དུར་བྱས་ན་མཛེས་སོ། །དེ་དགག་པ་ལ། སྦྱེས་འདྲ་བ་དགག་པ་དང་། དེས་པ་འདྲེན་རྒྱས་དང་གསུམ་ཆོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ལས་སྦྱེས་པ་དང་འདྲ་བ་དགག་གིས་དོན་རྟོགས་པར་འཛོག་གོ་ཞེ་ན། ཐུགས་སྒྲུབ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས། འོ་ན་ནི་ཡུལ་སྟེན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་སྟེར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཁྱོད་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་བྱིར། ཏྲགས་ཟུར་བྱི་མ་ནི་སྟེན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་སོ། །འདོད་ན་སྟོ་བྱི་མ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་མི་འཕོ་བར་ཐལ་བ་སོགས་གྱིས་གཞོད་པ་བརྗོད་དོ། །འཐད་ལྟན་དུ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་ལ། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས་ཡུལ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པ་གཟུང་

དོན་དུ་ཐལ་བ་བརྟེན་བཞེད་ནས་བློ་བ་དབྱུང་ཤེས་ཀྱིས་རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་སྲོང་བ་
གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་བརྟེན་དོ། །

མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་བ་རྣམས་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
བ་སྡོན་པོ་ལས་སྦྱེས་པར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པས་སྦྱེས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མ་
ཡིན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ནི་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་
སྦྱེས་པ་ཐ་སྙད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ལ། འདྲ་བ་ལས་ནི་ཐ་སྙད་
འབྲུབ་ལ། འདྲ་བ་ཡང་སྦྱེས་པ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ནོ། །མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་
ཀྱི་དོན་མ་བཟུང་བ་འོ་ན་དེ་སྡོལ་འཇིག་དབང་པོའི་ཤེས་པ་འདིས་ཡུལ་གང་ཞིག་
ཉམས་སུ་སྡོང་ཞེས་ཟེར་ན། སྐབས་འདིར་སྡོལ་འཇིག་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་
ཀྱི་དོན་མ་བཟུང་ན་ཡུལ་གང་ཞིག་གཟུང་ཞེས་མདོ་སྡེ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་བ་
ཁོ་པོ་ཅག་ལ་འདྲི་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་བ་ཁོ་པོ་ཅག་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་
དོན་རིག་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི་ཉིད་སྡོན་མེད་གཅིག་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་
ནས་རྟོགས་པར་འདོད་བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་རྟོགས་པར་འདོད་བ་ཡིན་ལ། དེ་མེད་ན་
ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འདོར་དགོས་སོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་
ལ་དཔྱུང་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། བ་རོལ་པོས་དོན་རིག་བཞག་པ་འཐད་
མི་འཐད་དཔྱུང་པའི་སྐབས་སུ་བ་རོལ་པོས་དོན་རིག་མེད་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་
གང་རིག་བ་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་སྐབས་སུ་མ་བབ་སྟེ། བ་རོལ་པོ་ལོག་རྟོག་མཛོན་གྱིར་
དང་ལྟན་པའི་སྐབས་སུ་སུན་འབྲེན་བརྟེན་པའི་དུས་ཡིན་ལ། ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ནས་
ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་ཆེ་སྒྲུབ་བ་འགོད་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་ཡང་བ་

རོལ་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་འགོད་པའི་དུས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་སྐབ་བྱེད་འགོད་པ་སྐབས་ལས་འདས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
སེམས་ཅན་པས་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་ཆད་མས་མ་ངེས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ལ་སྐབ་བྱེད་སྟོན་མེད་ཡོད་དེ། གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྐྱ་
ཐོས་པའི་ཆེ་ཁོ་བོས་གཟུགས་འདི་བལྟས་པའམ། སྐྱ་འདི་མཉན་ནོ་ཞེས་གཟུགས་
དང་སྐྱ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དག་ལས་ཡུལ་གང་ལ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
བའི་ཡུལ་དེ་དག་ནི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་མཐོང་
ཞིང་ཐོས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་གི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ངེས་པ་
འདྲན་པར་མ་མཐོང་བས་དེས་ན་སྐྱེས་པ་དང་འབྲ་བ་དང་། གང་ལས་སྐྱེས་པ་དང་
འབྲ་བའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་འདྲན་ཅུས་པ་དང་གསུམ་ཆོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
རིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ག་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལས་སྐྱེས་དོན་
དང་འབྲ། དོན་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲན་ཅུས་དང་གསུམ་ཆོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་
དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པའི་འདོག་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་མཆན་ངེ་ལྟར་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེའི་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བའི་
ཡིད་མངོན་ཡིན་ཞེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དག་གི་གཟུང་
དོན་དང་གཟུང་དོན་ཅན་དུ་ཉི་བ་དེ་ཉིད་འཐད་མི་འཐད་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་
དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པ་དེ་ཉིད་མ་བྱུང་བར་དཔྱོད་
པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་བལྟ་བ་པོའི་

གཟུགས་མཐོང་སྟུང་པའི་ངེས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ཤེས་ཡིན་མིན་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་གཟུགས་དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་ཆད་མས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ན་རྟགས་པ་རོལ་པོས་ཁས་ཁྲུངས་ཤིང་། དོན་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་ན་རྟགས་ཆད་མས་གྱུར་བུ་ལོ། །

དོན་བསྐྱུས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འབྲེན་ཅུས་དབང་མངོན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཆོན་བྱར་འདོད་པ་དེ་ཆད་མས་རྟགས་པ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དེ་ཆད་མས་མི་རྟགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཟུགས་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གཟུགས་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དུ་བ་མེད་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ། །སྤར་གྱི་རྟགས་དེར་ཐལ། དབང་མངོན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་ཆད་མས་ངེས་པ་དེ་སྡོན་དུ་སོང་བ་མེད་ན་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སུ་ཆད་མས་བྱུང་བ་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་ཤེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དགག་པ་དམ་བཅའ་བ་དང་། རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྟོན་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྤར་བ་དང་རགས་པ་གང་དང་

ཡང་མི་འབྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤར་མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་མི་སྲིད་པ་བཏང་སྟོམས་
སུ་བྱས་ནས་མཆན་ཉིད་ལ་དགག་པ་མཛད་ལ། འདིར་མཆན་ཉིད་མཆན་གཞི་ལ་མི་
སྲིད་པའི་གཞོད་པ་བཛྲོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩལ་སྤྲོ་མོ་དང་འབྲ་བ་དགག་པ་དང་། རགས་པ་དང་འབྲ་
བ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་རེ་རེ་བ་དང་འབྲ་བ་དགག་པ་
དང་། ཆ་མེད་དུ་མ་ཆོགས་པ་དང་འབྲ་བ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་སོ་སོ་རེ་རེ་བས་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་
གཏད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར་བྱུང་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལ་སྤྲང་བ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཁྲ་མེད་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་གཏོད་
པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་བསྟུས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་
རྩལ་སྤྲོ་ཁྲ་མེད་ཀྱིས་གཏད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་
པ་འདི་འང་ཡིངས་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་རྩལ་སྤྲོ་ཀྱི་གནས་ཆོད་དང་
འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆ་མེད་དུ་མ་དང་འབྲ་བ་དགག་པ་དང་། ཆ་མེད་དུ་མའི་
སྟེང་གི་སྤྲོ་མོང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་དང་འབྲ་བ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཁྲ་བཅས་
ཀྱི་རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་དུ་མས་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། རིགས་མི་མ་སྤྲོ་གཞན་
ཀྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་ཡིངས་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་སྤྲང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩལ་སྤྲོ་
ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་མང་པོ་ཆོགས་པ་རྣམས་ལ་རགས་པ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བར་ཡང་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གཅིག་ནི་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡིངས་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་འདི་རྩལ་སྒྲན་ཆ་མེད་དུ་མས་གཏད་པ་ཡིན་ན།
གཅིག་དང་དུ་མ་གཞི་མ་སྒྲན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
གཅེར་བྱ་བ་འདོད་པ་ལྟར་རྩལ་སྒྲན་དུ་མ་རྣམས་ལ། གཅིག་གི་རང་བཞིན་སྒྲན་མོང་
བ་ཡོད་པས་དེས་ཡིངས་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆ་མེད་གཅིག་
ལུ་དེ་རགས་པ་ཡིན་ན། འོག་ཏུ་འགོག་པ་དེས་གཞོད་ལ། སྤྱི་མོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྩལ་སྤྱི་
རབ་མང་པོ་རྣམས་ལ། སྒྲན་མོང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡོད་པས་དེ་དང་འབྲ་བ་ཡང་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ལ་སྒྲན་མོང་གི་རང་བཞིན་ཆ་ཤས་མེད་པའི་རྩལ་གྱི་
རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་བ་དང་།
དེའི་སྤྱི་བ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འོན་པསྤྱི་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ།
འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྒྲན་མཐོང་བ་དང་། ཐོགས་པ་དང་། སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་
མི་བྱེད་པས་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་འདི་ནི་སྤྱི་བའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་གྱི་རགས་
པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ལ། རགས་པ་དེ་ཡང་ཆ་ཅན་ཡིན་ན་ཆ་དང་ཆར་བྱེ་བའི་ཆེ་
རྩལ་སྒྲན་ལས་མ་འདས་པས་རགས་པ་ཆ་མེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་
ཡུལ་རགས་པ་ཆ་མེད་གཅིག་དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་དང་འབྲ་བར་སྤྱང་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། འབྲ་བྱེད་ཕྱི་རོལ་གྱི་འོན་རགས་པའི་ཆ་མེད་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་བསྟན་པ་དང་། མཐོང་བ་ལ་
བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྱི་སྤྱིའི་ལུས་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། ལག་པ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་གི་ཡན་ལག་

ཅན། གཡོ་བ་ན་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གཡོ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལག་
པའི་སྟེང་གི་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཀྱང་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་གི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་
གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐུབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལག་
པའི་སྟེང་གི་ཡན་ལག་ཅན་གཡོ་ཡང་ཀྱང་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་གི་ཡན་ལག་ཅན་མི་
གཡོ་བར་འདོད་ན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཡོ་བ་དང་མི་གཡོ་བ་དག་གི་ཆ་སོ་སོར་
བྱུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ལག་པའི་སྟེང་གི་ཁྱོད་གཡོ་ཡང་ཀྱང་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྟེང་གི་ཁྱོད་མི་གཡོ་བར་གནས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རས་ལ་ཚུ་བཅགས་པའི་ཆེ་ཚུ་
གཡོ་ཡང་རས་མི་གཡོ་བའི་རས་དང་ཚུ་ཆ་སོ་སོར་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། ཆ་གཉིས་མཐོང་བ་ཡན་ལག་ལ་
བརྟེན་པའི་ཡན་དགག་པའོ། །དང་སོ་ནི། རྒྱུས་བུའི་ལུས་གདོང་ལྟ་བུ་གཅིག་
བསྐྱབས་པ་ན་ཡང་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་བསྐྱབས་པར་ཐལ། བསྐྱབས་
པ་དང་མ་བསྐྱབས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། །དམ་བཅའ་ལྟག་སྟོད་བསྟན་པ་ནི། ཡང་ན་ནི་ཡན་ལག་ཅན་འགའ་ཡང་མ་
བསྐྱབས་པར་ཐལ། གདོང་ལས་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མ་བསྐྱབས་པར་མཛོན་
སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབས་པ་དང་མ་བསྐྱབས་པའི་ཆ་གཉིས་མེད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། གདོང་བསྐྱབས་ཀྱང་ལུས་ཡན་ལག་ཅན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་མཐོང་
བར་འགྱུར་བར་ཐལ། མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གང་ཞིག་
ཆ་འགའ་ཡང་མ་བསྐྱབས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཆ་གཉིས་མཐོང་བ་དེ་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་

ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཆ་གཉིས་མེད་པས་གདོང་གོས་གིས་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་ཡན་ལག་གི་གདོང་བསྐྱབས་གི་ཡན་ལག་ཅན་གི་གདོང་ནི་བསྐྱབས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་དག་དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་ཡན་ལག་ཅན་གི་རྩལ་དགག་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་གིས་ནི། རང་ཉིད་གིས་ཡན་ལག་ཅན་གི་རྩལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་མ་ཁེགས་པར་གོར་མ་ཆགསྟེ། འེ་བྲག་པས་ཡན་ལག་ཅན་གི་རྩལ་རི་ལྟར་ཁས་སྦྲངས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མ་གོ་བར་སྒྲང་བའི་ཕྱིར། འེ་བྲག་པས་ནི། ཡན་ལག་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཅན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁས་སྦྲངས་གི་རྩལ་གཅིག་དུ་ཁས་མ་སྦྲངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ཆ་མེད་དུ་ཁས་སྦྲངས་པས། ཡན་ལག་ཅན་དང་དེའི་ཆ་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མ་སྦྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞོན་པ་བསྟན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གིས་མཐོང་བའི་དོན་འདི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་ཆ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཆོན་པ་གཉིས་མངོན་སུམ་གིས་མཐོང་བ་ཡང་ཁས་སྦྲངས་པས་རིགས་པའི་འགལ་འདྲ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

དངོས་པོ་བྱམ་སྒྲུམ་གཉིས་ཀ་དང་རྩལ་གཅིག་ཀྱང་བྱམ་པ་ལ་རྩལ་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་སྒྲུམ་བྱ་ལ་རྩལ་སུ་མི་འགྲོ། སྒྲུམ་བྱ་ལ་རྩལ་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་བྱམ་པ་ལ་རྩལ་སུ་མི་འགྲོ་ཡང་དངོས་པོ་བྱམ་སྒྲུམ་གཉིས་ཀ་ལ་རྩལ་སུ་འགྲོ་བར་ཁས་སྦྲངས་པས་ཆོག་པ་ནི་བྱམ་སྒྲུམ་གཉིས་ཀ་དང་རྩལ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་པས་ཡིན་ལ། རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་ཆ་མེད་གི་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པས་བྲབ་པ་འེ་བྲག་པའི་ཕྱོགས་དེ། བྱེད་རང་གིས་ཁས་སྦྲངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ལེགས་པར་བསམས་པར་བྱའོ། །རྩལ་པོ་ཆེ་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱན་ས། ཕྱི་རོལ་པ་
རྣམས་འབྱུལ་བ་དེས། ད་ལྟར་གྱི་རིགས་པ་སྤྱི་བར་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འབྱུལ་བ་ཤིན་
ཏུ་མང་བར་འདུག་གསུང་བ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྤྲང་རོ། །ལུས་ཀྱི་སྤྲད་གོས་ཀྱིས་མ་
བསྐྱིབས་པར་སྟོད་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་འདི་མ་བསྐྱིབས་
པའི་དུས་སྤྱི་མ་ཁོ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་བྱེད་སྟོད་གོས་
ཀྱིས་བསྐྱིབས་ཀྱང་སྟོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་གོས་ཀྱིས་མ་བསྐྱིབས་པར་སྤྲད་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཅན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་དང་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེའི་ཡན་དགག་པ་ནི་སྟོད་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ཡན་ལག་བསྐྱིབས་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཅན་མ་བསྐྱིབས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། ཡན་
ལག་ཅན་རང་དབང་དུ་མཐོང་མི་རུས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡན་ལག་གི་
སྟོན་མ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མཐོང་བའི་བྱིར་མངོན་སུམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་སྟོད་ཀྱི་ཡན་ལག་
མ་མཐོང་བ་ལ་ནི་སྟོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་རྟོགས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྲུང་རོ་ཞེ་ན། ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་ཡན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པའི་རིགས་པ་འདིས་གཞོན་
པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་བསྐྱིབས་པའི་ཡན་ལག་དང་འབྲེལ་བ་དང་། མ་བསྐྱིབས་པའི་ཡན་
ལག་དང་འབྲེལ་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གང་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་
སུམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། སྤྱི་སྤྱིའི་ལུས་ཡན་ལག་ཅན་དེ་བསྐྱིབས་ནས་མ་
མཐོང་བའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཆ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་ཡན་ལག་ཅན་མཐོང་བ་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་མཐོང་དགོས་སམ། ཡན་ལག་
ཅུང་ཟད་གཅིག་མཐོང་བས་ཆོག་ཀྱང་པོ་ལྟར་ན། དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་ཡན་ལག་ཅན་

འདི་མི་མཐོང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་མཐོང་བར་མི་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས་སྦངས། མདུན་མཐོང་བ་དེས་རྒྱབ་མི་མཐོང་། རྒྱབ་མཐོང་བ་དེས་
མདུན་མི་མཐོང་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྟར། ཡན་ལག་ཅུང་ཟད་གཅིག་རྟོགས་པ་ན། ཡན་ལག་ཅན་དེ་མཐོང་
བ་ཡིན་ན་ནི་སོར་མོའི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་ཅུང་ཟད་གཅིག་མཐོང་བ་ན་ཡང་མ་
བསྐྱབས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་དུ་ལུས་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་རྟོགས་པར་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅུང་ཟད་གཅིག་མཐོང་བའི་
སྟོན་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མཐོང་བ་གང་ཞིག་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་ཆ་
གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་བུའི་གདོང་ལྟ་བུ་གཅིག་ཆོན་སྟོན་པོས་
ཁ་བསྐྱར་ན་ཡང་ལུས་ཐམས་ཅད་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བར་ཐལ། སྤྱི་བུའི་ལས་
ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལ་ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་ཆ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། འཕ་གྱི་
སྤྱི་བུ་ཁྲབ་པ་ལ་ལྟོག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྟོན་པ་ནི། ཡང་ན་གདོང་ཡང་ཆོན་
སྟོན་པོས་ཁ་བསྐྱར་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གདོང་གི་ཡན་ལག་ཅན་
དང་། གདོང་ལས་གཞན་པའི་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་ཆ་གཉིས་མཐོང་བ་དེ་ཡན་ལག་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི།
ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེའི་ཆེ་ཆོན་སྟོན་པོས་ཁ་
བསྐྱར་བའི་ཡན་ལག་གི་གདོང་སྟོན་པོ་གཅིག་དང་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བའི་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་གདོང་མི་ཤ་ཁ་གཅིག་གཞི་གཅིག་དུ་སོ་སོར་སྦྱང་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཡན་ལག་གི་གདོང་ཆོན་སྟོན་པོས་ཁ་བསྐྱར་ན་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་རགས་

པའི་ཆ་མེད་ཆོན་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འགལ་བ་
འདི་དག་གྲང་པལ་ཆེར་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི།
ཡན་ལག་ཅན་གང་ཞིག་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་དོན་རགས་པ་ཆ་
མེད་གཅིག་ལུ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རགས་པ་ཆ་མེད་ཁས་སྦངས་པ་ལ་
འགལ་འདྲུག་སུམ་སྟོན་པའི་ཚད་མ་དེ་དག་གིས་གཞོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་མཐོང་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མི་སྲིད་
བ་སོགས་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁྲེགས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དང་
གྱིས་སྟོང་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྟོང་སྒྲུང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་
སྒྲོལ་ཉམས་སུ་སྟོང་བྱ་ཇུས་གཞན་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཚད་མས་ཁྲེགས་པའི་
ཕྱིར། དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་ཆོས་གཉིས་ཆོགས་དང་གསུམ་ཆོགས་ཁྲེགས་པའི་
ཕྱིར། སྟོན་པོ་དེའི་སྟོང་བ་སྟོན་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ཡང་སྟོང་བྱ་ཇུས་གཞན་འགའ་
ཞིག་གི་སྟོང་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཇུས་གཞན་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་གྱི་ཇུས་སུ་གྱུར་
བ་གཅིག་རང་གི་གཟུང་བྱར་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་གཟུང་བྱར་གསལ་བ་གང་
ཞིག་དེ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་ཇུས་གཞན་ཁྲེགས་པའི་ཕྱིར། ཞང་བ་དང་པོས་ཕྱི་རོལ་ལ་
བཟློས་པའི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་ཁྲེགས་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་
གྱིས་ནང་སྒྲོལ་བཟློས་པའི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་ཁྲེགས་པ་དང་། ཞང་བ་ཐ་མས་
གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་དུ་གསལ་སྐྱུས་པའི་དོགས་པ་

བཅད་ནས་གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་ཙམ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་དོན་བསྟུས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཆིག་དོན་དང་། གསལ་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་།
དོན་བསྟུ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་བྱ་ཇས་གཞན་
འགལ་ཞིག་ཀྱང་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་བྱས་མཆོན་པའི་ཕྱི་
རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་འབྲུལ་བ་དང་མི་སྲིད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཀག་
པའི་ཕྱིར་སྡོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་གཞན་དུ་
སྤང་བ་ལ་སུས་ཀྱང་བསྡོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འེས་པའི་ཇས་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ་
གཟུང་འཛིན་ཇས་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྡོན་པོ་འེས་པ་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ་འཛིན་འདི་
ཡང་སྤྱོད་བྱ་ཇས་གཞན་འགལ་ཞིག་གི་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། འེས་པའི་གཟུང་འཛིན་
དོན་གཞན་ཁས་ལེན་པ་དེ་ལ་ཡང་སྐྱུས་པ་དང་འབྲ་བ་སོགས་ཇས་ཐ་དད་པའི་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེར་ཡང་བརྟན་པ་མཚུངས་ཕྱིར་ཏེ། །

ཞེས་པ་དེ་ཉིད་དང་སྟུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་སྡོན་པོ་ནི་
སྟེ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་སྟེ་འཛིན་དེ་ཡང་སྤྱོད་བྱ་ཇས་
གཞན་འགལ་ཞིག་གི་ནི་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་ཇས་གཞན་ཁེགས་པ་
དེའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱོར་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྡོན་པོ་སོགས་འེས་པའི་ཇས་ཡིན་ཀྱང་འེས་པ་
མ་ཡིན་པར་འདོད་པར་འེས་བྱའོ། །སྤྲིག་བྱེད་པ་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞུང་འདི་དག་

གིས་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། རྣམ་རྒྱུན་པའི་འདོད་པ་སོ་སོར་བསྟན་པར་
འཆད་པ་ནི། རྣམ་བདེན་རྒྱུན་གྱི་ཁྱད་པར་བྱགས་སུ་མ་ཚུད་པར་གསལ་ཏེ། འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་གི་རོལ་དོན་ལ་བསྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་གཞན་བཀག་པ་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དང་། ནང་སྒྲོ་ལ་བསྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་
གཞན་བཀག་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། སྟོན་སོ་གི་རོལ་ཡིན་པ་ཁེགས་ནས་དེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་དང་
རྣམས་ཐ་དད་མི་ཁེགས་པའི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་། ཡང་སྟོན་སོ་
ཤེས་པའི་རྣམས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་རྣམས་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་
ནས་སྟོ་འཛིན་དེ་དང་རྣམས་གཞན་མ་ཁེགས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་། སྟོན་སོ་
ཚད་མས་བྱུང་པ་གཞིར་བཞག་ནས་དེ་བདེན་བྱུང་ཁེགས་ཀྱང་སྟོ་འཛིན་བདེན་བྱུང་
མ་ཁེགས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། རང་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བུ་
མཚུངས་པར་འདོད་པ་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་ནི་གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དང་།
མི་མཚུངས་པར་འདོད་པ་མ་བརྟགས་གཅིག་ཤུར་ཉམས་དགའ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམས་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་རིམ་པ་གོང་འོག་མི་འབྲ་བ་བཞིར་བྱེད་
པ་མངོན་རྟགས་རྒྱན་ཅ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པར་འདོད་པ་ཡང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་
ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྟོན་སོ་ལ་སོགས་པ་དོན་དུ་མངོན་སུམ་
གྱིས་སྟོང་བ་དང་འགལ་ལ་དོན་དུ་སྣང་ཡང་དོན་དུ་མ་བྱུང་ན་སྟོན་སོར་སྣང་ཡང་
སྟོན་སོར་མི་འབྱུང་བས་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་པའི་དོན་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་

ཞེན། ཚྱོད་པ་འདི་ནི་བྱུང་མཐུན་སྒྲོལ་བ་སྦྱར་བའི་འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་སྒྲོ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གོམས་པའི་སྒྲོན་པོ་འདོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
འདོད་དགོས་སྟུང་བཤོ།

སྒྲོ་འཛིན་མངོན་སུམ་འདིའི་མངོན་སུམ་དུ་སོ་སོར་རིག་པར་བྱ་བ་སྒྲོན་པ་ཉིད་
ཀྱང་སྤང་ལུགས་རྩིས་ཐད་དུ་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོན་པོ་
དེ་སྒྲོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སྒྲོན་པོ་ཤེས་པ་
མ་ཡིན་ཀྱང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་ནི་སྒྲོན་
པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་བཟོས་མི་དགོས་པར་རང་ཉིད་གསལ་
བ་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་ཉིད་གཞན་ལ་བཟོས་མེད་དུ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་
ཡིན་པ་དེས་ན་བདག་ཉིད་སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ།
དཔེར་ན་སྒྲོན་མེ་རང་གསལ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་
གསལ་བར་བྱེད་པས་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་ནི། སྒྲོ་འཛིན་མངོན་
སུམ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་
བཟོས་མེད་དུ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསལ་བ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པའི་སྒྲོ་
ནས་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་མེ་རང་གསལ་བ་མ་ཡིན་ན་སྒྲོན་མེ་གསལ་བའི་
ཆེད་དུ་སྒྲོན་མེ་གཉིས་པ་འདེགས་དགོས་པར་འགྱུར་པོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་པོ་ཤེས་
པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་འཛིག་རྟེན་ན་དོན་སྤྱང་ཞེས་གྲགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན།
སྒྲོན་མེད་དེ། འཛིག་རྟེན་ན། སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱང་བ་ལ། ཤེས་པ་སྤྱང་ཞེས་མ་

གྲགས་པར་དོན་སྤྱོད་ཞེས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞེས་བྱ་བ་གྲགས་པ་
ཡང་སྤྱོད་བྱ་རྩལ་ཐ་དད་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་རི་བོང་གི་རྩ་བ་ཞིན་དུ་གསལ་བར་སྤྱང་
བ་ཅུང་ཐད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྤྱང་བ་འདི་རྩལ་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་ཐལ།
གཟུང་འཛིན་རྩལ་གཞན་ཁེགས་པའི་བྱིར། གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་ན་གསལ་
བར་སྤྱང་བ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྐྱ་ཤད་སོགས་གསལ་བར་སྤྱང་བའི་
ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ་སྐྱ་ཤད་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤྱང་བ་བཞིན་དུ་བྱུང་བའི་བྱིར། མངོན་
སུམ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤྱང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་ལ་
གཟུང་འཛིན་སོ་སོར་རྣམ་པར་བྱེ་ནས་སྤྱང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོ་འདི་མ་རིག་
པས་རྣམ་པར་བསྐྱད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅི་ལྟར་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་བས་མཐོང་
བར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པོ་གཟུང་བྱ་དང་། སྟོན་འཛིན་འཛིན་བྱེད་དུ་བྱས་པའི་ཆད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་བཞག་པར་བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་
པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་སྤྱང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཀྱང་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་
གཟུང་འཛིན་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ཆད་མ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད་པའི་བྱིར།
གང་གི་ཆེ་སྟོན་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་གཞལ་བྱ་དང་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
དེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་བཞག་པ་དེའི་ཆེ་ཆད་མ་གང་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་མེད་
པར་ཐལ། ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཡི་མཚན་ཉིད་

ཅན་ལ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་མི་གཞོད། འོན་དམ་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་བརྟེན་
 ཅིང་དགག་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྒྲུང་
 ཡུལ་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཀྱང་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་ན་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་བས་
 སོ། །འདི་དག་གིས་ནི་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་འོན་དམ་པའི་ཚད་མས་
 གཞོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་བཀག་པའོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་སྤྱི་མ་རྣམས་གྱིས་
 རྣམ་བཤེན་པའི་ལུགས་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་མཆོག་འདི་རྣམ་རྒྱན་པའི་ལུགས་ལ་
 སྦྱོར་བ་ནི་མི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་ཆོག་མཆོག་འདི་
 ཏུ་བསྐྱེད་པས་པས་ན་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཚད་
 མས་ཁེགས་པ་དེའི་ཆེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲུང་ཡུལ་རྣམས་གཞན་རིག་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམས་སུ་གྱུར་པ་གཅིག་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་
 བོ། །བྱི་རོལ་དོན་ཁེགས་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་ལས་རྣམས་གཞན་
 ཏུ་མེད་པའི་སྤྱོད་པོ་རིག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་རིགས་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་
 སྤྱོད་པོ་མངོན་སུམ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་གང་ཞིག་རང་གི་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མེད་
 པའི་ཕྱིར། སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་གཟུང་རྣམས་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམས་ཚད་མ། རང་རིག་
 འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པོར་མ་ཡིན་པའི་
 ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་མདོ་སྤྱི་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ། གསར་
དུ་མི་སྦྱ་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འབྲས་བུ་སྟོབ་
དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་སྐབས་འདིར། འབྲས་བུ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་
སྦྱར་ཡང་། འོག་ཏུ་གཞལ་བའི་བྱང་པར་དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྦྱ་བ་གང་དག་གིས་ལུགས་ལ་སྟོ་འཛིན་
མངོན་སུམ་གྱི་སྟོ་ཉིད་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་མ་
ཡིན་ཡང་དོན་གཞན་གྱི་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ལྟ་བུ་དང་། འཛིན་བྱེད་དོན་གཞན་མ་
ཡིན་ཡང་དོན་གཞན་གྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཉེ་བར་སྟོན་པར་སྦྱེ་བ་སྟོ་འཛིན་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དེ་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་
རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གང་ཞིག་རིག་པར་བྱ་བ་
རྣམས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་གོ་སྟུམ་དུ་དེས་ཀྱི་རང་རིག་
གོ་སྟུམ་དུ་མ་དེས་ལ། རིག་པ་ཡང་དེས་ཤེས་ལ་བསྟོས་ནས་འབྲས་བུར་བརྗོད་
དགོས་པས་བཤད་མ་ཐག་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས། སྟོན་མེད་དེ། སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
གྱིས་རང་ཉིད་རིག་པས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པའི་དོན་
རྟོགས་པ་རྟོགས་བྱ་སྟོན་པོ་ནི་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེའི་རོ་བོ་ཡིན་པས་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཉིད་སྦྱབ་པ་ནི་ངས་དོན་རྟོགས་པོ་སྟུམ་དུ་ཞེན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གལ་ཏེ་སྟོན་པོ་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་དེ་སེམ་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་འཕམ་གདུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མི་འདོད་པའི་རྣམ་

པར་སྤྱོད་བར་གྱུར་ན་སིམ་པ་དང་གཏུང་བའི་ལྷན་པར་སྤྱོད་བའི་ཅམ་གྱིས་འདོད་
པ་དང་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་སྤོང་པོ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོར་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
གི་ཕྱི་རོལ་གྱིས་ལྷན་པ་བཞག་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤོང་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གིས་སྐབས་འདིར། དེ་ལྟར་ལྷན་པར་ཤེས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གཟུང་བའི་ལྷན་པ་
དོན་དུ་ཞེན་པར་བྱས་པ་ནི་གཞལ་བྱ། འཇིན་པའི་ལྷན་པ་ནི་ཆོད་མ་གཟུང་བའི་ལྷན་
པ་རིག་པ་རང་གི་རང་བཞིན་རིག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་གཟུང་བ་རིག་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དོན་
དུ་ཞེན་པར་བྱས་པའི་སྤོང་པོའི་ལྷན་པ་གཞལ་བྱར་གཟུང་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་
གཞག་འདི་གཉིས་པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་པ་ལས་འཕྲོས་པའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
མི་སྲིད་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆོད་འབྲས་འཛོག་པའི་ཆེ། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་དེ་ཉིད་སྤོང་པོ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་གཟུང་ལྷན་པ་ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་འདོད་
དགོས་པས། དེའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། འཇིན་ལྷན་ཆོད་མར་ཐལ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་
པ་མེད་ན། ཆོད་འབྲས་ཡུལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཞེས་པའོ། །མཐའ་
དབྱེད་པ་ནི། འབྲས་བུ་དབྱེད་པ་དང་གཞལ་བྱ་དབྱེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་
བྱའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་དེ་སྤོང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤོང་པོའི་
མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཆོད་མའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནས། འོན་ཏེ་སྤོང་
པོའི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤོང་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་བརྗོད་པའལ། འོན་

ཉེ་འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་ལ། མྱོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོན་ཡིན།

གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་གཞག་གསུམ་པའི་འབྲས་བྱའི་རོ་བོ་རོས་མ་བཟུང་
བར་ཐལ་བའི་བྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚད་འབྲས་ལུལ་སོ་སོ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུག་པའི་ཐལ་
བ་སུས་ཀྱང་ལྷོག་མི་ཅུས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་འགོག་པ་
ལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་།
གཉིས་སྟོང་གིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རང་གི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལ། དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་འབྲེན་པའི་བྱིར་
རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་འབྲས་ལུལ་ཐ་དད་པའི་ཉིས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་
རོ། །སྟོགས་གསུམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱ་རོས་མ་བཟུང་བར། དེ་ཉིད་ལ་རང་
རིག་ཡོད་དོ་ཞེས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན། སྟོ་འཛིན་གྱིས་སྟོན་པོ་རིག་པ་འདི་ཇས་གཞན་རིག་པ་མ་ཡིན་གྱི།
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཡང་། སྟོ་འཛིན་སྟོན་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་སྟོ་འཛིན་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྟོ་འཛིན་གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པའི་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་།
སྟོན་པོ་དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པ་དང་། སྟོ་འཛིན་གྱིས་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་
མེད་པའི་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་སོགས་ལ་
བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་སྟོ་ལ་བཟོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ན།
ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་གོ་སྟུང་དུ་བསམས་ནས་

སྲོ་འཛིན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྲོ་འཛིན་ཡོངས་སུ་དབྱེད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་
པ་ཡིན་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཆད་མར་འཛོག་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་
གཟུང་བའི་རྣམ་པ་སྲོ་འཛིན་ཉིད་ཆད་མར་འཛོག་ན། དེ་ནི་སྲོན་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇལ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པས་ཆད་འབྲས་ལུལ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། སྲོ་འཛིན་མདོན་སྲུང་
གྲིས་སྲོན་པོ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ལ། སྲོན་པོ་ལ་ངེས་པ་མ་བྱངས་
སྲོན་འཛིན་དེ་ཉིད་རིག་ཅིང་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྦྱར་བའོ། །དེས་ན་རྣམ་གཞག་གསུམ་
པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྲོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆོ། རང་རིག་འབྲས་བུར་མི་
རིགས་པ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་འཛིན་རྣམ་ཆད་མར་ཐལ་བ་དང་། གཟུང་
རྣམ་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཆད་འབྲས་ལུལ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བའི་ཅོད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་
སྲོང་བར་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བུ་ཡིན་ནམ་མིན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་
དེ། དོན་ནི་གཞལ་བུ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེས་པ་དང་འགལ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་གི་
འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
གཞལ་བྱར་སྦྱབ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་ལ། ཁས་སྦྱངས་ནང་འགལ་བ་སྦྱར་
པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། འབྲ་བ་སྦྱེད་བྱེད་གཞལ་བུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་
པ་ལ། ཕྱི་རོལ་དང་འབྲ་བ་ནི་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དོན་རྒྱ་ཡིན་
པའི་སློན་སྲུང་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། གང་གི་ཕྱིར་དོན་རྒྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དོན་དེ་
གཞལ་བུ་ཡིན་པར་འདོད་པར་འགྱུར་རོ། །དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲ་བར་ངེས་པ་

ནི། གཉིས་ཀ་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལ། རོན་
ནི། སྒར་གང་གིས་ཀྱང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ན། དེ་རྗེ་ལྟར་འབྲ་བར་བརྟག་ཅེས་སོ། །རྣམ་
གཞག་གསུམ་པ་འདི། རྣམ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་
འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པ་སུ་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྒོས་སྦྱང་
བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་དོན་མེད་པ་ལ། འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་འདི་ནི་
གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་
ཡང་། །ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་མོད་གྱི། ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་ཞེས་བརྟག་པ་
མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ཁས་སྒྲངས་ནས། ཐོག་མར་འབྲས་བུ་ལ་དབྱུང་བ་མཛད་བཞེད་
པ་ཡིན་ནོ། །རང་ལུགས་ནི་མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་དོན་སྟོན་སོ་གཞལ་
བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ནའང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་སོ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་
གྱི་དོན་གཞན་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཚད་མ་གཏན་ལ་དབབ་
པ་དང་། གཞལ་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་
དུ་གྱུར་པའི་དོན་རིག་པ་འབྲས་བུར་སྦྱབ་པ་དང་། ཚད་པ་སྒྲང་བ་དང་། དོན་བསྟུ་
བའོ། །དང་སོ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་ནས། ཕྱི་རོལ་གཞལ་
བྱར་བྱེད་པའི་ཆེ་ནའང་། སྟོ་འཛིན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་སོ་རིག་པ་
འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། འབྲ་བར་སྦྱེད་བྱེད་གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་ཁྱོད་
གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པས་སྒར་བཤད་པ་ལྟར་འབྲ་བ་མི་སྟོན་པས་རང་ལས་རྗེས་ཐ་དད་

པའི་འབྲས་བུ་རིག་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་དོན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་སྟོན་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་མོད་གྱི་ཡོད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་སྟོ་
 འཛིན་རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་
 རིགས་སོ། །ནང་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པས་སིམ་པ་དང་གཏུང་བའི་རྣམ་པར་ཉམས་སུ་
 མྱོང་བའི་དབང་གིས། སྟོན་པོ་འདོད་བྱ་དང་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་འཛོག་གི། ཕྱི་རོལ་
 གྱི་སྟོན་པོས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པས་རང་རིག་པ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
 དོན་སྟོན་པོ་འདོད་བྱ་དང་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ནི། སྟོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མར་སྒྲང་བ་དེ་མྱོང་བའི་དབང་
 གིས་བཞག་པ་མིན་པར་སྟོན་པོའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པ་གཏད་
 པའི་སྟོན་པ་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྟོན་པོ་ལ་བལྟ་བའི་ཤེས་པ་
 ཐམས་ཅད་འདོད་མི་འདོད་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ཐལ་བ་ལས་རྣམ་པ་དུ་མར་སྒྲང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །སྟོན་པོ་ལ་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲང་བའི་རྣམ་པ་ནི། འདོད་མི་འདོད་དུ་
 མར་སྒྲང་བར་རྣམ་པར་རིག་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ལ་
 གཉེན་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་མཐོང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གིས་ནི་སིམ་པ་དང་གཏུང་བའི་རྣམ་པ་སོགས་གོམས་པའི་རྗེས་
 སུ་བྱེད་པ་དང་དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱིས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་
 གྱིས་གཏད་པའི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱིས་གཏད་པའི་ལག་རྗེས་ལ་གོམས་
 པའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འབྱུར་བ་མི་སྲིད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འདོད་པ་དང་མི་

འདོད་བར་སྤང་བའི་རང་ཚུལ་ཅན་དེ་དག་ནི་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་འཛིན་སྤངས་ཡིན་
ཀྱི་དབང་པོའི་སློལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྤང་བ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དབང་
ཤེས་ལ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྤྱི་བར་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་ཟས་ལ་སོགས་པ་སྤྲུང་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྤང་བ་དེ་
འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པས་ཟེན་བའི་ཆེ་ཡིད་དུ་འོང་བར་མཆམས་སྦྱོར་བ་མེད་པར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཞན་ལ་ཡང་ཡུལ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་སྤྱད་དང་
བྲི་དང་རོལ་སོགས་པའི་བྲད་པར་སོག་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། བྲད་
པར་གྱིས་སོག་ཆགས་ཀྱི་བྲེ་བྲག་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་
བདེ་བ་དང་མི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་སྤྱི་མའི་སོགས་སྤྱས་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་སོགས་སྤྱད་ལ། སྤྱི་མ་རྒྱུད་
གཅིག་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གཅིག་འདོད་མི་འདོད་དུ་མར་སྤང་བ་སྟོན་ལ། ཕྱི་
མས་རྒྱུད་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་ཡང་ཡུལ་གཅིག་འདོད་མི་འདོད་དུ་མར་སྤང་བ་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མེན་པའི་སྤྱི་རི་དྲགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་བདེ་བར་སྤང་ཡང་
གཞན་མི་སྟན་པར་སྤང་བ་དང་། མི་གཙང་བའི་བྲི་མི་དང་ཕག་གི་དབང་ཤེས་ལ་སོ་
སོར་སྤང་བ་དང་། ལན་རྒྱུ་ལོ་རོ་རོ་སོ་དང་མིའི་དབང་ཤེས་ལ་སོ་སོར་སྤང་བ་དང་།
མི་ཡིན་ཡང་བད་ཀན་གས་ཆེ་བ་དང་མཁྲིས་པ་གས་ཆ་བའི་དབང་ཤེས་ལ་བདེ་
སྤྱག་སོ་སོར་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་མེན་པོའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་རང་གི་
རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མེན་པོ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་སྤྱིར་

བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་སེམ་པ་དང་གཏུང་བའི་རྣམ་པ་ཁྱོང་བའི་དབང་གིས་
སྟོན་པོ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་བཞག་གི། སྟོན་པོས་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གཏད་པའི་དབང་གིས་སྟོན་པོ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་འཐད་ལྟན་དུ། གང་གི་ཕྱིར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་སེམ་པ་དང་སེམ་པ་མ་ཡིན་
པ་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་རིག་གི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་ཡང་དགའ་བ་དང་ཡོངས་སུ་གཏུང་བའི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་ཏུ་ནང་དུ་
ཁྱོང་བ་ཉིད་དུ་མཐོང་ངོ། །འདིའི་བདག་ཉིད་འདི་འདོག་པར་བྱེད་པ་གཞན་ཡིན་པར་
ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་གཤམ་ཏེ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་
པ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་གཏོགས་པའི་རང་བཞིན་
དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཆད་མ་ནི་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་
གི་ཕྱིར་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བདེ་བའམ་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་ངེས་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཀྱི་
འོན་ཀྱང་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལས་རྣམ་པར་ཆད་པ་ཉིད་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་འཛིན་པ་
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་ཉིད་བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་བར་མཐོང་ངོ། །སྟོན་པོ་ཉིད་
འདོད་བྱའམ་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པའམ་གཉིས་ཀ་དང་གྲུབ་བདེ་རྩལ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་
རིགས་འདྲ་སྤྱུ་མས་ལག་རྩལ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྟོན་པོ་འདོད་པར་སྒྲུང་
བའི་དབང་གེས་ལ་ཡང་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀ་སྒྲུང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ངོ། །སྟོན་
པོ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་སྒྲུང་བ་ནི་ཆེ་འདི་འཕྲ། གཞན་དུ་གོམས་པའི་དབང་གིས་
བྱང་བའི་དེ་མ་ཐག་ཀྱི་ལག་རྩལ་ཡིན་ནོ། །

སྟོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྤང་བའི་ཆེ་སྟོན་པོ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་
བ་མ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། ཡིད་དུ་འོང་བ་ཡིན་ན་དགས་
བཟུས་པའི་ཆེ་ན་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྤང་བར་འགྱུར་ལ། ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་ནི་ཆོས་གང་ཡང་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་གཉིས་
གང་ཡང་མ་ཡིན་ན། ཡུལ་གང་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཉིད་ལ་འདི་བར་བྱ་སྟེ། སྟོན་པོ་གཅིག་ལ། སྟེས་བྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཐག་ཉེ་
རིང་སོ་སོ་ནས་བཟུས་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་དེ་ཐག་ཉེ་བ་ཡིན་ན་རིང་བར་སྤང་བའི་དབང་
ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། ཐག་ཉེ་བ་མ་ཡིན་ན། ཉེ་བར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་འབྱུང་
བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་ཀ་ཡིན་ན། འགལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་ཀ་མ་
ཡིན་ན། ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྤྲིས་ན་ལན་ཅི་ཡོད།
ཐུ་ཐུ་མ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། ཐུ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན། ཡང་སྟོན་མེད་དེ། ལྟ་
བྱེད་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་ན་གནས་པའི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དུ་
སྤང་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྲ་མས་ལག་ཇེས་བཞག་པའི་དབང་གིས་
ཐག་ཉེ་རིང་དུ་སྤང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །སྐབས་
འདིར་ནི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་ལ། ཡུལ་
གཅིག་གིས་བདེ་སྤྱག་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱས་ན་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། བདེ་སྤྱག་
འགལ་བའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཐད་ཀྱང་མེད་པར་ནཱ་
འབྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །དབང་ཤེས་ལ་འདོད་མི་འདོད་སྤང་བ་ཡང་རང་རྒྱད་
ལ་མཛོན་སྤྲིས་ཀྱིས་བྱུ་བ་ལ། གཞན་རྒྱད་ལ་སྟེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་མ་གོ་མས་པའི་ཁར་རོ་

ཁ་མོ་བཅུག་མ་ཐག་ཏུ་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལས་སྤྱག་བསྐྱལ་བ་སྦྱེད་པར་
 ཇེས་སུ་དཔོག་བྱས་ལ། བྱིས་གོམས་པ་ན་བཞིན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་བ་སོགས་
 ལས་བདེ་བར་སྤང་བ་ཇེས་སུ་དཔག་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། ཚད་འབྲས་ལུལ་ཐ་དད་པ་
 སྤང་བ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བྱར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱེད་
 གྱིས་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེན་ལང་། རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱེད་ན། འཛིན་
 པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་སྤང་དང་
 བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྡོན་མེད་དེ། ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
 སྡོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འདིའི་སྤྱབ་པར་བྱེད་པ་ཚད་མ་ནི་ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་
 འདར་བའི་དབང་གིས་སྡོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་པོ་དེ་
 རྣམ་པར་འཛོགས་པ་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པས་སིམ་པ་དང་གཏུང་བར་སྤྱོད་བ་ཇི་ལྟ་བ་
 བཞིན་དུ་སྡོན་པོ་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །འོན་ཏེན་རིག་འབྲས་བྱར་
 བཞག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྡོན་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
 པའི་སྡོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་དང་། ཁོ་བོས་དོན་རིག་གོ་སྤྲུམ་པའི་ངེས་
 པ་སྦྱེ་བ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྡོན་པོ་འདི་སྡོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཞེན་པར་བཟླ་བར་བྱ་བ་
 རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་སང་པར་བྱས་པའི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་
 གྱི་འབྲས་བྱ་ལས་སྡོན་པོ་འདི་ནི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པར་ཞེན་པར་བཟླ་བར་བྱ་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་པོའི་
 དོན་གྱི་གནས་ཚད་བསམ་པ་ན་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་རིག་པའི་རང་

བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཞེན་པ་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དབང་གིས་ཡིན་ལ།
དོན་གྱི་གནས་ཚུན་ལ་སྒྲོན་པོ་སྒྲོ་འཛིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ན་གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་
ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱིད་ཀྱིས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་ཁས་སྦྲངས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་དག་གྱེད་
པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་རིགས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ཚད་མ་དང་
འབྲས་བྱ་གཉིས་ཀའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱས་
པར་སྦྱི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲོན་པོ་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དོན་སྒྲོན་པོ་རིག་བྱེད་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྒྲོན་པོ་དང་སྒྲོ་འཛིན་མཛོན་སུམ་རྩས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་རང་བཞིན་སེམས་པ་
ཡིན་ན་ནི་དེ་གཉིས་རྩས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚིན་སྤང་ངོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོ་འཛིན་མཛོན་
སུམ་དེ་སྒྲོན་པོ་དེ་དང་འབྲས་བཅས་གཞན་དང་འབྲས་ཡང་རུང་སྟེ། དོན་སྒྲོན་པོ་ནི་སྒྲོ་
འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞལ་བྱ་ཉིད་ཏེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ།
སྒྲོ་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡི་རྒྱ་ནི་དོན་སྒྲོན་པོ་ཡང་
ཡིན་པ་གང་ཞེ་གྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འབྲས་བཅི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སུ་མ་ཁས་
སྦྲངས་སོ། །མདོ་སྟེ་པས་འབྲས་བར་སྦྱེད་བྱེད་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཏེ་ཁས་

སྒྲངས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འབྲ་བ་མི་སྲིད་པས་རྒྱ་ཡིན་པའི་སློན་ནས་གཟུང་
དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གི་སྤྲས་མིག་གི་དབང་པོ་ཡང་གཟུང་དོན་
དུ་ཐལ་བ་འཕངས་ནས་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འོན་ཅི་ལྟར་སྤྲ་ཤད་འཛག་སྤང་སོགས་རྣམ་པ་འགའ་
ཞིག་ལྟར། སྟོན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྤང་བ་ཅན་དེ་ཅི་ལྟར་དོན་
སྟོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མེད་ན། སྟོན་
པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྟོན་
པའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་སྟོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པ་བདེན་སེམས་ཅམ་པ་ངས་
ཀྱང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་གཟུང་དོན་འཛིན་པ་དེ་འབྲ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཟུང་དོན་
དུ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་བ་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་ཆིགས་
བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པས་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་
གཞག་དེ་ཉིད་འཐད་པར་རིགས་པས་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
མེད་ན་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་
པའི་རིགས་པ་དང་། དེས་ན་སློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུབ་པའོ། །

༡༽ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ།༽

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་འཐད་པའི་ཚུལ་དང་། སེམས་ཅམ་
རྣམ་བདེན་པ་དང་རྣམ་རྒྱུན་པའི་འདོད་ཚུལ་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་དང་།
ཁར་ལ་འཕྲོས་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་པའི་དོན་གང་ལ་དམིགས་ནས་

བསྐྱོམས་པས་ཤེས་སྤྱིབ་མཐའ་དག་ཟད་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ཉིད་སྐབས་འདི་ནས་བརྒྱད་སྟེ། ལེ་ཅུ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་
ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ངོས་བརྒྱད་བ་དང་། དེ་བཞག་པའི་བདག་
མེད་ངོས་བརྒྱད་བ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ། གཟུང་འཛིན་རྩམས་ཐ་དད་དུ་སྤང་
ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་དེའི་རྩམས་ཀྱི་རྟོག་པས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་སྒྲིའི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་དང་དེས་ཞེན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་གཟུང་འཛིན་རྩམས་ཐ་དད་ནི།
ཆོས་ཀྱི་བདག་ཡིན་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྩམས་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ཆོས་བདག་
དང་། དེ་ལྟ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་
ཤེས་ལ་སྤང་བའི་གཟུང་འཛིན་རྩམས་ཐ་དད་བཞག་ཅེས་ཀྱི་མེད་པར་དགག་པ་དེ་
ཉིད་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་ཅེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཀྱི། གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་གི་དངོས་ཀྱི་རྟོགས་བྱར་འདོད་པ་ནི་སྤང་གཉེན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། བྱང་
པར་ལུགས་འདི་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱངས་པའོ། །

བདག་མེད་དེ་ཉིད་སོ་སོ་སྟེ་བོས་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་ལ།
རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་སྤྱིང་
བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་
ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གནོད་མེད་འཛིག་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་

ཞེགས་ཀྱང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ཅིང་སྡོན་པོ་
 ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་ཀྱང་སྡོན་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་
 གཞུང་འདིར་ལེགས་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྤང་ཡུལ་ལ་
 འབྲུལ་ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་
 ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ་འཛིག་ཉེན་ཕྱི་
 མའི་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སེམས་པ་ཁ་ཅིག་ལྟར། གྲོལ་བ་
 དོན་དུ་གཉེར་བ་ཐར་བའི་ལམ་ལ་བགྲོད་པའི་མིག་། ཁྱོད་མ་སྡེ་བདུན་ལ་སྦྱར་བ་
 འདེབས་འདོད་པ་མིན་ན་ནི། མིག་ལེགས་པར་ཕྱིས་ལ་གཞུང་འདི་དག་ལ་སྟོས་
 ཤིག་། ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་སྦྱ་བ་ནི་འཁོར་བས་ཡིད་ལེགས་པར་སུན་
 ཞིང་ཐར་པ་ལ་ཐུགས་ཅེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་རེ་ཤིག་
 བསྟན་པའི་སྡོད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ལ། སྡེ་བདུན་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་གང་ཟག་སྡེ་
 མ་དེ་དག་དང་ནི་རི་རབ་དང་ཡུངས་འབྲུའི་བྱད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱིས་བཞག་པའི་བྱད་པར་སུན་དབྱེད་བ་དང་།
 རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོས་བསྐྱས་པའི་
 སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་བྱད་པར་མི་འཐད་བ་དང་། དེ་དག་ཉིག་
 པས་བཏགས་ཙམ་མིན་པའི་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་བ་དང་མི་ལེན་པའི་བྱད་པར་མི་
 འཐད་བ་དང་། དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ཁས་ལེན་བ་དང་མི་ལེན་པའི་བྱད་
 པར་མི་འཐད་བ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །དང་པོ་མི་འཐད་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 སེམས་ཙམ་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་སྡོ་སེར་སོགས་ཁས་སྤངས་ན་དེ་དག་དངོས་པོར་

ཁས་ལེན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་རྣམ་བདེན་
བ་དང་། སྡོ་མེར་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམ་རྟུན་པའོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
རྣམ་རྟུན་པའི་ལུགས་འདྲིལ་པ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་
སོགས་པས་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་གང་དུ་ཡང་མ་བཀག་ཅིང་དེ་
དག་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་དབང་མངོན་གྱི་ཚད་འབྲས་ལེགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་
དང་། དབང་མངོན་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞལ་བྱེད་པའི་རྣམ་རྟུན་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་མི་འཐད་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྡོན་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྣམ་རྟུན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེ་དག་དངོས་པོར་ཁས་
ཐྲངས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པའི་མཁས་པ་
སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བར་གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུབ་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྟོབ་ཏགས་སུ་
ཁས་ཐྲངས་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཟུང་རྣམ་དུ་ཁས་ལེན་དུ་མི་རུང་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འདྲིན་རྣམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གཉིས་སྒྲུབ་དང་བྲལ་བ་དང་།
ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཁ་ཕྱིར་བལྟའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་འདྲེར་
རུང་འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་སོགས་ཉིས་པ་དུ་མའི་འབྲུང་བྲངས་སུ་
འགྱུར་རོ། །འོ་ན་རི་ཁང་བྱིམ་སོགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཕྱི་རོལ་
དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཁས་ཐྲངས་ན་

ཤེས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ལ་སྡོན་ཤིང་གི་ཚོགས་དུ་མ་སྐྱེ་ཞིང། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་
ངོས་ལ་ཚུ་འབབ་པ་དང་། ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོས་ལ་པོ་རྩ་འཕུག་པོ་དཀྱིགས་པ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཁང་བྱིས་དང་། སྡོན་པོ་
ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་རྩས་སུ་ཁས་སྦྱངས་ཀྱང་དེ་དག་ཤེས་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ།
སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་ཁས་ལེན་གྱི་མཚུངས་ལྟན་གྱི་འདུ་བྱེད་
དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རྣམ་གཞག་དང་། དཔག་
ཚད་དང་། རྒྱང་གྲགས་སོགས་དང་། སྡོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་སོགས་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་
སེམས་ཅན་པ་མཁས་པ་ཡོད་ན། དེ་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །

གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ནི། གཞུང་འདི་དག་དང་། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

མ་རིག་གིས་བསྐྱད་བདག་ཉིད་ལ། །

རི་ལྗེའི་རང་རྒྱུན་ལ་བལྟོས་ནས། །

རྣམ་རིག་དེ་བཞིན་མིན་རྣམ་པ། །

སྐྱེ་འགྱུར་རབ་རིབ་ལ་སོགས་བཞིན། །

ཞེས་སོགས་དང་། གོང་དུ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་རྣམ་རྒྱུན་པའི་བཞེད་པ་གསལ་བར་ཤེས་ཏེ། དེ་ལ་དོན་
དམ་པ་དང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་དང་། རྣམ་བདེན་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། བདེན་པ་དང་རྒྱུན་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་རྒྱུན་གྱི་ལུགས་དེ་
ཉིད་བཞེད་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྩས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་
བར་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡན་ཆད་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དང་། དེ་

ལས་གཞན་ཡང་ཚད་མ་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཡང་རུང་
མོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ནི་སོ་སོ་སྤྱེ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་
དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་
ཡེ་ཤེས་སོགས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མར་བཤད་དོ། །བསྟན་བཅོས་འདིར། བག་
ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་རྣམས་དོན་དམ་
པའི་ཚད་མ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཤས་ཆེར་གཏན་ལ་པབ་བོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་ལ། སྡོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་རགས་པར་སྤང་བ་
དང་། ཁ་དོག་གི་རྣམ་པར་སྤང་བ་དང་། ཆ་དུ་མ་འདུས་པའི་གོ་ས་གཞོན་པའི་ཚུལ་དུ་
སྤང་བ་འདི་དག་བདེན་པ་དང་རྒྱན་པར་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། རྣམ་
བདེན་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ན།

དེ་ཕྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། །

རགས་སྤང་ཡོད་མིན་དེ་བདག་ཉིད། །

གཅིག་ལ་བཀག་པ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །

ཞེས་སོགས་ལས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་།
དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྤང་བ་བདེན་པར་གྲུབ་པ། བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པའི་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་དང་། མཚུངས་པས་ལེགས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་ཅན་
ཞེས་བྱ་བ་དུ་ཐེང་ངེ་བ་མེད་ཀྱི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རགས་སྤང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་མིང་ཅམ་དུ་གསུངས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ་རྣམས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་

རོལ་དོན་དུ་སྤང་བའི་ཆ་ལ་བསྐྱད་པ་ཞུགས་ཀྱང་། རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་ལ་མ་
 རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཙམ་རྣམ་
 རྟུན་པ་རྣམས་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི། རང་གི་སྤྱོད་བྱ་དང་། ཡུལ་
 ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཉུང་ཅིང་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པའི་ཚུ་ལ་དུ་རིག་པ་ཡིན་པས།
 དེའི་འཛིན་སྤངས་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་པས་དེ་མ་
 གཏོགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཤེས་པ་
 མེད་པར་བཞེད་དོ། །དེས་ན། རྣམ་བཤེན་རྟུན་པན་ཚུན་ཚོད་པའི་བཤེན་པ་དང་རྟུན་
 པའི་བྱུང་པར་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཤེས་པའི་
 གཟུང་ཡུལ་ནི། བཤེན་པའི་དོན་དང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་བཞག་
 པའི་ཤེས་པའི་སྤང་ཡུལ་ནི། རྣམ་པ་བཤེན་པ་དང་རྟུན་པར་ཚོད་པའི་རྟུན་པའི་དོན་
 ནོ། །དེ་ཡང་སྤྲ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་བྲངས་པ་སོགས་ལས་གསལ་བར་ཤེས་པར་
 བྱ་ཞིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་རྟུན་པའི་དོན་དེ་ལ་མཛད་དོ། །དེས་ན།
 སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དབང་བོའི་མངོན་སུམ་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན།
 རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ཞིང་། འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་དོན་དམ་པའི་བཤེན་
 པ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་འཇལ་བའི་མཉམ་གཞག་བཞིན་དུ། ཁ་དོག་དང་དབྱེ་བས་ལ་སོགས་པའི་
 མི་མཐུན་པ་དུ་མ་སྤང་བ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན། འདིར་བཤད་པའི་བཤེན་
 རྟུན། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སེམས་ཚོད་པའི་བཤེན་རྟུན་
 སོགས་ལ་བྱེད་པ་ནི། སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་རྟུན་གྱི་བྱུང་པར་ལ་རེ་ཤིག་བཏང་

སྟོམས་སྲུ་མཛད་ན་ལེགས་སོ། །ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ནི། སྡེ་སྟོན་གསུམ་
དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་ཐུགས་སྲུ་རྒྱུད་ཅིང་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་གཅིག་པ་ལྟར་བཅེ་བས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་རྣམ་
གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་འདོན་པའི་སྟོན་ནས། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་
དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པའི་སྟོན་ལམ་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
སྤྱིང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་སྣ་ཆོག་པས་བ་བཟུང་ནས་སེམས་
ཅན་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྟོལ་བར་བྱེད་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོ་
བཟང་བྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས། ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱོགས་
ཅེས་བཀོད་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

གཞི་བ་ནི། རྟགས་དགོང་པ་དང་། རྒྱལ་སྐུབ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱཏོ། །དང་པོ་ནི། རགས་པར་སྤང་བ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་
གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་
ངོས་ནས་བཀག་ན། རྟགས་པར་སྤྲ་སྟེ། སྤང་བ་ཤད་པ་ལྟར། སོ་སོ་སྟེ་པོའི་དབང་
ཤེས་ལ་རགས་པར་སྤང་བ་འདི་རང་རིག་མཛོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཅིང་།
མ་རིག་པས་མ་བསྐྱད་པའི་མཛོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་རང་འཇལ་བའི་
མཛོན་སུམ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བའི་མཛོན་སུམ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་
པར་ཡང་ཐལ་བ་འཕེན་རྒྱས་པས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སོ་སོ་སྟེ་པོའི་དབང་
པོའི་མཛོན་སུམ་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རགས་པར་སྤང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རིག་མཛོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་

བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་འཇལ་བར་བྱེད་པའི་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡོད། དེ་ལ་
མ་རིག་པས་རུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྐྱད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་བྱུབ།
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དུ་མར་ཡང་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྟན་
བཞིན་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐོགས་ཆོས་སྐྱབ་པའོ། །དང་བོ་ནི།
གཞི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྤྱིང་དུ། གཅིག་དང་དུ་མ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་
པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས། གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤང་
གསུམ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་པར་ངེས་པ་ན། གཞི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་སྤྱིང་དུ། དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤང་བོ་གསུམ་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་
འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེ་ལ། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་
དུ་མ་འདུས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་འདིའི་བྱབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་
སྟོན་པ་ནི། སྐྱབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་འགྲོག་པ་དང་
མཚུངས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུབ་
པ་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་མ་འགྲོག་པ་ནི་རྟགས་པར་སྐྱབ་བས་མ་བྲིས་
སོ། །སེམས་ཅམ་རྣམ་རྟུན་པ་རྣམས་དབང་བོའི་མངོན་སུམ་ལ་རགས་པ་གསལ་
བར་སྤང་བ་དང་། གསལ་བར་སྤང་བ་དེ་ཡང་ཤེས་པའི་རྣམ་སུ་བཞེད་པས་དངོས་

སོར་ཡོད་མེད་སོགས་སྐབས་འདིར་བདེན་རྒྱུ་གི་ཁྱད་པར་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འཐད་ལྟན་དུ། རགས་པར་སྤང་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲུབ་པར་ཡང་རིགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་གསལ་བར་
སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུང་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱུ་མཁན་པོས། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་མེད་
ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་
གཞག་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་མཛད་ཅིང་སྤང་བ་བྱས་པའི། དེ་ཕྱིར་དོན་དང་
ཤེས་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དབུ་མ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་
ལ་པ་བ་ལོ། །སློབ་དཔོན་ནི་བ་འཆོའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་མཁས་པའི་དབང་
སོ་ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལས་ཀྱང་། དོན་དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་། །ཞེས་སོགས་ནི། དངོས་
སུ་དོན་དམ་པའི་རྒྱ་མཆོ་ལ་འཇུག་པར་མི་རྒྱས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བྱང་བའི་ཆེད་
དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་འདུས་བྱས་མཐའ་དག་
བདེན་པས་སྟོང་པ་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། གལ་ཏེ་དེ་ཀྱན་རྩོམ། །འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་
ལྟར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་དབུ་མ་སྤང་བར་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཡང་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཟུར་ཅམ་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་མགོ་མཇུག་
ཀྱན་ཏུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་མི་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་གཞུང་གི་
ཐོག་མཐའ་ཀྱན་གྱིས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་བསྟན་པར་འཆད་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ལ་བྱུབ་
མཐའ་གོང་འོག་གང་གི་ཡང་རྣམ་གཞག་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་འབྲེད་པའི་རྒྱས་པ་
མེད་པ་གསལ་བར་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དབང་མངོན་གྱི་
ཆད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རྣམ་རིག་ཅམ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་གཟུང་བྱ་འདི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཡང་ཆད་མ་མིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་
ལྟ་ཡིན་པ་འོན་ཅི་ལྟར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱ་དང་འབྲས་
བྱ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་གནས་ཤེས།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དབང་མངོན་གྱི་ཆད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་འཁྲུལ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་
བཞིན་ཡིན་པ་བཤད་ཟིན་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་། དོན་དེ་ཉིད་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དབང་མངོན་གྱི་ཆད་འབྲས་མི་འཐད་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ལ་རྩལ་གཅིག་ལ་ཆད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་ཐ་དད་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ནི་འཁྲུལ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་
བ་བཞིན་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པ་མེད་ཅེས་པའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྩལ་གཅིག་ལ་ཐ་དད་པའི་གཞལ་བྱ་
མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྟོ་འདོགས་གཅོད་རྒྱས་གྱི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ཤར་བ་སྟོན་པོ་དེ་གཞལ་བྱར་འཁྲུལ་པའི་སྟོས་
མཆོན་པར་འགྱུར་ཞིང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་བྱིར། དབང་མངོན་གྱི་

རྩིས་གཅིག་ལ་གཞལ་བྱ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ།
ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་ནང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ལ་གསལ་དུ་མི་སྤྱུ་པའི་
ཤེས་པར་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ནི་ཚད་མར་འབྱུང་པའི་སྟོན་མཚོན་
པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་ཚད་མའི་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབང་མངོན་གྱི་རྩིས་
གཅིག་ལ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལས་ཐ་དད་པའི་འབྲས་བྱ་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་
པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་དེ་རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རྟོག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བྱར་མཚོན་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་ཚད་
མའི་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

འཐད་ལྡན་གྱི་སྤྱིས་ཟེན་ལྟར་ན་སྤྱབས་འདི་ཁ་ནང་བལྟའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འབྱུང་པའི་སྟོན་རི་ལྟར་མཚོན་པ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱང་ཡང་
གོང་འོག་གི་འཕྲོས་དང་བཅས་ན་སྤྱི་མ་ལྟར་གསལ་ལ་ནང་ལྟའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདི་
ལྟར་སྤྱར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་སྟོན་
མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རྩིས་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་
དང་འབྲས་བྱ་ཐ་དད་པ་གསུམ་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་
རྩིས་གཅིག་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་གཞལ་བྱ་དང་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་
གཙོད་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཚད་མ་དང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་པའི་ཐ་དད་
པ་གསུམ་འབྱུང་པའི་སྟོན་མཚོན་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྩིས་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཚད་མ་
དང་གཞལ་བྱ་དང་འབྲས་བྱ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་གཟིགས་པ་དང་མཐུན་པ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་
བའི་སྒོས་ཇི་ལྟར་མཚོན་པ་ཁོ་ན་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་མངོན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཁྲུལ་བ་ལ་
ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བ་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པ་དང་མཐུན་པར་མི་
འཐད་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་དང་མཐུན་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་ཉིད་དཔེས་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོ་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ལ་རྩས་སོ་སོར་རྣམ་པར་
དབྱེར་མེད་ཀྱང་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིའི་མེད་པར་ཐལ། སྡོན་
པོ་མཐོང་བ་དང་དབང་མངོན་མ་རིག་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས་
གཟུང་བྱ་སྡོན་པོ་དང་འཛིན་པ་སྡོ་འཛིན་དང་སྡོན་པོ་རིག་པ་རྣམས་རྩས་ཐ་དད་པ་
མ་ཡིན་ཀྱང་རྩས་ཐ་དད་དང་བཅས་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་
མངོན་ལ་གཟུང་བྱ་རྩས་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཡང་རྩས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་གྱི།
རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་སྡོན་པོ་ཉིད་རྟོགས་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དེ་སྟུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་
ལུགས་དང་བྱུབ་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་པ་ནི། དཔེར་ན་འཛིས་དུས་
སོགས་ཚོས་ཅན། ཉ་དང་སྤང་པོ་སོགས་དེའི་གཟུགས་དང་བྲལ་ན་ཡང་རྣམ་པ་
གཞན་དུ་ཉ་དང་སྤང་པོ་སོགས་སུ་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་མིག་གི་དབང་པོ་

སྤྲུམ་དང་སྤྲུམ་བསྐྱེད་པའི་ཇུས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིམ་དུམ་སོགས་ལ་རྟ་སྤྲང་སོགས་སུ་སྤྲང་བའི་དབང་ཤེས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲུམ་འདི་ལྟར་མོ་བ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སྤྲང་ཡང་སྤྲང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འཛིམ་དུམ་སོགས་རྟ་སྤྲང་དུ་ཡོད་ན། མིག་
མ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཛིམ་དུམ་སོགས་དེ་དག་རྟ་སྤྲང་དུ་མཐོང་དགོས་པ་ལ་
རྟ་སྤྲང་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྤྲུམ་འདི་འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་རྩུན་པར་གྲགས་ལ།
འཛིམ་དུམ་རྟ་སྤྲང་དུ་སྤྲང་བ་དེ་མོ་འབྱུང་བ་ལ་སྤྲང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་
པར་འཛིམ་དུམ་རང་གི་སྟོད་ལྷགས་ཀྱི་ངོས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། རང་གི་རིགས་འབྲ་
སྤྲུམ་འདི་ལག་རྩེས་ཀྱིས་བཞག་པར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་མ་འབྱུང་བས་ཀྱང་
མཐོང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཏེ་དབང་ན་ཐང་རིང་པོའི་སྤྲང་མ་གྱི་ཐང་ན་ཆུང་དུ་ལྷེ་བའི་
དུམ་བྱ་ལ་ཡང་རིའི་ཆད་ཅམ་ཆེན་པོར་སྤྲང་བ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་
ཡང་གཟུང་བྱ་རྩེས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་རྩེས་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་བས་འབྱུང་བའོ། །གང་
དག་སེམས་ཅམ་པ་ཐ་སྤྲད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཞིབ་དུ་མ་
བརྟགས་པ་སྟེ། དུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྤྲར་བ་ན། ཞེས་པའི་རིགས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་ཆ་མེད་ཞིགས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཅམ་མ་ཞིགས་པར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པ་
མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ། སྟོན་པོ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་དུ་སྤྲང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཆ་ལ་དབང་ཤེས་

མ་འཁྲལ་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་པའི་
ཆོག་བརྗོད་བྱས་སྟོང་ལ། སེམས་ཅམ་པ་གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡང་
ཁས་མི་ལེན་པར་འགྱུར་རོ། །ཚུང་དུ་ཆེན་པོར་སྤང་བའི་དཔེ་འདི་དང་། ཆོ་བའི་
དགྱིལ་འཁོར་ལ་ཀྱུ་ཚུང་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱུ་ཆེན་པོ་ལ་ཚུང་དུ་
མཐོང་བ་དང་མི་འབྲསྟེ། ཚུང་དུ་མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཆེན་པོའི་གོ་ས་ན་གནས་པའི་
ཕྱིར་དང་། རིའི་ཆད་ཅམ་ལྷི་བའི་དུམ་བུའི་གོ་ས་ན་མི་གནས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཀྱུ་མཆོན་དེས་ན། གཟུང་བ་སྡོན་པོ་དང་། འཛིན་པ་སྡོན་པོ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་སྡོན་པོ་རིག་པ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པ་མིན་ཡང་། གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་གནས་
ཤིང་སྤང་བ་འདི་འཁྲལ་པ་ལ་ཅི་ལྟར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་
དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་མ་འཁྲལ་བའི་རོར་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་
མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འཐད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་
དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པའི་རྟགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོ་ཇུས་གཅིག་ལ་
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་གནས་པ་དང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ལ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རགས་པར་སྤང་བ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་བྱུང་པ་ལས་གཞན་
དུ་ན་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བ་འདི་ཆོས་
ཅན། གཅིག་ཀྱང་ཡིན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱུང་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྟུང་དུ་རི་ལྟར་
བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་ཐོང་ཆོད་ཆེ་ཚུང་ལ་
སོགས་པ་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་མར་སྤང་བ་ཡི་ཕྱིར་རོ། །བྱུང་པ་ལ་གཞོད་པ་

ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པ་ནི། འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རང་འཇལ་བའི་མངོན་
སྟུང་ཚད་མ་རང་གི་སྤང་ཡུལ་གྱི་ཆ་གང་ལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་རང་
བཞིན་དུ་མར་སྤང་བ་དང་། གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་འོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་འགལ་བ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་འཇལ་བའི་མངོན་སྟུང་ཚད་མ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་རང་བཞིན་དུ་
མར་སྤང་ན་འོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གྱུར་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན། ཏུ་མ་གཞན་གྱིས་
གཞན་དུ་མ་ཉིད་ཉམས་པར་ཐལ། གློ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟུང་ངོར་དུ་མར་སྤང་ཡང་
གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དགོད་པ་དང་།
ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་རིག་
པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་མཐོང་
དགོས་པ་ལ་གཅིག་གི་དངོས་པོ་དེ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཕྱི་མ་སྦྱབ་པ་ནི་
ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གློས་དངོས་པོ་དེ་ཐ་དད་མེད་པ་མཐོང་
བ་གང་ཞིག་ཡིད་གཏད་ན་ངེས་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྡུ་མ་ཁས་སྦངས་
སོ། །ཡང་ན་རགས་པར་སྤང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཅིག་མ་
ཡིན་ཏེ། གློ་མ་འཁྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟུང་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རགས་པར་སྤང་བ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ན་དེ་འོན་
དམ་བདེན་པར་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རིགས་པ་གང་གིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་
འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེའི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་རགས་པར་སྤང་བ་ཚོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་དུ་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་ཡང་མེད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མར་ཡང་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དང་
 པའི་ཆ་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
 ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཡང་རྟགས་འདི་ཡང་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་ཏུ་
 བྱ་སྟེ། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་ཡང་སྔོ་མི་འདོགས་དུ་མར་ཡང་སྔོ་མི་འདོགས་པའི་
 བདེན་བྱབ་ཕྱང་པོ་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་སྔོ་འདོགས་སྟེ་ས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ན་ཉ་ཕྱིས་དང་དདུལ་དཀར་བར་ཚོས་མ་སྐྱན་པ་ནི་
 མཐོང་བ་ལས་ཉ་ཕྱིས་དེ་དདུལ་དེའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་ལ་དེའི་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་
 ཡིས་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་ཉ་ཕྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འཁྲུལ་བ་སྟེ་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་
 པ་འདིར་ནི་ཚོས་མ་སྐྱན་པ་མཐོང་བ་དེ་མེད་དེ་འགྲོ་བ་དངོས་པོ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་
 རྩས་ཐ་དང་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཅིག་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་ནི། གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བའི་འཁྲུལ་བ་སྟེ་ས་མེད་པས་སོ་སོ་སྟེ་
 བོ་ནམས་ལ་ཡང་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་ཐལ་ཞེན་ཞེས་པའོ། །དེའི་སྔོན་མེད་པའི་ལན་
 ནི། བདེན་རྒྱུ་ཚོས་མ་སྐྱན་པ་ལ་བཟོས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་འཁྲུལ་བ་དེ་
 ཡང་ཁྱོད་སྙར་ཡོད་ན་ཡང་འཁྲུལ་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་རྒྱུ་མན་
 ཚུན་ཚོས་མ་སྐྱན་པ་མཐོང་བ་དང་། འདྲ་སོགས་ཅན་ཉིད་ལ་བཟོས་པ་མེད་པའི་
 འཁྲུལ་བ་སྟེ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་དུ་སྤང་བ་ལ་
 སོགས་པ་བཞེན་ནོ། །

ནང་གི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དབང་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་
ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གཟུང་བྱ་ཆུང་ཐ་དད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤང་བར་འགྱུར་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པའི་ཉེས་པས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་དེ་ལྷར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བོང་གི་འབྲུལ་བ་དེ་ནི་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་རྟོག་
པ་ཡིན་ལ་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྟོག་མེད་འབྲུལ་བ་འདི་ཡང་ཡོད་ཅེས་བཤོ། །དེ་ནི་
གཟུང་འདྲིན་ཆས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་གྱིས་བསྐྱད་པ་ཡིན་ལ།
རྟོག་པ་ལ་གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་དུ་སྤང་བ་ཡང་དེས་བསྐྱད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པའི་
གཟུང་བྱ་རྟོག་པ་ལས་ཆས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་ཤད་དུ་སྤང་བ་དབང་ཤེས་ལས་
ཆས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་ཉན་ཐོས་མདོ་སྤེལ་སྲུང་གྲུབ་མོད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པ་
བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་བཤོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྭ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོའི་མདོན་སྲུམ་
འདི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི་ཆད་
མ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འབྲུལ་བ་ལ་ངེ་ལྷར་སྤང་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་དེ་ཉིད་ངེ་ལྷར་གྲུབ་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་མདོན་
སྲུམ་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྲུལ་པ་ལ་ངེ་ལྷར་སྤང་བ་
བཞིན་མི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འདྲིན་བྱེད་ཁྱོད་གཉིས་
ཆས་ཐ་དད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྲར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་དང་། གསལ་ཞིང་རིག་
 པའི་རྟགས་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་
 ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྦྱབ་པ་དང་། མཐའ་
 དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་
 དང་། གཏན་ཆེགས་ཀྱི་རིགས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཚུད་
 གཞིར་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འདི་དགོད་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཉན་ཐོས་
 གྲེ་གཉིས་ཡོད་ལ། བྱེ་བྲག་སྒྲི་བའི་ངོར་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་གྲེ་
 བ་ལ་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་སྡོན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྡོང་བར་སྦྱབ་
 མི་དགོས་ཏེ། གྲུབ་ཐོན་མ་བརྟེན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སྡོན་པོར་སྡང་བ་ཡང་ཚུད་
 གཞིར་འཛིན་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཉེས་པ་དེ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ།
 ཉན་ཐོས་གྲེ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྡོན་པོར་སྡང་བ་སྡོན་པོ་ཉིད་དུ་
 ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སྡོན་པོ་སྡང་བ་དང་། སྡོན་པོར་སྡང་བ་བྱུང་མ་བྱེད་པའི་
 གཏམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྡོན་པོ་ཚུད་གཞིར་བཟུང་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྡོན་པོ་དེ་སྡོ་
 སྡང་དབང་ཤེས་དང་རྣམས་ཐ་དད་རྣམས་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་སྦྱབ་པ་
 ཡིན་གྱི། མ་ཡིན་དགག་དང་རྣམས་གཅིག་པ་སོགས་དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འཛིན་པ་
 མིན་ནོ། །དེ་ལ་མེད་པར་དགག་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། མ་
 ཡིན་དགག་གི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་རིམ་པ་བཞེན་དུ་དགག་བྱ་ཆེག་གིས་ཟེན་པར་
 བཅད་པའི་སྡོན་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་དགག་བྱ་བཅད་པའི་སྟོབས་
 ཀྱིས་ཆོས་གཞན་སྟོ་ཡུལ་དུ་མི་འཕེན་པ་དང་། དེ་གང་ཞིག་འཕེན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཚས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། རྒྱགས་ལ་འཕེན་པ་དང་།
དངོས་རྒྱགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང་། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་རྣམས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། འགལ་རྒྱ་བསྐྱབས་ནས་འགོག་པ་འགལ་དམིགས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁྲབ་
བྱེད་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ལ། དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་
པ་དང་ངེས་པ་ནི་སྟོན་པོ་རྟོགས་ན་སྟོ་འཛིན་རྟོགས་པ་དང་གྲུབ་བདེ་རྩམ་གཅིག་ལ་སྟོ་
འཛིན་རྟོགས་ན་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་དང་གྲུབ་བདེ་རྩམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་ངེས་པར་དེའི་
རིགས་ལ་གནས་པས་ཁྲབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྟོན་པོ་རྟོགས་ན་སྟོ་འཛིན་རྟོགས་པ་དང་
སྟོ་འཛིན་རྟོགས་ན་སྟོན་པོ་རྟོགས་པས་ཁྲབ་པའི་དོན་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་དུ། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་སོགས་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་ཁ་ཕྱིར་བལྟ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྟོ་འཛིན་
སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོ་འཛིན་རྟོགས་ཀྱང་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱགས་ཚས་སྐྱབ་པ་དང་། ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་སྟོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་
སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་ཆ་ཅན་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེས་སྟོན་པོ་དམིགས་པ་དང་སྟོ་འཛིན་དམིགས་པ་ཡ་བྲལ་དུ་
ཡོད་པ་ཞིགས་ཤིང་དུས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པ་ཡིན་

ནོ། །སྟོན་པོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་
དེས་གྲུབ་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་པོ་དམིགས་པ་དེ་རྟོགས་ན་སྟོན་པོ་རྟོགས་དགོས་
པར་འདོད་པ་ནི་སྤར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་ཉིད་སྤར་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྩས་ཐ་དད་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་སྤར་གྲུབ་སྟེ།
དུས་མཉམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་
དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་འགོག་པའི་བསྐྱོག་ན་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ།
རྩས་སྤར་འགོ་ལྷོག་གི་བྱུང་བ་དེས་པ་ལ་དེ་དང་། རྟགས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་དེས་པའི་ཆད་
མ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པའི་ཆད་མ་
གཉིས་ཀྱང་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །མ་ཐུན་དཔེ་གཞུང་དུ་གསུངས་པ་
སོར་བཞག་ཏུ་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བ་ལ་སྤར་བའི་སྤྲོ་བ་གཉིས་དཔེར་བྱེད་
པ་མི་འཐད་དེ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་མཐོང་བ་ཅན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་
གཉིས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩས་
ཐ་དད་དུས་མཉམ་ལ་འབྲེལ་བ་དང་སྤར་བྱེད་ལ་ལྷན་ཅིག་པ་མེད་པས་བྱུང་བ་འགྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་དེས་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་སྟོང་བའི་ཚུལ་དང་། འཐད་
ལྷན་དུ་བཤད་པའི་འཛོམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོག་མངས་སྤྱོད་གས་པས་འདིར་
མ་གྲིས་ཤིང་། གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྤར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་གཞུང་འཛིན་རྩས་ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལས་
གཞན་ཡང་སྟོན་ཉེ། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་འཛིན་པའི་སྟོན་དབང་

པོའི་མངོན་སུམ་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དང་དེ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་ཁྲ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཉགས་དགོང་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པ་དང་། བྱོགས་ཆོས་
མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཉམས་སུ་སྤྱང་བ་སྡོ་
འཛིན་མངོན་སུམ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་
ཁྱོད་དང་སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་དེ་དག་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་ཁྲ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྲ་བ་
གཉིས་མེད་ཀྱང་ཁྲ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འགའ་ཡང་འབྱུང་
པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁྲ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཉིད་ཁྲ་
བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པོ་དབང་ཤེས་ལས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་ན་རྣམས་ཐ་
དད་དུ་སྤང་བ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། སྤང་ལུགས་རྣམས་ཐ་དད་པར་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་
ཀྱང་སྟོད་ལུགས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། བཤད་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་
པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བཤད་པ་ཅེས་ཡིན་པས་འགོད་པའི་
ཆེ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་མི་སྦྱོར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། བྱོགས་པ་སྐྱབ་པ་དང་། བྱོགས་
སྐྱབ་ཀྱིས་ཉགས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་དང་སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་
ལྟན་ཅིག་དམིགས་པའི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པོ་འདི་དག་ལས་གང་དུང་གི་རྣམ་པ་གཅིག་
མ་དམིགས་པ་སྟེ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་ན་ཅིག་ཤོས་གཞན་དམིགས་པ་
ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་མྱར་སྤྱི་དོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།

རྒྱུ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་པ་ལ་ནི་ཚོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉགས་འདི་
ཞུགས་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་མཉམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀའི་
གཞི་མཐུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་བ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་པ་མེད་
པའི་རྒྱ་མཚན་བྱུང་དུ་བཤད་ནས་འདིས་རྒྱུ་ཀྱི་རང་དད་ཏུས་མཉམ་པ་གཅིག་བྱ་ལ་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་འགོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་ཏེ། དགག་བྱའི་
ཚོས་ཅན་ལ་ཉགས་ཞུགས་པ་འགོག་བྱེད་དུ་བཤད་ཀྱི། དེའི་བྱེད་ལ་ཉགས་ཞུགས་
པ་འགོག་པ་ལ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལྷང་ག་ཟུགས་ཁྱད་པར་བ་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཞུགས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཉགས་མ་ཞུགས་པས་མ་ངེས་པ་མེད་པ་དང་། ལྷང་
ག་ཟུགས་ཅན་ལ་འབྲེལ་མེད་ཞུགས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པས་མ་
ངེས་པའི་སྦྱོན་མེད་པ་དང་། ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་བྱུབ་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་ཉགས་མ་ངེས་ཏེ། ལྷང་ག་ཟུགས་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀ་མེད་ཀྱང་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། ག་ཟུགས་དམིགས་པ་ལྷང་
བ་ལ་ངེས་པར་བལྟས་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་བལྟས་ནས་དབང་ཤེས་ལ་གཅིག་
ག་ཟུང་ཡུལ་དུ་རུང་ཞིང་ག་ཟུགས་དང་བར་མ་ཆད་པའི་ལྷང་བ་དང་ག་ཟུགས་གཉིས་
ཚོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཉགས་ཞུགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུབ་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་གཅིག་གི་ག་ཟུང་ཡུལ་
དུ་རུང་ཞིང་ག་ཟུགས་ལྷང་བར་མ་ཆད་པའི་ག་ཟུགས་དང་ལྷང་བ་དག་ལ་ནི་ཚོས་
ཅན། འབྲེལ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ག་ཟུགས་དེ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་

བར་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་དམ་མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་རུང་བར་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན།
གཟུགས་དམིགས་པ་སྒྲང་བ་ལ་བཟོས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། སྒྲང་བ་མེད་པར་
གཟུགས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་བུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་
པའི་གཟུགས་དང་མིག་རྒྱ་སྒྲང་བ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གིས་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲང་གཟུགས་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་འབྲས་རྩ་མ་གཅིག་པ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ཡིན་གྱི་སེམས་ཅམ་པ་དང་དོན་སྐྱ་
བའི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲང་གཟུགས་བར་མ་ཆད་པ་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་སྟོན་པ་ན་དེ་གཉིས་རྩ་མ་གཅིག་པ་དགོས་ལ། གཟུགས་
སྒྲང་བའི་ངོ་ཐོར་སྐྱེ་བ་ལ་སྒྲང་བ་སྒྲ་མས་པན་བཏགས་པ་ལ་བཟོས་དགོས་པས་དེ་
ལྟར་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲང་གཟུགས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་འཆད་པ་ནི་སྟེང་གི་དུ་བ་དང་འོག་གི་མེ་ལྟར་བར་དུ་ཆོད་པ་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་སུ་མི་རུང་བས་སྒྲང་བ་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་གཟུགས་དེས་
གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང་འོ་གཟུགས་ལྟར་སྐྱེ་མཆེད་ཐ་དད་ཡིན་ན་
ཡང་དབང་ཤེས་གཅིག་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བས་གཟུགས་དང་སྒྲང་བ་ལྷན་
ཅིག་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དབང་ཤེས་དེས་གཉིས་ཀ་གཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་དམིགས་པ་སྒྲང་བ་ལ་
བཟོས་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྒྲང་གཟུགས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
དུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་མཐོང་བ་སྒྲང་བའི་རྩ་མ་གཅིག་པ་ལ་

བཞུགས་ནས་གཟུང་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་བ་དང་གཟུགས་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
རྟགས་ཞུགས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པས་དེས་མ་ངེས་པ་མེད་པ་ནི།
ཡང་ན་ཞེས་སོ། །སྤང་བ་དང་གཟུགས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུགས་གཞན་མེད་པའི་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་ཀྱང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་བ་མེད་
པའི་གཟུགས་ཀྱང་བྱི་ལ་ལ་སོགས་པའི་སློག་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་གིས་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྤང་གཟུགས་ཙམ་དེ་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཙན། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྟགས་
ཞུགས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སློན་
མེད་པར་ཐལ། །སློན་པོའི་ནམ་པ་སློན་པོ་དང་དེ་རིག་པ་སློ་འཛིན་མཛོན་སུམ་དག་
ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཉིད་མཛོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཇུས་ཐ་
དད་པ་ལ་ནི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་དེ་རིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་
ཅིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སློན་པོ་དང་སེར་པོ་བཞིན་ནོ། །དེས་བྲུབ་པ་གྲུབ་པའི་དོན་
བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་གྱི་ཁ་ཅིག་ །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བྲུབ་
བསྐྱུབ་ཀྱི་རྟགས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའི་ལན་སྤྱི་གཉིས་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་བྲུང་
པར་འབྲེད་པ་ནི་རང་ཉིད་ལྷན་པར་སློན་ཞིང་ཆོགས་པར་དབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་
གཏམ་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སློན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་དབང་གེས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་མ་

བྱུང་སྟེ། དུལ་སྟོན་པོ་ནི་སྟོ་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུར་ཉེ་བར་གནས་པའི་བྱིར་
དེ་ལས་སྤར་དམིགས་ལ་སྟོན་པོ་རིག་པ་ནི་བྱིས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་
མདོ་སྟེ་པའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་སྟེ་བ་ཡིན་ཀྱང་དམིགས་
བྱེད་གཉིས་བྱུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པར་འདོད་པས་བྱུབ་དུས་མི་གཅིག་ཀྱང་དམིགས་
དུས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པས་དེ་ཡང་འགོག་པ་
ཡིན་ནོ། །འདོད་པ་འདི་ནི་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་ལྟར་བྱུབ་དུས་གཅིག་
པ་དང་མདོ་སྟེ་བ་ལྟར་བྱུབ་དུས་མི་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཀྱང་རུང་དམིགས་
དུས་མི་གཅིག་པར་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཙ་བ་དང་། འགེལ་བ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོན་པོ་དམིགས་པའི་ཆེ་སྟོ་འཛིན་མ་དམིགས་སྟོ་འཛིན་དམིགས་འི་ཆེ་སྟོན་པོ་མ་
དམིགས་པ་ཡིན་ན། སྟོན་པོ་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། རོན་སྟོན་པོ་
མཐོང་བ་རབ་ཏུ་འབྱུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྟོན་པོ་དམིགས་པ་མདོན་སྐྱུ་
གྱིས་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོན་པོ་མ་བྱུབ་པར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །དམིགས་བྱ་
དང་དམིགས་བྱེད་དང་དམིགས་པ་སྟེ་ལས་དང་བྱེད་པ་དང་བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བྱ་བར་
རྒྱུར་པའི་སྟོན་པོ་དམིགས་པ་དེའི་ཆེ་མ་བྱུབ་ན་སྟོན་པོ་མ་བྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། སྟོན་
པོ་དམིགས་པ་བྱུབ་ན་སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱང་བྱུབ་དགོས་པས་དམིགས་དུས་མི་
གཅིག་པ་ཉམས་སོ། །རོན་བསྐྱུ་ན། སྟོན་པོ་དམིགས་པའི་ཆེ་སྟོན་པོ་དམིགས་པ་
དེ་མ་དམིགས་ན་སྟོན་པོ་དམིགས་པ་མེད་པས་སྟོན་པོ་མ་བྱུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
དམིགས་ན་རང་རིག་མདོན་སྐྱུ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པས་དམིགས་དུས་མི་

གཅིག་པ་ཉམས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དམིགས་དུས་གཅིག་ཏུ་ངས་པ་ཉིད་གིས་
དམིགས་བྱ་གཉིས་པོ་སྔ་ཕྱི་བ་ཡིན་པ་ཡང་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དམིགས་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། རིག་པ་སྒྲོ་མ་
གཞན་གྱིས་དམིགས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་
བ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་
དམིགས་པ་དེ་ཡང་ཆད་མ་དང་མི་ལྡན་པས་ཉེ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྔོན་པོ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐལ་བ་སྔ་མ་འདོད་ན། སྔོན་པོ་
དམིགས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། དོན་སྔོན་པོ་རབ་ཏུ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་
དམིགས་པ་དེ་ཆད་མས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་པར་ཐལ། དམིགས་བྱེད་
མེད་པར་ཡུལ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་ཡུལ་དམིགས་པ་འཛོག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི་འོན་
ཀྱང་ཡུལ་དེའི་དམིགས་པ་ཡོད་པས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་མ་གྲུབ་པ་འདོད་ན། འདི་
ནི་སྔོན་པོ་འདི་ནི་སྔོན་པོ་འཛིན་པའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་ཆེ་བུ་བའི་ངོ་བོ་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་ཆད་
མས་མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་མི་འགྲུབ་ལ་གྲུབ་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱང་གྲུབ་དགོས་
པས་དམིགས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་

ཆེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་རིག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཚད་མས་བྱུང་བ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་རིག་པ་ལག་ལང་ཚད་མས་མི་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་མ་བྱུང་ན། སྟོན་པོ་རིག་བྱེད་ཚད་མས་མ་བྱུང་བ་ཉམས་སོ། །ཤོང་གི་
ཐལ་བ་པལ་ཆེར་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལམ་མེན་པར་བསྟོད། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚྱེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་དམིགས་པའི་
ཆོ། སྟོ་འཛིན་མ་དམིགས་ཀྱང་ཚད་མས་མ་བྱུང་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཕྱིས་ཀྱི་རིག་པ་
གཞན་གྱིས་དམིགས་སོ་ཞེ་ན། དོན་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བྱུང་ཀྱང་དོན་
བཞིན་དུ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་ཅེས་པའོ། །གཉེས་
པ་ལ་གསུམ། བྱུང་དུས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་ཐལ་བ་དང་། སྐྱེས་བུས་དོན་ལག་ལང་མི་
རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང་། དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་དམིགས་དུས་གཅིག་པའི་དུས་
ཁས་ལེན་ན་སྔ་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་དུ་མ་
ཡོད་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་རེ་ཤིག་ཅེས་པའོ། །ཡུལ་སྟོན་པོ་དེ་རང་མངོན་སུམ་
གྱིས་དམིགས་པའི་ཆེ་ན་ནི་སྟོན་པོ་མ་བྱུང་བར་ཐལ། སྐྱུང་བ་སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་
ཚད་མས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་མེད་པའི་དུས་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ན་སྟོན་པོ་
བྱུང་བར་ཐལ། གཞན་སྟོ་འཛིན་དམིགས་པའི་དུས་སུ་ནི་སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཚད་
མས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོན་པོ་བྱུང་དུས་ལེགས་པར་བསྟོད་དུ་བྱས་པ་སྟེ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་དུ་ཐལ། སྟོ་པོ་རང་ཉིད་ཚད་མས་དམིགས་ཀྱང་དམིགས་བྱེད་ཡོད་པ་དེའི་
ཆེ་ནི་རང་མ་བྱུང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་རང་ཉིད་མེད་པའི་དུས་གཞན་གྱི་ཆེ་ནི་རང་ཉིད་
བྱུང་པོ་ཞེས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་དེ་ཡང་དམིགས་པ་བྱི་མ་གཞན་གྱི་རྗེས་
 སྤྱ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རིག་པ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཆད་མ་བྱི་མ་གཞན་གྱིས་དམིགས་དགོས་ལ་སྔ་འཛིན་དམིགས་
 བྱེད་དེ་ཡང་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ན་ནི་སྔོན་པོ་རིག་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཆད་མ་མ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་སྤྱི་བ་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྔོན་པོ་
 རྟོགས་པ་རེ་ཤིག་དམིགས་པ་བྱི་མ་རང་མཐར་ཐུག་པ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ལ་སྔོན་ཅིང་
 ལྟོས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་སྔ་འཛིན་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་དེ་རྟོགས་པ་ཤེས་པ་བྱི་
 མ་གཞན་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རོན་ལག་འཕང་རྟོགས་པར་
 མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། ཐུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོ་སྡུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བྱི་མ་སྤྱི་བའི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྱི་བ་ལ་ཡང་དེ་བྱིན་ཆད་མི་སྤྱི་བའི་མཐར་
 ཐུག་པ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལོང་བ་དང་ལྷག་པར་འགྱུར་བར་
 ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། ཐལ་བ་གོང་མའི་ཐུབ་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་གཅིག་རང་རིག་
 མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅན་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐུག་མེད་ཏུ་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། ཤེས་པ་བྱི་མ་གཅིག་གི་
 དུལ་དང་དུལ་ཅན་གཉིས་ཀའི་དམིགས་བྱེད་རྗེས་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་བས་ཤེས་པ་བྱི་མ་
 འགའ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་བྱེད་བྱི་མ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 བ་ནི། འོ་ན་ཤེས་པ་སྡུ་མ་གཞན་ཡང་དུལ་དམིགས་པ་དང་དུལ་ཅན་དམིགས་པ་
 གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་བྱི་མ་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་
 དང་དུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅིག་ཅར་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཐུབ་པར་

ཐལ། ཤེས་པ་སྡུ་བྱི་ལ་རང་རིག་ཡོད་མེད་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱ་མཚན་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྡོན་སོ་དང་སྡོ་སྤར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་
དམིགས་པ་ངེས་པར་འབྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་མིན་པ་ལ་སྤར་བ་ཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་ཏུ་
འབྱུར་བ་དེའི་བྱིར། སྡོན་སོ་སྤར་རྟོགས་ལ་སྡོ་འཛིན་བྱིས་རྟོགས་པའི་སྡུ་བྱིའི་རིམ་
པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཤེས་པ་རྗེས་གཅིག་གི་སྟོང་བྱ་དང་སྡོ་འདོགས་
གཙོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟོགས་པ་སྡུ་བྱིའི་ཁྲད་པར་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྩབ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་།
རྟགས་དགོད་པ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྡོ་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱིས་སྡོན་སོ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རང་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་སྟོང་བྱེད་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
སྟོན་གསལ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོས་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་བསྐྱུས་ན།
སྡོན་སོ་ཆོས་ཅན། སྡོ་འཛིན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡོ་
འཛིན་ལ་གསལ་བ་གང་ཞིག་རང་ལས་དོན་གཞན་ལ་གསལ་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།
རིག་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་སྟོང་བྱ་སྟོང་བྱེད་དེའི་བདག་ཉིད་ཁོ་ནར་
གསལ་གྱི་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་ག་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་
ཆོས་ཅན། རང་ལས་རྗེས་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་ནི་སྟོང་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟོང་
བྱ་ཁྱོད་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་ལ་
གསལ་པའི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེའི་སྟོང་བྱར་

གསལ་བ་དེ་སྤྱིར་བྱེད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིན་པོ་
དེ་ནི་ཚུལ་ཅན། སྤྱི་འཛིན་དབང་ཤེས་ལས་དོག་ཞན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་
འཛིན་དབང་ཤེས་དེས་གསལ་བར་སྤྱིར་ཞིང་རིག་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་
ཤེས་ལ་ལྷ་བ་གཉིས་སུ་གསལ་བར་སྤྱང་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་གི་སྤྱིས་སྤྱན་ཅིག་
དམིགས་ཤེས་སུ་མ་ཟད་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་གཏན་ཆོག་གསལ་འདིས་ཀྱང་གཟུང་
འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་ཁེགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་ཅན། སྤྱི་འཛིན་ལས་ཇུས་གཞན་མ་
ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཛིན་གྱིས་གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྤྱིར་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་
ཐལ། སྤྱིན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་བ་སྤྱི་འཛིན་ལས་དོག་གཞན་མ་ཡིན་པར་དེའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། སྤྱི་འཛིན་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་དེ་ལྟར་གསལ་བ་འཐད་
ཀྱི་ཇུས་གཞན་ཡིན་ན་གསལ་བར་སྤྱིར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་སྤྱང་གི་ཤེས་
པ་ཚུལ་ཅན། དེ་ལྟར་ཡུལ་སྤྱང་བ་ན་ཡང་རང་དང་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་པར་
འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་གང་ཞིག་བསལ་བ་དེའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྡན་དུ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་
བྱེད་པར་སྤྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་བྱི་རོལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་གསལ་
བར་སྤྱང་བ་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་
དང་བྲལ་ན་ཤེས་པ་རང་གི་ཇུས་མ་གཏོགས་པ་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་པ་གཟུང་
ཡུལ་དུ་གསལ་བ་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསལ་བའི་རོ་བོར་སྤྱེས་ན་རང་དང་

གཞན་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་བྱས་པ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲོ་མེ་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རང་རིག་གི་
ཚད་འབྲས་འཐད་པ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་མའི་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆེགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་
གཟུང་བྱ་དོན་གཞན་ཞིགས་པ་དེའི་ཕྱིར། གསར་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེའི་སྤྱི་བ་པར་
བྱེད་པར་འདོད་དེ། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལས་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་ལ་ཡོད་
པའི་སྤྱིང་བའི་ཆ་འདི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དེའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་འཛོགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྱི་བ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་
མེད་པས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་པ་གསུམ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་
རྣམས་གཅིག་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དཔེར་
ན་མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་རང་འདོད་ཆགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་དེ་ཆོར་ཞིང་
སྤྱིང་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ་དང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་འདོད་པ་བཞིན་དུ།
རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ལ་ཡང་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་དེར་
ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལྷལ་དུ་བཞག་པ་ན་རྣམ་གཅིག་ལ་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་
བྱེད་དང་འབྲས་བྱ་གསུམ་དུ་གནས་པ་འདི་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ལ་ཡང་ཤེས་པ་
ཀུན་ལའང་གྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་དེ་ཉིད་སྤྱི་བ་པ་ནི་
མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་དེ་ལའང་འདོད་ཆགས་སོགས་དེ་དག་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་

ཉིད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་སྤྱོད་བར་རུང་སྟེ། སྤྱོད་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་དེས་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆེ་གས་དེའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་
སྤྱོད་བར་བྱེད་རུང་ཉིད་དེ་ཆད་མ་འདོད་ཆགས་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ་འདོད་
ཆགས་རིག་པའི་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྦྱ་བའི་ལྷགས་དེ་ལ་འང་བཤད་དེ་ཆེ་གས་བཅད་
དང་པོས་མདོ་སྟེ་པ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་བཀོད་ནས། རྣམ་རིག་པའི་བཞེད་པ་ལ་ཡང་
ཤེས་པ་ཀུན་ལ་སྦྱར་རིགས་པར་བསྟན་ནས། ཆེ་གས་བཅད་གཉིས་པའི་རྒྱུ་བ་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རྩས་གཅིག་ལ་ཆད་འབྲས་འཐད་པར་བསྦྱབ་པ་དང་། རྒྱུ་བ་
ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ངོས་འཛིན་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་
བཤད་པ་དང་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལ་འཐད་ལྟན་དུ་སྦྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གསར་དུ་མི་སྦྱ་བའི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་ཡི་ནི་རྣམ་པ་
དང་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱོད་བར་བྱེད་བར་རུང་བར་བརྗོད་
པ་ཡི་ཤེས་པ་དང་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམས་
མིང་ཐ་དད་ཅུ་མ་གཏོགས་རྩས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བདག་རིག་པར་ཏེ་རང་
རིག་མཛོན་སུམ་ཆད་མ་དེའི་འཛིན་བྱེད་ཆད་མར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་རང་རིག་ཆད་མར་བཤད་པ་དང་འདིར་རང་རིག་འབྲས་
བྱར་བཞག་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རང་རིག་ལ་བྱ་བྱེད་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་འདི་རིག་
པར་བྱ་བ་དང་འདིས་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་རིག་བྱེད་འདིས་རིག་བྱ་འདི་རིག་པ་
གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་ནི་ཁ་ཕྱི་ནང་དུ་བལྟས་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ལས་སུ་

བྱུང་པའི་གཞལ་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཀུན་འངས་བྱེད་འཛིན་རྣམ་དེའི་བྱེད་
པའི་ཆ་སྟེ། སློབ་དཔོན་སྟོབས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་ཚད་མར་བཤད་པ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། འདིར་
འབྲས་བྱུང་བཞག་པ་ནི་དེས་ཤེས་པ་ཀུན་རིག་ཅིང་རྟོགས་པའི་བྱ་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་
ཡིན་པས་ཇུས་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་གསུམ་མི་འགལ་ཞིང་འཐད་པར་བཤད་
པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་ཆོག་གས་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པས་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་དེ་དག་གིས་བྱུབ་པའི་དོན་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཕྱི་དོན་མེད་མོད་ཀྱི་ཡོད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་སྟོང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་དོན་
སྟོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་སྟོང་སྟོང་འཛིན་དག་ཇུས་ཐ་དད་མིན་ཏེ། དེ་དག་ཇུས་ཐ་དད་
པ་སྤང་བཤད་པའི་གཏན་ཆོག་གས་གཉིས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་དེའི་བྱིར། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་
རང་རྒྱུད་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་མེད་ཅེས་འབྲེལ་
མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེས་ན་མདོ་སྐྱེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྟོན་པོ་དེ་
ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་ཡོད་དུ་ཚུགས་ན་ཡང་ཞེས་དེ་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་
ཚུལ་གྱིས་རེ་ཤིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་ནས་སྟོན་པོ་དང་དེའི་སྟོང་ཇུས་ཐ་དད་
བཀག་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་སོམས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་མོད་ཡོད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་
དང་དེ་རིག་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དག་ཇུས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་བྱུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་
ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་རྟགས་དང་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་རྟགས་དག་གིས་
བྱུབ་པའི་བྱིར། གང་དག་སེམས་ཅམ་པ་ཐ་སྟོན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་

ཅེས་སྤྲོ་བ་ཞི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་
བ་ཡིན་ནམ། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སློ་མ་བཏགས་པར་
འབྲས་བུ་སྤྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་གྱི། དེ་ཐ་སྙད་
ཅམ་དུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པ་
ནི་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་
པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེའི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
ན་སྟོ་འདྲིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ངོར་སྟོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྤང་ལ།
སྤང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་བྱུབ་ན། གཟུང་བྱ་གཞན་ལ་དེ་ལས་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་
བས་དེ་གཟུང་ལུལ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོ་མ་འཁྲུལ་
པའི་གཟུང་ངོར་ཡོད་པ་དེ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་
ནི་རང་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་དཔྱོད་པ་བའི་བྱུབ་མཐའ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་གསལ་
བར་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོ་འཁྲུལ་པའི་ངོ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་
དུ་བྱས་ནས་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཆད་མས་གཞོད་པར་
འདོད་པ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པ་ཁྱི་གཙང་རོ་འདོན་པ་དང་འབྲ་
བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེས་ན་སྟོ་ཆུ་ལ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་
དང་། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པའི་སྤྱབ་བྱེད་དགག་པ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་རྣམ་གཞག་
བྱས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་

པོ་ནི། སྡོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ལ་གཟུང་བྱ་དང་
འཛིན་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པའི་
རྟགས་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པ་དེས་ནའི་སྤྱིར། ཚད་མ་མདོར།

ཡུལ་ཤེས་པ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི། །

བྱེ་བྲག་ལས་ནི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །

ཅེས་བཤད་པའི་དོན་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་སྟོན་
པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རང་རིག་གི་ཚུལ་དང་གཞན་རིག་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་
ཡང་སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། བྲན་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྟོང་རྣམ་པ་གཉིས་
ཤར་ནས་བྲན་ཤེས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་གཟུང་རྣམ་རེ་རེ་ལྟག་པར་རྣམ་
འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་ནི་བྲན་ཡུལ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་སྟོན་པོ་གཟུང་བྱར་ལོགས་
སུ་ཆད་པ་དང་སྡོ་འཛིན་འཛིན་བྱེད་དུ་ལོགས་སུ་ཆད་པར་སྤྲང་བ་འདི་རི་ལྟར་ཡིན་
ཞེ་ན། ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྣམ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྱུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་གཟུང་འཛིན་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་
པར་ཐལ། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་སྡོ་འཛིན་ལ་
སོགས་པའི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དག་གི་སྟོང་རྣམ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་
གཉིས་སུ་གྱུབ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། སྟོན་པོ་གཟུང་བྱ་དང་སྡོ་འཛིན་འཛིན་
བྱེད་དུ་ཆད་མས་འཐད་ལ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གཟུ་པོར་གནས་པའི་མདོ་སྟེ་པའི་

ལུགས་བརྗོད་པ་དང་། དམིགས་རྒྱུ་ཁས་ལེན་པ་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བསྟོས་
མི་དགོས་པ་དང་། དགོས་པའི་ཚད་སྟོང་རོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་བའི་ཡུལ་གྱི་
རྣམ་པ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟོ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་རིགས་
བས་གྲུབ་བས་དེ་ལ་མདོ་སྤེལ་བྱེད་གྱིས་ལན་གདབ་མི་རུས་ལ། དེ་རྩ་བ་ཡང་བྱེད་
ལ་སྟོ་འཛིན་དེ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པ་སྟོན་པོ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་
ཤེས་ཞེས་གཞན་གྱིས་འདྲི་ན། བྱེད་གྱི་ལན་འདིར་ཟད་པ་ཕྱི་རོལ་ཡོད་དེ། སྟོ་འཛིན་
དབང་ཤེས་རེས་འགའ་སྟེ་ཡང་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་རུས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་
འགར་སྟེ་བ་སྟོག་པའི་རྟགས་ལས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་དེ་ལས་རྒྱ་གཞན་
གཅིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ་དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི་སྟོ་
འཛིན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་རུས་པའི་རྒྱ་གཞན་རུས་ལྡན་དུ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་
འབྲས་བྱ་སྟོ་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་མི་སྟེན་དེ་ལ་རྒྱ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཆང་
བར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ་རྒྱ་གཞན་དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོ་འཛིན་
དབང་ཤེས་དེ་ལ་རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་གསུམ་ལས་མེད་ལ།
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་དེ་དབང་པོའི་ལག་རྗེས་ཡིན་ན་མིག་དབང་གཅིག་གིས་ཁ་དོག་
མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་མི་རུས་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱིས་བཞག་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་ན་སྟོང་བའི་ཆའི་ལག་རྗེས་འཛིན་
བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་གཅིག་གིས་དབང་ཤེས་ལྟ་བུས་གཅིག་ཏུ་སྟེ་
བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་མི་རུས་པར་འགྱུར་བས། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱིས་བཞག་པའི་
ལག་རྗེས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ་སྟོན་པོ་སྟོ་འཛིན་

དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་དམིགས་རྒྱུན་མེད་པར་འགྱུར་ལ།
ཡིན་ན་རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་གྲངས་ཅན་ཀྱི་ལུགས་ཁས་ལྷངས་པར་
འགྱུར་ཞེས་ཟེར་དོ། །གཞུང་འདི་དག་ནི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
གཟུ་པོར་གནས་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པའི་སྐབས་བྱེད་འདི་ཅམ་དུ་ཟད་ལ།
རྒྱུ་མཆན་དེ་དག་ནི་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། རྒྱུན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བྱའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཚྭ་པ་དེ་ལ་འདིར་རྣམས་པར་ཤེས་པར་སྐྱབ་འགའ་
ཞིག་དབང་ཡིད་རྒྱས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་འགའ་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་དོན་
སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱད་པར་ཆང་བ་མེད་པས་འབྲས་
ལུ་དང་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལྟོག་པར་མི་སྐྱེ་ན་ནི་ཕྱི་རོལ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་ན་ཡང་ཕྱི་
རོལ་མེད་པས་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་
བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཀྱི་བྱད་པར་མ་ཆང་བས་ཡིན་ནོ། །དབང་ཡིད་རྒྱས་ལྡན་དུ་ཡོད་
པའི་སྐབས་འགའ་སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྡོན་པོ་
འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་དབང་ཡིད་རྒྱས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་
སྐབས་འགའ་དེ་མ་སྐྱེས་པ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཀྱི་བྱད་
པར་མ་ཆང་བས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

དམིགས་བརྟག་ཏུ། གཅིག་ཆ་འང་མི་འབྲུལ་ཕྱིར་ན་རྒྱུན། །

ཞེས་དང་། ཡང་ན། རྒྱས་པ་འཛོག་ཕྱིར་རིམས་ཀྱིས་ཡིན། །

ཞེས་སྣང་བའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་། རྒྱས་པ་འཛོག་པའི་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་

བཤད་དེ། དང་པོ་ནི། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སྡོན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་དམིགས་ནས་ཇེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་མི་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་ཀྱིན་དུ་བཏགས་པ་
ཡིན་གྱི། དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཀྱེན་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཀྱིན་གྱི་སྤྱང་ན་ཡོད་པའི་
སྡོན་པོའི་རྣམ་ལྗན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལག་ཇེས་འཛོག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ཐག་ཀྱིན་དང་
ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ཐོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱང་བའི་ཆའི་ལག་ཇེས་འཛོག་པ་དང་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆའི་ལག་ཇེས་འཛོག་པའི་བྱད་པར་རོ། །བདག་ཀྱིན་ནི་མིག་
དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པ་སྟེ་ག་ཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཁས་སྤངས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་
ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་སེམས་ཅན་པའི་ལྷགས་ལ་མི་མཁས་པའི་སྤྱ་ཅོར་སྒྲ་
བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དིགས་པ་སྒྲ་བ་དེ་ཡང་
དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་ཀྱིན་ཁས་མི་ལེན་པ་བདེན་ཡང་དབང་ཤེས་མ་
འབྱུང་བའི་དམིགས་ཀྱིན་ཡང་བཀག་ནས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་
བརྗོད་པ་ན་བསྐྱད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་སྟེ་ཆད་མ་དང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་
དབང་ཤེས་ལ་ཡོད་པ་རི་ལྟར་སྒྲ་སྟེ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས། གཉིས་པ་ནི།
ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཆོན་པ་གཅིག་ནི་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་
བརྗོད་དིགས་ཏེ། བྱ་བ་མཐས་སྟོ་མ་བསྐྱར་བའི་མི་མཁས་པས་ཀྱང་དབང་ཤེས་དེ་
དག་གིས་བཞག་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་སོགས་འི་ཐ་སྙད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་
པར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བྱ་བ་མཐས་སྟོ་མ་བསྐྱར་བས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་

དག་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་
རྒྱ་ས་ཉི་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་གྱིས་དེར་སྤང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཚམས་སྒྲོར་བ་
བརྟན་པོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
མ་རིག་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་དེས་བསྐྱེད་
པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་པར་སྒྲོ་བྱུང་པའི་འབྲེལ་རྒྱ་ས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་
བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་ཀྱས་པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་བཞག་གོ།

གཞན་ལྟ་འདྲིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་
བཞག་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་ལ་རི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་མི་སྒྲིབ་པ་ལ་བཞུགས་ནས་དེ་
ཆད་མར་བཞག་པའི་བྱིད། དེས་རི་ལྟར་བཞག་པའི་དོན་ལ་མི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲོ་
འདོགས་གསལ་དུ་གཅོད་ཀྱས་ཀྱི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིད། བག་ཆགས་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་རི་མིན་པར་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་
དུ་དེ་ཆད་མར་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་པའི་བག་ཆགས་མི་འབྲེལ་བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་
ཡིན་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། བརྒྱུད་པའི་དགོས་པ་དང་།
དགོས་པ་དེ་ཡང་ཟུར་ཅམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམས་པར་
ངེས་པ་འདིར་དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
འདིར་བཤད་པ་འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་
བྱིད། འདིར་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་
པའི་ཆད་མ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་འདི་ལ་ཡང་པ་རོལ་

གངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རང་ཉིད་སྐྱོངས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ནམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདྲིལ་ཉེན་བསྐྱབ་བར་བྱེད་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་མི་ཉག་སྤྲུག་བསྐྱལ་སོགས་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཁྲིམས་བྱངས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོའི་ཆད་མ་ཀྱུན་ལ་མཛད་ལ། བདེན་པ་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་སོ་སོར་
ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཟུང་འཛིན་རྗེས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཆད་
མ་དོན་དམ་པའི་ཆད་མ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆད་མ་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའོ། །ཐ་
སྙད་པའི་ཆད་མ་གཏན་ལ་པཔ་བས་རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་བསྐྱབ་
བྱེད་པའི་བྱུང་མཐའ་ལྟར་སྤང་ནམས་རི་ལྟར་བསྐྱོག་པར་རུས་ཤེ་ན། དེ་ལ་སྤྱིར་ཅ་
བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བཟེན་པར། །

དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་ན། །

ཐུང་ན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་སྟོང་པོར།

ཡང་དག་ཀྱུན་རྫོབ་ནམས་ཀྱི་སྐྱས། །

མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་བ་ཡི། །

སྟོང་དུ་འགོ་བར་བྱ་བ་ནི། །

མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་བཤད་པ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །

ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །

དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བརྟགས་པར། །

འདིག་ཉེན་རི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །

དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །

བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཀུན་བཞག་པ། །

དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་བྱིར། །

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སྟོས་པ་གཙོད་པའི་དགག་བྱ་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱང་
པར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་པ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་
མ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་བལྟོས་དགོས་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་
བཞེད་པར་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་ཡང་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ལ། སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། གཞན་སྟེས་
བཏགས་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ངོ་བོ་དང་གངས་དང་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་
རིགས་པས་ལེགས་པར་བཀག་ནས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རྣམ་
གྲོལ་དོན་གཉེར་དག་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མ་འདི་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འདིར་གསལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐ་སྟད་ཚད་མའི་སྟོགས་ཙམ་ཞིག །

མ་མཐོང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར། །
ནམ་འབྱོར་དོན་དུ་གཉེར་རོ་ཞེས། །
སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་འདི་དོ་འཕེན་ཡིན། །
བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། འདོན་དམ་པའི་ཆད་མ་མཐོང་དུ་བྱེད་པའི་ཆད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་དམ་པའི་
ཆད་མ་དེ་ལྟ་བུ་ཞེས། མི་རྟག་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དང་སྙོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་
ནམས་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་གྱི་ནམ་པར་འབྱུང་བས་དཔེན་ཞིང་
ནམ་པར་རྟོག་པའི་དེ་མ་མེད་ལ་སྤང་བུ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པས་ལྟོག་པ་
མེད་པའོ། རྟན་རང་འཕགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཉོན་སྤྲིབ་ཀུན་བཏགས་དང་སྤྲོ་སྤྲུམ་
ཀྱི་ས་བོན་ཅི་རིགས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། ས་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཤེས་སྤྲིབ་ཀྱི་ས་
བོན་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་སྤངས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གར་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཉོན་སྤྲིབ་ཀྱི་
ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་ནས་སྤང་འཁོར་བར་ལྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། འདོན་དམ་པའི་
ཆད་མ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྤྲུམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མི་རྟག་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་དོན་སྤྲིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་
བསམ་པ་ལས་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གོམས་པར་བྱས་པས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
དབང་པོའི་མཐོན་སྤྲུམ་དང་རང་རིག་པའི་མཐོན་སྤྲུམ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ནམས་
མཐར་ཐུག་པར་བྱུང་བར་བྱས། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་དང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་དང་སྤྲུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་

བདག་མེད་པ་རྣམས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་
བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང་། རོན་འདི་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་འཛིག་ཉེན་པའི་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་འདིར་མ་
བསྟན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཆན་གཞི་ངོས་
བཟུང་བའི་སྟོན་མ་ཆ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པ་
ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་བཞིན་དུ་དེར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་བབ་པ་
ལས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་རོན་བསྟུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལེ་ལུ་འཆན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་བགྲོད་པའི་ལམ་རྒྱལ་
པའི་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས། མངོན་སུམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་
འབྱུག་པ་སྟེ་ལེ་ལུ་དང་པོའི་འགྲེལ་བའོ། ། །

།འཁྱུ་གཉིས་པ་ལྟོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཐབས་རང་དོན་རྗེས་ དཔག་བཤད་པ།།

ཕྱི་རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་
ཐབས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་པ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆོན་
ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་སྐྱས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཅམ་གྱི་དབྱེ་བ་
དང་། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཐག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་།
དེ་གཉིས་གྱི་བྱད་པར་དང་། གཞན་དོན་ལེའུ་ལོགས་སུ་བཅུམས་པ་དོན་མེད་དུ་
ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དགོས་པའི་དབང་གིས་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་
ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་གཞན་
གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་འདི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་མཆོན་གཞིར་བཞག་
ནས་རྗེས་དཔག་ཏུ་མཆོན་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྐྱ་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་བ་
བྱེད་དང་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་སམ་ཆོལ་བ་དང་ཕྱི་ཆོལ་བ་གཉིས་ལ་བལྟོས་ནས་དགོས་
པའི་དབང་གིས་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བརྗོད་གཉིས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་སོ་སོར་
མ་ངེས་ཏེ། རང་གཞན་པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་པ་རང་དོན་ཁོ་ནར་མ་
ངེས་ཏེ། ཤེས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ནས་སྐྱ་བརྗོད་པས་གཞན་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱ་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟོགས་གིས་པ་
མཐོང་བ་དང་སྐྱོར་བ་གོམས་པའི་དག་ལས་ཀྱང་རང་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་ཅོད་པའི་སྐབས་ལས་ཕྱི་ཆོལ་ལ་ལྟོག་གྲུར་རྟོགས་

པའི་ཐབས་སྒྲོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་སྦྱེས་
པའི་ཆེ་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་ནས་ངག་བཀོད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། གཞན་ཕྱི་ཁོལ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་
དངོས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲུང་དངོས་སུ་རྫོགས་པའི་ཤེས་པའི་རང་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། གཞན་མ་ཡིན་པ་ཁོལ་
བས་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་གསུམ་སྟོན་པའི་བརྗོད་
པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་བྱུང་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་
དང་། བརྗོད་བྱ་བྱུང་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་དོན་ལེའུ་ལས་ལེའུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་
མི་བརྗོད་ཅིང་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་དོན་ལེའུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་དང་
རྒྱལ་ཁྲུང་ལ་རྫོགས་པ་སྦྱང་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལས་བྱུང་པར་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་དོན་ལེའུ་ལས་ལེའུ་གཞན་གྱིས་
བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་གསུམ་པའི་རྟགས་དང་རྒྱལ་ཁྲུང་ལ་
རྫོགས་པ་སྦྱང་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཇུག་པའི་
གཞི་དང་བྱ་བ་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རང་དོན་ལེའུ་འི་བརྗོད་བྱའི་
དོན་རྒྱལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་ལུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ནི་རྟགས་ཅན་
བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དེའི་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ནི་གཞན་དོན་
ལེའུས་བསྟན་པའི་རྒྱ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང་རྒྱ་སྟོན་ལུ་

སོང་བའི་འབྲས་བུ་ཆུལ་གསུམ་ལ་བྲན་བ་བསྐྱེད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱེད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ལ་བྱུང་བར་
ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་ལེ་འདྲུ་ལོགས་སུ་བརྩམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལེ་འདྲུ་གཉིས་པ་ལས་
མ་བཟོན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་བཟོན་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དོན་ལེ་འདྲུས་
བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟགས་གང་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་མངོན་སུམ་
མཐ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་མཐོང་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་རྟགས་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གང་དང་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་དེ་ཤེས་པའི་
གང་ཟག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་རྟགས་དེས་ཚོད་གཞི་དེ་ཉིད་དུ་གོ་བར་བྱེད་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་རང་དོན་ལེ་འདྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་བཟོན་བྱ་ཆུལ་
གསུམ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བསྟན་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་དག་གི་བཟོན་ཆུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་འདྲིར་མ་བཟོན་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན་ཡང་། དེ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཚན་
ཉིད་ཆུལ་གསུམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བཟོན་པས་གཞན་དོན་ལེ་འདྲུ་ལས་རྟོགས་པར་
འདོད་པའི་ཆུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་དག་གི་བཟོན་ཆུལ་ཡང་བསྟན་པར་བྱས་པ་ཉིད་དེ་
བཟོན་ཆུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟོན་ན་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཚོས་ཆུལ་གསུམ་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དོན་འདི་གཞན་ལ་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་ན་འདི་ལྟར་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་ཆོག་གི་བཟོན་ཆུལ་བསྐྱབ་དགོས་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རིག་པ་དེ་སྤྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཤེས་
པ་ལ་བལྟས་ཤིང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་བཟོན་པར་བྱ་བའི་དོན་གང་ཆུལ་

གསུམ་རི་ལྟ་བུ་ལེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་སྟོན་པའི་ཆོག་ཀྱང་རི་ལྟ་བུ་ལེ་འདྲ་འདིར་
ལེས་ཟེན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལེ་འདྲ་གཞན་
ལ་བསྟོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཅོཾ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། མཁས་པ་ལ་བསྟོས་ནས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྟོགས་ན་དེའི་བརྗོད་ཚུལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་དེ་ལྟར་བདེན་
མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྟོན་པའི་ལེ་འདྲ་ལོགས་སུ་བརྩམས་པ་
དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་ལེ་འདྲ་འདི་ནི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པའི་
བྱིས་པས་ལྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བརྗོད་ཚུལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་
རྒྱུར་བརྩམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་ཚུལ་མི་མཁས་པ་དག་གི་དོན་དུ་ལེ་འདྲ་
ལོགས་སུ་བརྩམས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རི་ལྟ་
བ་བཞིན་རྟོགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན་གོ་བྱེད་དེའི་ཆོས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཁྲབ་པ་
ཆད་པ་དང་ཕྱོག་པ་ལྟག་པ་དག་གིས་སྒྲ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲ་བ་དག་
ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་དུ་སྒྲ་བ་ཁ་ཅིག །སྒྲོར་བ་འགོད་པའི་ཆེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་
འབྲེལ་བ་མི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟགས་དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་ལ་བསྟན་ཟེན་པ་དེའི་
རྗེས་སུ་ཡང་རྟགས་ཚོད་གཞི་ལ་ཉེ་བར་གཏོད་པ་དང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དངོས་སུ་
བརྗོད་པ་དང་ཡང་མཇུག་བསྒྲུབ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་རྫོས་པའི་ཆོག་དག་སྒྲོར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་
བཞིན། བྱམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅས་
པའོ། །འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་ཆད་དེ་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་ཅེས་དང་། རྟག་ན། མ་

བྱས་པས་ཁྲབ་ཅེས་འབྲེལ་བའི་རང་ལྷོག་དང་དོན་ལྷོག་གང་ཡང་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བཟོད་པ་དགོས་པ་མེད་པ་ལན་གཉིས་བཟོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཉགས་ཚོད་གཞི་ལ་བསྟན་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་དང་འབྲ་བར་
ཚོད་གཞི་ལ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཚོས་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་ཉེར་གཏོད་ལྷག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་ཚོས་ཉེར་གཏོད་ཅེས་ཟེར་བའི་བརྗེས་ཚད་མ་ཆགས་པ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་ཕྱོགས་ཚོད་གཞི་ལ་ཉགས་ཉེ་བར་གཏོད་པ་ལྷག་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཆེན་ཉིད་དང་། དེའི་རྟེན་
གཏན་ཆིགས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །

།རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཆེན་ཉིད་བཤད་པ།།

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་དཔག་གི་མཆེན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་
དང་། འབྲས་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆེན་མས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འབྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་པའི་དབང་གིས་རྗེས་དཔག་གི་སྦྱས་བཟོད་པར་རིགས་པ་
གཞིར་བྱས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་རང་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་སྟོན་ཞེས་
པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་ལས་སྟོག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དོན་མཐོང་ཞིང་གསར་དུ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པའི་ཉགས་
ལས་སྤྱ་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་
ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་ཉགས་ལས་སྟོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱ་བའི་ཤེས་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་བྱ་བ་སྒོ་བ་ལྟར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་
དོན་གྱི་རྗེས་དཔག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་བྲངས་པའི་བཅད་
ཤེས་ལས་རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་
འདིའི་འབྲས་བུ་རྣམས་པར་བཞག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། སྤར་
མངོན་སུམ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲ་མི་
རྟག་པ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམས་པ་ཤར་བའི་སྒྲོན་མ་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྲ་བའི་
ཤེས་པ་ཆད་མ། དེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་
དཔག་འཁུལ་བ་དང་ཆད་མ་གཞི་མ་ཐུན་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། དེས་བྱུབ་པའི་དོན་
དང་། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །

།རྗེས་དཔག་འཁུལ་བ་ཆད་མའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་སྐྱབ་པ།།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཆོམས་སྤྲར་བ་དང་། ཅུ་བ་དང་། འགེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་
ལ་འཁུལ་ཡང་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཆད་མར་བསྐྱབས་པས་དེ་ནི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཟུང་ཡུལ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཆད་
མར་མི་འཐད་དེ། ཆད་མ་ནི་ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་
ཐོབ་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཡུལ་རང་མཆོན་ཐོབ་པར་རུས་པས་དེ་ལ་ཆད་
མ་ཡིན་ན་འཁུལ་བར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་འཁུལ་བ་དང་ཆད་མ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་བྱང་
བའི་ལོ་གཞོག་བསལ་བའི་དོན་དུ་གཞུང་འདི་དག་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་དཔག་གི་

གཟུང་ཡུལ་དངོས་མེད་ཡིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་
 བའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཡང་སྤར་གྱི་ཚྩོད་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་དོན་དུ་བཤད་པ་
 ཡིན་པས་སྦྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བ་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་
 བོ། །བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུལ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚུལ་
 ཅན། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། རང་མཆན་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་མཆན་དེར་འཛིན་པའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རིགས་ཏེ། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲེལ་
 བའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་མི་སྤྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་རྗེས་དཔག་ཚད་
 མ་དེ་ཞེན་ཡུལ་སྤྲུལ་མི་རྟག་པ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ནམ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན།
 དང་པོ་ལྟར་ན། ཞེན་ཡུལ་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཡང་དག་
 ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་པའི་ཚྩོད་པ་
 བཀོད་ནས་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་ནི་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ལ།
 སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་
 འཁྲུལ་བས་མ་འཁྲུལ་བར་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་འཁྲུལ་མ་
 འཁྲུལ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་གི་
 ལུགས་ནི་རྗེས་དཔག་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་སྤར། མངོན་སུམ་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
 རྗེས་དཔག་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྩར་གཉིས་ཀའི་རིགས་མི་མ་ཐུན་དུ་
 བསྟན་པའི་རྩར་ཕྱི་མའི་རིགས་མི་མ་ཐུན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་

འཁྲུལ་བ་ནི་སྤང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་འཐད་ལྡན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཙམ་
བའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྤང་ཡིན་དུ་ཟད་མོད། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་
ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མངོན་སུམ་སྤང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་མ་འཁྲུལ་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་
ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྗེས་དཔག་སྤང་བ་ལ་འཁྲུལ་བས་
འཁྲུལ་བར་ཡང་ཅི་འདི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན། རྗེས་དཔག་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་སྐྱབ་པ་
ལ་སྤང་ཡུལ་ལ་བལྟོས་ནས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་མཚན་
གཞན་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་དཔག་ཀྱང་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། ཞེན་ཡུལ་དེ་
མ་ཡིན་ལ་དེར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁྱབ་པ་དེ་གཉིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཚུངས་ཏེ།
ཕྱི་མ་འདི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
དོན་དུ་སོང་མ་སོང་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །རྗེས་དཔག་ལ་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་དེ་
མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་སྤང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དུ་སོང་གི་
ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ལ་ནི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་བརྟག་པའོ་སྟུང་དུ་ཞེན་པ་སོགས་རྒྱ་
མཚན་དུ་དགོད་དགོས་སོ། །

འོ་ན་རྗེས་དཔག་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་
རོལ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ལོ་སྟུང་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་
པའི་འགྲེལ་པའི་གཞུང་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་
དེའི་དོན་ཁྱོད་འདོད་པ་སྤང་མ་ཡིན་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཞེན་ཡུལ་
དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་སྤང་བས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་སྐྱབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་ཡང་ལོག་
ཤེས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཁྲུལ་ཤེས་ལ་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་བདེ་རྣམ་

འབྲེལ་མཛད་པས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏྲེག་མེད་ལོག་ཤེས་
མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན། གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པར་ཁས་མ་སྦྱངས་མོད་ཀྱི། མངོན་
སུམ་ཚད་མ་རང་ཉིད་ཡུལ་ལ་ཞེན་བྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང་ཞེན་པ་བྱངས་པ་ལྟར་མི་སྦྲུབ་
ལ་བལྟོས་ནས་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་འཐད་ལྟན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་པས་འཐད་
ལ། དབང་ཤེས་ལ་ནམ་མཁར་སྒྲ་བ་གཉིས་སྒྲ་བ་ལ་རྟོག་པས་སྒྲ་བ་གཉིས་འདུག་
གོ་སྦྲུམ་དུ་གཟུང་ན་ཡང་དེ་འདྲེན་བྱེད་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་མི་སྦྱེད་ཀྱང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ་སྤར་གྱི་གཞོད་པ་མི་
འབྱུག་སྟེ། དེ་ཡང་དག་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ནམ་པར་འདོག་པ་ན་མངོན་སུམ་མ་འབྲུལ་བ་དང་།
རྗེས་དཔག་འབྲུལ་བ་ཡིན་པ་སྦྱིར་ཁས་སྦྱང་བར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེན་ཡུལ་
ལ་འབྲེལ་བ་ལ་བསམས་ནས་མ་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྟོག་མི་འབྲུལ་བ་དང་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བར་འདོག་པའི་དོན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མི་གཅིག་གོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབྲུལ་བ་དང་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཚད་
མར་སྦྲུབ་པ་དང་། འབྲུལ་བར་སྦྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་ཚོས་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སྤང་བ་དོན་རང་མཚན་དུ་མེད་པ་ལ་
དམིགས་ནས་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་འབྱུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འབྲུལ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེན་དོན་དེ་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་པས་དུ་
མི་སྦྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མི་འབྲུལ་བར་ཐལ། ཞེན་དོན་དང་འབྲེལ་

བས་སོ། རྟོག་པ་རྣམས་རང་གི་སྤང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་འདིར་བཤད་
བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་དུ། རྟོག་པ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་
རོལ་དུ་ཞེན་པར་བཤད་པ་དང་འཐད་ལྷན་དུ་གཤམ་ཏེ་དོན་བྱེད་པ་མི་འཛིན་ན་ཅི་ལྟར་
རང་གི་མཆེན་ཉིད་ངེས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བརྗོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བརྗོད་པ་
ཤེས་པ་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་མེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་ཡུལ་གཞན་
དང་འབྲེལ་བ་ལས་ལྷོག་པ་མཛོན་པར་འདོད་པའི་ཡུལ་གྱི་མེའི་རང་བཞིན་དུ་སྟོ་
བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་དོན་ཅི་འབྲ་བ་སྟོ་བཏགས་པ་རང་གི་མཆེན་ཉིད་ཀྱང་དེ་འབྲ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་སྟོ་བཏགས་པའི་དོན་ཉིད་ངེས་པ་ན་རང་གི་མཆེན་ཉིད་ངེས་པ་ཡིན་གྱི།
རང་གི་མཆེན་ཉིད་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོ་འདོགས་པ་ལས་བྱ་བ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །རང་གི་མཆེན་ཉིད་དེ་ཡང་གང་ལ་ཅི་ལྟར་ངེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ལས་འཇུག་
པས་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྟགས་མཐོང་བ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ཏོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོ་བ་དཔོན་ལྟ་
དབང་སློའི་འགྲེལ་པར་ཡང་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་མང་པོ་དག་ན་རེ། རྟོག་པས་
རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ལོ་སྟམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འདུག་སྟམ་དུ་
མ་བཟགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའོ་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་དེས་བྱམ་པ་འདུག་གོ་
སྟམ་པ་ཙམ་ཞིག་ཞེན་སྤངས་ལ་ཡོད་དམ། རང་གི་གཟུང་རྣམ་འདི་ཉིད་བྱམ་པའོ་
སྟམ་པ་ཞེན་སྤངས་ལ་ཡོད་སྟམ་དུ་བསམས་ན་དེ་མ་ཐག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་

ཉལ་ཡིན་ན། སྤྲུལ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཞེན་ཡུལ་ལ་
འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། རང་གི་གཟུང་ནམ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ལོ་སྟམ་དུ་ཞེན་
བའི་སྤྲུལ་མི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན། སྤྲུལ་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་འདོགས་ཞེན་ཡུལ་
ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྐྱབ་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁྱོད་
ལ་ཞེན་སྐྱངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྲུལ་མི་རྟག་པོ་སྟམ་དུ་ཞེན་བ་ཡང་
ཡོད་རང་གི་གཟུང་ནམ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་ཞེན་བ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྗེས་དཔག་དེས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་བའི་སྤྲུལ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྲོ་དེ་ལ་
ཡང་བརྗོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །སྤྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གི་བཞེད་བ་ཡང་། དེ་ཉལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པས་རང་གི་གཟུང་ནམ་ལ་ཕྱི་
རོལ་ལོ་སྟམ་དུ་ཞེན་ན་རྟག་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོ་ནས་ལེགས་པར་བཀག་
ནས་རྟག་པར་རྒྱ་ལས་ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྤྲོ་བཏགས་ཏེ། སྤྲོ་བཏགས་
འཛིན་བྱེད་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཕྱི་རོལ་ལོ་སྟམ་པ་ཡོད་ཀྱང་རང་ལ་སྐྱང་
བའི་གཟུང་ནམ་དང་གཟུང་ཡུལ་འདི་ཕྱི་རོལ་ལོ་སྟམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཆོད་མ་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་སྤྲོ་བ་དཔོན་ཀླུ་དབང་སྤྲོས་
མཛད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བར། སྤྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྤྲོས།
དཔེ་མཛད་པ་ལྷར་རང་གི་བྱད་བཞིན་ལ་ནག་ནོག་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོ་ལོན་རྟགས་
པའི་ཆེད་དུ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བལྟས་བ་ན། བྱད་བཞིན་གྱི་སྤྲོ་ལོན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་
དུ་རྟགས་རུས་ལ། དངོས་སུ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་སྐྱང་བ་ཡིན་ཀྱང་། མིག་
ལ་སྤྲོ་དང་ཡོན་ཏན་འདི་འདྲུག་གོ་སྟམ་པ་དང་བཞིན་ལ་ནག་ནོག་ལ་སོགས་པའི་

སྟོན་འདི་དང་འདི་འདྲ་བ་འདུག་གོ་སྟེ་འདི་ཆོས་པའི་ཆོ་བ་དང་བཞིན་ཞེན་པའི་གཞིར་
བྱས་ནས་དེའི་ཁྲད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་ཞེན་པར་བྱེད་ཀྱི། བད་ལ་བྱང་བ་ཡིན་ན་མེ་མོང་
ནང་དུ་ཤར་བའི་གཟུགས་བརྟན་འདི་སྟོན་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ་སྟེ་འདི་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཞེན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དམིགས་
ནས་བྱང་བཞིན་རང་མཆོན་པའི་ཁྲད་པར་གྱི་གཞི་དང་ཁྲད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་ཞེན་
པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ཀྱང་དངོས་
སུ་སྐྱེ་མི་རྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཤར་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་སྐྱེ་མི་རྟག་པ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་སྐྱེ་མི་
རྟག་པའོ་སྟེ་འདི་ཅུང་ཟད་ཞེན་པར་བྱེད་ཀྱི། སྐྱེ་མི་རྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་འདི་སྐྱེ་མི་རྟག་
པའོ་སྟེ་འདི་ཅུང་ཟད་ཞེན་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་
ནས་སྐབས་འདིར་བཤད་པ་ཡང་རང་གི་སྤང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་དོན་རང་
མཆོན་ལ་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་རང་གི་གཞུང་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་
འདི་ལྟར་རང་བཞིན་ཅན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་མེད་ན་མེད་པ་
ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་དེ་ཁྲོད་ཀྱི་གྲུབ་བདེ་རྗེས་ཐམས་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། འབྲས་བུ་དུ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་སྤང་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་
ཁྲབ་པ་འཛིན་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེས་
མཆོན་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་འཛིན་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱང་ཤེས་པར་

བྱུང། །རྟགས་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་དེ་
ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཆོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་
པའི་རྟགས་དེ་དག་མེད་ན་ཁྲིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྲིད་ལྟོག་
དགོས་པའི་བྱིད། རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་གཞི་ལ་འབྲེལ་བ་
ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། རྟགས་བསྐྱབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བར་བསྐྱབ་དགོས་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་
སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བར་བསྐྱབ་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །མཐར་བསྐྱབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་
བའི་ཚུལ་མི་སྟོན་ན་རྟགས་ཅན་གྱི་སྟོང་རང་གི་གཞལ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་ས་ཆད་
མར་སྐྱབ་པའི་སྐབས་དོན་སྟོང་བར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །རྟགས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་
འཛིན་པ་ཅམ་རྟགས་འཛིན་སེམས་མ་ཡིན་ཏེ། འཐད་ལྡན་དུ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་
པ་ཡང་རང་གི་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཀྱི་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ག་འང་ལ་བའི་སྟོང་ཡོད་པས་རྟགས་
འཛིན་སེམས་ཚུལ་གསུམ་ལ་འབྲེལ་དེ་བསྐྱབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ། སྐྱ་བྱས་པ་
ཡང་ཡིན་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྐྱབ་པ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་
ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱུང། །རྟགས་ཅན་གྱི་སྟོང་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་
འབྲེལ་བ་ནི་ངོ་བོ་དང་རྒྱ་རྟགས་པ་རྟགས་ཅན་རྟགས་དཔག་ཆོས་ཅན། རྟགས་འཛིན་
སེམས་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིད། སྐྱབ་
རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་བྱུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་
ཅན་གྱི་སྟོང་བསྐྱབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་དཔག་རང་གི་

གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པར་སྤང་བའི་
དངོས་པོ་བྱམ་པ་ཡོད་པ་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་མ་ཆང་བ་
མེད་པ་ཅན་གྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བ་ཚྭ་ག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་
དག་གི་བར་གྱི་རི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི་སྤྲ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚྭ་ག་འབྲེལ་
བསྐྱབས་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་འབྲེལ་གོ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཆད་མའི་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ནི་དོན་
དང་ལྷན་པ་རང་མཆོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྗེས་དབག་
ལ་སྤང་ཚུལ་ལས་གཞན་དུ་གསལ་བ་མ་འབྲེས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །རྟག་པ་ལ་
རང་མཆོན་མ་ཡིན་པ་རང་མཆོན་ལྟར་སྤང་བ་དང་འབྲེས་ནས་འཛིན་པས་འབྲུལ་བ་
ཡིན་ནོ། །འབྲེས་པར་སྤང་བའི་དོན་ཡང་རང་མཆོན་གྱི་མཆོན་གཞིར་རུང་བའི་སྤྲ་མི་
རྟག་པ་ཡང་སྤང་དེར་མི་རུང་བའི་སྤྲ་མི་རྟག་པའི་དོན་སྤྱི་ཡང་སྤང་ཞིང་། དེ་གཉིས་
སྤང་ཚུལ་མཚུངས་པར་སྤང་བས་འབྲེས་པར་སྤང་བ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྗེས་དབག་ཆད་མར་སྐྱབ་པ་དང་། འབྲུལ་པར་སྐྱབ་པ་
དང་། འབྲུལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རང་མཆོན་ཐོབ་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་
ཅན་གྱི་སྒོ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཆོན་འདི་ལྟར་ཞེས་སམ། ཡང་ན་འདི་ལྟར་གྱི་
སྤྲ་མི་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་གྱི་དོན་ནོ། །མེ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་རིམ་བུ་དེ་ནི་དེ་འབྲེལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་
རྟགས་མི་འབྲུལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་རང་འབྲས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་ལས་ཚུད་གཞིའི་

སྒྲིབ་ཏུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དེ་ལྟའི་དངོས་པོའི་ཚོགས་དོན་ལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཅན་
གྱི་སྒོ་འབྱུང་སྟེ། དེས་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟགས་ཅན་
གྱི་སྒོ་རང་མཚན་གསལ་བ་དེར་སྒྲུང་བ་ཡིས་སྒྲོང་ཡང་ཞེན་ཡུལ་ལ་བསྐྱབ་ཉིད་མ་
ཡིན་ཏེ། རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་དང་
རྟགས་ཅན་གྱི་སྒོ་རིམས་གྱིས་བརྒྱུད་བ་ཡིས་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་
བའི་སྒོ་ནས་མི་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཅན་གྱི་སྒོ་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་རི་ལྟར་
འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་རྣམས་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། སྐྱ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆད་མ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་གཟུང་དོན་ཏུ་བྱས་པ་
ལས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་འཇལ་བའི་ཆད་
མ་སྐྱེ་ལ། དེ་དང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་བ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཕྱོགས་ཚོས་དང་བྱབ་པ་འཇལ་བའི་བཅད་ཤེས་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཚོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཆད་མས་གཟུང་བའི་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་སྒྲུང་བཤད་པ་ལྟར་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཚུལ་
གསུམ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་ལ་འབྲེལ། རྟགས་འཛིན་ཚུལ་གསུམ་ལ་འབྲེལ། དེ་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བས་རྟགས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཐད་ལྡན་དུ། རྟགས་མི་འབྲེལ་བར་འཛིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
གཅིག་ནི་ཚོས་ཅན་ལ་མི་བསྐྱོས་པར་བྱབ་པ་སྐྱིར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་

ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གཟུང་བ་ན་གཟུངས་ཟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མི་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་བློ་བ་
སྟེ། གཟུངས་ཟེན་པའི་མི་འབྱུང་བ་མ་བློ་བ་བྱུང་བ་བྱུང་བ་མེད་པའི་བྱིར་
དོ། །འདི་ལྟར་དུ་བ་མཐོང་ནས་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མེ་ལས་སྐྱེ་བའི་བྱིར་འདིར་ཡང་
མེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཐམས་ཅད་དུ་མེ་ལས་སྐྱེ་བ་བློ་བ་
གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རྟགས་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་མེས་བསྐྱེད་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བསྐྱེད་བྱེད་ཆོས་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་བློ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི་སྟོན་ཏུ་བྱུར་
པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་བྱུང་བ་འདི་ནི་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་འདི་སྐད་དུ་རྟགས་ཤེས་པ་ནི་རྟགས་ཅན། ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་མི་འབྱུང་བར་འདི་ནི་བ་ནི་ཆོས་ཅན་ལ་མི་འབྱུང་བ་བློ་བ་པའི་
ཡན་ལག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་
སྤྱིར་བློ་བ་རྟགས་འདི་ནི་སེམས་དང་ཅོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་བློ་བ་རྟགས་ཅན་རྗེས་
དཔག་ཏུ་གསུངས་པ་སྐྱེ་བྱས་པ་ཡིན་པ་བློ་བ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་དེའི་བྱིར་སྐྱེ་མི་རྟག་
སྟུང་དུ་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་གཞིར་བཟུང་ནས་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱས་པའོ་
སྟུང་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་སྟོན་གྱི་སྐྱེ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། སྟོན་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་དགག་པ་འདི་ལྟར་
མཛད་དེ། རྟགས་ཅན་གྱི་སྟོན་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རྟགས་འདི་ནི་སེམས་མི་
སྐྱེ་བར་བསྐྱེད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། རྟགས་ཅན་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ན་རྟགས་ཅན་གྱི་སྟོན་ཡིན་གྱི་དེའི་རྒྱུར་མི་འཐད་ལ། རྟགས་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་
རྟགས་ཅན་ལ་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱེ་བ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་

ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུང་བ་ཡིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཉགས་འཛིན་སེམས་ཇེས་དབག་ཚད་མ་
ཡིན་ན་སྒྱུར་བ་སྒྲོར་གཅིག་པོ་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ཡང་རང་ཉགས་གང་
ལ་བརྟེན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལ་མི་སྐྱ་བ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
དུ་ཉགས་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཡང་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཁས་ལེན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཡིན་པའི་ཚད་མ་མི་འདོད་ན་
ཡང་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་
དག་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ཡང་སྒྱིར་མི་སྐྱ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །ཉགས་འཛིན་སེམས་ལ་མི་སྐྱ་བ་མི་སྲིད་ན་ཉགས་ཙན་མི་སྐྱ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཉགས་འཛིན་ལ་དབྱེ་ན། རྟོགས་ཚོས་འཇལ་བའི་ཉགས་འཛིན་སེམས་
དང་། བྱབ་བ་འཇལ་བའི་ཉགས་འཛིན་སེམས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
མཛོན་སུམ་ཚད་མ་དང་ཇེས་དབག་ཚད་མ་དེ་དག་གིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་
བཅས་བ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཚད་མ་ཀྱན་ལས་
བརྟུས་སུ། ཉོག་པའི་སྡེ་ཚན་དུ་བཤད་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེས་ནི་ཉགས་འཛིན་
ལ་ཉོག་བ་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་ཉོག་བས་བྱབ་པར་སྟོན་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་བཤད་བ་
ཡང་ཉགས་ཀྱི་སྟོང་དང་ཉགས་འཛིན་ཉོག་བ་ལ་མི་སྐྱ་བ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པའི་གཞན་
སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་ལོག་ཉོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་བ་ཡིན་གྱི་ཉགས་འཛིན་
མཛོན་སུམ་མི་སྲིད་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་འབྲས་ཉགས་ཙན་ཇེས་དབག་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཉགས་

ཡང་དགག་གི་ཚུལ་འཇམ་བའི་སྒོའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་མི་སྤྱོད་བཞུགས་པ་
ཉིད་དུ་རྩི་ལྟར་རྣམས་པར་བཞག་ཅེ་ན། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྩིས་དཔག་དེ་ཆོས་ཅན།
ཞེན་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བསྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མིན་ཡང་འཁྱུལ་བར་རྣམས་གཞག་
བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་མཆོན་ལ་མི་སྤྱོད་བཞུགས་ཀྱི་རང་མཆོན་
གསལ་བར་སྤང་བ་དེ་ཡི་རོ་བོས་སྟོང་བའི་རང་མཆོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་ལ་
དམིགས་ནས་རང་མཆོན་དེ་ཡི་རོ་བོར་ཞེན་པའི་བྱིར། སྤོང་གི་སྤྱོད་ལ་གྲགས་པ་མེད་
གེ་ལ་སོགས་པས་རྩིས་དཔག་སྤང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ལ་འཁྱུལ་བར་
འདོད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་སྤྱོད་ཀྱི་བཞེད་པའི་སྒོ་གཤམ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེན་
ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བའི་སྒོ་རྒྱ་ཉེན་ཆད་མར་བྱས་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པའི་ལམ་གཏན་ལ་སལ་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེས་ན་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྩིས་སུ་འབྲངས་ནས་ལེགས་པར་དབུད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཆོག་དོན་དང་། དེ་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྩིས་དཔག་གིས་སྒོ་བཏགས་གཟུང་ཡུལ་དུ་
བྱེད་ན་རང་མཆོན་མི་འཛིན་པས་དེ་ཐོབ་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། རང་མཆོན་བཟུང་
ན་མ་འཁྱུལ་བར་འགྱུར་གྱི་འཁྱུལ་བར་འདོད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤོང་མེད་དེ། རྟོག་
བྱའི་འོད་དང་སྤོང་མེད་འོད་དག་ལ་རྟོག་བྱའི་སྤྱི་མི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པར་
རྒྱག་པའི་སྒོ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། །འཁྱུལ་བ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཐོབ་པར་འགལ་བ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་གཉིས་ལོག་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་མེད་ཀྱང་ཅི་ལྟར་རྟོག་བྱེད་
ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་དཔག་དེར་སྤང་བའི་རྟོག་
བ་ལྟར་སྤང་དག་ཆོས་ཅན། ཇི་བཞིན་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་
མཚུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་རིགས་ཀྱི་ཅིག་
ཤོས་མི་རིགས་ཏེ། ཅིག་ཤོས་ཞེན་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱོད་བར་མི་རུང་ལ། རྗེས་དཔག་ཆད་
མ་གཞལ་བྱ་དོན་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སྤྱོད་འབྲེལ་བས་གསུང་དུ་མི་སྤྱོད་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པས་བར་སྐྱབས་ཀྱི་
ཆོགས་སྤྱོད་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། འོར་བྱའི་འོད་ལ་འོར་བྱའི་ཤེས་པ་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྗེས་
དཔག་ཏུ་དགོངས་ནས་དཔེར་བཞོན་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། འོར་བྱ་དང་
འོར་བྱའི་འོད་གང་རུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། ཆད་
མ་ཅམ་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། ཆོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོར་བྱའི་
འོད་ལ་འོར་བྱར་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་དགོངས་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེར་བཞོན་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། གཞུང་འདི་དག་གིས་དགག་དགོས་ཀྱི་ཞོལ་བ་
ནི་རྗེས་དཔག་གཞུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བས་བསྤྱོད་བའི་བྱིར་ཆད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
རྗེས་དཔག་ཅམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་འདེབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་
བྱེད་བྱ་བ་གཅིག་དཔེར་བཞོན་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །མིག་གི་དབང་པོ་
ནི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སློན་མེ་ནི་རང་
གི་ངོ་བོ་སློ་ཡུལ་དུ་གསལ་བའི་སློན་ནས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། གཏན་
ཆོགས་རྣམས་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྗེས་སྤྱོད་ལྟོག་དེས་པའི་སློན་ནས་སློག་

གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གོ་སྐབས་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དེ། ནོར་བུའི་འོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་
ལ་བརྟེན་པའོ་ཞེ་ན། གཞི་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་
མ་ཞེན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་
བས་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཞིན་ཏུ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞི་འདི་ན་ནོར་བུ་ཡོད་དེ། མཐོང་བ་འདི་ནོར་བུའམ་ནོར་བུའི་
འོད་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེ་ཆོམ་
ཟ་བའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ལྟ་
སྤྱིན་ནམ་མཆོད་སྤྱིན་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ན་ལྟ་སྤྱིན་ལ་ཡང་ཐེ་
ཆོམ་ཟ་ལ་མཆོད་སྤྱིན་ལ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ། མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་དོན་
དེ་ནོར་བུར་ཡང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ལ་ནོར་བུའི་འོད་དུ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་
པ་ནི། འདི་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ནོར་བུའི་འོད་རྟགས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན།
ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུའི་འོད་དུ་མ་རྟོགས་པར་ནོར་བུར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། མངོན་
སུམ་ཆོད་མ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ནོར་བུའི་འདི་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་
ནོར་བུ་དངོས་ལྷགས་གང་ལ་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོད་སྒྲོ་གསེབ་ཏུ་མཐོང་ལ་
ནོར་བུ་ར་བའི་ཕུག་ལྟ་བུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་
དེའི་ཡུལ་དང་དུས་སྤངས་ཏེ་གནས་པ་ལ་ཆོད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་
འབྲེལ་ལས།

བསམ་པ་ལ་ནི་བསྐྱེད་ཕྱིར། །

འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསམ་དོན་ནམ་བཅད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ལ།
འདིར་ནི་གང་བསམས་དེར་མ་ཐོབ་པ་ལ་གང་ཐོབ་པ་དེར་ཡོད་པར་མ་བསམས་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། གློ་གསེབ་ཏུ་འོད་མཐོང་བ་ན་དེར་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྟུང་བསམས་
ཀྱང་ར་བའི་ཕུག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ནོར་བུ་དང་དེའི་འོད་གོ་ས་ཐ་མི་དད་ཏུ་གནས་པ་
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆེ་འདི་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྟུང་པའི་ངེས་པ་ནི་མངོན་
སུམ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་བྱངས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་སྐབས་འདིའི་དཔེར་མ་བརྒྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྒྱན་དང་སྐད་ཅིག་གིས་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་དང་། རགས་པ་
དང་སྤང་བས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཤིང་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་
ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཉེ། ཤིན་པོ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་མ་རྟོགས་ཀྱང་
ཐོབ་པའི་ཆེ་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། རྟག་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། སྟོན་མེད་དེ། ཤིན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་ཤིན་པོ་ཐོབ་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་
པར་འཛིག་མི་རུས་ཤིང་། འཛིག་རྟོན་ན་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་པར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། འཛིག་རུས་སུ་ཆུག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་ཐོབ་པས་ཤིན་པོ་ལས་ཇུས་
གཞན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཉེ། ཤིན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ལས་ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ར་བའི་ཕུག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ནོར་བུ་ནི་གློ་གསེབ་ཏུ་མཐོང་བའི་ནོར་བུའི་
འོད་ལས་ཡུལ་སྤངས་པའི་ཇུས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་རྟོགས་པའི་ཤིན་པོ་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ་ཐོབ་པ་ནི་སྤང་མོ་ཐོབ་

ཅིང་རགས་པ་དང་སྤ་བ་ཡང་འགལ་བས་སྟོན་པོ་འཛིན་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་པོ་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤ་རབ་མ་རྟོགས་ཀྱང་མཐོང་བའི་སྟོན་པོ་
རྒྱལ་སྤ་རབ་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རྩོམ་པའི་ཆེ་ཡང་རྒྱལ་སྤ་རབ་དུ་མའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ཐོབ་པས་གང་བཅད་པ་དེ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་
ལ། རྒྱལ་སྤ་རབ་ཐོབ་པར་ཁས་མ་སྦྱངས་ཀྱང་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཉིས། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་
ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚད་མ་མཐོང་གཞོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཆམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་རང་མཆན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྟོ་བཏགས་
འབའ་ཞིག་ལ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤར་ཞེན་ཡུལ་ལ་
འབྲེལ་བའི་སྟོན་མ་ཚད་མར་བསྟུབས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཐོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་མ་མི་སྟུ་བ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྟུབས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཐོན་སུམ་དང་རྗེས་དུ་དཔག་
པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། ཞེན་ཡུལ་དངོས་པོ་ཡི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
གསར་དུ་མི་སྟུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དང་། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

རང་གི་མཆན་ཉིད་ཅིག་གཞལ་བྱ། །

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་པས་བྱབ་པ་
བསྟན་པ་དང་། ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་མཆན་འཇལ་བས་བྱབ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་
ནི་རྒྱུར་བན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། སྟེ་མཆན་སོགས་གཞལ་བྱར་མི་རུང་བར་ཁས་

སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་མཆན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ཚད་མས་
མ་ཁེགས་ན་ཙུ་བའི་དམ་བཅའ་དང་འགལ་ལ། ཁེགས་ཤིང་དེ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པར་འདོད་ན། སྤྱི་མཆན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རང་མཆན་དུ་ཐལ།
གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །སྤྱི་མཆན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པར་བསྐྱབ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གང་བཏོད་ཀྱང་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་ལ། འདི་ནི་
དཔེར་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀླ་མ་ལ་སྒྲི་ལས། དངོས་མེད་ལ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་མི་
རུང་བར་འདོད་པ་ནི། རང་ཉིད་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་མཆོད་ཆའི་ཐབས་བསྐྱབ་ཉེས་
པ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་དངོས་མེད་ཡིན་པ་དེ་ལ་གོ་
བྱ་གོ་བྱེད་མི་རུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བཞིན་ཞེས་དངོས་སུ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་
ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་མཆན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ནི། སྤྱི་མཆན་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་ལྷགས་ལ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་པ་མི་སྲིད་ན་དངོས་པོ་གང་ཡིན་
རྟག་པར་འགྱུར་ལ། སྲིད་ན་རང་མཆན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞལ་
བྱ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་དེ་ཉིད་གཞལ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཡང་
རང་མཆན་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་རྟག་པས་བཏགས་
ཅམ་ལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་རང་ལྷགས་ལ་ལེགས་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པ་ནི་སྟེ་
བདུན་གྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྟག་པས་བཏགས་
ཅམ་ཡང་ཡིན་འབྲས་བྱ་སྟེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་སྟན་རང་ལྷགས་ལ་ལེགས་

བར་འཇོག་མི་ཤེས་པ་ནི་མགོན་པོ་སྐུ་སྐུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྟོགས་པའི་གངས་སུ་མི་འགྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

རང་གི་མཆན་ཉིད་ཅིག་གཞལ་བུ། །

ཞེས་པའི་སྐུབ་བྱེད་དུ།

ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱི། །

དོན་བྱ་དེ་ལས་བྱུབ་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་བཀོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་མེད་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་གསལ་བར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་བཤད་པ་དང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་སོགས་ཀྱི་
དོན་ནི། ཚད་མའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གང་ལ་དཔྱོད་ཀྱང་དཔྱོད་པའི་
རྟེན་མཐར་སྤྱག་པ་རང་མཆན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་
མཆན་གྱིས་བྱུབ་པ་ནི་རིགས་པའི་གཞོད་པ་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔྱོད་
པའི་རྟེན་མཐར་སྤྱག་པ་རང་མཆན་དུ་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་། འདིའི་ཕྱི་
འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྟོའི་འགྲེལ་པ་སོགས་སུ་ཆེས་གསལ་ལོ། །རང་
མཆན་གྱི་མཐར་སྤྱག་པ་ཅན་མ་ཡིན་ན་ཅ་བ་ཆད་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་གཞལ་བྱ་གང་
ཡང་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ། །དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་ཚད་
མ་ལ་ཡང་གཞི་ཆོས་ཅན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་སྐབས་
ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་རྟེན་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་།
རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་བསྟོས་

ནས་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་
པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ལྡན་སྒྲུང་དོར་གྱི་
དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོག་
ལྡན་སྒྲུང་དོར་གྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ནི་པན་པའམ་གཞོད་པའི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བའི་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ནི། སྒྲུང་དོར་གྱི་དོན་ལ་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་བ་པན་པའམ་
གཞོད་པ་སྟེད་པ་ཡིན་སྟེ་རུང་བའི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་འབྲས་སུ་དོན་གཉེར་གྱི་
རྟོག་ལྡན་ནི་ཆོས་ཅན། ཆད་མའི་སྟོན་སྒྲུང་དོར་གྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་གནས་སྐབས་
དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་གཞོད་ལ་མི་ལྟ་བར་རྩོད་པ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་ཅ་མ་
གྱིས་དཔྱོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐའི་བདེ་བ་དང་སྐྱག་བསྐྱུལ་གྱིས་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་པན་པ་སྐྱབ་ཅིང་མི་པན་པ་སྟོང་བའི་
དོན་དུ་དཔྱོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གནས་སྐབས་ཀྱི་པན་པ་ལྟ་དང་མིའི་གོ་འཕང་དང་
མཐར་ཐུག་གི་པན་པ་ཐག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་
གཞོད་པ་ངན་འཁྲུའི་སྐྱག་བསྐྱུལ་དང་མཐའི་གཞོད་པ་འཁོར་བ་མཐའ་སྐྱུ་པར་
འབྲམས་པའི་སྐྱག་བསྐྱུལ་སྟོང་བ་ཡང་ངེས་པར་ཆད་མ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས།
དེ་དག་གི་དོན་དུ་དཔྱོད་པ་ཡང་དངོས་པོའི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
པར་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁྲབ་པ་ཁས་ལེན་ན་ཐར་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་
འདུས་བྱས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་སྐྱབ་པར་

བྱེད་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་འགགས་ཀྱང་ཁྱོད་མི་
འགག་པའི་བྱེད་དང་། ཁྱོད་ལས་ཀྱང་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་འབྱུང་བ་མེད་
པའི་བྱེད་རོ། །དོན་ནི། མེ་མེད་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་མེར་སྤང་བ་མི་ལྟོག་པས་ལྟོག་པ་མ་
བྱུང་བ་དང་། རྟོག་པ་ལ་མེར་སྤང་བ་ཡོད་ཀྱང་མེ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་རྗེས་
འགོ་མ་བྱུང་བའོ། །དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། མེའི་དོན་སྐྱུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཚད་འི་གཞལ་བྱར་
ཡོད་ཀྱང་དོན་རང་མཚན་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱུང་བ་དེས་ན་རྗེས་
དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་འཇལ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱེད། ཐུབ་པར་ཐལ། དངོས་
པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་རྗེས་དཔག་འདིའི་ཡང་
དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་བྱུང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱེད་དང་། དངོས་པོ་དེ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་དངོས་པོའི་རྟགས་ལ་བསྟོས་པའི་ཡང་བྱེད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཁྱོད་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཚུངས་པར་འདོད་ན། ཚད་མ་
ཀྱན་ལས་བརྟུས་ལས།

འབྲས་བུ་སྤར་བཞིན་འདི་དག་གི།

ཡུལ་དང་རང་བཞིན་འབྲས་མ་ཡིན། །

རང་དང་སྐྱུ་ཡི་སྐྱོད་ཡུལ་ཅན། །

ཞེས་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མདོ་མཇུག་པའི་

སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ནི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སོ་མི་འཇལ་བས་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་
 བར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲང་པོས། ཚད་མ་
 གཉིས་དངོས་སོ་འཇལ་བ་དང་མི་འཇལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་སྟོད་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་དེ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དོན་
 གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་སོ་སོར་
 ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་མི་གསལ་ཞིང་འདྲེས་བར་སྤང་བ་དང་གསལ་ལ་མ་འདྲེས་
 བར་སྤང་བའི་སྤང་བ་ཐ་དད་པས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་བར་ཐལ། གཞི་
 གཅིག་ལ་འདྲེས་མ་འདྲེས་དང་གསལ་མི་གསལ་དེ་བཞིན་མཐུན་དུ་འདུ་བ་མི་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྟན་དུ། ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་བ་དང་
 ཞེན་པའོ། །

རྣམ་པར་རྟོག་པས་ནི་སྟོབ་པཏགས་པའི་རང་བཞིན་འདྲིན་ཅིང་། དེ་དང་འབྲ་བའི་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ངེས་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོའི་ཞེས་པས་ནི། སྐད་ཅིག་
 མ་འདྲིན་ཅིང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱེས་པའི་ངེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དེའི་ཆ་ཤས་རྒྱན་
 མཐོང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཟུང་བའི་ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱང་འཇུག་པའི་
 ཡུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དེར་ཞེན་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྦྱེས་པའི་ངེས་པས་གཟུང་བའི་སྐད་ཅིག་
 མ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རྒྱན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ། དེ་ཡང་ངེས་བར་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པ་

དེས་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པ་དག་གི་ཞེན་པར་བྱ་བའི་འབྲུག་པའི་ཡུལ་
ཁྱད་པར་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་དག་གིས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་
དབག་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོ་འཇུག་པའི་ཆེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་པོ་སྤ་
བའི་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱལ་ཐོན་དང་སྐྱད་ཅིག་མ་ཆ་ཤུགས་དང་བྲལ་བའི་སློན་ནས་གཟུང་
ཡང་དེ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མི་འབྲེན་ལ། སྟོན་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་
སྟོ་ཅམ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་དང་རྒྱན་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་སྐྱབས་འདིར་འཐད་ལྟན་དུ། གང་གི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་ཡུལ་
ཡང་གཟུང་བའི་སྐྱད་ཅིག་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་
པ་ལྟར། ཞེན་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་གཟུང་དོར་རྗེ་ལྟར་ཤར་བ་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་
ནོ། །མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་དེའི་གཞལ་བྱར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་
པོ་དེ་སྟོ་འཛིན་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་གཞལ་བའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྗེས་དབག་གིས་འཇུག་
པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་དེ་གཉིས་ཀས་དངོས་པོ་འཇུག་པ་ན་མངོན་སུམ་ལ་གཞན་
དང་མ་འབྲེས་པར་རང་མཚན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་སྤང་བའི་སློན་ནས་
འཇུག་ལ། རྗེས་དབག་ལ་དེ་ལས་གཞན་སྤྱི་མཚན་ཡང་སྤང་བའི་སློན་ནས་འཇུག་བ་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། གཅིག་པར་
འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་མི་གསལ་དང་འབྲེས་པ་དང་མ་འབྲེས་པར་སྤང་བ་པན་
ཚུན་ནམ་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། ཚད་མ་

གཉིས་ཀྱི་དམིགས་སའི་ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་འགལ་བ་
 ཐ་དད་པས་ཆད་མའི་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བཤད་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་
 གཙོད་སའི་བྱ་བའི་ཡུལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་འགལ་བ་ཐ་དད་པ་ལས་ནི་
 ཆད་མའི་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར།
 ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཐ་དད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐུའམ་འདིར་ཐ་མི་
 དད་པ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཉིད་དུ་བལྟའི་ཡུལ་རྣམས་དུ་མར་སྐྱབ་པ་ལྟར་
 ལེན་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་སའི་ཐ་དད་ཅེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག །ཐ་དད་ལ་རྣམས་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དང་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་
 གསུམ་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྲ་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་སའི་གསུམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། འདིར་བཤད་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལྟར་སྒྲུངས་པ་ཡིན་
 གྱི། རང་དབང་བའི་ཐ་དད་དུ་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྒྲུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །ལ་མེ་ལྷན་
 དུ་འཇལ་བའི་རྣམས་སུ་དཔག་པའི་རྣམས་རྟོག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་
 དངོས་པོར་མེད་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཛིན་མཛོན་སུམ་རང་ལ་སྤང་བའི་དོན་
 ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་བའི་ཡུལ་རང་གི་ཡུལ་
 དུ་འདོད་པའི་སྤང་བའི་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་རྣམས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པའི་
 རྣམས་སུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་ནི་སྤྱིར་ཡང་མེད་དང་རྣམས་གཅིག་ཏུ་
 མེད་མེད་དངོས་པོ་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་ཙོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཙོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
 ཏེ་སྒྲོ་གཉིས་ཀའི་ཆད་མའི་ཡུལ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ན། རི་ལྟར་རྟགས་ལ་

བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་ལས་སྤྱི་རྟོགས་ལ་དེ་ལས་གཞན་མངོན་སུམ་ལས་ནི་རང་གི་
མཆན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་
ཡུལ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་དེ་ནི་སྟེ་དེའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འདི་རྗེས་དབག་གི་གཟུང་
ཡུལ་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པ་ལ་བསམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་གྱུར་པའི་ཞེན་ཡུལ་རྟོགས་པ་
ལ་བསམས་ནས་ཚྱོད་པ་ཡིན་ལ། ཚྱོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ད་ལྟར་རིགས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་
ཁ་ཅིག་ལྟར་སྤྱི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་བྲབ་སྒྲིབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆན་པས་སྤྱིར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དང་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་མི་འགལ་བའི་ལན་བཤད་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དུ་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་
རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། དུ་ལྡན་ལ་ལ་བཙོ་སྟེག་སོགས་བྱེད་ཀྱས་ཀྱི་མེ་དེ་མིན་པའི་རང་བཞིན་ལས་
ལྡོག་པའི་མེའི་དངོས་པོ་ཅ་མ་ཞིག་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་ཅིང་འཇལ་བས་དེར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་
འཆད་པ་ན། རྗེས་དབག་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས་སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་
མཆན་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ། དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
ཟུར་ཁ་ཅིག་སྒྲོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤྱི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་བྲབ་པར་འདོད་པ་ནི་རྗེས་དབག་ལ་སྤྱིར་བ་
འདེབས་པ་རྒྱུར་པན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་
པ་རང་མཆན་གྱི་དོན་ལྡོག་ཏུ་བྱས་ནས་རང་མཆན་རང་མཆན་མ་ཡིན་པར་ཁས་

མེན་པ་ཡང་དེ་དག་དང་འབྲ་བར་གཤམ་པར་བྱའོ། །མེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་
 བོ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞག་མེ་རུས་ལ། དངོས་པོ་ཡིན་
 བ་རང་མཚན་ཡིན་པས་རི་ལྟར་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་ཞེན། དེ་ཆོས་ཅན། དུ་
 བ་དང་ལྟན་པའི་ལའི་མེ་དངོས་པོ་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞད་པ་
 འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ཅིང་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇལ་ཡང་རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་
 སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མེའི་ཁྱད་པར་གྲུབ་ཅིང་འཇལ་བའི་རུས་པ་
 གནས་པ་མེད་པས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཀུས་པར་བཞད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་
 དུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟུ་བ་
 པ་དང་། མདོན་སུམ་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་དོན་བཞད་པ་དང་། ཁྱད་
 པར་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལ་མེ་ལྟན་དུ་སྟུ་བ་པའི་རྟགས་དང་དེ་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དུ་ལྟན་ལ་ལ་
 མེ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལས་ལོག་པ་མེ་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་པའི་མེའི་དོན་ཅམ་དུ་བའི་
 རྟགས་ཀྱིས་རུས་པའི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བར་འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
 རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་འཇལ་བས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞད་པའི་ཕྱིར། ལ་ལ་མེ་
 ཅམ་བསྟུ་བས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཙོ་བ་དང་བསྐྱེག་པ་ལ་སོགས་འི་
 དགོས་པ་བསྟུ་བ་རུས་ཀྱི་དོན་གང་དང་ལྟན་པའི་མེའི་དོན་གཤམ་པར་འདོད་པ་ལ་
 བསྟུ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་བསྐྱལ་ཞིང་སྤངས་
 པའི་དངོས་མེད་འབའ་ཞིག་འཇལ་བའི་ཕྱིར་ནི་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞད་པ་མ་

ཡིན་ཏེ་དངོས་སོར་གྱུར་པའི་ལ་མེའི་ཚོགས་དོན་སྒྲུབ་ཅིང་འཇལ་བ་ཡིན་ཀྱང་མེ་མ་
ཡིན་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་བྱད་པར་རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་དང་
གསལ་ཞིང་འབར་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་དེས་པའི་རང་མཆོན་སྒྲུབ་ཅིང་འཇལ་
བའི་རྒྱས་བ་གནས་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཐད་ལྡན་དུ། འདི་སྐད་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཉེ་བར་འདོག་
པར་མི་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གང་ཞིག་དེའི་སོ་སོར་དེས་པའི་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཤུ་དེས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་མི་རྒྱས་བ་ཡིན་ཏེ།
འདིའི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བ་འདི་ཁོ་ན་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་ཞེས་རང་
བཞན་གཞན་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་སོ་སོར་དེས་པའི་རང་བཞིན་མ་དེས་པའི་བྱད་
པར་གནས་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

སོ་སོར་དེས་པའི་རང་མཆོན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི་རྟགས་དང་
རྗེས་དཔག་རྟགས་དུ་བརྟོགས་ཤིང་དེས་པ་ཡང་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དང་དུ་བ་ཡང་དུ་བ་
མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་མེ་
སྒྲུབ་པ་དཔེ་དང་ཚོད་གཞི་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ལ་བསྟོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ་མེ་དང་དུ་བའི་སྤྱི་འབྲེལ་དེས་
པར་བྱེད་པའི་ཆེ་དུ་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དུ་བའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་མེ་མེད་
དུ་འདྲིན་པའི་སྤྱོད་འདོགས་ཆོད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཞིན་པ་ཅན་གྱི་
ཚད་མ་བསྟན་པར་དགའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅིག་ཤོས། མེ་འདྲིན་མའོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་དེས་པའི་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་སེང་ལྡེང་ལས་བྱུང་བ་
སོགས་ཡུལ་དུས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་བར་མེད་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྤང་
བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡུལ་དུས་ཀྱི་བྱུང་བར་གཞན་འདྲེས་པ་འཛིན་པས་
དཔེན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དམ་བཅའ་སྡེ་མ་ལ་རྟགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ནི་
རྟགས་ལ་བསྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱིང་བ་ལས་དོན་རང་མཚན་རྟགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་གཞན་རྟགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པ་རྗེས་དབག་ནི་
ཆོས་ཅན། སོ་སོར་ངེས་པའི་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྟེ་ཁྱོད་
ལ་དེ་འཇལ་བ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་རྟགས་ལ་དེ་བསྐྱབ་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཚད་མ་ནི་དངོས་པོའི་ཡུལ་
ཅན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རང་མཚན་ལ་མི་སྟོབ་བར་ནི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་
ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དབག་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་རྟེན་མཐར་སྟག་
པ་དངོས་པོར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་པོས་བྲབ་པ་མངོན་སུམ་
ལ་ཡང་བསྐྱབ་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་དེའི་རྟེན་གཏན་ཆོགས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས། གཏན་ཆོགས་
ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་
གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་།
གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བ་དང་། བྲངས་ངེས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལོག་

རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའོ། །

༼གཏན་ཆེགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲིབ་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མའི་སྟོབས་
གིས་ངེས་པ། ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཆད་མ་ཀྱང་ལས་བརྟུས་ཀྱི་གཞུང་
འདིར་བཤད་བྱར་བཀོད་པ་དང་། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན། མ་མར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་
ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཆན་ཉིད་
ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་དགོས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཅོད་གཞི་ལ་འགོད་ཚུལ་
དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་སྟོན་པ་ཕྱོགས་ཆོས་མཆོན་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོས་ངེས་པའི་
དོན་མ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་གནས་ཆོད་ལ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པོ་ཞེ་ན། དོན་གྱི་གནས་
ཆོད་ལ་གྲུབ་ཀྱང་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་ཐེ་ཆོས་ཟེན་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
ཐེ་ཆོས་ཟེན་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
ཚུལ་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ཞེས་པར་བྱའོ། །

གང་དག་སྒྲིབ་བ་སྟོར་གཅིག་གི་ཆོས་མཐུན་སྒྲིབ་གིས་རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་
བསྟན་ཞིང་། ཐོག་ཁྱབ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲིབ་བས་དེ་
ལས་ཐོག་ནས་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་གི་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་སྒྲ་
སེལ་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཡང་འགལ་
བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་

དང་མི་བརྗོད་པའི་བྱང་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཉག་ན་མ་བྱས་པས་བྱང་
པ་མི་མ་བྱུན་དཔེ་ལ་བསྟན་པ་ལ་བསམས་ནས་ཐོག་བྱང་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་
དང་། ཇེས་བྱང་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
གྱུར་པའི་ཐོག་བྱང་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་སྒྲིམ་པས་
ཐོག་བྱང་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཇེས་སུ་འགྲོ་
ཐོག་གི་བྱང་པ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཀྱི་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་ཅིང་། ཐོག་བྱང་ཡིན་
ན་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་བྱང་པར་འདོད་ན་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱར་བྱང་གི་ཉགས་
ཀྱིས་བྱམ་པ་ཤེས་བྱར་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་ན་གཏན་ཆིགས་ཀྱང་ལ་
སྒྱུར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། སྲིད་ན་ཉགས་དེའི་ཐོག་བྱང་མི་སྲིད་པར་
ཐལ། དེའི་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་
སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་དང་། ཀླུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཏན་ལ་
དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་དངོས་
སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་རང་དང་ཇེས་ཐ་དད་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་
ཡོད་ན་དམིགས་བྱང་གི་གཞིར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་
སུམ་བྱང་གཅིག་དང་། དེའི་ཇེས་སུ་མེ་དམིགས། དེའི་ཇེས་སུ་བ་དམིགས་པའི་
ཀླུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བྱང་གཅིག་དང་། དེའི་ཇེས་སུ་མེ་
མ་དམིགས་དེའི་ཇེས་སུ་བ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་བྱང་གཅིག་

སྟེ་ཚད་མ་སྤྲུགས་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ལྷན་སྤྲུ་ངེས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་དུ་བ་དུས་
ནུམ་ཡང་མེད་པ་དང་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་ཞིགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་འགའ་འབྱུང་
བའི་དངོས་པོར་བྱུབ་པས་རྒྱ་མེད་པ་ཞིགས་ལ། མེ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སྤྲུ་འབྱུང་ཞིང་
མེ་ལོག་ན་དེའི་རྗེས་སྤྲོག་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་། མེས་དབེན་པའི་
རྗེས་སྤྲུ་འགོ་སྤྲོག་བྱེད་པའི་རྒྱ་གཞན་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞིགས་པས་མི་
མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་ཞིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་ལྷན་གྱི་གནས་ལ་ལོག་རྟོག་
རྒྱས་པར་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དབང་པོ་རྣོན་པོས་དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེ་
བཞིན་པར་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་མེ་དང་དུ་བ་རྒྱ་ལྷན་སྤྲུ་
འབྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འཁར་གཞིང་གི་ནང་ན་རྒྱ་ལྷག་ཡོད་པ་སོགས་
ཀྱང་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་མི་འབྱུབ་པར་འབྱུང་རོ། །རྒྱས་པར་ནི་འོག་ཆིག་དོན་
གྱི་སྐབས་སྤྲུ་འཆད་པར་འབྱུང་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་གྱི་
ཚད་མ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་རང་གི་
བསྐྱུབ་བྱའི་ཆོས་སྤྲུ་དངོས་སྤྲུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་རང་དང་རྗེས་ཐ་མི་དད་ཅིང་སྐྱུབ་པ་
ཡིན་པས་བྱུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱུང་པར་ལྟོས་པ་དང་། དག་པ་བ་གཉིས་ཏེ་
འཆད་པར་འབྱུང་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིར་ལྟ་བ་དཀར་བཏགས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པས་བྱུབ་པ་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་འབབ་པས་ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བྱུབ་མཐའ་
འཆའ་བ་ཡང་ཞིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་

བ་དངོས་པོ་ལ་མི་ཉག་བས་བྱབ་པ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་བྱིར། དེས་ན་
བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་བས་སྐྱབ་པ་ལ་དཔེར་མཚན་ན་ཉགས་དགོད་བ་དང་། ཟུལ་
སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་ཉག་བ་ཡིན་པས་བྱབ། དཔེར་ན་བྱས་
བ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་པ་དང་། བྱབ་པ་
སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་སྐྱེས་པར་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱབ་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་རྟོགས་བྱས་ལ། དེ་མ་བྱས་ན་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་ཉགས་ཀྱིས་
སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཇེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱབ་པ་ངེས་པ་ལ་ཆད་དུ་དགོས་དབྱེད་བ་
དང་། ཇེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱབ་པ་ངེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཕྱོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པར་བསྟན་བ་དང་། འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་
ཚིགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པའི་ཆད་མ་དང་། དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་ཉགས་འགོག་
པའི་ཆད་མ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དང་གསུམ་ངེས་པར་དགོས་ལ།
གསུམ་ལས་མང་བ་མི་དགོས་པས་གསུམ་ཁོ་ནར་གངས་ངེས་སོ། །

དང་པོ་ནི། མི་ཉག་བ་དང་ཉག་བ་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དང་། ཉག་
བ་ལ་བྱས་པ་འགོག་པའི་ཆད་མ་ཡོད་ཀྱང་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་
ཆང་མི་དགོས་ན། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་མི་ཉག་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉག་བ་ལ་
ཁེགས་ཤིང་ཉག་བ་དང་མི་ཉག་བ་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེ་འདོད་མི་བྱས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་མ་ཆང་བས་ཡིན་

ནོ། །ཡང་ཉགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་ཉགས་
འགོག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོག་ན་དུང་དེ་སྟོན་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ།
དུང་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཁེགས་པའི་བྱིར། དེ་འདོད་མི་རྩས་
པ་ནི་སྟོ་མེད་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་དུ་མ་བྱུང་པས་ཡིན་ནོ། །ཡང་
མཆན་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། དངོས་འགལ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་
ཆོག་ན། གཞལ་བྱ་དེ་མི་ཉག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཚད་མ་
དང་། ཉག་མི་ཉག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་འདོད་མི་
རྩས་པ་ནི། ཉག་པ་ལ་གཞལ་བྱ་འགོག་པའི་ཚད་མ་མེད་པས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་
གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གཞན་ལ་ཡང་ཚད་མ་གསུམ་པོ་དེ་དགོས་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟོས་མེད་ཀྱི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གཅིག་བྱས་
བྱས་པ་འཛིག་ངེས་སུ་བྱུང་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་ཚད་མ་གསུམ་པོ་དེའི་
དོད་བྱུང་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་དུ།

དེ་དག་མེད་ན་དེ་མེད་ཅེས། །

བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ཉོགས་བྱིར། །

ཞེས་དང་། འོག་ནས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྷོག་པ་ངེས་པ་
མེད་པར་བཤད་པ་རྣམས་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་བྱུང་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་བ་སྟོན་དུ་
སོང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་
དོན་དུ་མི་ཉག་པ་དང་ཐ་དད་མི་ཉག་པ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷོག་པའི་མཆན་ཉིད་
ཀྱི་རྩར་སྤྲ་མ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་སྐྱབ་ལ། བྱི་མ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་གཞོད་

བ་ཅན་གྱི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ཉག་པ་ལོག་ན་
བྱས་པ་ལོག་པ་དང་ཉག་ན་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་ལོགས་དོན་གཅིག་པས་ཆོས་མི་
མ་ཐུན་པའི་སྒྲོང་བས་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་བསྟན་པ་ནི། འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གི་
ལྡོགས་གཅིག་ལྡོག་བྱས་ངེས་པའི་སྒྲོན་དུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡིན་གྱི། ཉགས་
དེའི་ལྡོག་བྱབ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་བྱབ་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
ཉགས་དེའི་ལྡོག་བྱབ་ཡིན་ན་དེའི་མི་མ་ཐུན་ལྡོགས་ལ་མེད་ངེས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཉག་ན་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་ཅམ་ཉགས་དེའི་ལྡོག་བྱབ་ཡིན་ན། དེ་ལ་འདི་
འདི་བར་བྱ་སྟེ། ཅན་དན་གྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ཤིང་ཡང་ཡིན་ཅན་དན་ཡང་ཡིན་
པའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཆད་མས་ངེས་ནས་ཤིང་དུ་མ་ངེས་པ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་
ལྟར་ན། གཞི་དེ་ཤིང་དུ་ངེས་ནས་ཤིང་དུ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞི་དེར་ཤིང་མེད་པར་ངེས་ནས་ཤིང་ཡང་ཡིན་ཤ་བའང་
ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་དགོས་པས། ཤིང་མེད་དེ་ཤིང་མེད་གྱི་གཞི་
འགར་ཤིང་ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཟེར་ན་ལན་ཅི་ཡོད། དེ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་སུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཤིང་ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
གཞི་དེར་ཤིང་མེད་པར་ངེས་ནས་ཤིང་ཡང་ཡིན་ཤ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་
མེད་པར་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནི་ཤིན་ཏུ་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །

དངོས་པོའི་ཉགས་ཀྱིས་མཉན་བུའི་དངོས་པོ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་བྱབ་
འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་བསྐྱབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།

དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་དེས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན། རྟག་ན་དངོས་པོ་
མ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་དེས་པའི་སྒོ་ཡིན་དགོས། རྟག་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་
དེས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན། རྟག་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་དེས་པའི་སྒོ་
ཡིན་དགོས། རྟག་ན་མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་དེས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན།
མཉན་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱལ་པ་དེས་པའི་སྒོ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཏུག་ཆོག་གས་ཀྱི་ཟུར་གསུམ་ཡོད་པའི་སྡེ་ཕྱི་གཉིས་མ་གྲུབ་ན། དཔེ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་བསྟན་པའི་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་བྱལ་པ་ཅོམ་
བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོག་བྱལ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །རྟགས་
གཅིག་བྱ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱལ་པ་གང་རུང་གཅིག་དེས་པའི་ཚད་མ་དེས་
ཅིག་ཤོས་མ་དེས་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་མི་རུས་སོ། །

སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་དེས་པའི་ཚད་མས་མི་རྟག་པ་དེས་མི་དགོས་པ་
བཞིན་དུ། དེ་ཕྱོག་བྱལ་ཡིན་ཀྱང་དེ་དེས་པའི་ཚད་མས་ཕྱོག་བྱལ་དེས་པར་ཁས་
ལེན་མི་དགོས་ཞེས་ཀྱང་བྱར་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་དོན་གང་ཞིག་དེས་ན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་
གསུམ་གྱི་ཡ་གུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱོག་བྱལ་དེས་པར་འཛོག་པའི་དེས་རྒྱུའི་ཕྱོག་བྱལ་
ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་མིན་པ་ཁྱོད་ལ་འཛིན་རྒྱུ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་བར་པ་མ་
གྲུབ་ན། ཤིང་གིས་དག་པའི་གཞིར་ཤིང་མི་སྲིད་པར་དེས་ན། ཤིང་ཡང་ཡིན་ཤིང་ག་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་བྱུན་མེད་པར་དེས་པས་བྱལ་པ་ཉམས་སོ། །རྩ་བའི་ཐལ་བ་
འདོད་ན། དེ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། ཅོམ་བྱུང་ཡང་
ཅོམ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་

བས། གཏན་ཆོག་ས་ཀྱན་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ས་མི་
མ་ཐུན་སྒྱུར་གྱིས་ལྡོག་བྱས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉག་ན་མ་བྱས་པས་
བྱས་པ་ལྡོག་བྱས་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས། སྒྱུན་མེད་དེ། བྱས་པ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་
ནར་ངེས་པ་ལྡོག་བྱས་སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། མི་
མ་ཐུན་དཔེ་ལ་བསྟན་པ་དེ་ནི་སྤར་བ་འད་པ་ལྟར་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གི་ཕྱོགས་
གཅིག་ཡིན་གྱི་ལྡོག་བྱས་མ་ཡིན་པས་དེ་དངོས་སུ་སྒྱུན་པ་དང་ཉག་ས་ཀྱི་མཆན་
གཞི་བྱས་པ་དངོས་སུ་སྒྱུན་པ་ཆོག་ས་པ་ལས་ལྡོག་བྱས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཉག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པར་སྒྱུན་པའི་སྤྱད་ས་བྱས་པ་ཉག་པ་ལ་མེད་པར་
སྒྱུན་ཡང་ཉག་པ་བྱས་སྒྱུར་དུ་ཉོག་ས་པའི་ཆད་མ་དེས། བྱས་པ་ཉག་པ་ལ་མེད་པར་
ཉོག་ས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པས་གཞི་བྱས་པ་དང་ཆོག་ས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ལྟོ་ལྡོག་བྱས་འབའ་ཞིག་དངོས་སུ་སྒྱུན་པའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་ཁོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་བསྟན་མི་དགོས་ཀྱང་
ལྡོག་བྱས་འབའ་ཞིག་སྒྱུན་དགོས་པ་སྲིད་ལ། དེ་སྒྱུན་པའི་དག་དེ་ཚུ་ལ་གསུམ་སྒྱུན་
པའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱང་སྒྱུར་དག་ཅུ་འདོད་ལ། དེས་བྱས་པ་
བརྗོད་ཀྱང་སྤྱི་བྱས་ཞེས་བརྗོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱས་པ་གཞིར་
བཟུང་ནས་སྤྱི་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་བྱས་དང་ལྡོག་བྱས་ཏུ་མཆོན་པ་ལ་མི་ཉག་
པ་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་མཆན་ཉིད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། འབྲེལ་བའི་རང་ལྡོག་སྐྱབ་བྱེད་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དང་།
འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་སྐྱབ་བྱེད་གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
གཏན་ཆིགས་དགོད་པ་དང་། ལུ་ལ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། རང་
ཉིད་ཡོད་ཅེས་ནས་འདིག་པ་རང་ཆས་སུ་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པ་གང་ཞིག་
ཁྱོད་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འདིག་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐོགས་ཆོས་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་
བ་གད་པ་བཞིན་དུ་ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པའི་ཆད་མ་དང་། ཡོད་ཅེས་ནས་
འདིག་པ་རང་ཆས་སུ་རྩེས་སུ་མ་འབྲེལ་བ་དེ་སྐྱེས་པས་ཁེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྐྱེས་
པ་ཡང་ཡིན་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་འདིག་རྒྱ་མེད་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཁེགས་
པས་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་ཉགས་འགོག་པའི་ཆད་མ་དེ་དང་། ཡོད་ཅེས་ནས་འདིག་
པ་རང་ཆས་སུ་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་དེ་མ་ཡིན་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཆད་མ་
གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་འདིག་པ་
སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་འདིག་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་དང་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་
པ་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པའི་འདིག་པ་དངོས་མེད་མི་སྐྱེད་དེ། བྱས་
པ་དངོས་པོ་མེད་པར་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་
ཡུལ་དུ་མི་བྱང་བའི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་མེད་དངོས་པོར་ཐལ་བ་ནི། དེ་རྒྱ་
བྱས་པ་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་པའི་ཡང་གི་སྐྱས་བསྟན་ཏོ། །བྱས་པའི་འདིག་པ་
དངོས་པོར་གྱུར་པ་མི་སྐྱེད་དེ། བྱས་པ་དང་རྩས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་

པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་འདིག་པ་བྱས་པ་དང་རྩལ་གཅིག་མི་སྦྱེད་དེ། བྱས་པ་ལ་པན་
པའི་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་འདིག་པ་བྱས་པ་ལས་རྩལ་ཐ་
དད་བསྐྱེད་ན་བྱས་པ་ལ་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྦྱེད་པས། བྱས་པ་ལས་རྩལ་
གཞན་ཁོ་ན་ལ་པན་བཏགས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་བྱས་པའི་འདིག་པ་བྱས་པ་
ལས་རྩལ་ཐ་དད་མི་སྦྱེད་དེ། བྱས་པ་འདིག་པར་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་ཁོ་ན་ལ་པན་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱས་པ་འདིག་
པར་འགྱུར་བ་ལྟལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱི་བྲག་པའི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་མ་ཡིན་
པར་བྱས་པ་ཡོད་ཅེས་དུ་ལག་རྩལ་འདོག་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ།
བྱས་པའི་འདིག་པའི་ལག་རྩལ་འདོག་གེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་
ཡིན་པས། ཡོད་ཅེས་ནས་འདིག་པ་རང་ཆས་སུ་རྩལ་སུ་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྒྲུབ་པ་དང་། མཐའ་དབྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། རིམས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་
བྱེད་པའི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བྲབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། སྒར་བཤམ་པ་ལྟར་གྱི་ཆད་མ་
གསུམ་མོ། །སྟོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། རིམས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་སྟེ།
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་དུ་མས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེས་སྟོང་སྟེ། སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་
རྩལ་དཔག་འདིས་སྒར་བཤམ་པའི་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་གི་སྟོགས་གཅིག་དེས་པ་ཡིན་
ཀྱང་། བྱས་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཉག་པ་ལ་མེད་དེས་སུ་ཉགས་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེའི་རྟེན་
གཏན་ཆོགས་དེ་བྱས་པ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་ཉག་པའི་གསལ་བའི་
དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་སྟོང་གིས་བྱས་པ་ངེས་སམ་མ་ངེས། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚེ་ལ་
བྱང་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། ཚེ་ལ་བྱང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
མཐའ་དག་ལ་ཉག་པས་སྟོང་པའི་བྱས་པ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་ན། ཚེ་ལ་བ་ལས་བྱང་
བའི་སྒྲ་ལ་ཉག་པས་སྟོང་པའི་བྱས་པ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་འདོད་ན། ཚེ་ལ་བྱང་གི་
ཉག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲ་
མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བསྐྱན་ནས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིང།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཉག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དེ། ཉག་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱས་པ་འཇུག་པར་དོགས་སམ་མི་དོགས། དང་
པོ་ལྟར་ན། ཉག་པ་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་དོགས་པས་མི་མ་བྱུན་ཕྱོགས་ལ་
ཉག་པ་ཡོད་པ་མ་ཞིགས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དོགས་པ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་
ཚད་མ་གཞན་མེད་པས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོགས་པ་ཚོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚེ་ལ་
བྱང་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚེ་ལ་བྱང་གི་གསལ་བའི་
དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཉག་པ་འཇུག་པར་དོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཚོད་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟ་ན་ཚེ་ལ་བ་ལས་བྱང་བའི་སྒྲ་ལ་ཉག་པ་འབྲིན་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཚོད་པར་འགྱུར་
རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཚེ་ལ་བྱང་གི་ཉག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་ཏེ།
རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲ་མས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་
ལ་བསྐྱན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིང། དེས་ན་གཞི་

རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་འགོག་པའི་བྱང་གཞིའི་ངོས་ནས་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཚུལ། དེ་དབྱེད་མི་བཟོད་ལ། བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་བྱས་པས་སྟོང་པའི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན་ཡང་དབྱེད་མི་བཟོད་དེ། འདི་
ལྟར་རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་གཞི་རྟག་པའི་སྟེང་དུ། བྱས་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱས་
པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཞིག་རྟག་པ་ལ་འཇུག་པར་དོགས་སམ་མི་དོགས།
དོགས་ན། རྟགས་མི་མཐུན་བློགས་ལ་འཇུག་པར་དོགས་པས་དོགས་པ་གཅོད་བྱེད་
གཞན་ཡང་མེད་པས་ལྟོག་བྱབ་མི་འགྱུར་པར་འགྱུར་ལ། དོགས་པ་མེད་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། ཚད་མ་དེས་དོགས་པ་མ་ཚོད་པ་གཅོད་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པའི་བྱིར།
དང་པོ་ལྟར་ན། བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་གཞི་བྱས་པའི་
སྟེང་དུ། རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་ངེས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར། བྱའི་རྟག་པས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་ཡང་ངེས་དགོས་པས་རྗེས་བྱབ་
ངེས་པ་ན་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་
དག་གི་ལན་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། རྟག་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་འཇུག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཚོད་
ཀྱང་བྱས་པས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་མི་ངེས་ལ། གལ་ཏེ་ངེས་དགོས་ན་བྱས་ན་མི་རྟག་
པའི་བྱབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ། རྟག་
པས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་ངེས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ངེས་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་

པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱས་པ་དང་ཚོགས་
བ་གཞལ་བའི་བྱིར། ཡང་བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་བྱས་
པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱས་པ་ངེས་སུ་རྟག་ཀྱང་། སྒྲིའི་
བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱས་པ་ངེས་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲ་དང་སྒྲིའི་བྱས་པ་ལ་དངོས་
ལྷགས་གང་ལ་ཡང་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་བྱང་ལ་མི་
རྟག་པའི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས། རྩལ་བྱང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་
ལ་རྟག་པས་སྟོང་པའི་བྱས་པ་ངེས་ཀྱང་། རྩལ་བ་ལས་བྱང་བའི་སྒྲ་ལ་རྟག་པས་སྟོང་
བའི་བྱས་པ་ངེས་མི་དགོས་པས་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བའི་
སྟོན་མེད་དོ། །

རང་འཕྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲ་མས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ཐེན་ཀྱི་དོན་ལ་བསྐྱན་
ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་བཅད་ཤེས་ཀྱི་དོན་མིན་པས་སྟོན་གཞན་ཡང་
མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཀྱི་གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་ཚད་མ་དེས་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
མཐའ་དག་ལ། བྱས་པ་འཕྲུག་པར་འཕྲིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཚོད་པར་འགྱུར་ཏེ།
རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་དངོས་ལྷགས་གང་ལ་ཡང་སྒོ་ཁ་མ་
ཕྱོགས་པའི་བྱིར་ཞེན། མི་མཆུངས་ཏེ། རྟག་པ་ཅམ་ལ་མི་སྲིད་པར་ངེས་ན་རྟག་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་ཞིགས་ཀྱང་། དགག་བྱའི་ཚོས་རྟག་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་སྲིད་པའི་བྱས་པ་ངེས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་
རོ། །ཡོད་མེད་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པ་ན་གཞི་གང་གི་སྟེང་ན་ཡང་དེ་གཉིས་བཞི་
མཐུན་སྲིད་པའི་དོགས་པ་མེད་ཀྱང་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གི་སྟེང་དུ་དེ་གཉིས་འགལ་

བར་ངེས་མི་དགོས་པའི་བྱེད་རྒྱུ།

གཞན་ཡང་བྱས་ན་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས། གཞི་བྱས་པའི་
སྤྲེལ་བྱེད་ཉག་པས་སྤྲེལ་པ་ངེས་སུ་ཆུག་ཀྱང་སྤྲེལ་གཞིར་བཟུང་བའི་སྤྲེལ་བྱེད་
པས་སྤྲེལ་པ་མི་ངེས་པས་སྤྲོད་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་
དག་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པ་དང་། སྤྲེལ་བྱས་པ་ཆོགས་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་དགོས་ན་བྱས་པས་སྤྲེལ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་འཇལ་བའི་
ཆད་མ་དེས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། བྱས་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
སྤྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པ་མི་ངེས་ཀྱང་། སྤྲེལ་བྱས་པ་ལ་སྤྲོ་ཁ་ཕྱོགས་ནས་
བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པ་དང་ཆོགས་པ་ཆད་
མའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་དགོས་པར་སེམས་སོ། །

ཡང་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚེས་བྱུང་གིས་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་
ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉག་པ་ཀྱི་ཚུལ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེས། ཚེས་བྱུང་ལ་མི་ཉག་པའི་
བྱེད་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེས་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་ལ་ཉག་པར་འདྲིན་གྱི་སྤྲོ་
འདོགས་ཆོད། ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཆད་མས་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་ལ་སྤྲོ་ཁ་
ཕྱོགས་ཀྱང་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་དེ་ཉག་པས་སྤྲེལ་པའི་བྱུང་གཞིའི་ཚུལ་དུ་སྤྲོ་ཁ་
ཕྱོགས་པ་མེད་པས་ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲེལ་ཉག་པས་སྤྲེལ་པ་ཉོགས་པར་ཁས་ལེན་
མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་ཉག་པའི་བྱེད་
པ་ངེས་པ་དང་སྤྲེལ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཆོགས་པ་ངེས་ཀྱང་སྤྲེལ་དེ་མི་ཉག་པའི་བྱུང་གཞིའི་

ཚུལ་དུ་སྒྲོ་ཁ་སྤྱོད་པ་མེད་པས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ལན་འདེབས་
ཅུས་ན་ཡང་གདབ་པར་བྱོས་ཤིག །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་དངོས་
སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན་ཉགས་རང་དང་རྩལ་ཐ་མི་དད་ཅིང་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོག་ནས་དེ་ལྟར་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི་སྒྲོར་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་
རྣམ་པ་བརྩུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་བརྩུར་
ངེས་པ་དང་། འོག་ནས་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་གི་སྐབས་སུ་པན་ཚུན་སྒྲང་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་འགལ་བྱུང་དམིགས་པའི་དགག་ཉགས་དང་བརྩུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཀྱི་དེ་
ལས་མང་བ་མ་གསུངས་པས། ཁ་ཅིག་གིས། གྲང་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་འབྲས་བྱ་དང་
བདག་གཅིག་པའི་བྱུང་བྱ་དང་། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཅུས་པ་ཐ་མ་རྒྱན་ཆགས་སུ་
གནས་པ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆ་རེག་དང་ཆ་རེག་གི་འབྲས་བྱ་དང་ཆ་
རེག་གི་བདག་གཅིག་པའི་བྱུང་བྱ་དང་ཆ་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཅུས་པ་ཐ་མས་བྱུང་བ་
བཞི་བཞི་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་ཉགས་
བརྩུ་བྱག་ཏུ་བཞེད་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་དེའི་ནང་ནས་བརྩུ་གཉིས་ཡང་དག་ཡིན་
ལ། བཞི་ལྟར་སྒྲང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་དགག་ཉགས་འབྲུག་པའི་ཚུལ་ལ་ལེགས་
པར་དབྱེད་པ་ན་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ་འཆད་འལྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་བྱེད་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བགག་
པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དང་། དབྱེ་བ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་ནས་དགག་

བ་གང་ཇི་སྟེང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་དམིགས་པ་ལས་ཡིན་ཅོམས་གསུངས་པའི་དོན།
 འགུལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཞག་པའི་
 རོ་བོ་ཡིན་པ་ངས་པ་ཅམ་གྱིས་གང་རེག་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། སྤྱགས་ཆོས་
 བྱབ་པ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བྱབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
 ཆད་མ་ཐོག་མར་བཞག་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དགག་བྱ་འགོག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ལྟ་ན་དགག་ཏྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགག་བྱ་འགོག་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
 གཏན་ཆིགས་དངོས་ཀྱིས་དགག་བྱ་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ཙོད་
 གཞིའི་སྟེང་བྱ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཞག་པ་བསྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ན་
 དགག་ཏྟགས་ཐམས་ཅད་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྟགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་དོན་གང་
 ཡིན་ཞེ་ན། དགག་ཏྟགས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཞག་པའི་སྐོ་
 ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་
 ཆད་མ་བཞག་པ་ཏྟགས་སུ་བཞོད་ནས་དགག་བྱ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་དགོས་ན། བྱི་
 རྒྱལ་ཤིན་ཏུ་སྐྱོངས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་
 གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དོན་བྱབ་ཀྱི་དགག་ཏྟགས་ནམས་ནི་ཙོད་གཞིའི་
 སྟེང་བྱ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་དང་། དགག་བྱ་མེད་པ་དུས་གཅིག་
 ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་གང་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ཡང་ཆད་མས་དམིགས་པའི་སྐོ་
 ནས་བཞག་དགོས་ལ། གཞི་གང་ན་དོན་གང་མེད་པར་འཛོག་པ་ཡང་དེ་དམིགས་བྱེད་
 ཀྱི་ཆད་མ་བཞག་པའི་སྐོ་ནས་འཛོག་པ་མ་གཏོགས་འཛོག་པའི་ཐམས་གཞན་ཅུང་ཟད་
 ཀྱང་མེད་པས་དགག་པ་འབྱུབ་པ་དགག་བྱ་མ་དམིགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ། །འོག་ནས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དམིགས་པ་མ་བཀག་པ་ཅན་མེད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན་བྱུང་གི་དགག་ཉགས་རྣམས་ཚད་གཞིའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་
ཆེ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་གི་ཚད་མ་མེད་པ་བསྒྲུབས་ཀྱང་། དགག་བྱ་ཡོད་ན་
དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ་འཆད་པར་འགྱུར་
རོ། །དེས་ན་གང་ཟག་འདིའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲིབ་དག་གིས་
ཀྱང་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཏན་དམིགས་བྱེད་གི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་རྟོགས་ལ་སྒྲོམ་
ཤིག་འདིའི་ཡོན་ཏན་དམིགས་བྱེད་གི་ཚད་མ་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་
དེ་ལྟར་སྒྲིབ་ར་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ཆོས་དུ་མ་ལ་སྒྲུར་བ་འདེབས་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགག་པ་བྱེད་པ་ན་དགག་གཞི་ཕྱི་རྒྱུ་གི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་
རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་སྣང་དུ་མི་རུང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་
པ་བྱེད་མི་རུས་ཏེ། དགག་གཞི་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་མེད་དགག་འཁྱགས་ལ་རྟོགས་
པར་མི་བྱེད་ན་དགག་གཞི་དང་བྲལ་བའི་མེད་དགག་ཡན་གར་བ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་
མངོན་སུམ་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་ན་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་གཞི་
མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ཆད་མའི་སྟོབས་གིས་དགག་པ་བྱེད་ན། རེས་
དཔག་གིས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དགག་གཞི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་གཞིར་
བྱས་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་ཕྱི་རྒྱུ་དེའི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་
གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་འཇུག་
པའི་དུས་ཡིན་ལ། རི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི་རྒྱས་བཤད་གི་སྐབས་སུ་སྟོན་པར་

འབྱུང་རྟོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་ཕྱི་ཆོལ་དེའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་བ་གཞིར་བྱས་
བ་ལ། དགག་གཞི་དེའི་སྤྲེང་དུ་ཡོད་ན་ཕྱི་ཆོལ་དེའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་མི་རུང་
གཉིས་སུ་ངེས་བ་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན། སལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་བ་བྱེད་ལ།
རྗེས་དཔག་འཇུག་ན་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་དགོས་པས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་གཞིར་བྱས་བ་ལ་ཉགས་ཀྱིས་དགག་བ་བྱེད་ན་དགག་གཞི་དེའི་
སྤྲེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་དང་། འགལ་ཆེ་ཡོད་ན་
སྤང་རུང་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་དུ་ངེས་བ་ལས།
ངོ་བོ་ལ་བྱབ་ཚུང་བ་དང་ཆེ་བ་དང་མཉམ་བ་གསུམ་ལས། བྱབ་ཚུང་བ་བཀག་པས་
འགོག་མི་རུས་ལ། བྱབ་མཉམ་བ་བཀག་པས་འགོག་པ་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་དངོས་དང་དེ་དང་འབྲ་བ་ནམས་འཇུག་པའི་དུས་སོ། །བྱབ་ཆེ་བ་
བཀག་པས་འགོག་ན་བྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འཇུག་པའི་དུས་
ཡིན་ནོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་རྒྱའི་རང་ལྡོག་བཀག་
པས་འགོག་བ་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྱུང་བོ། །འོ་ན་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་བ་
ལ་ཡང་ཉེས་བ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དགག་གཞི་དེའི་སྤྲེང་དུ་དགག་
བྱའི་ཆོས་དེའི་རང་ལྡོག་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་ན་དགག་བྱའི་
ཆོས་དེ་ཡང་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་སུ་རུང་ལ། དགག་གཞི་དེའི་སྤྲེང་དུ་
དུ་བ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤང་དུ་རུང་ན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱ་རུས་བ་ཐ་མ་ཡོད་ན་

སྤང་བྱ་བྱང་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་འབྲས་བྱ་ཡོད་ན་
སྤང་བྱང་ཡིན་ན་འབྲས་བྱ་གང་ཡང་བྱང་བ་བཀག་པས་འགོག་མི་རུས་ཤིང་།
དངོས་འབྲས་བཀག་པ་ཉམས་སྲུ་དགོད་དགོས་པས་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆེགས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་རྒྱ་
དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་སྟེ་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆེགས་བཞིར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

དགག་གཞི་དེའི་སྟེང་བྱ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་འགལ་རྒྱ་ཡོད་ན་སྤང་བྱང་ཡིན་ན།
འགལ་རྒྱ་བསྐྱབས་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ངོ་ཤོ་རྒྱ་འབྲས་
གསུམ་དུ་ངེས་པ་བཞིན་བྱ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་ལ་ཡང་ངོ་ཤོའི་འགལ་རྒྱ་དང་
རྒྱའི་འགལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་འགལ་རྒྱ་གསུམ་ལས། ངོ་ཤོའི་འགལ་རྒྱ་ལ་འགལ་རྒྱ་
དངོས་དང་འགལ་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡོད་ན་སྤང་བྱང་ཡིན་ན། རང་བཞིན་འགལ་
དམིགས་དགོས་དང་འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་གཉིས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །རྒྱའི་
འགལ་རྒྱ་ལ་ཡང་རྒྱའི་འགལ་རྒྱ་དངོས་དང་རྒྱའི་འགལ་རྒྱའི་འབྲས་བྱ་ཡོད་ན་སྤང་བྱང་
ཡིན་ན་རྒྱ་འགལ་དམིགས་དང་རྒྱ་དང་འགལ་པའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་འཇུག་པའི་
དུས་ཡིན་ནོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་དང་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་འབྲས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་ཡོད་ན་སྤང་བྱང་ཡིན་ན་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་
དམིགས་དང་འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་གཉིས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་པས། འགལ་
དམིགས་བྱུག་དང་འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་བཞི་སྟེ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་
པའི་མ་དམིགས་པ་བརྩམ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་གངས་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་ནི། གཞལ་བྱ་སྒོག་གྱུར་ལ་དགག་སྐྱབ་
གཉིས་སུ་ངེས་ལ། སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཉགས་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པ་
ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཀྱང་ཉགས་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པ་བྱུབ་སྟེ།
འབྲེལ་བའི་རང་སྟོག་གཉིས་ལས་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་དང་། རོན་
སྟོག་གཉིས་བསྐྱབས་པ་ལས་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འབྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དབབ་པ་ལ་གསུམ། འགལ་བ་དང་།
མ་ངེས་པ་དང་། མ་བྱུབ་པའོ། །དང་བོ་ནི། རྗེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ན་མཐུན་
ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་རྒྱས་པ་ལས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཡོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
པར་ངེས་པ་བཞི་འབྱུང་ལ་དེ་དག་གིས་རིམ་བཞིན་དུ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་
དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་དོན་སྟོན་ཞུགས་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མེད་པར་དོགས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་དོགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་བཞི་སེལ་ལ། དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཆིགས་རྣམས་ལྟར་སྒྲུབ་ཡིན་ཀྱང་
འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་ངེས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
དང་། དབྱེ་བ་དང་། འགལ་ཉགས་ལ་བཞིར་འབྱེད་ན་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་ཡང་
བཞིར་དབྱེ་དགོས་པའི་ཅོད་སྒྲུང་སོགས་ནི་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐོག་བྱ་གྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་
མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་རྒྱས་པ་ལས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་
དང་། དེ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་
ངེས་པ་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་
ནའི་དོན་སྟོན་ཞུགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་དོགས་པའི་སྟོ་སྟོན་ཞུགས་པ་རྣམས་སེལ་ལ།
དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཁོ་
ནར་མི་འགྱུར་ཏེ། འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ལྷག་ལྷན་
བྱ་བ་པ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བས་བྱ་བ་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་སོགས་ནི་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། རེས་སུ་དབག་བྱ་ལ་ཡོད་
པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཞེས་པའི་ཆིག་གི་རྒྱས་པ་ལས། རེས་སུ་དབག་བྱ་ལ་ཡོད་པ་དང་།
དེ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་
བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རེས་སུ་དབག་བྱ་ལ་གཏན་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡོད་ཡང་
བྱ་བ་ཉེད་དུ་མེད་པའི་དོན་སྟོན་ཞུགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་དོགས་པའི་སྟོ་སྟོན་ཞུགས་
པ་རྣམས་སེལ་ལ། དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཆིགས་རྣམས་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་མ་
བྱ་བ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དོན་བསྟུན་ན། ཚུལ་གསུམ་པའི་མཆན་
ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཙད་ཀྱི་གནས་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ལས་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྣང་གི་མཆན་
ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་

རེའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཞུགས་པའི་གཏན་ཆིགས་རྣམས་ནི། ཡང་དག་ཁོ་ནར་
ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་།
འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྟག་མ་བསལ་ནས། རྗེས་
དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ནི། ཚུལ་
གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་གང་
ཡིན་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྲུལ་ཉག་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་
མ་ཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྲབ་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྦྱབ་ཀྱི་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་དེ་དང་
མཚུངས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཕྱོག་ཁྲབ་ཡིན་ཏེ།
དེ་སྦྱབ་ཀྱི་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་
པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ནི་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཕྱི་མ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ཕྱོག་གི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ནོ། །འདིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་དགོས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་
དགོས་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའོ། །

༼ཚུལ་གསུམ་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚུལ་དང་པོ་གཉིས་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་
གཟུང་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་ནི་
གསུམ་ལ་ཡོད་པ་ལས་སྟོགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོགས་
དོན་ལ་འབྲུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་དོན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་ཉགས་ཡོད་པ་
མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡོད་པ་སྟོགས་ཆོས་
ཀྱི་དོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱབ་པའི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞི་འགར་མི་ཉག་པ་ལྟ་བུ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་མི་ཉག་པ་
ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ་དེ་ཆོས་བས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དཔག་གཞིར་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོར་སྐྱབ་ཆོས་གྲུབ་བསལ་མེད་པའི་གཞིར་གྱུར་
པའི་ཕྱིར། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་ཉགས་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་མཐ་རྗེས་སུ་
དཔག་པས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མཐོང་བའོ། །

དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་དུ་བ་པལ་ཆེར་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་ལ་དེ་མ་
གྲུབ་ན་ཆད་མང་གི་དུ་བ་དང་སྤང་བ་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཉགས་ལས་ཉོགས་པ་ཡིན་
འོ། །སྐྱེལ་བྱས་པ་མཁས་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་ལ་རྫོངས་པས་རྗེས་དཔག་
གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་དང་མཐུན་པའི་སྟོགས་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་ཡང་ཆད་མ་གཉིས་ཅི་རིགས་པས་
གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་གི་སྐྱེ་བའི་ཆུན་སྟུང་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཉིད་ཀྱི་

སྤྲུལ་ནི་ལྷོག་བྱེད་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆུལ་དང་པོའི་ངེས་གཟུང་གིས་རྗེས་བྱེད་པའི་
ཚོད་སྤང་དང་། ཆུལ་གཉིས་པའི་ངེས་གཟུང་ཁས་སྒྲངས་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འཐད་
པའི་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་
རྗེས་སྤྲུང་བག་པར་བྱ་བ་ཚོས་ཅན་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན་དཔེ་ལ་སོགས་
པ་གཞན་ན་ཡོད་པར་འགལ་བས་རྗེས་སྤྲུབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ་གལ་ཏེ་ཡང་
ཉགས་དེ་ཚོས་ཅན་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་མི་བྱེད་ན་ཡང་རྗེས་སྤྲུང་བག་པར་བྱ་བའི་
ཚོས་མ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་རང་ལྷོག་
དང་གཞི་ལྷོག་མ་བྱེད་པའི་ཚོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྤྲུལ་པ་མི་ཉག་པ་སྤྲུབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡིན་པས་སྤྲུལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང་སྤྲུལ་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ན།
སྤྲིའི་བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་སྤྲུལ་སོང་བས་རྗེས་འགོ་མེད་པར་འགྱུར་ལ་སྤྲུལ་བྱེད་པར་
དུ་མ་བྱས་ན་སྤྲིའི་ཚོས་མ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་ཆུལ་དང་
པོའི་ངེས་གཟུང་ཁས་སྒྲངས་ན་རྗེས་བྱེད་འགྲུབ་པ་ལ་གཞོན་པའི་ཚོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་ལྷན་རྒྱུ་གཅོད་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞན་
ལྷན་རྒྱུ་གཅོད་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་རིགས་ཅན་གཞན་ལ་
ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་སྤྲུལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པས་སྤྲུལ་པས་གཞན་
ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་སྤྲོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ངེས་གཟུང་གི་ཚིག་དེས་བྱས་པ་སྤྲུ་
ལས་གཞན་ལ་ལྷན་པ་རྒྱུ་པར་གཅོད་པས་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་མི་ལྷན་པ་

རྣམ་པར་གཙོད་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་ལས་རྣམ་གཙོད་དུ་མར་
འགྱུར་བ་དང་། དེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྣམ་གཙོད་ཀྱི་དོན་གོ་བའི་དཔེ་
དང་། དེས་ན་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལས་གྲོལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་པ་
རྣམ་པར་གཙོད་པ་ཞེས་བྱད་པར་དུ་བྱེ་ནས་སྟོན་པ་རྣམ་གཙོད་དུ་མ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
རྣམ་གཙོད་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་ཆོས་ཅན་གྱི་གཞན་
དབང་ཅན་བརྟེན་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་པ་མེད་ཁོ་ན་བྱས་པ་སོགས་
སྦྱར་ས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པར་སྦྱར་བའི་བྱེད་པས་རྣམ་གཙོད་དུ་མར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱར་ས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པས་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་མི་ལྡན་
པ་རྣམ་པར་གཙོད་པ་དང་ནི་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་དང་ལྡན་པ་རྣམ་
པར་གཙོད་པ་དང་རྟེན་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་གཏན་མི་ལྡན་ཞིང་མི་སྲིད་པ་ཉིད་རྣམ་པར་
གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉིད་ཀྱི་སྐྱས་ནི་སྦྱའི་རྣམ་གཙོད་དེ་ཙམ་དུ་དེས་པར་སྟོན་
པ་ཡིན་ནོ། །

སྦྱའི་རྣམ་བཙད་གཙོད་ཚུལ་མི་ལྡན་པ་དང་གཞན་ལ་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལ་མི་
སྲིད་པ་རྣམ་པར་གཙོད་པ་གསུམ་དུ་དེས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དོན་གྱི་རྣམ་བཙད་ཀྱང་མ་
བྱུང་བ་དང་། གཞན་ལ་བྱུང་ཆེས་པ་དང་། དེ་ལ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་བཙད་པ་གསུམ་
དུ་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་སྐབས་པ་ནི། ཆོག་པ་མེད་གཅིག་གིས་བརྟེན་བྱའི་དོན་འགལ་
བ་གསུམ་རྗེ་ལྟར་འཛོག་པར་བྱས་ཤིང་། གཞན་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཁོ་ནའི་དེས་
གཟུང་འབའ་ཞིག་གིས་བླང་དོར་གྱི་གནས་རྟོགས་པར་སྟོན་མི་བྱས་ཀྱང་། སྦྱར་ས་

མི་འབྲ་བ་ལས་བྱས་ཏེ། སྤྱ་ལ་མཉན་བྱ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ནས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། མི་
ལྷན་རྒྱལ་གཅོད་ཀྱི་ངག་ཡིན་ཏེ། བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱད་པར་
དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བའི་ཆིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱ་ཁོ་ན་ལ་མཉན་བྱ་ཡོད་
དོ་ཞེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། གཞན་ལྷན་རྒྱལ་གཅོད་ཀྱི་ངག་ཡིན་ཏེ། བྱད་གཞི་བྱད་
ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱད་པར་ཅན་དག་དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་
ཆིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་ལ་བེའུ་འབྱུང་སྤིང་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། མི་
སྤིང་རྒྱལ་གཅོད་ཀྱི་ངག་ཡིན་ཏེ། བ་ལ་བེའུ་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་དང་ནི་ངེས་གཟུང་ལྷན་
ཅིག་བརྗོད་པའི་ཆིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཡང་རྒྱལ་གཅོད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང། དཔེ་དང། དཔེ་དེ་ཉིད་སྦྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆིག་སྤང་མ་
སྦྱར་བ་དེའི་ཆེ་ཁྱར་རྒྱལ་བཅད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱལ་བཅད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་
པ་ལ་ངེས་གཟུང་དངོས་སུ་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ངེས་གཟུང་དེ་
དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་ཀྱང་སྤྱ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ལས་ཆིག་སྤང་དེ་ཡི་དོན་གང་ཡིན་
པ་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། དེར་ཐལ། ངག་
རྒྱལ་ས་ནི་སྤྱ་བ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་འགལ་ལྷན་པར་གཅོད་པའི་འབྲས་བུ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པར་རྒྱ་འོན་ཅིག་ཅས་སྤྱས་པའི་ཆེ་སྟོད་གང་ཡང་རུང་བར་
འདོད་ན་བྱམ་པ་སྤོས་པ་དོན་མེད་ལ། རྒྱལ་གང་ཡང་རུང་བ་འདོད་ན་རྒྱ་སྤོས་པ་དོན་
མེད་ཅིང། བྱད་འོང་བ་མི་འདོད་ན་འོན་ཅིག་ཅས་སྤོས་པ་དོན་མེད་པས། བྱམ་པ་ཁོ་ནར་
རྒྱ་ཁོ་ན་བྱེད་འོང་དགོས་པ་ཁོ་ན་དོན་གྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱབས་སེང་ལ་ལྷ་རྩུ་པོ་ཆེ་ལས་སྦངས་པའི་བྱ་
དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། རྒྱ་སྐར་ནག་པས་བྱིན་པའི་རྒྱལ་བྱ་ནག་པ་དེ་ཙམ་དུ་འཕོངས་
སྟེན་པར་མ་གཤགས་པས་ནག་པ་འཕོངས་སྟེན་ནམ་ཞེས་ངེས་པ་ན། ནག་པ་ལ་
འཕོངས་སྟེན་པས་མ་ཁུབ་པའི་དོགས་པ་བཅད་འདོད་ནས་ནག་པ་འཕོངས་སྟེན་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འཕམ་གྱི་སྤྱི་ན་དཔེ་དེ་བཞིན་གྱི་དོན་ནོ། །དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་གྱིས་བྱིན་པའི་རྒྱལ་བྱ་སྤིང་སྤྱབ་འཕོངས་སྟེན་པར་གཤགས་ཀྱང་། དེ་དང་མཉམ་
བའམ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་འཕོངས་སྟེན་པ་གཞན་ཡོད་པའི་དོགས་པ་མཆོད་པས།
སྤིང་སྤྱབ་ལྷ་བྱའི་འཕོངས་སྟེན་པ་གཞན་ཡོད་དམ་ངེས་པ་ན་དོགས་པ་དེ་བཅད་
འདོད་ནས་སྤིང་སྤྱབ་འཕོངས་སྟེན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེ་ཉོག་མཆོ་སྤྱེས་ལ་སྟོན་པའི་
ཁ་དོག་གིས་དབེན་པ་ནི་བྱུབ་ལ་མཆོ་སྤྱེས་སྟོན་པོ་མ་བྱུབ་པས། སྟོན་པོ་སྤིང་དམ་
མི་སྤིང་སྤྱམ་དུ་དོགས་ནས་ངེས་པ་ན་དོགས་པ་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པོ་ཡིན་
པའི་མཆོ་སྤྱེས་སུ་འགྱུར་བ་སྤིང་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ནག་པ་འཕོངས་སྟེན་ནོ་ཞེས་པ་དེར་ཡང་
འགལ་བའི་རྒྱ་པོ་མི་ལྷན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ནི་རྟོགས་པ་སྤྱི་བར་
འགྱུར་ཉེ་དག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནག་པ་འཕོངས་སྟེན་པ་དང་འབྲེལ་བར་རྟོགས་པའི་
སྟོན་པ་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཕྱིར། མི་ལྷན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དག་
གིས་རང་གི་འགལ་རྒྱ་རྣམ་པར་གཅོད་ཀྱི་གཞན་མི་གཅོད་པ་ཅེ་ཡིན་ཞེ་ན། མི་ལྷན་
རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དག་གིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་འགལ་རྒྱ་རྣམ་པར་གཅོད་ཀྱི་དེ་ལས་
གཞན་ཐམས་ཅད་མི་གཅོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དག་དེའི་འཇུག་ཚུལ་འཇིག་

ཉེན་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་ཤིང་གྲགས་པ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
འགལ་ཁྲ་དང་གཞན་ཞུས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བར་མེད་པ་ལ་འགལ་
ཁྲ་ཉིད་བརྗོད་པར་གྲགས་ཀྱི་གཞན་བརྗོད་པར་མ་གྲགས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མི་ལྟན་
ཞུས་གཙོད་ཀྱི་རྒྱ་གིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་འགལ་ཁྲ་ཉིད་བརྗོད་པར་གྲགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་སྤྱིའི་རྒྱས་པའི་དབང་ལས་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་
འཐད་ལྟན་དུ་སྤྱིའི་རྒྱས་པ་ལས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བས་སྤྱིར་འགལ་ཁྲ་གཙོད་རྒྱས་པར་
སྟོན་པ་ཅམ་མ་ཡིན་གྱི། འགལ་ཁྲ་གཙོད་ཀྱི་གཞན་མི་གཙོད་པ་དེ་བརྗོད་འདོད་དང་
མ་ཐུན་པར་སྤྱར་བའི་སྤྱིའི་རྒྱས་པའི་འགྲུགས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིའི་རྒྱས་པ་
ལས་སོ་ཞེས་ནི་ལྟར་བརྗོད་དེ་རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་གི་བརྗོད་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་
ཀྱི་འགལ་ཁྲ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་ལྟན་ཞུས་གཙོད་ཀྱི་རྒྱ་སྤྱར་བའི་
རྒྱས་པའི་དབང་ལས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་འགལ་ཁྲ་ཅམ་ཞེ་ག་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱ་གི་དོན་བཟུན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་
བརྗོད་འདོད་ནི་ལྟ་བའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་
ལྟན་ཞུས་གཙོད་དང་མི་སྤྱིའི་ཞུས་གཙོད་གཉིས་ལ་ཡང་ནི་ལྟ་བར་སྤྱར་རོ། །སྟོབ་
དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པར་གཏང་ཆོག་གས་གསུམ་པོ་འདི་ཕྱི་མ་ཕྱི་
མ་སྤྱ་མ་སྤྱ་མའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མི་འཆད་པར་དང་གི་སྤྱས་རྒྱ་མཚན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
སོ་སོར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ལ་འཐད་ལྟན་དུ་དེ་ནི་ཡི་གེའི་དོན་མ་ཡིན་
པས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་འདི་འབའ་ཞེ་ག་ཏུ་མ་ཟད་གཞན་དུ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས་སྟོབ་

དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤད་དེ། དཔེར་ན། འཆེ་བ་མེད་དང་ཡང་
དག་དོན། རང་བོ་ཉིད་ལ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདག་མེད་མཛོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ནི་འཆེ་བ་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བོ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རང་གི་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་བོར་ནས་ལེ་ཅུ་གཉིས་པའི་
འགྲེལ་བར། འཆེ་བ་མེད་པའི་རང་བོ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་རང་བོ་ཉིད། ཅེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུང་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་
དེས་ན་སྤྲེལ་བྱས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པས་སྤྲེལ་བྱས་པ་མི་ལྟན་པ་རྣམས་པར་
གཙོད་པས་ཆོས་ཅན་སྤྲེལ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྤྲེལ་
བྱང་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་བྱས་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྟོན་བརྟན་ཞིང་ཡོད་པ་
མིན་ནོ། །བྱས་པ་སྤྲེལ་བྱང་པར་དུ་བྱས་པས་སྤྲེལ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་
སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་དེས་མི་ལྟན་རྣམས་གཙོད་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་བྱས་ཀྱི་གཞན་ལྟན་
རྣམས་གཙོད་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲོས་དོན་
ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱབས་པས་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་སྤྲེལ་གཞན་དང་ལྟན་པ་རྣམས་པར་གཙོད་པས་བྱང་པར་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ན་སྤྲེལ་བྱ་བྱ་གཅིག་བྱས་པ་དེར་འགྱུར་ན་སྤྲེལ་ལས་གཞན་བྱས་སོགས་
བྱས་པ་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །བྱང་པར་དང་ངེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་
ཏུ་སྦྱར་བ་དང་བྱང་པར་ཅན་དང་ངེས་གཟུང་འགྲེལ་བའི་ཆོག་པར་སྦྱར་བ་མི་འདྲ་
བར་སྦྱར་བ་དག་ཀྱང་བྱང་པར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱས་པ་སྤྲེལ་བྱང་པར་དུ་བྱས་
ན་སྤྲེལ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་དང་། དེས་བྱལ་བའི་དོན་
དང་། མི་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་སྦྱས་
མི་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་
པར་བྱ་བའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་སྦྱ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
དངོས་པོ་གང་དང་ངེས་གཟུང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡང་ངེས་པར་བྱ་སྟེ། མི་
རྟག་པ་སྦྱས་མི་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཀྱི་གཞན་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱའི་ཁྱད་པར་དུ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱ་ལས་གཞན་
ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱས་མི་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཅམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྦྱ་ལས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་
མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱ་མི་རྟག་པ་ཅམ་ཆོས་ཅན། སྦྱ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་
བྱལ་ཐེན་པ་ལ་སྦྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱ་དེ་དང་མི་ལྷན་པ་ནམ་པར་
བཅད་པ་མ་བྱལ་བ་སྦྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དོ། །མི་རྟག་པ་ཅམ་སྦྱ་ལ་སྦྱབ་མི་དགོས་
ཏེ། སྦྱར་དཔེ་བྱས་པ་ལ་བྱལ་ཐེན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་པའི་ཙོད་སྤང་དུ་ཡང་འགྱུར་
མོད་ཀྱི་མི་ལྷན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་སྟོན་པར་འཐད་ལྷན་
དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཙོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་དེ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡོད་ཅེས་ངེས་པར་གཟུང་
བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་

ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མི་མ་སྤུན་སྟོགས་གཉིས་ཀ་
ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་སྤུན་སྟོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚུལ་
གཉིས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་ཚུལ་དང་པོའི་ངེས་གཟུང་ལ་གཞོད་པས་རྗེས་འགྲོའི་
ངེས་གཟུང་ཁས་སྒྲངས་ན། སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི།
རྟགས་མ་སྤུན་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པས། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་
པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་པའི་ངེས་གཟུང་དེ་རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
ལ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་དོན་ཅན་མ་ཡིན་གྱི། མ་སྤུན་སྟོགས་ལས་གཞན་མི་མ་སྤུན་
སྟོགས་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་དགག་པའི་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མ་སྤུན་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པའི་ངེས་པར་
གཟུང་བས་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་མི་མ་སྤུན་སྟོགས་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་རྣམས་པར་གཅོད་
པ་ཡིན་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་སྟུན་པའི་ངེས་གཟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
དང་པོ་རང་ལས་བྱ་གཉིས་སྟེས་པར་འགྱུར་ཏེ་ན་ར་དང་ནི་སྟེད་མེད་བྱ་ཉིད་
དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་ན་ར་
གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ན་ར་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བསྟུས་པའི་ངོ་བོ་བཀག་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ལྟ་སྟེན་དང་མཆོད་སྟེན་ཁོ་ན་ལ་ཟན་བྱེན་ཅིག་ཅེས་པའི་མཆོད་སྟེན་གྱི་
ངེས་གཟུང་གིས་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཟན་སྟེན་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་ཀྱི། ལྟ་སྟེན་ཟན་
སྟེན་བྱ་ཡིན་པ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཆོག་དེས་ལྟ་མཆོད་གཉིས་ཀ་ལ་ཟན་
སྟེན་བྱ་ཡིན་པ་མ་བསྟན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ལ་བསམས་ནས་རིགས་པ་སྤྱོད་པ་ཁ་ཅིག །རྟགས་ཡང་
 དག་གི་ཚོད་གཞི་གཏན་ཆོག་ས་དེའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
 ལྷན་དུ་བྱི་ཆོལ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ངེས་ན་སྐྱབ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་
 མཆན་དེ་ཉིད་གྱིས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་
 ཏེ། རྩ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོ། མེ་ཡོད་དུ་ངེས་ན་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་དང་། མེ་མེད་དུ་ངེས་ན་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་
 ཚོད་གཞི་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མེ་ཡོད་
 མེད་ཀྱང་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་
 དགོས་ཀྱི་བྱི་ཆོལ་དེས། མེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་ཆད་མས་ངེས་
 པ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་བྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྦྱངས། འདོད་ན་དངོས་འགལ་
 མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་གཞི་ཆད་མས་ངེས་པ་དེའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་
 ལྟོབས་གྱིས་མེ་མེད་རྣམ་བཅད་ལ་མ་ཁེགས་ཤིང་། མེ་མེད་རྣམ་བཅད་ལ་བཀག་
 པའི་ལྟོབས་གྱིས་མེ་ཡོད་ཡོངས་གཙོད་ལ་རྟོགས་མི་རུས་ན། དག་གི་ཕྱོགས་དང་
 སྐྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་གསུམ་སེལ་མི་རུས་པས། དངོས་འགལ་འདོར་བ་ཡིན་གྱི་ཡ་
 གྲལ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་གཞི་ཆད་མས་བྱབ་པས་ཕྱང་གསུམ་བྱབ་པར་འདོད་
 པ་ནི། འགལ་བའི་རྣམ་དབྱེ་སྤྱོད་མེས་ཤེས་པས་འགལ་བ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་བ་
 འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་ཆད་མས་ངེས་ཀྱང་གཞི་དེ་
 རྟགས་དེའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པས་རྟགས་

དེའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
འགལ་དུ་འདོད་པ་ལ་རུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཞོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། །ཡོད་ཅེས་པས་ནི། གཏན་ཆིགས་ཡོད་
པའི་གཞི་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་ཚུལ་དང་པོ་གཉིས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཚྱོད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལན་ལས་ཤིན་
ཏུ་གསལ་ཞིང་རིགས་པས་ཀྱང་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁྲོག་ཁྲབ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁྲོག་ཁྲབ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཁྲོག་ཚུལ་ལ་ཚྱོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པ་
ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་རིགས་མ་ཐུན་པ་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཆིགས་དེའི་བྱེད་པར་ཀྱི་ཆོས་བསྐྱུབ་བྱའི་
ཆོས་མེད་པ་སྟེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཉིད་ནི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་
ཚུལ་གསུམ་པ་སྟེ་གང་ཞིག་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་རྗེས་ཁྲབ་འུགས་ལ་གོ་བར་བྱེད་
པ་ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་མཐར་ངེས་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱུབ་
བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆེ་ཁྲོག་ཁྲབ་དེ་ཡང་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་བསྟོས་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐ་མར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན།

ཐོག་ཁྲབ་ཁོ་ནའི་བྱང་པར་གྱི་ཚོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཆུལ་གསུམ་ཀ་ལ་དགོས་པར་བཏྲ་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐབ་རྟགས་ཀྱི་ཐོག་པ་ངེས་བྱེད་སྟོན་པ་ལ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་
བཏྲར་རྩང་བའི་ཡུལ་ཅན་རྒྱ་མེ་མི་དམིགས་པས་དུ་བ་མེད་པའི་ཐོག་པ་བྱུབ་པར་
འགྱུར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རྩང་བའི་མ་དམིགས་པ་གཞན་གྱིས་ནི་དུ་བས་དུ་ཐུན་
ལའི་སྟེང་དུ་མེ་སྐབ་པའི་ཐོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབ་ཀྱི་ཐོག་ཁྲབ་འབྱུབ་
པ་དོན་གཞན་དུ་བ་མེ་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཆད་མས་བྱུབ་པ་ལ་བཏྲས་པའི་ཕྱིར། ཡོད་
ན་བཏྲར་རྩང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཁྲབ་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཤིང་མི་དམིགས་པས་ཤུག་པ་
མེད་པའི་ཐོག་པ་འབྱུབ་པར་འགྱུར་གྱི། ཤིང་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རྩང་བའི་མ་
དམིགས་པ་གཞན་གྱིས་ནི་ཤུག་པས་གཞི་ལགར་ཤིང་སྐབ་པའི་ཐོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབ་ཀྱི་ཐོག་ཁྲབ་འབྱུབ་པ་ཤིང་གི་རང་བཞིན་ཤུག་པ་དག་དེ་ཡོད་ཅམ་
དང་ཤིང་རང་ཆས་སུ་རྩེས་སུ་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ལ་བཏྲས་པའི་ཕྱིར། ཐོག་ཁྲབ་ངེས་
པ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་བཏྲས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་བའི་རང་
ཐོག་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་ཐོག་བསྐྱབ་པ་དང་། དོན་ཐོག་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་
རང་ཐོག་བསྐྱབ་པ་གཞུང་འདིས་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འབྲེལ་བ་བྱུབ་ན་
ཐོག་ཁྲབ་ངེས་པར་བྱུབ་པ་ཡང་སྟོན་ནོ། །མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐོག་ཁྲབ་ངེས་
བྱེད་ནི། སྤང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཐོག་པ་ངེས་པ་
འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བཏྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་པ་ངེས་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་བརྒྱུག་
པ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་འབྱུག་པས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱག་སྒྲེའི་འདོད་པ་བརྗོད་ནས་དེ་ཆད་
མ་མདོའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ཆད་མ་མདོའི་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་སློབ་པའི་རྗེས་སུ།
མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །ངེས་པ། ཞེས་ལོགས་སུ་སློབ་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
ལ་སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱག་སྒྲེ་ན་རེ། ཚད་མ་མདོར། དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ངེས་པས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་ལྷོག་པ་གྲུབ་མེད་
ཀྱི། ཡང་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ལས་ལྷོག་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་ལྷོག་པ་གཞན་པ་ལ་
ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ལ་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་རྟགས་པའི་འཁྱགས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གྲུབ་
ཟིན་ཀྱང་ལྷོག་ཡུལ་ངོས་བཟུང་སྟེ། གྲུབ་ཟིན་དེ་ཉིད་བསྟན་ནས་ངེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའི་བར་ཆད་མ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ཡིན་པས་དེ་ལ་
དགག་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་ཤེས་པ་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མེད་པ་ངེས་ཀྱང་། རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་དེས། རྟགས་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་འུགས་ལ་བསྟན་པ་ན་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོན་ལ་མེད་པ་
བསྟན་ནམ། འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོན་ལ་མེད་པ་བསྟན་ནམ་སྟུང་པའི་དོགས་པ་
གསལ་པོར་བཅད་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཅམ་ལ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲར་
ཡང་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྟོས་པ་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་དགོས་པར་
འདོད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆད་མ་ཀྱང་ལས་བདུས་ཀྱི་རང་
འགྲེལ་ལ་འདིར་དགག་པ་མཛད་མི་སྲིད་པས་ཆད་མ་ཀྱང་ལས་བདུས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་
ཆོག་དེ་ནི་དབང་ཕྱུག་སྡེས་བྱས་པའི་འགྲེལ་པའི་ཆོག་ཡིན་གྱི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྒྲུང་པོ་རང་གི་འུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་སྐབས་འདིར་དབང་ཕྱུག་སྡེའི་འདོད་
པ་གང་ལ་དགག་པ་བྱས་པ་སོགས་ཞིབ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ནམ་འགྲུང་ཡིན་ནོ། །གཞན་
པ་དང་འགལ་བ་དང་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་དུ་སྡེ་བའི་སྤྱི་མནི་རྟགས་དེ་ལ་
ཡོད་པ་བཀག་པས་གཞན་པ་དང་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་མི་
ཞེགས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུར་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་མེད་པ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ལ་དེ་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་བཀག་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་
ཞེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྟོབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེ་ཡང་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སྒྲར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ལ་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་པ་ཁོན་ལ་རྟགས་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འགལ་བ་ཁོན་ལ་རྟགས་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁྱིད་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇེས་འགྲེའི་ངེས་གཟུང་ཤེས་ཀྱང་བསྐྱབ་

བྱེད་ཆོས་ལས་ལྟོག་པ་གཞན་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་བཀག་པར་དོགས་པ་དེ་བཅད་པའི་
ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་དེས་ཀྱང་
བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་ལྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་རྟགས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་གོ་དགོས་
ན། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལ་དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པ་ནི། རྗེས་འགྲོའི་
ངེས་གཟུང་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་མེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཟིན་མ་བརྟེན་པའི་གང་
ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ལས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ན་དེ་ལས་
རྟགས་ལྟོག་པར་བསྟན་ནམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་པོ་
ལོགས་སུ་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་དེས་
བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ལས་ལྟོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་འགོག་
པར་བྱེད་དམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་
ལྟོག་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ངེས་ཤིང་དོན་ལ་ཡང་མི་
སྲིད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་དེས་འགལ་བ་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་རྟགས་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་དམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་
བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།
དེ་ཁོ་ན་ལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་
དེས་རྟགས་དེ་འགལ་བ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་
ན་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་འགོད་པ་སྟོབ་
དཔོན་དབང་ཕྱུག་གྲེས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ལས་ལྟོག་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་

ཞིང་། དེ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ། མཐུན་ཕྱགས་ཁོན་ལ་
ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱགས་མཐའ་དག་ལ་ལྷོག་པ་མི་ངེས་ན་རྗེས་འགྲོའི་
ངེས་གཟུང་ངེས་རྟགས་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱགས་ཁོན་ལས་ལྷོག་པར་བསྟན་ནས་
སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེས་ཡོད་པས་དོགས་པ་དེ་སྐྱེས་ན་འགོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ། །སྟོན་ཏེ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ། དུ་བས་དུ་ལྡན་པའི་སྟེང་དུ་མེད་པགས་པས་ངོ་བའི་རེག་པ་
རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཀླུ་མཆན་གང་གིས་ན་དུ་བདེ་གང་མིན་ངོ་མིན་གྱི་
རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་ལས་ལྷོག་པ་མ་གྲུབ་པར་གང་རེག་དེ་ཁོན་ལས་ལྷོག་པའི་
ཕྱིར། དུ་བདེ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་ལ་འཇུག་པར་དོགས་ན་ངོ་རེག་ཁོན་ལ་ཡོད་
པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོན་ལ་ཡོད་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་འགལ་བ་ཁོན་དེ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་ནི། རྟོགས་པར་
མི་འགྱུར་ཉེ་འོན་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པ་ལས་ལྷོག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་ཡང་
རྟགས་ལྷོག་པའི་གཞིར་གོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྐྱས་གཞན་པ་མི་མཐུན་
ཕྱགས་ལས་ལྷོག་པ་ཡང་གོ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྒར་བཤད་པ་དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་དབང་ལྷག་སྡེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
གྱིས་བཤད་པའི་དོགས་པ་དེ་དག་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་པ་ནི་མ་བཟོད་
ཅིང་བཟོད་པ་དགོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྗེས་འགྲོའི་ངེས་གཟུང་ལ་
མཁས་པ་འདི་ལ་དོགས་པའི་སྟོན་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྗེས་འགྲོའི་ངེས་
གཟུང་འདི་ལ་དེ་ཁོན་ལས་ལྷོག་པར་བསྟན་པའི་སྟོན་མེད་པའི་ཕྱིར་བཤད་
དོ། །གཞུང་འདི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཁོན་ལ་ལྷོག་པར་བསྟན་པ་འགོག་པ་ལ་སྐྱར་

ཡང་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །མེད་པ་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་རྟགས་
ཡོད་པ་བཀག་པས་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཁྲིགས་པ་ནི། འཐད་ཐུན་དུ་འགལ་
བ་དང་གཞན་པ་ལྟོག་པ་དག་གྲང་མེད་པ་ཙམ་དུ་ནི་བྱུང་བར་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་ན་
གཏན་ཆོགས་ཀྱི་མེད་པ་ཙམ་ལ་མེད་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱུང་བ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་
ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་སྟུང་བའི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་
སུ་འགྲོ་ལྟོག་པན་ཚུན་མི་འབྲལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཚོད་སྤང་དང་། འཐད་ན་རྟགས་
ཚུལ་གཉིས་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པའི་བྱུང་བ་དག་ལས་བྱུང་བ་ངེས་པ་དང་
ཐུན་པའི་བྱུང་བའི་ཚུལ་གཅིག་སྟུང་དག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་སྟུང་བས་གྲང་
བྱུང་བ་གཉིས་པ་རྟགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་
ཅིག་ཤོས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་མ་ཐུན་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཤུགས་ལ་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་པ་ངེས་པ་ཡིན་གྲང་། ཚུལ་
གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟུན་མེད་དེ། བྱུང་བ་
གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སྟུང་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་
གཉིས་ཀ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་མ་ཐུན་སྟུང་དང་མི་མ་ཐུན་སྟུང་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་
བརྗོད་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟུང་བ་གཅིག་གྲང་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་སྟུན་པའི་

སྒྲོར་བ་སྒྲོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་
ཕྱིར། གང་བརྗོད་པར་བྱ་ན་འགལ་བ་དང་མ་དེས་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་ལ་
བསམས་ནས་སྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྷོག་གི་ཁྲབ་པ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་
པ་མི་འཐད་དེ། མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་པ་བྱུབ་པ་ཡིན་
ཀྱང་རྗེས་འགྲོ་མ་བྱུབ་པ་ཡིན་པས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཉན་བྱ་ལ་ལྷོག་ཁྲབ་མ་བྱུབ་པ་དང་། ལྷོག་པ་ཅན་དུ་
བཤད་པའི་དགོངས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་དུ་གྱུར་པའི་ལྷོག་ཁྲབ་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་པའི་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་མེད་
པའི་ལྷོག་ཁྲབ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ལྷོག་པའི་ཁྲབ་པ་བྱུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྗེས་འགྲོའི་ཁྲབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
ལྷོག་པའི་ཁྲབ་པ་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །འགལ་ལས་ཀྱང་ཞེས་པ་ནི། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གང་ལས་ཀྱང་
ལྷོག་པ་མ་བྱུབ་པའོ། །གང་རུང་གཅིག་ལས་ལྷོག་པ་དེས་ན་ཅིག་ཤོས་གོ་བར་བྱེད་
ཅིང་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་དེས་པའི་ཆད་མ་མེད་པས་གཟུགས་ལ་སྒྲོན་མེ་བཞིན་དུ་རང་
ཉིད་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །སྐྱ་མ་ལ་
ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུབ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་དེས་ཀྱི་ལྷོག་པ་

དང་ལྷན་པ་ལ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་ཉིད་
ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །མཉན་བྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ལས་ཀྱང་ལྷོག་
མི་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་ལྷོག་པ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཚོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྩབ་པར་ཐལ། དངོས་པོའི་ཚོས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷོག་པ་ནི་འགལ་
པའི་ཕྱིར་དོ། །རིགས་པ་སྐྱ་བ་ཁ་ཅིག་འདི་དང་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

མེད་པ་རྟག་ཉིད་ག་ལས་ཡིན། །

ཞེས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་རྟག་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་རྩབ་ཅིང་། ཡོད་ན་
མི་རྟག་པས་རྩབ་པར་འདོད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་ལས་ཆེས་
ཆེར་རྣམ་པར་འབྲས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཞིག་པ་ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་ཐལ། རྟག་
པའི་ཕྱིར། རྩབ་པ་ཁས་སྒྲངས། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། མི་རྟག་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྩབ་པ་ཁས་སྒྲངས་འདི་དང་ཐལ་བ་སྔ་མ་འདོད་ན། བྱས་པ་མ་འོངས་པའང་དངོས་
པོར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་བྱས་པ་མ་འོངས་པ་ཚོས་ཅན། ད་ལྟར་བར་ཐལ། སྐྱེས་ལ་མ་
འགགས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་སོམས་ཤིག། ཐལ་བ་གཉིས་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་
ཅིང་བྱས་པ་ཞིག་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཚོས་ཅན་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་རྟག་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་ཁྱོད་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་
ཡིན་ན། རྟག་པ་ཡིན་པས་རྩབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པར་སོམས་
ཤིག། ཁོ་པོ་ཅག་བྱས་པ་དངོས་པོར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དེ་ནི་
གཞན་དུ་དགག་ཅིང་ཁྱོད་རང་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་
ནོ། །ཚོས་འདི་དང་ནི་གཞན་གྱི་ཕྱེ་བ་དང་། །མཁས་དང་མྱོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་

བ་ཡི། །ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་བཞིན། །རིགས་པ་སྤྱོད་ཞེས་པ་
ཤིན་ཏུ་མཆོད། །སྤར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་བསྦྱབ་
བྱ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་དོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཅི་ལྟར་མདོ་མཛད་པས་ལྷོག་པ་དང་ལྷན་པར་བཤད་ཅེ་ན།
མདོ་མཛད་པས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་ལྷོག་ཁྲབ་གྲུབ་པས་ལྷོག་པ་དང་
ལྷན་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མ་མཐོང་བ་དེ་
ཡི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་ལྷོག་པ་དང་ལྷན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་ཀྱི་ལྷོག་པའི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་
བྱ་ནི་ཡོད་ཀྱང་བསྦྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་ཏེ། གོ་བར་བྱེད་པའི་
ཡན་ལག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་དགོས་པ་བརྗོད་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལྷོག་ཁྲབ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
མེད་པར་བསྐྱན་པར་མི་རུས་ཏེ། རྗེས་ཁྲབ་ལ་མི་འཁྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་རྗེས་ཁྲབ་ལ་
མི་འཁྲལ་ཏེ། འབྲས་རང་གི་ལྷོག་ཁྲབ་དེ་བསྦྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉགས་དེའི་བདག་
གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱུའི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་
ཆོད་མ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཉན་བྱ་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དུས་སུ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་
གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོན་ས་གྲུབ་དགོས་པས་མཉན་བྱ་ལ་དོན་བྱེད་རུས་པའི་ཁྲབ་
པ་གྲུབ་ལ། ཉག་པའི་དོན་བྱེད་རུས་པ་མི་སྲིད་པས་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། མཉན་བྱས་སྟོང་

སྟེ། རོན་བྱེད་རྒྱས་པས་སྟོང་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོག་ཁྲབ་ངེས་པར་བྱར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཐོག་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་ཆང་པའི་
མཉན་བྱ་ཅི་ལྟར་སྤྲུམ་མི་ཉག་པའི་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཉགས་དེའི་ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་ན་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་སྤྱོད་དགོས་ལ་དེའི་རྗེས་སུ་མཉན་བྱ་སྤྲུའི་
རོན་ཐོག་ཡིན་པས། མཉན་བྱ་ལ་མི་ཉག་པའི་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་ཆང་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲུ་
ལ་མི་ཉག་པའི་ཁྲབ་པ་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར། དངོས་པོས་སྤྲུམ་མི་ཉག་པར་སྤྱོད་པ་དང་
མི་འབྲསྟེ། དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཁྲབ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཆང་མ་ཡང་
ཅོད་གཞི་དང་དེའི་རོན་གང་ཡང་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་ཆང་མའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར།
ཁྲབ་པ་སྟོན་ལ་ངེས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གོ་བྱེད་དུ་
འགྱུར་མི་འགྱུར་འོག་ཏུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་གི་
ཁྲབ་པ་པན་ཚུན་མི་འབྲུལ་བ་ཡིན་པ་འོ་ན་ཉགས་ཚུལ་གཉིས་པར་འགྱུར་གྱི་གསུམ་
མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཐོག་གང་རུང་གཅིག་གིས་
དགོས་པ་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཉགས་ཚུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཐལ་
བའི་སྟོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཐོག་པའི་ཁྲབ་པ་དག་ཁྲབ་པའི་
ཚུལ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྟོར་དག་གཅིག་གིས་ཁྲབ་པ་གཉིས་ཀ་
སྟོན་རྒྱས་པས་ཁྲབ་པའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོར་བ་གཅིག་
གིས་གཉིས་ཀ་སྟོན་པའི་སྟོར་བ་བསྐྱུས་ཏེ་བརྗོད་ཀྱི་ཁྲབ་པའི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་
པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཁྲབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་སྟོར་དག་གཅིག་གི་

གིས་ཀྱང་དངོས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་
ཀྱི་སྒྲུང་པོས་ཡང་ན་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བས་སྒྱུར་ངག་གཉིས་པོ་གང་ཡང་བྱང་
བས་གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ཁྱབ་པ་གཉིས་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་སྒྱུབ་ངག་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་སྒྱུར་དགོས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། གང་བྱང་ཅིག་སྒྱུར་བས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་དངོས་ཤུགས་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་པའོ། །འབྲེལ་བ་དང་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱབ་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་
པ་ལ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །

རྒྱ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ། །

སྟོན་ཏེ།

ཞེས་བ་དང་།

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །

གཉིས་ལས་གང་ཡང་བྱང་སྒྲུལ་བས། །

ཞེས་སོགས་དང་འགལ་བར་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ལྟོག་ཚུལ་ལ་ཚད་བ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ལྔ་མ་དང་། དེ་སྟན་
དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སྟོང་རྒྱ་མིག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་གྱི་སྡེ་བ་དག་ན་
རེ། བྱིད་སངས་རྒྱས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་
ནས་དེ་ཉིད་རྟགས་ལྟོག་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་
རྟགས་མེད་པ་ཉིད་མི་འབྲུབ་སྟེ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི། འདི་ལ་རྟགས་མེད་ཅེས་

བདུན་པ་གནས་གཞིའི་སྤྱོད་པ་འདི་ལས་ཐོག་ཅེས་ཐུ་བ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
སོགས་པས་ཐོག་ཚུལ་བརྗོད་པར་མི་འཐད་དེ། དངོས་མེད་སྤྱིའི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་
བས་དེ་ལ་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་སྤྲུགས་ལས་སྤྱན་པར་བསྟན་པ་དང་།
སྤྲུགས་ལས་སྤྱན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དགག་སྤྱབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་ཚུལ་གཏན་ལ་
དབབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གནོད་པ་དུ་མ་སྟོན་པས་རེ་ཞིག་ཅེས་སོ། །ཐུབ་པ་རྒྱུ་
མིག་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲུགས་པས་ཀྱང་སྤྲུགས་ཏེ་སྤྱན་པ་ཡིན་ཏེ་གཞན་འགོག་
པའི་དགག་པ་སྟོན་པའི་ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་འདོད་པ་ཡང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། སྤྲུགས་དག་ཀྱང་གང་མི་རིགས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་མི་རིགས་
པ་དེ་ལ་མི་སྟོད་ན་ཁྱོད་སྟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན་བདག་ཉིད་མི་ཞེས་ཤིང་སྤོངས་
པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྟོབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོ་ལ་སྟོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་ཆོག་འགལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དངོས་མེད་ལ་
རྟགས་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་མི་རིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་གང་ཡང་
སྤྱར་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་རྒྱུ་མིག་པ་འདི་ཆོས་ཅན། རང་
ཆོག་འགལ་བ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པར་ཐལ། དངོས་མེད་རྟགས་
ཐོག་པའི་གཞིར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དངོས་མེད་རྟགས་ཐོག་པའི་གཞིར་རུང་བ་ལས་
ཐོག་པའི་དོན་སྟོན་ཞིང་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའི་ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་གང་ཡང་མི་འཐད་པར་སྟོན་ཅིང་། གཞན་དག་དངོས་

མེད་ཉགས་ལྷོག་པའི་གཞིར་འདོད་པ་དངོས་མེད་ཆིག་གིས་ཟིན་པར་བརྗོད་ནས་
འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་འདི་ནི་གསལ་བར་
ཀླུ་པོའི་ཆོས་ལུགས་ངན་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་ཆིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་
གི་དམ་བཅའ་སྟུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ཆིག་གིས་ཟིན་པར་
བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ་ཐ་སྟངས་སུ་མི་བྱེད་དོན་ཞེས། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་མེད་ཉགས་ལྷོག་
པའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ། ཁྱོད་རང་གི་ངག་ལས་གཞན་གྱིས་
དངོས་སུ་རྟོགས་པར་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་ཉིད་དངོས་མེད་ཆིག་གིས་ཟིན་
པར་མི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྒྲུངས། དམ་བཅའ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་མི་
རུས་པའི་སྒྲོན་སྒྲུང་བར་འདོད་ནས་དངོས་མེད་ཆིག་གིས་ཟིན་པར་སྒྲིབ་ན་ཡང་། དེ་
ཆོས་ཅན། རང་ཆིག་འགལ་བའི་སྒྲོན་འདི་སྒྲུང་བར་མི་རུས་པར་ཐལ། བདེན་ཞེན་
གྱིས་དངོས་མེད་ལ་ཐ་སྟངས་གང་ཡང་མི་འཐད་པར་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འདི་དག་
ནི་རང་མཚན་དགག་སྒྲིབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བར་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་རང་ཆིག་
འགལ་བའི་གཞོད་པ་འབབ་པར་བསྟན་ཏེ། རང་མཚན་དགག་སྒྲིབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་
བར་དམ་བཅས་པའི་ཆིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས། དགག་སྒྲིབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་དགག་པའི་
གཞིར་ལྷགས་ལ་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རང་མཚན་སྤེའི་བརྗོད་བྱ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་མེད་ལ་ཉགས་ལྷོག་པ་མེད་ན་ཉགས་ལྷགས་པར་
ཐལ་བ་དང་། ཉགས་ལ་དགག་པ་དང་། ཉགས་ལྷགས་པ་འགོག་ན་ལྷོག་པ་དགག་མི་
རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་གཏན་ཆིགས་ལྷགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་ཐོབ་

བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལ་མི་འགོག་ཅིང་ལྷོག་པའི་ཐ་སྟངས་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འབ་
བར་ཐལ། ཉགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་མཆན་ཉིད་ནི་དེ་ལ་མེད་
པ་ལས་ལྷོག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་མེད་ལ་ཉགས་ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་རེ་ཞིག་ཅི་ལྟར་
ཆིག་གི་སྒྱུར་བ་གང་གིས་སྟོན་པར་འདོད་ངེས་པས་དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་ཉགས་
ལྷོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཆིག་གིས་སྟོན་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷན་པོ་
ཡི་ནི་སྟོད་ལ་བལྟས་ཏེ། སྟོན་པའི་ཀྱན་སྟོད་ཅན་དུ་ཐལ། བྱས་པ་ལྷོག་པ་མེད་པ་དེ་
ལ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཞིང་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཀྱང་དངོས་མེད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་
བྱས་པ་ལྷོག་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་དངོས་མེད་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་དམ་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་མེད་ལས་ཉགས་ལྷོག་པ་མེད་ན་
གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་འཇུག་པར་འདོད་དམ་ཅི་ངེས་པས་འཇུག་པ་དེ་ཡང་མིན་ནོ་
ཞེ་ན་དངོས་མེད་ལ་བྱས་པ་ལྷོག་པ་ཅི་སྟེ་འགོག་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱས་པ་
འཇུག་པ་འདི་ཉིད་ནི་དགག་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་ཆོད་ངེས་པའི་ཆེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྐྱ་
མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། མེད་དགག་གི་ཐ་སྟངས་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་པའི་གཞི་མི་
སྟོན་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་ཆོད་ངེས་པའི་ཆེ། འདི་ལ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྐྱ་བ་འཛོལ་རིགས་པར་ཐལ། དགག་པའི་ཐ་སྟངས་དང་སྐྱབ་པའི་ཐ་
སྟངས་དེ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཐ་སྟངས་
ཡུང་པོ་གསུམ་པ་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འབ་པར་ཐལ། སྐྱབ་པ་དང་དགག་པའི་ཐ་

སྣང་མ་གཏོགས་པ་སྤྱེལ་ས་བྱུང་བའི་ཐ་སྣང་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཉེས་སྤོང་གི་ལན་ལ་ཡང་གཞོད་པ་དེ་ཉིད་
འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་དགག་སྒྱུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་
འདོད་པའི་རིགས་པ་འཇམ་ཚུལ་འདི་ཡིས་འགྲོ་བ་ཤེས་བྱ་འདི་ལ་མེད་པར་དགག་
པའི་ཐ་སྣང་འཇུག་པའི་དོན་ནི་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྣམས་
ལ་མེད་པར་དགག་པའི་ཐ་སྣང་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་པ་མེད་མེད་པར་དགག་པའི་ཐ་
སྣང་དེ་ནི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས་
སྐྲངས་ཏེ་དངོས་མེད་དགག་སྒྱུབ་གང་གི་ཡང་གཞིར་མི་རུང་བར་ཁས་སྐྲངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡུལ་
འདིའི་བྱམ་པ་གཞན་ན་མེད་ཅིང་དུས་ཕྱི་མའི་བྱམ་པ་སྤྱེད་མེད་དོ་ཞེས་ཡུལ་
དུས་ལ་བསྟོས་ནས་འགོག་ཅིང་བཀག་པ་དེ་ཉིད་ལ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྣང་འཇུག་གོ་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་དུས་ལ་བསྟོས་ནས་ཀྱང་མེད་དགག་གི་ཐ་སྣང་དོན་མ་ཐུན་
འཇུག་པའི་གཞི་མེད་པར་ཐལ། ཅི་ལྟར་གཞི་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ནི་མི་
འགོག་པ་སྟེ། མེད་དགག་གི་ཐ་སྣང་འཇུག་པར་མི་འོས་ཅི་ལྟར་གཞི་དེ་དངོས་པོར་
མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་ནི་འགོག་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་མེད་དགག་གི་ཐ་སྣང་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས་སྐྲངས་སོ། །གཞུང་འདི་རྣམས་སྐབས་འདིར་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྟོག་ཚུལ་ལ་ཚེད་ལན་དང་བཅས་པ་འཕྲོས་ལ། རྣམ་

འབྲེལ་དུ། གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྒྲུང་ལས་འཕྲོས་ཀྱང། རོན་ནི་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་
མེད་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་བ་བཀག་ནས་སྐྱོདོན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་
བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཀ་གཞོལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འབྲེལ་དུ། འདི་རྣམས་གཞན་དོན་གྱི་
སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ནི་དེར་ཡང་ལེགས་པར་འབྲེལ་ཞིང་། རང་དོན་དུ་སྐྱོདོག་གི་
འབྱུག་ཚུལ་ཆེས་ཤིན་དུ་རྒྱས་པ་གཏན་ལ་ཤབ་པས་ཐོར་སྤྱི་བ་སྤང་བ་ལ་ཡང་
དགོངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་འདོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
གཞན་སེལ་བ་ཤེས་པའི་དགོས་པ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། གཞན་
སེལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་ཤིང་འདྲིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་
ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་དེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

དེ་ཡིས་ངེ་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་བ། །

དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །

གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། །

རྗེས་འགྲོ་གཞན་ནི་སྤང་བ་མེད། །

ཅེས་པའི་རིགས་པས་དེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན། རིགས་པ་དེ་
ཤིང་ཤིང་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པར་འབྱུག་པ་ལྟར་གྱུར་ནས་ཤིང་གི་
མཆན་གཞི་རང་ལུགས་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་དུ་མེད་པ་དང་།
ཡང་རང་ལུགས་ལ། ཤིང་འདི་ཡིན་ཅེས་ཁས་སྤངས་པ་ན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་དུ་སྤང་བ་
ཡང་ཤིང་དུ་ཐལ་བ་སྟོང་མི་རུས་པར་སྤྱི་མཆན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན།

དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་ཤིང་དངོས་པོ་ཁས་སྦངས་པ་ན། སྤྱི་མཆོན་
ཡང་དངོས་པོར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལྷ་བ་ཅན་དུ་སོང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་ཤིང་མཚུངས་སུ་འཛོགས་ཤེས་པར་ཐགས་མཁན་གྱི་ཤར་བ་
བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིན་ཅི་ལོག་མཐའ་དག་བསལ་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་ལ་
ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་སྒྲོན་མེད་འཛོགས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལེགས་པར་མ་ཤེས་
ན་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དང་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་རང་ལྗོག་ཆད་མས་གྲུབ་པ་
མི་ཤེས་པར་གཏན་ཆོགས་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་ཤིང་། ཚུ་རོལ་
མཐོང་བས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཐར་བ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་རང་ལུགས་ལ་འཛོགས་ཤེས་པར་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་བསལ་བྱ་ཆོག་གིས་ཐེན་པར་བསལ་བའི་
སྟོན་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱས་པ་ལས།

འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །

མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པ་འོ། །

མ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །

སྟོ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མེད་པར་དགག་པའི་སེལ་བ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགག་
པའི་སེལ་བ་འོ། །བྱི་མ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྟོའི་སེལ་བ་དང་། དོན་གྱི་སེལ་བ་འོ། །དཔེར་
མཆོན་ན། ཤིང་གི་ཤིང་མ་ཡིན་མེད་པ་དེ་ཤིང་གི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཡིན་
ལ། ཤིང་འཛིན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དེ་ཤིང་གི་

སྒྲིའི་གཞན་སེལ་དང་། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་དེ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་ཞིང་།
སེལ་པ་གསུམ་ག་ཤིང་གསལ་མཐའ་དག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་ཡང་
ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལ་
རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་ན་ཤིང་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། ཤིང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེགས་པ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱེད་པ་སྟེ།
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་དེ་
ལ་ཁྱོད་མེད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ལེགས་པར་མཚུངས་སོ། །འདོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱ་མ་ཡང་
འདོད་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད། འོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཤིང་དུ་ཐལ། དངོས་པོ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་དེ་
ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
མཚུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་སྒྲོ་བཏགས་སུ་
བསྐྱབ་པ་དང་། རང་མཚན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྒྲོ་བཏགས་ལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་
སྟངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལ་གནས་ཆོད་སེམས་པའི་ཆོད་མས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དམ་བཅའ་དང་། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། སྐྱ་དོན་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ངོས་
བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདིར་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་
རོལ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་མིན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགག་སྐྱབ་
རིམ་ཅན་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲུང་ཞིང་། ཁྱོད་ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་མ་བྱུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐྱ་དོན་

ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འགའ་ཞིག་བསྐྱབ་པ་དང་འགའ་ཞིག་དགག་པ་ཐམས་ཅད་
 བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྒོ་གང་ཞིག་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་
 མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་ཆུ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་དངོས་
 མེད་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གཉིས་ཆོས་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཆུ་པ་སུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོན་ཆོས་ནི་ཆུ་པ་གསུམ། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་
 བོ། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཆུ་པར་རྟོག་པའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་དེ། སྒྲ་དང་
 བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་རྣམས་སྡེ་མ་སྡེ་མ་སྐྱབ་དུས་སུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མ་བྱུབ་པ་དང་། སྡེ་མ་
 སྡེ་མའི་སྒྲོག་ཕྱོགས་དང་བྲལ་དུས་སུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་སྒྲོག་ཕྱོགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རིམ་
 ཅན་དེ་འབྲེལ་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེ་རིམ་ཅན་དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་བར་དགག་སྐྱབ་
 བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ལམ་
 དངོས་རྟེན་རང་མཆན་མིན་པ་དང་ཕྱི་རོལ་རང་མཆན་དགག་བྱུབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་
 དངོས་རྟེན་མིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་རང་མཆན་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མི་
 རུང་ཞིང་རང་མཆན་ལ་མ་རེག་པར་འདོད་པ་ནི་སྤང་བ་ཤད་པའི་རང་ཆོག་འགལ་བའི་
 ཉེས་པ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། མི་སྐྱ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་དགོས་པའི་གནོད་པ་
 མཐའ་ཡས་ཏེ་རེ་ཤིག་བཞག་གོ། །འདིས་ནི་གཞི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་སྐྱ་བསམ་
 བརྗོད་མེད་ཆད་མས་བསྐྱབས་པའི་སྟོང་པ་སྒོ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཞེས་པའི་སྟོན་ཅན་དུ་
 འདོད་པ་དག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དངོས་པོའི་དགག་སྐྱབ་དང་ཆད་མའི་དགག་
 སྐྱབ་ཀྱི་བྱད་པར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མས་བསྐྱབས་པའི་དོན་ཡང་ཇ་མཁན་གྱིས་
 བྱས་པ་བཟོས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་ཐིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆད་

མས་བཀག་པའི་དོན་ཡང་བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་
ལ་མ་ཡིན་པར་ཐེགས་པ་ཡིན་ཅིང་། སྒྲོ་འདོགས་བསལ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཕྱིན་ཅི་
ལོག་དེ་དག་ལ་གོ་བ་བཞག་ན་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིན་པོ་གཉིས་
ད་གཞོད་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པའི་ཆོ། ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་མི་ཡོང་ཞིང་གསུང་རབ་
དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དབེན་པར་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ལ་མི་དགོས་པར་མཐོང་ནས་
འདོར་བའི་ལོག་རྟོག་གི་ཐ་ཆད་དེའི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བས། མཁས་པས་མཆིལ་
མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲ་དོན་དེ་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་ཇས་མ་ཡིན་ཏེ།
རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཤིང་
མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟོག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་གནས་པའི་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན་ཐ་སྙད་བརྟེན་པར་ཏེ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡོད་
པར་འདོད་རིགས་ཏེ། བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་དེ་ཡང་དོན་དམ་
པར་མེད་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་འདོད་རིགས་ཏེ་རྫོད་བྱེད་སྒྲ་ཡི་བདག་པོ་ཅམ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་
སྤང་བ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུང་བ་ནི། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲིའི་
བདག་པོའི་རྒྱུན་ལས་སྒྲིས་པའི་ཤིང་འཛིན་རྣམས་པར་རྟོག་པ་སྒྲོང་བའི་རང་རིག་
མཛོན་སུམ་ཆད་མས་བྱུང་བ་ལ་དགོངས་ནས་འཐད་ལྡན་དུ། འདི་ལ་ཆད་མ་གཞན་
བརྫོད་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ན་

དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་རང་རིག་པའི་
མངོན་སུམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་གྱི་དགག་སྐྱབ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་དང་། རྫོའི་དགག་
སྐྱབ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་སྐྱབ་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤང་བ་སྐྱོ་བཏགས་དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་མཚན་ཡིན་ན་སྐྱ་
ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོས་གཅིག་བསྐྱབས་པ་ན་དེ་དང་བྱབ་
བདེ་རྣམས་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོས་
གཅིག་འགོག་པ་ན་བྱབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོག་སྒྲ་ཐམས་ཅད་བཀག་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱ་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྐྱའི་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྤང་མེད་
གསར་དུ་བྱབ་པར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཏུས་ཁས་སྤངས། ཁྱབ་པར་
ཐལ། སྐྱ་དང་སྐྱའི་སྤྱིང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དང་། སྐྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་།
དེའི་སྤྱིང་གི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་
རྣམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱབ་བདེ་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྐྱ་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པས་སྐྱའི་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྤང་མེད་གསར་དུ་
བསྐྱབས་པ་ཡིན་ན། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་བྱབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་གི་
ཚོས་ཀུན་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྣམས་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་ནས་བསྐྱེད་པ་མི་སྤྱིད་
པའི་ཕྱིར། སྐྱ་བསྐྱེད་ནས་སྐྱའི་འཛིག་པ་མ་སྐྱེད་ན་སྐྱ་རྟག་པའི་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་དགོས་
པར་འགྱུར་དོ། །ཁྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མ་བྱབ་པོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་
བསྐྱབ་པ་དང་ནི་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་དགག་པ་དག་ཚོས་ཅན། སྐྱ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་

གཞི་མ་སྤྲོད་ཏེ་འདྲ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་གཉིས་འབྲེལ་མེད་
རྣམས་ཐད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཏེ་སྤྱི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་མི་
རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཉིས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དཔེར་ན་གཞན་ལྟ་སྤྱིན་
བཀག་པ་དང་ནི་གཞན་མཆོད་སྤྱིན་སྦྱབ་པ་གཞི་མ་སྤྲོད་ཏེ་འདྲ་བ་བཞིན་ནོ། །མི་
མ་སྤྲོད་པའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གཞི་མ་སྤྲོད་ཏེ་འདྲ་བ་བཞིན་ཏེ། འདིར་གཞི་
མ་སྤྲོད་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཞེས་པ་སྤྱི་མ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་
ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུང་ཡུལ་ལ་སྦྱབ་པས་འདུག་པའི་ངེས་ཤེས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་
ངེས་ཤེས་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་
ཁས་སྦྱངས། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བྱས་པ་ལྟ་
བུ་གཅིག་བསྦྱབས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་འཕོག་པ་ན་བྱུང་བདེ་རྣམས་གཅིག་
གི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྦྱབས་པ་དང་དེའི་ལོག་སྒྲ་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱི་བྱས་པ་ལ་བསྦྱབ་པས་འདུག་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྦྱངས། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྤྱི་དང་སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་དང་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པ་དང་། དེའི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པ་རྣམས་བྱུང་བདེ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐད་མེད་པར་བྱུང་བདེ་རྣམས་
གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཅིག་རྟོགས་ན་ཀུན་རྟོགས་པ་དང་སྤྱོད་འདོགས་གཅིག་བསལ་ན་
ཀུན་བསལ་བར་ཐལ་བའོ། །རྟགས་མ་བྱུང་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་བསྦྱབས་པ་
དང་ནི་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་བཀག་པ་དག་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཞི་

མ་ཐུན་དུ་འདུ་མི་འགྲུང་བར་ཐལ། བྱས་མི་ཉག་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་
བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསྒྲོག་པ་དང་མི་ཉག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསྒྲོག་པ་གཉིས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མ་ཐུན་དང་དཔེ་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གྲོ་བཏགས་ལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འཐད་ཅིང་
དགག་སྐྱབ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་གྲོ་བཏགས་ལ་གནས་
ཆད་སེམས་པའི་ཆད་མས་མི་གཞོད་པ་དང་། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལས་དོན་
རང་མཆན་ཐོབ་ཅིང་གྲོ་རང་དགའ་བས་འཇུག་བར་མི་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲོ་
བཏགས་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པར་ཐལ། ལྷ་ཆོགས་པའི་ལྷོག་
ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྲུང་པ་ཆོས་ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དགག་སྐྱབ་
རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་ལ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་སྐྱབ་པ་
ན་བྱས་པ་དེ་གསར་དུ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་དང་ཤེས་བྱ་སོགས་གཞན་ནམས་
བཏང་སྟོམས་ལྟ་བུ་དང་སྐྱ་ལ་མ་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་དེ་ཡིས་གསར་དུ་དབེན་པ་ལྟ་
བུ་དང་དེ་ལས་གཞན་བྱས་པ་ལ་གསར་དུ་བཟོས་པ་ལྟ་བུར་དགག་སྐྱབ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། འདི་དག་ནི་དབྱ་མ་བདེན་གཉིས་ལས།

དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །

ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །

ཞེས་སོགས་དང་རིགས་མཚུངས་པས་སྐྱ་དེ་སྤར་ཐེར་ཟུག་ཏུ་ཡོད་པར་སྤང་བ་
སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབས་པ་ན་སྐྱ་ཐེར་ཟུག་ཏུ་ཡོད་པས་གསར་དུ་དབེན་པ་ལྟ་བུར་
སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་དེ་ཉིད་འཇུག་པ་ཡིན་པས་སྐྱ་ཉག་པར་སྤར་ཡོད་གསར་དུ་དབེན་

བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཏྲག་པར་ཡོད་མ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ལྟ་བུའི་སྤྱི་སྤྱོད་པ་ནི་
སྤྱད་བ་ལྟར་མ་བྱུང་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་བྲག་པ་ལ་དགག་སྤྱབ་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འཇུག་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱད་བ་ལྟར་མེད་པ་ཡི་དོན་ཅན་གྱི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ལྟར་དགག་
སྤྱབ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་བྲག་པ་ནས་བསྟན་བ་ལྟར་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་ཚན་
ཕྱི་མ་དང་འབྲིག་བ་ལྟར་སྤྱད་ཡང་། འཐད་ལྟན་དུ་དོན་ཚན་སྤྱི་མ་དང་སྤྱད་ནས་
བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་དགག་སྤྱབ་བྱེད་པའི་རྟེན་པའི་དོན་སྤྱད་ལུལ་ལ་
གནས་ཆོད་སེམས་པའི་ཆོད་མས་གཞོད་པ་མེད་དེ། དགག་སྤྱབ་བྱེད་པའི་རྟེན་པའི་
སྤྱད་ལུལ་སྤྱོད་བྲག་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ལྟར་ཐ་སྟངས་པར་ཁས་ལེན་པ་
གང་ཞིག་ཞུགས་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གྲུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
ལ་རང་ལས་སྤྱེས་པའི་ཤེས་པས་གཞོད་པ་བཞིན་དུ། དགག་སྤྱབ་བྱེད་པའི་རྟེན་པ་
ནམས་ལ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། སྤྱི་བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་རྟེན་པའི་
རྟེན་པ་ཆོས་ཅན། རང་ལས་སྤྱེས་པའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་
དད་པའི་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་སྟངས་དོན་མ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་
མཚན་གཟུང་ལུལ་དུ་མི་བྱེད་ཀྱང་རྒྱ་མེད་དང་མི་མ་བྱུང་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་རང་རྒྱ་རྟེན་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་སྤྱོད་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་མི་བྱེད་པ་དང་། བགོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་སོགས་དེ་དང་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་དོན་གཅིག་ལ་འདྲུ་བ་ཅན་
ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་དེ་རྒྱ་སྤྱོད་བ་དེའི་འབྲས་སུ་ཅན་དང་བགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་

བྱེད་པ་དེའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་མི་ཉག་དང་མ་བྱས་པ་དང་
ཉག་པ་སོགས་གསར་དུ་འཕེལ་བ་དང་། འགྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་ཡི་བསྐྱད་པ་དེ་དང་
དེ་དག་ཚོས་ཅན། རྟོན་རང་མཆོན་དང་འབྲེལ་བ་འགའ་ལས་རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པ་དེ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ནི་རང་མཆོན་མཐོང་ཞིང་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་བར་བྱེད་
ཀུས་ཏེ། ཐ་དད་པའི་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱད་པ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་བསྐྱད་པའང་རང་ཉིད་གྱིས་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་བཏགས་པར་
འབྱུག་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། གཏན་ཆོགས་
གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ་དང་། ཁྲབ་པའི་རྩ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བཟོས་པར་སྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། དབྱེ་བ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་
པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་དང་ལྷན་པའི་གཏན་ཆོགས་དུ་ཡོད་ཞེ་ན། གསུམ་ཡོད་ཅིང་དེ་ལས་
གཞན་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ནི་ཆོས་ཅན། གསུམ་
ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། མི་དམིགས་པ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་བདག་གཅིག་པའི་སྐྱབ་
ཉགས་དང་འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་བྱེད་པར་རོ། །དང་
པོ་ནི། ཉགས་ཡང་དག་ནི་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། མི་དམིགས་པ་དང་།

རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་རྣམས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་གི་སྐྱུ་ནི་
གསུམ་པོ་སྟོབས་མཚུངས་པར་སྟོན་ལ། འདི་སྐྱུ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་སྟོན་
ནོ། །དགག་རྟགས་དང་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་ཡང་འདུས་ལ། སྐྱབ་རྟགས་ལ་གཉིས་
སུ་འབྲེད་ན། དགག་རྟགས་ལ་ཡང་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་ཆེ་
དམིགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པས་བཞིར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟགས་
གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་རྣམ་བཅད་ཡོངས་
གཙོད་ཀྱི་སྟོན་ས་གྲངས་ངེས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ནི་མེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་
རྣམ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དགོས་པ་ལ་བལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་
འབྲེལ་ལས།

གཏན་ཆིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ནིང་། །

མེད་ན་མི་འགྱུར་ངེས་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་བཤད་པ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་ལ་
བལྟོས་ལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པས་གཏན་ཆིགས་གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་འབྲེལ་བའི་རང་ལྗོག་གཉིས་ལས་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཞིང་
གཞན་མེད་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྗོག་བསྐྱབས་པས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་དགག་
རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱས་པར་གཞན་དོན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་
གྲངས་ངེས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ནི་དཔེར་ན་སྟོ་ཕྱིར་ཞབས་ཞུས་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ན་ཆོས་ཅན། ཡོད་ན་དམིགས་དུང་

གི་བྱམ་པ་མེད་དེ། ལྟོ་ལྟོ་བ་ཡོད་ན་རྒྱུ་གཞན་ཚང་བས་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་
 གྱུར་བྱུར་པ་ལྟོ་ལྟོ་བ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཀྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ་ནི། གལ་
 ཉེ་ལྟོ་ལྟོ་བ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་བྱང་བའི་ཡོད་པ་ཅན་གཞི་འགར་དཔག་རིགས་པ་
 ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་ན་དམིགས་བྱང་ལས་གཞན་དུ་ནི་དགག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་བྱམ་
 པ་དགག་བྱས་ཀྱི། བསྐྱལ་དོན་ལ་ཟ་དགག་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་ཕྱོགས་དེར་
 བྱམ་པ་ཡོད་ན་ས་ཕྱོགས་དང་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འབྲེར་བྱང་བ་ཡིན་
 ལ། ལ་ཟ་ཡོད་ཀྱང་འབྲེར་མི་བྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ནི། ལ་པ་
 སྐྱར་འབྲོག་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡིན་ཏེ། ལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཤིང་
 ཞེས་སྒྲོས་པ་ནི་ཅ་ཆིག་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་སུ་
 བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་དེ་ཤིང་ཡང་ཡིན་ལ་
 པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ངེས་ནས་ཤིང་མ་ངེས་པ་མ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་ནི། དཔེར་ན། དུ་བའི་གཏན་ཆིགས་ལས་ནི་དུ་བ་དང་
 ལྷན་པའི་ལ་འདི་ན་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟགས་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་
 ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་སྟེ་སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ལ་ཚུལ་
 གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། གཅིག་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ནི་ཆོས་ཅན། དགག་
 པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་
 རང་འགྲེལ་དུ་ཡང་ཆིག་འདི་དང་མ་ཐུན་པར་འབྱུང་ལ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་སྟོབ་

དཔོན་ལྷན་སྒྲོལ། དེ་ལ་གཉིས་ནི་དངོས་པོ་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་ཡི། དངོས་པོ་ཁོ་ན་
སྐྱབ་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། དགག་པ་ཡང་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་ནི་དགག་པ་ཁོ་ན་ནི་
གཏན་ཆེགས་ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་མཐུག་ཏུ།

སྐྱབ་བྱེད་སྤྲ་མ་དག་གིས་ནི། །

མ་ཡིན་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་བྱས་པས་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། ཏུ་བས་
ལ་ལ་མེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་སྐྱབ་པས་མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྟགས་དེ་དག་གི་ཤྱགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། རེས་དཔག་གི་ཤྱགས་ཀྱི་རྟགས་བྱ་ཡིན་
ཀྱི་དངོས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་རྟགས་དང་དགག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་
དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རེས་དཔག་གཉིས་ཚད་མར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆེགས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། འབྲས་བུའི་
གཏན་ཆེགས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་།
བྱབ་བདེ་རེས་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་དོན་གྱིས་མི་རྟག་པའི་དོན་སྐྱ་ལ་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་དེ་དེ་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་དེ་ནི་རྟགས་དེའི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་བྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཟློགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་
རྟག་པ་བྱས་པ་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་བྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་བྱས་པའི་རེས་དང་མི་རྟག་

པའི་རྩལ་ཉག་ས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ནམ། ཉྱལ་པས་བཏགས་ཙམ་ཉག་ས་
ཆོས་སུ་སོང་། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ན་རྩལ་སོ་སོར་འགྱུར་བས་བྱས་པ་
ཉག་ས་དང་། མི་ཉག་ས་མ་བྱས་པར་འགྱུར་བས། རྩལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐ་དད་མེད་པའི་
གཅིག་ཡིན་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐ་དད་
པའི་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བས་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པའི་
མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བྱས་མི་ཉག་ཉྱལ་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་
འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་གཞན་ཡང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་དང་སྒྲ་ཉྱལ་གི་འཇུག་ཚུལ་མ་བྱེད་
པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པའི་ཅོད་པ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་རིགས་པ་སྐྱ་
བར་ཁས་འཆེ་བ་པལ་ཆེར་ཡང་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་འདི་དང་འདོད་པ་གཅིག་ཏུ་སྤང་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་དང་ཆོས་ཙན་གྱི་རང་ལྷོག་ཉྱལ་བཏགས་སུ་བསྐྱར་
པ་དང་། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་དང་
དེའི་བྱས་མི་ཉག་གྲུབ་བདེ་རྩལ་གཅིག་ན། དེ་ལ་ཆོས་ཆོས་ཙན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་
འཐད་པའི་སྒྲོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་གྲུབ་བདེ་རྩལ་གཅིག་ཀྱང་ལྷོག་ཆོས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་དེ་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཆ་དང་། ཉག་ས་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཙན་གྱི་རང་
ལྷོག་རྣམས་ཉྱལ་པས་ཀྱུན་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཆོད་མ་མདོའི་རང་འགྲེལ་དུ་རྩལ་སུ་དཔག་པ་ཉག་ས་
དང་རྩལ་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་གཏན་ཆོག་ས་ཀྱི་ཡུལ་ཆོས་ཙན་དང་། བྱབ་པའི་ཡུལ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཐ་སྙད་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོ་ཉྱལ་པའི་གཟུང་ཡུལ་

ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་ཁོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་
དོ། །རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ནམས་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་བཏགས་
ཅམ་ཡིན་ཏེ། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྒྲིའི་སྤང་ཡུལ་གང་ཞིག་རྩས་སུ་མེད་པའི་བྱིབ་སྤྱ་
རང་མཆན་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཆ་རྟག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱས་པ་སྤྱ་ལ་བརྟེན་པར་སྤང་བ་རང་མཆན་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་
བའི་བྱིར་རོ། །སྤྱིའི་མི་རྟག་པ་རང་མཆན་ཡིན་ཀྱང་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་སྒྲོ་བཏགས་
ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིའི་རྟག་པའི་རོ་བོ་སྤང་མེད་གསལ་དུ་བསྐྱབ་པར་སྤང་
བ་རང་མཆན་ཡིན་ན། བྱས་པ་དེའི་སྤྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིགས་པའི་ནམ་དབྱེ་སྒྲ་མོ་ལ་སྒྲིངས་ཤིང་།
རང་སྟོག་དང་གཞི་སྟོག་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པས་བྱས་པས་སྤྱིའི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རྟག་པ་ཡིན་ན་བྱས་པའི་རྟག་ཀྱང་རྟག་པས་
བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པ་འོས་མེད་དུ་བྱས་ནས། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཆན་མ་
ཡིན་ཞེས་སྤྱི་བ་ནི་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རེ་ཤིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་ན་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་པ་རྩུང་རོ། །འཕྱད་ལྟར་དུ། འདི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་སྒྲོ་བཏགས་པ་ངེས་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འདི་ནི་ཆོས་དང་འདི་ནི་ཆོས་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་ཐ་དད་པའི་དུ་མ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྒྲོས་ཀྱན་བཏགས་
པ་ཡིན་གྱི། ལྟོག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དོན་ཀྱང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟགས་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་ཐ་དད་པ་ཆོས་ཅན། ལྟོ་

རྟོག་པས་ཀྱན་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤོང་ལུགས་
སུ་མ་བྱུང་བར་རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་ཀྱང་ནི་ཆོས་ཙན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་
བསྐྱེད་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱས་མི་རྟག་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་
རང་མཚན་གྱི་མཐར་སྤྱག་པ་ཙན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་བྱེད་པ་དག་ལ་བ་རྣམས་ནི་
དོན་གྱི་རྟེན་ཏེ་དོན་རང་མཚན་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་
ཐལ། དོན་རང་མཚན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པའི་རྟོག་པ་དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་ཡུལ་
གྱི་དོན་གོ་དགོས་ན་ནི་དོན་མི་འཛོལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེ་དག་
གི་དོན་ནི་བྱས་མི་རྟག་རང་མཚན་མ་ཡིན་ན། རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཆད་
མ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་བྱ་ས་མེད་ན་ཆད་མར་མི་རུང་བས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་ཡང་དོན་རང་མཚན་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞུགས་རགས་པ་དང་དབང་པོའི་བར་ན་ཡོད་པའི་མངོན་པར་སྐབས་
ཡོད་ཀྱི་གཞུགས་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་དོན་དུ་བྱས་ཤིང་རྟོགས་པའི་གཞི་ཆོས་ཙན་
དེའི་སྤྱིང་དུ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་གཞན་འདུག་པའི་གོ་རྟོག་པའི་རྟགས་ལས།
ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་བཀག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། བར་གྱི་མངོན་པར་
སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་བཀག་པ་དེ་ལ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡང་རང་
མཚན་ལ་བརྟེན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པའི།

རང་གི་མཆན་ཉིད་དབྱེད་ཕྱིར་རོ།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྟོས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོ་
ཉིད་རྟེན་ཡིན་པ་དེ་བས་ན། ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་པོ་ལ་རེག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་
དོན་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སྤྲ་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་
བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་རྩམ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པའི་ཚད་མ་ཡང་རང་མཆན་ལ་བརྟེན་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོ་ནི་རྟོགས་དེའི་ཆོས་ཅན་འཇམ་པའི་ཚད་མ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་རྩམ་དབག་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་རང་མཆན་
ལ་བརྟེན་ཚུལ་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། སྟོ་
དེས་ཡུལ་དེ་རི་ལྷར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྟོའི་འཛིན་སྤངས་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟོག་པས་བཏགས་ཅམ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་
ཡུལ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་རྟོག་པས་
བཏགས་ཅམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡང་འབད་བ་མེད་པར་བྱལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲ་བྱས་མི་
རྟོག་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་ཆོས་ཅན། མ་སྟན་དངོས་རིགས་མ་སྟན་དང་རིགས་མ་སྟན་
ལས་གཞན་གྱི་དངོས་རིགས་མི་མ་སྟན་དག་ལས་ལྟོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་རང་རང་གི་ངོ་མོ་
གཞན་དང་མ་འབྲེས་པ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལུགས་འདིའི་རང་མཆན་གྱི་དོན་
ལྟོག་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་པའི་དོན་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྲ་ལྷ་བྱ་གཞིར་བཞག་ནས་རང་མཆན་དུ་མཆོན་པ་ལ་རྟོག་པས་

བཏགས་ཅམ་མིན་པར་དངོས་པོ་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་
ནས་བྱུང་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པ་འདིས་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་སྟོན་པ་
ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ནོ། །བྱུང་མཐའ་གོང་འོག་གི་བྱང་པར་ཡང་
ཞེས་ཏུ་མ་བྱེད་ཅིང་ཁས་སྦངས་ཅམ་དང་རིགས་པའི་བྱང་པར་ཡང་མ་བྱེད་པའི་སྒོ་
གྲོས་ཤིན་ཏུ་ཅིང་པོ་ཁ་ཅིག་ །ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་
པོ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་དང་། འར་ན་ཡོད་ན་རྒྱབ་ན་མེད་པས་བྱུང་བ་ཡུལ་མ་
འདྲེས་པ་དང་། སྤྱོད་ཡོད་ན་སྤྱོད་མེད་པས་བྱུང་བ་དུས་མ་འདྲེས་པ་དང་། ཁ་བོ་
དང་རྩས་གཅིག་ན་སེར་སྐྱ་དང་རྩས་མི་གཅིག་པས་བྱུང་བ་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་
པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ན། ཁ་ཅིག་སེལ་ངོ་དང་
འབྲུལ་ངོར་ཁས་ལེན་ཞིང་སེལ་ངོ་དང་འབྲུལ་ངོ་ཞེས་པའི་ཆིག་མ་སྦྱར་བར་དཔས་
བཅའ་བཞག་མི་རུས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བྱང་པར་དེ་དག་མ་སྦྱར་ཡང་བྱས་པ་བྱས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཁས་སྦངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལན་ཐེབས་པར་འདོད་དོ། །

དེས་ན་ཡུལ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོའི་འཛིན་སྐངས་ལ་དབུས་ཀྱི་བྱུང་པས་
འར་རྒྱབ་ཀྱི་བྱུང་པ་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་རིག་པ་ན་འར་གྱི་བྱུང་པ་ལ་རིག་པ་
དེས་རྒྱབ་ཀྱི་བྱུང་པ་ལ་རིག་པ་དང་། རྒྱབ་ལ་རིག་པ་དེས་འར་ལ་རིག་པར་འཛིན་
པ་ཡོད་ཀྱི། འར་ལ་རིག་ན་རྒྱབ་ལ་རིག་པས་བྱུང་པར་འཛིན་པ་སྒོ་དེའི་འཛིན་
སྐངས་ལ་འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །དེས་ན་འར་ལ་རིག་པ་དེས་
རྒྱབ་ལ་མ་རིག་པ་ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་མ་གོ་བའི་རྟགས་སུ་
བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་འགོག་པ་ཡང་གཞོད་པ་ལྟར་སྦྱང་

འབའ་ཞིག་བརྗོད་པ་མཛོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་དུས་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྤྱི་གཅིག་འཛིན་གྱི་རྟག་འཛིན་ལ་ད་
ནང་གི་ཀ་བ་ཕྱི་མ་རེང་ཡོད་པར་འཛིན་གྱི། སྤྱོད་ཡོད་ན་ཕྱི་སྤྱོད་པས་ཁྲབ་པར་
འཛིན་པ་དེའི་འཛིན་སྐྱངས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དུས་མ་
འདྲེས་པ་ཡང་སྤྱོད་ཀ་བ་ཕྱི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་ཀ་བ་ཀ་བ་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱང་
དགོས་པ་རྒྱུ་ཡིན་སོམས་ཤིག །རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་བ་ཡང་དེ་བ་
ཡང་ཁ་འོ་དང་རྩས་གཅིག་པའི་ཆ་སེར་སྐྱ་དང་རྩས་གཅིག །སེར་སྐྱ་དང་རྩས་
གཅིག་པའི་ཆ་ཁ་འོ་དང་རྩས་གཅིག་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཁ་འོ་དང་རྩས་གཅིག་ན་
སེར་སྐྱ་དང་རྩས་གཅིག་དུ་ཡོད་པས་ཁྲབ་པར་འཛིན་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཁ་འོ་ཡི་ནི་ངོ་བོ་གང་། །

དེ་ནི་སེར་སྐྱ་ལ་ཡོད་མིན། །

དེ་འབྲས་ཅན་མིན་ལས་ལོག་པ། །

གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། །

ཅེས་པའི་གཞུང་སྤྱི་གང་རུང་གཅིག་གིས་ཅིག་ཤོས་སུན་འབྲིན་པར་འགྱུར་
རོ། །ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཅམ་ནི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་དབྱེ་མ་ཆེན་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟག་པས་བཏགས་ཅམ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཅམ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཞི་ཆོས་ཅན་ཆད་

མས་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ལེགས་པར་འགོག་བྱས་པ་ཡིན་ན། དབུ་
མའི་ལྷ་བ་གོ་དགོས་ལ་འདིར་བཤད་པའི་རང་མཆན་གྱི་དོན་ལྡན་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་
སྐྱོད་ན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་
པར་དོན་གྱི་སྟོན་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་འདིར་བཤད་པའི་རང་མཆན་གྱི་དོན་ལྡན་
མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་མཆན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མདོ་སྡེ་པས་སྐྱོད་ན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡང་ཚད་མས་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན་མདོ་སྡེ་པས་དབུ་མ་པའི་ལྷ་བ་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །དབུ་མ་པས་
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཚད་དུ་བྱས་པ་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་ལེགས་ན་རིགས་པ་
སྟོས་པས་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་བཤད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལྷ་བ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བ་དངོས་པོ་
ཡིན་པ་བཀག་པ་ན་དངོས་པོ་ཅེས་ལེགས་པ་དང་བྱམ་པ་སོགས་དངོས་པོར་སྐྱབས་
པ་ན། རྟོག་པའི་སྤང་བ་ཡང་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་
པ་དང་ཐ་སྤྱད་དུ་ཡོད་པའི་འཛོག་མཆམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བས་དེའི་ཚུལ་ལ་
མཁས་དགོས་པ་བཞིན་དུ་མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན།
དངོས་པོ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན་རྒྱ་འབྲས་བཞག་ས་མེད་པར་
སོང་ཞིང་རྒྱ་འབྲས་ཁས་སྤངས་པ་ན། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ལེགས་ན་
བདེན་གཉིས་ལེགས་པར་འཛོག་མི་ཤས་པས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ལེགས་ཤིང་རྒྱ་འབྲས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་སྤངས་པས་ཚོག་པའི་བདེན་གཉིས་ལ་

མཁས་པར་བྱའོ།

དེ་བཞིན་དུ་ལུགས་འདིར་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་གཞུང་བྱ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
བྱུང་བའི་དངོས་པོར་སྤང་ཞིང་། སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་ཁྲིགས་ནས་རྟོགས་པས་
བཏགས་ཅམ་ལ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ལེགས་པར་འཛོག་ཤེས་པ་དགོས་པ་བཞིན་དུ་
མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱུང་གི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་འབབས་པ་ན། གཞུགས་འཛིན་དབང་
ཤེས་ལ་གཞུགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་སྤང་ཞིང་སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་
ཁྲིགས་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་རྒྱས་ཀྱི་གཞུགས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་
ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ཆོད་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར།
རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་ལོག་ས་གང་དང་གང་ལས་དོན་སྤྱོད་པ་མི་ཉག་
པ་ལྟོག་པ་དེའི་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་རིགས་ཏེ། ལྟོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྟོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་རིགས་མི་མཐུན་པ་
བྱས་ཉག་པ་དང་། རིགས་མཐུན་བྱས་པ་སོགས་སྤྱོད་པ་ལས་ལོག་པར་རང་
རྒྱ་ལས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་མཆན་གྱི་གནས་
ཆོད་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་འབད་པ་མེད་པར་བྱུང་བ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱོད་དང་བྱམ་པ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོ་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ན། སྤྱོད་
དེ་སྤྱོད་པ་ལས་ལོག་ཅིང་སྤྱོད་ལས་མ་ལོག་པ་དང་། བྱམ་པ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་ཅིང་བྱམ་པ་ལས་མ་ལོག་པས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་དང་། བྱམ་པ་རྫོམ་ཁན་
སོགས་གང་ཡང་རུང་བས་བྱས་པ་མཐོང་ཞིང་། སྤྱོད་དག་གིས་མ་བྱས་པ་དང་། སྤྱོད་

རྩ་ལ་དབྱ་བུ་བསྐྱུན་པ་སོགས་རང་གི་རྒྱུན་གང་ཡང་རུང་བས་བྱས་པར་མཐོང་བས་
དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུན་མོང་དུ་བྱས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་ལ་བྱབ་ཆེ་རྒྱུ་དུ་ཡང་
མཐོང་ཞིང་། དེ་གཉིས་དང་བྱས་པའི་ཐ་དད་རྩལ་སྤྲོ་མ་བྱུང་ཅིང་རྟོག་པས་བཏགས་
ཅམ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་ལ་རགས་པའི་འཛིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ཅིང་། སྤྲོ་ལ་
ཡང་རིགས་འབྲའི་རྒྱུན་མེད་པས་རགས་པའི་འཛིག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བས་
འཛིག་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་ཞིང་། སྤྲོའི་འཛིག་པ་
དང་བྱུང་བའི་འཛིག་པ་སོ་སོར་མ་འབྲེས་པར་གནས་པས་སྤྲོ་བྱས་མི་རྟག་པ་རྩལ་
གཅིག་ཀྱང་སྤྲོ་ཚོད་གཞི་དང་བྱས་པ་གཏན་ཆིགས་དང་མི་རྟག་པ་བསྐྱུབ་བྱའི་ཆོས་
སུ་འཐད་ལ། མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ནི་སྤྲོ་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་མི་མ་སྐྱུན་ཡིན་ལ་
སྤྲོ་མ་ཡིན་པ་དང་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲོ་བ་སོགས་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་མ་སྐྱུན་
ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་མཚན་གྱི་གནས་ཆོད་རྟོགས་པ་ལ་གནས་ཆོད་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བསྐྱུབ་པའི་སློན་ས་འཇུག་ཅིང་། དེས་པར་རྟོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་དེའི་བྱད་པར་གྱིས་སྤྲོ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྤྲོ་བྱས་མི་རྟག་པ་རྩལ་གཅིག་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པར་གནས་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤྲོའི་བྱད་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་བྱས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཆོས་གང་
གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་མིང་ལྟ་བུ་སྤྲོ་མ་དེ་ལས་གཞན་གྱིས་
གོ་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན། བྱད་པར་མི་རྟག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གཤམ་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

དེར་ཐལ། ཉགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱེད་ཉགས་པ་རང་ལས་གོ་སྤྱི་བའི་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པའི་བྱང་
པར་གྱིས་ཉགས་དགོས་པ་དེས་ནའི་བྱིར། སྤྱི་བས་མི་ཉག་པ་གོ་དཀའ་སྤྱི་བའི་བྱང་
པར་དང་བཅས་པའི་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་དུ་ནཱ་པར་གནས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་
བསྐྱབས་པ་དེས་ནའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་སྤྱི་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའི་
ཕྱོགས་གཅིག་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱོད་མེད་པར་གྲུབ་པར་
ཐལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་སུ་མ་ཟད་འབྲས་བུ་དུ་བ་ཡང་མེ་དང་རང་
བཞིན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་དུ་བ་དེའི་རང་བཞིན་མེ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་
རོ། །འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆོགས་གཉིས་པོ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བསྐྱབས་
པས། གཏན་ཆོགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ངེས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་
ཀྱི་གངས་ངེས་བསྐྱབས་པས་གཏན་ཆོགས་གསུམ་མི་འདོད་ན་ཡང་ངེས་པར་ཁས་
ལྷངས་དགོས་ལ། གཏན་ཆོགས་གསུམ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་གཉིས་
ཀྱི་གངས་ངེས་བསྐྱབས་པས་ཁེགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱབ་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཤེས་པ་
ཚད་མ་འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དེ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་སྤྲང་བ་ཉིད་
མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་
བྱིར། དངོས་པོ་རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ན་ཡང་རང་གི་གཞལ་བྱ་
སྒོག་གྱུར་རང་མཆོན་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་
ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་

འབྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
མདོན་སྤུལ་ཚད་མ་བཞིན།

།མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ།།

གཉིས་པ་གཏན་ཆིགས་གསུམ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མ་དམིགས་པ་
དང་། རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དང་། མི་སྤྱི་བ་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་བྲད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བ་
དང་། སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བྱམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་བྱམ་པ་མི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན།
བྱམ་པ་མེད་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་
འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བྱམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་བྱམ་པ་མི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱམ་
པ་མེད་པ་དེ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་རྣམ་
གཞག་གི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཐ་སྟངས་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་མ་
དམིགས་པ་ནི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་བུ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བསྐྱེད་
བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་དང་གཞག་
བྱའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་མེད་དོ། །དེས་ན་བྱམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་

རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་དེ་བྱམ་པ་མེད་པ་ལ་འཁྲལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། བྱམ་པ་
མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བྱལ་པ་ལ་ཐ་སྙད་འདུག་པའི་ཡུལ་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་
མ་དམིགས་པ་ཡོད་པ་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཐ་སྙད་བསྐྱབ་བྱར་
སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཚྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་བ་དག་བྱམ་པ་
ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མི་དམིགས་པའི་བྱམ་འཛིན་བཀག་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་བྱམ་པ་མེད་པའི་དོན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིར་ནམ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་
བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས་ལྟོ་ལྟོར་བ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སོང་ན་
ཕྱོགས་སུ་མའི་འདོད་པར་སོང་འདུག་སྟུང་དུ་བསམས་ནས་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་
དང་དག་འཛིན་མཛོན་སུ་རྟགས་སུ་བྱེད་ཅིང་རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་
རུང་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་སུ་འདོད་པ་ནི། དགག་རྟགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་དངོས་གང་ཡིན་ཟིན་པ་ན་སྐྱབ་རྟགས་ཀྱི་ཁྲད་
པར་འགའ་ཞིག་ལ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལྷན་པར་སྟོན་ཞིང་
མཁས་པས་བརྟགས་ན་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ནི་དཔེར་ན་སྒྲེན་པ་གང་ལ་ཁྱུ་མཆོག་རྩ་རིངས་ཀྱི་འབྲུང་ཁྲངས་ཟིན་པ་ན།
ཁྱུ་མཆོག་ར་རིངས་འདི་དག་ནི། །མ་ཡི་ལྟོ་ནས་འོངས་མིན་གྱི། །འདི་དག་ཆོང་དུས་
ནས་འོངས་པ། །རིན་གྱིས་ཉོས་པ་ཅམ་དུ་ཟད། །ཅེས་སྒྲ་བ་དང་མཆུངས་སོ། །ཡང་
ཁ་ཅིག་གིས། བྱམ་མེད་དོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་བྱི་ཆོལ་གྱིས་བྱལ་བེན་པས་ཐ་སྙད་
འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་བ་ཡང་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་

ཚོལ་དེས་གཞི་དེ་ན་བྱམ་པ་མེད་དོ་སྟམ་པའི་དེས་པ་མ་སྐྱེས་ཤིང་བྱམ་པ་མེད་དོ་
 ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མ་སྟོགས་ན་ནི། བྱམ་མེད་བྱུབ་ཅིན་མ་བརྗེད་པར་འགལ་ལ། ཐ་
 སྙད་སྟོགས་ན་ནི་ཐ་སྙད་གཞན་གང་སྐྱབ་དགོས་པ་སོམས་ཤིག །བྱམ་པ་མེད་པའི་
 སྐྱ་ཚྭའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་བྱང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཞི་དེར་བྱམ་པ་
 མེད་དོ་སྟམ་དུ་དེས་ནས་གཞི་དེ་བྱམ་མེད་དུ་བྱང་མི་བྱང་ཐེཾམ་ཐ་བ་སྤིང་དོ་ཞེས་
 ཟེར་བ་ནི་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐྱུན་པར་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིར་ཡུལ་ཅན་
 གྱི་ཚྭོ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །དེའོད་པ་པའི་འདོད་པ་ནི། ལྟོ་ལྷིང་བ་དམིགས་བྱེད་གྱི་ཡུལ་
 ཅན་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་ལྟོ་ལྷིང་བ་མེད་པ་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་འགོག་པ་
 ཡིན་གྱི། བྱམ་མེད་གཞི་དེར་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །

དེས་ན། ལྟོ་ལྷིང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པའི་བྱུབ་བྱེད་ཐུག་
 མེད་དུ་བརྒྱད་དགོས་པར་ཐལ་གཞི་དེར་བྱམ་པ་མེད་པ་ལྟོ་ལྷིང་བ་དམིགས་བྱེད་མ་
 དམིགས་པས་སྐྱབ་དགོས། ལྟོ་ལྷིང་བ་མེད་པ་དེ་ལྟོ་ལྷིང་དམིགས་བྱེད་གྱི་ཡུལ་ཅན་
 བཀག་པའི་སྟོ་ནས་བསྐྱབ་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟ་ན། ལྟོ་ལྷིང་བ་དམིགས་པའི་
 ཡུལ་ཅན་མེད་པ་ཡང་ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་དེ་འཇལ་བའི་སྟོ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་
 པའི་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་བར་པ་ཁས་ལྡངས་སོ། །འདོད་ན་གཞི་དེར་བྱམ་པ་མེད་པ་ཆད་མས་མི་
 རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པར་བརྒྱད་དགོས་
 པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་དོན་ནི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ནས་གསལ་བར་བྱེད་

དགོས་ལ་ཤེས་པ་ནི་རང་ཉིད་གསལ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་མེད་པ་གཞན་གྱིས་གསལ་དགོས་ལ་དམིགས་པ་ཡུལ་ཅན་མེད་པའི་མི་དམིགས་པ་གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བར་འགྱུར་རེ་ཞེན་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་ན་སྤང་བ་དུ་ཡོད་པ་སྟོ་ལྡིར་བ་མེད་པ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས་སོ། །དངོས་མེད་དུ་མཚུངས་པ་ལ་རང་གིས་བྱུང་མ་བྱུང་གྱི་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་གཞན་སྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོ་ལྡིར་བ་མི་དམིགས་པ་ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཅན་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་མི་དམིགས་པ་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞན་གྱིས་ནི་སྐྱབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ས་ཕྱོགས་དག་པ་བ་དངོས་སུ་དམིགས་ནས་ཡོད་པས་བྱུང་བ་མེད་པའི་དོན་ཅི་སྟེ་མི་འགྲུབ་སྟེ་བྱུང་བར་ཐལ། སྟོ་ལྡིར་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་ཡོད་པ་བྱུང་བས་སྟོ་ལྡིར་བའི་ཡུལ་ཅན་མེད་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགག་རྟགས་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་ཉམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དཔེ་མ་བྱུང་པའི་དོགས་པ་འང་ཞིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོ་ལྡིར་བ་དམིགས་བྱེད་བཀག་པའི་རྟགས་གྱིས་སྟོ་ལྡིར་བ་མེད་པ་མི་འགྲུབ་ན་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། ཅོད་པ་འདི་དང་བྱུང་མེད་སྐྱབ་ན། དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ལས་འོས་མེད་སྟམས་དུ་ད་ལྟ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ནམས་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་དེར་

བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
 ཅེས་སམ་ལྟོ་ཕྱིར་བ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
 ཏྲགས་སུ་གང་བཞོད་ཀྱང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་ཏྲགས་སུ་མོང་བ་
 ཡིན་པས། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན་མེད་དོ། །བུམ་པ་དམིགས་བྱེད་
 མེད་པར་ངེས་ནས་བུམ་པ་མེད་པ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པས་དཔེ་སྤྲུལ་ཏྲགས་སུ་མི་
 རུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་བུམ་པ་
 དམིགས་སུ་རུང་མ་དམིགས་པ་ངེས་ནས་བུམ་པ་མེད་པ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་མཚན་མཚོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ངོ། །ཏྲགས་དེ་ལ་
 བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཚྱོད་གཞིར་གཟུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་བུམ་པས་དག་
 པ་ངེས་ནས་བུམ་པ་མེད་པ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཏྲགས་དེ་ལ་ཕྱོགས་
 གུབ་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མས་དཔེན་པའི་གཞི་ཚྱོད་
 གཞིར་འཛོག་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །

གང་གི་ཆེ་ནམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ལྟོ་ཕྱིར་བ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་ལྟོ་
 ཕྱིར་བ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་བུམ་པ་མེད་པ་ནམས་ཀྱི་བུམ་པ་མེད་པ་སྤྲུལ་མོང་མ་
 ཡིན་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ལྟོ་ཕྱིར་བ་དམིགས་སུ་རུང་མ་
 དམིགས་པ་དེས་གཞི་འགར་བུམ་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་མི་རུས་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ།
 གཞི་འགར་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཡུལ་བུམ་པ་དམིགས་སུ་རུང་མ་
 དམིགས་པ་གུབ་པས་ཡུལ་ཅན་བུམ་པ་མེད་དོ་སྤྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་བུམ་པ་མེད་
 དོ་ཞེས་པའི་སྤྲུ་དང་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་འགོ་བ་དང་འོང་བའི་ཡུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་

རུང་དག་མཁས་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་མོངས་པ་ལ་ཉགས་ཀྱིས་སྐྱབ་
བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཡོད་མེད་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་
ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་གྱི། བྱམ་པ་མེད་པར་ཐག་ཆོད་ནས་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་
ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོ། །ཕྱི་ཚོལ་འདི་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ཁྱེད་མ་ཐེན་པས་
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་བྱམ་པ་མེད་པར་སྐྱབ་དགོས་ན། དེ་ཅི་ལྟར་
སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེ་ན། གཞི་དེར་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ལ་མ་ཁྱེད་མ་ཁྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་
མི་རུས་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་བྱབ་སྤར་ཆོད་མས་བྱུབ་ཐེན་མ་བཟུང་གཞི་
དེར་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་ཡུལ་བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་
པའི་ཕྱོགས་ཆོས་རབ་ཏུ་བསྟན་པས་བྱམ་པ་མེད་པའི་བརྟེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་ཁྱེད་ཀྱི་ཡུལ་རྟོགས་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་མ་རྟོགས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
ཡོད་དེ་སྟོ་གོས་མོངས་པ་གང་དག་པ་ལང་ཆུང་དུ་ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ཁྱེད་ཀྱི་ཀྱང་
མི་འདྲ་བར་མཐོང་ནས་བ་ལང་ཆེན་པོ་ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་
ལ་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ནི་སྟོག་ཤལ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་
གྱི། ཆུང་དུའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དཔེར་ན་ནོག་
སོགས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། བ་ལང་ཡིན་ཏེ། སྟོག་ཤལ་ལ་
སོགས་པ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅོད་གཞི་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བྱུབ་ན་དཔེ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་
གྱིས་མ་བྱུབ་པས་དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉགས་སུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
དཔེ་མ་བྱུབ་པས་བྱུབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་བྱུབ་པར་ཚོལ་བ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་

ཏེ། དཔེ་ལ་བྱབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་སྟེ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་
པའི་ཕྱིར། དཔེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་ན་ཚེ་ད་གཞི་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱབ་
དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་འགར་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་རྟོགས་
ཀྱང་ཡུལ་ཅན་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མ་རྟོགས་པ་དག་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་རང་འདོད་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང་། ཐ་སྙད་
ལན་ཅིག་ཞུགས་པ་ལས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཤེས་པས་ཡུལ་དེ་ལ་ཆོས་གང་མེད་པའི་ཐ་
སྙད་འདོད་པས་ཞུགས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡང་ཅུང་ཟད་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་བྱམ་པ་མེད་པའི་
དོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཚེ་ད་སྤང་དང་། བྱབ་པ་འབྲེལ་བའི་ཚེ་ད་སྤང་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་
སྐབ་པའི་ཆོད་མ་འཆད་འཇུར་དང་སྐར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚེ་ད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་བྱམ་པའི་དངོས་པོ་
ལོག་པ་ནི་བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡུལ་བཀག་པ་ཡིན་ལ། ཉགས་སུ་བཟུང་བའི་
བྱམ་པ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་ནི་དམིགས་པ་ལོག་པ་ཡུལ་ཅན་བཀག་པ་
ཡིན་ན་དེ་ཅི་ལྟར་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དམིགས་པ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པས་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཡང་རི་ལྟར་འཇུར་ཏེ།
ཡུལ་རྒྱ་ཡིན་ལ་ཡུལ་ཅན་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ལོག་ཀྱང་མེད་པར་མི་
འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སྤང་རུང་གི་བྱམ་པ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་

དམིགས་པ་ལ་འབྲུལ་བའི་སྐྱོན་མེད་བར་ཐལ། མངོན་སུམ་ལ་སྤང་རུང་དེ་འབྲུལ་བའི་
ཡོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེ་དམིགས་པ་འི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་མེད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་རུང་གི་ཡོད་པ་ནུམ་བར་
བཞག་པ་ནི་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཆད་མས་
དམིགས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། དབང་ཡིད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་
གཞན་ཆང་བ་ན་དམིགས་པར་རུང་བའི་རང་བཞིན་བྱམ་པ་ཡོད་པ་ནི་བྱམ་པ་ཆད་
མས་དམིགས་པ་དེ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱམ་པ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་མ་
དམིགས་པ་བྱམ་པ་མེད་པ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་
དོན་ལྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོགས་པ་ཡོངས་འབྱུར་ལ་བལྟོས་པས་འབྲུལ་བའི་ཚྭ་
སྤང་དང་། ཡོད་ཀྱང་སྤང་མི་རུང་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་འབྲུལ་བའི་ཚྭ་སྤང་
དང་། བྱབ་ཟེན་བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚྭ་བ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་དང་ཡིད་བྱེད་དང་བྱམ་པ་གསུམ་ཀ་ཆོགས་ཀྱང་བྱམ་
འཛིན་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་པ་ཆོགས་པ་རྒྱས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོངས་སུ་འབྱུར་བ་
ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གཞན་ཆང་བའི་བྱམ་པ་ཡོད་ཀྱང་བྱམ་འཛིན་སྐྱེ་བའི་ངེས་
པ་མེད་པས། བྱམ་པ་ཡོད་པ་ཆད་མས་དམིགས་པ་ལ་འབྲུལ་བར་ཡང་འབྱུར་རོ་ཞེ་
ན། རྒྱ་གཞན་ཆང་བའི་བྱམ་པ་ཡོད་ན་ཆད་མས་དམིགས་པ་ལ་འབྲུལ་བའི་སྐྱོན་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་ན་འབྲས་བྱ་བྱམ་
འཛིན་སྐྱེ་བའི་དུས་ན་བྱམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་བྱམ་པས་

དག་པའི་ས་ཕྱོགས་དམིགས་པ་ན་བུམ་པ་དེ་མི་དམིགས་པར་བྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་
མ་སྐྱེད་ལྡན་པས་སམ། ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པས་བུམ་པ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲང་མི་རུང་དུ་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ཡོད་ཀྱང་མི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བུམ་པ་
ཡོད་པ་དམིགས་པ་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལན་དངོས་
དང་། མི་འབྱུང་བའི་དོན་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྣལ་འབྱོར་པ་མ་སྐྱེད་ལ་སོགས་པས་བུམ་པ་མི་མཐོང་བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
ཡོད་ན་སྒྲང་རུང་གི་བུམ་པ་ཚད་པས་དམིགས་པ་ལ་འབྱུང་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྒྲང་རུང་གི་བུམ་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣལ་
འབྱོར་པ་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དག་ལས་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་
གཞན་དུ་བསྐྱར་རམ་མ་བསྐྱར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བུམ་པ་སྒྲང་མི་
རུང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སོགས་པའི་
མ་སྐྱེས་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས། གཉིས་ཀ་གཞན་དུ་
གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཡུལ་བུམ་པ་དང་དབང་
ཤེས་བུམ་པ་མཐོང་དུ་མི་རུང་བར་འདུ་བས་ན་ནི་དབང་ཤེས་དེས་བུམ་པ་མི་
དམིགས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། སྒྲང་རུང་གི་བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་པ་ལ་འབྱུང་བའི་
སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཡང་ས་ཕྱོགས་མཐོང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་པོའི་
ཤེས་པས་བུམ་པ་ཡོད་ན་ས་ཕྱོགས་དེ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་འབྱེར་རུང་དུ་བསྐྱར་
བར་བྱ་རུང་གི་བུམ་པ་མེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ས་ཕྱོགས་དེ་དང་ཤེས་པ་

གཅིག་ལ་འདྲེར་རུང་གི་བྱམ་པ་ཡོད་ན། ས་སྟོགས་དེ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་
ངེས་པར་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་བྱམ་པ་ཡོད་
ན་སྣང་རུ་རུང་བ་ལས་མི་དམིགས་པ་ནི་བྱམ་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་པ་དང་འདྲེར་རུང་བ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཉིད་ནི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
པ་འདིའི་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་
རུང་མ་དམིགས་པ་དེས་ཀྱང་གཞི་འགར་ཡུལ་ཅན་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་བསྐྱབ་
པར་བྱེད་དེ། དེ་དེ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པའི་རིགས་པ་
འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། འདིར་རྒྱ་འབྲས་བྱ་ལ་འབྲས་བས་འབྲས་བྱ་ལོག་ཀྱང་རྒྱ་མེད་
པར་མི་འབྲུབ་པ་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་དམིགས་པས་
ཁྱབ་པར་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དང་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་དཔེ་ལ་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་ན་ཅོད་གཞི་ལ་ཡང་བྱུབ་པས་རྟགས་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ལ་ཡང་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྟངས་བྱམ་པ་དམིགས་
རུང་མི་དམིགས་པའི་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་པར་དཔེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་
ཀྱང་ཅོད་གཞི་ལ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་དགོས་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་མེད་
པ་དེའི་ཐ་སྟངས་འདྲུག་པའི་རྒྱ་ཅོད་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་སྟོན་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚན་ཅན་གཞན་ཞོག་སྟོག་
ཤལ་སོགས་སུ་འདུས་པས་ལང་གི་ཐ་སྟངས་སྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པས་རེ་
ཞིག་བུམ་པ་དམིགས་རུང་མི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མས་ཅི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིན་མེད་
པར་ཐལ། དེ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་འདི་ནི་འོག་ཏུ།

དེས་ན་མི་དམིགས་པ་འདི་ནི། །

མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན། །

ཞེས་འཆད་པར་འགྲུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྒྱུར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཡང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྤེལ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་
རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒྱུར་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་འགལ་
འབྲས་དམིགས་པ་དང་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདིར་དངོས་སུ་བཞི་ལས་མ་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་བརྩུར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་མཛད་པས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ལ། མདོ་མཛད་པས་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་
བརྩུ་བོ་ཡང་། འགལ་སྒྲུབ་སྒྲུབས་ནས་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་ཡུལ་བཞག་ནས་འགོག་
པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ་སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡང་རྣམ་པ་བཞིར་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་

ན་སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞིར་བཞག་གོ། སློབ་དཔོན་བླ་མ་ཟེ་ཆེན་
པོ་ནི་འདིར་བཤད་པ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འདི་འཇུག་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
པར་དཀར་བས་མཐའ་ཚད་པར་བཤད་ན། ཚད་མས་དགག་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་དགག་
གཞི་ཕྱི་རྒྱུ་མོ་མོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་ལས་
ཕྱི་མ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མས་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་དེ། དེ་ལྟར་དགག་གཞི་
དང་བྲལ་བའི་མེད་དགག་ཡན་འགར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དགོས་ན་དེ་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མོ་མོ་སྐྱེ་བོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་གཞི་དངོས་སུ་རྟོགས་
པའི་འབྲགས་ལ་མེད་དགག་རྟོགས་པ་ནི་ངེས་པར་ཁས་ལྷན་དགོས་ཏེ། མངོན་སུམ་
ལ་འབྲགས་རྟོགས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འགལ་བར་རྟོགས་
སོ། །དེས་ན་དགག་གཞི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ཆད་མས་དགག་པ་
བྱེད་པའི་ཆེ་ངེས་པར་རྗེས་དཔག་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དང་པོ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་
རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་སྤྲང་དུ་མི་རུང་བ་ལ། རྟགས་གྱིས་དགག་
པ་བྱེད་པའི་ཆེ་མི་སྤྲང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་
ནོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དགག་བྱའི་
ཆོས་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་དགག་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་
ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྲང་དུ་རུང་མི་རུང་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་སྤྲང་དུ་རུང་ན།

ཆོད་མས་དགག་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་པལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱིས་དགག་པ་བྱེད་ལ་རྗེས་
དཔག་གིས་བྱེད་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དངོས་འབྱུག་པའི་
དུས་ཡིན་ནོ། །དགག་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་
མི་རུང་བ་ཡིན་ན་དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་དང་འགལ་སྟེ་
ཡོད་ན་སྤང་རུང་གཉིས་སུ་ངེས་ལ།

དང་པོ་ལྟར་ན། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་ནས་འགོག་པ་འབྲེལ་སྟེ་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་འབྱུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་ཡུལ་ལ་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་དུ་
ངེས་པ་ལ་ངོ་བོ་ལ་བྱབ་ཆུང་བ་དང་ཆེ་བ་དང་མཉམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ལ་བྱབ་
ཆུང་བ་བཀག་པས་འགོག་མི་རུས་ཤིང་། བྱབ་ཆེ་བ་བཀག་ནས་འགོག་ན་བྱབ་བྱེད་
མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འབྱུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །

བྱབ་མཉམ་པ་བཀག་པས་འགོག་པ་ནི་སྤར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་ཀྱང་འབྱུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་
འབྱུག་པའི་དུས་ཡིན་ལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན།
འབྲས་བྱ་ཙམ་བཀག་པས་འགོག་མི་རུས་པས་དངོས་འབྲས་བཀག་པའི་སྟོན་ས་
འགོག་དགོས་པས་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འབྱུག་པའི་དུས་
སོ། །དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་སྟེ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་བཞིར་གྱངས་ངེས་པ་ཡིན་
ནོ། །དགག་ཆོས་དེའི་འགལ་སྟེ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན། འགལ་སྟེ་བསྐྱབས་ནས་
འགོག་པ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་འབྱུག་པའི་དུས་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཡུལ་ལ་

གསུམ་དུ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་འགལ་སྒྲ་ལ་ཡང་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཡི་འགལ་སྒྲ་དང་རྒྱའི་འགལ་སྒྲ་དང་འབྲས་བྱའི་འགལ་སྒྲ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོའི་འགལ་སྒྲ་དངོས་དང་། འགལ་སྒྲ་དངོས་
དེའི་འབྲས་བྱ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་འགལ་
འབྲས་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་
འགལ་དམིགས་དེས་རང་གི་འགལ་སྒྲ་དངོས་འགོག་པ་ན་དེ་དང་བདག་གཅིག་པའི་
ཁྲབ་བྱ་འགོག་རྒྱས་པས་ཁྲབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་དེས་འཕངས་པར་ཤེས་པར་
བྱལོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱའི་འགལ་སྒྲ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱའི་འགལ་
སྒྲ་དངོས་དང་། རྒྱའི་འགལ་སྒྲའི་འབྲས་བྱ་གཉིས་བསྐྱབས་པས་འགོག་རྒྱས་པས།
རྒྱའི་འགལ་དམིགས་དང་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་འཇུག་པའི་དུས་
ཡིན་ནོ། །དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་འབྲས་བྱའི་འགལ་སྒྲ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ཡིན་ན།
ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་དེའི་འགལ་སྒྲའི་རྒྱ་ཅམ་དགག་མི་རྒྱས་པས་དངོས་རྒྱ་འགོག་པ་
འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་འཇུག་པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ཅན་དན་གྱི་
མེས་གང་རེག་འགོག་པ་འགལ་ཁྲབ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཟུར་པ་འདོད་པ་ནི་
ཅན་དན་གྱི་མེའི་སྤྱོད་སྤེལ་ཐེན་ན་ཡང་མེས་གང་རེག་འགོག་པ་ཉིད་ལས་མ་འདས་
པས་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དངོས་ཁོ་ན་ལོ། །དེ་ལྟར་དགག་ཏྲགས་འཇུག་
ཚུལ་ལ་དབྱེད་ན་འབྲེལ་སྒྲ་མ་དམིགས་པ་བཞི་དང་། འགལ་སྒྲ་དམིགས་པ་བྱུག་ཁོ་
ནར་རིགས་པས་འཐད་པས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། དེ་ལྟར་ན་མི་
དམིགས་པ་འདི་ནི་སྟོར་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་བརྩུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པར་

གདོན་མི་ཟེལ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་བྱེད་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
 བཀག་པ་ལ་བསྟོས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྒྲོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། གངས་ངེས་བའི་
 དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀུས་པར་བཤད་པ་དང་།
 དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་པ་བྱེད་པ་གང་རྗེ་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་
 བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་དམིགས་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་
 ཀྱི་ཚད་མ་མ་བཀག་པར་དགག་པ་མི་འབྱུབ་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྒྱ་མཚན། འདི་ལྟར་
 དགག་བྱ་འགོག་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན་ཚུལ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་དེ་དགག་བྱའི་
 ཚོས་ཀྱི་འགལ་ཁྲ་འགའ་ཞིག་བསྐྱབས་པས་སམ་འབྲེལ་ལུལ་འགའ་ཞིག་དགག་
 པས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པས་དགག་པ་བྱེད་
 པའི་དོན་དེ་རྟགས་སུ་འབྲེལ་ཁྲ་མ་དམིགས་པ་དང་འགལ་ཁྲ་དམིགས་པ་གང་བཀོད་
 གང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་སོང་བའི་དོན་
 ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མེ་ལ་སོགས་པ་གང་རེག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ངོ་
 བོར་གནས་པའམ། འོན་ཏེ་དགག་རྟགས་ཀྱན་གྱིས་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
 མ་མེད་པ་ཐོག་མར་བསྐྱབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ།
 འོན་ཏེ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པའི་
 དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དགག་རྟགས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
 རྟགས་དངོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཚོས་འཇལ་བའི་དུས་ན་ངེས་པ་

ཡིན་ནམ། འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན་དགག་ཉགས་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་
སྐྱབ་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། བཞི་པ་ལྟར་ན། དེ་ཐམས་ཅད་དོན་སྐྱབ་ཏུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བས་ངེ་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་བྱ།

ཚད་མས་བྱུ་བ་པར་སྦྲ་རྣམས་ནི། །

དོན་གྱི་སྒྲིག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན། །

ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དོན་གང་དང་གང་ཡོད་པར་འཛོག་པ་རྣམས་ཚད་མའི་སྒྲི་
ནས་བཞག་དགོས་པ་ལྟར་དོན་གང་དང་གང་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པའི་སྒྲི་ནས་འགོག་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་པས་
དགག་ཉགས་ཐམས་ཅད་མཐར་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའི་དོན་ཡང་
དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པའི་སྒྲི་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་བྱེད་
པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་
ཉགས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དངོས་དང་ཐ་སྟད་
འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་དང་
དགག་བྱ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཆེ་དོན་དང་ཐ་སྟད་
གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་སྐྱབ་དང་ཐ་སྟད་སྐྱབ་ཏུ་དབྱེ་
བའོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས། འགལ་རྒྱ་བསྐྱབས་ནས་འགོག་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་བལྟོས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་ནས་འགོག་

པ་དེ་ལ་བཏྲོས་པ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་འགལ་བས་འགོག་མི་རུས་པ་
དང་། འགལ་བས་འགོག་ན་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་བཏྲོས་
པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་འགར་ཆོས་འགའ་ཞིག་བསྐྱབས་ནས་འགོག་ན་
ཡང་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བའམ་མི་འགལ་བ་ཞིག་སྐྱབ་གང་ན་ཕྱི་མ་མི་
རིགས་ཏེ། དགག་བྱའི་ཆོས་དང་མི་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་ནི་ཆོས་ཅན། གཞི་
འགར་དགག་བྱའི་ཆོས་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱའི་ཆོས་དང་གཞི་མ་ཐུན་དུ་
ལྷན་ཅིག་ཡོད་པར་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་འབྲུབ་པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་བཏྲོས་པ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དེ་ལ་བཏྲོས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་འོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། གནོད་པ་བྱེད་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། གནོད་བྱ་རྒྱ་མ་ཚད་བ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ན། བེགས་བྱེད་གཞན་
མེད་པར་རང་གི་གནོད་བྱེད་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གནོད་བྱའི་རྒྱན་ལྟོག་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཆ་གང་
དང་ངོ་བོ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་སྤང་སུན་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆ་རིག་དང་གང་རིག་གཉིས་ཀ་སྤང་དུང་གི་གཞིར་དང་པོར་
གང་རིག་རྒྱ་མ་ཚད་བ་མེད་པ་འབྱུང་བ་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་ཆ་རིག་དམིགས་
ནས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཐད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གང་རིག་རུས་རྒྱུད་དུ་སོང་།
གསུམ་པ་ལ་རྒྱན་ལྟོག་པ་སྤང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱད་ཅིག་དུ་མའི་བར་

ཏུ་གཞིང་བྱེད་རྒྱུ་པ་ཟེ་ཆེ་དང་གཞིང་བྱ་རྒྱུ་པ་ཟེ་ཆུང་ཏུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པ་ཡིན་
 བོ། །སྤང་བ་དང་སྤྱན་པའི་གཞིང་ཚུལ་ནི་སྤྱན་བ་སྤྲད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ཐོག་པས་
 ཁྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །སྤང་སྤྱན་གཞིང་བྱ་གཞིང་བྱེད་ཏུ་ངེས་པ་ཡང་རྒྱན་ལ་ངེས་དགོས་
 པ་ཡིན་གྱི། སྤང་པའི་སྤྲད་ཅིག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སྲུང་གིས་
 ངེས་མི་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕྱང་ལྡན་ཏུ། དེ་ཉིད་གིས་ན་འགལ་བ་སྤྲད་ཅིག་པའི་
 ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྣོན་ཏུ་
 འགོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །སྤང་ཏུས་དང་གང་རེག་རྒྱུ་ཆུང་ཏུ་
 སོང་བའི་ཆ་གཉིས་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གང་རེག་གཞིང་བྱ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་
 ཆུང་གི་གང་རེག་གཞིང་བྱ་སྤང་ཏུས་ཀྱི་ཆ་རེག་གཞིང་བྱེད་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དོན་མ་
 ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་གཞིང་བྱ་གཞིང་བྱེད་དང་དངོས་སུ་པན་བྱ་པན་བྱེད་གཞི་མ་ཐུན་
 ཏུ་འདུ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྤང་སྤྱན་གྱི་གཞིང་བྱ་གཞིང་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་
 དཔགས་ནས་མཐོང་ལམ་སྤྱད་པས་ལོ་མོས་བཟོད་ཀྱིས་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་ལ་
 གཞིང་པའི་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་ལགལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་
ལགལ་བ་བསྐྱབས་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ཡང་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་དང་མ་
མི་དམིགས་པ་མེད་པར་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་ལགལ་བ་མི་རྟོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་
གཞོད་བྱ་རྒྱ་མ་ཟད་ཅིང་མ་གཏུགས་པ་ཅན་འབྱུང་བ་ལ་གཞན་གཞོད་བྱེད་ཉི་ལང་
ཡོད་ན་གཞོད་བྱའི་རྒྱན་མེད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་ལགལ་བར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཁུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ལགལ་བར་རྟོགས་ནས་འགོག་པ་དེ་

ཡང་དགག་བྱ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལས་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། འགལ་བ་ངེས་བྱེད་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་དད་གཞི་
མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་གང་ཞིག །གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པར་ངེས་པའོ། །འཐད་ལྡན་དུ། འདི་ནི་མཚན་ཉིད་པའི་འགལ་
པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ནི་གཞི་གང་
ལ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེ་ལ་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པ་དང་།
སྡོན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པ་དེ་ལ་སེར་པོའི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པ་སོགས་
མཚན་ཉིད་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དང་། སྡོ་སེར་སོགས་བརྒྱད་པའི་
འགལ་བའོ། །ཚད་མས་གཞི་དཔའི་འགལ་བ་ཡང་བརྒྱད་འགལ་དུ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི།
ཚད་མས་གཞི་དཔའི་འགལ་བ་དང་། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞི་དཔའི་འགལ་བ་
གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་ཚྲོངས་པ་ངོ་མཆར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །གསུམ་པ་ནི།
སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་རྟག་པ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པ་དང་རྟག་པ་
རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ཡོངས་གཅོད་ལ་བྱུབ་པ་དང་
གཡུའི་ཁ་དོག་སྡོན་པོར་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་སེར་པོ་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་
ལ་ཁེགས་པ་ལས་འགལ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འགལ་བར་ངེས་
པ་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་བཟོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འོག་

ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་
དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། གཞན་རྟག་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པའི་སྟོན་ནས་
རྟག་པ་མི་དམིགས་པར་བརྗོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་
དམིགས་པའི་བྱིར། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་མ་བཀག་པ་ཅན་ཡིན་པར་
ཐལ། དགག་བྱ་འགོག་པ་དེ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་ལ་བཟོས་པ་དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས་སྒྲངས་འདོད་ན། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་མེད་པ་མི་འབྱུང་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་སྒྲ་དུ་རྩང་བ་
མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པའི་ཐ་སྒྲ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པ་དགག་མི་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་
སྒྲ་དུ་མི་རྩང་བའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་དང་ས་ཕྱོགས་སོགས་སུ་དེ་དག་ལས་
རྩིས་ཐ་དད་པའི་ཤ་ཟ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཀྱི་ཤ་ཟ་དེ་དག་དང་བྱུང་བ་དེ་རྩིས་
གཅིག་པ་སྒྲ་རྩང་མ་དམིགས་པས་འགོག་བྱས་པས་སྟོན་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མི་
རྟག་པ་ཉིད་རྟག་པ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཚད་མ་སོ་སོའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གཞན་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལས་དོན་གཞན་
འགོག་པ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་ཡུལ་
གཅིག་བཀག་པས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་སོ་གཞན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ལ་
ནི་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་དམིགས་པ་ལ་བཟོས་པར་བྱུང་བ་སྒྲ་བ་
ཉིད་དེ་འབྲེལ་ཡུལ་དུ་དགག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྒྲ་རྩང་མི་དམིགས་པའི་

ཐོག་པའི་རོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་དུ་བ་མེད་
པར་སྐྱབ་པ་ལ་མེ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་མེ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཀག་
པ་གསལ་པོར་རྟགས་སུ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལ་མེ་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་ན་ནི་
ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་དགོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཏན་ཆོགས་དེ་ནི་མེ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་དུ་བ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་འགོག་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དོན་གཞན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་བཀག་པས་ཅིག་ཤོས་
འགོག་མི་རུས་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཀག་པས་རྒྱ་གང་ཡང་རུང་བ་འགོག་མི་རུས་པ་
དང་། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྒྱལ་གཏན་ཆོགས་
སུ་འདུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གཞན་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་
དོན་གཞན་དགག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་
ཐོག་ཕྱོགས་གཉིས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་གམ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དོན་
གཞན་བཀག་པ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་གྲང་ན་དེ་ལ་ཟུང་བ་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་
ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཅིག་བཀག་པས་ཅིག་ཤོས་འགོག་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གཅིག་པོ་དེ་མེད་པས་ཅིག་ཤོས་གཞན་མེད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
དག་མ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་རོ་གཟུགས་རྟགས་
དང་རྟགས་ཅན་དུ་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་རྒྱ་འབྲས་ཀུན་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་མི་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཅུམ་གྱིས་གྲང་རྒྱ་

གང་ཡང་རུང་བ་དེ་མེད་པར་སྐྱབ་རྒྱས་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྒྱ་
མེན་ཡོད་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྲས་བུ་དུ་བ་སོགས་དེ་དང་ངེས་པར་ལྷན་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ཀྱན་འབྲས་བུ་ཀྱན་དང་ངེས་པར་ལྷན་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་བཀག་པས་རྒྱ་གང་ཡང་རུང་བ་འགོག་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། རྒྱ་ཀྱན་འབྲས་བུ་ཀྱན་དང་ངེས་པར་མི་ལྷན་པའི་བྲབ་པ་མེད་པར་ཐལ།
དངོས་སུ་པན་འདོགས་རྒྱས་པ་འབྲས་བུས་བྲབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་པན་
འདོགས་མི་རྒྱས་པ་ནི་འབྲས་བུས་བྲབ་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་
ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྐབས་ན་ཡང་ས་བོན་བྲ་རོག་གིས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་གོགས་
བྲས་པས་འབྲས་བུ་དང་ལྷན་པར་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོགས་པ་མེད་
པ་ལ་ནི་རང་གི་དངོས་འབྲས་བསྐྱེད་པ་ལ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་གོགས་བྲ་བར་ཡང་མི་
རྒྱས་ཏེ། དངོས་རྒྱ་ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ན་དངོས་འབྲས་བསྐྱེད་པ་རྒྱན་ཡོངས་སུ་
འགྱུར་བ་ལ་བལྟས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་རང་
གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་ཕྱིའི་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་མ་ལ་བྲབ་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་གོགས་བྲས་དང་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ཆོགས་གཉིས་པ་
ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་མི་མ་ལུན་པའི་བྲད་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་གོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྲ་རོག་ཆོས་ཅན། ས་བོན་གྱིས་སྐྱ་གྲ་བསྐྱེད་
པའི་གོགས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་སྐྱ་གྲ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱས་ལྷན་
འཛོགས་པ་དང་རྒྱས་མེད་སྐྱེད་པའི་བྲད་པར་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། ཚད་མ་གཅིག་གི་

བྱེད་པ་འདྲུག་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་དོན་གཞན་བཀག་པས་དོན་གཞན་འགོག་པ་
རྒྱ་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་དཔེ་དང་། དེ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
རིགས་ཅན་གཞན་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བྱ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
ལས་སྤར་བཤད་པ་དེ་འབྲས་པའི་དངོས་རྒྱ་ནི་མེད་པར་རྟགས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དེ།
དཔེར་ན་འོག་གི་ཆར་དུ་བའི་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་ཐ་མ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་མཛོན་
སུམ་ལ་སྤར་དུ་མི་རུང་སྟེང་གི་ཆར་དུ་བ་ཡོད་ན་ཕྱི་རྒྱུ་མེད་ཀྱི་མཛོན་སུམ་ལ་སྤར་དུ་
རུང་བའི་དུ་བས་དག་པའི་བྲིམ་གྱི་གཞི་འགར་ཀུན་ནས་བསྐོར་བའི་སྒྲ་གཤམ་མེད་པ་
འདི་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་རྒྱ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དག་མེད་དེ་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཆོགས་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་འབྲས་དེ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ནི་རང་བཞིན་མི་
དམིགས་པར་འདུས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཏན་ཆོགས་དེ་དགག་
བྱའི་ཆོས་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་ཐ་མ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་དང་
བྱེད་པར་མེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་
བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་དང་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་དུ་བ་དེ་ནི་དུ་བའི་
དངོས་རྒྱ་ལ་བསྟོས་ཏེ། བྱ་ཆེས་པ་དང་ལྗོག་པ་མ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་དུ་བའི་
དངོས་རྒྱ་དེའི་བྱེད་པར་བྱེད་ཆོས་དེ་རྟགས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དུ་མ་ཡང་
རྟགས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་རྟགས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་
ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པར་རྟགས་པའི་དེ་གཉིས་བྱེད་མཉམ་ཡིན་ན་གཅིག་བཀག་པས་ཅིག་

ལོས་འགོག་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པར་འདུས་པར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་འབྲས་དེ་དང་འགལ་བ་དམིགས་པ་དཔེར་ན་
མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཆོས་ཅན། གྲང་བའི་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་པ་མེད་
པ་དག་མེད་དེ། མེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བར་
བྱའོ། །གཏན་ཆིགས་དེ་ཉིད་འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །གཉིས་
པ་ནི། འོ་ན་སྒར་འབྲས་བྱ་མེད་པ་རྒྱ་མེད་པའི་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་བར་ཐལ། སྒར་དུ་བ་མེད་པས་མེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་
རྒྱའི་རྩས་སྤྱི་ལ་བསམས་ནས་འབྲས་བྱ་མི་དམིགས་པ་རྒྱ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདི་ན་མེ་མེད་དེ་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མེ་མི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་དུ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱ་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་སོ་སོ་ཁོ་ནའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པའི་དོན་གཞན་བཀག་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་གཞན་འགོག་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། རང་བཞིན་མི་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་དངོས་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་
བྱའི་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མེད་པ་ཁོ་ན་ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ནི་
ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཐད་དེ། དེ་སྒྲུབ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དུ་བའི་དངོས་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐ་མ་དེའི་ངོ་བོས་ཁྲབ་པའི་འབྲས་

དུ་བྱ་མ་མེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱལ་བའི་གཞིར་དུ་བའི་
དངོས་རྒྱ་ཅུས་པ་ཐ་མ་མེད་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་སྦྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། ཡང་གི་སྦྱས་འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་སྤྱད་
དོ། །གང་གི་ཆེ་བྱལ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཤིང་མི་དམིགས་པས་བྱལ་པར་བྱ་བ་ལ་པ་
མེད་པར་སྦྱ་བ་དེའི་ཆེ་ཡང་ཤིང་མེད་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱལ་བའི་
གཞིར་ལ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྦྱབ་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྦྱབ་པ་ཡིན་པ་
ཉིད་དེ། དེ་སྦྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱང་
དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྦྱབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མེ་མེད་ཀྱི་མཆོའི་སྤྱང་དུ་
དུ་བ་མེད་པ་དང་དུ་བ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཀག་པ་གཉིས་ཀ་སྦྱབ་པས་དོན་ཐ་
སྙད་གཉིས་ལ་སྦྱབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྤང་བ་འདད་པ་དེ་
ལྟར་དགག་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཐམས་ཅད་ནི་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ཆད་མ་བཀག་པ་ལ་བཟོས་པའི་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། འགལ་ཆེ་
སྦྱབ་པ་དང་། འབྲེལ་ལུལ་དགག་པའི་སློན་ནས་དགག་བྱ་འགལ་ཞིག་འགོག་པ་ལ་ནི་
དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཀག་པ་ལ་བཟོས་པར་བསྦྱབས་ཐེན་པའི་ཕྱིར།
དེ་གཉིས་བཟོས་ཀྱང་གཞན་མི་ལྟོས་སམ་སྦྱུང་ན། བྱལ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལས་
དགག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གཞན་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། གངས་གཞན་དུ་
ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གངས་ཀྱི་སློན་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་
བའི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་པ་ཅུས་

པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
བཞིར་འབྱུང་ཏེ། སྒྲོར་བའི་འགོད་ཚུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་བུང་མ་
དམིགས་པར་འདུས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་འགལ་བ་བྱུང་བ་ནི་
དཔེར་ན་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཆོས་ཅན། གང་བའི་རེག་པ་རྒྱུན་
ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། མེ་ཡོད་པས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འོག་མ་
རྣམས་ལ་སྒྱུར་རོ། །གང་རེག་སྟོབས་ཅན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པ་བསྒྲུབ་
བའི་ཆོས་སུ་འཛིན་པ་ནི། དགག་ཏྟགས་འདུག་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་མ་ཤེས་པའི་
སྒྲོན་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་སྟོབས་ཆེ་བའམ་དེ་དང་སྟོབས་མཉམ་པ་ཏྟགས་ཀྱིས་འགོག་
ན། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དངོས་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབས་སྤ་
བ་འགོག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཆིག་གིས་ཟེན་པར་སྒྱུར་མི་དགོས་སོ། །དེས་འཕངས་པའི་
དོན་ནི། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་འདིས་ནི་ཁྲབ་པར་བྱེད་པ་
འགལ་བ་བྱུང་བ་ཡང་བཤད་པར་རེག་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་མེད་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་
གཞི་འདི་ན་ཆོས་ཅན། བ་མའི་རེག་པ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། མེ་ཡོད་
པས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གང་རེག་བཀག་པས་དེ་དང་བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱ་འགོག་མི་རུས་པ་མི་
སྟོན་པས་སྤ་མས་འདི་འཕངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་བྱུང་བ་

ནི་དཔེར་ན། དུ་བས་བྱུང་བར་ནོན་པའི་གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། གང་བའི་རིག་པ་
 རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། དུ་བས་བྱུང་བར་ནོན་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོལེས་
 བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱ་མ་གྲུབ་པ་ནི་དཔེར་ན་མེ་མེད་གྱི་མཚོ་འདི་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་
 མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོལེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པ་ནི་དཔེར་ན་
 སྡོ་འབྱར་བས་དག་པའི་གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། སྡོ་འབྱར་བ་ཡོད་ན་
 དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ལེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་འདི་ནི་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་
 བ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་གིས་དག་པའི་གཞི་འདི་ན་ཚོས་ཅན། ཤིང་
 ཤལ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོལེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆོག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱབ་པའི་ཆོ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མེད་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་རྒྱབ་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དང་བྱུང་
 བྱེད་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་མེད་དུ་བ་དང་ཤིང་མེད་བཞོད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཡང་ཚོས་ཅན། མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་དགག་བྱའི་ཚོས་ཡོད་ན་བཟླར་རུང་བའི་བདག་
 ཉིད་དག་ཁོ་ན་ལ་བཟོས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དགག་བྱའི་ཚོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་མེ་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་དམིགས་པའི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིད་སོགས་ཉེ་བར་མེ་ལ་
 སོགས་པ་མ་གྲུབ་པ་རྟགས་སུ་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། དགག་བྱའི་
 ཚོས་གཞན་ཡོད་ཀྱང་བཟླར་མི་རུང་བདག་ལ་ནི་རྟགས་ལོག་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་
 རྒྱ་མེད་དང་འབྲས་བྱ་དུ་བ་རྒྱ་ཡོད་ན་ཡོད་པ་དང་རྒྱ་མེད་ན་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་
 ཇེས་སུ་འབྲེལ་གྲག་དག་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་རྒྱབ་པའི་

མི་དམིགས་པ་མེས་ཁྲབ་པར་རྟོན་པ་སོགས་འགལ་དམིགས་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡང་ཆོས་ཅན། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་བཟླར་རུང་བའི་བདག་ཉིད་དག་ཁོ་ན་ལ་
བཟླས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་དག་དང་འགལ་བ་མེ་ལ་སོགས་པ་
དག་དམིགས་པའི་རྒྱ་གཞན་དབང་ཡིད་ཉེ་བར་མེ་ལ་སོགས་པ་བྱུབ་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པར་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་གཞན་
སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དག་ལ་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་འགལ་བ་དག་མི་འབྱུབ་
པའི་ཕྱིར། །དོན་བསྟུས་ན། མེ་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མེ་མེད་ཀྱི་མཚོ་ལ་དུ་བ་
འགོག་པ་དུ་བ་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ལ་བཟླས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དུ་བའི་རྒྱ་བཀག་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་
ཀྱང་བཟླར་མི་རུང་ན་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འབྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་ཆ་
མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་གཞན་ལ་ཡང་སྤྱར་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མེས་ཁྲབ་
པར་རྟོན་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་འགར་གང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་
དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ན་སྤང་རུང་ལ་བཟླས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་
ཀྱི་འགལ་ཆ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་
ཐལ། དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་བཟླར་མི་རུང་ན་རྟགས་དང་འགལ་བར་མི་འབྱུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འགལ་དམིགས་གཞན་ལ་ཡང་སྤྱར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལྟ་ལྟོང་བས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ། དུམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་
པར་རྟོགས་པར་འཇུག་ཏེ། གཞི་དེར་ལྟ་ལྟོང་བ་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་ལ་ལྟ་ལྟོང་བ་
མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མེས་ཁྲབ་པར་རྟོན་པའི་གཞིར་གང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་

གནས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རྟེ། གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མི་དཔེགས་པའི་
གང་རེག་གི་རྒྱན་མི་སྲིད་པར་གྱུར་པ་ན་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱ་
བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྡོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆ་རེག་གི་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུ་གཉིས་གང་རེག་འགོག་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པས་
གལ་ཏེ་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དཔེགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་
པས་ཀྱང་གཞི་འགར་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་འབྲུབ་ན་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་
བ་དེའི་རྒྱ་དཔེགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་དེ་མེད་པར་ཅི་སྟེ་མི་འབྲུབ་ཅེ་ན།
འགལ་བའི་རྒྱ་དཔེགས་པ་རྟགས་སུ་འཐད་པ་འདིར་འགོག་ལ། རྒྱ་དཔེགས་པ་
རྟགས་སུ་མི་རྩང་ན་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དཔེགས་པ་ཡང་རྟགས་སུ་མི་རྩང་བར་
ཐལ་བའི་ལན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་མི་འགལ་བས་འགོག་མི་
རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འགལ་བས་འགོས་རྒྱས་པའི་
དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱ་ཅ་མ་གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པ་དང་།
དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐ་མས་འབྲས་བུ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་པ་དང་། དེས་ན་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
དཔོག་མི་རྒྱས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཆ་རེག་གི་རྒྱ་ཅ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་གང་རེག་
འགོག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་རྟེ། དེ་ནི་ཆ་རེག་བསྐྱབས་པའི་སྒོ་ནས་གང་རེག་འགོག་
དགོས་ན་ཆ་རེག་ལ་འཁྱལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷོན་ཤིང་སྐྱག་པོ་དཀྱིགས་པའི་
གཞི་འདི་ན་ཆོས་ཅན། གང་བའི་རེག་པ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ་ཤིང་གིས་

ཁྱབ་པར་ཞོན་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །བུད་ལེད་རྟགས་སུ་བཀོད་
བ་གང་ལས་གང་རེ་ག་འགོག་བྱས་ཀྱི་མེ་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ནས་གང་རེ་ག་དེ་རྒྱུན་
ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་གོ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེ་ལ་
བཞེན་ནས་གང་བ་བསྐྱོག་པའི་མེ་གདོན་མི་ཟ་བར་གོ་བར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་མ་ནི་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་ཆ་རེ་ག་ཙམ་
པར་མ་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཙོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཅམ་གྱིས་འགོག་མི་
བྱས་ཀྱང་མའི་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་རང་གི་འབྲས་
བུ་དང་དེ་དང་འགལ་བ་བཀག་པ་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་པས་མེ་བསྐྱབས་ནས་གང་རེ་ག་
འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མའི་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་ཐ་མའི་མེ་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ནས་
གང་རེ་ག་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འབྲས་བུ་མེ་སྐྱེ་བ་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པའི་ཆད་དུ་སྟོད་པ་མེད་པས་སྟོགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མེ་དམིགས་རུང་གི་གཞི་ལ་མེ་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་། ལྷང་མི་
རུང་གི་གཞི་ལ་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མའི་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་ཐ་མ་དེ་མེ་
སྐྱང་རུང་གི་གཞི་ལ་མེ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མའི་དངོས་རྒྱ་བྱས་པ་
ཐ་མ་དེའི་སྐད་ཅིག་གསུམ་པའི་སྟོན་རོལ་དུ་འབྲས་བུ་མེ་སྐྱེས་པ་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་རྒྱར་གྱུར་པའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མས་དུས་གཉིས་
པར་མེ་བསྐྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་རྒྱའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་

གི་བར་དུ་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་སྤིང་གི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
བ་ལ་ནི་གོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྡེ་མ་ལ་ཁྲབ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དེ་སྐབས་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་རྟགས་དེ་མཐོང་བ་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་
ལ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དྲན་པ་ལ་བལྟས་ཏེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་
པར་མེ་སྤྲང་རུང་གི་གཞི་ལ་མེ་རྟོགས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་མེ་སྤྲང་མི་རུང་གི་གཞི་ལ་མེའི་དངོས་རྒྱ་
ལས་མེ་དེ་རྟོགས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་མེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུང་
བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ལ་ནི་མེའི་དངོས་རྒྱའི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མེའི་རྒྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་འབྲས་བུ་མེ་མི་
འབྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ཁྲབ་པ་མི་འབྲུབ། དངོས་རྒྱ་རུས་
པ་ཐ་མ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འགལ་
བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པས་ཀྱང་འགོག་མི་རུས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་རྒྱ་མ་
དམིགས་པར་འདུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་རྒྱ་མཚན་དག་དང་
འགལ་བ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གཤུང་བྱེད་ཀྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་
པའི་གཞིར་གང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་རྒྱ་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་
ཆུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཤུང་བྱེད་ཀྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་གཞི་
འདི་ན་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལོང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་སོ་ཉག་ཉག་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གང་

རེག་གི་འབྲས་བུའི་བྱེ་བྲག་དག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་དེ། གདུང་བར་བྱེད་
པའི་བྱེ་བྲག་མེ་ཉེ་བས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་འགོག་ཀྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཉགས་དེས་དགག་བྱད་དེ་འགོག་ཀྱས་
པར་ཐལ། སྤྱ་ལོང་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དང་འགལ་བ་ལོངས་སུ་
གདུང་བའི་རྒྱ་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པས་ནི་གང་བ་དང་འགལ་ཞིང་། གང་རེག་རྒྱན་
ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། གང་བ་རྒྱན་ཆད་
ན་དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མས་གཞི་འགར་གང་རེག་མེད་པར་
རྟོགས་ན། གང་རེག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་འགལ་དམིགས་གོ་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན།
དགག་བྱའི་ཆོས་དེའི་རྒྱ་དང་འགལ་བ་དེའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་ལས་ཀྱང་གཞོད་
བྱེད་དེ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་
བཤད་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དུ་བ་བྲག་འཕྱར་བས་ཁྲབ་པར་ནོན་པ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་སུ་གྲུབ་པའི་གཞིར་གང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་ལྡན་
པའི་མེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་གོ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུ་བ་བྲག་འཕྱར་
བས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་འདི་ན་ཆོས་ཅན། གང་བའི་འབྲས་བུ་སྤྱ་
ལོང་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་ལྡན་པའི་མེ་
དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་སྟག་འཕྱར་བས་ཁྲབ་པར་ནོན་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་སྟོར་བ་བཞིའི་ནང་དུ་མ་འདུས་
པའི་གཏན་ཆོགས་གཞན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་དང་འགལ་བར་

བྱུང་བ་དང་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་ཉགས་སུ་བཞོད་པ་གཉིས་པོ་
འདི་ཡང་ཆོས་ཅན། སྤར་བསྟན་པའི་གཏན་ཆིགས་བཞི་པོ་གང་གི་ཡང་ནང་དུ་མ་
འདུས་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་མ་བྱུང་ཅིང་མ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེས་གང་རེག་འགོག་རྒྱས་ཤིང་དུ་བས་གང་རེག་འགོག་རྒྱས་ཀྱི་
མེ་སྐྱབ་རྒྱས་པས་གཏན་ཆིགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་
དམིགས་པ་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་ན་དེ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་ཡང་གོ་བྱེད་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་
མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་
རྣམ་པ་བརྩུར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པ་བཞི་དང་། འགལ་ཆ་
དམིགས་པ་བྱག་ཏུ་ངེས་པ་དེ་ལྟར་ནའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་
པའི་དགག་ཉགས་བརྩུ་པོ་འདི་ལས་མང་བར་འདོད་པ་ནི། རྟོག་པས་སྟོ་བཏགས་པ་
འབའ་ཞིག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་
རུང་ན་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་དམིགས་པ་ཡང་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན། དུ་བས་
གང་རེག་རྒྱ་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པའི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། གང་རེག་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་
འགོག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་རེག་འགོག་པ་མའི་རྟོད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཡུལ་དང་ནི་
བྲག་ཏུ་འཕྱུར་བཞིན་པའི་རྣམ་པ་དང་གང་རེག་འགོག་རྒྱས་ཀྱི་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་

དུས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གང་རེག་འགོག་པ་
ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་བྱུང་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་ཐལ། བརྟེན་པ་ལས་
གཞན་དུ་ན་བྱུང་པ་འབྱུང་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་གང་པ་གང་རེག་མེད་
པར་སྐྱབ་པ་ལ་ནི་ཐལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་
ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལ་གཉིས། མི་སྣང་བ་མ་
དམིགས་པ་མེད་ངེས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། མེད་ངེས་གོ་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་
པར་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཚུ་རོལ་མཛེས་པ་བ་དག་ན་རེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་ཆགས་བྲལ་
དབྱ་བ་ཅོམ་པ་མེད་དེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་དག་མེད་
དེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱེ་བ་སྦྱ་བྱི་མེད་དེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱང་
པན་ཆོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་དང་། ལྷའི་བྱུང་པར་དང་ཆེ་སྦྱ་བྱི་ནམས་ལ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་
མེད་པར་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཤིན་
ཏུ་བསྐྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་བཀོད་པའི་
དགོས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལས། ང་དང་ང་འབྲུ་བས་གང་ཟག་གི་ཆོད་གཟུང་
གི་གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཆོད་གཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་བྲངས་པས། གང་
ཟག་རང་ཉིད་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་མེད་བཞིན་དུ། པ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་འདི་དང་འདི་
དག་ཡོད་དོ་ཞེས་བ་དང་། ཡོན་ཏན་འདི་དང་འདི་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་འཆའ་བར་

རིགས་པ་འགོག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པས། དོན་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་
བཞིན་དུ་པ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་སྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་སྐྱར་པ་
འདེབས་པ་མི་རུང་བའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གང་ཡང་ཡོད་
པར་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་། སྟོག་སྟོགས་ལ་གཞིན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་
ཡོད་ཅེས་མེད་ཅེས་དམ་འཆའ་མི་རིགས་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་མདུན་གྱི་གཞི་
འདིར་ཤ་བ་ཡོད་ཅེས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། ཤ་བ་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་འདོད་པ་མི་
རིགས་ཏེ། གཞི་དེར་ཤ་བ་ཡོད་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པར་སྐྱབ་བྱས་ན་
ཡོད་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་དགག་བྱས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་ཅེས་དགག་
བྱས་པར་འགྱུར་བས་མེད་ཅེས་སྐྱབ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོད་ཅེས་འགོག་བྱས་ཀྱང་
མེད་ཅེས་མི་སྐྱབ་པོ་ཞེན། ཡོད་པ་འགོག་བྱས་ཀྱང་མེད་པ་མི་སྐྱབ་ཅེས་པ་དང་འབྲ་
བས་ལྟ་ན་མས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་བད་དོ། །ཡོད་པ་དང་ཡོད་ཅེས་དང་མེད་པ་དང་མེད་
ཅེས་ལ་བྱད་པར་ཅུང་བད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཡོད་ཅེས་འགོག་བྱས་ན་ཚད་མས་དམིགས་
པ་ཙམ་འགོག་བྱས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡང་འགོག་བྱས་
དགོས་པས་མེད་ཅེས་སུ་ཁས་སྐྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤ་བ་ཚད་
མས་མ་དམིགས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ཤ་བ་ཡོད་ཅེས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤ་བ་
ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་དག་
ཡོད་པར་རིག་པར་བྱཏོ། །དེས་ན་ཆགས་བྱལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གང་ལ་བསྐྱལ་དོན་

དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས་ཁྱོད་ཡོད་ཅེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་གང་ཟག་
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རྒྱུད་པན་གྱིས་མེད་ཅེས་དམ་འཆའ་བར་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱུད་པན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། མ་མཐོང་བས་མེད་པར་
སྒྲ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་བའི་དོན་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཡུལ་གྱིས་བསྐྱལ་ནས་མ་ག་ཏེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ན་དེ་བྱེད་པས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རི་
ལྷ་བྱ་སྟེ་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དང་། དུས་ཀྱིས་བསྐྱལ་ནས་མ་འོངས་པའི་དུས་ཡིན་ཏེ་
རིང་པོ་ན་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འདི་ལྷ་བྱ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དང་། རོ་ཐོས་
བསྐྱལ་བ་གཞི་འདི་ན་ལ་ཟ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལྷ་བྱའོ། །བསྐྱལ་དོན་དེ་དག་ལ་ནི་
རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་དམིགས་པ་ཅུང་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་མི་
རུང་བ་དང་། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་དགག་མི་
རུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱལ་དོན་
ཡོད་པ་ཡིན་ན་ནི་གདོན་མ་ཟ་བར་ལ་ཟ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མ་ཐུན་འགའ་ཞིག་
གིས་དམིགས་པ་འཇམ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ན་དུས་དེ་
དང་དེ་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་བསྐྱལ་དོན་དེ་རི་ལྷ་ར་མི་དམིགས་

པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། འ་ཟ་ཡོད་ན་རིགས་མ་སྤྱན་ནང་པན་ཚུན་གྱིས་དམིགས་པས་
བྱབ་པས་འ་ཟ་མ་དམིགས་པས་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། འ་ཟ་ཡོད་རེས་
འགོག་པ་ལ་འ་ཟ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་དགོད་དགོས་ན། དེའི་
ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། འ་ཟ་ཡོད་ན་རིགས་མ་སྤྱན་ནང་པན་ཚུན་གྱིས་
དམིགས་དགོས་པས་འ་ཟ་མ་དམིགས་པས་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལོག་པ་ནི་འདིར་འ་ཟ་ཡོད་རེས་འགོག་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འ་ཟ་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་དེ་
ཚོལ་བ་བདག་དང་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི།
འ་ཟ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཅམ་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་
འགོད་པ་གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཇེ་བཞིན་དུ་
རྒྱང་པན་ཆོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆགས་བྲལ་
འགོག་མི་རུས་པར་ཐལ། ཆགས་བྲལ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མ་
བྱུབ་ཕྱི་ཚོལ་ལ་ཡང་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་པན་པ་འདི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་
ལོག་པ་ཉིད་ཆད་མར་བྱེད་པ་ན་ཆགས་བྲལ་སྟོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆགས་བྲལ་
མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་མེད་རྒྱང་པན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་ཅམ་
རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཆགས་བྲལ་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱང་པན་རང་ཉིད་
ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བསྐྱལ་དོན་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་ནི་གོ་བར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བསྐྱལ་པ་དག་ལ་ཡང་ཡོད་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་པའི་དུས་དེར་
ཡང་ཡོད་ན་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པ་དང་ལུང་ཚད་མ་རྣམས་ལས་གང་
རུང་གཅིག་འཇུག་གྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆགས་བྲལ་ཆོས་ཅན། མེད་དེ།
རྒྱུང་པན་རང་གི་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱལ་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡོད་ན་
ལུང་གིས་དམིགས་པས་མ་ཁྲབ་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་མ་ཁྲབ་པ་
དང་། རྗེས་དབག་གིས་དམིགས་པས་མ་ཁྲབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱ་ལ་
སྲིད་ཚད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྲུང་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་པ་དང་། བསྐྱལ་དོན་འགའ་
ཞིག་བརྗོད་བྲུང་བྱེད་པ་ལ་དགོས་ལུས་མེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལྟར་སྤྲོད་སྟོན་གྱེད་དུ་བསྐྱོག་ཀྱང་མེད་དེས་སུ་མི་
འབྲུབ་སྟེ། རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྲུལ་འབྲེལ་བ་དེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
བསྟན་བཅོས་སྟོན་གྱེད་དུ་བསྐྱོག་པས་མེད་དེས་སུ་བྲུབ་ཅིང་། ཡོད་ན་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་བརྗོད་བྲུང་བྱེད་དགོས་ན་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་བརྗོད་བྲུང་བྱེད་དགོས་ལ།
དེ་མི་འཐད་པ་ནི། བསྐྱལ་དོན་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་བརྗོད་བྲུང་བྱེད་
པའི་ཁྲབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱལ་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱེས་བྱའི་འདོད་དོན་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྲུང་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
དེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱལ་དོན་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་བྱའི་དགོས་པ་སྐྱབ་
པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་
དག་གི་འཇུག་པ་ནི་སྐྱེས་བྱའི་གནས་སྐབས་སམ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་

པའི་ཐབས་འགའ་ཞིག་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུམ་པ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་མ་གྲུབ་ན། བསྟན་བཅས་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
པ་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྟན་བཅས་གང་ཞིག་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་སྟོན་པ་དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བསྟན་བཅས་ཆད་མར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་བསྟན་
བཅས་ཆོས་ཅན། བསྐྱལ་དོན་མང་པོ་དག་གཞོན་མི་ཟ་བར་བརྗོད་བྱར་བསྟན་པར་
བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་བསྟན་པར་མི་རུས་ཁ་ཅིག་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། དཔེར་ན་བདག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེས་བུ་
རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་གངས་འདི་ཚུན་ཆད་
འབྱུང་གི་དེ་པན་ཆད་དུ་མེད་པ་རྣམས་བརྗོད་བྱར་བསྟན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་
སོ་སོ་ལ་ངེས་པ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བ་ཅེས་ཡིན་གྱི་ཐུན་
མོང་དུ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །

རྒྱ་མཚན་ངེས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་ངེས་པ་
ལས་བྱུང་ན་བརྗོད་བྱར་སྟོན་དུ་ཆུག་ཡང་བསྐྱལ་དོན་མཐའ་དག་བརྗོད་བྱར་སྟོན་
རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་ངེས་པ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཅན་བསྐྱལ་དོན་
འགའ་ཞིག་བརྗོད་བྱར་བསྟན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་
དགོས་པ་མེད་པའི་བསྐྱལ་དོན་དེ་དག་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བསྟན་བཅས་ཀྱིས་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལམ་དུས་ཀྱིས་ཆད་པ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་སྐྱབ་
པའི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མེད་པའི་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱ་མཚོའི་གཉིང་གི་དོ་བ་

ཉུ་བུ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འག་ཟ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་དགག་པ་མ་མཛད་པ་ནི། བྱི་ཚོ་ལ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པས་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་མ་མཛད་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་དམིགས་པས་མ་བྱུང་པ་ནི། དེ་དག་ཤེས་པར་མི་རུང་བའི་བྱིར་མ་བཀག་གོ། དེས་ན་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་དག་ལ་ནི་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་མཐུས་ཉི་བར་གནས་ཤིང་བཞག་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འག་ཟ་ཡོད་པའི་མཐུ་ཙམ་གྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་ན་འག་ཟ་བསྐྱལ་དོན་དུ་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །རང་གི་མཐུས་ཞེས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཆེ་གཅིག་ཆེ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྐྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི། སྐབས་འདིར་འཐད་ལྡན་དུ་བཀག་སྟེ། འཐད་ལྡན་དུ། རབ་རིབ་ལ་སོགས་པས་དབང་པོ་ཉམས་པ་ལས་སྦྱེས་པ་ལ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་བྱིར། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་བཟུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཆེ་བ་གཅིག་གིས་རང་གི་རྣམ་པ་མ་བཞག་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་འབྲས་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དམིགས་སོ་ཞེ་ན། སྐབས་འདིར་འག་ཟ་ཡོད་ན་དགག་ཉགས་དང་རང་བཞིན་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དམིགས་པ་དགག་མི་དགོས་པས་སྐུ་མཚན་གང་

གིས་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་འབྲས་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དབག་པས་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་བསྐྱལ་དོན་དེ་དག་གི་འབྲས་བྱ་གདོན་མི་ཟ་
 བར་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱལ་དོན་གྱི་འབྲས་བྱ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་
 བ་དེས་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 འོ། །བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་ཉགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གིས་དམིགས་པར་
 མི་འགོག་པའི་དོན་ཅི་ཡིན། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱལ་དོན་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཡིན་གྱི།
 འགོག་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱབ་པ་ཡིན་ཅིང་དགག་པ་མ་ཡིན་པས་ཡོད་ན་
 དགག་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གིས་དམིགས་པའི་དོགས་པ་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར་
 དང་། བསྐྱལ་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་བཀག་པ་ཉིད་གྱིས་
 དེ་དང་བདག་གཅིག་པའི་བྲལ་བྱ་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་དུ་རུང་བ་ཡང་ཁེགས་
 པས་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གིས་དམིགས་པ་ལ་
 དགག་པ་བྱུང་དུ་མ་སྒོས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ་
 དེའི་འབྲས་བྱ་ཡང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ན་འབྲས་ཉགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གིས་དམིགས་པ་ཡང་དགག་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 རྒྱུན་མེད་དེ། བསྐྱལ་དོན་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་ཡང་འབྲས་བྱའི་བྲུང་པར་འགའ་
 ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པ་ན། འདི་བསྐྱལ་དོན་གྱི་འབྲས་བྱའི་སྐྱམ་དུ་དོགས་
 པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྐྱལ་དོན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་རང་གང་ལ་
 བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་གསུམ་ལོག་ཏུ་ཟེན་ཀྱང་མེད་
 དོ་ཞེས་ངེས་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཚད་མ་གསུམ་གང་རུང་

ལ་སྒྲུང་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མ་མཐོང་བས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མོག་པར་རྟོག་པ་དགོང་
པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་ངོ་བོ་ལ་སྒྲུབ་པ་འདེབས་པ་དབང་པོ་
ལས་འདས་པའི་དོན་སྟོང་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་
ཐར་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའམ་མངོན་མཐོས་བསྐྱུས་པ་ལྟའི་བྱེད་པར་དག་མེད་ཅེས་པ་
དང་། གཤོང་བའི་སེམས་པ་དང་སྟོང་བའི་སེམས་པའི་ངོ་བོ་ལ་སྒྲུབ་པ་མི་འདེབས་
ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་མཐོ་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱེད་པར་སྟོང་
བར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། སྤྱིན་པ་དང་འཆེ་བ་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་པ་ནི་
མངོན་པར་མཐོ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྟོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་པར་
བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷ་གྲུ་བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པར་ཆོས་མཚུངས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་དང་དེ་དག་གི་ཤེས་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་མངོན་
སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ངོ་བོ་དང་རྣམས་པའི་བྱེད་པར་དག་མེད་དོ་ཞེས་
སྟོང་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱིས་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་དང་ཤེས་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པ་ཉིད་འབྱུང་བའི་
ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱང་པན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱེད་མ་མཐོང་བ་

དང་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་མ་མཐོང་བས་མངོན་མཐོང་ས་ལེགས་ཀྱི་འོ་བོ་དང་མངོན་
མཐོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་དེ་སྤྱི་ཅི་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཉགས་སུ་སྦྱར་རོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་དུ་འགོད་པའི་ཉགས་དེ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་དུས་རིང་པོས་ཆོད་
བ་དག་ཀྱང་སྦྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱི་བས་དགུན་དཔྱགས་ནས་དུག་
ལྷགས་པའི་དུག་གི་འབྱར་བ་འབྲུག་གི་སྐྱ་བྱང་བའི་དུས་དུ་ལྡང་བ་དང་། ཁྱི་སྦྱོན་
པས་དཔྱགས་པའི་དུག་གི་འབྱར་བ་དུས་ཕྱིས་རྒྱང་པོག་པ་ན་ལྡང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་མཐོང་བ་ཅམ་མེད་ངེས་ཀྱི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པ་
དང་། ཤེས་བྱེད་མ་མཐོང་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཅམ་རིགས་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཡང་དག་
ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་མངོན་མཐོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་
འདི་ལ་རྒྱང་བན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་དམིགས་པ་ཅམ་ནི་རྒྱས་པ་དེ་འགོག་པའི་ཆོད་མ་
མིན་པར་ཐལ། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་རང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་མཐོ་དེ་འབྱུང་བ་
ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱང་བན་གྱིས་ཐར་པ་མ་དམིགས་པས་མེད་
པར་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། ཐར་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་མངོན་མཐོ་དེ་འབྱུང་བ་ལ་
སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱང་བན་ཆོས་ཅན། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་
ལས་མངོན་མཐོ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འབྱུར་བ་རིགས་ཀྱི། མི་འབྱུང་རོ་
ཞེས་སྦྱར་བ་འདེབས་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལས་མངོན་མཐོ་འབྱུང་མི་འབྱུང་
དཔྱོད་པ་ལྷགས་པ་གང་ཞིག་དེ་འབྱུང་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱང་མ་མཐོང་།

གཞོན་བྱེད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཐར་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་
ཆོམ་ཟ་བར་རིགས་ཀྱི། མེད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་བ་འདེབས་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཐར་བ་
ཡོད་མེད་དཔྱོད་བ་ཞུགས་ནས་ཐར་བ་ཡོད་བ་ལ་གཞོན་སྐྱབ་གང་ཡང་མ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ན་རྒྱང་པན་ཆོས་ཅན། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་མི་སྤང་
ཞིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
ཁྱོད་རང་ལྟར་ན་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་འཆེ་བ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་པ་ལས་
འབྲས་བྱ་མངོན་མཐོ་འབྱུང་བ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན་
འཐད་ལྟར་དུ། དེ་ལྟར་ན་གཞུང་གི་དོན་ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་བའི་ཚད་མའི་ཡུལ་ཉིད་ལ་
རྟོག་པ་དང་ལྟན་པ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་རིགས་ཀྱི། ཡུལ་མེད་པར་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ནི་ཕྱོགས་གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མངོན་པར་མཐོ་བའི་རྒྱ་འདི་
སྐྱབ་པར་བྱེད་བའི་ཚད་མ་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་།
ལུང་མ་གཏོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མེད་ཅིང་ལུང་ཙམ་མ་ཡིན་པ་ཡང་འོག་ནས་འགོག་
བའི་ཕྱིར་དོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པར་མཚུངས་བཞིན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་དམ་
བཅའ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཅི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན།

འདི་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལན་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་ནུས་པར་བཞག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མར་མི་
རིགས་ལ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པས་གཞལ་བྱ་

ཤིན་ཏུ་སྒོག་གྱུར་ནི་དང་བར་བྱ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཅུང་ཟད་
 ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། མངོན་བར་མཐོ་བ་དང་ངེས་བར་ལེགས་པ་
 མཐའ་དག་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་བར་ལེགས་པ་ཐར་བ་དངོས་པོ་
 སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ལ་དེ་སྐབ་བ་ནི་མངོན་མཐོ་
 ཁྱད་བར་ཙན་ཀྱི་ལུས་རྟེན་སྦྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་མཐོ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ངེས་ལེགས་
 ཀྱང་མི་འགྲུབ་པོ། །སྟོབ་དཔོན་ཀྱི་ཆིག་རྣམས་ལ་ཡང་ཙན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུང་བན་
 ཀྱིས། སྦྱིན་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཙས་བ་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་མི་རུས་པའི་
 ཕྱིར། ཁོང་དུ་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཙོས་ཙོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་
 ཐུག་གི་སྦྱེས་བྱའི་དོན་སྐབ་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་དང་། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་སྦྱེས་བྱའི་འདོད་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་ལྡན་སུ་
 ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་སྦྱིན་བ་དང་ཚུལ་
 ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལས་མངོན་མཐོ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ཚད་མས་ངེས་བར་
 ཐུས་ནས་ཐབས་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཞེན་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། འཐད་ལྡན་དུ་བཤད་བ་ནི། རྟོག་ལྡན་ཡིན་ན། སྦྱིན་སོགས་ལས་
 བདེ་བ་འབྱིན་པའི་གཞོད་བྱེད་དང་སྐབ་བྱེད་གང་ཡང་མ་མཐོང་བར་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་
 བར་རིགས་ཀྱི། སྐབ་བྱེད་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བདེ་བ་མི་འབྱིན་
 ནོ་ཞེས་སྟོང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་

མངོན་མཐོང་གྱི་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡང་། སྤྱིན་སོགས་ལས་
མངོན་མཐོང་མ་ཐག་འབྲུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པས་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པ་
དང་། སྤྱིན་སོགས་ལས་མ་འོངས་པ་ན་མངོན་མཐོང་སྟེད་པའི་རྒྱས་པ་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཀླགས་ཀྱི་ཚད་མས་མི་འབྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཚད་མ་མེད་པ་ལུང་
དང་རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོབ་དཔོན་
གྱིས་སྐབས་འདི་ཉིད་དོན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་འགྲེལ་
དུ་དངོས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་བཀག་པ་
ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྐབས་ལ་དགོངས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ལྡོག་ཐུང་གྱི་སྐབས་
སུ་སྟོབ་དཔོན་ཉིད་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ་རི་ལྟར་
གསུངས་ཤིང་འདིར་དོན་གྱིས་རི་ལྟར་འཕངས་ཤིང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ།

འགྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ཐབས། །

ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱང་བར་བྱ་བའི་ལུང་གི་མཚན་
གཞི་བསྟན་ལ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། ཞེས་པའི་ཀྱང་པ་བྱེད་དང་
བཞིས་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་གཏན་ཆོགས་དང་། ཀྱང་པ་བྱེད་གྱིས་བསྟན་
བྱའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བརྒྱུང་རོ། །དོན་ས་ཀྱང་པ་བཞིས་ཤིན་ཏུ་
ལྡོག་ཐུང་གྱི་སྐབས་སུ། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱེད་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས་ཀྱང་པ་བཞིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྐྱབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་ལྡོག་ཐུང་གྱི་དོན་
སྐྱབ་པའི་རིམ་པ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན། ཏྲགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་

གཞིའི་དབྱེ་བ་ལྟམས་རང་དོན་ལེ་འུའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་དང་།
བྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འདོད་པ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ན་ཡོད་མེད་བརྟག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཀུན་གྱིས་
གཞན་དོན་ལེ་འུའི་སྐབས་འབང་ཞིག་ལ་རྟོག་པ་ནི། ཚད་མ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མ་
ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེ་འུ་དེར་ནི་རྟོག་པའི་དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚད་མ་གང་
གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཚད་མ་རྣམས་
ཀྱི་བསལ་བྱ་སེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོད་གཞིའི་དབྱེ་བ་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེད་དུ་ག་ལ་ཡིན། སྐབས་འདིར་ཡང་སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་མདོན་མཐོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མདོན་མཐོའི་རྒྱར་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚད་མ་
སྤྱིད་པས་མི་སྤང་ངོ་ཞེས་པ་ཡང་། གཞི་དེར་ཤ་ཟ་སྤྱིད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི།
སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལོག་ཏུ་ལུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
མི་སྐྱབ་བ་ཅས་ཀྱིས་ཚད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། ཤོང་དུ་དགོས་ལུས་མེད་པ་ལུང་
རྣམ་དག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་སྟོན་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་གསུངས་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བྲགས་པའི་
གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལེ་འུ་འདི་ཉིད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རི་རྩར་བསྐྱབས་པ་ནི་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་པན་ཆོས་ཅན། མངོན་མཐོང་རྒྱ་ལས་མངོན་མཐོང་མ་ཐག།

འབྱུང་བ་མ་མཐོང་བ་དང་། ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དང་། ཐར་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་ཡང་དག་ཁྲིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་མེད་པར་ངེས་པ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་འདི་ལ་མངོན་མཐོའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་ནམ་ཐར་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་ཁྲིད་
ལ་མཐོང་བ་གསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་ནམས་ནི་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་བསྐྱེད་
པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཟུར་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་དུས་རིང་
པོས་ཚད་པ་དག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར། རོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་ད་ལྟར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་
གྱིས་མེད་པར་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་ད་ལྟར་མ་མཐོང་
ཡང་རིམས་གྱིས་འགའ་ཞིག་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་སོ་
སོར་དགག་པ་དང་། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། བཀག་པའི་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྐྱེས་བུས་བུས་པའི་ཆོག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྐྱེས་བུས་མ་
བུས་པའི་རིག་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུའི་ཆོག་
ཙམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱད་པར་ཙན་གྱི་ལུང་ཆད་མར་ཁས་
ལེན་པའི་ཚུལ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལུང་སྟོན་བྱེད་བཞུག་པས་དོན་ལྡོག་གོ་ཞེས་སྐྱས་པ་མི་རིགས་ཏེ།
ཆོག་འཇུག་པ་དོན་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་བཟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
སྐྱེས་བུའི་ཆོག་དེ་དག་ལས་བཞེད་བྱའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་
པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཚེད་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ནམས་བཞེད་བྱའི་

དོན་གྱི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲུག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
དག་ནི་སྤྲོ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲུག་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ།
སྤྲོས་བྱའི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འདོད་བྱའི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་ཉིད་དུ་འབྲུག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཆོས་ཅན། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་བྱུང་པའི་
གཞིར་བརྗོད་འདོད་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་འདོད་དེ་ལ་འབྲུལ་པ་
མེད་པས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལྷོག་ཁྲབ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རང་
བཞིན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་འབྲེལ་མེད་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་སྤྲ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་ཤེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་།
དེས་ཉེས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་
སྤྲོས་བྱ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ལ་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་གྱི་སྤྲོས་བྱ་ཐོག་
མར་ཆོད་མས་བྱུང་བར་བྱས་ནས་དེས་བསྟན་པའི་ལུང་ནི་མངོན་མཐོང་པའི་ལེགས་
ཀྱི་དོན་ལ་མི་སྤྲོ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་།
འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་
འདི་དག་གིས་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཡོད་ཏན་ཀུན་ལྡན་གྱི་སྤྲོས་བྱ་ཆོད་མས་རྟོགས་མི་
བྱས་པ་བསྟན་འདུག་སྟུང་དུ་བསམས་ནས། རྣམ་ངེས་ཀྱི་བཤའ་བ་བྱེད་པ་པལ་ཆེར་
གྱིས་ཀྱང་སོར་བཞག་ཏུ་མཛད་ཅིང་། འུ་ཡུག་པ་རིགས་པའི་སེང་གེ་ལ་སོགས་
པས། རྣམ་འབྲེལ་གྱི།

འདི་ནི་འདི་ལྟ་འཕ་མིན་ནོ་ཞེས། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་ལོན་ཏེ་ཀུན་ལྷན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆད་མས་རྟོགས་མི་
རུས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ལ། འབྲིབ་དང་ཕུལ་བྱུང་བརྟེན་པ་ཀུན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
རྒྱུ་ཆ་ལོན་ཉེས་པ་ཟད་པ་སྤྱིད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཕྱོགས་སྡེ་མའི་འདོད་པ་དང་
སྡེ་བདུན་མཇུག་པའི་དགོངས་པ་གཉིས་ཀ་མ་གོ་བར་གཞུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་གི་རྩ་བའི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆད་མས་
མི་འབྲུབ་པོ་ཞེས་སྡེ་བཞི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་པར་རྒྱུགས་པར་རྫོམ་ཡང་ཆོས་འདི་
ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་དཔྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་དང་ཁྱུང་པར་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྡེ་མའི་འདོད་པ་ནི་ཆད་མའི་
སྐྱེས་བུའི་ཆོག་ལ་བརྟག་དཔྱད་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཐོག་མར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་ཡོན་
ཏེ་ཀུན་ལྷན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆད་མས་གྲུབ་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་དེས་སྡེས་པའི་
ཆོག་ཆད་མར་ཁས་སྲུང་བར་བྱ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། ལུས་དག་གི་
ཐ་སྟན་ལས་དཔོག་དགོས་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་མི་རུས་པས་ཆད་མའི་སྐྱེས་
བུ་ལུགས་དེའི་ལྷར་ན་སྐྱབ་ཤེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ་རང་
ལུགས་ལ་ནི་བསྟན་པ་གསུང་རབ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་ཐོག་མར་ལེགས་པར་བརྟགས་
ནས་བསྟན་པ་ཆད་མར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུར་རྟོགས་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པ་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནམས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པ་ནམས་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་ཟད་པའི་སྐྱེས་

བྱ་ཞིག་གིས་མ་གསུངས་ན་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཅམ་ཡང་
མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ལ་རྟོག་པ་སྡོན་དུ་ཡེ་མ་སོང་བར་ཉེས་པ་ཀྱན་ཟད་
ཡོན་ཏན་ཀྱན་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མས་བསྐྱབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེས་སྐྱས་པའི་
ཆོག་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བའི་ཆད་མར་མི་བྱང་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་སྡོན་དུ་མ་
སོང་བར་སྐྱེས་བྱ་བྱད་པར་ཅན་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་རྒྱས་ན་དེའི་རྗེས་སུ་དེས་སྐྱས་
པའི་ཆོག་ཆད་མ་ཡིན་པའི་དོན་འདི་འདོད་རིགས་ན་ཡང་དེའི་སྡོན་དུ་སྐྱེས་བྱ་བྱད་
པར་ཅན་དུ་ཤེས་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟོག་ལྡན་ལུང་དོན་ལ་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཁྱོད་
ལྟར་ན་དགོས་པ་དེ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷང་དོར་གྱི་
གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་རྟོག་པ་སྡོན་དུ་གཏོང་བ་ཅན་ཆད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་
ངམ་ལུང་མ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་སྟམ་དུ་འཆོལ་བའི་རྟོག་ལྡན་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཅན།
ལུང་གི་དོན་ལ་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་གིས་བསྟན་པའི་གནས་སྐབས་
དང་མཐའི་ཐོབ་བྱ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་ཡིན་གྱི། རང་གི་སྡོན་པའི་ཡིན་པས་
སྟམ་པ་ཅམ་གྱི་ཞེན་བས་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་
ལྡན་ལུང་གི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་སྡོན་
མེད་དུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ཐལ། ཆོག་ལ་བརྟག་པ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར་
དེ་དང་པོར་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཆོག་ཆད་མར་

ཁས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སྒྲངས། ཁྱབ་པར་ཐལ། ཆིག་
ལ་བཟླག་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་པར་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དང་དེས་སྐྱས་པའི་
ཆིག་ཚད་མར་མི་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་འདྲ་བ་ནི། མངོན་
མཐོང་ངེས་ལེགས་ཐབས་དང་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞུང་སྲ་མའི་དོན་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་བསམ་ན་གཞུང་ཕྱི་མ་འདིས་
སུན་སྦྱང་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གསུང་རབ་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཚད་མས་རྟོགས་མི་
རུས་པར་ཐལ། འདི་ལྟར་དེ་འདྲ་ལ་མ་བཞེན་པར་གང་ཟག་པ་རོལ་སོ་གཞན་གྱི་སྟོན་
དང་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ནི་མེད་ཅིང་དབང་པོ་སྟེ་
མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཡུལ་ལས་ཀྱང་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ།
གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ཡོན་དེ་དག་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་དང་ཇས་
གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་པ་རོལ་སོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་ཡོན་རང་ལས་སྐྱེས་
པའི་ལུས་དང་དག་གི་ཐ་སྙད་ལས་ཇེས་སུ་དཔོག་གང་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བ་
ནམས་གྱིས་ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་གཞན་གྱི་སྟོན་ཡོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
རྟོགས་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་པལ་ཆེར་སྟོ་སྟོན་དུ་
བཏང་ནས་གནས་ཆོད་ལས་གཞན་དུ་ཡང་བྱ་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་

དེ་དག་ཀྱང་བསམ་པ་སྒྲུ་ཆོག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་དག་གི་ཐ་སྙད་ལས་སེམས་ཀྱི་སྒྲིན་ཡོན་རྩི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཅི་
ལྟར་ཉོག་པ་བར་བྱེད་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉོག་པ་དེ་ལས་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། འདི་ཉོག་པ་འཆོལ་ཞིང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བོད་དུ་བསྐྱབས་པ་དེས་
ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་
པ་དང་། རིག་བྱེད་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྐྱེ་བས་ཆད་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཕྱོགས་སྒྲུ་མ་དགོད་པ་དང་། དེ་སྤྱན་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་དཔྱིད་
པ་བ་ན་རེ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་བྱ་ནི། འོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོན་པའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་། འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཁྱེད་པས་བྱེད་པ་པོ་སྐྱེས་བྱ་འབྱུང་
ཟད་མི་སྲིད་པས་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱེས་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོག་ནི་མི་
སྐྱེ་བའི་ལུང་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཅི་ཞེ་ན། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལ་ནི་དོན་ལོག་པར་སྒྲོན་
པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་སྤྱན་དངགས་དང་ངེས་བརྗོད་དང་
མཆོད་སྤྱན་དང་སྲིད་བསྐྱུང་དང་རིག་བྱེད་བཞིའི་ཆོག་ནམས་ནི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་སྒྲོན་པ་ཡིན་པས་ལུང་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་པར་བཤམ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆད་མར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་
སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དེ་ནི་རིགས་པས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལས་
དོན་གོ་བ་སྐྱེས་བྱ་ལ་རུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོས་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོག་གིས་
དོན་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱེས་བྱའི་བད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་བཟོས་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིག་བྱེད་སྤྱི་ལོ་ལོ་སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཏྲག་པ་ཡིན་
པ་དགག་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་དོན་གོ་བ་སྤྱིས་བྱ་ལ་མི་བཟོས་པ་དགག་པ་
དང་། རིག་བྱེད་སྤྱི་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་རྒྱས་པར་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཏྲགས་དགོང་
པ་དང་། ཐུབ་པ་སྤྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆོས་ཅན། རེས་འགའ་ཉན་
ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་ཤིང་དམིགས་པ་དང་རེས་འགའ་མི་ཐོས་ཤིང་མི་དམིགས་པ་མེད་
པར་ཐལ། ཏྲག་ཏུ་འགྱུར་མེད་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སྤྱབ་པའི་ཐལ་བ་
ཡིན་པས་དེས་འཕངས་པའི་གཏན་ཆོགས་དེ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། དངོས་པོ་རེས་
འགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རེས་ཐུབ་སྤྱབ་པ་དང་། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་བསྟན་
པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་བཟོག་གཉིས་ཀའི་ཐུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་
དམིགས་པར་རུང་བའི་རང་བཞིན་གསལ་རུ་ཐོབ་པ་དང་དམིགས་པར་མི་རུང་བའི་
བདག་ཉིད་གཏོང་བ་དག་ནི་སྤྱར་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞན་སྟེ། བ་དང་སྤྱར་ཡོད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གཞན་ཉམས་པར་རུང་བ་མི་ཏྲག་པར་མེད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། ཏྲག་པ་རྒྱུན་ལ་བཟོས་པ་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱི་ལོ་ལོ་ཏྲག་ཀྱང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རེས་འགའ་ཐོས་པ་རྒྱུན་ཚུལ་བ་ལ་བཟོས་
པས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གཞན་ལ་བཟོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། རྒྱུན་དེས་ཏྲག་པ་དེ་ལ་པན་པའི་བྱེད་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་གིས་སྤྲུལ་པན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་
དང་། སྤྲུ་དང་པན་པ་དོན་གཞན་ཡང་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ཚོ་ལ་
བས་སྤྲེའི་ངོ་བོ་ལ་པན་མི་འདོགས་ཀྱང་སྤྲུ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་པན་པ་བྱས་ནས་
སྤྲུས་ཉན་ཤེས་བསྐྱེད་པས་ཉག་པ་རྒྱུ་ལ་བཟོས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཚོ་ལ་བཞོས་ཅན།
རིག་བྱེད་གྱི་སྤྲུ་དེའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཅན་གྱི་
འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྲུ་ལས་ཇས་གཞན་གྱི་པན་པ་བྱེད་གྱི་སྤྲེའི་ངོ་བོ་ལ་
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོ་ལ་བས་
པན་པ་དོན་གཞན་བྱས་པན་པ་དོན་གཞན་སྤྲུ་དང་འབྲེལ་བས་ཚོ་ལ་བ་དང་སྤྲུ་རྒྱུ་
དང་རྒྱུ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། པན་པ་དེ་དང་རྒྱུ་ཚོ་ལ་བ་འབྲེལ་བ་ཡིན་
ན་རིག་བྱེད་གྱི་སྤྲུ་ཞོས་ཅན། པན་པ་དོན་གཞན་དག་དང་ཅི་ཞིག་འབྲེལ་ཏེ། འབྲེལ་
བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དང་པན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་མ་ཡིན་ཇས་གཞན་ཡིན་
པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། པན་མི་འདོགས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་ཉན་མི་འཐད་པ་དང་།
པན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་ན་དེ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་ཤིང་སྤྲུ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་།
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་པན་པ་བྱེད་ན་ཉག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྲུ་དང་པན་པ་བསྐྱེད་བྱསྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་
ཀྱང་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འཁར་གཞོང་དང་རྒྱ་ལྷག་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་པའི་
ཉན་དང་བཞིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྤྲུ་ཞོས་ཅན། པན་པ་དེ་

དང་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དེ་ཡང་མི་འབྲུག་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་པན་པར་བྱ་བ་དང་། པན་བྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། པན་པ་དེས་སྐྱེ་ལ་པན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་པའམ་སྐྱས་པན་པ་དེ་
ལ་པན་པའི་བདག་ཉིད་གཞན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆོས་ཅན།
པན་པ་དོན་གཞན་གཉིས་པ་དེའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པ་པན་
པ་དོན་གཞན་དང་པོ་དང་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པར་ཐལ། པན་པ་དོན་
གཞན་དང་པོ་བཞིན་དུ་པན་པ་དོན་གཞན་གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་མི་སྦྱེད་པའི་
ཕྱིར། པན་པ་དོན་གཞན་གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོའི་བྱེད་པར་མི་སྦྱེད་ཀྱང་པན་པ་དོན་
གཞན་གཅིག་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། པན་པ་དང་པོ་པན་པ་ཐུག་པ་མེད་པར་
ཡང་འབྲུར་བར་ཐལ། པན་པ་དོན་གཞན་དང་པོ་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་
འབྲུག་པའི་ཆེད་དུ། པན་པ་གཞན་བྱེད་པ་ཁས་སྒྲངས་གཞན་དེ་དང་འབྲེལ་མེད་སྒང་
པའི་ཆེད་དུ་ཡང་པན་པ་གཞན་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྒྲངས། ཡང་པན་
པ་དོན་གཞན་གཉིས་པ་ཚོད་གཞིར་བཟུང་ནས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དང་སྦྱར་ནས་སྒྲང་
བཤད་པའི་གཞིན་པ་གཉིས་པོ་དེ་བརྗོད་དེ། འཐད་ལྡན་དུ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱས་པན་པ་དོན་གཞན་དང་པོ་དེ་བསྦྱེད་པས་བསྦྱེད་བྱ་སྦྱེད་
བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། པན་པ་དང་པོ་དེ་རྟག་ཏུ་
བསྦྱེད་པར་འབྲུར་བར་ཐལ། དེ་བསྦྱེད་པ་གང་ཞིག་རྟེན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྟེན་ལ་བལྟོས་སོ་ཞེ་ན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ལ་བལྟོས་ནས་པན་པ་དོན་གཞན་དེ་

བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་བ་སྔ་མ་ཉན་ཤེས་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་ལ་བཟོས་པར་
ཁས་སྦངས་པའི་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱི་ལས་དོན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་ཉན་ཤེས་རེས་འགའ་བསྐྱེད་པས་མི་རྟག་པར་
བྱལ་བ་དེའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་སུ་རུང་བའི་བདག་ཉིད་
རེས་འགའ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཙན། སྤྱིས་བྱས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིས་བྱས་བྱེད་པ་ལྷེ་རྟག་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དང་ལྷོག་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོས་ཙན། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལས་དོན་
གཞན་རེས་པ་ཙན་དུ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འབྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། སྤྱི་ལས་དོན་གོ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བཟོས་པ་དགག་པ་
དང་། སྤྱི་ལས་མེས་གཟུགས་བཞིན་དུ་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
བརྟེན་ལ་མ་བཟོས་པའི་སྤྱི་གཟུགས་པ་ཙན་དོན་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱིས་
བྱས་པ་མི་བཟོས་པའི་རུང་བ་རེས་པས་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ལ་
མི་བཟོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་རེས་པས་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། མེས་ཆུང་ཙན་སྤྱི་གཟུགས་པ་བཞིན་དུ། སྤྱི་གཟུགས་ཙན་དོན་གོ་བྱེད་
དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་པ་ཡིན་གྱི་བརྟེན་ལ་བཟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། རིག་བྱེད་ཀྱི་
སྤྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་ན་ཆོས་ཙན། བརྟེན་ལ་མི་བཟོས་པར་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་

ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པས་
རོན་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་དུ་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོགས་སྒྲ་མ་དང་། དེ་སྟན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཉེ་མིག་གི་དབང་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་ཅུང་
དང་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་པོས་གཟུང་ཅུང་དུ་སྐྱེས་བུའི་བར་
དང་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་གནས་པ་བཞིན་དུ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་དང་རོན་དག་
ཀྱང་བར་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་བརྫོང་བྱེད་རོན་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
སྐྱ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་ཅུང་བ་དང་། སྐྱ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རོན་ཡུལ་ཅན་
གྱིས་རྟོགས་པར་ཅུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་པན་ཚུན་བར་དང་འབྲེལ་ལ་མ་བལྟོས་པར་གོ་བྱ་གོ་
བྱེད་དུ་ཅུང་བ་ཉིད་དུ་གནས་པས་རོན་པེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དགག་པ་དང་། རོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
མིག་གི་དབང་པོས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པ་གཟུགས་ཀྱིས་པན་བཏགས་པ་ལ་བལྟོས་
པ་དང་། དེས་པན་འདོགས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་
གི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་གཉིས་འབྲེལ་བ་མེད་བཞིན་དུ་བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་དུ་སོ་སོར་
ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཡང་མིག་ལ་
བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་གཟུགས་གཅིག་ལ་ལྟ་བྱེད་དུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་གཟུགས་དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་དེས་པན་བཏགས་
པའི་མིག་གི་དབང་པོས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་གི་
དབང་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་ཤེས་སྐྱེས་པའི་བལྟོས་ས་དོན་

གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་སྤྱོད་ལ་པན་འདོགས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་
པར་ཐལ། པན་པ་མི་འདོགས་པ་ནི་དོན་གཞན་གྱི་བཏོས་པར་བྱ་བར་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། མིག་གི་དབང་སོ་དང་ཡུལ་གཞན་སྤྲ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་སོ་ནི། གལ་ཏེ་ཅིའི་ཕྱིར་མིག་གི་
དབང་སོས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤྲས་པན་མི་འདོགས་པར་གཟུགས་དེ་ཁོ་ནས་
པན་འདོགས་པར་བྱེད་ཅེན། གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་དབང་སོས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པ་
དེ་ལ་སྤྲས་པན་མི་འདོགས་པར་གཟུགས་ཀྱིས་པན་པ་མི་རིགས་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་
ཐལ། གང་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་དངོས་སོའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་
པ་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་འདི་ལྟར་ས་ལུང་ས་སོན་ལས་ནི་ནས་གྱི་མུ་གུ་
ཉར་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འབྱུང་གི་འོན་ཀྱང་ནས་གྱི་ས་སོན་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ཆོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་
ལྡན་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་སོ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་རིག་བྱེད་གྱི་སྤྲ་ནས་ས་
ཀྱང་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་བརྗོད་པ་བཏོས་མེད་དུ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་རུང་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་
ན་ནོ། དབང་སོ་གཞན་དུ་བརྗོད་པ་བཏོས་མེད་དུ་རུང་བ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་
ཡང་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་དངོས་སོ་བ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྤྲ་
འདི་ནི་དོན་འདིའི་གོ་བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མི་འགྲུབ་པར་

ཐལ། སྐྱོན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་ལྡན་པར་ཡང་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྲུ་པར་ཐལ། དོན་ལས་ནི་དོན་
མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་དེ་ལས་པ་རོལ་པོས་དོན་ཤེས་པར་འདོད་པ་དོན་སྟོན་
འདོད་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ་སྟོན་འདོད་དེས་ནི་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་དོན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་
དུ་སྐྱ་རབ་དུ་སྐྱར་བ་ཡི་སྐོན་ནས་བརྗོད་དེས་སྐྱ་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་པལ་ཆེར་ཁས་སྤངས། དཔེར་ན་དོན་མཐོང་ནས་བསྟན་
པར་འདོད་པ་ན་མིག་བཅུ་མས་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པས་པ་
རོལ་པའི་སྐོར་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྣམ་མཁའ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་བྱར་མི་
སྟོན་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་སྟན་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
སྟམ་དུ་གལ་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་དོན་དེ་ལས་སྐྱ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་སྐྱའི་
རང་བཞིན་ནི་དོན་རྣམས་ལ་གོ་བྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་སྐྱའི་རོ་བོ་ངེས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འོན་ཀྱང་སྐྱ་འདིས་དོན་འདི་ཁོ་ན་གོ་བར་བྱེད་པ་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དོན་ཤེས་
པར་བྱེད་པའི་བྱས་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་པས་ངེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས། སྐྱ་འདི་ནི་
དོན་འདི་ཁོ་ནའི་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བའོ། །ཞེས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤེའི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ལས་མ་འདས་པ་དང་།
འདས་ན་རྒྱས་པ་ངེས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སྤེའི་རྒྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་དོན་རྫོང་
བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་སྤེའི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་
ཅན། བརྫོང་བྱེད་དོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བཟོས་ས་དོན་
གཞན་བརྫོང་བྱེད་དོན་དེ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡོད་པ་དང་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱང་མེད་པ་དག་གིས་
བརྫོང་བྱེད་དོན་དེར་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པས་དེའི་རྒྱས་པ་ཡང་
རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འབྲས་བུར་ཐལ་བ་ཇི་ལྟར་བརྫོང་ཅེ་ན། སྤེའི་རྒྱས་པས་དོན་ལ་
དམིགས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ན། དོན་གྱིས་པན་མ་བཏགས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་གོ་
བར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཏུ་བ་སོགས་
གཞན་དག་ལ་ཡང་འབྲས་བུ་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་དོན་གཞན་སྤྲུལ་པ་མན་བྱེད་ཏུ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འཕྲོ་ལྷོག་བྱེད་པ་དེ་ཅུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤེའི་བརྟེན་ལ་བཟོས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ངེས་པ་ཉིད་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་འཐད་ན་དོན་གྱི་འབྲས་བུར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དོན་གྱི་འབྲས་
བུ་དེ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིག་བྱེད་སྤེའི་བརྟེན་ལ་བཟོས་མེད་ཀྱི་དོན་གོ་བའི་
རྒྱས་པ་ངེས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་རང་གི་རོ་བོ་བརྟེན་ལ་མ་བཟོས་པར་དོན་རྫོང་བྱེད་ཏུ་ངེས་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་བཤའད་པ་ལྟར་རྒྱས་པ་ངེས་པ་གང་ཞིག་རྒྱས་པ་ངེས་པ་ཡང་
སྤྱི་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དང་རྟགས་
སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ཁས་སྐྱེད་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱས་པ་དོན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རིག་བྱེད་སྤེའི་དོན་རྫོང་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་དེའི་རྫོང་

བྱེད་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡང་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། སྤྱི་རྒྱས་པ་
སྤྱི་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྒྱས་པ་ངེས་པ་དེ་ལས་དོན་རྣམས་ལ་
དམིགས་ནས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བའི་ཤེས་པ་སྤྱི་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་རྒྱས་པ་སྤྱི་འོ་པོ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
བརྗོད་བྱའམ་གསལ་བར་བྱ་བའམ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་བརྗོད་
བྱེད་དང་གསལ་བྱེད་དང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཐམས་ཅད་
ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱས་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་བརྗོད་བྱ་སོགས་
རྒྱས་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཏུ་གསལ་བར་གོ་བར་བྱེད་
པར་ཐལ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་རྒྱུའི་འོ་པོ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་བསྐྱུས་ན་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་བྱེད་ཏུ་ཐལ། དོན་གྱིས་པན་
བཏགས་པས་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོགས་སྤྱི་མ་དང་། དེ་སྤྱོད་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཉི་དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་ལས་དོན་རྩོགས་པ་
མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་གཟུགས་ལས་མ་སྤྱིས་ཀྱང་བྱུབ་ཅོམ་ནས་སྤྱོན་མེས་གཟུགས་
གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཏུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་མ་སྤྱིས་ཀྱང་རུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཉི། དེས་ན་དོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་
རྩོགས་པར་མི་འབྱུང་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོན་འདི་མེད་དོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་སྤྱིས་དོན་གོ་བར་

བྱེད་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སྒྲོན་མེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་
རང་གི་རོ་བོས་བརྟེན་ལ་བཞུགས་མེད་དུ་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྟེན་བྱའི་དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་བརྟེན་སྒྲར་བ་མཐོང་
བ་དང་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་
དང་། བརྟེན་ལྟར་སྒྲར་བ་བཞིན་དོན་གོ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བྱེད་
དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བརྟེན་ལ་བཞུགས་མེད་དུ་རོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དགའི་བརྟེན་བྱའི་དོན་དེ་ཡོད་
པ་ལ་བརྟེན་སྒྲར་བ་མཐོང་བ་དང་མེད་པ་ལ་བརྟེན་སྒྲར་བ་མཐོང་བ་དང་དེ་དག་བྲན་པ་
ལ་བཞུགས་ནས་རང་གི་ཡུལ་བརྟེན་བྱ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཡང་
དགའི་ཆོས་ཅན། ཐུལ་གསུམ་ཆད་མས་མ་བྲུབ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཅོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་དང་། མ་སྐྱབ་སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་
མ་སྐྱབ་སྟོགས་ལ་མེད་པ་དང་། དེ་དག་བྲན་པ་ལ་བཞུགས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་དཔེ་ཡིན་ནོ། །

རྟགས་སྐྱབ་པ་ནི། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་གོ་བ་བརྟེན་བྱའི་དོན་
ཡོད་པར་བརྟེན་སྒྲར་བ་མཐོང་། དེ་ཡང་བྲན་པ་ལ་བཞུགས་པར་ཐལ། བརྟེན་བྱའི་དོན་
ཡོད་པར་བརྟེན་སྒྲར་བ་མ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཡང་བརྟེན་པ་དག་གིས་དོན་རྟོགས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལས་དོན་གོ་བ་བརྟེན་བྱའི་དོན་མེད་པར་བརྟེན་
སྒྲར་བ་མ་མཐོང་བ་བྲན་པ་བཞུགས་ཏེ། བརྟེན་བྱའི་དོན་མེད་པར་བརྟེན་བྱས་མ་བྱས་ཐེ་
ཆོས་ཟེ་བའི་སྒྲ་དག་ལས་དོན་ལ་ཐེ་ཆོས་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལས་དོན་གོ་བ་

བརྗོད་བྱའི་དོན་མེད་པར་བརྟེན་པ་མ་མཐོང་བ་ལ་བལྟས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་གོ་
བ་གང་ཞིག་། དོན་མང་པོ་དག་ལ་མིང་གཅིག་གིས་བརྟེན་པར་མཐོང་བས་སྒྲ་དག་
ལས་དོ་ལ་ནི་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལས་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་
སྒྲའི་ངོ་བོའི་ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་བརྟེན་ཉེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་སྒྲའི་ངོ་བོའི་ཉེས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དེས་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་མཐོང་བ་ལ་
ཐེ་ཆོམ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་དོན་གོ་བ་སྒྲེས་བྱ་འབབ་ཞིག་གི་ཡོན་
ཏན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲེས་བྱ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་དོན་གོ་བ་འབབ་ཞིག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡང་སྒྲ་དེས་དོན་དོན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པར་མཐོང་ན་
སྒྲེས་བྱ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དང་། དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ནམས་ཆོས་
ཅན། བརྟེན་ལ་བལྟས་མེད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་
པ་མཐོང་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་པ་པོས་ཁྱད་པར་
གཞན་ལ་སྒྲར་ནས་བརྟེན་པར་མཐོང་ན་འཆད་པ་པོས་ནམ་པ་གཞན་དུ་སྒྲར་ཡང་
དེ་ལས་ལོག་པར་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིས་བརྟེན་
བྱེད་པར་མཐོང་བ་གཞན་དུ་གྱུར་ན་ཉན་པ་པོས་ཀྱང་སྒྲར་གྱི་དེ་ལས་དོན་གཞན་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་སྒྲ་མའི་དཔེ་ནི། ག་ལི་དང་མ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
སྒྲ་དག་ལ་ལྟོ་ཕྱོགས་འགོ་ལྗོངས་པ་དག་གིས་དེམ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲར་ནས་སྒྲོ་བ་དང་
ཆར་འབབ་པའི་དོན་གོ་བ་ཡིན་ན། ཡུལ་དབུས་པ་དག་གིས་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་

གསོད་པ་ལ་བརྟུར་ཡང་འགྲོ་མྱོང་བས་སྤར་ནི་ལྟར་སྤར་བ་དེ་ལྟར་གོ་དེ་ལས་
གཞན་དུ་མི་གོ། རྟགས་གཉིས་པའི་དཔེ་ནི། དུས་ཤིས་འགྲོ་མྱོང་བས་ཀྱང་ཡུལ་
དབུས་པ་དག་དུས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་གསོད་པ་ལ་བརྟུར་བ་མཐོང་ན་འགྲོ་མྱོང་
བས་ཀྱང་སྤར་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཀྱར་ནས་སྤྲེའི་གཉིས་དུས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་
གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཏུ་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེ་དེ་གཉིས་སྤྲེའི་གོ་ལོག་
ནས་ཀྱང་སྤར་ཏེ། རོན་འབྲེལ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བརྟུར་བ་ལྟོས་མེད་དུ་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེའི་དག་ཚེས་ཅན། བརྟུར་
བ་ལྟོས་མེད་དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རོན་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྫོང་བྱེད་རོན་ཡོད་
པར་བརྟུར་བ་མཐོང་བ་དང་མེད་པར་བརྟུར་བ་མ་མཐོང་བ་བྲན་པ་ལ་བལྟས་
པ་དེའི་སྐབས་པར་བྱེད་པ་ཅན་མི་འབྲུལ་བ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་བརྟུར་ནས་རོན་གོ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྟགས་ཡང་དག་བཞིན་དུ་ལོ། །དེས་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེའི་ལས་
རོན་གོ་བ་སྤྲེའི་བྱུང་ལ་ངེས་པར་བལྟས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྲེའི་བྱུང་བརྟུར་བརྟུར་
བས་བལྟན་ན་ནི་སྤྲེའི་ལས་རོན་གང་ཡང་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲེའི་བྱུང་བརྟུར་བརྟུར་
བར་བལྟན་ན་ནི་སྤྲེའི་ལས་རོན་གང་ཡང་འབྲུག་པ་བཞག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྟུར་བ་ལྟོས་མེད་དུ་སྤྲེའི་ལས་རོན་གོ་བྱེད་དུ་རྟམ་པར་གནས་
པ་སེལ་བ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྫོང་བྱེད་རྟམ་སྤྲེའི་བྱུང་
འདོད་པའི་རང་དབང་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་རོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྟུར་
དབང་ཅམ་ཀྱིས་རོན་གོ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྤྲེའི་བྱུང་མ་
བྱས་པ་དང་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུང་བའི་རྩོད་པ་འདི་དགག་པ་བྱས་

པར་རྣམ་པའི་འདིར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མི་སྟོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱས་པར་ནི་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཁོ་ཐོས་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་དུ་བཀག་ཟེན་པས་མ་སྟོས་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་འབྲེལ་དུ།

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས། །

ཞེས་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ།

རྣམ་གཅོད་བརྗོད་པར་བྱེད་པར་བྱུག། །

ཅེས་པའི་བར་གྱིས། རྗོད་བྱེད་སྤྱད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སྦྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པ་བཀག་ནས་གཞན་སེལ་བ་ལ་འཇུག་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ལ། རིག་བྱེད་
འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་བཀག་ནས་འདོད་པ་ཅ་མ་
གྱིས་འཇུག་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །རྗོད་བྱེད་སྤྱད་འདོད་པ་ཅ་མ་གྱིས་རྗེས་སུ་བྱེད་
པར་བསྐྱབས་པས་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་ཕྱིན་ཆད་རྗོད་བྱེད་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་
བྱུང་བར་བྱུབ་པས་གྲགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་རིག་བྱེད་གྱི་ཆིག་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་
པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་བྱུབ་པ་བཀག་པ་ཉིད་གྱིས་
གྲགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་འབད་པ་མེད་པར་བྱུབ་པར་དགོངས་སོ། །དེས་
ན་གྲགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་འདོད་པ་དག་རང་དོན་ལེ་ཕྱེད་སྐབས་ན་
འདུག་མི་འདུག་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འཆད་པར་འཇུག་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྟོན་མེ་མིག་ཤེས་གྱིས་མཐོང་མ་ཐག་

གཟུགས་སྒོ་ལུ་འབྲུག་སའ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཏུ་བརྟམ་བཞུགས་མི་དགོས་པར་
 རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཐོས་ཙམ་གྱིས་རང་གི་དོན་འཁྲུལ་མེད་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆད་
 མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ནོ། །སྤྱདོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་
 གཞག་ལེགས་པར་འཛོག་མི་ཤེས་པར་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ལ་
 དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་མེད་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། སྤེ་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་ཕྱོགས་
 རྩ་མ་སྒྲུབ་ལ་གནས་པ་རྒྱལ་དཔོག་པ་དཔོན་སྒོར་གྱི་ལུགས་ལས་གར་ཡང་མ་ཕྱིན་
 པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱེས་བྱ་བདག་
 ཉིད་ཆོས་ཙན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་བརྟམ་ལ་མི་བཞུགས་པར་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཁྲུལ་
 མེད་ཏུ་འཇུག་པའི་ངེས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མ་རིག་པ་དང་ཞེ་
 རྟེན་དང་འདོད་ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ཀ་ཁས་སྦངས་སོ། །འམ་
 གྱིས་སྒྲུས་འོག་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པ་སྤྱད་པའོ། །

སྐྱེས་བུ་གཞན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཀྱང་རིག་བྱེད་དོན་དེས་རིག་པ་མེན་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པའི་བྱིད། གསུམ་ཀ་ཁས་སྒངས་སོ། །རིག་
 བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐོས་ཅམ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེས་གང་ཟག་གཞན་གྱི་དོར་
 རིག་པར་བྱེད་པ་མེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོས་ཅམ་གྱིས་ཁྱོད་རང་གི་དོན་དེས་གཞན་ལ་
 གོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་བྱིད། རིག་བྱེད་དོན་དེས་ནི་ཐབས་གང་ལས་ཀྱང་
 རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་མེད་པའི་བྱིད། མཐོ་རིས་འདོད་ན་མེ་
 ལ་སྦྱིན་སྟེ་གསྦྱིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ཨྱི་ཙྰ་ཱྱ་ལྷན་ཅས་པའི་ཆོག་དེས་

ཐོས་པ་ན་ཆིག་དེ་མེ་ལ་སྦྱིན་སྟེག་སྦྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ལ་ཁྱི་ལ་ཐོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ཁྱོད་ཀྱི་དོན་མིན་ཞིང་དེ་ལ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་ཞེས་འདིར་ཚད་མ་གང་ཡོད་དེ་མེད་པར་
ཐལ། ཡི་གེ་བསྒྲཏ་པའི་ངེས་ཆིག་གིས་བཤད་པའི་ཆེ་དོན་དེ་ལ་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་སོགས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་མ་གྲུབ་པ་དེས་ན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ས་མི་
འགྲུབ་པ་དང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་།
དཔྱེད་པ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཛིག་ཉེན་གྱི་
གྲགས་པ་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱ་ཡིན་
པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཆིག་གིས་དོན་
ངེས་མི་འགྲུབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་གྱི་ཆིག་དེ་དོན་དེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་འཛིག་
ཉེན་པའི་ཆིག་ལས་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ཅ་མ་
གྱིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ཉེན་ཐ་མལ་བ་འདིར་
དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་ནས་སྤྲ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འཛིག་ཉེན་པའི་སྤྲ་རྣམས་ལ་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་དོན་འདི་ཁོ་ན་
ལ་འཇུག་གཞན་ལ་མི་འཇུག་གོ་ཞེས་རྣམ་པར་འབྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འཛིག་ཉེན་ན་གྲགས་པའི་ཆིག་རེ་རེར་སྤྲ་ཆོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་སྦྱུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
མཐོང་ངེས་དང་ལྟ་མོ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲ་རིག་བྱེད་ལས་འཛིག་ཉེན་ན་གྲགས་པ་མ་

ཡིན་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བརྗོད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ན་ལྟ་མིའི་གོ་
འཕང་དང་ལྟའི་བྱ་མོ་ལ་གྲགས་པ་ལ་རིག་བྱེད་ལས་འཁྲིག་པ་དང་གཙུབ་གདན་ལ་
བརྗོད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སོགས་པས་རྒྱ་བའི་སྐྱ་ག་བྱར་དང་དངུལ་རྩ་སོགས་
ལ་སྦྱོར་བར་མཐོང་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡལྱེ་སོགས་རིག་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པས་བཤད་པའི་ཆོ། མེ་ལ་སྦྱིན་
སྟེག་སྦྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་བྱུབ་པོ་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་རྩ་ཆོག་དེ་འབྲེལ་སྦྱ་
གཞན་རིག་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཆོག་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡལྱེ་བའི་སྦྱའི་དོན་དེས་
སྦྱབ་པའི་རྩས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྩ་བའི་དོན་དེས་སྦྱབ་བྱེད་ལ་བརྟགས་པ་དེ་འབྲེལ་
ནམ་རྟོག་སྟེ། དོན་དེས་རང་གིས་བྱུབ་བཅ་གཞན་གྱིས་བྱུབ་ཅེས་སོགས་བརྟགས་
པའི་ཆོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བྱུབ་པའི་སྦྱོན་ཁྲོད་ལ་ཡང་འཇུག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། ཡལྱེ་བའི་སྦྱ་དོན་དེས་དང་ལྟན་པར་མ་བྱུབ་པ་དེ་རབ་ཏུ་
མ་བྱུབ་པ་འགྲུབ་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་འགྲེལ་པའི་ཆོག་ལ་ཆོས་ཅན། ཡལྱེ་
བའི་དོན་དེས་སྦྱབ་པའི་རྩས་པ་མེད་དེ། ཁྲོད་རང་གི་དོན་དེས་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། བརྒྱལ་ཞིང་བརྟགས་པ་བྱས་པའི་ཆོ་ཁྲོད་ལ་ཡང་། བདག་ཉིད་ཆགས་
སོགས་ལྟན་པ་འཇུག། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔྱེད་པ་བ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་
ལ་སྤང་འདོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་འང་མིའི་
བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་མིའི་ཆོག་དེ་ནི་ཁྲོད་ཚད་མར་མི་འདོད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དེ་
ལས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་དེས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་མི་རིགས་

བར་ཐལ། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤང་འདོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་
འདི་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། འདོད་ན་སྤང་མི་རིགས་སྤང་ན་འདོད་མི་རིགས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལྷ་མཆན་མེད་བར་མཚུངས་པ་དང། དེས་ན་ཐེ་ཆོམ་གྱི་
ལྷ་ཡིན་པ་དང། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཆོག་ཁྲད་བར་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་རུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་ཉེན་ན་ཨ་གླི་བའི་སྐྱ་མེ་ལ་སྦྱིན་
སྒྲེག་སྦྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་གྲགས་པ་ལས་བརྒྱལ་བ་བྱི་ཤ་ཟ་བ་ལ་འཇུག་པར་
རྟོག་པ་ལ་ལྷ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཨ་གླི་བའི་སྐྱའི་དོན་མེ་ལ་སྦྱིན་སྒྲེག་སྦྱིན་པ་
དེར་འཛིན་པ་ལ་འང་ལྷ་མཆན་ཅི་ཡོད་དེ། མེད་བར་ཐལ། གྲགས་པ་ལས་གཞན་བའི་
སྐྱབ་བྱེད་མེད་འཛིག་ཉེན་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ཚད་མ་ཉིད་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡི་དོན་གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་པར་
འདོད་པ་ལ་དོགས་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་དེ། ལྷ་མཆན་གང་གི་བྱིར་ན་འཛིག་ཉེན་གྱི་
གྲགས་པ་དེ་ལ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱ་རེ་འཁོར་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་བྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་ཉེན་གྱི་
ཆོག་ཀུན་ཚད་མར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་འཛིག་ཉེན་པའི་ཆོག་གང་ལ་རིགས་པས་
དངོས་སུ་གཞོད་པ་མེད་པ་དེ་ཚད་མར་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི།
ལྷ་དུ་གི་བྱ་སྐྱེས་བྱ་གཞོག་ཅན་གྱི་ཆོག་མ་མཐོང་བཞེན་ཏུ་ལྷ་བྱི་མཐོང་ཞེས་པའི་
ཆོག་དེ་ཚད་མར་ཅིས་མི་འཛིན་ཏེ། འཛིན་རིགས་བར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་དངོས་སུ་
རིགས་པས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་དང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འབྲུབ་པ་དང། གྲགས་

བས་བྱུང་བའི་ལན་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཨ་གྲི་བའི་སྤྱ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅན་
 གྱི་མེ་ལ་སྦྱིན་སྟེག་སྦྱིན་པ་ཁོན་ལ་འཇུག་པ་འདི་ལ་རིགས་པ་སྤིང་བ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྗོན་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་
 དག་པའི་ལུང་དོན་གྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་ལུང་ལས་གཞན་པའི་དངོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་
 རིགས་པ་མེད་རིག་བྱེད་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་ཡང་མི་སྦྱ་བར་གནས་པ་མེད་པའི་བྱིར།
 གང་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་གཞལ་
 གྱུ་ཤིན་ཏུ་ལྗོན་གྱུར་གཞལ་གྱུ་མ་ཡིན་པར་ཁས་འཆེས་པས་མ་འོངས་པ་ན་ཐོབ་
 བར་གྱུ་བའི་མངོན་མཐོ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་ཤིང་དེ་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་ན་
 དེས་ལེགས་ལ་ཡང་སྐྱར་བ་འདེབས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཅིག་
 ལ་གཞོད་ན་དེའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སུན་དབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་
 ཉགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་མ་བཤད་
 དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མིག་དང་ལྡན་བཞིན་དུ་གཟུགས་བལྟ་བའི་རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བ་
 ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འཐད་ལྡན་དུ། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་ལ་གཞོད་པར་
 བྱེད་པའམ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་
 ཚུལ་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ལུང་གི་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཉིད་
 དོ་ཞེས་གང་བཤད་པ་ནི། དབང་པོ་འདས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་ལས་
 འདས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུང་གི་དོན་ཉིད་ལ་བརྟེན་
 པ་ཚུལ་གསུམ་པ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་གྱི་གཞན་དངོས་པོའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ལས་སྤྲུལ་ཅིག་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་
ཀྱང་། ལ་ལ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བས་འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་
ལས་དོན་དེས་མི་འབྲུབ་ཅེས་ཅིའི་ཕྱིར་བརྗོད་ཅེ་ན། འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་ལས་
སྤྲུལ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་དེས་བྱེད་ཡང་དག་མཐོང་བ་མེད་པའི་མཁས་པ་
རྣམས་ཨ་གླི་བའི་སྤྲུལ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གམ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་སྟམ་དུ་
གདོན་མི་བ་བར་ཐེ་ཆོས་ཅན་དུ་འགྱུར་རིགས་ཀྱི། མེ་ལ་སྤྱིན་སྟེག་སྤྱིན་པ་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པར་མི་འབྲུབ་པར་ཐལ། ཨ་གླི་བའི་སྤྲུལ་རང་ཉིད་དོན་སྤྲོ་ཆོགས་སྟོན་རྒྱས་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་པ་གང་ཞིག་དོན་གྱི་རྣམ་པ་
གཞན་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ལ་དོན་དེས་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་དཔོག་པ་སོགས་ཀྱིས་དོན་དེས་མི་འབྲུབ་པ་དང་།
རིག་བྱེད་སྤྱི་དོན་དེས་མི་སྲིད་པས་རྒྱལ་དཔོག་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་འབྲུབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་དོན་དེས་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་བསྟན།
དེས་དཔྱོད་པ་བ་ལ་བསྟན་པས་རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེས་ཤེས་
པར་རྒྱས་སོ་ཞེ་ན། གང་ཐག་ཁ་ཅིག་གིས་དོ་མེ་གདན་དུ་བཟོད་པའི་ལམ་གང་ཡིན་
དེས་པ་ན་སྤྱིས་བྱ་གཡོན་ཅན་འགའ་ཞིག་དེར་བཟོད་པའི་ལམ་ནི་གཡས་ཕྱོགས་
འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་དུམ་འདི་སྤྱོད་ཞེས་ཟེར་བ་དང་སྤྱིས་བྱ་གཞན་དག་གང་ལ་
ཡང་སྟོན་མ་བཟགས་པར་བདག་ཉིད་ལམ་གཡས་ཕྱོགས་འདི་ཡིན་པར་སྤྲོ་བ་དེ་
དག་ཆོས་ཅན། སྤྱིས་བྱ་རང་གི་འདོད་པས་སྤྲུལ་མ་སྤྲུལ་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ།

སྐྱེས་བུ་གཡོན་ཅན་གྱིས་སྤོང་དུ་མ་ལ་སྦྱང་བཏགས་ནས་སྤྲུལ། གཡོ་མེད་གྱིས་གང་ལ་ཡང་སྦྱང་མ་བཏགས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་སྤྲུལ་པ་གང་ཞིག། སྤོང་དུ་མ་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་བས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་གྱིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཡོད་པར་སྤྲུལ་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་གཡོན་གྱིས་གང་ལ་ཡང་སྦྱང་མ་བཏགས་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཡོད་ཅེས་སྤྲུལ་པ་དེ་གཉིས་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྲུལ་མ་སྤྲུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གས་ཁྲད་པར་ཡོད་མེད་བརྟག་པར་གྱིས་དང་སྟེ་ཁྲད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གྱིས་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་པ་གང་ཞིག་རིག་བྱེད་རང་ཉིད་ལ་དོན་ངེས་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བརྗོད་བསྟན་པ་དང་། ཀླུས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། དོན་གཅིག་གི་གསལ་བྱེད་ཁོ་ནར་ངེས་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། བཤམས་པར་ཐལ། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲུག་ཏུ་རུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བརྗོད་འདོད་གྱིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་མེད་པ་དང་། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་དོན་ངེས་མེད་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་རྣམས་ལ་བརྗོད་འདོད་གྱིས་བཞག་པའི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པར་དོན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཛིག་ཏེན་པ་གང་གིས་ལུང་ལ་མི་བཏེན་པར་དབང་སོ་ལས་འདས་པ་ལོན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཤེས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་འདོད་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་

ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་དོན་འབང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་རྫོང་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མིང་དོན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་དག་གི་བརྟེན་ཆོས་ཅན། བརྫོང་
བྱའི་དོན་དེ་ཡི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་པོའི་སྒོ་རོར་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
གསལ་བོར་སྟོན་བར་བྱེད་པའི་དག་གི་རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུས་མ་བུས་
པའི་རིག་བྱེད་དེ་བརྫོང་བྱའི་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་དེ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བརྫོང་བྱའི་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱ་དང་། དོན་གསལ་བར་བྱེད་བ་དེ་ནི་སྐྱེས་
བུས་བུས་བ་མིན་པའི་ཆོག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཆོས་
ཅན། རིག་བྱེད་འཆད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་དོན་གཞན་དུ་བཤད་ཅིང་བརྟེན་སྒྲོར་བའང་
དོན་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆོག་འདི་དོན་འདི་ལ་འཇུག་གོ་ཞེས་བརྟེན་བུས་བ་
ཡང་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་ལ་བཞུགས་མེད་དུ་དོན་གཅིག་
ཁོ་ནའི་རྫོང་བྱེད་དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བརྟེན་
གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ནའང་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྫོང་བྱེད་དུ་ངེས་པ་གང་ལས་ཡིན་ཏེ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དོན་སྟོན་བ་བརྟེན་ལ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དེ་ལ་ཆོས་ཅན། བརྫོང་བྱའི་དོན་གཅིག་ཁོ་
ནར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བརྫོང་བྱ་གང་ལ་འདོད་
པས་རང་རྒྱད་བ་སྟེ་རང་དགར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་འདི་ལ་
ཆོས་ཅན། དཔྱོད་བ་བ་མི་འདོད་པའི་དོན་གྱི་ཡང་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཨ་ཁྱི་བའི་སྐྱ་
ཆོས་ཅན། དོན་གང་ལ་ཡང་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། འདོད་བ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བ་བཞིན་ཞེས་བ་དང་། ཁྱི་ཤ་ཟ་བ་ཚོས་ཅན། ཨ་གླི་བ་
ཞེས་པའི་སྐྱས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་གཏུན་ཆོགས་ཡང་དག་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་
ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་བ་དག་གོ།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། འདོད་བ་བརྗོད་བ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་
བྱེད་བ་དག་མེ་ཁ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་མི་སྐྱ་བ་
བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སྐྱ་བས་ཀྱང་རྩོད་པའི་གཞིར་གྱུར་བ་ཨ་གླི་བའི་སྐྱ་མེ་ལ་
སྦྱིན་ཐེག་སྦྱིན་བ་ཁོ་ན་ལ་མི་སྐྱ་བར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་
སྤྲོའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་མི་སྐྱ་བར་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ལུང་དེའི་དོན་
ནི་མཐའ་དག་ལ་མི་སྐྱ་བར་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མ་
མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་མི་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་སྦྱིར་དགག་བ་ལ་གཉིས། རྩོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་
སྐྱ་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་དག་སྦྱོར་བའི་ཤུགས་ཉིད་ལས་དོན་དང་
འབྲེལ་བར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅི་སྟེ་ཞེ་ན། ཡུལ་མེད་ན་སྐྱ་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན། གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་དོན་ལ་ཟེར་ན་དེ་ལྟར་ན་རིགས་མོད་ཀྱི་སྟེ་རིགས་པར་ཐལ། སྐྱ་
དོན་མེད་པར་དག་འཇུག་པ་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྐྱ་དོན་ལ་བསྟོས་ནས་
བརྗོད་བྱའི་དོན་མེད་པར་སྐྱ་མི་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་ཀྱང་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ། འདི་གཉེན་ན་བརྗོད་བྱ་དོན་དང་མཐུན་
པ་ལས་གཞན་དུ་ཡང་ཐ་སྟོན་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཞེན་པའི་བརྗོད་

བྱ་མེད་པར་འདོད་པས་འབྲུག་པ་བརྫོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བཀག་པའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། ལུང་སྟོན་གྱི་དུ་བརྫོག་ཀྱང་དོན་མེད་
པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་ན་ལུང་གི་བརྫོད་བྱར་གྱི་དེས་པ་མེད་པ་
དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མེད་དེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས།
ཡོད་ན་ཚུ་རྩལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་རུང་གཞིར་འགར་དགག་བྱས་པ་
དང་། ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་དགག་མི་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུམ་པ་ཡོད་ན་ཚུ་
རྩལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལ་ཚུ་རྩལ་མཐོང་བའི་མངོན་
སུམ་འཇལ་གྱི་དུ་ལོག་པའི་བྱམ་པ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་གཞི་འགར་བྱམ་པའི་
དངོས་པོ་མེད་པ་སྐྱབ་པར་གྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཡོད་ཚུ་རྩལ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་དམིགས་པའི་རྒྱ་དབང་པོ་དང་ཡིད་གྱེད་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་དུ་མེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཚུ་རྩལ་མཐོང་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལོག་པ་གཞི་
འགར་ཆོས་འགའ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ཆད་མར་གྱེད་པས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡོད་ན་སྤང་དུ་
རུང་བ་མི་རུང་ཀུན་དགག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་མངོན་སུམ་དེས་
བཟུང་བར་འོས་པ་ལ་མ་དམིགས་པ་ཅམ་ཉིད་དགག་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཚུ་རྩལ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱིས་
འགོག་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་ནི་ཡོད་ན་ཁྱོད་ལ་སྤང་རུང་དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་ན་མེད་
དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པའི་

ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་མ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ལ་གསུམ། སོ་སོར་
བཤད་པ་དང་། ལྷན་མོང་གི་བྱེད་ལས་དང་། ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། མི་སྣང་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། སྣང་རྒྱུང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇ་བ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ཚུས་ཅན། འཇ་བ་དེ་ནི་ཁྱོད་
ཀྱི་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེས་འཇ་ཁྱོད་ཀྱི་དོར་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་
འཇུག་པ་བཀག་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་དོར་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པའི་
འབྲས་བུ་ཅན་དུ་འདོད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་དོར་ཡོད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
དོན་མཐུན་འཇུག་པ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཇ་བ་དམིགས་པའི་སྒོ་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་ཅན་
ཉིད་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཇ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐལ་པའི་ཡུལ་ལ་
འཇ་བ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་མདོན་སྲུང་དང་རྗེས་སྲུང་དཔག་པ་འཇུག་
བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མེད་པ་དེ་ནི་གཞི་འགར་འཇ་བ་རང་གང་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་
གང་ཟག་དེའི་དོར་འཇ་བ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་དང་ཡོད་ཅེས་པའི་སྒྲ་དང་འཇ་བ་མཐོང་
ནས་འབྲོས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡོད་
དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་དེ་དག་ནི་ཆད་མས་དམིགས་པ་སྒྲོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སྣང་རྒྱུང་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཞི་འགར་ཚུས་འགའ་ཞིག་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་

པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གཞི་འགར་ཆོས་འགའ་ཞིག་མེད་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་མཚན་
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་དམིགས་པ་སྤ་
མ་སྤར་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ནི་གཞི་འགར་ཆོས་འགའ་ཞིག་མེད་
པའི་ངེས་པའི་ཤེས་པ་དང་མེད་ཅེས་པའི་སྤྲ་དང་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྟད་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་
པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ། མེད་པའི་ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་ཡུལ་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་ཚོད་གཞི་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པས་དཔེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མེད་པའི་ཐ་
སྟད་ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འདི་གཉིས་ནི་ཕྱི་ཆོལ་དེའི་ངོར་
དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཐ་སྟད་དགག་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཉིད་དུ་ནི་འབྲ་སྟེ་གཅིག་མི་སྤར་
བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་གཞི་དེར་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་ཐ་
བའི་ཕྱིར་ལ་གཞན་སྤར་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ནི་གཞི་དེར་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཡོད་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བ་ལས་བསྐྱོག་ནས་མེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཉགས་སྤ་མ་དེར་ཐལ། མི་སྤར་བ་མ་དམིགས་པ་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་རང་ཡོད་
ངེས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་ཆད་མས་དམིགས་པ་དེ་མེད་པ་ཡིན་ཅིང་། མེད་ངེས་སུ་
འཛོག་པའི་རྒྱ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སྤར་རུང་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དགག་བྱ་ཡོད་ངེས་ལས་བསྐྱོག་པ་མེད་པའི་རྒྱ་དམིགས་རུང་
མ་དམིགས་པ་ཡོད་པ་དག་གི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ནི་
བཤད་ཅིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་གཉིས་པ་མི་སྤར་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ནི་ཕྱི་

ཚོལ་གྱི་སྒོ་ངོར་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཐ་སྟངས་དགག་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བས་རྟགས་དེ་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་བཤད་གྱི་ཐོག་པ་དགག་བྱ་མེད་ངེས་མཐོང་བ་
ལ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བའི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་དེར་བསྐྱལ་དོན་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པར་ཐལ། དགག་བྱ་མེད་ངེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་མ་ངེས་པ་ལས་ནི་མེད་ངེས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་སྤང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་མེད་པ་དེ་ལ་
ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྟོགས་པའི་སྒོ་གང་ཞིག་དེ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་འདྲན་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆེག་འདིས་ཆད་མ་ཡིན་ན་ངེས་
ཤེས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་འཛིན་
སྤངས་ཅི་འདྲ་བ་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པའི་སྒྱུན་ནོ། །

སྤང་དང་དོར་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །

སྒྱབ་དང་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི། །

ཆད་མ་དག་ལ་རག་ལས་པས། །

དགག་པའི་གཏན་ཆེགས་ལེགས་པར་བཤད། །

།རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆེགས་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆེགས་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
ཆེགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་
ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བྱས་པ་དེ་ཡོད་ཅེས་དང་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་འདིག་པའི་

བདག་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་དེ་ནི་སྤྱི་འཛིན་པར་སྦྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
གཏན་ཆིགས་ཡིན་ནོ། །བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཡོད་ཅམ་ནས་མི་
རྟག་པར་རང་ཆས་སུ་ཟུངས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རྟོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རང་
བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སྟོན་པ་ན། བདག་ཉིད་གཏན་ཆིགས་རང་བཞིན་ཡིན། །ཞེས་
པ་དེ་ཅམ་ཞིག་སྟོས་པས་ཆོག་མོད། དེ་ཡོད་ཅམ་དང་ཟུངས་འབྲེལ་ཅན། །ཞེས་སྟོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འཆད་པ་
ན། དེ་ཡོད་ཅམ་དང་ཟུངས་འབྲེལ་ཅན་ཞེས་སྟོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་དོན་
གྱི་ཆོས་མི་རྟག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་མི་
རྟག་པ་དེ་ཅམ་དང་ཟུངས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་
རག་ལས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དེ་རང་གྲུབ་
ཅམ་ནས་མི་རྟག་པ་རང་ཆས་སུ་ཟུངས་སུ་འབྲེལ་བར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་ཡོད་ན་ཡོད་
པར་མ་གྱུར་པ་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ནི་བྱས་པ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །བདག་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། བྱས་
པ་ལས་མི་རྟག་པ་ཕྱིས་བྱུང་ཡིན་ན། བྱས་པ་སྤྱི་ལ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། རྒྱ་རྒྱས་ཀྱང་ཡོད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་ངེས་པར་ཡོད་པས་མ་ཁྲབ་པས་
དེ་ལ་འཁྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིས་རྒྱ་གཞན་ལས་བྱུང་བ་རང་གི་བདག་
ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་། གོ་བྱ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་བྱས་པ་ནི་

ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་རྟག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱི་མི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག་
མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཡོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། རང་བཞིན་དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཉིད་དུ་ཉི་ཤེས་འགོད་པ་ནི་དཔེར་ན་ཞེས་
བའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་
དེ། སྤྱི་མི་ག་པར་སྤྱི་མི་ལ་འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བྱུང་བར་བལྟས་པ་བ་དང་
དེ་སྤྱི་མི་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་རང་བཞིན་དག་པ་བ་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་གཞན་ལ་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡོད་པ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་དུ་འདོད་པ་ནི་འཐད་པ་ནི་གཞན་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་བྱས་པ་དང་འབྲས་བུ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཆོས་གཞན་སྒོ་
ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བལྟས་པ་བལྟས་པའི་དོན་ཡིན་ན། དངོས་པོ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་
བ་ཡང་མཆོན་ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བལྟས་པས་དངོས་པོ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་བལྟས་པ་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཅོད་པ་བཀོད་ནས་ལན་
གཞན་འདེབས་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི། སྤྱིར་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དངོས་པོ་ཆད་མའི་
ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མཆོན་ཉིད་ངེས་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བལྟས་ཀྱང་། དངོས་པོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་དཔེ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བྱུང་བར་
བྱེད་ཆོས་སྒོ་ཡུལ་དུ་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར། དག་པ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་
ཙམ་གྱིས་བྱེད་ཆོས་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཕེན་པའི་ཕྱིར། བལྟས་པ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བལྟས་པ་བ་དང་དག་པ་བའི་བྱུང་བར་བཤད་པ་དང་།

རིགས་ཅན་གཞན་ལ་སྦྱར་བ་དང་། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཡང་ཉེ་བར་འགོད་པ་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ་བཟོས་པ་
བ་དང་དག་པ་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རོ་བོ་སྤར་
མེད་གསར་དུ་འབྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་
བཟོས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྦྱབ་
པའི་རང་བཞིན་བཟོས་པ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་
གསུམ་གང་ཞིག་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འདིས་ནི་བྱས་པའི་རང་གི་རོ་བོ་བརྗོད་
པ་ཡིན་ཀྱང་བརྗོད་ཅིང་གིས་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་གཞན་དེ་དག་གློ་ལུལ་དུ་འཕེན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཟོས་པ་བའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་འདིས་ནི་ཆོས་
ཅན། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་གཞན་དག་ཀྱང་བཤད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུན་
གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཅན་དུ་སྦྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ཆོས་དོན་གཞན་
དངོས་སུ་འཕངས་པ་ལ་བཟོས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་
གྱི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་ལ་བཟོས་ནས་བརྗོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་མི་བཟོས་པར་བརྗོད་པ་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བྱེད་ཆོས་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་
བཟུངས་ནས་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ལ་སྦྱེ་བ་དང་
ལྷན་པ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་འདིར་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོས་པ་ལ་

དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདིར་སྒྲོམ་པའི་ཕྱོགས་འདིས་གཞན་དུ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་
གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བཟླ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གསུམ། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལ་བཟློས་པ་དང་།
དེས་སྒྲུར་བ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་གོ་བར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུར་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ལ་
བཟློས་པ་དང་། ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་ཡང་ཕྱོག་བྱ་ཕྱོག་བྱེད་དུ་ངེས་པ་ལ་
བཟློས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་ན་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་
དང་། མ་ངེས་ན་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
ཆིགས་བྱས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། གལ་ཏེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱ་མི་རྟག་
པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རང་གི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
ཀྱིས་ཁྲབ་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་དེའི་རང་
བཞིན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཁྲབ་པའམ་ཆོས་
ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན་རང་སྒོ་
ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་ནི་གསལ་བ་
དེའི་རང་བཞིན་སྒོ་ཡུལ་དུ་མ་རྟོགས་ན་གཟུགས་གསལ་བའི་རང་གི་དོན་བྱ་བ་མི་
བྱེད་ལ་སྒྲོན་མེ་གསལ་བར་རྟོགས་ན་གཟུགས་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་ལ་བཟློས་ཏེ། ཁྲབ་
པར་བྱ་བ་ནི་ཆོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་བསྐྱབ་ཆོས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཁྲབ་པར་བྱེད་

པ་ནི་ཚྲོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་
ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་ལ་ཡང་ལྷོག་བྱ་ལྷོག་བྱེད་དུ་བྱུབ་པ་
ལ་བརྟེན་ཏེ། ཁྲབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཅན་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་རང་ལྷོག་པ་ན་ཁྲབ་པར་
བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་ལྷོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཁྲབ་བྱེད་འདི་
མེད་ན་ཁྲབ་བྱ་མེད་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་ནི་ཁྲབ་བྱེད་འདི་ཁྲབ་པར་བྱ་བ་དེའི་ཁྲབ་པར་
བྱེད་པར་བྱུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་
དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གཉིས་ཁྲབ་བྱ་ཁྲབ་བྱེད་དང་ལྷོག་བྱ་ལྷོག་བྱེད་དུ་ངེས་པར་
བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོས་མཐུན་
སྒྲོར་དང་མི་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་དག་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་གཉིས་དངོས་
ཤུགས་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་དང་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་དོན་གྱིས་བཤད་
པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཁྲབ་པ་གཉིས་སྐྱབ་དག་གཅིག་གི་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་
དང་ཆད་མ་གཅིག་གི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྒྲོར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། ཁྲབ་པ་གཉིས་མན་ཚུན་འཕེན་
པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། སྒྲོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱ་སྒྲོར་ཚུལ་
གྱིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་མཆུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་
འདིར་སྐྱབ་དག་གི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་མི་རིགས་པའི་ཚྲོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ནི་ཆོས་ཅན།
དག་སྒྲོར་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དཔེ་དང་ཚྲོད་གཞི་གཉིས་རྟགས་

དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མཚུངས་པར་སྒྲུང་བ་ཚོས་མ་སྐྱན་པ་ཉིད་ཅན་དང་དེ་
གཉིས་རྟགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་མི་མཚུངས་པར་སྒྲུང་བ་ཚོས་མི་མ་སྐྱན་པ་ཉིད་
ཅན་གྱི་དག་རྣམ་དག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་འདི་གཉིས་ཚོས་ཅན། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་
འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཆེན་པོ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲུང་བའི་བྱེ་བྲག་གི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མ་
གཏོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་སྟོན་པ་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྐྱབ་དག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་གཞན་དོན་ལེའུའི་
གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནམ། སྐབས་འདིར་སྟོན་པ་མི་རིགས་
སོ་ཞེ་ན། སྐྱབ་དག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་དབབ་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དབབ་པའི་སྐབས་ལ་ཡང་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་
ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་དེ་བསྟན་བཅོས་སུ་བྲིས་པ་མཐོང་བ་གོམས་
པ་ལས་ཚོལ་བས་བཀོད་པ་ལ་མི་བསྟོས་པར་གང་ཟག་གཅིག་སུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ན་ཡང་ཚུལ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམས་པའི་ཆེན་ཡང་སྟོག་
གྱུར་རྟོགས་པའི་སྟོ་སྒྲུང་དག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་
གང་ཟག་གཞན་ཀྱིས་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོག་གྱུར་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
སྐྱབ་དག་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་རྟེན་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་
བསམས་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྐྱབ་པའི་སྟོན་པ་སམ་དགག་
པའི་སྟོན་པ་རྟོགས་པའི་སྟོན་པ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་མཐུན་སྒྲོར་གྱིས་རྗེས་ཁྲབ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་
ཐོག་ཁྲབ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་ཚུལ་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་སྒྲོར་གྱིས་དེ་ལས་
བསྐྱེད་སྟེ་སྟན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡང་
དག་ལ་ཡང་རྗེས་ཁྲབ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོས་མི་མཐུན་པ་
ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐོག་ཁྲབ་ཤུགས་པར་བྱེད་དེ། མི་རྟག་པ་མེད་ན་བྱས་
པ་མེད་པ་དེ་བསྟན་པ་མེད་ན་བྱས་པ་ཡོད་ན་མི་རྟག་པ་ཡོད་པས་ཁྲབ་པ་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་གཏན་ཆིགས་ལ་ཁྲབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་
ཁྲབ་པ་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟག་པ་མེད་ན་བྱས་པ་མེད་པས་ཁྲབ་པ་མ་
འཕངས་པར་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་མེད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་དོགས་ན་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་
ལ་ཡོད་པའི་རྗེས་འགོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྒྲོར་དག་ཡང་དག་ལ་ཡང་ཐོག་
ཁྲབ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཁྲབ་པ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་ཤོགས་ཏེ།
བྱས་ན་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་བསྟན་པ་དེ་མེད་ན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་
མེད་པ་ལ་གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར་མི་མཐུན་སྒྲོགས་ལ་ཡོད་
མེད་ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་པར་འགྲུར་རོ། །དེ་ཡང་མི་མཐུན་སྒྲོགས་
ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཐོག་ཁྲབ་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་དཔེ་དང་། མི་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་
དཔེ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དགོད་པ་དང་། དམ་བཅའ་དངོས་སུ་མི་བརྟོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆིགས་དེ་དག་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་

ན་གང་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་ཉག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན།
བྱས་པ་ལ་སོགས་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤུགས་ལ་འཕེན་
ཞིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཅན་ནོ། །དག་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ཚོས་མ་སྟན་
སྟོར་གྱི་སྤྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་གས་ཚོས་དང་རྗེས་ཁྲབ་དངོས་སུ་བསྟན་
ནས་སྟོན་ཁྲབ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་སྟེན་ཆ་དང་བྲལ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་
གྱི་སྟོར་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་དང་རིགས་འབྲ་བར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སྤྱི་དང་བྱས་པ་གཉིས་སྟོར་སྤྱི་མི་ཉག་པར་ངེས་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། བྱབ་མཐའི་
བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་ན་སྤྱི་ཐོས་ཙམ་ཉིད་ནས་རིགས་འབྲའི་རྒྱན་མེད་པར་ངེས་པར་
རྒྱས་ལ་བྱས་པ་ལ་རིགས་འབྲའི་རྒྱན་ཡོད་ཅིང་དེ་ལྟར་ངེས་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་
རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་སྤྱི་སྟན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཐོས་པས་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེད་པར་
བྱེད་ལ་གཟུགས་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་བས་ཡིད་འབྱུང་བ་སྐྱེད་པར་མི་
བྱེད་པ་ནི་འདོད་བྱར་མཚུངས་ཀྱང་རིགས་འབྲའི་རྒྱན་ཡོད་མེད་གྱི་ཁྲད་པར་གྱིས་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲལ་བར་རྟོགས་མ་རྟོགས་གྱི་ཁྲད་པར་གྱིས་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྤྱི་ཚོད་
གཞིར་གཟུང་བ་ནི། ཉག་པའི་རྗེས་ནས་མཁའ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉག་དངོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
པ་ནི། ཚོས་མ་སྟན་སྟོར་གྱི་སྤྱབ་དག་འདིར་སྤྱི་གས་སྤྱི་མི་ཉག་པ་གདོན་མི་བ་བར་
དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་སྤྱབ་གྱི་སྤྱི་གས་ཚོས་དང་རྗེས་ཁྲབ་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཤུགས་ཉིད་གྱིས་སྤྱི་མི་ཉག་པའི་ཞེས་བསྟན་པར་གོ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་
པས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རིགས་པ་དེས་ནའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། དམ་བཅའ་དང་མེས་འགྲོ་
ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོག་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཅན་གྱི་
སྒྲོར་བ་ཡང་དཔེར་ན། མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་ན་བྱས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་
ཁྱབ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲའི་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་
བཤོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་
དག་དེས་མེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་མི་བརྗོད་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་སྒྲའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་མེད་ན་བྱས་པ་
མེད་པ་ཉིད་དང་སྐྱ་ལ་ཡང་བྱས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོར་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་
རྟག་པ་མེད་ན་བྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་བྱས་པ་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཆོས་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་དག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
མེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་དོན་གྱི་གོ་བས་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་མི་རྟག་པ་བྱས་པ་དེའི་
བདག་ཉིད་ཏུ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ནི་བྱས་པའི་རང་བཞིན་མི་རྟག་པ་དེ་ལོག་པས་བྱས་
པ་ལྷོག་པར་ངེས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཆད་མས་ངེས་པར་
བསྐྱབས་ནས་ལྷོག་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་བ་ངེས་པ་སྟོན་ཏུ་མ་སོང་བར་ལྷོག་
ཁྱབ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྱབ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དེས་མཚོན་ནས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་

པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ད་ནི་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་གང་ཅུང་
ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་བ་བྱས་པ་
གཤོན་མི་ཟ་བར་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་ཆད་མ་གང་གིས་ཚུལ་རི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱུང་བ་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་དང་། བཟོས་མེད་
ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱུང་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་སྦྱབ་
བྱེད་གཤོད་པ་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱུང་བ་སྦྱབ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
གཤོད་པ་ཅན་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ལས་སྦྱོང་བཟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་དང་།
གཤོད་པ་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དངོས་བཤད་པའོ། །

༡༩༽ བཟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྤྱི་ཡོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཤོད་པ་ཅན་ཀྱི་
གཏན་ཆིགས་ལ་ལོགས་སུ་བཟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པ་དགོས་པ་མེད་
པའི་ཚུད་པ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱ་མི་རྟག་པར་
སྦྱབ་པའི་བྱུང་བ་སྦྱབ་པ་ལ། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ལས་བྱས་པས་སྦོང་སྦྱེ།
རིམས་དང་ཅིག་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པས་སྦོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཤོད་པ་ཅན་ཀྱི་
གཏན་ཆིགས་ཀྱིས་ཆོག་མོད། དེ་ལས་ལོགས་སུ་བཟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་
དགོས་པ་མེད་དེ། བྱས་པ་ལ་འཛིག་པ་ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བྱང་
སྦྱེས་མ་ཐག་དུ་འཛིག་པའི་བྱས་པ་འཛིག་པའི་རང་ཅན་དུ་བྱུང་བར་འགྱུར་གྱི། བྱས་

པ་ཐམས་ཅད་འདིག་པའི་ངང་ཅན་དུ་བྱུང་པར་མི་འཇུག་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། ཉག་པ་རིམས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པར་བསྐྱབས་
པ་ན་གཞན་གྱི་སྒྲེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གྱིས་
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱེད་ཀྱང་། ཉག་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ལ་བཟོས་ནས་འབྲས་
བྱ་རིམས་གྱིས་བསྐྱེད་དེ། དཔེར་ན། རོ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱམ་པའི་འདིག་རྒྱས་བྱམ་
པའི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱེད་ཀྱང་བྱམ་པའི་འདིག་པ་བྱེད་པ་བཞིན་
ནོ། །དེས་ན་ཉག་པ་རིམས་གྱིས་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་
ཆོས་མ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིས་བྱུང་གི་འདིག་རྒྱས་འདིག་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་
དཔེར་ན། རྒྱས་འབྲས་བྱ་ལག་པས་བཟུང་ནས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདིག་རྒྱ་ཉི་
བར་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱམ་པའི་དངོས་སོ་འདིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་
པའི་དཔེ་བཀག་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དོན་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའི་ངོ་བོ་
ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱེད་ཀྱང་བྱམ་པའི་འདིག་པ་བྱེད་པ་བཟོས་མེད་ཀྱི་ཉག་པས་
གྱི་བཀག་ནས། དཔེ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱན་པ་ན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་གྱིས་ཉག་པའི་ངོ་བོ་
ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ལ་བཟོས་ནས་ཉག་པས་
འབྲས་བྱ་རིམས་གྱིས་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱན་པ་ལ་བཏེན་ནས་
གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཉག་པ་གྱི་ཆེར་མ་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ལ་ལམ་སྟོང་བ་ཞེས་
བྱའོ། །ཕྱིས་བྱུང་གི་གྱོ་མོ་ལ་སོགས་པས་བྱམ་པའི་འདིག་པ་བྱེད་པའི་དཔེ་དགག་
པ་ནི། གྱོ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པའམ་བྱམ་པའི་དངོས་སོ་ལོག་པ་ཙམ་བྱས་
པའམ་བྱམ་པའི་དངོས་སོ་འདིག་པའི་ངང་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལས་མ་འདས་ལ། གྱོ་མོའི་

གནས་སྐབས་བུམ་པའི་འཛིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་དངོས་པོ་ལོག་ཅམ་
རྒྱའི་བྱ་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་འཆད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལྟར་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་རང་གི་རྒྱ་ལས་
འཛིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་འཛིག་རྒྱའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
དེས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་ལ། རང་གི་རྒྱ་ལས་མི་འཛིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན། རྟག་པའི་
དངོས་པོ་སྤྱ་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་འདོད་པའི་འཛིག་
རྒྱ་ལ་རུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འཐད་ལྡན་དུ་ལམ་སྟོང་ཆེན་པ་གཉིས་
བཤུད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་གནོད་པ་
ཅན་གྱི་ལམ་སྟོང་དུ་བཤུད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་ནི་ནམ་པར་དེས་པའི་གཞུང་འདི་
ཉིད་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་སྟོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟག་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པ་དང་། དཔེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བུས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱུང་པ་དེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་འདི་ལྟར། གཉིས་པ་ནི། བུས་པ་
ཆོས་ཅན། འཛིག་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་སྐྱེས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་རང་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འཛིག་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་སུ་སྤྱ་བའི་མི་རྟག་པ་བརྒྱུད་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྐྱབ་བའི་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་
མེད་པར་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤྱ་བའི་སྟོག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་དངོས་སུ་

བཟུང་ན་ནི་ཁྱབ་པ་མི་འབྲུབ་ལ། དངོས་སུ་མི་འཛིན་པར་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་དེ་ལ་འདོད་ན་ཡང་། སྐྱབ་ཟེན་བསྐྱབས་པའི་སྦྱོན་ལས་མ་འདས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པའི་དངོས་པོ་དེ་འཛིག་པ་བྱས་པ་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པས་བྱུང་ངམ། བྱས་པ་བསྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བྱས་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པ་དེའི་ངོ་བོ་ནི་ཁྱོད་སྦྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་འཛིག་པའི་ངང་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། བྱས་པ་ཡོད་ཅེས་དུ་བསྦྱེད་པའི་སྤྱིའི་རྒྱས་འཛིག་པའི་ལག་
རྒྱུ་ན་བོད་ཀྱི་བྱས་པའི་བྱས་པ་དེ་མ་གཏའི་ཡུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱ་ལ་
བཟོས་ནས་འཛིག་དགོས་ན་འདིར་མི་འཛིག་པར་ཐལ་བ་དང་། སྤྱུས་ཀྱི་བྱས་པའི་
བྱས་པ་ཕྱི་དུས་ཀྱི་བྱས་པའི་བྱས་པ་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ལ་བཟོས་དགོས་ན་གཏན་
མི་འཛིག་པར་ཐལ་བ་དང་། རྩེའི་བྱས་པའི་བྱས་པ་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་བྱངས་བྱས་
པ་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལ་བཟོས་ན་ཡང་གཏན་མི་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་
ལྟར་ན། གང་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འཛིག་པའི་ངང་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡོད་ཅེས་དུ་ལག་རྩེས་འཛིག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱས་པའི་འཛིག་པ་དེའི་
ལག་རྩེས་ཀྱང་བཞག་པ་དེ་བས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཐལ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར། གཉིས་པ་ནི།
སྐྱས་བྱ་དཀར་པོ་དང་། རས་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན།

མེད་པོའི་ངོ་བོར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་
པོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ཆོན་དོན་གཞན་ལ་བཟོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
དོན་ལ་སྦྱར་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང་འཇིག་པ་མེད་པར་
མཐོང་ནས་འཇིག་པར་ངེས་པས་མ་ཁུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པ་
གང་ཞིག ཁྱོད་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱ་
ལ་བཟོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དེས་ལྷོག་ཕྱོགས་ལ་འགལ་ཁུབ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ཁུབ་པ་ལ་འཁུལ་པ་སྤང་བ་
དང་། དོན་བསྐྱབས་པོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇིག་པ་ནི་
ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བཟོས་
ན་འཆད་པའི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲིན་ངི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་
འགལ་ཞིག་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་
ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་པའི་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་པས་འགལ་
ཞིག་དང་མ་སྤང་ཁྱང་གཞན་དང་སྤང་ནས་གདོན་མི་བ་བར་འཇིག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
བྱས་པ་ལ་འཇིག་པའི་རྒྱ་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་བྱུང་མང་པོ་ཡོད་ཁྱང་གདོན་མི་བ་བར་
བྱས་པའི་འཇིག་རྒྱ་སྦྱེད་བྱེད་དུ་ཉི་ལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྒྱར་འདོད་པ་དེ་དག་
ཁྱང་སྦྱེས་བྱས་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རྒྱུན་ལ་རག་ལུས་ནས་བྱས་པའི་
འཇིག་པ་བསྦྱེད་པ་ལ་ཉི་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན།

བྱམ་སོགས་འགའ་ཞིག་མི་འདིག་པར་ཡང་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །

ཐལ་བ་སྤྲ་མའི་བྱབ་བ་སྐྱབ་པ་ནི། རྒྱ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། གདོན་མི་ཟ་བར་
རང་གི་འབྲས་བྱ་མཐའ་དག་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
འབྲས་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་བཟོས་ནས་མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་བ་དང་འགལ་རྒྱུན་གྱིས་
གོགས་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཆིགས་དེས་འབྲས་བྱ་བར་མ་ཆད་དུ་
དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བསྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་
འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། རིགས་པ་དང་འགལ་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན་བྱམ་པ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་སྲིད་པའི་དོན་ནི། དེ་ཡང་ཡིན་
འབྲས་བྱ་དེ་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་དོན་ཡིན་པས། བྱམ་པ་
ཡང་ཡིན་བྱམ་པ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་
རྟགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་
གོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྦངས་ཏེ། དེ་
ཁས་མི་ལེན་ན་བྱམ་པ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་ཡོད་པར་ཁས་སྦངས་པ་ལ་
བྱམ་པ་ཡང་ཡིན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
སོམས་ཤིག ཁྱོད་ཀྱི་ཙ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། མེ་
ཆོས་ཅན། དུ་བ་བསྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན་དུ་བ་མི་སྐྱེད་པ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུ་བ་བསྐྱེད་པ་ཆད་མའི་སྟོབས་
གྱིས་མ་ངེས་པར་ཐལ། དུ་བ་བསྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་མེད་ན། ཆད་མ་

ཞེན་ཡུལ་ལ་རི་སྒྲར་མི་འབྲུལ་བ་བསམ་པར་བྱའོ། །འདོད་ན། དུ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་རྣམས་རང་གི་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་ལ་འབྲུལ་བར་བསྐྱོན་པ་
ངེས་ན། བུམ་པ་འཛིག་པ་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་དང་ཐུན་པར་སྤྲོ་བའི་ཚོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་
ཆོས་ཅན། འཛིག་པའི་རྒྱར་ནི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་དག་ནི་འབྲས་བུ་འཛིག་པ་བསྐྱེད་
པ་ལ་བྱུང་བ་འབྲུལ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྒྱར་འདོད་པ་དེ་
དག་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་འཛིག་པ་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱ་གཞན་ལ་བཟློས་པ་
མེད་པར་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ནི་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུའི་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཐ་མས་རང་གི་འབྲས་བུ་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་
བསྐྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རང་གི་ཆོགས་པས་མ་ངེས་པ་སྤང་
བ་དང་། གཞན་གྱི་ཆོགས་པས་མ་ངེས་པ་སྤང་བ་དང་། དེ་ཅོད་གཞི་དང་མི་མཚུངས་
པར་སྤྲོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་
པོ་འགའ་ཞིག་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་དེ་ཙམ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་བཟློས་པ་
མེད་དུ་ཟེན་གྲང་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་མ་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དཔེར་ན། ས་
དང་ས་བོན་དང་རྩེའི་ཆོགས་པ་གངས་ཚང་ནས་གངས་གཞན་ལ་བཟློས་པ་མེད་པ་
དག་གྲང་ངེས་འགའ་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བཟློས་མེད་ཀྱི་རྟགས་བྱུང་
པ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོགས་པ་ཅམ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་མ་
ཞུགས་པས་མ་ངེས་པའི་སྟོན་མེད་པ་དང་། ཅོད་གཞི་དེ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་།
ཆོགས་པ་ཐ་མ་ལ་རྟགས་ཞུགས་ཀྱང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་མ་ངེས་པའི་
སྟོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དང་ནས་ཀྱི་ས་པོན་དང་ཚུའི་ཆོགས་པ་དེར་ཡང་
ཆོས་ཅན། ནས་ཀྱི་ཐུ་གུ་བསྐྱེད་པ་གང་ལ་ཡང་བཟོས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཞུགས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱེད་པ་རྒྱན་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱན་
འགྱུར་བ་ནི་རྒྱས་པ་རྒྱང་དུ་ལས་ཆེན་པོར་འཕེལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱངས་པ་
ལ་ཡང་བཟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་མ་ཞུགས་པར་ཐལ། འཛིག་པར་འགྱུར་བ་རྒྱན་འགྱུར་
བ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱས་
པའི་དངོས་པོ་ནི་རྒྱན་འགྱུར་བ་སོགས་འགའ་ལ་ཡང་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྒྱན་འགྱུར་བ་ནི་རྒྱས་པ་རྒྱང་དུ་ལས་ཆེན་པོར་འཕེལ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པ་རྒྱང་དུ་
མ་འགགས་པར་ཆེན་པོར་འཕེལ་བ་མི་སྲིད་ལ། རྒྱང་དུ་འགག་པ་ན་འགག་རྒྱ་རྒྱས་
པ་སོགས་མེད་ཆང་བས་དེའི་དུས་ན་འཛིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་པར་
འགྱུར་བ་རྒྱན་འགྱུར་བ་ལ་བཟོས་ཅི་དགོས།

གསུམ་པ་ནི། ཆོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་ནས་ཀྱི་ཐུ་གུའི་རྒྱ་ཆོགས་
པ་ཐ་མ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བར་དུ་ཅོད་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
ནས་ཀྱི་ཐུ་གུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱན་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་བཟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཞུགས་ཀྱང་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཐུ་གུ་བར་མ་ཆད་དུ་
བསྐྱེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་པ་ལྷ་མ་ཐུ་གུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ན། ཐུ་

གུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཚོགས་པ་སྔ་མའི་དོན་དུ་འབད་བ་བྱེད་པ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྷ་གུའི་ཚོགས་པ་སྔ་མ་ལྷ་གུའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་
ཐལ། དེ་ལ་ལྷ་གུའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་ཚོགས་པ་ཐ་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཚོགས་པ་
ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སྔ་མ་དག་ནི་ཚོགས་པ་ཐ་མ་དེའི་དོན་དུ་ཡིན་པས་བརྒྱད་ནས་
བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཚོགས་པ་ཐ་མ་དེར་ནི་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་འགའ་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དངོས་རྒྱ་དངོས་འབྲས་དཔོག་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་མང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྭ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ནས་ཀྱི་ས་བོན་
ལ་སོགས་པ་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་སྐྱེད་ངེས་མ་ཡིན་པ་ཡང་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ལ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཞུགས་པར་
མཐོང་སྟེ། ས་ལུའི་ལྷ་གུ་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚུ་ལུད་ཟོད་གཤེར་དག་ནི་ངེས་འགའ་
ནས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ལ་ཡང་ཉེ་བའི་བྱིར་དང་། ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་
ལས་གཞན་ལ་བཟོས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། ནས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཐ་མའི་ནང་ན་ས་ལུའི་ལྷ་གུའི་རྒྱས་པ་སོགས་
མེད་ཀྱི་ས་ལུའི་ས་བོན་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ས་ལུའི་ལྷ་གུ་སྐྱེད་ངེས་སུ་
འགྱུར་བས་རྟགས་ཞུགས་ཀྱང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
ན། ལྷ་ལུད་ཟོད་གཤེར་སོགས་དང་ཚོགས་པའི་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ཚོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་
ཀྱིས་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བཟོས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཞུགས་པ་ཡིན་
ཉེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་བྱིར་ན་དེ་དག་སྟེ་ཁྱོད་ལ་ནི་ས་ལུའི་ས་བོན་ཀྱི་ཚོས་ས་

ལུའི་ལྷ་གྲུ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ས་ལུའི་ས་བོན་གྱིས་རྒྱས་པ་ཐ་མ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲུ་པར་ཐལ། ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་དེ་མ་ཐག་སྐྱེད་པ་ས་ལུའི་
ས་བོན་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཚུངས་པའི་ཚོད་པ་དང་། མི་མཚུངས་པའི་ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་གྱི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཐ་མ་ལ་ས་ལུའི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ཐོགས་
མེད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་གཉིས་བྱར་ཡོད་པ་དེ་ལྷ་ན་ནི་འོ་ན་བྱས་པའམ་དངོས་
པོར་ཡོད་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་འཇིག་པའི་རྒྱུའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
གདན་མི་ཟ་བར་ཆང་བ་མེད་པས། འཇིག་པར་འབྱུར་བ་འཇིག་རྒྱ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་
ལ་བསྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་མཚུངས་པའི་ལན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུའི་ནམ་དབྱེ་རྒྱུའི་ནམ་དབྱེ་ལ་བསྟོས་པ་དང་།
བྱས་པ་ལ་འཇིག་མི་འཇིག་སོ་སོར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་ནམ་དབྱེ་སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་
པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ས་ལུའི་ས་བོན་དང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
ཡང་ཆོས་ཅན། མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འབྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱ་རིགས་
མི་འདྲ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་
གྱི་ལྷ་གྲུ་དང་རིགས་འདྲ་བ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འབྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
ནས་ཀྱི་ས་བོན་དེའི་རྒྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་གྱི་ཉིར་ལེན་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཤེས་དཀའ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱུའི་

རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་མི་རྟོགས་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་
ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་སོ་སོར་
ངེས་པ་མཐོང་བ་ལས་རྒྱའི་རྒྱས་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་རྟོགས་ཀྱིས་དབག་དགོས་པ་མ་
ཡིན་ནམ། རི་ལྷར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་ཅེ་ན། འབྲས་བུས་རྒྱ་དབག་དགོས་པ་ཡང་
ཡོད་མོད་ཀྱི། སྐབས་འདིར་ནི་ཐོག་མར་རྒྱ་མི་འབྲ་བ་མཐོང་། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་
འབྲས་བུ་མི་འབྲ་བ་མཐོང་བའི་རྗེས་འགོ་དང་ཕྱོག་པ་ལ་བལྟོས་པའི་མངོན་སུམ་དང་
མ་དམིགས་པས་རྒྱ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་སྦྱོན་པ་ཡིན་པས་སྦྱོན་
མེད་དོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མི་འབྲ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ངེས་པ་
ཡིན་ཀྱི་རྒྱས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུའི་དོན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་འབྲ་
བ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་པའི་སྒོ་བྱར་བར་ནི་མི་རིགས་ཉེ། དུལ་
དུས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཡང་དུལ་དང་དུས་དང་རྗེས་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་འདི་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མཚན་གང་
གིས་འདི་དག་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་འཛིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཀྱི།
བྱས་པ་འགའ་ཞིག་དེ་ལྷར་མ་ཡིན་པའི་འཛིག་མི་འཛིག་སོ་སོར་བསྐྱེད་པའི་ངེས་
པའི་རྒྱ་འགའ་ཞིག་བརྗོད་དགོས་པར་ཐལ། ས་ལུའི་སྤུ་གུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་ཆང་མ་
ཆང་གིས་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་བཞིན་དུ། འཛིག་རྒྱ་ཆང་མ་ཆང་གི་དབང་
གིས་བྱས་པའི་འཛིག་མི་འཛིག་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས་
སོ། །འཛིག་རྒྱ་ཆང་མ་ཆང་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཛུབ་བཙུགས་སུ་བསྟན་པར་

མི་རྩལ་སོ་ཞེ་ན། འཛིག་ཉེན་འདྲིར་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་འཛིག་མི་འཛིག་སོ་སོར་
ངེས་པར་བྱས་པའི་འཛིག་རྒྱུའི་རང་བཞིན་ནི་སོ་སོར་ངེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དེ།
བྱས་པ་གང་ཡིན་སྐྱེས་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་
འཛིག་པ་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སྐྱེ་བ་ཁ་ཅིག་
ན་རེ། གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ན་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་བ་དང་འཛིག་པ་དང་
གནས་པ་དོན་གཞན་བཞི་རྒྱས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
གང་དག་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ་དག་ནི་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་འབྱུང་
བ་ཡང་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་འཛིག་པ་དང་
ལྡན་པ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་གང་ཡིན་འཛིག་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་
ནི། མ་རངས་པས་འདྲི་སྐྱེ་བ་ནི་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་དངོས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འཛིག་མི་
འཛིག་རང་བཞིན་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་
འཛིག་མི་འཛིག་སོ་སོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་ཡིན་འཛིག་པར་ངེས་པ་དེའི་བྱིར། ས་ལུའི་ལྷ་
གུའི་རྒྱ་ཆང་མ་ཆང་སོ་སོར་ངེས་པས་ས་ལུའི་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་སོ་སོར་ངེས་པ་
བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལ་འཛིག་རྒྱ་ཆང་མ་ཆང་གི་དབང་གིས་འཛིག་མི་འཛིག་སོ་སོར་
ངེས་པའི་དཔེ་དོན་མི་མཆུངས་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བྱས་པ་ལ་ཡང་འཛིག་མི་འཛིག་

སོ་སོར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་རྒྱས་བསྐྱེད་དགོས་པ་ལ་
འཇིག་མི་འཇིག་སོ་སོར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སོ་འདི་ལ་འཇིག་
པར་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱའི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཚང་མ་ཚང་འགའ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

།གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དངོས་བཤད་པ།།

གཉིས་པ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དངོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བྱོན་ས་
སྤྲུལ་དང་། དེ་སྤྲུལ་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་རྒྱེན་ཚིགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་
ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ཡང་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་པར་
མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱ་རྒྱེན་ཚིགས་པ་དང་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་རྣམས་འཇིག་པ་
ཡིན་ཀྱང་དེ་དག་མ་ལུས་པར་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་མཐོང་བ་འགའ་ཞིག་མི་
འཇིག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡང་སྤིང་དོ། །མ་མཐོང་ཡང་འཇིག་པར་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། འདི་
ལྟར་དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་རྒྱས་པ་སྤྲུལ་ཚིགས་པར་མཐོང་སྟེ། འགའ་ཞིག་
ཐོགས་བཅད་སུ་བསྐྱེད་ཀྱང་སྒོ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཐོགས་མེད་དུ་ཡང་བསྐྱེད་
པ་བཞིན་དུ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འཇིག་པར་བསྐྱེད་ཀྱང་འགའ་ཞིག་མི་འཇིག་པའི་བདག་
ཉིད་དུ་བསྐྱེད་པ་གང་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་དངོས་སོར་བསྟན་པ་དང་། ཏྲག་པ་ལ་བྱས་དངོས་
འགོག་པའི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་
དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སོ་ཡིན་ན་མི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་

སྐྱེས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ། ཉག་
པས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། ཉག་ས་ལྷ་མ་དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་
དངོས་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་
ཉིད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ནི་ཉི་བར་བརྗོད་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བཤོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་ཁྲབ། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་ལ་དངོས་མེད་ཀྱིས་ཁྲབ་པ་
འོན་ནི་མཐའི་སྐད་ཅིག་དག་བཅོམ་པ་ཕྱང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་ཀ་མའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་
པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཉི་བར་བརྗོད་པ་དངོས་པོར་མེད་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་མི་
རྒྱས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དག་བཅོམ་པ་ཕྱང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཐུང་ན་ལས་
འདའ་ཀ་མའི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་འབྲས་བུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྦྱེད་པས་ཐ་མར་
བཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་བཟང་བའི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཞན་ཀྱི་ཉི་བར་
ལེན་པ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ནི་མཐའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ། །དག་བཅོམ་
པ་ཕྱང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ན་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པ་སྤྱོད་སོར་བཞག་པ་
ཡིན་ན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མཆོམས་སྟོར་བའི་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་སྦྱབ་
པའི་ཉག་ས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
མེད་པས་སྐྱེ་བ་དུ་མར་བརྒྱད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱང་ཆད་
མས་མི་འགྱུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་སྤྲས་པས། ཕྱང་པོ་
ལྷག་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པར་བཞག་པ་བྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་ཁས་

ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་
འབྱོར་དབྱེད་པ་བ་རང་གི་ལུགས་ལྟར་ན་དེའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་འདྲ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་ལྟར་
ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར། ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐྱེ་
བ་བྱི་མ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་གས་རི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཡིན་ན། རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མཆོམས་སྦྱོར་བས་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན། ད་ལྟར་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལས་ཞེ་སྒང་དང་བཅས་པའི་སེམས་མཆོམས་
སྦྱོར་བ་མཛོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་པ་བཞིན། ཐ་མལ་བ་འཆི་ཀའི་སེམས་ཀྱང་ཆགས་པ་
དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་དུ། དབུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་
འགྲེལ་པར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དག་བཙུང་པ་ཐ་མའི་སེམས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་བྱི་མའི་ཉེར་ལེན་
མི་བྱེད་ཀྱང་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྦོང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་ན་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བྱབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ཡང་པན་འདོགས་རྒྱས་པ་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་གཞན་དུ་ནི་དག་བཙུང་པ་
རང་གི་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མཛོན་
ཤེས་སོགས་དུ་མ་ལ་པན་འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཙུང་པ་ཐ་མའི་
རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་

ཏེ། དེ་ཁྱོད་ལ་གཟེགས་པའི་བསྐྱེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
མི་གཟེགས་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཙམ་པ་ཐ་མའི་
སེམས་ཀྱན་མཁྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེས་པས་མ་གཟེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཟེགས་
པའི་བསྐྱེས་པ་མེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉགས་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཙན། གཞན་གྱི་དོན་ལ་
འཇུག་པ་ན་སེམས་ཙན་ནམས་ཀྱི་སྒྲང་བར་བྱ་བ་དང་སྒྲང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཆོས་གཅིག་དག་བཙམ་
ཐ་མའི་རིག་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་ཐལ། དེ་མ་ཤེས་ན་སྒྲང་དོར་
གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་མཁྱེན་པ་འཇུག་མི་འཇུག་ཐེ་ཆོས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཤེས་
ཀྱང་གཞན་དོན་ལ་མི་མཁོའོ་ཞེ་ན། དག་བཙམ་ཐ་མའི་རིག་པ་ཤེས་པ་གཞན་དོན་
ལ་མི་མཁོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཅི་ཞིག་ལྟར་དངོས་སམ་བརྒྱུད་པས་
ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་དག་
བཙམ་ཐ་མའི་རིག་པ་མ་ཤེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཤེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དེའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཆང་བར་འགྱུར་བ་གང་
ཞིག་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉག་ཏུ་གཟེགས་པའི་བསྐྱེས་པ་མེད་ཀྱང་རིག་པ་ཐ་
མ་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། གཟེགས་པའི་བསྐྱེས་པ་དང་བཙམ་པའི་དུས་
སུ་བྱུང་བའི་ཐ་མ་འགའ་ཞིག་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་སྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དག་
བཙམ་པའི་རིག་པ་ཐ་མ་ཆོས་ཙན། ལྟན་ལག་འགྲུས་བྱ་མི་བྱེད་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་
སྟོང་དུ་ཐལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ལག་མི་བྱེད་ཀྱང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་སྐྱེན་དང་ཐལ་

བས་ཡིན་གྱི་དེ་དང་མ་བཤམ་ན་ནི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་
ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་སོའམ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉགས་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
དཔག་ནི་བྱས་པའི་ཉགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་ཉག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་དང་དགག་བྱའི་
ཆོས་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་གཉིས་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་དུ་ངེས་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ཡང་དག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ཆད་མས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར་ཡང་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཉགས་འདིའི་བྲབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི་དངོས་སོ་ཁོ་ན་དོན་
བྱེད་ནུས་པར་མྱར་བསྒྲུབས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་
གཉིས། ཉགས་དགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་དེ་
ནི་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་པར་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིམས་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་
པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་བྲབ་པ་ནི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་ལ་རིམ་པས་བྱེད་པ་དང་
དུས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་འདུག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། གཉིས་ལས་
གཞན་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁེགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་
ཆོས་དགུས་སུ་སྒྲུབ་པ་ནི།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིམས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཅིག་ཅར་དོན་
བྱེད་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉག་པ་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་ནི་དོན་བྱེད་པ་མིན་ཏེ།
དུས་གཉིས་སུ་འགོར་བའི་ཕྱོད་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུན་ལ་བཟོས་པ་

མེད་པར་རང་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་བྱེད་པ་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་
སྤངས། འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་དེ་སྤར་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ན་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
རང་གི་ངོ་པོ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་རིམས་གྱིས་དོན་བྱེད་པར་འགལ་
ལོ། །རྟག་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
མི་འཐད་པ་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་
བྱེད་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་པོ་ནི། ཕྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
རྟག་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟག་པའི་དངོས་
པོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་
ལེན་པའི་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པ་སྟོ་མ་བཏགས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པ་གང་
ཞེས། །རྟག་པས་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཅན།
དངོས་པོར་མེད་དེ། རིམ་དང་རིམ་མ་ཡིན་པར་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ལྷང་པ་
དང་པོ་གཉིས་དངོས་པོ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་ཁྲབ་པའི་དོན་བསྟུ་བ་དང་། ཕྱི་མ་
གཉིས་རྟག་པ་ལ་དོན་བྱེད་པ་ཁེགས་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟུ་བའི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

སྐབས་འདིར་འཐད་ལྷན་དུ་ཕྱིན་ཏུ་སྦྱར་བ་སྦྱར་བྱེད་པས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་བསྟོན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ནམ་པར་བཞག་ནས་དངོས་པོ་
ཡོད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་

བཤད་པའི་དོན་ནི། འདིའི་ཚུགས་སྡེ་མ་སྡེ་བའི་དངོས་པོ་ཁས་སྒྲངས་ནས་དེ་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྡེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
 དངོས་པོ་ཀྱན་རྩེ་བ་ཅམ་དུ་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་སྡེ་བའི་དངོས་པོ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་མ་བཏགས་པར་དོན་བྱེད་
 ཀྱས་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གྲུབ་ཟིན་ལ། དེ་མི་ཀྱས་ན་རིམས་དང་ཅིག་ཅར་
 གྱིས་དོན་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དངོས་
 པོར་སྡེ་བའི་ལུགས་བཟུང་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་
 བོ། །དགག་པ་དེ་ནི་ཞར་བྱང་ཅམ་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་དང་
 དངོས་པོ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། སྟེ་བདུན་
 འདིར་སྟོབ་དཔོན་གྱི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག །ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་
 ཅད་སྟུག་བསྐྱུལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད། ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་ཞི་བའི་ལྷ་བ་
 དཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་གསུང་རབ་རྒྱས་བཏབ་ནས་གནས་པའི་དོན་དེ་
 ཉིད་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
 པ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་
 པར་རྟོགས་པ་གལ་ཆེ་བར་གཟེགས་ནས། འདི་དང་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་
 འགྲེལ་དུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་བོ། །དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱུང་བ་དེས་ན།
 གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་མཛོན་གྱུར་ལྟོག་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་
 ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་སྦྱར་དུ་ཁས་
 སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འདི་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱི་མཛོན་སྦྱར་

ལེ་ལུར་གཏན་ལ་པཔ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྣམ་འབྲེལ་ལེ་ལུ་གཉིས་པར་རྒྱས་
པར་གཏན་ལ་པཔ་ཅིང་། ཟག་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་བསྐལ་བ་དང་། སྤང་ན་ལས་འདས་
བ་ཞི་བ་ཡང་དེར་གཏན་ལ་པཔ་ལོ། །འདི་ནས་བསྟན་པ་འདི་འབྲེལ་གཅིག་རིགས་
པས་ལེགས་པར་མ་དེས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནས་མཁུན་པ་གསུམ་
བཤད་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་རྒྱལ་བ་དགུས་པའི་དེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟོན་པས་
གནས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ལྷོས་འཇུག་པར་བཤོ། །

གཉིས་པ་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱབ་
བ་སྐྱབ་བྱེད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚོད་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱབ་བ་སྐྱབ་བ་དང་། དེས་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པའི་བྱབ་
བའང་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོས་མེད་དང་གཞོད་པ་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་
བྱབ་བ་སྐྱབ་བ་ལས་ཡང་ན་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་
རྟག་པས་བྱབ་བ་བསྐྱབས་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་བ་སྐྱབ་བ་སྟོན་བ་ནི་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་
པས་བྱབ་བ་མ་བྱབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་བསྐྱབས་
པའི་ཕྱིར། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ནས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་
བྱབ་བ་རི་ལྟར་བྱབ་ཅེ་ན། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་
པས་བྱབ་བ་བྱབ་ན། བྱས་ཅམ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱབ་བ་བྱབ་པར་ཐལ། སྤང་པོ་དང་
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་

བ་བསྐྱབ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱབ་ཐེང་
ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། སྤང་པོ་ལྗེའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་
བ་སྐྱབ་བ་དང་། དེས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
འདུས་བྱས་ལ་སྤང་པོས་ཁྲབ་པར་བསྟན་བ་དང་། སྤང་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་པར་
བསྐྱབ་བ་དང་། དེས་ན་རང་རྒྱུ་ལས་འདྲིག་པར་སྐྱེས་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤང་པོ་ལྗེ་པོ་ཙམ་ཞིག་བྱས་པར་བཟུང་ན་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སངས་
རྒྱུ་པ་ཁོ་བོ་ཙག་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་སྤང་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། རི་སྐད་
དུ་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། འདུས་བྱས་གང་ཞེ་ན་ཞེས་འདྲི་བ་ལ། སྤང་པོ་
ལྗེའོ། །ཞེས་ལན་གདབ་བ་རིགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རིགས་པའི་གཞོད་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་དང་། འདུས་བྱས་ལ་སྤང་པོ་ལྗེར་ངེས་པ་མདོ་ལས་མ་
གསུངས་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འདུས་བྱས་ལ་སྤང་པོ་ལྗེར་ངེས་པའི་སྐྱབ་ཐེང་དུ་སྤང་བཞོད་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤང་སྐྱབ་ཐེང་དུ་ནམ་བུ་ཐམས་
ཅད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་ལྗེ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་བ་སྐྱབ་བ་དང་། ལྷག་མ་
མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་ལྗེ་ཡོད་བ་དེ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་
དབང་པོ་ལྗེ་ནི་རྒྱས་པ་ཕྱི་འཕོ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་སུ་ནམ་པར་
ཤེས་བ་སྐབས་འགར་སྐྱེ་བ་ནམ་པར་མ་ཆད་བ་དང་གསལ་མི་གསལ་ནམ་པར་

འགྱུར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དབང་ཤེས་སྤྱིར་སྦྱེ་བ་མཐོང་ཞིང། དབང་
ཡིད་ཡོད་པའི་སྐབས་འགར་སྦྱེ་བ་ཆད་པ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་དབང་ཡིད་ལས་
གཞན་པའི་རྒྱ་གཅིག་ཡོད་པར་དཔག་བྱས་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་
ཞིང། ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་རུང་དང་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་གི་བྱད་པར་མེད་པར་ཡང་
དབང་ཤེས་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་དབང་
པོ་ལ་བྱས་པ་འཕོ་བའི་མི་རྟག་པར་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་ཆད་འགྱུར་བྱེད་
པར་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་དབང་པོ་མི་རྟག་པར་བྱུབ་པར་ཐལ། དབང་པོ་དེ་དག་
གི་རང་བཞིན་རྟག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་ཆད་འགྱུར་བྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱུན་ལ་བཟོས་པར་ཡང་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྐྱུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལྔ་ཡང་
ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྦྱེ་བ་དང་འགག་པར་མངོན་སུམ་ཆད་མས་སོ་
སོར་རིག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོར་བ་བདེ་དང་སྤྱག་བསྐྱུལ་བས་མཆོན་པའི་
ཆོར་བའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་མ་ཉེ་བར་རྟོག་པའི་
འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་མཆུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་དང་། ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་ཅོད་གཞིར་
བཟུང་ནས་རྟགས་ཆོས་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་སྦྱར་རོ། །ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེ་བ་དང་འགག་པར་མངོན་སུམ་དང་
རྗེས་དཔག་ཅི་རིགས་པས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕྱང་པོ་ལྔ་མི་རྟག་པར་བྱུབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་དག་

ནི་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་མི་རྟག་པར་བསྐྱབས་པ་ལ་དོགས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
རང་གི་རྒྱའི་རང་བཞིན་དེ་དག་གིས་རང་ཉིད་འཛིག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་མོར་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་པས་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ཅན་གཞན་
དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱ་དེས་རང་གི་ངོ་མོ་འཛིག་པ་དེ་ལ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་རང་ཉིད་འཛིག་པའི་ངོ་མོར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱབ་པ་བསྐྱབས་པ་འདིས་ནི་འདུས་བྱས་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་མི་རྟག་པས་བྱབ་པ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྤང་བཤད་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྟག་པར་དོན་གྱི་ཤུགས་
ཀྱིས་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་
ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་འདུས་མ་བྱས་དག་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་
མི་རྟག་པར་བྱབ་པོ་ཞེས་ཅི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཁམས་
དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་ཀྱང་མི་རྟག་པར་འགལ་བ་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་ཀྱང་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་
དང་བཅས་པའི་སྤང་པོ་བར་བ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་
འཐད་ལྟར་དུ། འདི་ལྟར་སྤང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་མི་རྟག་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལས་ཐ་དད་པར་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པས་བཀག་པ་དང་ཁས་མ་
སྒངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཡོད་ཙམ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱབ་པ་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་

འཆད་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་པ་དང་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡོད་པར་མི་འདོད་ན་འགོག་བདེན་སེམས་
སུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ཅི་ལྟར་མི་འགལ་བ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་བཞིའི་ངོས་འཛིན་བཤད་པ་སེམས་ཅམ་པ་
འབའ་ཞིག་གི་ལུགས་སུ་སྒྲ་བ་དང་། འགོག་བདེན་སེམས་སུ་འདོད་པ་ལ་སྐབས་དེ་
ཉིད་དྲ་དགག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདིར་འཐད་ལྡན་དྲ་བཤད་པའི་དོན་ནི། དངོས་པོར་
གྲུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་སྐྱབ་བཞེད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་ཕྱང་པོ་བར་པ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འདུས་པས་དེ་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་
པ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །འདུས་མ་བྲས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
ཡིན་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྒྲ་བ་ལྟར་དེ་གསུམ་དངོས་པོར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པས་བཀག་པ་
དང་དངོས་པོར་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་མ་གྲུབ་
ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
དངོས་པོ་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་མ་བསྐྱབས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བྲས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་བསྐྱབས་པ་འདིས་ནི་དངོས་
པོར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་མི་རྟག་པས་བྲབ་པ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚེད་སྤང་ལ་གསུམ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་
སྤང་བ་དང་། དེ་དོན་ཡོད་ན་འཛིག་པ་གཏན་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། འཛིག་
པའི་རྒྱ་ཡོད་ན་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། བྱོགས་སྤྲ་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་

པའི་དབང་པོ་རྣམས་གཏན་ཆིགས་གཞན་ལ་བཏེན་ནས་མི་རྟག་པར་བྱ་བ་ཅིང་།
ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱ་བ་པ་འོན་དེ་བྱས་པ་འདིག་
པར་སྐྱབ་པ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པ་ལ་རྒྱས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། རྒྱ་
མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་དང་གཞན་
དག་གཏན་ཆིགས་གཞན་ཁོ་ནས་མི་རྟག་པར་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པའི་དགོས་པ་དང་།
ལྟོས་མེད་མ་བྱ་བ་ན་བྱས་པ་ལ་འདིག་པས་མ་བྱ་བ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་བྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་འགའ་ཞིག་གཏན་ཆིགས་
གཞན་གྱིས་མི་རྟག་པར་བྱ་བ་ཀྱང་། ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དགོས་པ་མེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་མི་རྟག་པར་གཏན་ཆིགས་གཞན་གྱིས་བྱ་བ་
ཀྱང་བྱས་པའི་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་མཐའ་དག་ལ། མི་རྟག་པ་དེས་བྱ་བ་པ་ནི་བལྟོས་
པ་མེད་པའི་གཏན་ཆིགས་ལས་རྟགས་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
འདིག་པ་ལ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འདིག་པས་མ་བྱ་བ་པར་འགྱུར་ཞེན། བྱས་
པ་འདིག་པ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ནི། བྱས་པ་ལ་འདིག་པས་
མ་བྱ་བ་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱིས་བྱང་གི་འདིག་རྒྱ་ལ་བལྟོས་ནས་འདིག་རྒྱ་ཆང་བ་
འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་འདིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། གཞན་ལ་འདིག་རྒྱ་མ་ཆང་བས་མི་འདིག་
པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བྱིས་བྱང་གི་འདིག་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་
ཆིགས་འདིས་ནི་ཆོས་ཅན། གཞི་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་རེས་འདིག་རེས་མི་འདིག་གི་

འཛིག་པ་རེས་འགའ་བ་དེ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་པོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། དེའི་སྟེང་
དུ་འཛིག་པ་རྩམ་འགའ་ཞིག་ལ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་གྱི་
ཆེ་མི་འགྱུར་བ་འགའ་བ་སྟེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བསྟོས་
པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འཛིག་པ་གང་མིན་པ་དེ་ནི་འཛིག་པ་རེས་འགའ་བ་དང་
འགའ་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་དུས་རེས་འགའ་འཕྲ་རྩམ་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་ལ་འཛིག་པས་
ཁྱབ་པར་འགྱུར་ན་ནི་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་དུས་དང་རྩམ་ཉི་ཆེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ལ་
བསྟོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་པ་བྱས་པའི་རྒྱ་
ལས་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་དུ་ལས་ལེན་པ་འོ་ན་ནི་འཛིག་པའི་རང་གི་ངོ་པོ་དེ་རྒྱ་ལ་
བསྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཏན་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་འཛིག་པ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱ་
མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་མ་འགྱུར་ཏེ།
དངོས་པོར་ཡོད་པའི་རྒྱའི་དངོས་པོ་ཉིད་ལས་དངོས་པོ་འཛིག་པ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོར་ཡོད་པ་འབྱུང་བ་ནི་འཛིག་པ་རང་ཆས་སུ་རྩེས་སུ་
འབྲེལ་བ་དེ་འབྲ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་།
ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་འཛིག་པ་སྐྱེ་ན་དངོས་པོར་ཡོད་པ་
ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་རྒྱ་འགའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་
ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཛིག་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཀུས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་
ན་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་འདི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡུལ་
འགའ་ཞིག་ཏུ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ཡང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བར་རྟག་ཁྲབ་ཏུ་ཡོད་
པར་ཐལ། སློ་བྱར་བ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་
ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ན་ཡང་ལྡོག་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པའི་
དངོས་པོར་ཡོད་པ་འདི་ཚོས་ཅན། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ངེས་པ་དང་ལྡན་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་དུས་རྩིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་
ཐལ། གང་འགའ་ཞིག་ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཉེ་བར་བརྟེན་པ་དེ་ལ་ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་
ཅུང་ཟད་འབྲེལ་བས་ཁྲབ། ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡུལ་དུས་ཀྱི་
རྒྱ་ལ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། འཇ་ཀྱི་སྤྲས་རྩིས་སུ་འབྱོ་ལྡོག་པར་
ཚུན་སྤྱད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། འགར་ཡང་སློ་བྱར་བ་རྒྱ་
མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བསྟོས་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདིག་པ་རྒྱ་ལ་བསྟོས་པ་འོན་ཏེ་
སྤར་འདིག་པ་རྒྱ་མེད་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཀུས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དངོས་པོ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོའི་འདིག་པ་སྐྱེད་བྱེད་མེད་པ་དང་།
དངོས་པོ་འདིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པ་དགག་པ་དང་། ཞིག་པ་ལ་འདིག་པར་
འདིག་རྟེན་ན་གསུམ་པ་དང་འགལ་བ་སྤར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོའི་འདིག་པ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་འདིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

དངོས་པོ་སྐྱེས་པ་དེའི་ངོ་པོ་འཛིག་པར་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་གཞན་ཕྱིས་
བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལ་བསམས་ནས། རྒྱ་མེད་ཕྱིར་ན་འཛིག་པ་ནི། །ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འཛིག་པ་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པས་འཛིག་པར་བཤད་
པ་མ་ཡིན་ནས། དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་རང་ཉིད་འཛིག་པར་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། རིགས་པ་
གཞན་ཡང་སྟོན་པ་ནི། དངོས་པོའི་འཛིག་པ་ཅེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་ལས་ཇུས་གཞན་དུ་
བྱུང་པ་འགའ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཉིད་འཛིག་པ་དང་བྱུང་བ་དེ་ཇུས་གཅིག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཁྲུ་མཉམ་པའི་ཚུལ་དུ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་སྐྱེད་
ཅིག་མར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ན་དངོས་པོ་གནས་པའི་
དུས་ཉིད་འཛིག་པར་མི་བརྗོད་ཀྱི། དངོས་པོ་བཞིག་པ་ལ་མི་རྟག་པར་བརྗོད་པས་
དངོས་པོ་ཉིད་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་གྲགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་
བྱམ་པ་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་དུས་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུང་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་པ་
དང་། བྱམ་པ་རང་དུས་ན་མི་རྟག་པར་ཁས་སྐྱོངས་པ་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ།
ནང་གི་འཁྲུ་རྒྱ་སྐྱོ་ཞན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམ་པ་འདིའི་རང་བཞིན་མི་རྟག་པ་དེ་རང་
དུས་ན་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཛོང་ཡང་ཕྱིས་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་དུས་ན་བྱམ་པ་མི་
རྟག་པའོ་སྟུང་པའི་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་སྤར་རང་དུས་ན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དངོས་པོ་རང་དུས་སུ་མི་རྟག་པ་མཛོན་སུམ་དུ་མཛོང་ཡང་། དེའི་དུས་སུ་མི་རྟག་པ་
མཛོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ངེས་པར་ཐལ། དེའི་དུས་སུ་མཛོང་ཡང་མི་རྟག་པར་
ངེས་པའི་མཛོང་བ་གསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྟག་པར་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་གསུམ་སྟེ། བྱང་གི་འབྲུལ་རྒྱ་སྒོ་ཞན་པ་དང་། ཕྱི་འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་པ་དང་། འབྲུལ་གཞན་འབྲུང་གསུམ་ཆང་བའི་དུས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པར་མི་རྟོགས་ལ། འབྲུལ་གཞན་འབྲུང་ལྟ་བུ་མ་ཆང་བའི་བྱམ་པ་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་ཏེ། དེ་ཡང་བྱམ་པ་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་དུས་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པའི་དུས་ཡིན་གྱི། གྲོ་དུམ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ངེས་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་དང་བྱམ་པ་བཞིག་པ་རྟོགས་པ་ལ་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་འཛིན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། དེས་ན་བྱམ་པའི་རྣམས་སུ་གྲུར་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་པའི་ངེས་པ་བྱམ་པ་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུར་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི་བྱམ་པ་རང་ཉིད་གནས་པའི་དུས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་བྱམ་པ་ཐ་མའི་སྡ་རོལ་གྱི་བྱམ་པ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་དགོས་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་ཆེ་རྟག་པར་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་གསུམ་ག་ཆང་བའི་ཕྱིར་དོ། །འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྒོ་དང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གཉིས་ཀའི་འཇུགས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བྱམ་པ་བཞིག་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འཛིན་ཏེན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཐ་མ་ཉིད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིས་བྱམ་པ་བཞིག་པ་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་པ་དེའི་དབང་གིས་འཛིན་ཏེན་པ་ན་མས་བྱམ་པ་

མི་རྟག་པར་རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་ཐ་སྟད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བའི་དུས་སུ་མ་ངེས་
པར་བྱེས་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། དུག་གི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པ་དག་ཟ་བའི་དུས་སུ་
འཆི་བའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པར་མི་ངེས་ཀྱང་། དུག་གི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལུས་སྒྲིབ་
པ་དང་ཁ་རྩ་འཛིག་པ་སོགས་མཐོང་ནས་འཆི་བའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་དུག་ཏུ་རྣམ་
པར་འཛོག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་སོ་དང་བྱས་པ་དེ་ལ་འཛིག་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་པ་
འདི་ནི་དངོས་སོར་ཡོད་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་གཏོགས་པར་
བྱེས་བྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་འགའ་ཞིག་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་
གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེ་བས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཆོས་མ་བྱུང་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་དག་གིས་བྱུང་བའི་
དོན་ནོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་སོ་ནི། ཡང་ངེ་ལྟར་ན་བྱས་
པའི་འཛིག་པ་བྱས་པ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ཚད་མ་གང་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་སོ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྐྱེད་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་འཛིག་པ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་འཛིག་
པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་འཛིག་པ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་
དེ། བྱས་པའི་འཛིག་པ་དངོས་སོར་གྱུར་པ་དང་དངོས་སོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྤྲ་མ་བྱུང་སྟེ། བྱས་པའི་འཛིག་པ་བྱས་པ་
དང་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱི་མ་བྱུང་སྟེ།

དངོས་མེད་རྒྱའི་རྩམ་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཡང་སྒྲིའི་རྩམ་པ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཛིག་པ་དངོས་པོ་
བསྐྱེད་པའི་རྩམ་པ་མེད་པ་དང་། དངོས་མེད་བྱེད་ན་རྒྱའི་བྱ་བ་བཀག་པར་བསྟན་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅུ་བར་ཡང་གི་སྐྱ་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡང་གི་སྐྱས་ནི་
འཛིག་རྒྱས་བཞིག་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་བྱེད་ན་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་བྱེད་
པའི་བྱ་བ་བཀག་པར་བསྟན་པའི་ཡང་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་
བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་ལྟར་འཛིག་རྒྱ་ལ་འཛིག་པ་དངོས་པོ་བྱེད་པའི་རྩམ་
པ་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། འཛིག་རྒྱས་འཛིག་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་བྱེད་ན་དངོས་པོ་དང་ཇུས་གཅིག་བྱེད་
དམ་ཇུས་གཞན་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པ་དེ་ཁྱོད་
རང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱས་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ལས་འཛིག་པའི་དངོས་
པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ཇུས་གཞན་བྱེད་ན་ཡང་དངོས་པོ་ལ་ཕན་
བཅུགས་སམ་མ་བཅུགས། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོའི་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་འཛིག་པར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དེ་ལ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་
ཐལ། དེས་ན་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་འཛིག་པ་རོན་གཞན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་འཛིག་
པ་དེའི་རོན་གཞན་བསྟོས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ལ་ཕན་པ་ཅུང་ཟད་

ཀྲང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་འཛིག་པ་དངོས་པོའི་རྫས་དེ་དང་དེ་མ་
ཡིན་པའི་རྫས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྲང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བཞིག་པ་དངོས་མེད་
བསྐྱེད་ན་རི་ལྟར་རྒྱས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་འགོག་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། འདི་
ལྟར། ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་སྤྱི་རབས་པ་ཁ་ཅིག་འཛིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོའི་
རྫས་སྤྱི་གྲུར་པ་ཡིན་པར་མི་འདོད་དེ། དངོས་པོ་མེད་པར་གྲུར་པ་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་
འཛིག་པ་ཡིན་པར་སེམས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱམ་པ་འཛིག་པའི་རྒྱ་འདི་ནི་ཆོས་
ཅན། བྱམ་པ་མེད་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། བྱམ་པའི་བཞིག་པ་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ལ་གལ་ཉེ་བྱམ་པ་བཞིག་ནས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ངོ་པོ་
འགའ་ཞིག་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བྱར་འགྲུར་བའི་
ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེ་
བས་ན་འཛིག་རྒྱས་བཞིག་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་བྱེད་ན་རྒྱས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་
བ་ལ་དགག་པ་བྱས་པར་འགྲུར་བར་ཐལ། འཛིག་རྒྱས་དངོས་པོ་མེད་པ་བཞིག་པ་
བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། ཕྱིས་བྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་འཛིག་པའི་དོན་གཞན་བསྟོས་
པར་བྱ་བར་རི་ལྟར་འགྲུར་ཉེ་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ལ་པན་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྲང་མི་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་འཛིག་པ་ནི་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
གཞན་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་བྱུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྤྱི་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ལྟོས་མེད་གི་རྟགས་དང་གནོད་པ་ཅན་གི་རྟགས་གི་སྟོགས་ཁྲབ་ལེགས་པར་བྱལ་བ་
དེའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་པས་བྱལ་ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྟོག་ལ་
སོགས་པ་མངོན་གྱུར་གང་ལ་འདིག་ཅིང་འགྱུར་བར་བྱལ་བ་དེ་རོ་བོ་ཉིད་གིས་འདིག་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་བྱུང་གི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འདིག་པའི་ཕྱིར། མངོན་གྱུར་
དེ་ལས་གཞན་སྟོག་གྱུར་གི་བྱས་པ་ལ་འང་རོ་བོ་ཉིད་གིས་འདིག་པར་འགྱུར་བར་བྱལ་
སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འདིག་པར་བྱལ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྟོག་ལ་སོགས་པ་མངོན་གྱུར་འགའ་ཞིག་ལ་འདིག་ཅིང་འགྱུར་
བར་མཐོང་བ་འདི་ནི་རོ་བོ་ཉིད་གིས་འདིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་འདིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་སྟོག་གྱུར་གི་
བྱས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་གིས་འདིག་པར་འགྱུར་བ་བྱལ་བ་ཡིན་ཏེ།
མངོན་གྱུར་གི་བྱས་པ་དང་། འདིག་རྒྱ་གཞན་ལ་བལྟོས་མེད་དུ་འདིག་པར་ཁྲད་
པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དེས་མཆོན་ནས་རང་བཞིན་གི་གཏན་ཆིགས་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། ཆིག་གི་དོན་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
རྗེས་ཁྲབ་ཇི་ལྟར་བྱལ་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་བྱལ་ན་ལྟོག་ཁྲབ་ཀྱང་བྱལ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་
མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཁྲབ་པ་རྗེ་ལྟར་བྱལ་པའི་
ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གཞན་དག་ཀྱང་ཆོས་ཅན།
རང་ཡོད་པ་དེ་ཅུ་དང་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་བྱལ་བ་ཁོ་ནའི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་ཅོད་གཞི་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་སྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་

ཚད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཁྲབ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
ཆོག་གས་ཀྱི་བདག་ཉིད་རིེ་འབྲ་ཡིན་པ་རིེ་ལྟ་བའི་བསྟོས་མེད་དང་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་
ཚད་མ་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་ཁྲབ་གྲུབ་ན་ལྡོག་ཁྲབ་ཀྱང་རེས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་
པའི་གཏན་ཆོག་གས་དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ལ་བདག་གཅིག་པའི་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་རེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་ཙམ་དང་རྗེས་
སུ་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེ་ཡང་རང་གི་བདག་
ཉིད་མི་རྟག་པ་པོར་ནས་རིེ་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མེད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་རང་
གི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱས་དངོས་ལ་མི་རྟག་པའི་ཁྲབ་པ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་སྤང་བ་
དང་། རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚྡོད་པ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དང་བྱས་པ་མཐོང་བའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
མི་རྟག་པ་ལ་སྒོ་ཁ་མ་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྟག་པའི་ཁྲད་པར་ཅན་དུ་རེས་པ་ཡིན་ལ། བྱས་
དངོས་རྟགས་སུ་བྱས་ན་སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་
འགལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་རེས་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་དང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བྱེད་
ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཚད་མའི་བྱ་བ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ནི་རེས་
པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་རེས་པའི་ཆ་གང་ལ་མི་སྐྱབ་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་

བ་དེཉིད་ལ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། གང་ལ་བསྐྱབ་བ་དེཉིད་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་
འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཉག་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། དངོས་པོ་དང་ཉག་པ་
འགལ་བར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །སྤར་གྱི་ཚོད་བ་དེཉིད་དངོས་པོ་ཉག་
པར་འདོད་ཅིང་། དངོས་པོ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེཉིད་ཉག་པ་ལ་ཚད་མར་འདོད་བའི་
གཞན་སྤེལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ལ་མི་ཉག་པས་
བྱབ་པ་དཔེའི་སྤྱིང་དུ་བྱུང་བ་མི་འཐད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་མ་དེས་པའི་སྤྱི་རོལ་དུ་མི་ཉག་
པ་དེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་བྱིར། ལུང་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་
སྟོབས་ཤུགས་གྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར།
མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཚོད་གཞི་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བར་
ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །མི་ཉག་པ་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱབ་བྱེད་
ཐུག་མེད་བརྒྱད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་བཟུང་བར་བཞད་
པའི་དོན་ཡང་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་དཔེ་
ལ་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བྱི་ཁོལ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་ལྷན་པར་བྱུང་བ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དེཉིད་གྱིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྷན་དུ་བྱུང་ན་ཚོད་
གཞི་ལ་ཡང་བྱུང་བས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་གཞི་འགར་ཚད་མས་བྱུང་ཅིང་། ཉག་པ་ལ་
བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་ཉག་པ་དང་མི་ཉག་པ་དངོས་འགལ་དུ་
དེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པས་

ཐུབ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པས་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ལ་ཉམ་མཁུ་པ་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་ལ། ཚེད་གཞི་ལས་གཞན་པའི་བྱས་པ་དང་དངོས་པོར་མཐོང་
པའི་གཞི་དེ་ལ་མི་རྟག་པས་ཐུབ་པར་སྟོན་པས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་མེད་
པར་ཐལ་པའི་སྟོན་མེད་དོ། །འོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྲུལ་ཡང་འདུས་པས་དེ་ཡང་
སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པའི་ཆད་མ་བྱུང་དུ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོན་གང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ངེས་པ་ན་རི་བོང་གི་དྲ་
ཡང་མི་རྟག་པར་ངེས་སོ་ཞེས་སྤྲུལ་ནས་རི་ལྟར་བརྗོད། རི་བོང་གི་དྲ་མེད་པའི་ཕྱིར་
མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། འོན་སྤྲུལ་ཡང་དངོས་པོ་དང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་
དོགས་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ་འཇལ་པའི་ཆད་མ་གཞན་དགོས་པས་
སྟོན་མེད་དོ། །

ཐག་བཅས་བྱེད་པར་ཐར་པ་དང་། །

བཅིངས་གྲོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི། །

སྤྱིས་བྱ་རྟག་པ་སྤྲུལ་ནམས། །

འགོག་བྱེད་རིགས་པ་ལེགས་པར་བཤད། །

༼འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རྫོག་གྱུར་གཏན་
ཆིགས་དོན་གཞན་གྱིས་གོ་བ་འབྲས་རྟགས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་གོ་བྱ་གོ་
བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཏན་
ལ་དབབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚྱད་སྤང་རོ། །དང་པོ་ནི། ཚྱད་གཞིའི་སྤྲེང་དུ་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་རྟགས་ལས་དོན་གཞན་རྟགས་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ལ་ནི་འབྲས་བྱའི་
 གཏན་ཆེ་གས་ཁོ་ན་འབྲུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་རྣམས་ནི་སྒྲིན་མེ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རུང་བ་ཙམ་གྱིས་དོན་
 གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་མི་འབྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་
 བོ། །ལྡན་འདུལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། རྟགས་
 དེར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དོན་
 གཞན་ལ་མི་འབྲུལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལས་མ་སྐྱེས་ན་དེ་ལ་དོན་
 གཞན་གྱི་སྒྲོ་ནས་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་རག་མ་ལས་
 པའི་དོན་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རྣམས་ནི་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དོན་གཞན་གྱི་
 དུ་བ་ལ་ལ་མེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏན་ཆེ་གས་ཡིན་ན་འོ་ན་དུ་བ་དེ་ལྡན་ལ། དེའི་
 ཆོས་སུ་ངེ་ལྟར་འབྱུང་ཆོས་དང་ཆོས་ཙན་ནི་རྒྱ་འབྲས་བྱ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
 བ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལན་དངོས་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མི་འཐད་
 པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་དང་རྩས་ཐ་དང་
 ཡིན་ན་ཁྱོད་དེའི་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་དེ་
 ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་དང་ཁྱོད་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་
 ཇི་ལྟར་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ནི་འཁར་གཞོང་དང་

ཏུ་འཁྱུག་བཞེན་དུ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོན་གཞན་གྱི་
ཉེན་ཉིད་རྒྱུར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཉེན་དང་རྒྱ་ལགལ་པའི་ཚྣད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་
བ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རོན་གཞན་
གྱི་ཉེན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐུབ་པར་ཐལ། རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་རོན་
གཞན་གྱི་ཉེན་ཉིད་མི་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྣད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉེན་དང་རྒྱ་ལགལ་བར་
ཐལ། གལ་ཏེ་དུ་བའི་ཉེན་ནི་དུས་མཉམ་པའི་ས་ཕྱོགས་ཡིན་ལ་རྒྱ་ནི་མེ་མ་ཡིན་ནས་
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དུ་བ་དང་མེའི་
རྒྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བའམ་དེའི་རྒྱ་མེ་ནམས་ཀྱི་དངོས་སམ་བརྒྱད་པས་དོན་
གཞན་གྱི་ཉེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ལྔ་མ་དང་། དེ་སྤྲོན་
དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་དེ་རྒྱ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། མེ་ནི་གོ་བུ་
དང་འབྲས་བུ་དུ་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། མེ་དང་བྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པ་དང་དུ་
བ་དང་བྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པའི་ཆ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གོ་བར་བྲུ་བ་དང་གོ་བར་
བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བསྐྱེད་པར་བྲུ་བ་དུ་བ་ཡང་རྣམ་ལ་ཆ་མེད་
པ་ཡིན་ཅིང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མེ་ཡང་རྣམ་ལ་ཆ་མེད་པ་ཡིན་པས་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྲུ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་བསམ་པ་
ནི་མེ་དང་བྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་གི་ལྡོག་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱིས་དུ་བ་དང་
བྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ་ནམས་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཆ་སོ་སོར་མི་སྐྱེད་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་གོ་བུ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྟེ།

པའོ། །དཔེར་ན་ཅུན་གྱི་མེས་ཅུན་གྱི་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆོ། ཅུན་གྱི་མེས་ཅུན་གྱི་དུ་བའི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་དུ་བའི་ཆ་མ་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་དུ་བ་དེ་ཅུན་གྱི་མེའི་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཅུན་གྱི་མེ་དང་གྲུབ་བདེ་ཇུས་གཅིག་པའི་ཅུན་གྱི་དུ་བ་མི་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་མེ་དེ་ཅུན་གྱི་དུ་བའི་གོ་བྱར་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལན་དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུའི་རིགས་དེ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱ་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་འབྲས་སུ་དེ་མཐོང་ན་རྒྱ་དེ་ངེས་པར་ཐོན་དུ་སོང་བའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུས་ནས་ཡང་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ངེས་པ་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་ངེས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མེ་དུའི་ཇུས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ལྷོག་པ་ཐམས་ཅད་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མེ་ལ་ནམ་པར་གནས་པའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་རང་བཞིན་རི་སྟེན་ཅིག་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས་དེ་མེད་ན་དུ་བ་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས་དེ་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་སུ་ནི་གཞི་འགར་རྒྱ་དེ་གོ་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་འབྲས་སུ་དེ་དག་གཞི་འགར་རྒྱ་དེ་དག་གི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་འབྲས་སུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱར་རོ། །གཏན་ཆོགས་ཞེས་པ་ཅ་ཆོག་ཡིན་མོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། །འབྲས་སུ་

གང་ཡང་རུང་བས་རྒྱ་གང་ཡང་རུང་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་
པའི་ཆོས་གང་དག་རྒྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་དེ་དག་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་དུས་ནཱ་ཡང་ངེས་པའི་འབྲས་བུའི་ཆོས་དེ་དག་ཁོ་ནས་རྒྱའི་ཆོས་དེ་དག་
གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྗེས་ལ་ཆ་
ཤས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་ཏེ། ཅན་ཅན་གྱི་དུ་བ་དང་དུ་བ་བྱུབ་བདེ་རྗེས་
གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཅན་གྱི་མེས་ཅན་གྱི་དུ་བ་བསྐྱེད་ཀྱང་དུ་བ་མ་སྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་བསྐྱེད་ན་ཅན་གྱི་མེས་ཅན་གྱི་དུ་བ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྗེས་ལ་ཆ་ཤས་
ཀྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཅན་ཅན་གྱི་མེས་ཅན་གྱི་དུ་བ་བསྐྱེད་
ཀྱང་མེས་ཅན་གྱི་དུ་བ་མ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བསྐྱེད་ན་མེ་དེ་ཅན་གྱི་དུ་བའི་གོ་
བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེན། གཉིས་པ་ནི། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སོ་སོར་ངེས་ན་རྗེས་ལ་ཆ་
ཤས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མེ་དེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བའི་བྱེད་པར་སྐྱ་རིས་ངེས་ནས་རྟགས་སུ་བཟུང་ན་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྟགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་བས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་སྐྱི་ནཱས་རྟགས་སུ་བཟུང་ན་
གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྐྱི་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཟོད་པར་འདོད་ན་ནི་གོ་བྱེད་དུ་མི་འདོད་
དེ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་འབྲལ་བའི་ཕྱིར། གཞུང་སྤྲ་མ་ལ་ཁ་ཅིག་། ཅན་ཅན་གྱི་དུ་བ་
ཅན་ཅན་གྱི་མེ་དཔོག་པའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཅན་ཅན་གྱི་མེ་
སྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆེ་ཅན་གྱི་དུ་བའི་སྐྱ་རིས་མི་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་དུ་བ་དང་ལྟན་

ཅིག་པའི་ཚུན་གྱི་རི་ལས་ཚུན་ཡོད་པ་དང་མེ་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་དཔག་ཅུས་ཀྱང་
 ཚུན་ལས་བྱུང་བའི་མེ་དཔག་མི་ཅུས་ཏེ། སོག་མ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་དང་ཚུན་
 ཡུལ་ཉེ་བར་ཆོག་པ་ལས་དུ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་ཚུན་གྱི་རི་བྱང་སྤྱིད་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་ཁ་དོག་དང་ཆོག་པ་གཅིག་པའི་ཚུན་གྱི་རི་ལས་ཚུན་གྱི་མེ་
 དཔོག་གོ་ཞེན་ཡང་ཚུན་གྱི་དུ་བས་ཚུན་གྱི་མེ་དཔོག་ཅུས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་
 འཇུར་རོ། །དེས་ན་དུ་བ་ལ་སྟོ་བ་དང་འཇུར་བ་དང་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་
 སོགས་པའི་ལྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་དེའི་ཆེ་མེ་དེས་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པར་དུ་བ་ཡིན་
 ལ། དེ་ཉགས་སུ་བཟུང་ན་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་ཀྱི་སྟོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་བསྐྱེད་ཀྱང་
 དེ་ཙམ་ཉགས་སུ་བཀོད་ན་གོ་བྱེད་དུ་མི་འདོད་ལ། ཡང་དུ་བ་སྟོན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་པ་དང་། དུ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཉགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་བས་བྱེད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་སྤྱི་རྣམས་ཀྱང་ཉགས་སུ་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་ཉགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཇུལ་བར་སྐྱབ་པ་
 དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་འཇུལ་བ་ལ་གནོད་པ་སྤང་བ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དུ་བ་མེའི་རྒྱ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་དང་།
 རྒྱ་ཡེ་མེད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་།
 ལན་རོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སྤེལ་ཅིག་ན་པེ། དུ་བ་མེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་མེ་མེད་བརྒྱ་
 བྱེན་གྱི་སྤྱི་པོ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བས་གལ་ཏེ་དུ་བ་མེ་ལ་མི་འཇུལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཆད་
 མ་གང་གིས་ཚུལ་རི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་འདི་ཆོས་ཅན།

རྒྱ་དང་ལྷན་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཏུ་བ་གང་ཞིག་མེ་དེ་ལས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཏུ་བ་མེའི་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། བརྒྱ་
ཐེན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ལས་ཀྱང་སྤྱི་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པའོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས། རྒྱ་
འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེ་ཏུ་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་མེད་པའི་ཚྭ་བ་
སྤང་བའོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཆིག་གི་དོན་ནོ། །དང་ལོ་ལ་གཉིས།
ཚད་མ་ཏུ་དགོས་དབྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཅིག་དང་རྒྱ་གང་ལ་ངེས་པར་བྱེད་པ་བཤད་
པའོ། །དང་ལོ་ནི། བྱ་བ་མཐས་སྒོ་བསྒྲད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་རྟགས་
ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ན་ཏུ་བ་མེ་ལས་སྤྱི་བ་ཞིན་པར་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཅིག་གིས་མེ་ཏུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་རྟགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
མི་འཐད་དེ་མེ་སྤང་མཐོང་ལ་ཏུ་བ་ཕྱིས་མཐོང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གཉིས་
ངེས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱ་བ་པས་རྒྱ་སྒྲོར་བ་ཞིན་པའང་མངོན་སུམ་
ཚད་མ་གཅིག་གིས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། བྱ་བ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་
ནང་གི་རྒྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གཉིས་དེ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་གཉིས་སྤ་
ཕྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁང་པའི་སྟེང་ན་མི་འདུག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་
གཅིག་གིས་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་ཁང་སྟེང་ན་གནས་པ་ཁང་པས་པན་
བཏགས་པ་ལ་བཟོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྲགས་གསུམ་
ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་སུ་གཏན་ལ་བབ་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་ལ་བྱ་བ་མཐའ་བསྒྲད་པའི་ལོག་རྟག་དངོས་སུ་ཡོད་
དམ་མེད་ཀྱང་སྤྲ་ཡི། རྒྱ་མེད་ཏུ་འཛིན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱ་པ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟག་

ལ་གནོད་པའི་ཚད་མ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་
རང་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་འདི་དག་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ལམ་
བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་ཕྱི་གོ་རིམས་ངེས་པ་དང་། ཆོགས་ལམ་
ནས་སྒྲོར་ལམ་དུ་འཕོ་བ་དང་། དེ་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱ་
འབྲས་རྣམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་ཤེས་ལ་དེ་མ་ཤེས་ན་ལམ་གོང་མ་རྒྱད་ལ་མ་
སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱེས་སོ་སྐྱེས་པ་དང་། ལམ་ལོག་མ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་མ་སྐྱེས་སོ་སྐྱེས་དུ་
ལམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ལམ་དུ་འཛིན་པ་དང་། ལམ་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པས་དུས་
འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བཤད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་རྣམས་དཔེར་
བྱས་ནས་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཐག་བཅས་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པ་
སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་
གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རིགས་པ་ཤེས་པའི་སྐབས་
དོན་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་ངེས་པ་མ་རྟོག་པའི་རྟགས་སུ་སྐྱབ་པ་བྱེད་འདོད་
སྐྱེས་པའི་ཆེ་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་རྒྱང་ལ་འདོར་བ་དང་། དང་པོར་གཞུང་
ལུགས་ལ་སྦྱངས་པ་དང་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་སྒྲུན་པོ་གཉིས་ད་གཟོད་སྐྱབ་པ་བྱེད་པའི་
ཆེ་ཉམས་ལེན་ལ་མང་ཉུང་མི་ཡོང་བའི་སྐབས་འདི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ལུགས་
བན་པ་རྣམས་བརྟན་ཆགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

འོན་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན་སྤང་
དུང་གི་གཞིར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཟུང་

གཅིག་ །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དམིགས་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་དམིགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་
ཀྱི་རོ་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བྱུང་གཅིག་ །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་མ་དམིགས་དེའི་རྗེས་
སུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་བྱུང་གསུམ་གྱིས་འབྲུབ་སྟེ། དུ་བ་མེད་པའི་དུས་མི་སྲིད་པ་
ལ་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་ཅིང་། དུས་ནུམ་ཡང་མེད་པ་ལ་དུ་བ་འཛིན་
པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པས་ཚད་མ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དུ་བ་དེ་དངོས་པོ་རེས་
འགའ་བར་གྲུབ་པས་ཡུལ་དང་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བཟོས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་པ་
ཞེགས་ལ་ཚད་མ་བྱུང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དུ་བ་མེའི་རྗེས་སུ་འབྲུང་ཞིང་མེ་ལོག་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་གྲུབ་ཅིང་། མེས་དབེན་པའི་གཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མངོན་སུམ་
གྱིས་ཞེགས་པས་མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟ་དང་བོང་བྱའི་
དཔེས་དུ་བ་ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་པ་ཡང་ཡུལ་འདབ་འབྲར་འཛིན་པའི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་ཞེགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་ལ་བཟོས་ནས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱི། དུས་
ཀྱི་བྱུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་བཟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་མངོན་
སུམ་དེ་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མེ་རྒྱན་ལྡན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་ན་དུ་
བ་དམིགས་པའི་དུས་ན་མེའི་རིགས་འདྲ་ཆད་པས་དུ་བ་དམིགས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་མེ་
མ་དམིགས་ཞེས་པའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དུ་བའི་རིགས་རྒྱན་
མེ་མ་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དུས་ན་མེད་ན་མེ་མ་དམིགས་པ་
དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
འགའ་འབྲེལ་གྱི་ཅ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བྱས་ནས་དེ་དཔེར་བྱས་ཏེ།

བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་པ་དང་། དེས་བདག་
འཛིན་དང་བྲལ་བ་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱལོ། །

གཉིས་པ་ནི། མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱབ་ནས་བྱབ་མཐའི་
ལོག་རྟོག་ཀྱང་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་ལ་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་བལྟས་
ཏེ། མེ་དུ་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་དེའི་མཆོད་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ལས་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་
མི་དམིགས་པའི་དག་འཛིན་མངོན་སུམ་བྱུང་གཅིག་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་རྟོགས་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་བྱུང་གཅིག་
འབྱུང་བ་ལ་བལྟས་ཏེ། ལོག་མར་མེ་གང་དག་མངོན་སུམ་ཀྱིས་དམིགས་ལ་དེ་
དམིགས་པ་ན་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་དམིགས་པ་ལ་བལྟས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་དག་
འཛིན་མངོན་སུམ་བྱུང་གཅིག་ལ་བལྟས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་གཅིག་མེ་མ་ཆང་
ན་ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་མི་དམིགས་པ་ལ་བལྟས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཞུང་གི་མ་
རྒྱུ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ན་ཡང་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་
འབྲུབ་པར་སྟོན་ནོ། །དུ་བ་དེ་ནི་མའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་དེ་ཡང་
མེ་ལ་བལྟས་ནས་དུ་བ་ལ་ཆང་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱ་རོག་དང་ཏ་ལའི་ཚུལ་དུ་
ལན་ཅིག་སྟེ། བར་མཐོང་བ་ཙམ་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་
འབྲུབ་བོ་ཞེ་ན། དུ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མེ་དེའི་འབྲས་བྱར་འབྲུབ་སྟེ། ལན་ཅིག་ལས་སྟེ།
བ་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བྲབ་པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལན་ཅིག་ཀྱང་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཙུབ་སྟན་ལ་

གཙུག་ཤིང་གཙུག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་མེ་མེད་ཀྱང་དུ་བ་འབྱུང་བས་དུ་བ་
མེད་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙུག་ཤིང་གཙུག་པ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དུ་
བ་མེ་ལ་འབྲལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དུ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བྱང་
ཤིང་གི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཚོ་བའི་རེག་པའི་ཁྲད་པར་ནི་མེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཤིང་
གི་འབྱུང་བ་ནི་ཐལ་བ་དང་སོལ་བ་དང་ཤིང་པན་ཚུན་བྱང་པས་ཕྱང་ཟད་ནག་པོར་
སོང་བ་སོགས་སོ། །དེའི་ཆེ་ཡང་མེད་བྱེད་པའི་ཁྲད་པར་དང་ངོ་བོའི་ཁྲད་པ་གཉིས་
ཡོད་པར་སྟོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བྱ་དུ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན། རྒྱ་གཏན་མེད་པ་ཅན་དུ་འབྱུང་བར་
ཐལ། དུ་བ་གང་ཞིག་རྒྱ་མེ་མེད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ངེས་པ་མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་
ན་རྒྱ་ཡེ་མེད་དུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་ནི་གོང་དུ་འབྱུང་ཡང་ཐལ་བ་
འོག་མ་འཕངས་པའི་འབྲས་བྱ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དུ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན། མེ་དེའི་རྒྱ་ཅན་དུ་
མི་འབྱུང་བར་ཐལ། མེ་མེད་པར་འབྱུང་བ་དེས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཁྲད་པར་ཐལ། གང་
ཞིག་གང་མེད་པར་འབྱུང་བ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱ་ཅན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དུ་བ་མེ་ལས་
མ་སྐྱེས་ཀྱང་མེ་མེད་བརྒྱུན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྒྱ་གཏན་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དུ་
བ་བརྒྱུན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་སྟོང་
བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་བརྒྱུན་གྱི་སྤྱི་བོའི་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་

དེ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་མེད་ཀྱང་མེ་ཡོད་ན་
དུ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མེ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྷོག་མེ་ལས་གཞན་ལོག་ཀྱང་མི་ལྷོག་ན་
ལྷོག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་མེད་ལ་དེ་མེད་ན་སྤྱིར་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡང་ཁས་སྐྱང་དུ་མི་རུང་བས་རྒྱ་
ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མེད་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ཡེ་མེད་དང་། རྒྱ་མ་ངེས་
པའི་རྒྱ་མེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་འདུས་མ་བྱས་སོགས་
དང་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་ཀྱང་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་དངོས་
པོ་ཁ་ཅིག་རྒྱ་མེད་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ། དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་པ་
ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དུ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་དགོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
ན་དུ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མེ་དེའམ་གཞན་ཡང་རུང་སྟེ། ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྷོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
ཁས་སྐྱངས། འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་ལས་ངེ་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་
ལོ། །སྤྲ་མ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གིས་དེའི་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷོག་པའི་རང་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་སྤྱིར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་འདོད་ན་
རྒྱ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་མེ་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་མེ་ལས་གཞན་ལས་
ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་མེ་ལས་འབྱུང་བའི་དུ་བ་དེ་ཉིད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་འབྱུང་བར་ཁས་
སྐྱངས་ན། རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཡང་དེ་ཉིད་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་དེ་དང་

རིགས་འབྲ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་གོས་ལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱ་མེད་ཀྱི་ཉིས་པ་སོན་གནས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཐམས་ཅད་
ལས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཅི་ལྟར་མེ་
མེད་བརྒྱ་གྲིན་གྱི་སྐྱི་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་དུ་བ་དེ་དང་རིགས་འབྲ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་དང་དངོས་རྒྱ་རིགས་མི་འབྲ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་པ་
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དང་དངོས་རྒྱ་རིགས་འབྲ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་དང་
རིགས་འབྲ་བར་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཐལ་བ་སྐྱ་མ་ལ་བསྒྲིག་ན་
གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་མེད་དེ། དངོས་རྒྱ་མི་འབྲ་བ་ལས་ཀྱང་དངོས་འབྲས་དེ་དང་
འབྲ་བ་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན་ནི། དངོས་རྒྱའི་རིགས་འབྲ་མི་འབྲ་ཐ་དད་པས་དངོས་འབྲས་
ཀྱི་རིགས་འབྲ་མི་འབྲ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་དག་གི་འབྲས་བུ་ལ་
པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས་སྒྲངས་ཏེ། རྒྱའི་རྒྱས་པ་ནི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ན། དེ་མ་ངེས་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དངོས་པོ་མཐའ་དག་གི་འབྲ་མི་འབྲ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་མེད་པར་
འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བ་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།
དངོས་པོ་རྒྱ་མེད་དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་ངེས་པ་མི་རུང་བའི་ཉིས་པ་བཤད་
ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱེ་བར་ཡང་འབྱུང་བར་
ཐལ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་གང་ཞིག །རྒྱ་སོ་སོ་ལས་འབྲས་བུ་སོ་སོ་

འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་འབྲེལ་འབྲེལ་ས་
འབྲས་བྱ་འབྲེལ་འབྲེལ་འབྲུང་བར་བྱལ་བ་དང་། ཏུ་བ་བརྒྱ་ཁྱེན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་མི་སྤྱི་
བར་བྱལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་རིགས་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་འབྲས་
ཏུ་རིགས་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་
ཏུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མ་དེས་ན་རྒྱ་མེད་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར། ཏུ་བ་ནི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུར་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་མེའི་རྣམ་པ་དང་
རིགས་མི་མཐུན་པའི་དོན་མེ་མེད་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་རྒྱ་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། རྒྱ་གཏན་མེད་དམ་མ་དེས་པའི་རྒྱ་མེད་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ་རྒྱ་མེད་ཏུ་འདོད་པ་དེ་
ལྟར་ཡང་གཞོད་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་ཞེས་པའོ། །དངོས་པོ་རྒྱ་མེད་ལ་གཞོད་པ་སྟོན་པ་
འདི་རྒྱ་འབྲས་དེས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཏུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབྱུང་བ་ཡུལ་དང་ཏུས་དོན་གཞན་ལ་མི་
སྟོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྒྲངས། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་
མའི་བསལ་བ་བསྟན་པའི་སྟོན་སྟོན་སྟོན་གྱི་གས་ལ་འཕངས་པའི་རང་རྒྱུད་ཉགས་ཡང་
དག་གི་སྟོན་སྟོན་ཆོས་དེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ན། ཆད་མའི་བསལ་བ་བསྟན་
པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཏུས་ཉག་ཏུ་ཡོད་པ་ཏུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པའམ་ཏུས་
ནམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ཞིག་རང་རྒྱུ་ཡུལ་དང་
ཏུས་དོན་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་དེའི་དམ་བཅའ་ལ་དེས་འགའ་སྟེ་བར་

བྱབ་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཞོད་ཅིང་། ཉགས་ཁས་སྦངས། བྱབ་པ་ཆད་མས་
བྱབ་པའི་སྟོན་སྟོན་གྱི་ཁྱེད་ལ་རང་རྒྱུ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཏུ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དང་དུས་
ངེས་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡུལ་དུས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་ལ་བསྟོས་པ་ལས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེགས་པ་སྦྱ་བ་སྦྱ་མ་ཁ་ཅིག །རྒྱ་མེད་དུ་སྦྱེ་བའི་གཏན་ཆོགས་གཅིག་པོ་
བཀོད་ནས་ཉག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། ཉག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་མ་ཡིན་
གྱི། ཏུ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཁས་སྦངས་ན་མེ་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་མི་བྱེད་ཅིང་རྗེས་སུ་བྱེད་
པའི་རྒྱ་གཞན་ཡང་ཁས་མ་སྦངས་པས་དུས་ནཱ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་
དུས་ཡིན་ལ། མེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལྟོག་ཅིང་ལྟོག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གཞན་ཡང་
མེད་པས་དུས་ཉག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་དུས་ཡིན་པས་ཡ་གྲལ་རྒྱ་མེད་
བཀག་ནས་ཆོགས་པ་རྒྱ་མེད་དུ་སྦྱེ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
བཟླ་བ་མཐའ་བཟུང་གི་གནད་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་དུ་སྦྱེ་བ་
ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དུས་ནཱ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། མེད་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་
པར་ཐལ་བ་གཉིས་ཀར་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མེད་པ་དང་དངོས་པོ་ཡིན་པ་གཞི་
མ་ཐུན་ཁས་སྦངས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་མེད་ཀྱི་ལྟོག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཁས་སྦངས་
པ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ཆད་པས་ཀྱང་འཕེན་པར་མི་རུས་
སོ། །བཟླ་བ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་འདི་མཁས་པར་མ་ཤེས་ན། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟ་
ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། བྱབ་པ་སྦྱབ་པ་དང་། དེས་བྱབ་པའི་

དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་བ་དེ་རྒྱ་མེད་ལས་འབྱུང་ན་ནི་ཞེས་ཁས་སྦངས་ཆེས་སུ་
བརྗོད་ནས། ཏུ་བ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་དུས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་ལ་ཡང་བལྟོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། རྒྱ་ལ་ནམ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་རྒྱུན་ཁྲད་པར་ཅན་
མ་ཆང་བ་མེད་པས་སམ། དངོས་པོར་མེད་ནས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དུས་ནམ་ཡང་
མི་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱ་མ་ཆང་བའི་ཡུལ་དང་དུས་
མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སུ་འབྱུང་བར་འདོད་པའི་དུས་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་
ན་ནི། དེ་ཚོས་ཅན། དངོས་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་ཆང་བ་དེའི་ཆེ་ཡང་འབྱུང་བར་མི་
འབྱུང་བར་ཐལ། མེད་པའི་དུས་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ཁྲད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐལ་བ་དེ་དག་གིས་འཕངས་པའི་
རང་རྒྱད་དོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རེས་འགའ་བར་འབྱུང་བ་ནམས་ནི་ཚོས་ཅན།
ཡུལ་དུས་དོན་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱར་ཡོད་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་རྒྱུན་ཡོད་པ་ཡི་ཡུལ་དང་དུས་དག་ན་ཁྱོད་འབྱུང་བར་རུང་བ་དང་དེ་གཉིས་མེད་
པའི་དུས་དག་ན་ཁྱོད་འབྱུང་བར་མི་རུང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟམ་མ་གྲབ་
ཅེ་ན། དེ་སྐྱབ་པ་ནི་དུ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེར་དུ་བ་དེ་དང་ལྡན་པ་དང་
དུ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པའི་ཡུལ་དུས་ཅིག་གོས་མི་ལྡན་པ་དག་ཏུ་དུ་བ་མི་ལྡན་པའི་
རེས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དུ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཡུལ་དང་དུས་དེར་དུ་བ་འབྱུང་
བར་རུང་བ་དང་རྒྱ་རྒྱུན་མེད་པའི་ཡུལ་དུས་དེར་དུ་བ་འབྱུང་བར་མི་རུང་བ་ཉིད་
འདྲ་བ་ཅན་དེ་འདྲའི་ནམ་དབྱེ་མེད་པ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྲབ་པར་ཐལ། འབྱུང་
བར་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུས་དོན་གཞན་དེ་ཡང་རྒྱའི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་

ནམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། ཏུ་བའི་དངོས་པོ་ནི་ཚོས་ཅན། ཡུལ་ཏུས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་དག་ལ་བལྟས་
བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དང་ཏུས་འགའ་ཞིག་སྤངས་ནས་ཡུལ་དང་
ཏུས་གཞན་དག་ན་ཡོད་པའི་རྩས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་ཏུ་
བསྐྱབས་པ་དེའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཡུལ་ཏུས་རེས་འགའ་བ་དེ་ལྟར་
ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། ཡུལ་ཏུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་ན་ཏུ་བ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་ཏུས་རེས་འགའ་བ་དེར་རེས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ།
ཡུལ་ཏུས་དེ་དག་གིས་བྱས་པའི་ཕན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་ཏུས་རེས་འགའ་བ་ཡུལ་ཏུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བལྟས་པས་བྱབ་པ་
དེ་བས་ན། ཏུ་བ་འདི་ཚོས་ཅན། མེ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཏུས་དེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ངོ་
པོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མེ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཏུས་གང་ན་ཁྱོད་ལན་ཅིག་འབྱུང་བ་མཐོང་ལ་མེ་
ཡོད་པའི་ཡུལ་ཏུས་མ་ཆང་ན་ཁྱོད་འབྱུང་བ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་
ཡུལ་ཏུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བལྟས་པར་ཐལ། ཡུལ་དང་ཏུས་རེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཐལ་བ་སྤྲ་མ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མེས་བསྐྱེད་པ་ལས་གཞན་ཏུ་ན་མེ་
ལས་ལན་འགའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། ཏུ་བ་མེ་ལ་མི་འཁྲལ་བར་བྱབ་པའི་དོན་བསྐྱབ་
བ་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་གྱི་ནམ་དབྱེ་སོ་སོར་རེས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཏུ་བ་མེས་སྟོང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། མེས་སྟོང་བ་ཏུ་བའི་སྐྱེད་
བྱེད་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། ཏུ་བ་མེ་ལ་མི་འཁྲལ་བར་བྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་བ་དེ་

ཚོས་ཅན། ཅི་ལྟར་གཞན་མེས་དབེན་པ་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། མེའི་འབྲས་བྱ་དེར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་ཚོས་ཅན། ཏུ་བ་མ་ཡིན་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། མེས་དབེན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། ཏུ་བ་ནི་
མེ་དེས་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྲད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་མེ་
ཡང་ཚོས་ཅན། འབྲས་བྱ་ཏུ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕན་
འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མེ་དེ་ཏུ་བ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏུ་བ་
དེ་གཞན་མེས་དབེན་པ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མེས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་
པ་དེ་ཚོས་ཅན། ཏུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏུ་བ་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་མེས་དབེན་
པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཏུ་བ་མེ་ལ་འབྲལ་བ་མེད་དེ།
ཏུ་བ་སྤར་མེད་གསུང་ཏུ་སྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཉིད་མེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཏུ་བའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་མེ་ཡིན་པ་དང་། མེ་མ་ཡིན་ན་
ཏུ་བའི་ཉེར་ལེན་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་གི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་ན་རྒྱ་མེད་ཏུ་
འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་ཉིད་ཚོས་ཅན། མེ་ཡི་རང་
བཞིན་ཏུ་ཐལ། མེའི་སྤྲོད་ཏུ་བ་སྤར་མེད་གསུང་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་དེ་ལས་ཏུ་བ་ཉེར་ལེན་གྱི་སློན་ས་
གསུང་ཏུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འོན་ཏེ་དེ་མེའི་རང་བཞིན་མིན་པའི་ཕྱིར།
ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཏུ་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱའི་རང་བཞིན་མེ་

དེའི་དུ་བའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་མེ་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
རྒྱས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དུ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དུ་བ་གང་ཞིག་
དུ་བའི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་
པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་འབྲས་རྩེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་འབྲུལ་བ་ལ་གཞོན་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ།
རྒྱ་དུ་མས་འབྲས་བྱ་བྱན་མོང་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་།
འབྲས་བྱ་རིགས་གཅིག་རྒྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་
བ་དང་། ཉགས་ཀྱིས་དཔག་པར་བྱ་བ་རྒྱའི་བྱད་པར་ངོས་བཟུང་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐ་
དད་པ་ལས་འབྲས་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་འབྱུང་བར་ཁས་ལྷངས་པ། འོ་
ན་ད་ནི་ཅི་ལྟར་འབྲས་བྱ་གཅིག་ལ་ལྟན་ཅིག་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དང་
རྒྱུན་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ལས་འབྲས་བྱ་གཅིག་སྐྱེས་ཏེ། དཔེར་ན། མིག་དང་གཟུགས་
དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་འདི་མི་
བྱང་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ནི། མིག་སོགས་རྒྱུན་གསུམ་ལས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལས་འབྲས་བྱ་རིགས་འདྲ་བ་འབྱུང་
བར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུན་གཞན་དང་བྲལ་བའི་ཡིད་བྱེད་ཁོ་ན་མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུན་གཞན་དང་
བྲལ་བའི་ཡིད་བྱེད་གཅིག་ལུས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའམ་རྒྱའི་ལྷོག་པ་གཅིག་

ཁོ་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤ་
མས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང་ཕྱི་མས་སྤྱིར་དགག་པ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་ན་སྤ་མས་རྒྱ་
གཅིག་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ལ། ཕྱི་མས་དེ་འདྲའི་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ས་པ་དང་ལྗན་པའི་རྒྱ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

ཡིད་བྱེད་ཁ་ཡར་བ་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ན། མིག་ཤེས་
བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཡིན་པ་འོན་
ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མ་གསུམ་ཆོག་པ་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་མིག་
ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟགས་
ལས་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་ཁ་ཡར་བ་དཔོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་སུ་བྱུང་བའི་གཞིར་རྒྱ་མ་གསུམ་ཆོག་པ་འོ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དེ་ཁོ་ན་
རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་
པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱ་མ་གསུམ་ཡིན་ན་རྒྱ་མ་གསུམ་པའི་རྟེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་གསུམ་པའི་རྟེན་མེད་པའི་སྟོན་
མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་མ་གསུམ་ཆོག་པ་པོ་ཉིད་འབྲས་བུ་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རང་གི་ངོ་པོ་གསུམ་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་འཛིན་
མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་མ་གསུམ་ཆོག་པ་པོ་ནང་གི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་རྣམས་
ཀྱང་རིམ་ཅན་དང་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྣམ་གངས་མེད་པར་
དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེའི་ངོ་པོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་
པ་དང་རྒྱ་མ་གསུམ་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ལའི་ས་བོན་དང་བ་ལང་གི་ཕྱི་བ་མི་འདྲ་བ་ལས་ལྷན་ལ་
མཚུངས་པ་སྟེ་བར་མཐོང་བས་རྒྱ་མི་འདྲ་བ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ན་སྟེད་
བར་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། གང་ཡང་ཅུང་ཟད་ལྷན་ལའི་ས་བོན་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་
བ་ལང་གི་ཕྱི་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་མེ་ཏོག་ལྷན་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་དེ་
ལ་ཡང་ལྷན་ལ་ཞེས་མིང་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་ཀྱང་ལྷན་ལ་རང་གི་ས་བོན་ལས་རབ་དུ་
སྟེ་བ་ཅན་ལས་འབྲས་བུའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རྒྱུ་
རང་གི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱ་ཤིང་རང་གི་ས་བོན་ལས་
སྟེས་པའི་རྒྱ་ཤིང་དང་སྟོང་བུ་བཅུགས་པ་ལས་སྟེས་པའི་རྒྱ་ཤིང་ལྟ་བུའོ། །དེ་
གཉིས་སྔ་མ་ལས་རྒྱ་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱི་མ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་
བས་ཀྱང་མིང་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུ་གཉིས་ནི་འཛིག་
རྟེན་ན་གསལ་བ་ཁོ་ནར་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པའི་སྟོན་ས་རྣམས་འབྲེད་པར་
བྱེད་དེ། སྟོང་བུ་ལས་སྟེས་པའི་རྒྱ་ཤིང་སྟོམ་པ་དང་སྟོ་བ་དང་། ས་བོན་ལས་སྟེས་
པའི་རྒྱ་ཤིང་ལྷན་པགས་སྟེ་བ་དང་སྟོང་བུ་སྔ་བར་འཛིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་དུ་
གྲགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བར་འཛིག་པའི་
རྣམ་གངས་བསྟན་པ་དང་། འབྲས་བུ་འདྲ་མི་འདྲ་རྒྱ་འདྲ་མི་འདྲ་ལ་མི་འཁྲལ་བར་
སྟེ་བ་པའི་དོན་བསྟེན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་འདྲ་མི་འདྲས་དཔག་པར་བུ་
བའི་རྒྱ་ཡང་དེ་མ་ཐག་པ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་དཔེ་དང་། མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ནི། འབྲས་བུ་འདྲ་མི་འདྲས་དུས་རིང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པའི་རྒྱ་འདྲ་མི་འདྲ་དཔོག་

བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བྱེད་མི་འབྲས་ཇེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་
མི་འབྲས་ཡང་དེ་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་འབྲས་འབྲས་བ་ལ་དངོས་རྒྱ་འབྲས་པའི་དཔེ་དང་།
དངོས་རྒྱ་མི་འབྲས་བ་ལས་དངོས་འབྲས་མི་འབྲས་བ་འབྲས་པའི་དཔེ་དང་། རོན་བསྐྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བྱེད་ཇེས་རང་བཞིན་མཚུངས་པ་རྣམས་ལ་དངོས་རྒྱ་དེ་ནི་
འབྲས་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱན་
ཇེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱན་འབྲུག་པའི་རྒྱ་ཤིང་ག་ཟུགས་བྲད་པར་མེད་པ་སྡོང་བྱ་
གཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་འབྲས་སྡེ་བྱི་དག་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ལ་དངོས་གྱི་
རྒྱ་མི་འབྲས་བ་ཐ་དད་པ་དེ་ལ་ནི་དངོས་འབྲས་དེའི་རང་བཞིན་མི་འབྲས་བ་ཐ་དད་པ་ཡང་
ཡོད་པ་ཡིན་པས་བྲབ་སྟེ། དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱ་
ཤིང་གི་ས་པོན་དང་སྡོང་བྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་དག་ཉིད་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་
ལས་དངོས་འབྲས་འབྲས་མི་འབྲས་ཅི་འབྲས་བ་མཐོང་བ་དེ་ལས་ནི་རང་ཕྱོགས་གྱི་ཆོས་སུ་
བྱུང་པའི་གཞིར་དངོས་རྒྱ་འབྲས་མི་འབྲས་དེ་འབྲས་བ་ཇེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེས་ནའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དངོས་རྒྱ་མི་འབྲས་བས་དངོས་འབྲས་མི་འབྲས་བ་བསྐྱེད་ན་དེས་
ཀྱང་དངོས་འབྲས་མི་འབྲས་བ་སྐྱེད་པས་མཐར་མི་འབྲས་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་།
དངོས་རྒྱ་མི་འབྲས་བས་དངོས་འབྲས་འབྲས་བ་བསྐྱེད་ན་དངོས་འབྲས་འབྲས་བ་དངོས་རྒྱ་
འབྲས་བ་ལ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བར་སྐབས་སུ་རྒྱུན་གྱི་དབང་
གིས་འབྲས་མི་འབྲས་སྐྱ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱད་པའི་བརྒྱད་འབྲས་མི་འབྲས་

བས་དངོས་འབྲས་འདྲ་མི་འདྲ་དངོས་རྒྱ་འདྲ་མི་འདྲ་ལ་འབྲལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་
ཐལ། དངོས་འབྲས་འདྲ་མི་འདྲས་བར་དུ་ཆོད་པའི་རྒྱ་བ་རྒྱད་པ་དག་འདྲ་མི་འདྲ་
རྗེས་སུ་དཔོག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་རྒྱ་མི་འདྲ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་དག་ཀྱང་རེས་
འགའ་རྣམས་པ་འདྲ་བ་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། ཉགས་དང་ལྷུ་མ་རར་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་མོ་ག་
གོན་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ལ་འབྲལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་
རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཉགས་དང་ལྷུ་མ་རར་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་མོ་ག་གོན་རྣམས་པ་འདྲ་བ་
ཡིན་ཡང་དེ་ཅི་མ་གྱིས་དངོས་རྒྱ་འདྲ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་འབྲས་འདྲ་བ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམས་པ་ཐ་དད་པ་འབའ་ཞིག་ནི་རིགས་
འདྲ་བ་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམས་པ་
འདྲ་བ་འོན་ཀྱང་རང་བཞིན་གཞན་ཡང་མི་འདྲ་བར་འཛོག་གྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན། བཙུན་མ་དང་བཙུན་མ་མ་ཡིན་པའི་རྟོར་བུ་དང་སྟེག་དང་བུ་བུ་ལ་
སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་རྣམས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གཞན་གྱི་སྒྲིན་ས་
མི་མཚུངས་པར་བཞག་བྱས་ཏེ། ལྷོད་ཆེ་ཆུང་དང་བྱས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཅིག་
ཏུ་ནི་མེ་ཏོག་ཐ་དད་པས་མི་འདྲ་བར་འཛོག་བྱས་ཏེ་སྒྲིན་པོ་དང་ཅིག་ཤོས་སེར་པོ་
སོགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཅན་གྱི་ཤར་བ་ཀ་བཞིན་ནོ། །གཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བས་
མི་འདྲ་བར་འཛོག་སྟེ། འབྲས་བུ་མེད་པ་དང་ཅིག་ཤོས་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཀར་གོ་ན་
བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རོ་མི་འདྲ་བ་ལས་མི་འདྲ་བར་འཛོག་སྟེ། ཉགས་དང་ཅིག་
ཤོས་ལྷུ་མ་རར་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་མོ་ག་གོན་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བྱས་པ་མི་འདྲ་

བས་མི་འབྲ་བར་འཛོགས། དེག་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲ་བ་དང་ཐུངས་པས་འབྲ་བའི་ཨ་
རུ་ར་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་རིགས་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་ཡོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། བྲད་པར་ཐ་དད་པ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་ཕྱེ་བའི་འབྲས་བུ་མི་འབྲ་བ་ནི་དངོས་
རྒྱ་མི་འབྲ་བ་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་དེ། དངོས་རྒྱ་མི་འབྲ་བའི་བྲད་པར་ཡོད་ཀྱང་འབྲས་
བུ་མི་འབྲ་བའི་བྲད་པར་མེད་ན། འབྲས་བུ་མི་འབྲ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་དུ་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཀྱང་པ་གཉིས་པས་རྒྱ་མེད་
ཁྲེགས་པའི་དོན་བསྟུས་ལ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་
ཁྲེགས་པའི་དོན་བསྟུས་ཤིང་། ཀྱང་པ་དང་པོས་དེས་ན་དོན་གཞན་གྱི་ཇེས་སུ་འགྲོ་
ལྟོག་ངེས་པ་ལས། རྒྱ་འབྲས་སུ་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །དུ་བ་ཆོས་ཅན།
མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། མེ་མན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་གྱི་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། དུ་བ་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེ་གང་གི་ཇེས་སུ་
འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དུ་བ་དེ་མེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་
སྤྱི་བོ་སོགས་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དུ་བ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་མེ་དེའི་རྒྱ་ཅན་དུ་ཆད་མ་
སྟགས་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ནམ་འབྲེལ་དུ། ཆོགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི་
བསྟུ་བའི་ཆོགས་བཅད་དུ་བྲས་གྱི་འོག་མ་གཉིས་མ་བྲས་ཀྱང་དོན་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་བྲབ་པའི་རྩ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བལྟོས་པར་བསྟུ་བ་པ་ལ་གསུམ། མཛོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པས་
ཉགས་གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་བསྟུ་བ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྲབ་པ་འབྲུབ་པ་

འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་ཀྱི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་དང་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་
ཅམ་གྱིས་མི་འབྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟགས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ལས་ལྟོག་བྱུང་འབྲུབ་པ་མིན་ཞིང་མ་ཐུན་
སྟོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་ལས་རྗེས་བྱུང་འབྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། རྟགས་ཆོས་རྒྱ་དང་
འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འཕ་རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས་
མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དུ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་མེད་ག་དང་ལྟན་ཅིག་ངེས་པར་
ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། མེད་དང་རྗེས་ཐ་དད་མེད་དང་འབྲེལ་བ་བྱུབ་
པ་ལས་གཞན་དུ་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། བྲས་པ་ཆོས་ཅན། གོས་སེར་པོར་འབྱུར་བ་ལ་
ཆོན་དོན་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་མི་རྟག་པའི་ངོ་པོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། མི་རྟག་པ་ཁྱོད་ལས་རྒྱ་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་མཆན་ཅན་གྱི་ཆོས་ཏེ། འབྲས་བུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་ལ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་
དང་། རྟགས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་འབྲུབ་པ་རྒྱས་པར་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱ་ཐ་དད་ལས་སྦྱེས་པ་ལ་བདག་གཅིག་པ་མི་འཐད་
པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་
སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་དོན་གཞན་ལས་སྦྱེས་ན་
འབྲེལ་བ་མེད་པར་འབྱུར་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་བདག་གཅིག་པར་མི་རུང་བའི་
གཞོད་པ་གཞན་ཡང་སྟོན་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་ལས་རྩལ་གཞན་ཉིད་དུ་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་
བྱས་པ་ལས་འབྲས་བྱའི་ཆོས་རྒྱ་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་
གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་བྱས་པ་ལ་འདྲིག་ངེས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་
རྟགས་ཀྱི་སྐྱབས་བཤད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཅི་ལྟར་སྐྱབས་འདིར་བཤད་ཅེ་ན།
བདེན་མོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སློན་ནས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་
བྱུང་བ་དགག་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་ན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་
བ་བྱུང་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཞར་ལ་འདི་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱས་མི་རྟག་བདག་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། ཁྲབ་པ་སྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་བྱས་པ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བྱས་པ་དེ་བྱུང་དུས་ན་དེའི་མི་རྟག་པ་མ་བྱུང་བའོ། །དེ་གཉིས་རྒྱ་སྐྱེ་ཐ་དད་པ་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱུང་མ་བྱུང་འགལ་བའི་ཆོས་ལྡན་དང་། རྒྱ་མི་འབྲ་བ་
ལས་སྐྱེས་པས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། དེས་མི་འབྱུང་ན་རིལ་རྩལ་གཅིག་ཏུ་
ཐལ་བ་དང་། འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་མ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རྩལ་ཐ་དད་པའམ་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པར་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བྱུང་མ་བྱུང་ཆོས་འགལ་བ་གནས་པའི་དངོས་པོའམ་རྒྱ་ཐ་
དད་པ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་མི་རྟག་བདག་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་

འཕེན་པའི་རྟགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་བྱུང་མ་བྱུང་འགལ་བའི་ཚོས་གནས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་
ཐ་དད་པས་བདག་གཅིག་མ་ཡིན་པ་ནི་སྤར་བསྐྱབས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཞར་
བྱང་ཅམ་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་གང་ལས་ཀྱང་རྣམས་ཐ་དད་པ་མེད་
པར་ཐལ། བྱུང་མ་བྱུང་གི་དུས་འགལ་བའི་ཚོས་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་དེས་
ཀྱང་རྣམས་ཐ་དད་པར་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་དང་སྦྱས་བྱ་ལ་སོགས་
པའི་དངོས་པོ་རིལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། བྱམ་པ་དང་སྦྱས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་སྦྱེ་བ་དང་
འཇིག་པ་དག་དང་རྒྱ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐན་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་
འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་
བཞིན་གང་ལ་ཡང་བྱུང་ཆེ་ཆུང་མེད་པའི་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་ན། སྦྱེ་གནས་
འཇིག་པ་དང་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམས་གཅིག་ཏུ་
ཁས་སྐྱངས་པ་ཅམ་ལ་མ་ཡིན་ལ་རྣམས་གཅིག་ཅམ་ལ་ཐལ་བ་དེ་འབངས་འདུག་སྟམ་
དུ་འབྲུལ་ནས་བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་
ནི་དངོས་པོའི་མཆན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་རོ། །ཁོ་མོ་ཅག་
ལྟར་ན་ནི། བྱམ་པ་དང་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱང་རང་མཆན་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་
གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་ཁྱོད་ལ་རང་མཆན་གྱི་མཆན་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
བཞག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱོད་ལ་རྟུལ་ཕྱུག་ཆ་མེད་ཀྱི་མཆན་གཞི་གཟུང་དུ་ཡོད་ན་ནི། ཁོ་མོ་ཅག་ཀྱང་

རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་འདྲིན་ཏོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྟེན་ཞིང་ཆོག་
 ཅམ་ལ་འཆེལ་བ་ཁྱོད་གཞན་གྱི་ཁས་སྦངས་ལ་མ་འབྲིས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཆད་
 མས་བྱུང་བའི་རང་མཚན་གྱི་མཚན་གཞི་འདྲིན་མི་རྣམས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱུང་
 མཐའ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པའི་གཞོད་ལེགས་པར་ཁུར་བ་ཡིན་ནོ། །རང་གི་གསལ་བ་དུ་
 མ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་དང་རང་མཚན་འགལ་བར་མཁས་པའི་དབང་པོ་སྲུ་གང་
 གིས་ཀྱང་ཁས་སྦངས་ཤིང་། ཁས་ལེན་པར་མི་རིགས་པས་རང་གི་གསལ་བ་དུ་
 མ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པས་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ་སྡོ་རྒྱལ་ཆ་
 མེད་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པའི་བྱིད།
 ཞེས་པའི་ཐལ་བ་སྲུ་ལ་འཕེན་པ་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་ལེགས་པར་སོམས་
 ཤིག། །རྒྱལ་ཕན་ཆ་མེད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཆ་བཅས་ནི་བྱམ་པ་བཞིན་དུ་ཆ་ཅན་བྱམ་པ་
 མིན་པའི་བྱམ་པའི་ཆ་རྩ་ཐ་དད་དུ་མ་འདུས་པའི་ཆ་ཅན་མིན་པ་ལ་རྒྱལ་ཕན་ཆ་མེད་
 ཀྱི་དོན་དུ་བཞག་མ་བཞག་དོན་སེམས་གཉིས་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་ལས་རྟོགས་པར་
 གྱིས་ཤིག། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ལྟོག་པའི་ཆ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། རྒྱག་
 གིས་ཅིག་ཅར་སྐྱར་བ་ན། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཁྱོད་ལྟར་ན་གང་ལ་འཕེན་པའི་
 ལྟོགས་སྲ་མ་གོ་བས་འབེལ་མེད་འབའ་ཞིག་དུ་འགྱུར་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་རྒྱལ་
 ཕན་ཆ་མེད་ཅས་སྦྱིར་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱི་
 བྱིར་ཁོ་བོས་ཁྱོད་ལ་ཆོག་ལ་འཆེལ་བ་ཞེས་མ་སྒྲིས་སམ། ཁོ་བོས་ཀྱང་ཆོག་ལ་
 འཆེལ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་ངོར་མདོ་སྡེ་པས་ཇི་ལྟར་ཁས་སྦངས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་
 བལ་ཚུལ་སྐྱོན་དང་བལ་བའི་སྐྱོན་ལེགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རང་འབྲེལ་དུ་རིལ་ཇུས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ལ་འདོད་
བ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོལ་ན། ཞེས་
སློབ་དཔོན་ཤུ་སྟོས་འབྲེལ་བ་གད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
བདེ་སྤྱད་བཅུང་སྟོམས་གསུམ་སོ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྐྱངས་
ཤིང་། སྡོན་བོའི་རང་བཞིན་དང་སེར་བོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་གངས་ཅན་གྱིས་
ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་སྐྱེ་འཛིག་གནས་གསུམ་དང་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་
ཡིན་གྱི་ཇུས་གཅིག་ཅུམ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་འཛིག་སོ་སོར་བྱེད་
ཅིང་རྒྱ་སོ་སོ་ལས་ཇུས་སོ་སོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། རུམ་སྒྲུལ་དང་བྱས་མི་རྟག་ཆོས་
ཅན། ལུས་དུས་རང་བཞིན་གང་གི་སྟོན་སྲུང་བྱེད་པའི་ཐལ་བ་དེ་ཇུས་
གཅིག་ཅུམ་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱེ་འཛིག་དང་གཅིག་པ་སོགས་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་འཛིག་རིམ་ཅན་དུ་བྱེད་ཅིང་རྒྱ་སོ་སོ་ལས་ཇུས་སོ་སོར་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྐྱངས་སོ། །འཕྲུལ་གྱི་སྐྱས་དེ་ཆོས་ཅན། རུབ་
བདེ་ཇུས་གཅིག་ཅུམ་མིང་ཅུམ་ཐ་དད་པར་ཟད་པར་ཐལ། ཇུས་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་ཁས་
སྐྱངས་ནས་རུབ་བདེ་ཇུས་གཅིག་པ་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱན་
དང་དངོས་པོ་འགལ་བར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་ལ་ཙེ་
འདི་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་གཅིག་རུབ་ན་ཅིག་ཤོས་མ་རུབ་པའི་རུབ་མ་
རུབ་འགལ་བའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་ལྟ་བུ་ཇུས་ཐ་དད་དུ་བསྐྱབས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གང་དག་མེད་དུ་བ་དངོས་པོར་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དག་གིས་ནི། རྣམ་
འབྲེལ་ལས།

ས་སོན་སོགས་ནི་སྤྱག་སོགས་ལ།

ཉུས་མཐོང་།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་ཙམ་བལྟ་བའི་ཡང་སྐལ་བ་དང་བུལ་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་
བ་ལ་གཉིས། ཐོགས་སྔ་མ་དང་། དེ་སྤྱན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སོ་དང་མི་
རྟག་བ་གཉིས་རྒྱ་མི་འབྲ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དོན་ཇུས་ཐ་དད་བ་ཉིད་
མེད་ཀྱང་དངོས་སོ་བྱུབ་པའི་དུས་ན་མི་རྟག་བ་ཉིད་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དངོས་སོ་
སྐྱེས་པའི་དུས་ན་མི་རྟག་བ་ཡོད་ན་དངོས་སོ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་གནས་པར་འགྱུར་
ངོ། །དེས་ན་མི་རྟག་བ་དངོས་སོ་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ཇུས་ཐ་དད་ལས་
སྐྱེས་པ་དང་། བཟུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་གནས་མ་བྱུ་བའི་སྤྱེ་བ་དང་།
མདོ་སྤྱེ་བ་སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གི་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ཉེ། ཞིག་འཛིག་གཅིག་ཏུ་
བསམས་ནས་འཛིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་འདོད་པ་སྟེ་རྒྱ་མེད་པས་དངོས་སོ་དང་མི་རྟག་བ་
རྒྱ་མི་འབྲ་བ་ལས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དངོས་སོ་བྱུབ་དུས་ན་དེ་ཞིག་བ་མེད་པས་བྱུབ་མ་
བྱུབ་འགལ་བའི་ཆོས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་
ཀུན་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའོ། །རང་ལུགས་ལ་ཞིག་བ་དང་
འཛིག་པ་འགལ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཀྱི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་གང་དུ་ཡང་བསྐྱབས་
པ་མེད་དོ། །ནམ་འགེལ་དུ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གིང་མཐོང་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐུབས་
སུ་ཞིག་འཛིག་གཅིག་གི་དབང་དུ་མཇད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
འཆད་པའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། བྱས་མི་རྟག་བདག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་དང་། མི་རྟག་བ་

མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བཞིན་དུ་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་གཉིས་བདག་གཅིག་མ་
ཡིན་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་དུས་གཉིས་པར་མི་
སྟོད་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་མི་རྟག་པར་བསྟན་པ་དང་། ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་
མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གང་དངོས་པོ་
བྱུང་དུས་ན་མ་བྱུང་པར་དངོས་པོ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་པར་འབྱུང་བ་ཇས་གཞན་ནི་
འགའ་ཡང་མེད་དེ། དངོས་པོ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་ཇས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་
དངོས་པོ་ཞིག་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་བྱས་དངོས་དང་མི་རྟག་པ་བདག་གཅིག་པའི་
འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་མར་གནས་པའི་ཆོས་
ཅན་དེ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ཇས་གཅིག་ན་དངོས་པོའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་ཆོས་ཆོས་
ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བར་འབྱུང་ཏེ། ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ནི་ལྷ་སྟོན་གྱི་
རིལ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་ཇས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆིག་ཐ་དད་པའི་ཡང་བརྟེན་བྱའི་དོན་ཇས་ཐ་དད་པ་ངེས་
པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་བརྟེན་
བྱའི་དོན་གཅིག་ཉིད་ཆིག་གི་སྦྱར་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་བྱད་པར་གཞན་སྟོང་བ་དང་མི་
སྟོང་བའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་སོ་སོར་གོ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྱི་མི་རྟག་ཅེས་བརྟེན་པའི་
ཆེ་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན་དང་། སྤྱིའི་མི་རྟག་ཅེས་བརྟེན་པའི་ཆེ་སྤྱི་དེ་ཆོས་སུ་བརྟེན་ཡང་
དོན་སྤྱི་རྟག་པ་ལས་སྤྱི་ག་པ་གཅིག་གཅིག་བརྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བྱད་
པར་སྐབས་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱད་པར་གཞན་ནི་སྟོང་

བ་དང་། །མི་སྤོང་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནི་ཆད་མ་
ནམ་འབྲེལ་དུ་གཏན་ལ་པབ་ཟེན་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁུལ་བའི་རྒྱ་ཁྱོད་པ་བཟུང་བ་དང་།
འདིག་རྟེན་པས་མི་རྟག་པར་ཐ་སྟངས་བྱེད་པའི་དུས་དོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་དང་མི་རྟག་པ་རྩལ་གཅིག་ན་གྲིས་པ་ནམས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལྟར་མི་རྟག་པ་ཡང་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ན་བྱམ་པ་འདིའི་རང་
བཞིན་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་གྲིས་པ་ནམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བཞིན་དུ་ཡང་མི་
རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གོམས་པའི་མ་རིག་པའི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་ཡིད་བསྐྱད་པའི་ནང་གི་འཁུལ་རྒྱ་སྒོ་ཞན་པའི་དབང་གིས་མ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན་བྱམ་པ་ཞིག་པ་ན་
ཡང་བྱམ་པ་རྟག་པར་འཁུལ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་རིག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཉམས་
པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་འཁུལ་རྒྱ་ལ་ཡང་བལྟོས་པར་སྒྲིན་པ་ནི།
སྒོ་ཞན་པ་འབའ་ཞིག་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཁུལ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་བར་མ་
ཆད་དུ་དམིགས་པས་རྟག་ཏུ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་ཡང་སྐྱད་ཅིག་དང་
པོ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་དོགས་པས་བསྐྱུས་ཤིང་བྱེད་པས་ཀྱང་རྟག་པར་འཁུལ་བའི་
ཕྱིར། ནང་གི་འཁུལ་རྒྱ་སྒོ་ཞན་པ་མེད་ན་རྟག་པར་འཁུལ་བ་མི་སྐྱེ་བ་འཕགས་པའི་
གང་ཟག་བཞིན་ནོ། །ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་མ་ཆང་ན་རྟག་པར་འཁུལ་བ་མི་སྐྱེ་བ་ནི་
དཔེར་ན། བར་ཆོད་པའི་སྒོག་ཏུ་ཕྱི་བཞིན་ནོ། །

ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་
བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་བཞིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་ན་སྐད་ཅིག་ཟུ་
མས་སྟོང་པར་མཐོང་བས་ཟུ་མ་མེད་པར་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བུམ་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པ་རྟག་པར་འབྱུང་བ་
མི་སྐྱེ་བ་ལྟར་བུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆེ་རྟག་པར་འབྱུང་བ་མི་སྐྱེ་བའི་
དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། བུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆེ་རིགས་འདྲ་
བ་གཞན་འབྱུང་བས་བསྐྱས་པས་མི་རྟག་པར་མི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་འཕམ་ཞེས་
སྟོས་པའི་ཕྱོགས་ཟུ་མ་གཉིས་ལ་ལན་ཐ་དད་པར་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཟུ་
མ་ཟུ་མ་ལྟར་ན་རྟག་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འདི་ཡོད་དོ་ཞེ་པས། ཅོད་པ་བྱི་མ་ལྟར་ན་
རྟག་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཞན་འདི་ཡོད་ཅེས་འབྱུང་བ་རྒྱ་སོ་སོས་ཅོད་པ་སོ་སོར་
སྟོང་བ་ཡིན་ལ། སྒྲིམས་པའི་དབང་དུ་བུམ་ན་དེ་དང་དེ་ཞེས་པ་ལྟར་གསུམ་ག་རྟག་
པར་འབྱུང་བའི་རྒྱར་འཕམ་གྱི་སྐྱས་སྟུང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་མ་ཆང་
ན་རྟག་པར་འབྱུང་བ་མི་སྐྱེ་བ་བུམ་པ་གྲོ་དུམ་དུ་སོང་བ་བཞིན་ནོ། །འཕམ་གྱི་སྐྱ་ནམ་
པར་བརྟག་པའི་དོན་འབའ་ཞེག་ཏུ་བསམས་ནས་འབྱུང་བ་རྒྱ་གསུམ་སོ་གང་རུང་
གཅིག་མ་ཆང་ན་ཡང་རྟག་པར་འབྱུང་བ་མི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྲགས་ལ་འོངས་པའི་དོན་
སྟུང་བ་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཞེག་པ་སོགས་མཐོང་བ་ན་བུམ་པ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་
འཛིག་རྟེན་ན་ཐ་སྟད་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། གྲོ་དུམ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་དུ་
ངེས་པ་སྐྱེ་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་བུམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟུམ་པའི་

ངེས་པ་འདི་བྱམ་པའི་རིགས་འདྲ་རྒྱ་མ་ཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་སྤྱི་བའི་སྤར་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིས་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟམ་པའི་ངེས་པ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ཡོད་
དེ། བྱམ་པ་སྤར་ཡོད་ཕྱིས་འདི་མི་དམིགས་པས་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
བྱམ་པའི་རིགས་འདྲ་གནས་པའི་དྲུས་འདི་ག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་
མ་རྟོགས་ཀྱང་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མི་འགལ་ཏེ་བྱམ་པ་ཞིག་པ་དེའི་
ཆེ་བྱམ་པ་མི་རྟག་པའོ་སྟམ་དྲུ་ངེས་པའི་དྲུས་ཡིན་པས་འདི་ག་རྟེན་པས་བྱམ་པ་མི་
རྟག་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་ཀྱང་སྤར་བ་འདྲ་བེན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་པོ་དང་མི་རྟག་པ་རྩས་གཞན་དུ་ཐལ་བ་དང་།
འདོད་ན། རྟག་པ་ལས་ལོགས་སུ་འབྱེད་མི་རྣམས་པར་ཐལ་བ་དང་། འབྱེད་རྣམས་ན་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཁྱོད་
ལས་གཞན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་ནམ། རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཡང་རྒྱང་
སྟེ། ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་དང་རྩས་གཅིག་པ་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ལས་དྲུས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རྟག་པ་ལས་འབྱེད་པ་དེ་ལ་མི་
དགོས་ཤིང་མི་རྣམས་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་རྩས་གཞན་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དངོས་པོ་ཁྱོད་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་ལ་ཕྱིས་བྱུང་གི་མི་རྟག་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་
དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་འདིའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བའི་

མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཏྲག་པ་ལས་འབྱེད་པ་ལ་མི་ཏྲག་པ་
དགོས་པའི་ཕྱིར། མི་ཏྲག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མི་ཏྲག་པ་དོན་གཞན་
དང་ལྡན་པས་དངོས་པོ་ཏྲག་པ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གྱིས་མི་གཡོ་ཞིང་མི་འཇིག་ན་ནི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་དོན་གཞན་དང་
ལྡན་ཡང་ཏྲག་པ་དང་ཁྱད་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་དེའི་ངོ་བོར་མི་འཐད་
པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ཇིས་པའི་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ཏྲག་པ་ཉིད་དམ་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་གཞན་བྱང་
པའི་དངོས་པོའི་ཆོས་གཞན་དེ་ཡང་དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་དོན་གཞན་ལས་འབྱུང་ན་
མི་ཏྲག་པ་དེ་དངོས་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པའམ་འབྲས་སུ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱང་རྒྱ་
འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དོན་གཞན་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་།
སོ་སོར་དགག་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་དང་
འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་དང་ཇུས་ཐ་དང་མི་ཏྲག་པ་ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ལ་མི་ཏྲག་པ་ཡོད་པར་
ཇེས་སུ་དཔག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བཏྲག་པ་གཉིས་བྱས་པ་དེ་ལ་རྒྱ་འཕྲས་སུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། མི་ཏྲག་
པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྒྱ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལས་བྱིས་འབྱུང་གི་སྤར་མ་

བྱང་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེན་ཡང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་
བར་སྐབ་བའི་བསྐབ་བྱ་མ་ངེས་བའི་སྤྲོའ་ཏུ་བྱབ་པ་ག་ལས་ངེས་ཏེ་མི་ངེས་བར་
ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དེ་ཅི་ལྟར་བྱས་པ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དངོས་པོ་བྱུང་བེན་ནས་ཕྱིས་རྒྱ་དོན་གཞན་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དངོས་རྒྱ་དངོས་
འབྲས་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འབྲུབ་ལ་མི་རྟག་པ་བརྒྱད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན་ཡང་། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པ་ལ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་གཏན་ཆིགས་བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་
ཉིད་དུ་ཐལ། མི་རྟག་པ་བྱས་པའི་བརྒྱད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། ཕྱིས་རྒྱུན་གཞན་གྱི་པན་པ་ལ་བལྟོས་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱ་ལ་གདོན་མི་
ཐ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་ན་སྐབས་དོན་བྱུབ་པ་ནི།
མི་རྟག་པ་དངོས་པོ་ཅ་མ་གྱི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་ཡང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མི་
རྟག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་རང་བྱུབ་པ་དེ་ཅ་མ་གྱི་རང་ཆས་སུ་ཇེས་སུ་
འབྲེལ་བར་བྱུབ་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་བྱས་པ་ཐོགས་མེད་
ལས་བྱུང་གི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱས་པའི་
རྒྱ་ལས་བྱས་པ་འབྱུང་ལ་དེ་ལས་འཇིག་པ་འབྱུང་བས་ཉེས་པ་གང་ཡང་མེད་དོ་ཞེ་
ན། བྱས་པ་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་དོན་གཞན་འགའ་ཞིག་འབྱུང་ཡང་བྱས་པ་དེ་ལ་རྟག་པ་
ལས་འབྱེད་པ་ལ་མི་དགོས་ཤིང་མི་བྱས་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་འཇིག་པའི་རོ་བོར་
གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་འཇིག་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཐལ་བ་སྤྲ་མ་ཡི་སྐྱོན་
དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་འཇམ་དངོས་པོའི་རོ་བོ་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ལ་སྤྲི་མི་ཏྲག་པ་དེ་རྗེས་སུ་
དཔོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་དངོས་མི་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཏྲགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱས་འབྱུང་པ་
དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྲི་མ་དང་། དེ་སུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་འཛིག་
པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་ལས་མི་ཏྲག་པ་རི་ལྟར་རྗེས་སུ་མི་
དཔོག་དཔག་ཀུས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་མི་ཏྲག་པ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ལ་འགར་
ཡང་སྤྱེ་བ་མ་མཐོང་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བྱས་པ་དང་དངོས་པོ་ཏྲག་པ་ལ་མ་
མཐོང་བ་ལས་ནི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་དེས་ན་གཏན་ཆོགས་
འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

། ལྡོག་བྱས་འབྱུང་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བཟོས་མིན་བཤད་པ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྡོག་བྱས་འབྱུང་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བཟོས་པར་བསྐྱབ་པ་
དང་། འབྲེལ་བ་ལ་མི་ཟོས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ལྷག་ལྷན་དུ་འབྱུང་བ་དང་། དེས་ན་འབྲེལ་བ་
ངེས་པ་ལ་བཟོས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷག་ལྷན་གྱི་དཔེ་དང་། ལྷག་ལྷན་གྱི་མིང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏྲགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་
ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱས་འབྲུལ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་
ཅམ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་འཇུག་པའི་འབྲུལ་བ་སྤིང་བ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཆོས་
པའི་འབྲས་དང་སྤུ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་པར་མེད་པའི་ཏྲགས་ཀྱིས་སྤུ་

བའི་འབྲས་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཚོས་བར་སྐྱབ་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་མི་འབྲུབ་
བར་ཐལ། སྤྱ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་བར་བྱད་བར་མེད་བའི་འབྲས་མང་པོ་ཞིག་
ཚོས་བར་མཐོང་ཡང་དེ་དང་སྤྱ་བའི་ནང་དུ་ཚུད་བ་བྱད་བར་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་
ཚོས་བར་མི་འབྲུབ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མ་ཚོས་བ་ལ་འཇུག་པའི་འབྲུལ་བ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། ཉགས་བྱད་བར་ཅན་འགོད་ན་མི་འབྲུལ་བར་འབྱར་ཏེ། འདི་ལྟར་
འབྲས་ཚོས་བ་ཐོས་བ་འདི་ཚོས་བའི་རྒྱ་འདི་འདྲ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ་འདི་དང་
ཚོས་བའི་རྒྱ་འདྲ་བ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ལྷག་མ་འདི་རྣམས་ཚོས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་དཔོག་རིགས་བར་ནི་འབྱར་ཏེ། དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
བར་སྤྱ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་བར་བྱད་བར་མེད་པ་ཉགས་སུ་འགོད་ན་ཉགས་དེ་
ལ་བརྟེན་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྤང་དུ་ཐལ། ཉགས་དེ་ལྷག་མ་
དང་ལྷན་བའི་འབྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁྱི་བ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ལྷག་མ་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་མིང་གི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷག་ལྷན་གྱི་ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལྷག་
ལྷན་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་གང་ཞིག་ཕྱོགས་
ཚོས་བྱུབ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
ལྷོག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་བར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་

མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཆིག་དེ་ནི་མི་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་འགྱུར་རྟེ། ཉགས་དེ་ཕྱོག་པ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི་དེའི་ཕྱོག་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་སྦྱ་བའི་སྦྱེས་བྱ་
པ་རོལ་པོ་ཆགས་ལྷན་དུ་སྐྱབ་པའི་ཉགས་དག་སྦྱ་བ་དེ་ལ་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་
བརྗོད་དེ། ཉགས་དེ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་ཕྱོག་པ་ལ་ཐེ་
ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་ལས་པས་ལྷག་མ་དང་ལྷན་
པ་ཞེས་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །མ་ངེས་པའི་ཉགས་ཡིན་ན་བྱལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་འདོད་
པ་ནི་ཉ་ཅང་རྣམ་པར་མ་བཀགས་པ་ཡིན་རྟེ། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་
ཡིན་ན། བྱལ་བ་མེད་ངེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་ལྷན་ལ་ཡང་ངེས་པ་མེད་
དེ། འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས་བྱལ་བ་མེད་
པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེས་ཉགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཆད་མས་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན། ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་ཆད་མས་མ་
མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་
ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་
ཟ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་མེད་ངེས་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཕྱོག་
བྱལ་འབྱུང་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བསྟོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་མེད་ན་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་ཅི་ལྟར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་ཞེ་ན།

ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བའི་མི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡོད་ན་སྤང་དུ་
རུང་མི་རུང་གི་དོན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ཀྱང་
སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་དོན་མ་མཐོང་ཡང་ཡོད་མེད་ཟེ་ཆོམ་ཟ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གཅིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལོག་པས་གཞན་ཉགས་ལྡོག་པའི་ལྡོག་བྱུང་བ་པར་འདོད་
པས་ནི་ཉགས་ཆོས་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་བྱ་
དགོས་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱུང་མི་འབྱུང་བ་དེའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱ་ཉག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
པར་འབྱུང་ཏེ། ཉག་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་
ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་ཡིས་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་ནམས་
ལའང་ངེས་པ་བརྟེན་པར་མཛད་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྤྱ་མི་
ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་བྱུང་པ་དང་སྒྲོག་དོན་འགལ་བ་དང་འཁྲུལ་པ་ཅན་མ་ངེས་པ་
ནམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་མཛད་པའི་བྱིར། འགལ་མ་ངེས་མ་བྱུང་པའི་གཏན་ཆིགས་
གསུམ་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཉགས་ཡང་དག་མཆན་ཉིད་ཀྱི་
བྱར་དུ་ངེས་པ་སློས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་དང་ཚུ་རོལ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྟར་སྤང་གསུམ་པོ་ཡིན་པ་
སྒྲོག་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ངེས་པ་སློས་པའི་དོན་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་མཆོན་ན་བྱས་པ་སྤྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་བྱུང་པའི་གཏན་ཆིགས་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་

ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཅ་པའི་ཆེག་ཏུ་ནི། རྗེས་དཔག་
བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། ཞེས་སོགས་སྤར་བྲངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་ཆེག་ཏུ་
འབྱུང་བ་ནི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་འབྲེལ་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གི་དོན་གྱི་གཙོ་
བོ་ནི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱེད་པ་
སྐྱབ་དགོས་པ་དེ་ཉིད་གཞུང་འཇུགས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུང་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལུང་བྲང་བ་དང་། ལུང་
གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པའི་ཀྱུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་
ཆེག་སྐྱབས་འདིར་བྲངས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་ངེས་པ་སྟོན་
དུ་སོང་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྟོག་པ་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་དེ་
ཉིད་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་
བྱེད་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བསྟོས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དེ་ཉིད་སྟོན་
པར་མཛད་པ་ན་ཚད་མ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་སུ་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུབ་པ་ནི་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ལོ། །ཞེས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་དགོས་པར་བཤད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་
གསུམ་གྲོལ་བ་དང་ཕྱི་གྲོལ་བ་གཉིས་ཀས་ངེས་པ་དགོས་པའི་དོན་དང་། རབ་ཏུ་
བྱུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མས་ངེས་པའི་དོན་ལོ། །སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་བར་བྱེད་
པའི་ཆེག་གི་དོན་ཡིན་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ངེས་པས་ནི་ཆོས་ཅན། འགལ་བ་དང་དེའི་
ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ནམས་བསམ་ཏེ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་

ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པ་ངེས་པས་ནི་ཚོས་ཅན། མ་ངེས་
པའི་གཏན་ཚིགས་བསལ་ཏེ། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་བྱུང་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་
དོན་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བྱུང་
པ་འགོག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རབ་ཏུ་བྱུང་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཚོས་ཅན།
དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྟག་མ་དང་
ཐུན་པ་དང་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་དག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དག་སེལ་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༣༡ མ་ཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་བྱུང་པར་འདོད་པའི་རང་སྤེ་དགག་ བ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མ་ཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་བྱུང་པར་འདོད་པའི་རང་སྤེ་
ཕྱེ་བྱ་ཏུ་དགག་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་སྤེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རིགས་པའི་
གཞོད་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། སོ་སའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། ཕྱོགས་སྤེ་མའི་བསམ་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་དང་།
གཞོད་པ་དེ་དག་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྤེ་ལ་
སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ལྷོག་ཁྱབ་བྱུང་པའི་ཆེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
མཐའ་དག་ལ་རྟགས་མེད་པར་ངེས་པ་དགོས་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་
རྟགས་ཡོད་ན་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་དམིགས་རུང་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་རྟགས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་

དམིགས་སྤྱི་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱུ་ན་ལྡོག་པ་
གྱུ་བ་ཡིན་པས་ཉགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ཆད་མས་
མཐོང་བ་མི་དགོས་ཀྱི། གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཆད་མས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་
འགྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འོན་ཏེ་སྤྱི་ལྡོག་པ་ལོགས་སུ་སྒྲོམ་པའི་དགོས་པ་འགོག་པའི་
སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་པ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
སྒྲོན་མེད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་སྒྲོམ་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་
ལྡོག་པ་གྱུ་བ་མེད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལྡོག་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བའི་སྒྲོན་པ་ལྡོག་ཚུལ་ལ་
ངེས་པ་བཟུན་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་པ་ལོགས་སུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲོབ་
དཔོན་དབང་ལྷག་སྡེ་ལ་སོགས་པས་ཁས་སྐྱེས་ཀྱི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་
ངེས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོམ་སོ་ཞེས་ཁས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལྟར་སྤྱང་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལྟར་སྤྱང་ཡང་དག་
དུ་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་གཞོན་པ་བཟོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཆོས་མི་མཐུན་སྤྱིར་གྱི་
སྐབས་དག་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་སྒྲོག་པའི་དོན་ཅན་
མ་ཡིན་ན། མ་ངེས་པ་ལྡོག་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མེད་པས་ལྟར་སྤྱང་དུ་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལྟག་ལྟན་གྱི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཡང་དག་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཡང་དག་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལྟར་མི་
རུང་གི་དོན་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ཁས་སྐྱེས་དགོས་པས་མི་སྤྱང་བ་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་གོ

།གསུམ་པ་ནི། ཏྲགས་ཚོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མ་དེས་བར་ཐོག་ཁྲབ་
འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་ལ། འབྲེལ་བ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པར་མི་བྱེད་ན་སྐྱབ་དག་སྟོས་
པ་དགོས་པ་མེད་པས་ཚོས་མི་མ་ཐུན་སྟུང་གི་སྐྱབ་དག་གིས་ཀྱང་འབྲེལ་བའི་དོན་
ཐོག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོན་པ་ཐོག་ཁྲབ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་
བ་མི་སྟོན་ན་དོན་གཞན་གང་བཟོད་ཀྱང་དག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་ཁྲབ་གོ་བའི་
རུས་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་དུག །ཚོས་མི་མ་ཐུན་སྟུང་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་
དང་། ལྷག་ལྷན་ཐོག་པ་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཐོག་པ་ཅན་ཐོག་ལྷན་
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། ཐོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལྟར་སྤང་དུ་བཟོད་
མི་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། མཉན་བྱ་སྤྲ་ལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀ་གཅོད་པའི་གཏན་
ཆིགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། སྤང་མི་རུང་གི་དོན་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་དགག་པ་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དངོས་དང་། དགོས་པ་གཞན་
དགག་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས་རེ་ཤིག་
འགལ་བ་དང་མ་དེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉིས་ཀ་བཟོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་
རིགས་སོ་ཞེས་ཏྲགས་ཡང་དག་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པ་སྟོག་པའི་དོན་དུ་
ཚོས་མི་མ་ཐུན་སྟུང་གི་སྐྱབ་དག་སྟོས་དགོས་པར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། ཏྲགས་ཚོས་འབྲེལ་བ་དེས་པ་མེད་པར་ཏྲགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཐོག་ཁྲབ་བྱུབ་པའི་བྱིར། ལུང་འདི་དོན་གྱི་སྟུང་བ་ནི།
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཇེས་སུ་

འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱུང་བ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། བྱུང་བ་དེ་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཏུ་སྐྱབ་
དག་གཉིས་སྒྲོས་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

འདི་དག་ལ་མཁས་པ་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། རང་སྡེ་ལ་ལུང་གི་གཞོན་པ་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དེགས་པའི་གནད་ཆེན་པོ་འབྲུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་
སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་གཞོན་སྐྱབ་ཏུ་བཞེད་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སུ་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོན་མཐོང་དང་ངེས་ལེགས་སྐྱབ་པའི་དེགས་པའི་གོ་དེམས་
ཀྱང་འབྲུགས་ནས་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རྣམ་
མ་མི་རྟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་
སྐྱབ་དག་སྒྲོས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་སྐྱབ་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་མི་སྟོན་ན་ཕྱོག་བྱུང་སྐྱབ་པའི་དེགས་པ་མེད་པ་
དང་། དེགས་པ་གཞན་ཡོད་ན་བརྗོད་དེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་
སྟོར་གྱི་སྐྱབ་དག་མ་མཐོང་བ་ཅམ་སྟོན་པའི་དོན་ཅན་ཏུ་མི་འཐད། མ་མཐོང་བ་དྲན་
པའི་དོན་ཅན་ཏུ་མི་འཐད། འབྲེལ་བ་མི་སྟོན་ན་མེད་ངེས་སྐྱབ་པའི་དོན་ཅན་ཏུ་མི་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་མི་མཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་དག་དེས་ཀྱང་རྟགས་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་ཅམ་སྐྱབ་དག་
གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཕྱོག་པ་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་དོ་ཞེན་ནི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་འབྱུང་པའི་དོན་ཏུ་ཆོས་མི་མཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་དག་
ངེས་པར་སྒྲོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མ་སྒྲོས་ཀྱང་མ་མཐོང་ཅམ་རྟོགས་

པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་ཚོལ་སྤར་རྟགས་ཡང་དག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་
འཁྲུལ་བ་ཡོད་པས་དེ་ཕྱོག་བའི་དོན་དུ་སྒྲོས་སོ་ཞེ་ན། ཚས་མི་མཐུན་སྒྲོར་གྱི་སྒྲུབ་
དག་བཟོད་པས་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆད་མས་མཐོང་
བའི་འཁྲུལ་བ་སྤར་ཡོད་གསར་དུ་ཕྱོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་ཚོལ་དེ་
ལ་སྤར་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་འཁྲུལ་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་ཚུལ་
གསུམ་སྤར་ཆད་མས་མཐོང་བ་བཟོད་པ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་དག་སྒྲོས་དགོས་པར་
འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཚས་མི་མཐུན་པའི་ཆོག་གིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་
ལ་མ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་བྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་སྤར་ཆད་མས་མཐོང་བ་བཟོད་པ་དེ་ལ་ནི་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་
དག་བཟོད་པར་རིགས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་སྤར་ཆད་མས་མཐོང་བ་ད་ལྟ་བཟོད་ནས་མ་
རྟགས་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་མཐོང་བ་བྱེད་པའི་དོན་
དུ་སྒྲུབ་དག་བཟོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆད་མས་མ་
མཐོང་བ་ནི་ཆད་མས་མཐོང་བ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྤར་ནས་བྱུང་བྱེད་མ་བཟོད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ་སྤར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་
མི་འབྱུང་པར་ཐལ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་དེ་ལ་ནི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཆད་མས་མཐོང་བས་གཞིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤར་རྟགས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་བྱུང་བར་དོགས་པ་དེའི་ཆེ། མ་མཐོང་བ་མི་འབྱུང་བས་
དོགས་པ་དེ་ཆོག་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་དག་སྒྲོས་སོ་ཞེ་ན། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་

མཐོང་བ་དེ་སྐབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱབ་དག་བརྗོད་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཉགས་ཡང་
དག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བ་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་མེད་ན་མ་མཐོང་བ་
སྐབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་
བར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་དེ་གཞན་གྱི་ཆོག་གིས་སྒྲོག་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
པས་མེད་པར་ངེས་པ་དེའི་དོན་དུ་སྐྱབ་དག་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
མེད་ངེས་ཉོགས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་
བྱ་བར་མི་ཉོགས་ན་སྐྱབ་དག་བརྗོད་པས་ཀྱང་མི་ཉོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐབ་
དག་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་མི་བརྗོད་པར་ཉགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཅམ་
ཁོ་ན། རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱིས་ཉགས་མི་དམིགས་པ་ཅམ་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པས་ཉགས་མེད་པ་ཉོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྐྱབ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་མེད་གཅིག་མི་དམིགས་པས་ནི་
གཞན་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཡང་
རུང་བ་ཞིག་མེད་པས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་
པ་དེས་ཉགས་མེད་པ་སྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་ཉགས་རང་ཉིད་ཚད་མས་མ་

དམིགས་པས་མེད་པར་བྱལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཡོད་ན་སྤང་རུང་གི་སྤང་
བ་མ་མཐོང་ན་ནི། དེ་མེད་པར་སྦྱབ་རིགས་ཀྱི་ཡོད་ན་སྤང་རུང་དེ་མེད་ན་ནི་དེ་མེད་
པར་སྦྱབ་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་མེད་ཟེ་ཆོས་ཟ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པ་དགག་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར། སྤང་མི་རུང་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པ་མི་འབྱུང་ཡང་སྤང་རུང་གི་གཞི་ལ་
མ་མཐོང་བས་མེད་པ་འབྱུང་བོ་ཞེ་ན། སྤང་རུང་གི་རྟག་པ་ལ་ལར་འདོད་རྒྱལ་དུ་
བྱས་པ་མེད་པར་བྱལ་བ་དེ་ལྟར་ལྟར་ཡང་རྟག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པའི་བྱལ་བ་མི་
འབྱུང་པར་ཐལ། བྱས་མི་རྟག་དེ་དག་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱལ་བའི་ཆོག་
གིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་ལ་རྟགས་མེད་དོ་ཞེས་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྒྱལ་བའི་ཆོག་དེས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་ལ་རྟགས་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཡང་
ལྷོག་བྱལ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་
དོན་ཐམས་ཅད་བྱལ་བར་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོག་ཙམ་གྱིས་དོན་མི་འབྱུང་བ་དེ་བས་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ལོག་པས་རྟགས་ལྷོག་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་དེས་ཆོས་ཅན། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་གང་
གིས་ན་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་འདི་ལྷོག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་འབྱུང་བའི་རིགས་པ་
བརྗོད་དགོས་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྷོག་བྱལ་བྱལ་བར་སྦྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། བཤད་ཟེན་བྲན་པར་བྱེད་པལོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྦྱབ་དག་གིས་འབྲེལ་བ་མི་སྟོན་ན་རྟགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ལ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་བྱལ་བར་འབྱུང་ན་དེ་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་ཡང་རྟགས་དེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་

མེད་པ་ཁོན་འབྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། ཆོག་རང་གི་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལ་འབྲེལ་བའི་
ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཅི་ལྟར་ཆོས་མི་མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་གིས་འབྲེལ་
བ་བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་ཉགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་ཏེ། དེའི་ཆེ་
ཉགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་དེ་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར། རྟོག་བྱུང་འབྲུབ་པ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་བསྟོས་པར་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བྱའི་ཆོས་དེ་མེད་
པ་ལ་རྟོགས་མི་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་པ་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་
ནི། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་འདི་
ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་
དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་
འབྲུབ་པ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོའི་བཞེད་པར་འདོད་པ་ལ་སྟོན་གཞན་ཡང་
སྟོན་པ་ནི། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྟོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བས་ལྟོག་
བྱུང་བྱུང་པར་འབྲུར་བ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ་བཞེད་ན་ཅི་ལྟར་འོག་ནས་
འཆད་པའི་རྟོགས་ལྟག་ལྟན་འབྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོབ་
དཔོན་རྟོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་བྱུང་པར་བཞེད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལྟག་ལྟན་གྱི་སྟོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་མི་
འབྲུལ་པའི་ལྟོག་བྱུང་བྱུང་པར་ཐལ་བ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་

ཤིང་འདི་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ལྷག་མ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། སྒོན་
 པའམ་རོ་སྐྱར་པོ་འདི་བོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐར་ཆོས་པའི་ཤིང་ཐོག་དེ་དང་གཟུགས་སྐྱག་
 པོར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤིང་གཅིག་ལ་སྐྱེས་པར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དཔེར་ན་ཤིང་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤིང་ཐོག་སྒོན་ཞིང་སྐྱར་བ་སྐར་ཆོས་པ་དང་འདྲའོ་
 ཞེས་བྲ་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་ལྷན་
 གྱི་གཏན་ཆེགས་འདི་ལ་ཡང་བསྐྱབ་པར་བྲ་བའི་ཆོས་མེད་པ་ལ་གཏན་ཆེགས་མི་
 དམིགས་པ་ཅམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་འདི་རི་ལྷར་ལྷོག་པ་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཏྲགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་འདི་ལ་ཡང་ཡོད་
 པར་ཐལ། ཤིང་ཐོག་སྐར་ཆོས་པ་ལས་གཞན་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་སུ་བྲས་ན་
 སྟེ་ཆོད་གཞིར་བབྲང་བའི་ཕྱིར། སྐར་ཆོས་པ་དེ་ནི་རོ་སྐྱར་པར་མཐོང་ལྷག་མ་ཐམས་
 ཅད་ཆོད་གཞིར་གཟུང་ནས་རོ་སྐྱར་མི་ཐེ་སྐྱར་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་ན་ཏྲགས་དེ་རོ་སྐྱར་བ་
 ལ་མཐོང་ཡང་དེ་དང་མི་ལྷན་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་ཟ་བས་མ་
 མཐོང་བ་ཅམ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོད་གཞི་སྐྱབ་འབྱེན་ཏུ་འཕེན་པ་ནི་རིགས་པ་མི་
 ཤེས་པའི་སྐྱེ་ཅོར་སྐྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོད་གཞི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྷན་ཏུ་ཐེ་ཆོས་ཟ་ན་ནི་
 དམ་བཅའ་ལ་ཆོད་བསལ་དང་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་སྐྱབ་རྟོ་
 འཕེན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ་ཆོད་གཞི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྷན་ཏུ་ཐེ་ཆོས་མི་ཟ་བར་
 གྲུབ་བསལ་གང་རུང་ཞུགས་པ་ཡིན་ན་པ་རོལ་པོ་ལ་གྲུབ་ཐེན་བསྐྱབས་པའི་སྒོན་
 རམ་པ་རོལ་པོའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་འགོད་པར་རིགས་པས་

ཚོད་གཞི་སྟུན་འབྲིན་དུ་འཕེན་པ་ནི་ཟེར་བྱས་པོངས་པར་གདོན་མི་ཟེལ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པེལ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་
དཔོན་དབང་ལྷག་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་ལ་ཚུལ་བྱག་ཆང་
དགོས་ལ་རྟགས་འདི་ལ་སྟོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགོ་དང་སྟོགས་པ་དང་། བརྗོད་པར་
འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་ཉིད་དང་། དེ་དག་ཆད་མས་ངེས་པ་དང་ལྷ་ཆང་
ཡང་དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞོད་པ་མེད་པ་མ་ཆང་བས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་
མི་འགྱུར་ཏེ་དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པར་དོགས་པའི་གཏན་ཆིགས་
འབྲུལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་
བྱང་བ་དང་། ལྟོག་བྱུང་དང་མི་མཚུངས་པེལ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད་
པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དོན་དེ་དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞོད་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་པ་
ཡིན་ནམ། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་བ་ཅམ་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྟགས་འདི་
ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་མ་ཆང་བའི་སྟོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྟོགས་སུ་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་ཐོག་ལྷག་མ་འདི་ནས་གཅིག་ཅམ་སྒྲངས་ནས་ཐོས་ན་རོ་སྒྲུར་པོ་
དང་མི་ལྷན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དག་སྲིད་པས་དམ་བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་པ་
གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས། དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་འབྲུག་པ་
དེ་ལྟ་བུར་དོགས་པས་ལྟར་སྒྲུར་དུ་འགྱུར་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཏན་

ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་གཞན་ལ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱོད་པ་དམ་
བཅའ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པར་དོགས་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་འཇུག་ན་དམ་བཅའ་ལ་
མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
ཞུགས་པ་ལ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་འགོད་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེགས་
པ་ལ་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་མ་ཞུགས་པར་གཞོད་པ་འཇུག་པར་དོགས་པས་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པར་དོགས་པ་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་
ལྟར་མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པར་དོགས་པ་ཡང་ཕྱོག་པའི་སྐྱོན་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཕྱོག་བྱུང་དེ་ལྟ་བུའི་རོ་བོ་ནི་ཆད་
མས་ངེས་པ་ལ་བལྟས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱོག་པ་ནི་ཆད་མས་གྲུབ་ཟིན་པ་ཁོ་ན་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤར་གྱི་
རྟགས་དེ་ལྟག་མ་དང་ལྟན་པའི་འབྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་
མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཕྱོག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྟགས་མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་ཟ་
བའི་ཕྱིར། མི་མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པས་མེད་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། རྟགས་མི་
མ་སུན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པས་སྤང་རུང་གི་གཞི་འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པར་གྲུབ་
ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟགས་མེད་པར་མི་འགྱུར་པར་ཐལ།

རྟགས་ཚུལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྲུབ་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་གཞིར་བ་གཞན་ཡང་སྟོན་པ་
ནི། གཉིས་པ་ནི། མདོ་མཛད་པས་ལྟོག་པ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་སྟོག་ལྟན་ཡང་ཚུལ་
ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ལྟོག་བྱུང་གྲུབ་པར་ཐལ། མི་མ་སྤུན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚུལ་གྲུབ་ཅིང་ལྟོག་བྱུང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དུག་
ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དག་ལ་ཐལ་བ་དེ་འཕེན་པ་རི་ལྟར་རིགས་ཤིང་། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་
གསུམ་ལས་གཞན་ཡོད་པ་སྒྲུབ་པར་བཀག་ཅིང་། གཞིར་བ་མེད་པའི་
ཡུལ་ཅན་ལ་དམིགས་སུ་གྲུབ་པའི་དགག་པ་འདིར་མཛད་ལ། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་
གངས་གཅིག་པ་ཅན་མཉན་བྱའི་སྐབས་སུ་ཡང་འགོག་ཅིང་གཞན་དོན་དུ་ཡང་
འགོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ལས་ཚུལ་
གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གྱང་ཚུལ་
གསུམ་ཀྱི་གངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
བས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་གང་ཟག་དེ་དག་གི་སྒྲོ་ངོར་ཤིན་ཏུ་བརྗོད་
རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་ཅན་པའི་རྟགས་དང་ཐལ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་
དང་། རང་སྡེ་ལ་གཏན་ཆིགས་དེ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། རང་
ལུགས་ལ་རྟགས་དེའི་ལྟོག་བྱུང་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་

ཅན་པ་ན་རེ། གསོན་པོའི་ལུས་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་
དང་བཅས་པ་མིན་ན་སྟོག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོགས་པས་ནི། རྫོང་མིག་འབྱེད་འཇུག་སྟོགས་སྤྱད་
དོ། །དོན་ནི། གསོན་ལུས་ཚོས་ཅན། སྟོག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་བདག་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྟོག་ལྡན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་པ་བྱམ་པ་ལ་སྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་
དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ་སྟོག་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་བྱབ་པའི་ལྟོག་བྱབ་བྱུབ་པར་
ཐལ། སྟོག་ལྡན་དེ་བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་ན། སྟོག་
ལྡན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
བར་ཐལ། སྟོགས་ཚོས་བྱབ་བྱུབ་བྱེད་སྟོག་མེད་དེ་ལོག་ན་བྱབ་པར་བྱ་བ་བདག་
མེད་ཡང་ལྟོག་པའི་བྱབ་པ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལྟོག་བྱབ་ཁས་སྤངས་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་སྟོགས་ལ་བདག་ལོག་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྟོག་ལ་སྟོགས་པ་
ལྟོག་པའི་བྱབ་པ་བྱུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ལ་སྟོགས་པ་བདག་མེད་པར་མ་
བྱུབ་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟོགས་ལ་བདག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་
བྱུབ་པོ་ཞེ་ན། བྱམ་སྟོགས་ལ་བདག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མ་
བྱུབ་པར་ཐལ། བདག་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟླར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

འོག་དུ་བདག་བསྐལ་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་འདིར་བདག་བཟླར་མི་རུང་དུ་བཤད་

བ་རྣམས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་
མཐར་གཏུགས་པ་བདག་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཐོག་མར་དེ་ཚད་མས་པེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བྱེད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་རྩ་བ་མཐར་གཏུགས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་ལ་ཐུག་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་པས་དེ་ཡོད་ན་དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་གིས་གྲུབ་པ་དགོས་པ་ལ་དེ་དབང་པོའི་
མངོན་སྲུང་ལ་བཟང་མི་རུང་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་བདག་མེད་
པར་པེས་སུ་མི་རུང་བའི་བསྐལ་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་བྱམ་སོགས་
བདག་མེད་དུ་སངས་རྒྱུ་པས་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དུ་འགྱུར་བོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་རི་ལྟར་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པར་འགྱུར་སྟེ་མི་འགྱུར་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱུ་པས་གསོན་ལུས་ཀྱང་བདག་མེད་དུ་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་དེ་མི་འགྱུར་བོ་ཞེ་ན། གཞན་བྱམ་
སོགས་བདག་མེད་པ་ཡང་སངས་རྒྱུ་པའི་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་དབང་གིས་རི་ལྟར་
འགྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་པའི་ཁས་སྐྱངས་ཚད་མ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་ལུང་ལས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱངས་པར་
འགྱུར་གྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོལ་ཕྱི་
རྟོལ་གྱི་ཁས་སྐྱངས་པ་ཅན་གྱིས་བདག་དང་བཅས་པ་དང་། བདག་མེད་པ་དག་རྣམ་
པར་བྱེ་ཞིང་བཞག་པས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་དང་བྱམ་སོགས་དེ་ལ་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་རྫོང་པར་བྱེད་ཅིང་རིགས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱབ་བྱབ་པར་འདོད་ན། གང་ཡང་མ་བྱུང་བ་བཞི་དང་
ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཞི་དཔེ་དོན་དུ་སྐྱར་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་
སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚད་མ་མདོའི་ལུང་བྱང་བ་དང་། ལུང་གི་དོན་བསྐྱུས་
ཏེ་ཅ་བ་དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་སྐྱབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་བ་དང་
ཕྱི་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་། གཞི་ཚོས་
ཅན་དུ་མ་བྱུང་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མི་འབྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགའའི་ནང་
གི་མ་སྐྱན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྡོག་གི་བྱབ་པ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་དང་། གང་རུང་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་།
ལྡོག་ཡུལ་མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ཚད་མས་མ་བྱུང་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་བྱབ་པ་མི་
འབྲུབ་པ་བཞི་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་དཔེ་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྡོག་པ་
ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་བསྐྱན་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྟགས་མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱབ་བྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་མ་བྱུང་བ་བཞི་དང་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དགའའི་ནང་གི་
གཏན་ཚིགས་བཞི་དཔེ་དོན་དུ་ཅི་རིགས་པར་སྐྱར་བ་བྱས་ནས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟགས་མི་མ་སྐྱན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱབ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དཔེ་དོན་དུ་ཅི་
རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་སྐྱར་རོ། །

འདི་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། མ་སྐྱན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཞེས་

སོགས་ནི་ཚད་མ་མདོའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་ཆོག་སྣ་བསྐྱས་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚད་མ་མདོར།

ཕྱོགས་ཆོས་མཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །

ནཱ་གཉིས་རེ་རེ་དག་ལ་ཡང་། །

ནཱ་གསུམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །

ཡོད་མེད་ནཱ་བ་གཉིས་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ལ་འཐད་ལྟན་དུ་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དགུ་ལ་བསྐྱེ་
བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཅི་རིགས་པ་ཞེས་བའི་
དོན་ནི་དཔེ་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྐྱར་བའི་དོན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་དཔེ་དོན་དུ་
སྐྱར་ལ་བཞི་བ་དཔེ་དོན་དུ་མི་སྐྱར་ཏེ། མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བའི་དོན་
ནོ། །འདི་དག་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་ཚད་མ་མདོར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བྱའོ། །གཞན་དོན་སྐབས་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་བ་དེ་
བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་ནང་གི་འགལ་ཏྟགས་གཉིས་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྟོག་གི་བྱུང་བ་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་བ་མ་གྲུབ་བ་དཔེ་དོན་
དུ་སྐྱར་རོ། །ཕྱོགས་ཆོས་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་
བ་དེ་བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་ནང་གི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་
བཞིའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱུང་བ་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གང་རུང་ལ་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་བ་
མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་དཔེ་དོན་དུ་སྐྱོར་རོ། །

ཕྱོགས་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཚོས་
 ཅན་དགའི་ནང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ཁྲབ་པ་མ་འགྲུབ་པོ་ཞེས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་
 རོ། །ཚོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་
 དགའི་ནང་གི་ཉགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་དེའི་ལྡོག་ཡུལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་
 དག་ཕྱི་རྒྱུ་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ལྡོག་ཁྲབ་དང་དེའི་འཁྲུགས་ཀྱིས་རྗེས་ཁྲབ་ཡང་
 མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་དཔེ་དོན་དུ་མི་སྦྱར་རྟེ། ཚོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མི་
 འགྲུབ་ལ་ཉགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཡུལ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཕྱི་རྒྱུ་གི་
 ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྲབ་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱི་རྒྱུ་གིས་ངེས་
 པར་བྱར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྟེན་གྲུང་པ་སྤྲུམ་དག་གིས་བཞི་བ་འདི་སྐབས་ཉགས་གཉིས་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བ་
 བྱི་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་དོན་ཅི་ཡིན་འོ་མ་ཤེས་
 པའི་བརྒྱབ་དོལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱང་ནས་
 དགག་བྱ་འགོག་པ་དགག་ཉགས་ལ་སྤིང་ཀྱང་སྐབས་ཉགས་ལ་མི་སྤིང་དོ་སྦྱུམ་དུ་
 བརྒྱངས་ནས་སྐབས་ཉགས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་བར་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།
 ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་ཁྲབ་པ་དགོས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་
 འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ན། གཞི་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཚོས་ཅན་
 དུ་བརྒྱངས་ནས་ཐ་སྦྱད་འབའ་ཞིག་སྐབས་པའི་སྐབས་ཉགས་ཡང་སྤིང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་གསུམ་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་བས་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་

ལྷོག་ཁྲབ་མི་འབྲུག་པ་བསྐྱབ་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཅི་རིགས་པའི་དོན་གཞན་དུ་རྟོག་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་སྐྱ་བ་ཆོས་ཅན། དག་སྐྱ་བའི་སྤྱེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་
ཆགས་ལྟ་དུ་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཐལ། མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ལ་མི་
དམིགས་པ་ཅམ་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པར་ཐལ། མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ལ་ཚད་
མས་དམིགས་ན་ཐེ་ཆོམ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དུ་གྱུར་བ་ཡང་
ལྷོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་མི་བསྐྱོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
ལྷོག་པ་ཡང་རྟགས་མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཅམ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་
པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཅི་རིགས་པར་
ཞེས་སློས་པའི་དགོས་པ་ནི་དཔེ་གང་ལ་འགྲིག་པ་དེ་དང་སྐྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལྷོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་མ་
བསྐྱོག་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལྷོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་སློབ་
དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་མ་བསྐྱོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་པ་
ཚད་མས་ངེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་ཁོ་ན་སྐྱབ་པའམ་སྐྱན་འབྱེན་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཡང་
རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གི་ཆིག་དེ་དག་སྐྱར་
བཤད་པའི་ལྷོག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་རྟགས་དེ་དག་ལྷོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་དགག་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་དེ་དག་མི་མ་སྐྱན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་ཀྱང་
ལྷོག་པ་མེད་པར་དགོངས་ཏེ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པ་མེད་པར་ཐལ། མི་མ་སྐྱན་

ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་པ་སྤྱར་བས་ལྡོག་པ་ལ་ཐེ་
ཆོས་ཟ་བ་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་དགག་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། མཉན་བྱ་སྤྲ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་
གཏན་ཆེགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དངོས་དང་། རྒྱབ་པ་སྤྱབ་
པ་དང་། རང་ལུགས་ལ་སྤྲ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་གཅོད་པའི་གཏན་ཆེགས་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྲབ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་
པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཅན། སྤྲ་ལ་རྟག་མི་
རྟག་གཉིས་ཀ་སྤྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་ལྡོག་ཁྲབ་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་
ཐལ། དེའི་ཆེ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་དག་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྤྲ་ལ་དེ་དག་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་
གྲུབ་རྟག་མི་རྟག་དེ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྲབ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྡོག་ཁྲབ་གྲུབ་མོད་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་ངི་
ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
གྲུབ་པའི་གཞི་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ནི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ལས་
ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱིའི་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་
ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤྲ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་གཅོད་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་མི་འགྱུར་བ་
ངི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྲ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་

བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་ལས་ཀྱང་ལྡོག་བ་ཉིད་དུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་
རྒྱུ། གཉིས་པ་ནི། འཐད་ལྡན་དུ། གལ་ཏེ་མཉན་བྱ་ཉིད་ནི་ཉན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་བྱེད་པར་རྒྱས་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེས་ན། མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་
ཏྲག་པ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་མི་ཏྲག་པ་ཉིད་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཏྲགས་ཉིད་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། ཅི་སྟེ་མཉན་བྱ་ཉིད་ཅི་ཉན་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཅམ་
ཞིག་ཡིན་ནམ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ནི་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྤྱད་མོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཅམ་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རྒྱུ། ཅི་སྟེ་ཉན་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ཉིད་མཉན་བྱ་ཡིན་ན་དེ་ནི་སྤྱད་མོང་མ་
ཡིན་པ་ཡིན་ན། གོ་བར་བྱེད་པར་ནི་མི་འགྱུར་རྒྱུ། གེ་ནི་སྤྱི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གཞོད་
པར་བྱེད་པས་སྤྱི་ལ་བྱབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན། ཚད་མ་གང་གིས་སྤྱི་ལ་དེ་མི་
ཏྲག་པས་བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་མི་ཏྲག་པར་བྱབ་པའི་ཕྱིར་མཉན་བྱ་ཉིད་
ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། འདིས་ནི་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་
སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། གེ་དེ་དོན་ནི་མཉན་བྱས་ཉན་ཤེས་སྐྱེས་པའི་བྱ་བ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་ངེས་ལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡང་ཏྲག་པ་ལས་ལྡོག་
པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། མཉན་བྱ་སྤྱི་ལ་མི་ཏྲག་པ་གོ་བྱེད་ཅི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
འཐད་ལྡན་དུ་མཇོང་པའི་དོན་འདི་ལྟར་བཤད་ན་ཡང་རུང་བ་ཅམ་དུ་སེམས་ཏེ། སྤྱི་
དང་མཉན་བྱའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་ངེས་པའི་སྤྱི་རོལ་མཉན་བྱའི་ལྡོག་པ་ཚད་
མས་ངེས་ཤིང་། དེས་ཉན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་ངེས་པ་ན་མཉན་བྱ་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་བྱབ་ཅིང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་མི་ཏྲག་པའི་བྱབ་

པ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཏྲགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉན་བྱ་ལ་མི་ཏྲག་པའི་བྱུང་པ་ངེས་
བྱས་སོ། །ཚུལ་དེ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་ལ་མི་ཏྲག་པའི་བྱུང་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་དཔེ་
དགོས་པའི་དོན་མེད་དོ། །

བྱུང་པ་བྱུང་བའི་མ་བཟེད་པ་དེའི་རྗེས་སུ། སྤྱོད་པ་མཉན་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མིང་དོན་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱས་པས་མཉན་བྱས་སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་པར་སྦྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚུས་
བྱུང་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཏྲགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་པ་གསལ་དུ་ངེས་པར་བྱས་
ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་པ་ངེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཕྱོགས་ཚུས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ནི། མཉན་
བྱ་ལ་མི་ཏྲག་པའི་བྱུང་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་པའི་བྱུང་པ་
ངེས་བྱས་པས་དེའི་ཆེ་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དོ། །འདི་དང་གོང་དུ་
ཡང་སློབ་དཔོན་ཚུས་མཚོག་གིས་སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་པ་ཐམས་ཅད་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་
སྤངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་པའི་མ་ངེས་
པའི་གཏན་ཆོག་ཏྲགས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་
པའི་བྱུང་པ་མཛོན་སུམ་གྱིས་ངེས་བྱས་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་མི་ཏྲག་
ཐེན་ཏོ། །འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྤང་བས་རིགས་པ་ལ་ཞིབ་
ཏུ་སྤངས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཅི་ལྟར་མཉན་བྱ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚུས་སུ་བྱུང་པའི་གཞི་ལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་དེ་མེད་
པར་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་གང་ཞིག་ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་ལ་
མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ལྟོག་བྱུང་ངེས་པ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྤྱོད་པ་མ་དང་། དེ་སྤྱོད་དབྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་

ཏེ་མཉན་བྱ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་སྤྱོད་ལ་གཉིས་ཀ་རྣམ་
པར་གཙོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དངོས་འགལ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞི་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་པན་ཚུན་གཞི་གང་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་རྣམ་པར་གཙོད་
པའི་དངོས་འགལ་གྱི་ངོ་བོ་ཅན་རྣམས་ནི་སྤྱོད་ལ་ཏྲག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་
པས་གཞན་མི་ཏྲག་པ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དགག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་ལ་ཆོས་
གཅིག་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་དགག་པ་དག་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། གཞི་དཔེ་གཙོད་པ་དངོས་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཉན་བྱས་སྤྱོད་ལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་
པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་དེ་ལྟོག་བྱས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལ་དངོས་འགལ་ངེས་པའི་ཚད་མས་གཞི་དཔེ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ཏྲགས་གཞན་ལ་ཡང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་བྱས་མི་འབྱུང་
པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞི་དཔེ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དཔེ་
དོན་མཚུངས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ལ་གཞི་དཔེ་སྤྱོད་པ་དེ་དང་
མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་
གཞི་དཔེ་དེའི་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ་རྣམས་སུན་སྤྱང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
འདིས་ཚད་མ་གཅིག་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ཚད་མའི་གཞི་དཔེ་ཡོད་ན་ཚད་མ་མཐོང་དག་
ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་བསྟན་པས། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་
མ་གཉིས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་སོ་སོ་
སྤྱོད་པའི་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་བཞག་མི་རྒྱས་པས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་
འཕང་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ལ་མཁས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
གཅིག་ལ་གཞོད་པས་དེའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་ན། ལྷ་སྦྱིན་
གྱི་བྱ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་པར་བལྟས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་སྡོ་བསངས་སུ་དཔོག་པ་དང་།
མཉན་བྱའི་རྟགས་ལས་སྦྱ་རྟག་པར་དཔོག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་ཡང་
དཀར་ཤམ་དུ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་དང་སྦྱ་མི་རྟག་པར་འཇལ་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་དང་འགལ་བ་མཐོང་བས་རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་པར་ཐལ་
ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་དགག་པ་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་གཞོད་པ་མི་
སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་ལ་རྗེས་
དཔག་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་ན། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་པ་
ཅན་དུ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ན། འགལ་བ་ལ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཅན་
གྱི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་མི་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དངོས་སྟོབས་
རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་མ་བརྗོད་པ་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྗོད་མི་རིགས་ཤིང་མ་བརྗོད་པའི་བྱིར་རོ། །འགལ་བ་ལ་

མི་འཁྲུལ་བའི་དཔེ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཆེགས་
འདིའི་ཡུལ་ནི་རྒྱ་བ་ཆེན་ལུང་ཅམ་ལ་བཞེན་པའི་སྐབས་སུ་སྲིད་པར་སྐྱབ་དག་ཏུ་
སྒྲུབ་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྲིས།

དུག་པ་ལ་གཉིས། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་ཚད་མ་མདོར། གལ་ཏེ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མ་མཐོང་
བ་ཅམ་གྱིས་ས་ཚུ་མེ་གསུམ་མི་སྒྲུབ་བ་དག་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་འགོག་པར་
བྱེད་ན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་རི་ལྟར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་
རིགས་པར་ཐལ། ཏགས་མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་མ་སྐྱུན་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་བྱུབ་པའི་བྲིས་རོ། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་པས་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་
འབྱུང་བཞིའི་རྩས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཏན་དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་ནས། དེ་ཡང་
འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཀག་པས་འབྱུབ་པར་བསམས་ནས་
དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས་དགག་གཞི་སྒྲུང་རུང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་
ཆོས་སྒྲུང་རུང་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་འགོག་པ་རིགས་སུ་རྒྱག་མོད། སྒྲུང་མི་རུང་ལ་
རི་ལྟར་བྱེད་དེས་པས་དེ་ཡང་མ་མཐོང་བས་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས། དེ་མི་རིགས་
པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཏགས་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཕྱོག་པ་འབྱུབ་ན་
སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་འགལ་བའོ། །འདིར་བྲངས་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་
རང་འགྲེལ་གྱི་དགོས་ཀྱི་ཆེག་ཡིན་ལ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་དགག་པ་མཛད་པ་ནི་རྒྱུད་གི་
རབ་བྱེད་ནས་འབྱུང་བ་དང་མ་སྐྱུན་པར་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བའི་
རྩས་ཞེས་པ་ནི་གསུགས་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པས་སྒྲུང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་ས་ཚུ་མེ་མེ་

སྤྱང་ཀུན་ལ་བྱེ་བྲག་པས་མཐོང་བའི་རྩམ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི་སྤྱང་རྩུང་རྩུང་བ་ལ་
 ཟེར་བ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། སྤྱོད་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་གཞོད་པ་
 བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཀུན་ལས་བདུས་གྱི་སྤྱང་གི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་ཟེར་
 བ་ནི་དོན་མ་ཉོགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་རབ་བྱེད་ཐོར་བུ་བ་སྤྱང་གི་
 རབ་བྱེད་གྱི་ཆོག་ཀུན་ལས་བདུས་གྱི་འགྲེལ་པར་བྱངས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་
 བ་ཡོད་ན་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
 དགག་པར་རིགས་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ས་སྤྱེ་མེ་གསུམ་ལ་རེག་
 བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཡོད་པ་དགག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་
 བ་དེ་དགག་བྱའི་ཆོས་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་སྤྱང་རྩུང་བ་ཅམ་དང་དགག་གཞི་
 ཡོད་ན་སྤྱང་རྩུང་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་ཅམ་ནི་འགོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེར་ཐལ། བྱེ་བྲག་པ་དེས་ནི་སྤྱང་རྩུང་མི་རྩུང་གི་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་
 བཟུང་ནས་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགག་པ་སྤྱེ་མེ་པའི་ཕྱིར། ས་སྤྱེ་
 མེ་གསུམ་དེ་ལ་ཡང་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་དགག་མི་རུས་པར་ཐལ། ཤིང་བལ་དང་
 རྩོ་བ་དང་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་སའི་རྩམ་དེ་ཡོད་ཀྱང་རེག་པ་འཇམ་རྩུབ་བར་མ་ཐ་
 དད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱང་རྩུང་མི་རྩུང་གི་ས་སྤྱེ་མེ་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་
 རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་དགག་བྱར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 སྤྱང་མི་རྩུང་གི་ས་སྤྱེ་མེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་
 མ་མཐོང་ཡང་སྤིད་པར་དོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

༼རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞོན་པ་བསྟན་ པ༽

གཉིས་པ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལ་སྟུན་མོང་དུ་རིགས་པའི་གཞོན་པ་
བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་བསྟུབ་
བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཡང་ཅི་ཞིག་ལྟར་མི་མ་སྟུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མ་
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་བསྟུབ་བྱའི་ཆོས་དེར་འབྲེལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདིའི་དོན་ནི།
འབྲེལ་བ་མ་ངེས་ཀྱང་མི་མ་སྟུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ན། ལྷགས་པས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་གོ་བར་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་མེད་པར་སྟུབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་
གཞོན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་གཞོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུལ་འགའ་ཞིག་ན་སྟུ་རུ་
རའི་རྗེས་ཁ་ཅིག་ཅི་ཞིག་ལྟར་རོ་སྟུར་བ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞིང་རོ་སྟུར་བ་ལས་གཞན་
ལ་མ་མཐོང་བས་སྟུ་རུ་རའི་རྟགས་ཀྱིས་རོ་སྟུར་བ་དཔག་མི་རུས་པར་ཐལ། དུལ་
གཞན་ནོར་སྟུར་བ་ལས་གཞན་དུ་མངར་བར་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་སྤང་བར་ཐལ། དཔེར་ན། སྟུ་རུ་ར་ཁ་ཅིག་ཞིང་བྱད་པར་ཅན་ལས་འོ་མས་
བརྩས་པ་ལས་རོ་མངར་པོ་དང་ཐོས་ནས་ཁྱེ་བ་ན་གྱང་བོ་སོགས་བྱེད་རུས་པའི་
རུས་པ་དང་ཁྱེ་བ་ན་མངར་པོར་འགྱུར་བའི་སྟུན་པར་བྱེད་པ་བྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་
ལ་ཞིང་གཞན་ལས་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བྱེད་དང་དབྱར་གྱི་དུས་དང་
སོ་ནམ་གྱིས་ལེགས་པར་བྱ་བའི་བྱད་པར་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་རོ་རུས་
སོགས་མི་འབྲེལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བས་ཐམས་ཅད་དུ་དབག་མི་རུས་
བ་དང་། དབག་པར་རུས་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དེ་ལ་གཞན་སྒྲེའི་ལོག་རྟོག་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་དེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱུ་རུ་ར་རོ་སྐྱུར་བ་དེ་ལྟར་མཐོང་
ཞེས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་རུ་ར་ཡིན་ན། རོ་སྐྱུར་བས་ཁྲབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པར་མི་འགྲུང་ཏེ། མངར་སྐྱུར་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱའི་ཁྱད་པར་མི་འབྲ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
ཁྲབ་པར་ཐལ། རྒྱ་ཁྱད་པར་སྲིད་པ་རྣམས་ལ་རོ་རུས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུའི་ཡོན་
ཏན་གཞན་དུ་མི་འབྲ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉགས་དགོད་བ་དང་། ཁྲབ་པ་ལ་འབྲལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། རྒྱའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཚུངས་ན་ནི་འབྲས་བུ་འབྲ་བ་རྗེས་སུ་དབག་ཏུ་རུང་
སྟེ། འབྲས་བུའི་འཕེལ་འགྲིབ་རྒྱའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
བྱེད་པ་པོ་ད་ལྟར་མཛོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཀྱང་ཆོས་
ཅན། སྐྱེས་བུའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་འདུ་བྱེད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དང་སྐྱེས་
བུས་བུས་པའི་ཆོག་ལ་བརྗོད་བུའི་དོན་སྟོན་མི་སྟོན་དང་ཆོག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྲ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོག་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་རོ་བོའི་
ཁྱད་པར་སྤྲ་དགའ་བ་དང་རུས་པའི་ཁྱད་པར་མི་རེངས་དུག་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་གྱིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྐྱེས་བུས་མ་བུས་སོ་ཞེ་ན། སྤྲ་དགའ་བ་སོགས་དང་
ལྡན་པས་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྐྱེས་བུས་མ་བུས་པར་མི་འབྲལ་བར་ཐལ། སྤྲ་དགའ་བ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་བུ་དག་གིས་བྱེད་པ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཆགས་བྲལ་སྲིད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པ་དང་། ཆགས་
བྲལ་སྲིད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པ་དང་། ཆིག་དང་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དཔྱོད་པ་བ་ན་རེ། སྦྱེས་བྱ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཆིག་ཀྱན་སྒོར་གི་འདུ་བྱེད་ལས་སྦྱེ་བར་
མཐོང་བས་ཆིག་ཐམས་ཅད་སྦྱེས་བྱས་བྱས་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ན། རང་རྒྱུད་ལ་
འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ནས་ཆིག་སྦྱ་བར་མཐོང་བས་ཆིག་ལས་
འདོད་ཆགས་རྗེས་སུ་དཔོག་བྱས་པ་དང་། ཆིག་སྦྱ་བའི་སྦྱེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆགས་
ལྡན་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་བྱས་པས་ཆགས་བྲལ་དང་ཀྱན་མཁུའམ་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། ཆིག་
སྦྱ་བ་དང་དབང་པོར་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཅེས་ཆོས་མཐུན་པས་སྦྱེས་བྱ་
རྣམས་ཆགས་པ་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པར་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ན་དེ་ལྟར་སྦྱེས་བྱ་དག་ནི་ཆགས་པ་ཡོད་
མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་པར་མེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱེས་བྱ་
ཅེས་དུ་མཚུངས་ཀྱང་བཟོ་མཁས་མི་མཁས་དང་ཤེས་རབ་ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པ་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཆགས་ཅན་ལས་གཞན་དུ་ཆགས་བྲལ་དུ་ཡང་འགྱུར་སྲིད་
པར་ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པའི་ལེགས་པར་བྱ་བའི་བྱེ་བྲག་
ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་འགྱུར་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ཆགས་བྲལ་སྲིད་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་མི་གཞོད་པ་དང་། མངོན་སུམ་
གྱིས་མི་གཞོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཆགས་བྲལ་སྲིད་པ་བཀག་ནས་མི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་མི་

ནུས་ཏེ་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་སྲིད་པ་ལ་
གཞོད་བྱེད་དགོས་ན་དེ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཆེགས་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞོད་
བྱེད་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་དང་ཆགས་ཅན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་བྱལ་བོ་ཞེ་
ན། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྲལ་
པར་ཐལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། བྲལ་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་དང་ནི་གཞོད་པར་བྱ་བ་དང་
གཞོད་པར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆགས་བྲལ་ལ་གཞོད་
བྱེད་གྱི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་སུ་འདོད་ཆགས་ལ་འབྲལ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་
རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆགས་བྲལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་
དམིགས་པས་འགོག་གོ་ཞེ་ན། ཆགས་བྲལ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་སོ་སོ་སྐྱེ་
བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤང་བར་འོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་བྲལ་སྲིད་ཀྱང་
སེམས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཆགས་བྲལ་རྣམས་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མངོན་སུམ་ལ་བལྟར་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཀླུ་པར་བཞད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཆེག་གི་བྱེད་པར་བལྟར་མི་རུང་བ་མི་འཐད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་བྲལ་ཡོད་ཀྱང་བལྟར་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུས་མ་
བྱས་པའི་ཆེག་གི་བྱེད་པར་ཡང་བལྟར་མི་རུང་དོ་ཞེ་ན། ཆེག་རྣམས་ནི་བྱེད་པར་
བལྟར་མི་རུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེག་གི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་པར་ཡོད་ན་བལྟར་རུང་

བའི་ཕྱིར་རོ། །བཟླ་མི་རུང་བ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ཡང་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་རྣམས་
སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་ཆོག་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་བ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་འགལ་བར་
ཐལ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་གི་བྱུང་བར་ཚད་མས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཆོག་གི་བྱུང་བར་མི་འཐད་པ་
དང་། བྱུང་བར་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་
ཆོག་ལ་ངོ་བོའི་བྱུང་བར་སྤང་དཀའ་བ་ལྷག་དཀའ་རུས་པའི་བྱུང་བར་མི་རེངས་དུག་
ཞི་བ་སོགས་མཐོང་བས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་ཆོག་དང་མི་འཕྲོད་ཞེ་ན། བྱུང་བར་དེ་
དག་དང་ལྡན་པས་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་བྱུང་བར་རྣམས་
ནི་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་ཆོག་གཞན་ལ་ཡང་བྱ་བར་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ངོ་བོ་མེད་པ་
དང་། དེས་ན་ཆོག་དང་སྐྱེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་མི་མཚུངས་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
ལས་ཇས་གཞན་དེའི་ངོ་བོའི་བྱུང་བར་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་ཀྱི་
ཆོག་ལ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་ཀྱང་མི་རྟོགས་པ་དེ་མངོན་སུམ་ལ་མི་
སྤང་བས་སམ། སྤང་ཡང་མ་ངེས་པས་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྤང་མངོན་སུམ་གྱི་
གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་
ཕྱིར། སྤང་ཡང་མི་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚོ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཆོག་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་འབྲུག་པར་འཛིན་པས་འཁྲུལ་ལོ་ཞེ་ན།
ཆོག་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
བར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་ཞེན་སྦྱངས་དང་མ་ཐུན་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་

གཞོད་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། འོན་སྐྱེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆགས་ལྡན་དུ་འབྲ་བར་འཛིན་པ་ཡང་
འབྲུལ་པར་མི་འབྲུབ་སྟེ། གཞོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཆིག་དང་སྐྱེས་བྱ་
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱ་དག་ལ་ནི་ཆགས་བྲལ་གྱི་བྱེད་པར་ཚད་མས་
མཐོང་བས་ཆགས་ལྡན་གྱིས་བྲལ་པ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། དེག་བྱེད་གྱི་ཆིག་ལ་ཡང་བལྟར་མི་རུང་བའི་བྱེད་པར་དོན་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེ་
ན། ཆིག་གི་བྱེད་པར་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དེག་བྱེད་གྱི་ཆིག་དེའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལས་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་དང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་
པར་བྱུབ་པ་མེད་པའི་ཆིག་གི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བྱས་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་
ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ནི་ཆིག་འགའ་ཡང་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱའི་བརྗོད་འདོད་ལ་བལྟོས་པའི་དེག་བྱེད་གྱི་ཆིག་ཀྱང་སྐྱེས་
བྱས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པས་གཏན་ཆིགས་གསུམ་དུ་གངས་
ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བའི་རང་ལྗོག་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱབ་ཉགས་
གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་དང་། འབྲེལ་བའི་དོན་ལྗོག་བསྐྱབས་པ་ལ་བཞེན་ནས་
དགག་ཉགས་འབད་མེད་དུ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དོན་བསྐྱབ་པ་དང་། ལྗོག་བྲལ་འབྲུབ་པ་གང་ལས་ལྗོག་པའི་ཡུལ་མཐའ་དག་ཚད་མས་
བྱུབ་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བའི་རང་ལྗོག་ལས་ཉགས་
གཉིས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། འབྲེལ་བ་མེད་པར་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་འབྲུབ་པ་ལ་

གཞིན་པ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་
དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལས་འབྲས་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། གཉིས་ཀའི་དོན་བསྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པའི་རོ་བོ་ལོག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དེ་རང་ཡོད་ཅམ་
དང་རང་ཆས་སུ་འཛིག་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱིར། དེས་ན་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ལས་
ལྡོག་བྱུབ་འགྱུར་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྡོག་བྱུབ་འགྱུར་པ་སྟོབ་དཔོན་
མི་བཞེད་ཅིང་རིགས་པས་མི་འཐད་པ་དེའི་བྱིར་འཕ་སྟོས་པ་ནི་འབྲས་བུའི་གཏན་
ཆོགས་སུ་ད་པའོ། །

ཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཤིང་གི་རོ་བོ་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤིང་ཤ་བ་ལྡོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
དེ་ལོག་པས་ཅིག་ཤོས་ལྡོག་པར་ཐལ། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་
བྱེད་པར་འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་ལ་འཛིག་ཏེན་ན་ཤིང་ཤ་བ་ཞེས་དེ་སྐད་དུ་གྲགས་པའི་
བྱིར་རོ། །ཤ་བ་རང་གི་རོ་བོ་ཤིང་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་ཀྱང་ཤ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཏེ་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་དེ་ནི་ཤ་བ་དེའི་རང་གི་བདག་གཅིག་པའི་བྱུབ་བྱེད་ཀྱི་
རང་གི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤ་བ་ཆོས་ཅན། ཤིང་དེ་ལ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་
རང་བཞིན་འབྲེལ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མེ་ལོག་པ་ཡིས་
ཀྱང་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། མེ་ལོག་པ་ན་དུ་བ་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལྡོག་པ་ན་ཡང་

འབྲས་བུ་ལྷོག་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མི་ལྷོག་ན་
 དུ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མེ་དེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མེ་ལོག་ན་ཁྱོད་ལྷོག་
 པ་ལས་གཞན་དུ་ན་མི་ལྷོག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡང་རང་བཞིན་
 འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་ལོག་པས་དུ་བ་མི་ལྷོག་ན་བ་མེའི་འབྲས་བུར་
 མི་འགྱུར་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆེགས་གཉིས་གར་
 ཡང་རྟགས་ཆོས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཁོ་ནས་ལྷོག་ཁྱབ་འབྱུབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་
 གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཅིག་མི་རྟག་པ་ལོག་པས་རི་ལྟར་གཞན་བྱས་པ་ནི་ལྷོག་པར་
 འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཐ་དད་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་
 མེད་ཀྱང་ལྷོག་པ་བྱུབ་ན་མི་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ། རྟ་མེད་ན་སྤྲུགས་ཀྱང་བདོག་པ་
 མིན་ནམ་སྟེ་སྤྲུགས་མེད་པར་འགྱུར་རམ་ཅི་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་དོན་
 གཞན་ལ་ལྷོག་པ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །དེ་བཞིན་
 གཅིག་ཅིག་བྱས་པ་ཉི་བའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་གཞན་མི་རྟག་པ་ཉི་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་
 བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་རྗེས་འགོ་བྱུབ་ན་
 མི་ལ་སྤྲུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ་སྤྲུགས་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི་སྟེ་རྟ་ཡོད་
 པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཅིག་ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆེགས་སུ་
 བཅད་པ་དག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཆོས་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་བྱུབ་པ་ཁོ་ནས་གཏན་
 ཆེགས་ཡང་དག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་མེད་པར་མི་

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་མི་རྣམས་པའི་བདེའི་ཕྱིར། རང་
བཞིན་འབྲེལ་བ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྤྱོད་དེ། རྟགས་ཆོས་དེའི་ངོ་བོའི་མཆན་
ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་གཉིས་སྤྱོད་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་ཁོ་ནས་གཏན་ཆེགས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན།
དཔེ་བཀོད་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེས་ནི་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་དཔེ་
གཉིས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལྟན་དུ་འབྲེལ་བའི་མི་འབྲེལ་བ་ཅམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དཔེ་
དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་མེད་ན་བྱས་པ་མི་འབྲུང་བ་དེ་
ཉིད་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གིས་དངོས་སྤྱོད་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། མི་མ་ཐུན་དཔེས་
བསྟན་པའི་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་མ་བྱུང་བ། དེ་ནི་སྤང་བ་ཤད་པ་ལྟར་མི་རྟག་པ་ལོག་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པ་ལྟོག་པ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྟོག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དེ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟགས་ཡང་དག་ཆོས་མི་མ་ཐུན་དཔེ་སྟེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་སྤྱོད་
འབྱུང་བ་འདི་ལ་རྟགས་ལྟོག་པའི་གཞི་མ་ཐའ་དག་ཕྱི་ཆོལ་གྱི་ཆད་མས་ངེས་པར་
བྱུང་བ་མི་འདོད་ཅིང་འདོད་མི་དགོས་ཏེ། དཔེས་འབྲེལ་བ་ཆད་མའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སྤྱོད་ལྟོག་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་ནི། མ་བྱུང་སྤྱར་
བ་བརྗོད་བྱ་མི་ན། །ཞེས་པའི་སྐབས་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་པས་སྤང་བ་ཤད་པ་ལྟར་
སྤྱོད་རྟགས་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་སྤྱོད་བ་ནི་དོན་ལོག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མ་ཐུན་
དཔེ་དངོས་པོར་བྱུང་བའི་སྤྱོད་རྟགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་

དགྲའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐབ་རྟགས་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་
སྒྱུར་བ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྟེ་ལྟོག་ཁྲབ་འབྲུབ་ཚུལ་རང་སྟེ་གཞན་གྱིས་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་པའི་དགོས་པ་མི་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འཐད་ཐུན་དུ། གཞི་ཚུས་ཅན་དངོས་པོར་གྱུར་བ་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་
རྟགས་དགག་པའི་གཞི་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འབྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ།
རྗེས་དཔག་གིས་འབྲུབ་པ་ལ་སྤར་གཞོད་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེ་སྐད་སྐྱེ་བ་དེ་དག་
གིས་ནི། གཞུང་འདི་དག་བཀོད་པའི་སྐབས་དོན་ཅི་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ནི་སྒོ་བ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྟེ་ལ་སོགས་པས་རྟགས་ཀྱི་ལྟོག་ཁྲབ་འབྲུབ་པ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་དེས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་བྱུང་དགོས་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
མཐའ་དག་ལ་ཡོད་ན་དམིགས་རུང་དུ་འགྱུར་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་དམིགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་ཁྲབ་
བྱུང་པར་འདོད་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་དེས་སུ་འབྲུབ་པ་ལ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཆད་མས་བྱུང་མི་དགོས་ཀྱི། རྟགས་ཚུས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
བསྐྱབས་པས་བྱུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དཔེ་བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དཔེ་བྱམ་པ་ལ་ནི་བསྐྱབས་པར་བྱ་བའི་ཚུས་མི་རྟག་
པ་བྱས་པ་དེའི་ངོ་བོར་བྱས་པ་དེ་ཡོད་ཙམ་དང་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟོས་
མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆད་མའི་ངོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་སྟེང་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཁུས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་ནི་མི་རྟག་པའི་

ངོ་བོར་གྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱུས་པ་ཐོགས་མེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོས་མེད་ཀྱི་
ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དཔེས་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དཔེས་ཚད་མ་འཕེན་པར་
བྱེད་པ་ལ་སྦྱར་རོ། །བདག་གཅིག་འབྲེལ་བ་དཔེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སྟོས་མེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
ཀྱི་ཁྲབ་བྱ་བས་བ་དེ་ཡོད་ཙམ་དང་འཇིག་པ་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་མེ་དུ་བའི་རྒྱའི་ངོ་བོར་དཔེས་སྟོན་ཏེ། མེ་དེ་པན་འདོགས་
བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོས་དོན་གཞན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
མཛོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་དཔེས་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་ན་བྱས་པ་ཉིད་མེད་དེ། དེ་ལྟར་མི་རྟག་པ་དེ་
ནི་བྱས་པ་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མེ་
མེད་ན་ཡང་དུ་བ་མེད་དེ། མེ་དུ་བའི་རྒྱའི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་
དེ་ནི་ཆོས་ཙན། རི་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་མི་རྟག་པ་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། འདི་ལྟར་མི་རྟག་པ་རང་གི་བདག་གཅིག་པའི་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དུ་བ་ཆོས་ཙན། རྒྱ་མེ་མེད་པར་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེ་དེ་
ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྟགས་ལྟོག་པའི་གཞི་མཐའ་དག་ཚད་མས་
གྲུབ་པ་མེད་པར་ཡང་ཆོས་མི་མ་སྒྲུན་པའི་དཔེ་ལས་ལྟོག་པ་རབ་ཏུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་
གོང་དུ་བསྐྱབས་པའི་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལྟོག་ལས་རྒྱ་དང་ཁྲབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། དོན་ལྟོག་གཉིས་བསྐྱབས་པ་ལས་རང་བཞིན་མ་

དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་བྱུང་བ་དང་། དགག་ཉགས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་བྱངས་བསྐྱས་
ཏེ་བསྟན་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མེ་དང་
ཁྲ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤིང་དག་མེད་པ་དེ་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱུ་བྱུང་བའི་གཞིར་
དུ་བ་དང་། འག་པ་འགའ་ཞིག་དགག་པའི་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་
འབྲེལ་བ་ལས་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདིར་དགག་ཉགས་
གཉིས་བསྟན་བཤོ། ། དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་བར་སྦྱབ་བཤོ་ན་མེ་དང་ཐ་དད་མེ་ལོག་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ལྡོག་པ་དོན་ལྡོག་ཏུ་དགོས་ལ། དེ་ཆོད་མས་བྱུང་བཤོ། ། མེ་མེད་པའི་
གཞི་འགར་དུ་བ་མེད་པ་མཛོན་སྤྲུལ་ཀྱིས་མ་བྱུང་བར་ཉགས་ཀྱིས་སྦྱབ་དགོས་པ་
མིན་པས་དེའི་ཆེ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཀྱི་དོན་ལྡོག་ལས་ཁྲ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་སྤྱུ་
འགྱུར་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞི་དེར་མེ་མེད་དང་། ཤིང་མེད་ཉགས་ཀྱིས་སྦྱབ་དགོས་ན་རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འབྲུག་པས་གཞུང་ལོག་མ་སྟོས་སོ། །དོན་འདི་ལ་
དགོངས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སྤྱུ་དགག་ཉགས་
ཀྱི་དཔེ་དངོས་སྤྱུ་མི་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རྒྱ་དང་རོ་བོ་ལྡོག་ཉིད་ཀྱིས། །

དོན་ལྡོག་པར་ནི་བརྗོད་པ་ལས། །

མི་དམིགས་དཔེ་ནི་བྱུང་བའི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་པར་ནི་མ་བཤད་རོ། །

དེ་ལའང་སྐྱེས་བུ་མཐོང་མེད་ལ།
སྟོག་སྟོགས་ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཏན་ཆིགས་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བཤད་ལས།
བལྟར་བྱང་དོན་ལ་དེ་ཞེས་བསྟན།

ཞེས་བཤད་དོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་གོང་དུ་
སྟོས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྟོས་ལ།
འདིར་བསྟན་པ་ནི། མཆན་གཞི་ལ་མཆན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པས་སྟོས་པའི་སྟོན་མེད་པར་བཞེད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་བྱབ་བྱའི་དོན་འགའ་ཞིག་དགག་པ་སྐྱབ་པར་འདོད་
པས་ཀྱང་རྒྱུ་འཕ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བྱབ་པར་བྱེད་པ་ལྟོག་པ་གཏན་ཆིགས་ཉིད་
དུ་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། རྒྱ་དང་བྱབ་བྱེད་དེ་དག་ཁོ་ན་ལྟོག་པ་ན་རང་དང་འབྲེལ་
བ་འབྲས་བུ་དང་བྱབ་བྱེད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་གཅིག་ལོག་པས་འབྲེལ་མེད་གཞན་ལྟོག་པ་མི་འབྲུབ་
པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགག་རྟགས་གཉིས་
པོ་ཁོ་ནར་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ལྟོ་ལྟར་བ་ཡོད་ན་དམིགས་པར་ནི་རིགས་པ་དང་ལྟན་པ་
ལས་ལྟོ་ལྟར་བ་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་རང་བྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱུབ་པའི་གཞིར་བྱས་
པ་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱི་མ་ཐ་སྟོད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། སྤ་མ་

གཉིས་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉགས་དེ་ཡང་
 དགག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་
 པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའ་དུས་ན་དགག་པ་
 གྲུབ་ཟིན་པས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་དགག་པའི་གཏན་
 ཆིགས་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། འདིའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་ །དགག་ཉགས་མིན་པར་འདོད་པ་
 དང་། ཁ་ཅིག་བྱམ་མེད་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་ཆད་མས་གྲུབ་ཟིན་པས་བྱམ་མེད་
 སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་དག་སྔ་མ་ནི། འབྲས་རང་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་དཔེ་རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྟོས་པ་ལ་ཙཱ་ཅི་འབྲི་བར་བྱེད་
 པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཡང་གཞི་འདི་ན་བྱམ་པ་མེད་དོ་སྟེ་དུ་དེས་ཟིན་མ་བརྗོད་
 བས་བྱམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྐུའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པ་ཕྱི་རྒྱལ་དེ་སྟེ་མི་ཤེས་པ་
 ཡིན་ནམ། བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པ་ཞེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་བྱམ་མེད་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པ་
 ཙཱ་གཙོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་མེད་སྐྱབ་པའང་གཙོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་དངོས་ལ་དགག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཞེས་
 སྟོས་པ་མི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་མེད་པའི་དོན་སྟོང་ལྟར་བ་དམིགས་རུང་མ་
 དམིགས་པའི་དགག་པ་དེའི་ཡུལ་ཙན་གྱི་བྱམ་པ་མེད་པའི་སྐྱེའི་ཐ་སྙད་བྱར་བྱར་
 སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དགག་པ་དེའི་གཏན་ཆིགས་ཞེས་བཤད་ཀྱི། དགག་པའི་
 དོན་སྐྱབ་པས་དགག་ཉགས་ཞེས་བཤད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་པ་ནི་སྐབས་

འདིར་ཆོས་འགའ་ཞིག་མེད་པའི་སྐྱོའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་
དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤར་ལན་ཅིག་མ་
ཡིན་པར་བྱལ་བེན་གྱང་གཞི་དེར་མ་བྱལ་བ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །བུམ་མེད་
ཐ་སྙད་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་དེ་སྐྱབ་པ་དང་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པ་ལ་
འགལ་བ་ཅུང་ཟད་གྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་དེ་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་མི་དམིགས་པ་ནི་
རང་ཉིད་དགག་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དགག་པའི་ངོ་བོ་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་དང་བྱལ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ནི་ཆོས་
ཅན། དོན་སྐྱབ་པ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀའི་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དགག་
བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཀག་པ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་དག་གི་དོན་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདིར་འཐད་ལྡན་དུ། འབྲས་བུ་
དང་བྱལ་བྱ་བལྟར་མི་རུང་བ་ལ་ནི་རྒྱ་དང་བྱལ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པས་དངོས་
པོ་མེད་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་གོ་བར་བྱེད་ལ། འབྲས་བུ་དང་བྱལ་བྱ་
བལྟར་རུང་བ་ལ་ནི། མེད་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་རྒྱ་དང་
བྱལ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་
ཆིགས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཏུ་བ་དང་ཤ་བ་ལྟ་བུ་གཞི་དེར་ཡོད་ན། ལྷང་
རུང་ལ་གཞི་དེར་མེད་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་དགོས་ན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པ་རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། གཞི་དེར་ཡོད་ཀྱང་སྤང་དུ་

མི་རུང་བ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་
རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགག་པའི་གཏན་ཆིགས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་
ནར་ངེས་ཏེ། ཡོད་ན་དམིགས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མི་དམིགས་པ་དང་
ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པ་དང་རང་གི་བདག་ཉིད་དོན་ལྡོག་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མི་
དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ར་བཤད་པ་ལྷ་ར་མཐར་གཏུགས་པའི་
གངས་ངེས་སོ། །དགག་ཏུགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དུ་མར་བཤད་དུ་རུང་སྟེ།
སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་རྣམ་པ་དུ་མར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དགག་བྱའི་ཆོས་དང་དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་སྒྲོ་ནས་འགལ་བ་རྟོགས་ཤིང་དམིགས་
པ་ཏུགས་སུ་བཀོད་པའི་ཏུགས་དུག་དང་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་ཡུལ་མ་རྟོགས་ཤིང་མ་
དམིགས་པ་ཏུགས་སུ་བཀོད་པ་བཞི་རྣམས་ཁྱོད་ལ་དབྱེར་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་
དོན་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

འཁོར་བའི་ཡིད་འབྱུང་རང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས། །

འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཚུལ། །

དངོས་པོ་སྦྱོབས་ཞུགས་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །

གསལ་ལ་མ་འདྲེས་གོ་སྤྱིའི་ངག་གིས་བཤད། །

གཉིས་པ་ལེ་ལུའི་མཆན་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་རྒྱལ་
བའི་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས་རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དབག་པ་
རྣམ་པར་ངེས་པ་སྟེ། ལེ་ལུ་གཉིས་པའི་འབྲེལ་བའོ། ། །མཛུ་ལོ། ། །

བར་བྱང་སྟོན་ཆིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྩལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དབར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ།
གདངས་ཉི་རྒྱུད་ལྷའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
རེས་ལེགས་ཅོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ལྷ་ཀྱ་སེར་ཀླེའི་
རིང་ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འབྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་དུ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་འགྱུར་གང་ལའང་
སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟོའི་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ལྷ་ཀྱའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤད་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བཤོ།

༡༡། ཉམས་སམ་རྟུང་དྲུག་ཀྱི། ཨ་ཅི་ན་ཏུ་དྲུག་རྒྱུ་སྤྱི་ཤི། ཏུ་རེ་སྤྱི།
ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅ་དུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོ་མ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་མི་
འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།